

Veres felvétele

nagybányai vitéz Horthy Miklósné

MAGYAR ASSZONYOK LEXIKONA

A SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG ÁLTAL BESZERZETT ADATOKBÓL
ÖSSZEÁLLÍTOTTA,
ELŐSZÓVAL ÉS TÖRTÉNELMI RÉSSZEL ELLÁTTA:

BOZZAY MARGIT

BUDAPEST
1931

BEVEZETÉS.

A könyv, melyet az olvasó itt *Magyar Asszonyok. Lexikona* címmel a kezébe kap, egészen új jelenség a lexikonok sorában: kizárólag nőknek van szentelve.

Hogy van-e a külön női lexikonnak létjogosultsága a napról-napra szaporodó lexikonok rengetegében, igazán nem lehet kétséges, ha meggondoljuk, milyen szerepet tölt be a modern nő a család körében való ősi hivatásán kívül a mai, erősen megváltozott viszonyok között. Annál is inkább, mert míg más országokban csak az utolsó félszázadban jutott ilyen általánosabb szerephez a nő, Magyarországon, a magyar nép körében a nő helyzete — bár sokan tagadják — ős időktől fogva eltért a többi nemzetek asszonyaiétól. *A magyar asszony már a magyar történelem kezdetén több volt, mint más népek asszonyai: férjének nemcsak hitvese, gyermekeinek anyja, házatájának parancsolója, hanem élettársa, tanácsadója, sőt a harcokban fegyvertársa is.*

Nem véletlen, hogy van a magyar nyelvben és *csak a magyar nyelvben* egy szó, melyhez fogható a világ egyetlen más nyelvében sem fordul elő s amely mindennél jobban kifejezi a magyar asszony helyzetét, családi és társadalmi állását, jogviszonyait.

Feleség. Ez a magyar asszony elnevezése a férjéhez való mindennemű kapcsolatában. Vagyis már nyelvtani értelemben is fele, vagy felesé az urának *jogban és kötelességben, gondban és jólétben, békében és veszedelemben.*

A régi magyaroknak ugyanis nem volt szükségük nőmozgalmi eszmékre, megteremtődött ott az asszony méltó helyzete a faj józan gondolkozásában és a való élet helyes szemléletében. A nyelvi kifejezésekben kikristályosodott felfogás a nő egyenrangúságáról *végigvonul a magyar nép egész történetén úgy jogi, mint társadalmi vonatkozásban* és megteremtett egy másik olyan magyar szót, amely szintén csak a magyar nyelvben van meg s amelynek más nyelvben ugyancsak nincsen párja.

VI

A nagyasszony ez ... E kifejezés hallatára, amely egy általános és speciálisan magyar nőtípust jelent, minden magyarázat nélkül megjelenik lelki szemünk előtt egész sora azoknak a nőknek, akik a maguk körében, akár kisebb, akár nagyobb, akár országos volt az, *önálló, irányító, sokszor sorsdöntő* szerepet töltöttek be. *Akik kormányozták a családot, a házat és birtokot*, amíg a férj az ország gondját viselte, küzdött a harctéren, vagy a közügyek porondján.

Olyan országban, olyan nép körében, ahol a nőnek kezdettől fogva ilyen kivételes, más országokétól eltérő helyzete volt, ahol a női munkának, a női szellemnek teret nyitott a közfelfogás, van jelentősége annak, sőt egyenesen szükségletet elégít ki, ha lexikon keretében foglalódik össze mindaz a munka és érdem, ami a magyar asszony nevéhez kapcsolódik.

Nem áltatjuk magunkat, hogy mindjárt az első kísérlettel teljes képet adtunk. Úttörő munkára vállalkoztunk s minden úttörés rögökön át vezet. Elfogultsággal, előítéllettel, mi több, közömbösséggel kellett megküzdenuünk sok egyéb akadály mellett. A megcsonkított Magyarország összeszűkült viszonyai, az elszakított területek ezer és ezer, érdemekben, cselekedetekben gazdag asszonyának kényszerű kimaradása, a gazdasági élet nehézségei is lehetetlenné teszik a kiadónak legalább egyelőre, hogy tökéletesen megvalósítsa azt az eszmét, amely a szerkesztővel együtt előtte lebegett.

De hisszük és reméljük, hogy lexikonunk akaratlan hiányai és kényszerű korlátozottsága mellett is, nemcsak képet fog adni a magyar női társadalom értékéről és érdemeiről, hanem a hamis nőkultusz és a feminista túlhajtás korában szolgálatot fog tenni a női nem igaz és minden bántó árnyalat nélkül való megbecsülésének.

A szerkesztő.

NAGYASSZONYYOK
A MAGYAR TÖRTÉNELEMBEN

Nem volna teljes ez a könyv a magyar nagyasszonyoknak ama példaképei nélkül, amelyekből a magyar asszony típusa, hagyománya, szerepe és jelentősége hosszú évszázadokon keresztül kialakult.

Igaz, hogy ezek az elemek a történelem egyes korszakában erősen eltérők, mégis, végigmenve egy évezred nőalakjain, kialakulnak előttünk azok a tulajdonságok, amelyek valamennyiekben közösek, s amelyekből a magyar asszony speciális típusa — a *nagyasszony* fejlődött ki.

Ez a nagyasszonyiség jellemzi legjobban a magyar női típust, s ennek megértésére és megismerésére kell bemutatnunk néhányat, történelmünk kiemelkedő, nagy nőalakjai közül.

Nem teljes a sor . . . Nem is lehet az, e műnek keretében, mert valamennyinek a bemutatására egész külön, terjedelmes mű sem volna elég... Éppen ezért itt csak néhánynak életét és egyéniségét rajzoljuk meg. Azokét, akik egyénileg még a kiválók közül is kiemelkedők, s akiknek jósága, tehetsége, tudása, akarata, vagy áldozatos élete mindig követendő példaként állhat a későbbi századok asszonyai előtt . . .

Sarolta, *Géza fejedelem* felesége, kedett meg a bajor fejedelmi leánnyal. *Szent István* anyja, *Gyula Vezér* leánya, 995-ben az időközben *Istvánná* keresztelt magyar fejedelmi sarjjal házasságot is kötött s vele együtt a koronázás által királynévá lett. Az új királynéval idegen lovagok, polgárok, papok vonultak be, akik szerint igen szép asszony volt, az országba s velük kezdte meg *Szent István* király, nyilván *Gizella* királyné volt a magyarság sorsára. Férje helyett együttműködésével, Magyarország bekapcsolását a nyugati kultúrába. Ekkor alakultak ki Magyarországon a városi élet kezdetei. Esztergomból, ahol *Szent István* udvara székelt, jótékonyan sugárzott ki a királyné egyéniségének hatása. Vallásos, jótékony, bőkezű volt, nagy politikai jártassága mellett házias életű, páratlan anya és feleség, első szent királyunknak sok hányattatásában igazi élettársa és vigasztalója. Udvarhölgyeivel ő maga hímezte a magyar koronázási palástot, ezt a műremeket, amelyek révén a magyar hímzőízlésnek híre ment az egész világon. Mikor fia, *Szent Imre* megszületett, felnevelésének szentelte életét. És nyilván *Gizella* királyné hatása alatt fejlődött ki *Szent Imre* szűziesen tiszta, lovagi alakja azzá a vallásos és nemes egyéniséggé, amely már a saját korában és az utókor előtt is kivételes tiszteletet biztosított neki. *Gizella* Veszprémben zárdát alapított, ő építtette a veszprémi székesegyházat is, amelyben később fia, *Szent Imre*, a Szűz Anyának fogadalmat tett. A jóság

Boldog Gizella királyné, *Szent István* felesége, az első magyar királyné, *veszekedő II. bajor Henrik* és *Gizella* burgundi hercegnő leánya, született 973 után. *Vayk*, *Géza* legidősebb fia, túszt volt a bajor udvarban és itt ismer-

gos királyasszonynak sok lelki válságot kellett átélnie. Fia halála s ennek folytán magvának szakadta, férjének nagy válságai és összeütközései a trónöröklés kérdésében, súlyosan érintették, épen úgy, mint a magyarok egy részének, részint a kereszténységtől húzódó pogányoknak, részint némely mellőzötteknek gyűlölete is. Ezek a királynét vádolták az idegenek behozatalával s *Szent István* életének vége felé történt némely kegyetlenségeket is az ő befolyásának tulajdonították, aminek nyoma maradt a krónikákban is. De a történeti kutatás kiderítette a beállítás alaptalanságát, amelyet *Urseolo Péter* király, *Szent István* utóda is bizonyosan sietett megerősíteni, hogy ezzel is megokolhassa a *Gizella* királynén elkövetett jogtalanságokat. *Szent István* ugyan meghagyta, hogy az ő halála után a királyné minden javában megmaradjon, *Gizella*, azonban ennek ellenére is féltette özvegyi jogait, mire *Péter* esküvel tett fogadalmat, hogy tiszteletben fogja tartani azokat. De alig hűnyta le szemét a szent király 1038-ban, utóda, *Urseolo Péter* király, *Gizella* királynét azonnal minden javától megfosztotta. Elvette uradalmait, kincseit, eltávolította az udvarból és messze vidékre, valószínűleg Veszprémbe száműzte. *Gizella III. Henrid* német császárhoz fordult védelemért, de vagyonát csak *Aba Sámuel* király alatt, a német háború befejeztével az 1043-ban kötött békeszerződés alapján kapta vissza. Ettől fogva *Gizella* királyné visszavonult s csak jótékony-sággal és imádsággal töltötte életét. A magyar viszonyok egyre idegenebbek lettek számára. Akik körülötte és vele éltek, kihaltak, s az első magyar királyi

nagyasszony nem találta helyét az új korszakban. 1045-ben visszatért Bajorországba s a passauai bencés apátság klastromának fejedelemasszonya lett. 1095 körül, több mint 100 éves korában halt meg. Alakja a századok során megtisztult az ellenségei által reá szórt rágalmaktól. Istenfélő, jótékony, áldozatos lélek, példája az anyának és hitvesnek, eszes és jóraindító a politikában, hosszútűrő a szenvedésben, aki sok meghurcoltatásáért sem ismerte a bosszút. Passauban emlékkő jelöli sírját, amelyhez késő nemzedékek zárandokoltak és zárandokolnak. Magyarországon is csakhamar legenda szövődött alakja körül, amely a XVIII. században végleges alakot öltött s a mai napig is fennmaradt. Nálunk *Gizellát* már századok óta szentnek tisztelték, az egyház azonban csak 1911-ben kezdett tárgyalást boldoggá avatása iránt, ami meg is történt. Az irodalom és művészet számos emléket állított neki. Főképp *Szé-kely Bertalan Gizella* ciklusa nevezetes.

Sarolta, Géza fejedelem leánya, *Szent István* király húga, *Aba Sámuel* király felesége, 1041-ben került a magyar trónra. Pártviszályoktól zaklatott és állandóan háborúskodó férje oldalán tragikus életet élt. A szerencsétlen végű ménfői csata után 1044-ben, amikor férjét felkoncolták, *Saroltát* és gyermekeit is elfogták és külföldre vitték. További sorsáról ellentmondók a krónikák. Egyesek szerint *III. Henrik* német császár, gyermekeivel együtt lefejeztette, mások szerint megmenekült.

Árpádházi Szent Erzsébet, *Jeruzsálemig* vagy *II. Endrének* és *merani Gertrudnak*, a *Bánk hán* által megölt királynénak leánya, született 1207-ben.

Az akkori idők szokása szerint a királyleányt már négyéves korában eljegyezték *Hermann* thüringiai fejedelem — nem örgróf, hanem országgróf, Landgraf — *Lajos* fiával. A thüringiai küldöttséggel, amely érte jött, *II. Endre* el is küldte gyermekét óriási kelengyével és hozománnyal Németországba, ahol apósa udvarában, Wartburgban nevelkedett föl. A krónikák szerint töméntelen arany és ezüst edény, drága ékszer, bíbor és selyemszövet vándorolt ki a kis királyleánnyal Thüringiába, 1000 márka ezüst készpénzzel együtt. Olyan pompa és gazdagság volt ez akkor, hogy híre ment az akkori Európában és megörökítődött valamennyi krónikában. A gyermekleány a thüringiai fejedelem vidám és derűs udvarában is nemcsak a valóságosságra mutatott nagy hajlandóságot, hanem már korán jelét adta nagy lelki jóságának és irgalmasságának is. Tizennégyéves korába tartotta meg esküvőjét *Lajossal*, aki időközben örökölte atyjától Thüringia trónját. Felesége hitbuzgóságától ösztönözve, *Lajos* keresztes hadjáratra indult a Szentföldre s ez útjában 1227-ben meghalt. A fejedelem halálának hírére sógora, *Henrik* örgróf, elűzte *Erzsébetet* gyermekeivel együtt. Az özvegy a bambergi püspökhöz menekült s mikor a püspök segítségével gyermekei számára a felnevelkedés lehetőségét biztosította, teljesen lemondott a világ örömeiről s Isten, a szeretet és az irgalmasság szolgálatának szentelte életét. Jósága, önfeláldozása és tiszta hite folytán még életében szentnek tartották s mikor egészen fiatalon, 24 éves korában 1231-ben meghalt, európaszerte valóságos legendakor fonódott alakja köré. Vele megtörtént az, ami a legritkább eset az

egyház történetében, hogy négy évvel halála után szentté avatták. Szentté avatásának ünnepe halála évforduló napja, november 19-ike. Bárha német földön nevelkedett föl és élt, nemes, magasztos alakja a magyar szentek pantheonját ékesíti, mert amikor tisztelete egész Európában elterjedt, mindenütt mint magyarországi Szent Erzsébetet ünnepelték és ünneplik. A néphit és az egyház után szárnyára vette őt a költők, írók, művészek képzelete. A krónikák megírták csodatételeit, irgalmasságát, legendáit. *Carpaccio*, *Giotto*, később *Murillo* és mások, majd a magyar *Lietzenmayer Sándor* megfestették élete híres jeleneteit. Emlékét hirdeti még a sírja fölé emelt gyönyörű gót templom, számos szobor és *Liszt Ferenc* világhírű zeneműve, a *Szent Erzsébet oratórium*. Születése 700 éves fordulóját 1907-ben ünnepelték meg Magyarországon és mindenütt, ahol tisztelete még ma is él.

Árpádházi Szent Kinga, IV. Béla király leánya, született 1224-ben, mint a király elsőszülött gyermeke. A legenda szerint már születésekor élőszóval discsőítette Szűz Máriát. Tizennégyéves korában férjhez adták *Boleszló* lengyel királyhoz, de a házaspár gyermeki ártatlanságban maradt s csakhamar szüzeségi fogadalmat tett. Férje neki adományozta a szandeci uradalmat, ahol *Kinga*, apácakolostort alapított s férje halála után maga lett annak fejedelemasszonya. Szűzi szent élete folytán az ő alakja körül is legendakor támadt s a többi közt 1292-ben bekövetkezett halála után sírjánál sok beteg, csoda útján meggyógyult. 1690-ben boldoggá, majd 1715-ben szentté avatták.

Boldog Margit, (nem tévesztendő össze magyarországi Szent Margittal, Skótország királynéjával, kinek anyja *Ágota*, *Szent István* király unokahúga volt), *IV. Béla* király leánya, született 1242-ben, Klissában, ahová anyja, *Laskaris Mária*, áldott állapotban menekült a tatárok elől. Ekkor fogadta meg ha *leánygyermeké lesz, az Úrnak szenteli, mert az Árpádházi királyok nemzetségéből apáca még nem volt.*» E fogadalom szerint *Margitot* már egészen kicsi korában Veszprémbe, Szent Katalin kolostorába vitték s magasabbrendű vallásos nevelésben részesítették. Hajlama a szüzi szent életre már ekkor rendkívüli mértékben megnyilatkozott. Tízéves korában a Nyulak szigetére (a mai Szent Margitsziget), a romjaiban még ma is látható domonkosrendi apáca kolostorba vitték nagy ünnepiességgel. Itt élte le azután legendás életét, amely a vallás kultusza mellett a lemondásnak, szegénységnek, önsanyargatásnak, a betegek ápolásának, jótékonyásznak és párját ritkító alázatosságnak volt szentelve. Annyira lemondott minden külsőségről, hogy ha új ruhát kapott királyi szüleitől, a konyhába sietett, hogy azt befenje, mert semmi dísszel sem akart kiválni társnői közül. Ámde minden alázatossága mellett is kiemelkedett lelki magasztossága, hitének lenyűgöző ereje, átszellemültsége és műveltsége által. Egy szál gyékényen aludt a földön, de apáca testvéreinek lelki oktatója volt nemcsak példaadása, hanem előadásai, felolvasásai által is. Már fiatalon híre ment egészen kivételes lelki nemességének. Fejedelmek kérték meg kezét, a többi között *II. Ottokár* cseh és *Anjou Károly* szicíliai király. Szülei óhajtották is, hogy

fogadalmát elejtve, kössön házasságot, de *Margit* minden ilyen kísérletet nagy akaraterővel elutasított. Tekintélye nőtön-nőtt, nemcsak az egyháziak között, hanem a királyi udvarban és az országban is. Az előkelő nemesek hozzáküldték leányaikat nevelőbe, a királyi család tagjai sokszor kérték tanácsát, sőt *V. István* és atyja között támadt háborúságban az ő közbelépése teremtette meg a békét, amelyet a Nyulak szigetén, az ő kolostorába kötöttek meg. A keresztény aszkéta élet ez egyik legtökéletesebb képviselője huszonkilencéves korában, 1271-ben halt meg legendáktól övezve, amelyek szerint már sírjánál megkezdődtek a csodák. Szentté avatására már egy évvel halála után, 1272-ben megkezdődött az egyházi vizsgálat, de szentté avatása az egyház részéről mindeztől nem történt meg. A magyar nép ennek ellenére szentnek tekinti őt. Emlékét, a *Szent Margit legendáján*, számos szobron és képen felül *Székely Bertalan* híres falfestménye őrzi a pécsi dómban.

Rozgonyi Cecília, a Szentgyörgyi-család leánysarja, *Rozgonyi Lászlónak*, *Zsigmond király* hadvezérének felesége, a magyar amazon típus legszebb képviselője. 1428-ban, mikor *Zsigmond király* vissza akarta venni a töröktől Galambóc várát, *Rozgonyi Cecília* elkísérte férjét az ostromra és a Duna felől támadó hajóhad első gályáját ő vezette. Vetőgépeivel, gyújtólövedékeivel ropant kárt okozott a töröknek. Mikor pedig árulás folytán a király serege két tűz közé került, ugyancsak gályán megmentette a királyt és egész kísérete életét. Alakja halhatatlanul él *Arany János* «*Rozgonyiné*» című költeményében.

Szilágyi Erzsébet, *Hunyadi János* felesége, *Mátyás király* anyja, *Szilágyi Mihály* nővére, talán legérdekesebb és legnagyobb szabású nőalakja a magyar történelemnek. Nagy férjének, *Hunyadi Jánosnak* életében nem lépett előtérbe a politikában. Ügylátszott, kizárólag a gazdaságnak él és mint a családi vagyonkezelője és gyarapítója töltött be gondviselészerű szerepet állandóan az ország dolgaival foglalkozó és hadbajáró férje oldalán. Férje halála után azonban egyszerre előtérbe lépett. A Hunyadi-család ellenségei *V. Lászlót*, a gyermekkirályt akarták felhasználni a *Hunyadiak* elpusztítására. A király gyámja, *Czillei Ulrik*, hogy megkaparintsa az óriási Hunyadi vagyont, a két *Hunyadi* fiú életére tört. Amde, mikor Nándorfehérvárt csellel el akarta venni tőlük, a Hunyadiak hívei, élükön *Hunyadi László* vak felkoncolták. E tény a *Hunyadiak* ellenségei a bosszú szítására használták fel *V. Lászlónál*. *Szilágyi Erzsébet* azonban, aki Délmagyarország kulcsát, Temesvárt a kezében tartotta, 1457-ben saját várában egyességet kötött a királlyal. Az egyesség értelmében a király kötelezte magát, hogy nem él megtorlással s a *Hunyadi* fiúkat testvéreinek tekinti. Az egyezséget esküvel is megpecsételték. (E történelmi tényt *Petőfi Sándor*, *A király esküje* című költeményében dolgozta fel.) Az eskü letétele után azonban a király hamarosan Budára csalatta *Hunyadi Lászlót* és a Hunyadiak barátainak közbelépése ellenére lefejeztette, a gyermek Mátyást pedig Csehországba, *Podiebrád György*, kormányzó udvarába vitette. Ekkor bontakozott ki *Szilágyi Erzsébet* egyénisége egész nagyságában. Nem sírt, hanem dolgozni,

cselekedni kezdett. Az egész roppant Hunyadi vagyont és befolyást egy cél szolgálatába állította: *megvédeni férje meghurcolt emlékét, megtorolni László fia kivégeztetését, visszakapni egyetlenül maradt fiát, Mátyást, és a gyermek személyében szerezni elégtételt a Hunyadi névnek*. Bámulatos szervező erővel és tehetséggel fogott munkához. Fegyverkezett, csapatokat toborozott, várakat erősített. Minden eddigi versengést és bősztút a főbb magyar urakkal félretett, egyezkedett, békét kötött velük és megnyerte őket céljainak. *Hunyadi János* sohasem akart király lenni. *Szilágyi Erzsébet* királynak akarta látni fiát, *Mátyást*, és kiadta a *nemzeti királyság* jelszavát. Állandó érintkezést tartott fenn a köznemességgel, amelynek tagjait hírvivői és megbízottai gyakran felkeresték. *V. László* az egyre növekvő mozgalom elől elmenekült az országból és idegenben halt meg. Ekkor *Szilágyi Erzsébet* hozzáfogott a királyválasztás előkészítéséhez s egykorúak tanúsága szerint óriási összegeket költött erre a célra. Mikor a magyar urak küldöttsége hazahozta *Mátyást* Prágából, az ország határáig fia elé ment s hozzájárult, hogy elvegye *Podiebrád* leányát, *Katalint*. Ezután mozgósította híveit és csapatait s nem nyugodott addig, míg Mátyást királlyá nem választották. Miután fiát, a befagyott Duna jegén álló 40.000 ember királlyá kiáltotta, félrevonult és eltűnt az országos élet színteréről. Ezután bontakozott ki benne az ember és az anya igazi nagysága. Eltérően a történelem legtöbb ilyen nőalakjától, lemondott minden hatalomvágyról s nem igyekezett gyámkodni az akkor még jóformán

gyermek *Mátyás* királyon. Ez a teljes visszavonulás példátlan a történelemben. A lángoló akaraterejű, hős asszony, ezentúl csak a Hunyadi vagyon és javadalmak kezelésének élt. Vajda-Hunyad híres várát, melynek alapjait még férje rakta le, valójában *Szilágyi Erzsébet* építtette meg. Több templomot, kolostort is építtetett, alapítványokat tett s 1477-ben az óbudai várkápolna céljaira egy egész helységet adományozott. Később, mikor *Mátyás* törvénytelen fiával szembefordultak a magyar urak, *Szilágyi Erzsébet* befogadta *Corvin Jánost* és végrendeletében az egész Hunyadi vagyon örökösévé tette. Meghalt 1482 vagy 83-ban.

Kanizsai Dorottyanak, a XV. század egyik legnagyobb magyar asszonyának pontos származása ismeretlen. Leveleiben ugyan testvéreinek mondja az 1324-ben nemességet kapott Kanizsai-család két leszármazottját, *Lászlót* és *Jánost*, ez azonban hitelesen kiderítve nincs s csak feltevés igazolja, hogy idősebb *Kanizsai László* leánya volt. . . Első férje, *Geréb Péter* nádorispán volt, akivel nagyon boldog, de rövid házasságot élt. Másodsor a büszke, hatalmas *Perényi Imre* nádor felesége lett, akit *Ulászló* 1512-ben Horvát-Szlavon-Dalmát országok bánjává, 1517-ben *Mil'sa császár* pedig birodalmi herceggé nevezett ki. Ez a házasság korántsem volt boldog s *Dorottyanak* bő alkalmat adott első, boldog házasságára való visszaemlékezésre. Gyermeké sem első, sem második házasságából nem született. Ennek pótlására, az udvarában nevelkedő sok nemes ifjú és leány felnevelésén kívül, gyermekeként nevelte *Perényi Imre* első házasságából

született két fiát és testvére, *Kanizsai László* két gyermekét, *Lászlót* és *Orsikát*. Egyénisége, különösen második férje mellett s annak halála után bontakozott ki teljességében. Eltekintve az állandó szerepléstől, amelyet férje magas méltóságai megköveteltek (*Perényi Imre* 1509-től 1512-ig *Ulászló* Prágában időzése alatt kormányzója volt az országnak is), bőséges alkalmat nyílt a jótékonykodásra s a könnyek letörlésére. *Perényi Imre* 1519-ben halt meg, miután 11 évig közsvénye által székéhez láncolt rabszolga volt. . . *Dorottya* asszony azonban férje halála után is kénytelen volt megtartani *Lajos király* által neki adományozott «*az ország első asszonya*» címet, s kénytelen volt eleget tenni a nagy cím által reá rótt nagy kötelességeknek. Ő fogadta az ország határánál *Mária főhercegnőt*, *Lajos király* menyasszonyát, a később *Báthory István* nádorispán menyasszonyát, a masszaviai hercegisasszonyt, s *mint korának egyetlen asszonya, királyi felkérésre vett részt minden országgyűlésen*. Ez időben építtette és szerelte fel Sárváron az ország első könyvnyomdáját s épített több templomot a Dunántúlon. Az élőkért hozott számtalan áldozata és jótéteménye eltörpült azonban a holtakért hozott s a világtörténelemben is példátlanul álló áldozata mellett. Ő volt az, aki *1526-ban, a mohácsi csata után megjelent a csatatéren s négyszáz bérelt ember segítségével beszentelte és eltemette az elesett hősokeket*. Végrendeletében még egyszer és utoljára bőkezűen gondoskodott a szegényekről, árvákról, templomokról, szerzetekről és minden hűséges alattvalójáról. Ez intézkedés elkészítése után még évekig élt vissza-

vonulva s állítólag 1534-ben halt meg. Emlékét és jótéteményeit a háládatlan utókor hamar elfeledte s csak a mohácsi nagy temetéssel kapcsolatosan emlékszik meg róla a legtöbb krónika is.

Batthyány Ferencné, bánné, *alsó-lindvai Bánffy Kata*, kora egyik legműveltebb s társadalmilag is egyik legelső magyar asszonya volt. Nemes egyszerűsége, igazságos, szerető jó szíve, sok tisztelőt, sok barátot szerzett neki. Példás feleség, tökéletes háziasszony volt, aki ura távollétében — ami bizony nagyon sokszor megesett — a legnagyobb hozzáértéssel vezette a nagy gazdaságokat, tartotta rendben a család főfőszékét, a németújvári és rohondi várat. Építtetett, kovácsoltatta a fegyvereket, öntette az ágyúgolyókat s ha nem volt ilyen férfias munkája, font és szőtt s ültette a palántákat óriási kertjeiben, a házában nevelkedő nemes kisasszonyokkal együtt. Udvara nagyon népes volt, nemcsak neveltjeitől, hanem az örökös csapás és török fosztogatás által hontalanná vált menekülőktől is, akik mindig szívesen látott vendégei voltak. A mohácsi vész után *Kanizsay Dorottya*, az ország legelső asszonya, az özvegy nádorispánné is nála keresett és talált menedéket. Legjobb barátnője, örömeinek, bánatainak osztályosa *Nádasdy Tamásné Kanizsay Orsika* volt, akivel nagyon sok időt töltött együtt a szövöszék és rokka mellett, de akivel mikor *Batthyány bán* és *Nádasdy Tamás* Erdélyben csatázott, *Veszprémnél alaposan megverte a törököket is*. Ebben az időben a főrangú asszonyoknak ugyanis a nagyon sokoldalú munka mellett még a hadviseléshez s az ezzel összefüggő dolgokhoz is kellett érteniök, ugyannyira,

hogy mikor egy alkalommal *Batthyány Ferenc* a törökkel vívott csatáihoz hadi szekerek csináltatására kérte feleségét s az azt írta neki, hogy nem ért a hadi szekerek készítéséhez, *Batthyány Ferenc* így válaszolt neki: «*Azt írod, hogy nem tudsz hadi szekereket csinálni. Az nagy csoda, mert aki egyebet tud, ezt is kell tudnia ...*» A ritka béke és pihenés napjaiban *Kata asszony* férjével együtt szenvedélyesen kertészkedett. Dinnyéik, gyümölcsaik a legszebbek, legnemesebbek voltak országszerte úgy, hogy a király asztalát is állandóan ők látták el dinnyével és gyümölcsfélével. Ugyancsak a béke és pihenés idejére való szórakozás volt a vadászat is, amit sólymokkal, kopókkal és agarakkal egyaránt űztek a nemesek, asszonyaikkal együtt ... Az állandó elfoglaltság, kisebb-nagyobb gondok, bajok mellett azonban *Kata asszonynak* még mindig volt ideje az atyafiaival, barátaival és ismerőseivel való levélváltásra is. Leveleit magyarul, németül és latinul írta. Több érdekes levelet váltott *Mária* királynéval, a francia királynéval, az esztergomi érsekkel, a nádor ispánnéval stb. Negyvenöt éves, korában, 1562 körül betegeskedni kezdett s 1563-ban halt meg.

Dobozi Ilona, *Dobozi Mihály* fejérmegyei nemes felesége, a hitvesi hűség, a női önfeláldozás és becsület szinte szimbolikus alakja. A törökök döntő benyomulása, a mohácsi csata után 1526-ban, tízezérel menekültek a magyar családok a kegyetlenkedő török csapatok elöl s itt is, ott is, táborokba verődve próbáltak védekezni. Az egyik ilyen menekült táborból, Pilismarót mellett, a végveszély láttára *Dobozi Mihály* lovára kapta feleségét, a szép, fiatal Ilo-

nát, hogy elmeneküljön. Hosszú vágatás után, mikor a ló a kettős teher alatt már roskadozni kezdett, a fiatalasszony arra kérte urát, meneküljön egyedül, őt pedig ölje meg, hogy a török martalócok kezére ne kerüljön. *Dobozi* leugrott a lóról, magához szorította asszonyát s mielőtt a törökök utolérték, keresztül szúrta, ő pedig vitézül harcolva ott esett el hitvese oldalán. *Kisfaludy Sándor* és *Kölcsey Ferenc* költeményei mellett *Széckely Bertalan* híres történeti festménye (Nemzeti Múzeum) örökítette meg emlékét.

Báthory Istvánná, Zsófia hercegnő, az utolsónak uralkodó massoviai herceg egyetlen leánya volt. Óriási pompával hozták Lengyelországból az országba, ahol a határon az ország első asszonya, *Kanizsai Dorottya*, *Percnyi Imre* nádorispán özvegye fogadta. Lakodalmán ott volt *Lajos király*^{is} egész udvarával . . . A király és a királyné hamarosan anynyira megszerették a kivételes műveltségű szép hercegnőt, hogy koronázáson nemcsak a vezető szerepet ruházták rá, hanem egy évvel később vele tartatták keresztvízre gyermeküket, *Miksa trónörökös*t is . . . *Zsófia hercegnőnek* egy gyermeke született, egy leány, akit *Anna királyné* már egészen fiatal korában magához vett, és az udvarnál, hol Prágában, hol Bécsben nevelt. A hercegnő házassága *Báthory Istvánnal* csak pár esztendeig tartott, mert *Báthory István*, 1535-ben hosszú, kínos szenvedés után meghalt. Hamarosan követte leánya, *Anna* is, aki *Károly münstenbergi* herceg menyasszonya volt. *Zsófia hercegnő* így az idegen országban egészen egyedül, védelem nélkül maradt, mert az 1526-ban tragikus körülmények között öz-

vegyé lett és újra férjhez ment *Anna királyné* és későbbi férje *Ferdinánd király* barátsága csak *Báthory* haláláig tartott. S mert a férjéről maradt vagyont meg akarta tartani, azután védelemre, gyámolításra volt szüksége az örökös harcok, háborúk közepette, férjhez ment *Pekry Lajoshoz*, a félelmetes hírű törökverő huszárcapitányhoz, aki egyike volt azoknak, akik *Ferdinánd* királlyá való választását elősegítették . . . S e viszonzhatatlan szolgálat után mégis *Ferdinánd* volt az, aki *Pekry Lajos* és felesége életét és boldogságát derékba törte . . .

Pár hónapi házasság után ugyanis *Pekry*nek* ismét hadba kellett vonulnia s a búcsúlakomán *Pekry*, a bortól gőzösen, *fitos Pelbárnak* nevezte *Ferdinándot*. Ez a jelző a király fülébe jutott, aki sértett hiúságában rögtön bilincsekbe verette és a grazi tömlöcbe vettette *Pekryt*. Ezután a csapás után nyílt ki teljes egészében *Zsófia hercegnő* igazi egyénisége. Lerázta magáról a sírás és keserűség gyengeségét és a tettek terére lépett. Dacára a vérzivataros időknek útrakelt és sorba járta az udvarokat, királyokat, fejedelmeket és közbenjárást kért férje számára. így elment *Ferdinándhoz* is, aki meg is ígérte ura szabadon bocsátását, ígéretét azonban természetesen nem tartotta meg. Ugyannyira, hogy *Zsófia hercegnőnek* azt a kedvezményt is, hogy urát, aki időközben súlyos beteg lett, meglátogassa, csak *Roggendorf* fővezér közbenjárásával sikerült kierőszakolnia. Közben az idő múltott és *Pekry* egészségét a börtön levegője, a méltatlan bánásmód és a koplaltatás még jobban aláásta. S mert *Ferdinánd* végkép megfeledkezni látszott ígéretéről, *Zsófia* türelemmel és kitartással tovább folytatta

a kilincselést. Újra sorba járta a számottevő magyar nemeseket s híveket gyűjtött férje kiszabadítása érdekében. S mert *Pekry* határtalanul szenvedett a tömlőben, ahol még a *háborúkban szerzett és újra kiújult sebei mosogatására vizet sem adtak neki* s mert az országnak is szüksége lett volna hadvezéri képességeire, a pozsonyi országgyűlésből a rendek követeket küldtek *Ferdinándhoz*, azzal a kéréssel, hogy adja vissza a beteg *Pekry* szabadságát. Fogantatja azonban még ennek a kérésnek sem lett. *Zsófia* csak annyit ért el, hogy egy rövid napra újra láthatta urát. Annak dacára azonban, hogy *Ferdinánd* nem teljesítette az országgyűlés és fél Európa fejlődemei által hozzáintézett kérést *Pekry* szabadonbocsátását illetőleg, úgy ő, mint *Anna* királynő, többször fordultak kérésekkel *Zsófia* hercegnőhöz, aki majd itt, majd ott lakott a nagyon is fontos végeken, valamelyik várában . . . S mert a szabadonbocsátás csak késett, sőt mert *Pekryt* egy sikertelen szökési kísérlete miatt a gráci várból az innsbrucki várba szállították, a különben is gyenge fizikumú asszony ereje lassan-lassan egészen összeroppant s 1541-ben hosszas gyengélkedés után kilhelte nemes lelkét... Ez a csapás *Pekryt* is egészen összetörte a tömlőben. Ugyannyira, hogy mikor a rendek kényszerítésére s főkép, mert *Ferdinánd* megbizonyosodott róla, hogy *Pekry* bebörtönzése rossz vért szült ellene az országban, s rabságának nyolcadik esztendejében mégis szabadon bocsátotta, nem is örült szabadságának. Tíz évvel később pedig követte feleségét a sírba.

Enyinghi Török Bálintné, Penflinger Márk leánya, egykori krónikák emlí-

tése szerint *Mária* királyné udvarhölgye volt. Házassága *Török Bálinttal*, az 1536—38 közti időben — egészen pontos évszámunk nincs róla — országos eseményé nőtt, mert *Török Bálint*, kora legdaliásabb, legnépszerűbb, legszebb férfija lévén, az egész ország figyelmét felkeltette. *Kata asszony* élete, eltekintve az állandó aggodástól férjéért — aki ellen *Ferdinánd* király hívei kétszer kíséreltek meg gyilkosságot s akire a töröknek is állandóan fájt a foga — nagyon boldog is a legnépesebbek közé tartozott, mert szerencsésnek mondhatta magát az a nemes, aki gyermekét nevelésre hozzáadhatta. Egykori krónikák szerint asztalánál évszámra 100—150 ember ült. Két gyermekével együtt *Kata asszony* még másik 25—30 nemes leányt és ifjút is nevelt, akiknek nagy része akkori szokás szerint 6—8 éves korában került hozzá tanulásra és szolgálattételre. A gyermekek 10—12 éves korukig betűvetést, olvasást, számolást tanultak, s azután a fiúkból apródok, a leányokból szolgálattelvő kisasszonyok lettek, akik nevelőanyjuk mellett a fonáson, szövésen, kertészkedésen és háztartás vezetésén kívül a külső nagy gazdaságok vezetésében is gyakorlatot szereztek, s akiket rendszeren nevelőanyjuk is adott férjhez. S mert ilyen formán a nagy nemesi házakban ritkán voltak lakodalom nélkül, könnyen érthető, hogy a lantosoknak, hegedősöknek, nagy volt a kelete. *Török Bálintnál* állandóan több regós és lantos élt, így a — magyar lantosok királya — *Tinódi Sebestyén* is. 1541-ben *Török Bálint*, Budavárát védelmezte a törökök ellen s mert a török sereg tízszerre nagyobb volt a magyar

seregnél, *Fráter György* és mások hossz-
szas unszolására a többi vezérekkel
együtt *Török Bálint* lement a szultán
sátorába, hogy egyezséget kössön vele...
Ezután nem is tért többé vissza. A szul-
tán Konstantinápolyba küldte, ahol a
Héttoronyba záratta el. Ez időtől kezdve
Kata asszony élete merő szenvedés lett.
A sors megfosztotta «élete fundamentumá-
tól» és ezzel a veszteséggel minden öröm
és napsugár elszállt életéből. S bár köte-
lességét azután is lelkiismeretesen telje-
sítette és gyermekeit, a rábizott neme-
sek gyermekeivel együtt azután is sze-
retettel nevelte, többet nem látta mo-
solyogni senki s környezete ez időtől
kezdve csak — *keservek asszonyának* —
nevezte. Első fájdalma lecsillapulta után,
melyben «*majd a szíve kettéhasadt*»,
hozzáfogott ahhoz a héroszi küzdelemhez,
mely egy évtizedig minden gondolata,
érzése, álma volt: ura kiszabadításához.
A levelek egész áradatát indította *Nádasdy*
Tamás, *Batthyány Ferenc* bán és *Fráter*
Györgyhöz — akiről az a hír járta,
hogy közvetlen oka *Török Bálint* elfoga-
tásának, — személyesen kereste fel
Izabella királynét, aki követével meg is
kezdte a tárgyalást *Rusztán* nagy-
vezéren keresztül *Török Bálint* kiszaba-
dítása érdekében. S amíg fáradhatatlan-
ul levelezett és tárgyalt s amíg minden
pénzét és értékét ajándékként küldöz-
gette a befolyásos basáknak, addig várai,
birtokai és jobbágjai nagy része idegen
kézre került. S mert Törökországból
csak ígéret érkezett, *Kata asszony* utat
és módot talált, hogy ügyének meg-
nyerje *Zsigmond* lengyel királyt, a fran-
cia királyt és *. Ferdinándot* is, akik szin-
tén minden követ megmozgattak a
fogoly szabadon bocsátása érdekében.

Azonban ezek a tárgyalások is ered-
ménytelenek maradtak. *Török Bálint*
sokkal súlyosabb ember volt a török
szemében, hogysem saját veszélye nél-
kül szabadon bocsáthatta volna. 1550
nyarán *Kata asszony* értesítést kapott
Törökországból, hogy ura súlyosan be-
teg s alighogy a választ, melyben egész
lelkét, szeretetét, aggódását s Istenhez
szóló minden forró sóhaját urához kül-
dötte, már megjött a második értesítés,
hogy *Török Bálint* meghalt... Ez a
csapás halálosan érte a hűséges asszonyt.
Teste, lelke sorvadni kezdett s bár
tudta és érezte, hogy hamarosan követni
fogja urát, mégis minden követ meg-
mozgatott, hogy legalább holttestét haza-
hozathassa. De fáradozása itt is hiába
valónak bizonyult s két évvel később,
1553-ban, alig 30 éves korában meg-
halt.

Mária Krisztina, vagy *Krisztierna*,
Báthory Zsigmond, erdélyi fejedelem hit-
vese, *Károly*, stájer főherceg és bajor
Mária, hercegnő leánya, a letragiku-
sabb életű nők egyike, nemcsak a magyar,
hanem a világtörténelemben is. *Báthory*
Zsigmond, Erdély vitéz, ifjú fejedelme,
hogy hatalmát és befolyását erősítse,
Rudolf császártól kért feleséget. *Rudolf*,
1595-ben *Mária Krisztinát* jelölte ki
számára. A menyasszony el is indult
még az év nyarán anyjával együtt Er-
délybe, ahol párját ritkító tragédia vára-
kozott rá. Már maga az utazás is tele
volt rossz előjellel. Fivére meghalt, s
úgy hozták utána a gyász hírért. Ezután
betegségbe esett, ami ismét feltartóz-
tatta. Elkésve érkezett a menyegzőre
Erdélybe, ahol augusztus 6-án meg is
tartották az esküvőt. Es ezzel kezdődött
Mária Krisztina kálváriája. *Báthory*

Zsigmond, hatalmas erejű, duzzadó egészségű férfi volt s vitézségének híre bejárta egész Európát. Mindenütt ünnepték a törökverő ifjút, akinek vitézségén felül még az a híre is volt, hogy a korabeli ifjaktól eltérően, kerüli a kicsapongást, sőt egy olasz művész feljegyzése szerint általában *szűznek* tartották. Ez a hír szörnyű módon igaznak bizonyult. *Báthory Zsigmond* az esküvő napján felfedezte, hogy nem férfi, s nincs szüksége asszonyra. Felfedezte ezt a fiatal fejedelemsasszony is, de az első megrettenés után belenyugodott a szerelmes asszonynak elképzelhetetlen sorsba s mint testvér akart híven élni férje oldalán. *Báthory Zsigmond* azonban mélyen megalázta büszkeségében felesége önkéntes önfeláldozása, s nem bírt mellette maradni. Hadi dicsőségbe akarta temetni keserűségét, egyik háborút a másik után indította, s akár sikerrel tért vissza, akár siker nélkül, minden esetben úgy érezte, hogy egyre jobban bántja felesége, a *hajadon királyné* látása. Elhatározta hát, hogy bármi áron megszabadítja magától. Hiába beszélt lelkére *Mária Krisztina*, hiába mondta, hogy megnyugszik sorsában s hogy ne ingerlődjék miatta, nem használt semmit. *Báthory Zsigmond* határtalanul szenvedett s a szó szoros értelmében minden eszközt megragadott halála előmozdítására. S amikor hiába kereste a halált folyton megújuló harcok és csaták tömkelegében, elhatározta, hogy inkább lemond országáról, de elválk feleségétől. A szenvedő, szűzi életet élő hajadon királyné néma mártírkoszorúja örök szemrehányás volt neki. Lemondott hát *Rudolf császár* testvéröccse, *Miksa* javára a fejedelemségről,

kikötve, hogy *Rudolf* válassza el feleségétől és *Miksa* főherceg vegye el *Mária Krisztinát*. 1598-ban el is hagyta országát és *Miksa* jöttéig *Mária Krisztina* vette át a kormányzást. De alig, hogy *Miksa főherceg* megérkezett, *Báthory Zsigmond* újra otthon termelt s távozni készülő *kisasszony feleségét* Erdélyben marasztotta. Egy év múlva azonban újra lemondott a fejedelemségről, mire *Mária Krisztina* négyévi álházasság után visszatért szüleihez Stájerországba. Ez a regényesen hangzó történet kegyetlen történeti valóság, s hőse, a hajadon maradt fejedelemsasszony, aki önmegtágadással s hűséggel szenvedte végig külsőleg folyton változó, de lényegében mindvégig változatlanul szomorú sorsát, az egyik legszebb és legmeghatóbb nőalakja a magyar történelemnek.

Lorántffy Zsuzsanna, *1. Rákóczi György* fejedelem felesége, született 1600 körül, meghalt 1660-ban. Tizenhatéves korában kötött házasságot *Rákóczi Györggyel*, aki akkor Borsod főispánja volt. A nagyhatalmú, nagyvagyonú és tekintélyű főúr ezzel a házassággal nemcsak vagyonát és összeköttetéseit gyarapította, hanem csodálatos, hozzá és törekvéseihez illő élettársat is kapott. A fiatal, gyermekségéből alig kinőtt asszony, a hitvesi állás gyorsan érlelő hatása alatt, csakhamar mind elmében, mind erkölcsben és akaratereiben kivételes egyéniséggé fejlődött. Szinte eszményképe volt az igazi feleségnek, kiegészítője férjének. Hamarosan levette róla a roppant vagyon kezelésének gondját, gazdasági feje lett a családnak, irányította az uradalmakat, gazdálkodott, kezelte és gyűjtötte a pénzt, nyilván cél-

tudatosan, hogy megteremtse az alapot férje terveinek. Ilyen asszony oldalán *Rákóczi György* valóban az ország ügyeinek s saját becsvágyának szentelhette magát. *Lorántffy Zsuzsanna*, mint tanácsadó is a legjobbnak bizonyult. Véleményét minden dologban, mindig leplezetlenül megmondta férjének, aki épen ezért mindig figyelembe is vette azt. Egyéniségével mindenkit megnyert, barátokat szerzett, éles ésszel ítélte meg embereket és helyzeteket s ő, a takarékos, gazdálkodó asszony, mint egykor *Szilágyi Erzsébet*, pénzt s a pénzzel embereket mozgósított férje céljai érdekében. Nem csoda, hogy ilyenformán *Rákóczi György* 1630-ban el is érte célját. Erdélyi fejedelem lett, ura Erdélynek és Felső-Magyarországnak. Itt Sárospatak lett a székhelye, amely *Lorántffy Zsuzsanna* hozománya volt. Ehhez a városhoz fűződik *Lorántffy Zsuzsanna* munkásságának egyik legfontosabb része: *a magyar szellemi élet áldozatkész és bámulatosan céltudatos fejlesztése*. Nagy alapítványokkal rakta le és vetette meg a sárospataki református kollégium nagyságának alapját. Ezen kívül konviktusokat létesített a diákok számára, ösztöndíjakat, alapítványokat tett s jeles külföldi tudósokat hívott be tanároknak. Így különösen nevezetes az a tény, hogy *Comeniust*, korának egyik legnagyobb hírű tudósát és pedagógusát — aki éven át tanított Sárospatakon és emelte nagy elméjével szellemi életünket — külföldről ide édesgette. A céltudatos nagyasszony azonban nem állt meg itt. Hasonló jótéteményekben részesítette a debreceni, nagyvárad, kolozsvári és gyulafehérvári református iskolákat is. Majd, hogy a meginduló irodalmi és tudományos munkálkodásnak is megadja a nyilvánosság és megörökítés lehetőségét, Sárospatakon és Gyulafehérvárott a saját költségén nyomdát alapított. Az előbbit mint családi, az utóbbit mint fejedelmi nyomdát kezelte. Ezekben nyomtatta ki ugyancsak a saját költségén több író munkáit. Jóságos volt mellett rendkívül vallásos volt és sokat tett a jámborság és erkölcsösség érdekében. Tudósait gyakran összegyűjtötte és hitvitákat rendezett, melyekben a rendkívül művelt fejedelemasszony maga is részt vett. Sőt könyvet is írt, amely 1641-ben jelent meg *Mózes és a próféták* címmel s amely nem egyéb, mint idézetek rendszerbe foglalt gyűjteménye. Férje 1644—45-iki hadjárata alatt, az akkor kora delét élő nagyasszony új oldalról s egész rendkívüli nagyságában mutatkozott be. Valósággal megszervezője lett a hadseregnek, a mozgósításnak, a tartalékok felvonultatásának és mindenféle utánpótlásnak. Ellenőrizte az elindított csapatokat, fizette a zsoldot, gondoskodott a városok és várak kellő védelméről, a hadifoglyok elhelyezéséről, ellátásáról és minden téren *Szilágyi Erzsébetre* emlékeztető férfias tevékenységet fejtett ki. Három esztendővel később, 1648-ban, férje halála után fiával, a későbbi *II. Rákóczi Györggyel* Sárospatakra vonult, ahol megérte annak házasságát a katolikus *Báthory Zsófiával* és erdélyi fejedelemmé választását is. Élete utolsó éveit menyével való, főképp vallási nézeteltérései keserítették meg. Nemzeti érzésben és általános emberi gondolkozásban egészen kivételes egyéniség volt, példája annak, *milyen jelentős tényező lehet a nő, a hitves, az anya, férje, gyermeke, kora*

és nemzete életében. Kimagasló alakját még jelentősebbé teszi szellemének és tevékenységének sokoldalúsága. 1892-ben nevéből elnevezve egyesület alakult a jótékonyosság, a keresztényi szeretet és irgalmasság s egyéb hasonló erények fejlesztésére. Az egyesület ma is fennáll és áldozatos tevékenységet fejt ki védasszonya szellemében.

Bornemissza Anna, Apaffy Mihály erdélyi fejedelem hitvese, *borosjenői Bornemissza Pál*, I. Rákóczi György udvari főkapitányának leánya. Ingatag, befolyásolható férje oldalán nagy hivatást töltött be. *Apaffy* ételt, italt kedvelő és ilyenkor a maga és az ország javait elajándékozó meggondolatlan ember volt. *Bornemissza Anna* erélyes kézzel tartotta féken férjét és rendben a fejedelmi család vagyont. Kiváló jellembeli és észbeli tulajdonságainak egyáltalán nem felelt meg külseje. Nem volt sem szép, sem kedves. Ennélfogva kikapós férje állandóan másoknak udvarolgatott, ami sok összeütközésnek volt okozója a fejedelmi pár között. Boros állapotában *Apaffy* nem egyszer tetteleg is bántalmazta a nagyasszonyt, aki bizony kálváriás életet élt férje oldalán. Erős akaratú és erős lelke mellett azonban mindezek ellenére is mindhalálig ő volt az úr a fejedelmi portán. Eszes, higgadt lényével sokszor folyt be döntően férjének politikai elhatározásaiba is s nem egyszer sikerült *Teleki Mihály* kancellár kegyetlen rendelkezéseit ellensúlyoznia. *Apaffy* maga is gyanakvó, kegyetlenségre hajló ember volt. Uralkodása valóságos rémuralom, s még sokkal véresebb lett volna, ha *Bornemissza Anna* jólelkűsége meg nem akadályozza számos kegyetlenségét. Jótékony befolyása a művelt-

ség fejlesztése terén is erősen érvényesült. Meghalt 1688-ban. Életéről s annak eseményeiről naplófeljegyzései maradtak hátra. Jelentőségét és szerepét a krónikának az a megállapítása jellemzi, hogy halálával *Apaffy* udvara és vagyona teljesen züllésnek indult s ha közben *Apaffy* meg nem hal, annyija sem marad, hogy megéljen belőle.

Széchy Mária, a *Murányi Vénus*, született 1620-ban, mint *Széchy György* és *homonnai Drugeth Mária* leánya. Tizenhétéves korában *Bethlen István*, majd *rozsáli Kun István* felesége lett s korának egyik legszebb asszonya volt. Második férje halála után Murány várában székelt, s a nemzeti mozgalmak hatása alatt *Rákóczi György* pártjára állt. Nagy vagyona, befolyása és a vár jelentősége miatt *Wesselényi Ferenc*, 1644-ben ostrom alá fogta. Az ostrom azonban regényes fordulattal ért véget. *Wesselényi Ferenc* az ostromló, és *Széchy Mária* az ostromlott, megszerették egymást és egybekeltek. A nagyszabású államférfiú és a nagystílusú asszony egyesülése nevezetes politikai esemény lett, sőt fordulatot idézett elő az országos politikában is. *Wesselényi Ferenc*, a hadvezér és politikus, a *Habsburgok* egyik főtámasza, egyre jobban hajolt a tiszta, nemzeti álláspont felé, amelyet felesége régóta képviselt. Mind a ketten hithű katolikusok voltak, de elsősorban magyarok, akik távortartották magukat a protestánsok akkor folyó üldözésétől, sőt mindenképpen igyekeztek enyhíteni azt. Később mikor *Wesselényi Ferenc*, talán éppen *Széchy Mária* ösztökélésére, összeesküvést szőtt a *Habsburgok* ellen, *Széchy Mária* tevékeny résztvett benne, s az összeesküvés központjává Murány

várát tette meg. Igaz, Hogy az összeesküvés folyamán meghalt *Wesselényi Ferenc*, *Széchy Mária* azonban férje halála után is vezető politikai szerepet játszott. Mint a szövetkezett magyar főurak egyenrangú társa, férfias lélekkel folyt be az országos politikába s tárgyalt és irányított. Az összeesküvés felfedezése után *Zrínyi Péter* megbízta és felhatalmazta *Széchy Máriát*, hogy nyíltan tárja fel a szövetkezés adatait és célját *Lipót* császár előtt és kérjen mindnyájuk számára kegyelmet. *Széchy Mária* megfelelt a megbízatásnak s miután Bécs már úgyis sejtette, közölte azt is, hogy az összeesküvés minden irata Murány várában van. *Lipót* császár ekkor elhatározta, hogy megbénítja ezt a kivételes szerepet betöltő asszonyt, nagy német őrséggel megszállja Murány várát és elfogatja *Széchy Máriát*. *Lotharingiai Károly* herceg ostrom alá is fogta a várat, de *Széchy Mária* hősi elszántsággal védte. Közben hirül kapta, hogy a felvidéki várak mind német kézre kerültek. Ekkor *Lotharingiai Károly* ajánlataira egyezséget kötött, amely szerint átadja a várat, viszont a herceg becsületszóval és esküvel fogadja, hogy szabadon elvonulhat és bántódás sem személyében, sem vagyonában nem fogja érni. 1670-ben, a megkötött egyezés alapján *Széchy Mária* át is adta a várat. A bécsi udvar azonban fittyet hányt hadvezére becsületszavának, elfogatta *Széchy Máriát*, és minden jószágát elkobozta. Ettől fogva kegyetlen sors jutott osztályrészül. 1671-ben Pozsonyba szállították, s bár az osztrák haditörvényszék a sok halálos ítélet közepeit életének megkegyelmezett, vagyonától örökre, személyes szabadságától pedig sok évre meg-

fosztotta és Bécsbe internálta. 1676-ban azonban kiszabadult és Kőszegre ment rokonaihoz, ahol teljesen visszavonult életet élt s 1779-ben, 69 éves korában halt meg. Szinte ideális alakja a katonás lelkű, politikai éleslátású nagyasszonynak, aki nemcsak tanáccsal és befolyással, hanem férfi módján tettel is szolgálta hazáját. Történeti jelentőségét külön színnel ékesíti kivételesen szép asszony mivolta és életének sok romantikus mozzanata. Szép alakját és élete regényes fordulatait először *Gyöngyössi István* dolgozta fel *Marssal társalkodó Murányi Vénus* című eposzában, majd *Tompa* és *Petőfi* énekelte meg. *Dóczy Lajos* drámát írt róla, *Székely Bertalan* pedig alakját festette meg.

Zrínyi Ilona, *Zrínyi Péter* horvát bán és *Frangepán Katalin* leánya, született 1643-ban Oralj várában, meghalt 1703-ban Nikodémiában, Kis - Ázsiában. A szülői házban a lángoló hazafiság és nemzeti függetlenségért való rajongás közepett nőtt fel. Atyja vértanúhalálán kívül döntő hatással volt rá a külföldi uralom ellen való küzdelem, s anyja, *Frangepán Katalin* egyénisége, aki maga is tevékeny részt vett a politikában és a *Habsburgok* elleni diplomáciai tárgyalásokban. 1666—67-ben szülei férjhez adták *I. Rákóczi Ferenchez*, akitől két gyermeke született, *II. Rákóczi Ferenc* és *Rákóczi Júlia*, a későbbi *Aspremont* grófnő. *Zrínyi Ilona* nem szerette *I. Rákóczi Ferencet*, házasságát tisztán családi és politikai érdekek szőtték. Ámde egyéniségének jellemző hűségével és szilárdságával nemcsak híven kitartott mellette, hanem annak 1676-ban bekövetkezett halála után 6 évig viselte az özvegyi fátyolt, bárha korának egyik leg-

delibb, legszebb asszonya volt. Az anyai kötelességeknek szinte áhítatos átérzése irányította minden lépését. A két fejlődési gyermek életbiztosságának, jövőjének érdeke annyira áthatotta, hogy lángelkű honleány volta ellenére is inkább alkalmazkodott a bécsi udvarhoz, csak hogy gyermekei jövőjét ne kockáztassa. Élete delén járó világszép asszony volt, mikor megismerte *Thököly Imrét*, korának egyik legdaliásabb, legnemesebb férfiát és szerelemre lobbant iránta. Ebben a kiváló férfiúban, aki nála 14 évvel fiatalabb volt, megtalálta eszményképét. Viszont *Thököly Imre* is szerette *Zrínyi Ilonát*, a korkülönség ellenére is. 1648-ban feleségül is kérte s egyben követséget küldött a bécsi udvarhoz, hogy adják meg az engedélyt a házasságra. *Zrínyi Ilona* már 1679-ben hajlandó volt férjül elfogadni *Thökölyt*, de nem lépett vele házasságra, mert féltette gyermekeinek sorsát attól, ha a magyar felvidék urával, a Bécsben rebelisnek vélt *Thökölyvel* házasságra lép. Ez a habozása, amely a szerelmes nő gyönyörű önfeláldozása az anyai kötelemmel szemben, csak 1682-ben ért véget, amikor végül feleségül ment *Thökölyhez*, de gyermekeit azután is magánál tartotta. Második férje oldalán azután végigélte a magyar függetlenségi harc minden fordulatát, annak fejedelemmé választását s végre elfogatását. Szerelmes férjének eszes, odaadó tanácsosa volt s annyira ragaszkodott hozzá, hogy ott akarta hagyni Munkács erős várát, hogy gyalog menjen férje után. Mikor azonban *Thökölyt* Törökországba vitték, két másik kötelesség újabb lemondásra kényszerítette s a szerelmes hitvesnek újra háttérbe kellett szorulnia a gyerme-

kei féltő anyával és az országos érdekeket védő honleánnyal szemben. Nem hagyhatta el két gyermekét, nem hagyhatta el a magyar ügyet, melynek akkor Munkács volt egyetlen végvára. Odavonult hát vissza 1685-ben és védte három esztendőn át Carafa ostromló seregei ellen. A 42 éves deli asszony életének harmadik korszaka kezdődik el itt. Az egész ország elárasztva idegen hadakkal, városok és várak esnek el sorjában, csak Munkács vára áll s benne *Zrínyi Ilona*, a 12 éves *II. Rákóczi Ferenc* s mindössze 3000 fegyverfogható emberrel, akiknek egy része katonákból, másik része a menekült nemesekből került ki. A vár védelme emberi és katonai szempontból egyaránt nevezetes, de főképen jellemző arra, milyen erő kifejtésre, szilárdságra képes az igazi női lélek. Maga *Zrínyi Ilona* férjének írott levelében velős tömörséggel így fejezte ezt ki: «*Asszonyember vagyok, mégis megmertem őket várni Munkácson*». A bécsi udvar és *Carafa* tábornok többször tettek neki igen kedvező ajánlatot és felszólították, szakadjon el férjétől. A szigetvári hős asszonyunokája azt válaszolta: «*Csak a halál választhat el tőle*» 1686-ban, egy hasonló ajánlat után, veres zászlót vonatott fel a vár tornyára, ami az akkori hadi jelek szerint mindhalálig való kitaratást jelentett. Ez év tavaszán *Carafa* az ostromtól kifáradva, csak körülzárva tartotta a várat. Ekkor *Zrínyi Ilona*, kinek anyagi eszközei már erősen fogytán voltak, kiszöktetett küldöttek útján külföldön elzalogosíttatta ékszerait, amelyekért 4000 tallér kölcsönt kapott. Ez év őszén újabb ostrom indult meg és újabb békeajánlat történt szabad elvonulás biztosítása mellett. *Zrínyi Ilona* azonban

ezt is visszautasította. Sőt még egy tett *Thököly*, a kisázsiai Nikodémia mel-
esztendőn keresztül azzal a gondolattal lett, gyönyörű vidéken élt. Itt követke-
foglalkozott, Hogy a vég elkövetkezése zett *Zrínyi Ilona* életének negyedik
előtt fiát a lengyel udvarhoz vezeteti szaka: az elhagyatott férj mellett hűsége-
és maga ott pusztul el a várban. De sen kitaró, vigasztaló hitves élete. Ez a
mert félt gyermekét magára hagyni, korszak 12 éven át tartott. Ámde ezután
lemondott tervéről. 1867 vége felé megfordult a viszony. A matrónakorhoz
egyre nagyobb lett az Ínség a várban. közeeledő erőslelkű asszony betegeskedni
Fogytán volt a lőpor és az élelem. *Zrínyi* kezdett s ekkor a férj vette át a vigasz-
Ilona francia és lengyel segítséget kért, taló szerepét. Hosszas betegeskedés után
de miután nem kapott, december köze- *Zrínyi Ilona* 1703-ban meghalt, s Kon-
pén beállott a végszükség. Ez volt oka stantinápolyban, Szent Benedek temp-
Munkács feladásának, nem pedig mint lomában temették el. *Thaly Kálmán*
némely források állítják, *Zrínyi Ilona* 1889-ben az ő sírját is felásatta s 1906-
titkárának, *Absalon Dávidnak* árulása. ban, *Rákóczi* hamvaival együtt az övét
Carafa ekkor újabb ajánlatot tett. *Zrínyi* is hazahozták és a kassai dómban helyez-
Ilona maga tárgyalt vele és 1688 január- ték el. Egész egyénisége és egyéniségé-
jában aláírta a megegyezést. Eszerint nek jelentősége benne van abban az
ő és gyermekei Bécsbe költöznek, ahon- egyetlen mondatban, amellyel a törté-
nan a császár engedélye nélkül nem nelem jellemzi: «*Nemének és századának*
távozhatnak, de vagyonukat teljes egé- *dicsősége volt.*»
szében megtarthatják. Az udvar később **Sarolta Amália**, a hessen-rhein-
meg akarta szegni ezt a megállapodást, felsi uralkodó gróf leánya, 1692-ben
Carafa azonban, adott becsületszavára lett *II. Rákóczi Ferenc*, erdélyi fejede-
hivatkozva kieszközölte, hogy *Zrínyi* lem felesége. Férjével 1697 körül költö-
Ilonával való megegyezését tiszteletben zött Felsőmagyarországba, ahol egyrészt
tartsák. Bécsben a *oroszlánból*, *II. Sárospatakon*, a nagysárosi várban, más-
Rákóczi Ferencből, mindenáron papot s részt Eperjesen élt. A politikától magát
Júliából mindenáron apácát akartak távol tartó, éleseszű férjével együtt
nevelni. Ez azonban a legképtelenebb esz- végigszenvedte a gyanúsításnak, kém-
közök felhasználása mellett sem sikerült. kedésnek cselvetésnek mindazokat a
Zrínyi Ilona ugyan az Orsolya szüzek viszontagságait, amelyeket a bécsi udvar
kolostorában tartózkodott, szabadságá- reájuk mért. Hasztalan maradt hű és lova-
ban azonban látszólag nem volt korlá- gias Rákóczi az udvarhoz, mégis törbe-
tozva. De mert Bécsből nem volt szabad ejtették és 1701-ben, várának hálószo-
távoznia, félig-meddig mégis rabságban bájából, felesége oldaláról hurcolták
élt 1692-ig, amikor a fogságba esett börtönbe. A fiatal német hercegnő
Heister tábornokért és *Dona* ezredesért ettől fogva bontotta ki asszonyi lelke
Thököly Imre kicserélte. S mert *Zrínyi* kiváló tulajdonságait. Az odaadást, a
Ilonának nem engedték meg, hogy fiától hűséget, a kedves, ötletes furfangot. Elő-
elbúcsúzzék, búcsú nélkül ment férje ször diplomáciai lépéseket tett s a kül-
után Törökországba, ahol a számkive- föld és fejedelmi rokonai segítségével

tett *Thököly*, a kisázsiai Nikodémia mel-
lett, gyönyörű vidéken élt. Itt követke-
zett *Zrínyi Ilona* életének negyedik
szaka: az elhagyatott férj mellett hűsége-
sen kitaró, vigasztaló hitves élete. Ez a
megfordult a viszony. A matrónakorhoz
közeeledő erőslelkű asszony betegeskedni
kezdett s ekkor a férj vette át a vigasz-
taló szerepét. Hosszas betegeskedés után
Zrínyi Ilona 1703-ban meghalt, s Kon-
stantinápolyban, Szent Benedek temp-
lomában temették el. *Thaly Kálmán*
1889-ben az ő sírját is felásatta s 1906-
ban, *Rákóczi* hamvaival együtt az övét
is hazahozták és a kassai dómban helyez-
ték el. Egész egyénisége és egyéniségé-
nek jelentősége benne van abban az
egyetlen mondatban, amellyel a törté-
nelem jellemzi: «*Nemének és századának*
dicsősége volt.»

Sarolta Amália, a hessen-rhein-
felsi uralkodó gróf leánya, 1692-ben
lett *II. Rákóczi Ferenc*, erdélyi fejede-
lem felesége. Férjével 1697 körül költö-
zött Felsőmagyarországba, ahol egyrészt
Sárospatakon, a nagysárosi várban, más-
részt Eperjesen élt. A politikától magát
távol tartó, éleseszű férjével együtt
végigszenvedte a gyanúsításnak, kém-
kedésnek cselvetésnek mindazokat a
vizsontagságait, amelyeket a bécsi udvar
reájuk mért. Hasztalan maradt hű és lova-
gias Rákóczi az udvarhoz, mégis törbe-
ejtették és 1701-ben, várának hálószo-
bájából, felesége oldaláról hurcolták
börtönbe. A fiatal német hercegnő
ettől fogva bontotta ki asszonyi lelke
kiváló tulajdonságait. Az odaadást, a
hűséget, a kedves, ötletes furfangot. Elő-
ször diplomáciai lépéseket tett s a kül-
föld és fejedelmi rokonai segítségével

iparkodott férjét megmenteni. Ez oldalról történtek is lépések s a lépésekre ígéretes is, de *Sarolta Amália* ismerte a bécsi udvart s félt, hogy férjét, mint előtte annyi ártatlan mást, mégis kivégzik. Épen ezért nem bízva az ígéretekben, elhatározta, hogy megszökteti a németúj helyi börtönből. Először azt a hírt terjesztette, hogy a császár és az udvar is óhajtja *Rákóczi* megmenekülését. E hírek alapján *Lehmann Godofréd* kapitány megengedte, hogy *Rákóczi* dragonyosnak öltözve, megszökhessen és Lengyelországba menekülhessen. *Sarolta Amália*, betegessége miatt nem menekült férjével, mert terhére lett volna a gyors mozgásban. *Lehmann* kapitányt a szökés elősegítéséért halálra ítélték, *Sarolta Amáliát* pedig Bécsbe internálták. Nem is látta férjét addig, amíg 1706-ban a bécsi udvar nem küldte a magyar szabadságharc élén álló férjéhez, hogy ígéretekkel bírja rá a harc abbahagyására. Küldetésének nem volt meg az eredménye s ez valószínűleg elsősorban a fejedelemszeryon múlt, aki bálványozta férjét s aki meghajolt minden akarata előtt. A szabadságharc leveretése után 1711-ben, *Sarolta Amália* követte férjét Franciaországba, ahol híven élt az oldalán a francia királyi udvar árnyékában. Hat évvel később azonban, 1717-ben, mikor *II. Rákóczi Ferenc* Párisból Törökországba ment, *Sarolta Amália* Franciaországban maradt s nem is látta férjét többé viszont. 1722-ben Párisban meghalt. Megértő lélekkel élt legnagyobb szabadsághősünk oldalán s vele együtt szenvedett nemzete függetlenségéért.

Mária Terézia, Magyarország ki-

rállya, *III. Károly leánya*, a Habsburgok utolsó sarja, a Habsburg-Lotharingiai uralkodóház ösanyja, született 1717-ben, meghalt 1780-ban. Már születése óriási jelentőségű esemény volt, nemcsak a Habsburgok országai, hanem egész Európa számára. *III. Károly* királynak (VI. Károly néven római-német császár) előbb egyáltalán nem volt gyermeke, majd csak leánygyermeke. Prédáralleve álltak hát körül a Habsburgok birodalmát az európai uralkodók, hogy megszerezzék maguknak a majdan gazdalanokká váló országokat. De *III. Károly*, a nőágon való örökösödés kimondatásával és elfogadtatásával halomra döntötte terveiket. A *pragmatica sanctio* nevű s törvénybe iktatott szerződés alapján lett Mária Terézia 1740-ben, atyja halála után, Magyarország «*Királynya*», az első nő, akit Szent István koronájával megkoronáztak. Férjét, *Lotharingiai Ferencet*, akivel 1736-ban lépett házasságra, kormányzótársává fogadta. Trónralépésekor a 23 éves királynőt benn az országban ingadozás és habozás, a külföldön ellenséges szándék fogadta, öt ország és uralkodója tört elene. Ámde *Mária Terézia* hamarosan két nagy meglepetéssel szolgált ellenségeinek. Először nő létére nem támaszkodott senkire s bámulatos önállósággal és határozottsággal maga vette kezébe az uralkodást, sőt a kormányzást, másodsor, ellentétben elődeivel, megengszelte, megnyerte az addig üldözött magyarokat és rájuk bízta magát. Ezután segítségükkel nemcsak megnyerte legtöbb háborúját, hanem megerősítette trónját, megtartotta birodalmát, véget vetett a több százados háborúskodásnak s megszerezte Magyarországnak a több

évtizedes békét, amivel Magyarország fejlődésének alapját vetette meg. 40 éves uralkodásának részletei nem tartoznak e lexikon keretébe. De idetartozik az, ami éppen nő mivoltával függ össze. Eszessége és erélye mellett lebilincselő, hódító egyénisége, jósága és hirtelen lobbanó indulatai mellett is igazságszágra való törekvése. Eszességét talán mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy amikor öt európai hatalom seregei hatoltak be Ausztriába, hogy megfosszák trónjától, német tanácsosai ellenére elhatározta, hogy Magyarországra jön és itt kér védelmet. Ismerte már a magyarokat az 1741 -i koronázó országgyűlésről, amikor nemcsak ő hódította meg a főurakat és a nemességet, hanem azok is meghódították őt lovagiasságukkal és lelkesedésükkel. Összehívatta hát a rendeket s karján kis fiával, maga beszélt a nemességgel. Itt mondta ki elsőül az «ősi magyar erény» jelszavát, amely azóta szállóige lett. És itt hangzott el a történelmi nevezetességű felajánlás: «*Életünket és vérünket királynőnkért Mária Teréziáért!*» De nemcsak e téren teremtett új irányt a Habsburgok addig egészen egyoldalú politikájában. Első volt, aki magyarul taníttatta gyermekeit, úgy hogy a kis *Károly* főherceg hatéves korában jó magyarsággal köszöntött egy magyar küldöttséget. Felállította a magyar nemesi testőrséget, magyarokat tett meg miniszterekül és hadvezérekül, megalapította a Szent István-rendet stb. A magyarok e megbecsülésén kívül ő állította vissza a török hódoltság előtti Magyarországot s visszacsatolta az elcsatolt, vagy külön kormányzat alá helyezett, vagy idegen birtokba került megyéket és városokat. E tekintetben legneveze-

tebb ténye volt a Bánság és Fiume visszacsatolása. Magyarország alatta érte el régi területi nagyságát, úgyhogy e révén *Mária Terézia* a honalapító nagy királyok sorába emelkedett. Gondoskodása mindenre kiterjedt s egyéniségének sajátos ellentétéből nagyszerű eredmények születtek. Erős akaratú asszony volt a családi életben és az országos ügyekben egyaránt. Voltak személyes vágyai, ambíciói, de mindig mindent alárendelt a közérdeknek s ezt megkövetelte másoktól is, a Karok és Rendektől is s amikor jószándékú reformjainak útjában álltak, akkor ő, aki jórészt helyreállította az alkotmányt, maga szegte meg azt, csakhogy a jónak tartott reformokat keresztülvigye. Ugyanígy járt el országaival szemben nemcsak politikai, hanem kulturális téren is. Kétségtelen, hogy Magyarország alatta kapcsolódott szorosabban az európai kultúrába. Alatta indult meg hazánkban az erősebb szellemi élet, nemcsak a magyar testőrök kezdetei, hanem a nemzeti nevelésügy teljes átszervezése is. *Mária Terézia* újfajta iskolákat teremtett meg. Budapestre hozta és megnagyította a Pázmány Péter Tudományegyetemet s az iskolaügy rendszeres felépítésével megvetette a későbbi nagyarányú művelődés alapjait. Alatta alakult át és tett nagy haladást földművelésünk, s alakult ki rendszeres kereskedelmünk. Templomokat épített, új püspökségeket alapított. A vármegyei élet, a magyar nemzet e jellegzetes szerve és bástyája kiszélesedett, a városok s velük a polgárság megerősödött. Szóval évszázados háborúk s a velük járó elmaradottság után ez a nőkirály állította vissza s vitte az emelkedés

s a nagyság útjára a magyar birodalmat. Senki se higgye, hogy mindez tanácsosainak műve volt. Természetes, hogy voltak nagy munkatársai, hogy hatottak rá a múlt okulásai és a kor eszméi, hisz tanácsadóként ott volt mellette trónörökös fia, a későbbi *II. József*, ugyancsak kiváló eszmékkel. De azért a legtöbb nagy terv *Mária Terézia* legsajátabb elhatározása volt s végrehajtásukra is az ő erős és hódító egyénisége volt döntő befolyással. A történetírás kevés szemrehányást tud tenni uralkodásának, még kevesebbet egyéniségének, amelyben a nagyszerű, igazi államfői tulajdonságok mellett mindig megmaradtak a női lélek legsajátosabb vonásai: a jóság és az irgalmasság. Ezek irányították, mikor eltörölte a kínszokat, ezek befolyásolták egyebek között a jobbagység helyzetének könnyítésében, s a külön bíráskodás eltörlésében is. A magyar nemzettel szemben az első valóban megértő idegen király volt, aki felismerte a magyar nemzet erényeit s azokra építette uralmát. Sohasem felejtette el, mivel tartozik a magyar nemzetnek s ezt meg is hálálta az ország általános jólétének emelésével, a műveltség terjesztésével, a nyers erő helyett a tudás, a tanultság, a jónevelés tekintélyének emelésével. Halála 1780-ban, egykorú adatok bizonyítása szerint «*érzésből és nem parancsolatból*», ország-szerte mély gyászt keltett. A történelem egyik legnagyobb nőalakja: *Angol Erzsébet*l vetekszik, annak kegyetlensége nélkül. Legnagyobb dicsérete, hogy *igazi király volt és mégis igazi nő*.

Brunswick Teréz grófnő, született 1775-ben, mint *Brunswick Antal* gróf septemvir leánya. Meghalt 1861-ben. Szülei házában korán érintkezésbe jutott

írókkal, tudósokkal, művészekkel és nagy műveltségre tett szert. Házuknál állandó vendég volt *Beethoven* is, s az egykori hagyomány a zeneköltészet ez óriásának szerelméről regél a fiatal és szép grófkisasszony iránt. Elvitathatatlan tény, hogy *Brunswick Teréz* sohasem ment férjhez s hogy életét másoknak, elsősorban kisdedeknek szentelte. Egyik külföldi utazásán találkozott *Pestalozzi-val*, a modern nevelés megalapítójával. A rendkívüli férfiú rendkívüli hatással volt a nagyműveltségű hölgyre, aki hazatérve, szülői budai palotájába vonult, s testvérei gyermekeinek nevelésével foglalkozott. Hosszas előkészület után, 1828-ban felállította *Ángyaikért* néven az első kisdedóvót Magyarországon, amelyet azután szintén az ő alapításában, még egy egész sor követett. 1836-ban, hogy a kisdedóvás az egész országban elterjedjen, országos egyesületet alapított és könyvet írt annak hivatásáról. Életét egész haláláig ennek a nemzeti és emberi szempontból egyaránt páratlanul fontos ügynek szentelte és szóval, tettel, tollal szolgálta azt. A magyar kisdedóvás első nagy apostola ez a krisztusi lelkű nagyasszony, akinek működése döntő hatású volt a magyar nevelésügy történetében. Alakja örök példája annak, hogy a nő igazi élethivatásától a sors kényszere által elzárt nő is miként találhat magának értékes tevékenységi kört az emberiség és a társadalom szolgálatában. 1899-ben Budán emléktáblával jelölték meg a házat, amelyben élt, a Magyar Pedagógiai Társaság pedig pályadíjat tűzött ki életrajza megírására.

Teleki Blanka, született 1806-ban, meghalt 1862-ben Párisban. A magyar újjáébredés korának egyik legnemesebb

nőalakja, rajongó honleány, aki csak hazájának és hazájáért él. A nemzeti függetlenség harcosa volt s politikai cikkeivel hosszú időn át szolgálta a magyar szabadság ügyét. A szabadságharc leveretése után az osztrák hadbírótság tízévi várbörtönre ítélte. Ebből öt évet Kufsteinben és Olmützben ki is töltött. A súlyos börtönbüntetés alatt egészsége teljesen tönkrement s akkor nagybeteggen kegyelemből elbocsátották. Élni azonban nem tudott az elnyomott hazában s halálos szomorúsággal külföldre, Párisba ment s mint a magyar emigráció egyik kiemelkedő alakja, ott szolgálta tovább is hazáját tollal és tettekkel. Vértanú élete révén a magyar függetlenségi harc egyik eszményi nőalakja.

Erzsébet királyné, e néven a negyedik Magyarország királynéinak sorában, *I. Ferenc József* király felesége, *Wittelsbach Miksa*, bajor királyi hercegleánya, született 1837-ben Münchenben, meghalt 1898-ban Genfben. Korának egyik legszebb asszonya volt, lélekben is kivételesen emelkedett egyéniségű, aki végzettszerűen tragikus életpályát futott meg. Királyi hercegleány létére nem a müncheni udvarban nevelkedett, hanem vidéken, szülei birtokain. Veleszületett művészi és költői hajlamai rohamosan fejlődtek ki a természeti szépségekkel megáldott milióban s rányomták bélyegüket egész arcára és egyéniségére. *I. Ferenc József*, a fiatal osztrák császár, 1853-ban látta meg az akkor 16 éves hercegnőt, szerelemre lobbant iránta s függetlenül az osztrák-bajor politika közös érdekeitől, szíve vonzódása alapján kérte meg kezét. Az eljegyzés 1853-ban történt meg Münchenben, a világra szóló esküvő pedig 1854-ben Bécsben.

Az akkor elnyomott magyar nemzet hódoló szeretettel fogadta a gyönyörű ifjú királynőt s valami csodálatos ösztöntől vezetve, megsejtette benne a jobb jövőendő jótékony nemtőjét. Valóban már első megjelenésre felengedett a fagy, kiderült az ég s a politikai foglyok százai nyerték vissza szabadságukat. 1857-ben jött először Magyarországra s bárha első gyermekének, a kis *Zsófia* főhercegnőnek halála miatt a magyar földön való körutazása megszakadt is, felejthetetlen benyomást hagyott a magyar nép lelkében, mert míg *I. Ferenc Józsefben* az osztrák szoldateszka megtestesülését láttuk akkor, a királyné szelíd egyénisége, jósága, kedvessége a rideg császári hatalom megenyhülését lopta a szívekbe. Minden szavából, tettéből, egész viselkedéséből kiviláglott, hogy nem érez együtt a zsarnoki elnyomással, hogy idegen talaj neki a bécsi udvar szertartásos és politikailag kíméletlen világa. Már 1860-ban megkezdte később egyre gyakoribb külföldi utazásai sorát, amelyeken előbb környezetétől, később gondjaitól és lelki fájdalmaitól keresett menekvést. 1861-ben, mikor az első közeledés kezdődött az uralkodóház és a magyarok között, *Fáik Miksa*, a híres publicista vezetése alatt megtanult magyarul s ezzel, valamint hódító egyéniségével és határtalan jóságával, megértésével döntő szerepe volt abban, hogy a kiegyezés létrejött. Sem ekkor, sem később nem titkolta a magyar nép iránti meleg rokonérzését, sőt nyíltan hirdette s kimutatta azzal is, hogy egy időben legszívesebben Magyarországon Budán és Gödöllőn s később még Bártfán tartózkodott. Mikor 1866-ban a porosz-osztrák háború kedvezőtlenül fordult és

Bécsset az ellenség fenyegette, *Erzsébet* telte elvonultságát. Csak még egyszer, királyné gyermekeivel Budapestre jött 1896-ban, a millenium idején jelent meg s Budán a Zugligetben lakott. Utolsó tüneményes lénye a nagy nyilvánosság gyermeke, *Mária Valéria* is Budapesten született a budai királyi palotában. Nem csoda hát, hogy a nemzet szívébe zárta a királynét s mikor 1867-ben a kiegyezés nyomán megtörtént a koronázás, páratlan ünneplésben részesítette. A magyar nemzettel való együttérzése vezette akkor is, amikor *Deák Ferenc* halálakor maga jött el Budapestre s koszorút tett a haza bölcse ravatalára. Az emlékezetes jelenetet a Szépművészeti Múzeumban *Zichy Mihály* festménye örökíti meg. A nemzet és a király kibékülésével a nyugalom és boldogság évei következtek. Ez azonban ismét csak rövid ideig tartott. A bécsi udvari élet merevsége, amelyet ritkán váltott fel egy-egy derűsebb magyarországi tartózkodás, egyre nyomasztóbban nehezedett a királyné érzékeny lelkületére. Egészsége is hanyatlott, egyre jobban visszavonult a nyilvános szerepléstől s az udvari élettől. A mayerlingi katasztrófa azután, amely 1889-ben olyan rettenetes módon ragadta el fiát, *Rudolf* trónörökösét, egészen összetörte ezt a nemes és kivételesen nagy asszonyi lelket. Valósággal melankolikus lett, még jobban elvonult s a művészetnek és költészetnek élve meghitt udvarhölgye, *Sztáray* grófnő kíséretében utazgatott. Sokat tartózkodott Korfu szigetén, ahol egyetlen fia emlékére Achilleion nevű villát építtetett. A villa magányában és a tengerparton mindig hűséges kísérői voltak két kedves költőjének, *Petőfinek* és *Heinenek* versei. Korfuból gyakran tért vissza Bártfára és a Kárpátokba. A magyar nemzet szeretettel kísérte mindenüvé és tisz-

telte elvonultságát. Csak még egyszer, királyné gyermekeivel Budapestre jött 1896-ban, a millenium idején jelent meg s Budán a Zugligetben lakott. Utolsó tüneményes lénye a nagy nyilvánosság gyermeke, *Mária Valéria* is Budapesten született a budai királyi palotában. Nem csoda hát, hogy a nemzet szívébe zárta a királynét s mikor 1867-ben a kiegyezés nyomán megtörtént a koronázás, páratlan ünneplésben részesítette. A magyar nemzettel való együttérzése vezette akkor is, amikor *Deák Ferenc* halálakor maga jött el Budapestre s koszorút tett a haza bölcse ravatalára. Az emlékezetes jelenetet a Szépművészeti Múzeumban *Zichy Mihály* festménye örökíti meg. A nemzet és a király kibékülésével a nyugalom és boldogság évei következtek. Ez azonban ismét csak rövid ideig tartott. A bécsi udvari élet merevsége, amelyet ritkán váltott fel egy-egy derűsebb magyarországi tartózkodás, egyre nyomasztóbban nehezedett a királyné érzékeny lelkületére. Egészsége is hanyatlott, egyre jobban visszavonult a nyilvános szerepléstől s az udvari élettől. A mayerlingi katasztrófa azután, amely 1889-ben olyan rettenetes módon ragadta el fiát, *Rudolf* trónörökösét, egészen összetörte ezt a nemes és kivételesen nagy asszonyi lelket. Valósággal melankolikus lett, még jobban elvonult s a művészetnek és költészetnek élve meghitt udvarhölgye, *Sztáray* grófnő kíséretében utazgatott. Sokat tartózkodott Korfu szigetén, ahol egyetlen fia emlékére Achilleion nevű villát építtetett. A villa magányában és a tengerparton mindig hűséges kísérői voltak két kedves költőjének, *Petőfinek* és *Heinenek* versei. Korfuból gyakran tért vissza Bártfára és a Kárpátokba. A magyar nemzet szeretettel kísérte mindenüvé és tisz-

mény, amelyet róla neveztek el. A pécsi tudományegyetem, a budakeszi tüdőbeteg szanatórium, s az ország első leányképzője stb. mellett Budapesten a János-hegy ormát megkoronázó monumentális Erzsébet-torony.

Tisza Ilona, *Tisza István gróf* felesége, született 1857-ben, mint *Tisza Lászlónak*, *Tisza István* nagybátyjának leánya. Annak a *Tisza Lászlónak* aki a szabadságharcot mint honvédhuszár küzdötte végig s aki 17 sebbel bontottan maradt a csatatéren. Mint minden Tisza, ő is tiszta életű családi körben, vallásos és hazafias nevelésben részesült. Együtt növekedett fel úgyszólván egykorú unokafivérével, a rendkívüli tehetségű és daliás Istvánnal. A ritka szépsége mellett érdekes, komoly egyéniségű leány s a nagyjövőjű ifjú között a rokoni érzelmeken túl szinte regényes szerelem ébredt. A Tisza-család hosszú ideig ellenezte két sarjának ilyenén kapcsolatait. A fiatal Istvánért eközben rajongtak Magyarország előkelő leányai, épúgy mint Ilonáért az előkelő ifjak. Ám az egymásnak teremtett két egyaránt szilárd lélek nem ingott meg, úgyhogy végül egymáséi lehettek. Így jött létre ez a házasság, amelyben a legnagyobb magyar vértanú találta meg magához méltó hitvesét, boldog idők megértő osztályosát, a családi vagyon és gazdaság erős kezű vezetőjét, s közéleté legválságosabb napjainak hűséges, rendíthetetlen támaszát. A boldog házasságból két gyermek, egy fiú és egy leány született. Ez utóbbinak korai halála sokáig mély bánatot borított a szülőkre, akiknek egyikét, a férjet, egyre nagyobb és jelentősebb közéleti hivatása vonta el a gyász nyomasztó érzés világából. Las-

sanként azonban az anya gyásza is feloldódott a közügyekben. Mert talán sohasem élt még hitves nagyobb lelki és eszmei közösségben férjével, mint «*a geszti nagyasszony*». Végigcsinálta nagy férje minden harcát, csalódását, átélte szenvedéseit, hazafiúi gondjait, diadalait, a szó szoros értelmében oldalán maradván a megpróbáltatások és a veszély napjaiban. Annyira egy volt férjével, hogy életét részletesen megírni, annyit tenne, mint megírni *Tisza István* pályafutását és Nagymagyarország utolsó évtizedének történetét. Ámde egyes mozzanatok, amelyekben a nagyasszony egyénisége a maga rendkívüliségében nyilvánul meg, mégis ide tartoznak. Mikor *Tisza István* 1912-ben a parlament munkaképességéért való nagy harcát vívta az elnöki székéből, *Tisza Ilona* mindennap ott ült a szemben levő karzaton s jelenlétével is növelte a nagy államférfi erejét, aki viszont minden nevezetesebb mozzanat után átnézett hitvesére. Ekkor történt, hogy egy elvakult ellenzéki képviselő — a polgári életben evangélikus lelkész — *megátkozta a képviselőházban Tisza István feleségét*. A heroikus nagyasszony erős lélekkel viselte el a bántalmat, sőt maga nyugtatta meg felháborodott férjét. Még bámulatosabb lelkierőt mutatott akkor, mikor *Kovács Gyula* rálőtt férjére a képviselőházban. *Tisza István* a merénylet után először feleségének intett át, jelezve, hogy nem érte golyó. S bár *Tisza Ilona* pillanatnyilag megnyugodott, folyton reszketett férjéért. Reszketett és féltette elsősorban saját bátorságától, amelylyel szembeszállt az utcán is minden veszéllyel, s féltette a felbéreltek és felbujtottak gonoszságától és örületétől.

Ennélfogva egyre gyakrabban kísérte el minden útjára s 1918 őszén, mikor a forradalmi mozgalmak megkezdődtek, többé úgyszólván nem is tágitott mellőle még tüntető tömegek közepeit sem. így állt mellette 1918 október 31-én is, mikor a gyilkosok megjelentek *Tisza István* Hermina-úti villalakásában. *Tisza Ilona*, aki akkor már évek óta rendkívül súlyos szívbajban szenvedett, a rájuk szegzett fegyverekkel szemben is ott maradt férje mellett, átkarolta s mikor a gyilkosok távozásra szólították fel, rendületlenül helyén maradt. Az eldördült halálos sortűz valósággal tántoríthatatlan felesége oldaláról döntötte le a hatalmas férfiút. S e roppant tragédiában, amelyet újabb tragikus csapások egész sorozata követett, a magára maradottságban bontakozott ki igazán e ritka asszonyi lélek kivételes nagysága. Súlyos szívbajával, amellyel többször már a sír szélén állt, csodával határos lelkerővel viselte el ezt a rettenetes s amellettszemélyesen átélt csapást. Intézkedett a vértanú temetéséről s arról, hogy a tetemet a geszti családi sírboltba szállítsák. Együtt utazott a koporsóval Gesztre, ahol újabb rettenetes csapás híre fogadta: egyetlen fia, ifjabb *Tisza István gróf* spanyolbetegségben hirtelen meghalt... Férjet s fiat veszteni el egyszerre és így veszteni el: elgondolhatatlan gyötrelem. És a nagybeteg nagyasszony mégis kibírta. Mit számított neki a forradalmárok gyalázkodása, amellyel a koporsót szállító vonatot a budapesti vezérek parancsára kísérték, mit a zavar, amelyet a geszti temetésen okozni akartak. Két gondolat tartotta benne a lelket és az erőt: férje emlékének védelme és fia után maradt három kis unokájának

Ámde itt is csakhamar szörnyű élmények törtek rá. Éjjel, geszti bennforradalmi mozgalmak megkezdődtek, szülött parasztok, köztük Tisza István egyik keresztfia, zörgettek be a geszti kastély ablakán s Tisza István unokáit követelték, hogy a nagy embernek megadják *Tisza irtmagját vegyék*. A nagyasszony, a gyermekek édesanyjával együtt, a kastély másik oldalán szöktette ki a kis gyermekeket, akiket kocsin vittek a szatmár-megyei Kocsordra, *gróf Tisza Lajos* birtokára. Tudni kell, hogy *Tisza Ilona* már hosszú évekkel előbb azt a szokást honosította meg Geszten, hogy a falu minden újszülöttje teljes csecsemőkelenyét kapott a Tisza családtól. Ez és egyéb jótékonyága mellett hálátlanság, mely a sorscsapásokban együtt érző részvét helyett kövel fizet a kenyérért, gonoszsággal a jóért, megdöbbenő, hitet ölő csalódás volt. Ámde vallásos lelke ettől se rendült meg. Hitt férje igazságának feltámadásában, a lelkek megtisztulásában s a kommunizmus korának megalázásain és nélkülözéseinek keresztül is kitartott Geszten, védve a családi vagyont, ápolva férje emlékét és együtt dolgozva az Országos Tisza István Emlékbizottsággal. Az emlékbizottság munkájának minden részlete érdekelt. Mikor a *Tisza-serleg* eszméje felvetődött, a Tisza-család egy régi serlegét adta át a bizottságnak. *Balogh Jenő*vel, férje volt kiváló miniszterével és munkatársával maga beszélte meg *Tisza István* összes beszédeinek és írott műveinek kiadását. Évről-évre nagyobb megnyugvással látta, mint tisztul meg és emelkedik egyre magasabbra vértanú férjének alakja. Évről-évre maga fogadta a Gesztre zárandokló küldöttutásokat s napról-napra friss virágot vitt

a kriptába, férje koporsójára. Mindig hódolattal hajoltak meg *Tisza* emléke csak akkor ment oda, ha senki se volt előtt, elköltözött az életből, amely száott: haló porában egyedül akart lenni mára a szenvedések, katasztrófák vánféréjével. S mintha csak addig akart volna dorúba volt. Alakja a hitvesnek és igazi élni, amíg teljesnek látva férje igazságát, élettársnak olyan párját ritkító példája, nyugodtan halhat meg: 1926-ban, mikor akinek emlékére csak szeretettel és bámuz az egész ország, sőt egykori ellenfelei is lattal gondolhatunk.

Bozzay Margit.

A MA ASSZONYAI

Aczél Hona színművésznő, született 1888-ban Királyhelmeceken. A középiskola elvégzése után a Színiakadémiára iratkozott, ahonnan 1905-ben Kolozsvárra szerződött. Kolozsvári, egészen kivételes sikerei után a Nemzeti Színház vendégszereplésre hívta és szerződtette is. Később rövid időre átment a Magyar Színházhoz, de mert tehetségének karaktere igazán csak a Nemzeti Színházban érvényesülhetett, visszatért a Nemzetihez. 1911-ben *Csathó Kálmán* író felesége lett. Tehetsége egészen kivételes és olyan széles regiszterű, amilyen a hajdani nagyok között is csak keveseknek volt. Szerepköre széles, mindig abszolút művészi átad. Fizikumát, arcát, hangját olyan szuverén módon formálja, amit megtanulni nem, amit csak ajándékképpen lehet kapni a természetől. Szerepei között egymás mellett látjuk a *Velencei kalmár Portiáját*, *Elzeüir Juliettjét* a *Hős katona Raináját*, s a talpig magyarasszony (*Te csak pipáld Ladányi*) *Linka nénijét* stb. 1928-ban kinevezték a Nemzeti Színház örökös tagjává. Főbb szerepei még: *Ember Tragédiája-Eva*, a *Boszorkány-Juanna*, *Bédyné-Lilla*, a *Házasságok az égben kötetnek-Irma*, dr. *Nikedémusz-Edith*, *Egy pohár víz-Anna*, *John Gabriell Borkmann-Ella*, *Nászinduló - Gilberte*, *Barátságból - Carry*,

Passe-partout-Lanbertné, *Dolovai nábob-Janka*, *IV. Henrik-lady Percy*, *Gyúr-*

kovics lányok-Katinka, az *Új bálvány-Louise*, *Szentivánéji álom-Heléna*, a *Salamancai varázsló-Leonarda*.

Adler Aquila Adelina operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten, a *Sacré Coeur*-ben végezte. Később az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakának növendéke lett, ahonnan azonban rövid idő után, mint tehetségtelent elbocsátották. Akkor Münchenbe ment és ott folytatta tanulmányait. 1912-ben, a Népepera megnyitásakor *Márkus Dezső* igazgató azonnal leszerződtette. Ő volt az, aki a későbbi Városi Színház műsorformáját megalakította, s *Márkus Dezső* főzeneigazgató után, az ő nevéhez fűződik az a kulturális mozgalom, mely a nép alsóbb rétegeivel is megismertette a klasszikus operákat. Első fellépése a *Szevillai borbély-Rozina* szerepében volt. Nevezetesebb szerepei voltak még: *Hoffmann meséi*, *Rigoletto*, *Faust*, *Troubadur* és a *Hamlet* című operákban. 1913-ban Moszkvában volt önálló hangversenye s 1914-ben Berlinben, a Hugenottákban lépett fel. 1915-ben a Magyar Királyi Operaház szerződtette. Bemutatkozó fellépése *Faust-Margaréta* szerepében volt. Operaházi főbb szerepei: *Troubadur*, *Lohengrin*, *Zsidónő*, *Sába királynője*, *Mignon* stb. 1917-ben megvált az Operától és visszaszerződött a Városi Színházhoz, melynek első énekesnője lett. 1919, 1920-ban énekelt az Operában,

s a Városi Színházban is. 1920 novemberében Genfben szerződött, hol *Faust-Margaréta* szerepében magyarul mutatkozott be, s még ugyanaz évben New-Yorkban, tartott önálló hangversenyt, s adott szintén önálló hangversenyt Franciaország néhány nagy vidéki városában. 1921-ben a Városi Színház haza hívta és ismét felváltva énekelt az Operaház és a Városi Színházban. 1922-ben csak a Városi Színházban énekelt. 1923, 1924-ben ismét felváltva énekelt a két színházban s 1925, 1926-ban ismét Genfben szerződött. 1926 őszén Budapestre jött a Városi Színházhoz, hol kiválóbb szerepein kívül az *Eladott menyasszonyban* lépett fel utoljára. Azután visszavonult a színpadtól s csak hangversenyeken szerepelt. Hangversenyeket adott külföldön, Budapesten s az ország nagyobb vidéki városaiban.

özv. **Adler Imréné**, leánynevén *Moritz Huberta*, a bajorországi Regensburgban született 1870-ben. Középiskoláit és utána a Zeneakadémiát ugyancsak itt végezte. Később Magyarországra került s minden igyekezetével azon volt, hogy ízig-véng magyar asszony legyen. Törekvését siker koronázta. A világháború kitörésekor az enyingi Vöröskereszt kórház vezetője lett, ahol nagy nyelvtudását igazán eredményesen használta fel a Vöröskereszt tudakozó-irodában s külföldi, főleg dán és svéd összeköttetései révén sok ezer esetben közvetített eredményesen. A háború befejezése után az angol misszió segítségével a szegénysorsú iskolás gyermekeket ruházta fel. 1929 óta elnöknője az enyingi Szociális Misszió Társulat szervezetének. Ez a szervezet

népkonyhát tart fenn, és gondozza a szegényházat. Sokat foglalkozik az anya-és csecsemővédelemmel.

Adler Mihályné, *Goldstein Vilma*, született Budapesten. Iskoláit magánúton végezte. Zongoratanulmányait *Khayll Antalnál* kezdte és Bécsben, *Rosenthal Mórnál* fejezte be. Tagja volt a *Krancsevics, Hubay, Popper* kvartettnak, kikkel több hangversenye volt a Vigadóban, a Royalban. Ismert jeles művésznő. Férjhez ment 1889-ben a Jelzálog Hitelbank igazgatójához. Külföldön Angliában, Franciaországban, Ausztriában tett nagyobb utazásokat, beszél a magyaron kívül németül, franciául, angolul és olaszul.

Aggházné, *Balló Mária* festőművésznő, született Rákospalotán. A felsőbb leányiskola elvégzése után, a Képzőművészeti Főiskolába ment, ahol *Aggházy Gyula*, később *Deák-Ebner* és *Edvi Illés Aladár* tanítványa lett. A háború előtt szerepelt először a Műcsarnokban portréival és virágcsendéleteivel. Résztvett a Nemzeti Szalon és a Képzőművésznők Kiállításain is. Főleg pasztell és akvarelljeivel aratott sikert.

dr. Aigner Károlyné, leánynévén *Tóth Anna*, született Szegeden. Iskoláit ugyanott végezte. A felső leányiskola elvégzése után a szülei háznál tanult tovább tanárok vezetésével. A magyar, német, francia nyelvet beszél és olvassa tökéletesen. Húszéves korában férjhez ment *dr. Aigner Károly*, akkor ügyvéd, később Szeged város főispánjához. Két fia van. Vezetése alatt a helyi Vöröskereszt *Kis rongyos* akciója karácsonykor 1500 gyermeket ruházott fel. Állandó agilis munkáján kívül egyéni adományaival is hozzájárul a nyomor enyhítéséhez. Elnöke a szegedi Vörös-

keresztnek, vezetőtagja több egyesületnek s hathatós támogatója a képzőművészetnek.

özv. **Aigner Nándorné**, leánynéven *Pfan Mária*, született Szegeden. Iskoláit ugyanott végezte. Utána, 16 éves korában férjhez ment *Aigner Nándor* földbirtokoshoz. Három gyermeke van, két fiú és egy leány. Legidősebb fia földbirtokos, a második Szeged szab. kir. város főispánja, leánya az Osztrák-Magyar Bank vezérigazgatójának felesége. A MANSz megalakulása óta elnöke a MANSz szegedi csoportjának s e tisztét azóta is közmegelegedéssel látja el. Áldozatkész tagja azonkívül több egyesületnek és alapító tagja több egyházi vonatkozású egyesületnek, mint a Jézus Szíve -templom, Oltáriszentség Egylet stb.

Alács Piroska, született Belgrádban. Középfiskolái elvégeztével kézimunkatanítónői és tanítónői diplomát szerzett. Több színdarabot, verset, dialógot és monológot írt iskolai célokra. Foglalkozik rajzzal, festéssel és aranyhímzéssel, így jelentékeny részt vett *Zita királyné* koronázó ruhájának hímzésében is. Tagja a Katolikus Tanítónők Országos Egyesületének, a Mária Dorottya Egyesületnek, az Országos Állatvédő Egyesületnek és az Állatokat Védő és Élveboncolás Ellen Küzdő Világszövetségnek. 15 éve tanára a m. kir. állami nőiparisiskolának.

Alba Nevis író, költő, született Eresztvénypusztán, Szabolcs megyében, 1886-ban. Húszéves korában kezdett írni. Első munkái főként versek, az Új Időkben jelentek meg. Később több lapban is dolgozott, főleg azonban folyóiratokban. Állandó munkatársa az Új

Időknek. Megjelent munkái: *A kicsuda*. Költemények, 1905. *Bolti leányok*. Elbeszélések, 1908. *Nász előtt*. Költemények, 1910. *Konfetti*. Költemények, 1912. *Összegyűjtött költemények*, 1916. *30 pompás mese*, 1917.

Alexy Júlia, született Rimarimonyiban, Gömör megyében. Végzettsége polgári iskolai tanítónőképző. Pedagógiai tevékenységét tulajdonképpen az ungvári polgári leányiskolánál kezdte, bár megelőzőleg a nagyszelménei népiskolánál már egy évig praktizált. Ungvárról Beregszászra került, mint polgári leányiskolái igazgató. 1925-ben Beregszászról a csehek kiutasították, ekkor a határon levő Csorda községben gyűjtötte össze tanítványait. Még az évben, a kultusz miniszter mint igazgatónt áthelyezte a salgótarjáni polgári leányiskolához, s 1926-ban az ország egyik legnagyobb polgári iskolájához az orosz házhoz. Kiváló tanár, pedagógus és szervező.

Alpár Gitta operaénekesnő, született 1903 februárban Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Zenei tehetségét atyjától, *Klopfér Ignác* egyházi karnagytól örökölte, aki első énektanára is volt. Középfiskolái elvégzése után a Zeneakadémián *Hilgermann Laura* növendékeként szerzett oklevelet. Már zeneakadémiai hallgató korában fellépett az Opera színpadán s oklevele megszerzésével, 1924-ben *Wlassics Gyula* báró, az Operaház akkori intendánsa le is szerződtette. Első szerepe 1924 január 7-én a *Rigoletto-Gildája* volt. 1924-ben a Király Színházban lépett fel a *Három a kislány* színmű operett *Médi* szerepében. Közben több ízben szerepelt a Városi Színházban, nagy vidéki városok hang-

versenyein és irodalmi estéin s az Operaházba egymásután vonzotta a külföldi operaházak igazgatóit. Több nagy szerződöttesi ajánlat visszautasítása után végre a berlini Staatsoper ajánlatát fogadta el s 1926-ban megvált az Operaházról. Azóta csak néha, évenként 2—3-szor jön haza vendégszerepelni. Nevezetesebb szerepei: *Traviata-Violetta*, *Álarcosbál-Oszkár*, *Denevér-Adél* stb.

Alszeghy Irma színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, született 1863 február 26-án Budapesten. Első fellépése négyéves korában *Tündérlak magycrhoneban* című darabban volt. E szereplése után minden gyermekszerepet ő játszott a Nemzetiben. 14 éves korában a Színiakadémiára iratkozott, ahol Paulay Ede, Csiky Gergely, Bercesényi Béla, Szigeti József voltak tanárai. Kivételes tehetsége már az akadémián annyira feltűnt, hogy annak, elvégzése után, 1884-ben, mint ösztöndíjas tagot, *Paulay Ede* a Nemzeti Színházhoz szerződtette. Ez időtől fogva pályája állandóan felfelé ívelt. 1888 februárban férjhez ment *Császár Imréhez*, hajdani színi iskolatársához. 1918 januárban kinevezték a Nemzeti Színház örökös tagjává. 1924 júniusában aranygyűrűvel tüntették ki s még ugyanez év júliusában nyugalomba vonult. A Nemzeti Színház reneszánszkorának egyik legragyogóbb tehetsége és jelensége volt, aki mint fiatal drámai hősnő korának legnagyobbjaival mérkőzik, de minden más szerepkörben is bámulatos lelemény és természetessége mellett színészi eszközeinek finomságával és nemességével, előadásának lélekteljeségével, a külső és belső tulajdonságok nagyszerű harmóniájával tűnt ki. Azon

kevesek közé tartozik, akiknek a magyar színpadi kultúra fejlődésében soha el nem évülő érdemei vannak. Legnagyobb sikerét *Himfy dalaiban* aratta. Főbb szerepei: *Britannicus-Junia*, *Nóuralom-Ilon*, *Elektra-Chrysothemus*, *Léha világ-Evelin*, *Aesopus-Thámia*, *Gabi inlla-Gabriella*, egész sor Shakespeare-szerep és modern alakítás.

Alszeghy Piroska, Nagyszombatban Pozsony megyében született. Iskoláit Pozsonyban, majd Budapesten a Lázárné Kaszner Janka vezetése alatt álló intézetben végezte. Később Magyaróváron, majd Pápán volt polgári iskola igazgató, s alelnöke volt a pápai MANSZ-nak is. 1927 óta az «Amison» orsz. magy. nőnevelőintézet igazgatónöje. Intézete célja, illetve rendeltetése, hogy négy középiskola elvégzése után művelt, jó háziasszonyokat és jó anyákat neveljen. Az intézetben 30 bennlakó tanulónővendék számára van hely, hova jobbára a megszállt területről való magyar családok leányai jelentkeznek, hogy magyar nőnevelésben részesüljenek. Az intézet az 1879-ben elhalt *Amisoni Károly* kezdeményezésére épült, aki hazájának leányaiból minél tökéletesebb háziasszonyokat akart nevelni s aki egész vagyonát egy, ezt az eszmét szolgáló intézet megvalósítására hagyományozta. Az intézet ellenőrzésére a m. kir. valóság- és közoktatási minisztériumot kérte fel, a magyar szellem ellenőrzésére pedig a Magyar Tudományos Akadémiát.

Ambrózy Migazzy Lajosné grófné, Gyulán Békés megyében született. Édes atyja, *felsőalmási Fábry Sándor*, Békés és Hódmezővásárhely alispánja, illetve főispánja, a Lipót-rend lovagja stb., stb. Édesanyja, *udvardi Cserna Karolin*.

Iskolai tanulmányait magánúton, nevelőnők és tanítók segítségével végezte. A megszállás ideje alatt Temesváron tartózkodott és átélte a román és a francia megszállások minden borzalmát. Ezeknek hatása alatt később a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének propaganda munkájából óriási részt vett át s ma is igen sokat utazik az országban s szónoklataival és beszédeivel sok hívet toboroz és erős támasza a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének.

Anday Piroska énekesnő, született Budapesten, előkelő patricius családból. Iskolái végeztével a Zeneakadémiára iratkozott, ahol *Mambrininek* és *Bloch-nak* volt a növendéke. A Zeneakadémia elvégzése után az Operaházhoz szerződött. Első operai szereplése az *Aidában* volt. 1920 októberében a *Carmen* címszerepében fellépett a Városi Színházban. 1921-ben meghívták a bécsi operához. Innen csak 1925 januárjában jött haza egy hangversenyre. 1927-ben több előadáson a berlini *Staatsoper* vendége volt. 1928 áprilisában, mint vendég fellépett a Magyar királyi Operaház *Sámson és Delila-Delilájában*. Még ugyanez év május havában a londoni Covent Garden Operában lépett fel *Gluck-Armida* c. művében, a sajtó és a közönség egyforma elismerése mellett. Még ugyanez évben vendégszerepeit a párisi nagy Operában is, ahol *Tristan és Isolde-Brangene* szerepében aratott olyan nagy sikert, hogy a francia kormány aranypálmával tüntette ki. 1928 novemberében a párisi Salle Pleyel-ben, a világ egyik legnagyobb hangverseny termében adott önálló hangversenyt.

Andersen Györgyné, Krúdy Ilona, született Budapesten. A felsőbb leány-

iskola elvégzése után a Színművészeti Akadémia növendéke lett s ennek elvégzésével férjhez ment *Andersen György* újságíróhoz. Társadalmi mozgalmakban nem vesz részt, sokat tartózkodik külföldön. Atyja, néhai *Krúdy Gyula,* a neves író.

Andersen Felicie színművésznő, született Budapesten. Iskoláit a fővárosban a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Ezután a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultására iratkozott, tanulmányait azonban *Berkovits László* úrvezető, a Királyi Magyar Atlétikai Klub tagjához történt férjhezmenetele miatt, abbahagyta. Később, mint asszony *Odry Árpádnál,* a Nemzeti Színház örökös tagjánál tanult színművészetet. Első fellépése mint vendég, Aradon a *Bábjátékok*-ban, majd Temesváron *Solnes építőmester*-ben volt. Budapesten mint szavalóművésznő 1930-ban *Szedő Miklós* koncertje keretében mutatkozott be. Több jótékonycélú hangversenyen vett részt mint közreműködő. Előadott a Rádióban, játszott az *Ember tragédiájában*. 1930 február 21-én a Rádióban *Ady Endre* verseiből tartott szavaló estét. Ezen előadásáért *Ady* édesanyjától meleghangú köszönő levelet kapott. Pánsban járt tanulmányúton.

gróf **Andrássy Imréné,** leányneven *Stella von Kuylenstierna,* született Svédország, Göttelborgban. Iskoláit Stockholmban végezte. 1919-ben ment férjhez. Az esküvőt Stockholmban tartották, utána rögtön Magyarországra költöztek, illetőleg megszállott területre, férje birtokára, hol rövid tartózkodás után férjét a csehek elfogták és Kassán két hónapra bebörtönözték, mert nyíltan hangoztatta magyarságát. Jótékony-

sági téren igen tevékenyen működik. Társadalmi szervezetet alapított a tuberkulózis ellen, melyben preventív és propaganda munkát fejtenek ki. 1928-ban kezdeményezésére a magyar posta bevezette a svéd minta nyomán az üdvözlő táviratokat, melynél a díjkülönbözetet a tuberkulózis elleni küzdelem céljaira fordítják. 1929-ben *Bayer Krucsay Dezső-mével*, a svéd főkonzul feleségével megalapították a svéd *szent Brigittáról* elnevezett gyermekotthont, hol 45 gyermeket 3-tól 6 éves korig tartanak el és tanítanak. Három gyermek, *Mária, Erzsébet* és *Imre Sándor* anyja. Édesapja, *Osivald von Kuylenstierna*, történet-tudós, író, publicista. Emberbaráti érzését édesanyjától örökölte, ki Svédország egyik legismertebb jótékonyági egyesületének az elnöke. Tagja a Magyar Katolikus Sajtóegyesületnek, elnöke a Tuberkulózis Elleni Ligának s több jótékonyági és társadalmi egyesületnek. Kiváló zongorista és műkedvelésből kertészettel, könyvkötészettel és porcellánfestészettel foglalkozik. Sportok közül az úszás, evezés, tenisz, korszolya, autó, ski és kiváltképen a jégvitorlázást űzi. Külföldön Németországban, Franciaországban, Dániában és Norvégiában járt. Beszél magyarul, svédül, németül, franciául, angolul, norvégül és dánul.

Angerer Margit, operaénekesnő, született Budapesten. Zárdában való nevelkedése után a Zeneakadémiára iratkozott, ahonnan a bécsi Zeneakadémián *Arturo de Sanctis* növendékeként szerzett operaénekesnői oklevelet. A Koncerthaus egy Verdi-rekviemjén tűnt fel *Schalknak*, az Operaház igazgatójának, aki rögtön le is szerződtette. Első fel-

lépése *Forza del destino* című operában volt. 1928 novemberében nálunk is bemutatkozott *Lohengrin-Brabanti Elza* szerepében. 1930-ban és 1931-ben szintén tartott néhány vendégfellépést a Magyar királyi Operaházban, köztük *Bohémélet - Mimi, Mester dalnokok - Éva* és ugyancsak *Lohengrin-Brabanti Elzájában*. 1925 óta állandó vendégszereplője a salzburgi ünnepi játékoknak.

Angyalffy Erzsébet festőművésznő, született Pécsen 1861-ben. Iskoláit Sopronban és Győrött végezte, ahol egy évig tanítónő volt a polgári leányiskolában. Ez az egyévi kereset tette lehetővé, hogy művészi ambícióját követve, feljöhessen Budapestre, ahol azelőtt *Székelly* növendéke volt a mintarajztanodában. Ekkor *Lotz Károlyhoz* ment, akinek egyetlen magántanítványa lett és aki mellett nyolc évig dolgozott. Később állami műtermet kapott és állami ösztöndíjjal ment Bécsbe. Ugyancsak állami ösztöndíjat nyert Bécsben, Eisenmengernél történt kiállítása alkalmával, amely után a legünnepeltebb és legjobb nevű festők közé emelkedett. Ezután két évig Párisban dolgozott, mely után Bécsben megfestette a Pazmaneum-kápolna két emelet magas freskóit *A magyar szenteket* és *lenn: Krisztus Urunk kinszenvedései-t*. Kiállít a Múcsarnokban, Nemzeti Szalonban, Ernszt-Múzeumban.

Anna, magyar királyi hercegasszony, született 1903 május 4-én Linzdauban, mint *Frigyes Ágost* szász király leánya. Gyermekkorát Szászországban töltötte, ahol kiváló képességekkel megáldott családjának szellemi légköre nagy hatással volt fejlődésére. Tanulmányait, nővéreivel együtt, otthon végezte kiváló tanárok vezetése mellett. 1918-ban München-

ben az Angolkisasszonyoknál háztartást tanult, a forradalom azonban félbeszakította tanulmányait. Ezután a sziléziai Sibyllenort-i kastélyba mentek, amely mint a szász király egyetlen birtoka, részükre megmaradt. Közben két évet töltött Breslauban az Orsolya-szűzek zárdájában, ahol utolsó tanulmányait végezte. Innen ismét édesatyjához, a Sibyllenort-i kastélyba tért s szegények gondozásával, kongregációkkal, csecsemők ápolásával és különösen énekléssel foglalkozott. 1923-ban fivére esküvője alkalmával megismerkedett *dr. József Ferenc magyar királyi herceggel*, ki négy hónappal később Münchenben eljegyezte. Eljegyzésével beteljesült régi vágya, hogy Magyarországra jusson. S hogy jövődjének céljának és hivatásának minél jobban megfelelhessen, mindjárt hozzá is fogott a magyar nyelv tanulásához és behatóan foglalkozott a magyar irodalommal és a történelemmel. A magyar nyelvet oly kedvvel és lelkesedéssel igyekezett elsajátítani, hogy apósa, *József magyar királyi herceg, Gamera Alberta* bárónőt kérte fel, hogy utazzék Németországba és vállalja el leendő menyénél a magyar nyelv tanítását. 1924 októberében Sibyllenortban, a királyi kastélyban tartotta *Anna királyi hercegnő* esküvőjét *dr. József Ferenc magyar királyi herceggel*. Az esküvő után a Dunán utazott új hazájába, ahol fényes ünnepi fogadtatásban részesült. Új hazájában az első pillanattól kezdve jól érezte magát, de nem nyugodott, amíg a magyar nyelvet tökéletesen el nem sajátította. E célból *dr. Kozma Antalné, Toldi Ferenc*, a kiváló magyar irodalomtörténész leányát vette maga mellé nyelvmesternőnek. Ritka nyelvérzékével, a mindennapi szorgal-

mas tanulás mellett, *Kozma Antalné* irányításával két év alatt olyan tökéletesen elsajátította a magyar nyelvet, hogy ma már legrejtettebb szépségeivel is tökéletesen tisztában van. Ismeri a magyar irodalom minden jelentős művét s annyira otthon van a magyar történelemben, hogy erre akkor is büszke lehetne, ha bölcsője itt ringott volna a Duna-Tisza közén. 1925 augusztus 17-én született első gyermeke *Margit*, 1927 április 20-án második leánya *Ilona* és 1928 április 19-én a harmadik, *Anna*. Gyermekeit teljesen magyar szellemben neveli ugyanígy, hogy a kis hercegnők csak a magyar nyelv teljes bírása után kezdik meg az idegen nyelvek tanulását. A királyi hercegasszony élénk résztvesz minden társadalmi, egyesületi és karitatív mozgalomban s nem ismer fáradtságot a közjó érdekében. Fővédnökője a Cserkészleány Szövetségnek, a Nőegyletek Magyar Munkátvédő Szövetségének, az Emerikánának és sok más egyesületnek. *Bozzay Margit*.

Antal Gézané, leánynéven *Obzooomer Adél* író és műfordító, született 1885-ben Utrechtben, meghalt Rotterdamban 1925-ben. Leánya volt *Obzooomer Cornelius Willemnek*, a híres hollandi bölcseletnek. Fialtal leánykorától kezdve behatóan foglalkozott a holland irodalommal. Ugyanez időben kezdett magyarul is tanulni s mind több és több magyar munkát ültetett át holland nyelvre. Elévülhetetlen érdeme *Madách Imre*: az *Ember Tragédiájának* lefordítása s az az értékes tanulmány, amellyel munkáját közkinccsé tette s amely később *Erdélyi Károly* fordításában magyarul is megjelent. 1888-ban *Antal Géza* refor-

mátus püspök felesége lett. Azóta tisztára magyar témák feldolgozásával foglalkozott. Egyik legszebb munkája a *Magyar összeesküvés* című dráma, mely *Wesselényi Ferenc* és *Szécsy Mária* szerelmét dolgozta fel. Élete utolsó idejében sok cikket írt hollandiai lapokban az elszakított területek magyarságáról s főleg Erdély művészetéről. A Petőfi-centenárium emlékére saját költségén adta ki *Petőfi* legszebb válogatott költeményeit. Hollandi nyelven írt munkái közül néhány cikk és a *Szerelmi álmom 1795-ben* című regénye jelent meg magyar nyelven is. A. S. C. Wallis álnéven írt.

dr. Antal Illésné, leányneven *pernhardt Markovits Aranka*, született Budapesten. Végzettsége: középiskola. 1906-ban ment férjhez. Férje, a Magyar Vöröskereszt Egylet főorvosa. Nyolc éve kapcsolódott be a társadalmi mozgalmakba s különösen a VII. kér. Szent Domonkos egyházközség kebelén belül fejt ki áldásos működést, a szegények ellátása és istápolása körül. Hetenként dolgozik a fenti egyházközség varrodájában, segédkezik a szegények ételkiosztásánál s esetenként hozzá is járul a konyha fenntartásához. A Magyar Nők Szentkorona Szövetségének hat éve működő agilis tagja. Az egyesület teadélutánjain több ízben volt háziasszony.

Antal Sári, született Budapesten. A Ráskay Lea leánygimnáziumban tett érettségi után *Madzsar Alice* mozgásművészeti iskolájában nyert oklevelet, majd később állami diplomát is. Négy éve tanít saját iskolájában *Madzsar Alice* rendszere szerint, s közben a rózsadombi Gyermekekotthon növendékeinek is mozgásművészeti tanárnője. Olasz-

országban s Ausztriában volt tanulmányúton, beszéli a német, olasz, francia nyelveket.

altorjai vitéz báró Apor Ferenc Józsefné, leányneven *répceszemerei Hanthó Ilona*, született Kecskeméten. Férje az erdélyi *Apor* fejedelem leszármazottja, tényleges huszárőrnagy, aki 52 hónapig küzdött a harctéren. Kommun alatt elfogták, halálra ítélték, de a kommun végeztével kiszabadult. Több szociális egyesület tagja s mint ilyen, a háború alatt teákat, jótékonycélú előadásokat rendezett a katonák itthonmaradt családtagjai, árvák, özvegyek felszegélyezésére.

Apponyi Albertné grófné, *Menzdorff Pouilly-Dietrichstein Klotild* grófnő, csillagkeresztes hölgy, 1897-ben lett *Apponyi Albert* gróf felesége. Idegen születése ellenére férjhezmenetelének első percétől kezdve magyarnak vallotta magát s mindent megtett, hogy a magyar nyelvet, a magyar szokásokat elsajátítsa. Egy évvel később, hogy Magyarországra került, már több jótékony nőegylet tagja volt s igyekezett bekapcsolódni minden jótékony mozgalomba. Állandóan tanulmányozta a külföldi s különösen az amerikai nőegyesületeket, melyeknek mintájára 1904-ben, *Rosenberg Augusztá* segítségével, meg is alakította a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségét s még ugyanez évben a német nőegyesületek szövetsége által rendezett világszövetségi kongresszuson képviselte is az önálló és független Magyarországot, amelyet addig csak mint Ausztria egy tartományát ismertek. Erre a nem ismerésre, vagy rosszul ismerésre támaszkodva *Apponyi Albertné* a Magyarországi Nő-

egyesületek Szövetsége alapszabályaiban külön is leszögezte, hogy az egyesület egyik legfőbb célja lesz: *«minden adandó alkalommal gondoskodni önálló államiságunknak megfelelően a magyarországi nőegyesületeknek a külföldi nőegyesületi kongresszusokon való képviseltetéséről.* Az alapszabályok e pontjával s annak keresztülvitelével, *Apponyi Albertné* úttörő munkát végzett. Hiszen a külföld hosszú ideig nem is tudott arról, hogy Magyarország külön állam s minden adandó alkalommal csak az osztrák-magyar monarchia egyesületei kaptak felszólítást a kongresszusokon való részvételre. így volt ez 1904-ben is, amikor a német Nőegyesületek Szövetsége által rendezett világszövetségi kongresszuson először tűzték ki önállóan a magyar zászlót a többi nemzetek lobogói közé. Fáradhatatlanul dolgozott az egyetemeknek a nők előtt való megnyitásáért is, aminek eredményeként a nők be is jutottak az egyetemre *Apponyi Albertné* a mozcenzúra életbe léptetésének is egyik legfáradhatatlanabb harcosa, mert korán felismerte azt a romboló hatást, amit a cenzúra nélküli filmek lejátszhatása az egész országban a tömegekre gyakorolt. Bár a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége felekezeti, nemzetiségi és politikai célokat teljesen kizárt programjából, a nőket szükségesnek tartotta felvilágosítani állampolgári kötelességeikről s körlevelekben fordult az országgyűlés tagjaihoz és figyelmükbe ajánlotta a nőkre kiterjeszkedő szavazati jog előnyeit. Az 1917-ben indult választójogi reform idején *Apponyi Albertné* személyesen tárgyalt a mértékadó politikusokkal, iparkodva megnyerni őket a

Nőegyesület álláspontjának. A háború alatt a Nőegyesületek Szövetsége kebelében alakult ápolónői tanfolyamon, *Dollinger* professzor vezetésével, 2000 jelentkezőt képeztetett ki ápolónőnek. Ezekkel a kapcsolatokat a kurzus végén is fenntartotta, beosztotta és elhelyezte őket különféle kórházakba, üdülőtelepeken s kívánságuk szerint a fronton is. Emellett Budapesten és a vidéken öt millió darab használt ruhát gyűjtett a frontra induló katonáknak, amelyeket a szövetség által fenntartott 24 javító műhelyben tettek használhatóvá. Kezdeményezésére négy éven állított a szövetség karácsonyfát a kórházakban és osztottak ki a sebesültek között célszerű apró ajándékokat. Intézte a lausanne-i nemzetközi iroda magyar ügyeit és látta el tanáccsal és támogatással Jersey-szigetén, Angliában és Franciaországban internált magyarokat. *Apponyi Albertné* az első nő, kit Magyarország a Nemzetek Szövetségébe Genfbe, mint pótdelegátust küld ki évek óta a szeptemberi nagygyűlésekre. Személyében a régi idők nagyasszonyai támadtak fel újra, hogy követendő példát mutassanak az utódoknak. Férjének igazi munkatársa, utazásaiban, kiküldetéseiben hűséges kísérője s hogy *Apponyi Albert* előre haladott kora ellenére is megtartotta teljes szellemi rugékonyságát, lelki harmóniáját s hogy ma is sikerrel képviseli hazánk ügyeit a külföld előtt, az nem kis mértékben az ő megértő asszonyi lelkének köszönhető. Elnöke a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének és díszelnöke minden nőegyesületnek. Egy fia, két leánya van.

Bozay Margit.

Aradi Aranka színművésznő, született 1884 áprilisban Aradon. Első fel-

lépése 1901 április 1-én Kecskeméten volt Köves! Albert színtársulatával. Az 1900—1910-es évek legkeresettebb szubrett primadonnája volt. Kecskemét, Kassa, Nagyvárad, Szabadka, Arad, Miskolc, Temesvár sikereinek egy-egy állomása. Főbb szerepei: *Erdézlány-Krisztina*, *Baba-Alésia*, *Víg özvegy-Glavari Hanna*, *Bob herceg*, *János vitéz* címszerep stb. 1911-ben férjhez ment *Stella Gyulához*, az Országos Színészegyesület elnökéhez és sikerei zenitjén visszavonult a színpadtól.

dr. Arató Amália született Szegeden 1883 december 11-én. Középiskolai tanulmányait a szegedi áll. felsőbb leányiskolában végezte. Érettségi vizsgát tett a pozsonyi ág. h. ev. liceumban. A debreceni reform, tanítóképzőben népiszkolai tanítónői, a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen középiskolai tanári, a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetemen doktori oklevelet szerzett. A genfi és párisi egyetemen végzett filológiai tanulmányokat, míg a dijoni a hasonló tanulmányok mellett megszerezte a Diplôme d'Etudes Françaises nyelvmesternői oklevelet, amit az Orsz. Felső Nép- és Polg. Isk. tanítónői vizsgáló bizottság honosított. Mint tanár működött a mezőtúri, besztercebányai, pozsonyi áll. felső leányiskolákban. 1917 óta a budapesti Mária Terézia áll. leányliceum rendes tanára. Doktori értekezésében Pierre de Larivey munkásságával és jelentőségével foglalkozott. Nevelésügyi szaklapokban a következő cikkei jelentek meg: «Középfokú leánynevelés Franciaországban», «A direkt módszer a középiskolai francia nyelvtanításban», «A módszer kérdése a középiskolai francia nyelvtanításban», «Tanulók kül-

földi levelezése». Az 1929. évi húsvéti szünetben tanulmányi utazást vezetett Franciaországba, mely alkalommal tanítványával nagyhatású magyar-francia ünnepet rendezett Nancyban. Az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesületének alelnöke. Az Egyetemet Végzett Nők Világszövetsége 1929-ben tartott genfi nagygyűlésén őt bízta meg a kultúrállamok leányközépiskolai szervezetének működésének, valamint a középiskolai tanárképzésnek tanulmányozásával s a megfelelő összefoglaló munka elkészítésével.

Augusztá főhercegnő, *Lipót* bajor kir. herceg vezértábornagy és *Gizella* főhercegnő, I. *Ferenc József* osztrák császár és magyar király leányának gyermeke, szül. Münchenben 1875 ápr. 28-án, férjhezment 1893 nov. 15-én. Férjhezmenetele után Magyarországra, Pozsonyba költözött s rövid idő kivételével, mikor *József* főherceg mint dragonyos százados Brünmben szolgált, állandóan Budapesten is tartózkodott. Már a békeidőben nagy tevékenységet fejtett ki a legkülönbébb jótékonsági egyesületekben és mindenütt ott volt, ahol segíteni kellett és lehetett. Több jótékonsági együletnek fővédnöke és pártfogója. Ilyenek: a Budapesti önkéntes Mentőegyesület, Bölcsödé Egyesület, Szamaritánus Egyület, Irgalomház, Művészet és Művelődés, József kir. herceg Szanatóriumegyesület, Fehér vármegye és Székesfehérvár Tuberkulózis Ellen Védekező Egyesülete, Tuberkulózis Ellen Védekező Dunántúli Szövetség, Budapesti Poliklinikai Egyesület, Gondviselés, Ápolónőket Képző Egyesület, Katolikus Tisztviselőnők és Női Kereskedelmi Alkalma-

zottak Orsz. Szövetsége stb. A közérdekében kifejtett nemesszívű tevékenysége közepette első helyen áll ama munkásság, amelyet önkéntes ápolónői minőségében a betegekért úgy az országban, mint a hadműveleti körletekben, tábori egészségügyi intézetekben kifejtett. Éjjelt nappallá téve ápolta úgy a saját és szövetségeseik, mint ellenségeink katonáit. Nemes munkássága serkentőleg hatott a társadalomra és annak vezető tagjaira. Kiemelendő az a körülmény, hogy *Augusztia* főhercegnő, 1914-ben a harcoló csapatok körletében teljesítendő egészségügyi szolgálat elvégzésére jelentkezett, nagyatyja I. *Ferenc József* azonban ezt nem engedélyezte. A háború kezdetén ő szervezte és évekig vezette az «Aranyat vasért» jelszavú mozgalmat, amely igen sok hadirokkant, hadiözvegy, hadiárva és sebesült sorsán segített. Ettől függetlenül, saját és férje, *József* főherceg vagyonából állandóan segélyezte különösen a fent említetteket és minden teljesíthető kérelmüknek eleget tett. Karitatív tevékenységét a háború után is folytatta. A Károlyi forradalom és a proletár diktatúra alatt a kommunisták által lefoglalak alcsti birtokon családjával együtt rengeteg zaklatást szenvedett. Gyermekai: *József Ferenc* főherceg, szül. Brünnben 1895 május 28-án, *Gizella* főhercegnő, szül. Kistapolcsányban 1897 júl. 5-én, meghalt 1901 márc. 30-án, *Zsófia* főhercegnő, szül. Voloscában 1899 márc. 11 -én, *László* főherceg, szül. Voloscában 1901 jan. 3-án, *Mátyás* főherceg, szül. Budapesten 1904 jún. 26-án, megh. 1905 okt. 7-én, *Magdolna* főhercegnő, szül. Kistapolcsányban 1909 szept. 6-án.

Bozzay Margit.

Sz. Ábrányi Margit, született Pest-szentlőrincen. A tanítónői diploma megszerzése után, a pedagógiai szeminárium hallgatója lett. Zenével már nyolcéves korában foglalkozott. A tanítónőképző mellett a Zeneakadémián növendéke volt énekből *Nosedá Károly*, zongorából *Polónyi Elemérnek*. Tanulmányai befejeztével a Városi Színház szerződtette le. Főbb sikereit a *Troubadur-Azucena*, *Cármén-Michaela*, *Hofman Miklós-Király* című operájának molnárné szerepében, *Szevillai borbély Bertájában* és *Figaró-Mar celinájában* aratta. Foglalkozik ének- és zongorapedagógiával is.

Ács Klára, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Korán kezdett írni. Első novellája 16 éves korában a Pesti Hírlapban jelent meg. Azóta majd minden napilapban és folyóiratban jelentek meg írásai Regényei: a Pesti Hírlapban jelentek meg: *Füzes Agnes*, *Milliók drámája*, a Tolnai Világlapjában: *Férfiűség*, s *A másik szemüveg*. Több kiadást ért el *Egy Don Juan kalandjai* s az *Asszonyok vallomásai* című regénye. Külföldön: Cseh-Francia-, Német- és Olaszországban járt tanulmányúton. A Corvin Áruház 1200 pengős mesepályázatán első díjat nyert. A Rádióban előadták *Álarcosbál* című darabját. Több lapnak és gyermeklapnak állandó munkatársa. Tagja a Magyar írók Körének.

Ádám Éva író, családi neve *Kamenyitzky Etelka*, született Baróton, Háromszék megyében. Családjá eredete lengyel, ősei 1802-ben, mint bányászok kerültek Erdélybe. Iskoláit Köpecen, Sepsiszentgyörgyön és Kolozsváron végezte. Mint kézimunkatanárnő működött, Dicsőszentmárton-

ban, Csallóköz-Somorján a polgári Petőfi Társaságban is felolvasták. Dol-
leányiskolánál és Sepsiszentgyörgyön gozik Budapesten az 1920 óta megjelenő
a Nőiipari Szakiskolánál, ahonnan az folyóiratokban és újságokban. Belső
1916. évi oláh betöréskor menekülnie munkatársa a Magyar Nemzeti Szövet-
kellett. Menekülése után, mint sajtó- ség kiadásában megjelenő Nagy-Ma-
tudósító és mint az Országos Hadi- gyarország című lapnak és rovatvezetője
gondozó Hivatal megbízottja, *gróf Tisza a Pro Hungária Nők Világszövetsége*
István és *gróf Teleki Pál* megbízásából hivatalos lapjának. A cselédkérdésről
18 hónapot töltött az erdélyi, galíciai és 1911-ben röpirata jelent meg a maros-
az olasz harctereken, mint a magyar vásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara
katonák családi ügyeinek hivatalos tol- kiadásában. Pályadíjas dicséretet nyert
mácsa, ahol a Piavenál tűzvonalban, az 1908-ban *Vergődések* című történelmi
offenzíva alatt dolgozott. A harcterekről novellájával a pozsonyi Virágjátékok
állandó tudósításokat küldött, személyé- irodalmi versenyen. Pénzbeli díjat nyert
ről több német és osztrák lap úgy emlé- a Közművelődés című lapnál *Kulcs*
kezett meg, mint az egyetlen nőről, aki című novellájával Gyulafehérváron s
közvetlen közelből szemlélte a harctér *Rozmaring meséje* című két novellájával
borzalmait. Megemlítésre méltó az a az Arany János Irodalmi Társaságnál
cselekedete, amikor az olasz fronton a Temesváron. Mint vendég felolvasott és
gyilkoló gránát és gépfegyver tűz köze előadást tartott az ország minden na-
pette léggömbre szállt és leskiccelte az gyobb városában és minden irodalmi
olasz hadállásokat. A piavei harcok alkalm- társaságban. Saját elhatározásából a
mával több száz névtelen magyar hős Vöröskereszt céljaira európai útjairól
személyazonosságát állapította meg és előadást tartott. Erdélyt ismertető elő-
tudatta sorsukat családjaikkal. Két- adásaival az egész országot beutazta.
három ország kivételével beutazta egész A háború alatt szerzett érdemei elis-
Európát. A háború előtt s után is a föld- meréséül kapta a Signum Laudist, sza-
művelésügyi minisztérium megbízásából lagján az arany érdemkereszttel, a
százzámra tartott népművelő előadások- Magyar Vöröskereszt érdemkereszt dísz-
kat Erdélyben. A háború elején az jelvényét és a Magyar Vöröskereszt ezüst
erdélyi mágnásasszonyok támogatásával érdemérmét a hadiékítménnyel a Kor-
facipógyárat szervezett. 1913— 14-ben mányzótól. Mint egyetlen nő birtokában
rovatvezetője volt a Magyar Abstinens van és tagja a MOVE Frontharcosok
Keresztény Egyesület hivatalos lapja, Országos Egyesülete jelvényének s a
A Magyar Abstinens Nő című mel- Háborús Hadi Emlékéremnek is. Tagja
lékletének. A *Mikes Kelemen* Irodalmi az Erdélyi Római Katolikus Irodalmi
Társaság megszervezésében az oláh Társaságnak, a Vidéki Hírlapírók Or-
betörés akasztotta meg. A társaság szágos Szövetségének, az Országos Gár-
célja lett volna az Oláhországban élő donyi Géza Irodalmi Társaságnak, az
magyarokkal az irodalmi kapcsolat fenn- Országos Szent Gellért Egyesületnek, a
tartása. Folyóiratokban, hírlapokban Magyar Úrinők Ligájának. Választmá-
megjelent kb. ezer novellája, verseit a nyi tagja: a Pátria Magyar írók, Hírlap-

ban, Csallóköz-Somorján a polgári Petőfi Társaságban is felolvasták. Dol-
leányiskolánál és Sepsiszentgyörgyön gozik Budapesten az 1920 óta megjelenő
a Nőiipari Szakiskolánál, ahonnan az folyóiratokban és újságokban. Belső
1916. évi oláh betöréskor menekülnie munkatársa a Magyar Nemzeti Szövet-
kellett. Menekülése után, mint sajtó- ség kiadásában megjelenő Nagy-Ma-
tudósító és mint az Országos Hadi- gyarország című lapnak és rovatvezetője
gondozó Hivatal megbízottja, *gróf Tisza a Pro Hungária Nők Világszövetsége*
István és *gróf Teleki Pál* megbízásából hivatalos lapjának. A cselédkérdésről
18 hónapot töltött az erdélyi, galíciai és 1911-ben röpirata jelent meg a maros-
az olasz harctereken, mint a magyar vásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara
katonák családi ügyeinek hivatalos tol- kiadásában. Pályadíjas dicséretet nyert
mácsa, ahol a Piavenál tűzvonalban, az 1908-ban *Vergődések* című történelmi
offenzíva alatt dolgozott. A harcterekről novellájával a pozsonyi Virágjátékok
állandó tudósításokat küldött, személyé- irodalmi versenyen. Pénzbeli díjat nyert
ről több német és osztrák lap úgy emlé- a Közművelődés című lapnál *Kulcs*
kezett meg, mint az egyetlen nőről, aki című novellájával Gyulafehérváron s
közvetlen közelből szemlélte a harctér *Rozmaring meséje* című két novellájával
borzalmait. Megemlítésre méltó az a az Arany János Irodalmi Társaságnál
cselekedete, amikor az olasz fronton a Temesváron. Mint vendég felolvasott és
gyilkoló gránát és gépfegyver tűz köze előadást tartott az ország minden na-
pette léggömbre szállt és leskiccelte az gyobb városában és minden irodalmi
olasz hadállásokat. A piavei harcok alkalm- társaságban. Saját elhatározásából a
mával több száz névtelen magyar hős Vöröskereszt céljaira európai útjairól
személyazonosságát állapította meg és előadást tartott. Erdélyt ismertető elő-
tudatta sorsukat családjaikkal. Két- adásaival az egész országot beutazta.
három ország kivételével beutazta egész A háború alatt szerzett érdemei elis-
Európát. A háború előtt s után is a föld- meréséül kapta a Signum Laudist, sza-
művelésügyi minisztérium megbízásából lagján az arany érdemkereszttel, a
százzámra tartott népművelő előadások- Magyar Vöröskereszt érdemkereszt dísz-
kat Erdélyben. A háború elején az jelvényét és a Magyar Vöröskereszt ezüst
erdélyi mágnásasszonyok támogatásával érdemérmét a hadiékítménnyel a Kor-
facipógyárat szervezett. 1913— 14-ben mányzótól. Mint egyetlen nő birtokában
rovatvezetője volt a Magyar Abstinens van és tagja a MOVE Frontharcosok
Keresztény Egyesület hivatalos lapja, Országos Egyesülete jelvényének s a
A Magyar Abstinens Nő című mel- Háborús Hadi Emlékéremnek is. Tagja
lékletének. A *Mikes Kelemen* Irodalmi az Erdélyi Római Katolikus Irodalmi
Társaság megszervezésében az oláh Társaságnak, a Vidéki Hírlapírók Or-
betörés akasztotta meg. A társaság szágos Szövetségének, az Országos Gár-
célja lett volna az Oláhországban élő donyi Géza Irodalmi Társaságnak, az
magyarokkal az irodalmi kapcsolat fenn- Országos Szent Gellért Egyesületnek, a
tartása. Folyóiratokban, hírlapokban Magyar Úrinők Ligájának. Választmá-
megjelent kb. ezer novellája, verseit a nyi tagja: a Pátria Magyar írók, Hírlap-

írók, Művészek Klubjának, Otthon Hírlapírók Körének, Magyar írók Körének, Magyar írók Egyesületének, a Pro Hungária Nők Világszövetségének, a Hungária Közművelődési Egyesületnek, a Lengyel Legionista Bizottságnak, örökös tiszteletbeli tagja az Országos Magyar Történelmi és Ereklye Múzeum Egyesületnek, tiszteletbeli nagyszőnye a Szilágyi Erzsébet Leánybajtársi Szövetségnek, titkára a Magyarországi Hadiárva háznak, az Országos Bem Szoborbizottságnak, utazótitkára a Pro Transilvânia Zita királyné Ifjúsági Egyesületnek, igazgatósági tagja a Balatoni Társaságnak, a Rákóczi Szövetségnek, a Magyar Családok Országos Egyesületének, társelnöke az Országos Zrínyi Ilona Körnek, a Szilágyi Erzsébet Erdélyi Nőegyletnek, alelnöke a Magyar-Lengyel Egyesületnek, tanácstagja a Magyar Irodalmat Pártoló Egyesületnek a Kisegítő Kápolna Egyesületnek, az Önálló Hivatásban Dolgozó Nők Egyesületének, s a Székely Magyar Egyesületnek. 1931-ben került bemutatásra egy színműve a Stúdióban. Állandó előadója a Rádióknak.

Agay Béláné, *tasnád-zánthói és lódtótfalusi Becsfy Ida,* született Erdengelegen, Szatmár megyében. Iskolai végzettsége öt gimnázium magánúton. Beszél német, francia, angol, olasz és román nyelven. Rajz és festészetben Révész Imre festőművész tanítványa volt, a gyakorlatot azonban félben hagyta s a művészetnek inkább csak elméleti részével foglalkozik. Tehetségesen zongoráz és cimbalmoz s sportban a lovaglást és törvívást kultiválta. Edesatyja Becsky Emil Ugocsa megye főispánja, Nagyszöllős díszpolgára, a Li-

pót-rend lovagja, édeasnyja beolsei Buday Erzsébet volt. Első férje Lónyay Sándor császári királyi kamarás, főrendiházi tag szereplése az egész országban ismeretes. Irodalmi munkásságát egészen fiatal korában kezdte. Körülbelül 500 tárcát írt különböző nyelven. Munkatársa volt a Magyarországnak, Egyetértésnek és Az Újságnak. Jelentek meg cikkei a Woche-ban, a Ladies Realm-ban, a Berliner Tagblatt-ban s az Illustrierte Zeitung-ban. Irt egy ifjúsági regényt, értekezéseket, kritikákat s az utóbbi időben I. von Tasnád-Zánthó néven ír a Pester Lloydban. Részt vesz minden társadalmi és jótékony munkában. A háború alatt vezérgazgatója volt az Augusztá-alkanak és igazgatója az Erdélyi Erdőipari részvény társaságnak. Tagja a Magyar íróknak és alelnöke a Charite Polikhnának, alapító tagja a Park Klubnak. Második férje Agay Béla, az Újság szerkesztője és tulajdonosa, közéleti nevezetesség. Gyermekei: Lónyay Johanna-Ocskay Istvánné, a Twist Oliver magyar fordítója, Lónyay László aranyarkantyús vitéz, a Hermes Bank igazgatója. Mostoha fiai: Lónyay István és Sándor, ez utóbbi végigküzdötte a háborút.

Ághy Erzsébet színművésznő, született 1897 július 11 -én Nagyváradon. Atyja *Ághy Sándor* színész. A hat felső iskolát De Gerando Antónia kolozsvári intézetében végezte. Ezután a Színművészeti Akadémiára iratkozott, ahonnan kiváló tehetsége folytán már 1916-ban a Nemzeti Színház szerződtette. 1918-ban elnyerte a Farkas-Raskó díjat. 1919 november 28-án *Uray Tivadar* felesége lett. Nevezetesebb szerepei: *Aranyember~Timea, Falurossza-Borisfy, Ármány*

és Szerelem-Lujza, Hedda Gabler-Elvstettné, Fekete Iovás-Bábi, Bunbury-Gwendolin, Nagymama-Marta stb.

dr. Ágoston Gézáné leánynéven *darvai éshuszi* Jenny Edith, született Budapesten. Tanulmányait az Erzsébet nőiskola tanárképzőjében végezte, Lázárné Kasztnér Janka igazgatása alatt. Utána Budapest székesfőváros szolgálatába lépett, ahonnan mint polgári iskolai címzetes igazgató ment nyugdíjba. A forradalmi időkben erős nacionalista érzelmei miatt, mint ellenforradalmárt a rendőrségen előállították. 1918 óta tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének, ahol később, mint a szövetség ügyvezető-alelnöke, az egész ország területén végezte a szervezés nagy munkáját. Adminisztratív ereje mindenütt számos hívet hódított a MANSz-nak.

1926-ig utazott az egész országban és szónoklataival, ünnepi beszédeivel képviselte a MANSz elnökségét. Nagy érdemei voltak a MANSz kezdeményezésére a Magyar Hiszekegy költőjének, *Papp-Váry Elemérnének* sírja felett állított emlékmű megteremtésében is. Ez a szomorú, de maradandó szép emlékmű egy év alatt valósult tette az elgondolásból. Teljes odaadással végzi a MANSz adminisztrálásában az ügyvezető-alelnök fáradtságos munkáját. Hosszú ideig ő vezette a külügyi osztályt is. Szabatos stílusú beszédei, bölcs és költői szépségű levelei nagy hatással vannak a hallgatókra, olvasókra egyaránt. Férje, *dr. Ágoston Géza*, Budapest székesfőváros árvaszéki elnöke, a gyermekvédelem terén kifejtett érdemei jutalmul 1923. évi január hó 1-én a Kormányzó a m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntetett ki.

Árpád Margit színművésznő, Borosjenőn, Aradmegyében született. Iskoláit Veszprémben az Angolkisasszonyoknál végezte, amely után az Országos Színészegyesület iskolájába iratkozott. Első bemutatkozása Budán, a *Marika*-ban volt. Első szerződését 1927-ben az Új-Színháztól kapta, 1929-ben a Magyar Színházhoz szerződött. Nagyobb szerepei: *Marika*, *Tériké*, *Bábel*. Többször játszik a Rádióban.

dr. Árvay Jolán, született Budapesten 1893-ban. A váci utcai leánygimnáziumban 1911-ben tett jelesen érettségit. Ezután a budapesti egyetem orvosi fakultására iratkozott, ahol 1926-ban nyert diplomát. A háború alatt, még mint orvosnövendék, a Révész-utcai hadikórházban és a Fehérkereszt kórházban dolgozott. Diplomájának megszerzése után az Állami Gyermekmenhely és a Szikra-házak alorvosa lett. Ez időben az első anya- és csecsemővédelmi kiképző kurzusokon is működött mint előadó. A pozsonyi egyetem megnyitása után *Heim Pál* professzor mellé került tanársegédnek s ugyanez időben az állami tanítóképzőben az anya- és csecsemővédelmet tanította. Budapestre visszatérve nem vállalt többé állást. Minden idejét magánpraxisának és karitatív tevékenységének szenteli. Jelentős orvosi működésén kívül, mint költő és festő is ismertté tette nevét. 1922-ben *A kerten kívül* címen jelent meg első verskötete s mint festő 1920—21-ben Pozsonyban és a Tátrában rendezett kiállításokat.

Baán Gézáné, *Sevatoris Ilona*, polgári iskolai igazgatónő, született Budapesten. Az Angolkisasszonyok tanár-

képzőjének végzésével egyidőben a Nemzeti Zenedében *Aggházy Károly* növendéke volt. Tanulmányai befejezése után a főváros szolgálatában működött mint tanárnő. Jótekonny célú hangversenyeken gyakran szerepelt és az irodalomban *Szerelemről-Boldogságról* című novella kötetével nyert elismerő kritikát. A Katholikus Tanárok Lapjában pedagógiai cikkei jelennek meg és újabban irredenta és vallásos tárgyú ifjúsági színdarabokat ír. Nevezetesebbek: *Atültetett virágszál, Elet küszöbén. Baba vásár, Mesekirály udvarában, Virágok versenye, Magda meséje, Amit a fenyőfa mesél, Szent Angela élete, Szent Imre herceg*. A Katholikus Tanárnők Országos Egyesületének választmányi és irodalmi bizottsági tagja, a Polgári Iskolai Tanárok budapesti körének alelnöke, a FANSz könyvtárosa. Jelenleg a VII. kerületi polgári leányiskola igazgatója.

Cz. Baán Jolán szavalóművésznő, született Vácon. A felső leányiskola után felső kereskedelmi iskolát végzett. Színészzel csak férjhez menése után kezdett foglalkozni. Előbb *T. Halmi Margitnál* tanult, majd *Hollósné, de Grobois Nandine* művészképző iskolájának növendéke lett. Azóta mint interpretátor szerepel. Először 1925-ben *Murgács Kálmánnal*, a győri színházban rendezett irodalmi estéjén lépett nagyon szép sikerrel a közönség elé. Többször szerepelt különböző hangversenyeken mint közreműködő s kiváló működéséért a Gárdonyi-Társaság tagjai sorába választotta. Alapító tagja és fővédője a Szent Gellért Egyesületnek, vál. tagja a Győri Társaságnak, a Kultúr Ligának és a Balatoni Társaságnak. 1931 februárjában volt első önálló

estéje a Zeneművészeti Főiskola nagyszínházban osztatlan siker mellett.

Baánné Adler Edith mozgásművésznő, született Budapesten. Középképzőiskolát szintén itt végezte. Ezután a Szentpály iskolában mozgásművészetet tanult s később állami oklevelet is szerzett. Négy éve foglalkozik pedagógiával s állandóan a Szentpály-csoporttal működik. Nagyon sokat szerepel nyilvánosan s több vidéki városban fellépett szóló zenére.

dr. Babarczy Mária székesfővárosi főorvosnő, született Sepsiszentgyörgyön, Háromszék megyében. Iskoláit Budapesten a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, mely után a Pázmány Péter tudományegyetemen szerzett doktori oklevelet. Diplomájára megszerzésével *Bálint* professzor keze alá került az I. számú belklinikára, ahol éveken át dolgozott. Ott nevezték ki tanársegéddé s ott szervezte meg a magyar klinikák első diétás konyháját. Később a Székesfővárosi Tüdőbeteg-gondozó Intézetéhez került, majd 1928-ban kinevezték a IX. kerületi Tüdőbeteg Intézet főorvosává. Több tudományos munkája jelent meg magyar és német nyelven. Ezek közül nevezetesebbek: 1922-ben *A vér koleszterin tartalmának változásai cholelithiasis (epekö) betegekben*, 1925-ben a *Deutsches Archiv für Klinische Medizin*-ben, 1926-ban az *Orvosi Hetilapban Cholesterin vizsgálatok tuberculotikus betegek vérében*, 1929-ben a Magyar Orvosi Archivumban a *Cholesterin és lecitin quotiens alimentáris befolyásolhatóságáról* (A sejtek koleszterin és lecitin tartalmának az étkezésekkel való befolyásolhatóságáról.) Több előadást tartott kongresszusokon. A háború alatt a

Vöröskereszt II. osztályú tiszti érdemkeresztjével tüntették ki.

Babits Mihályné Tanner Ilonka, írói néven *Török Sofie*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. írói tehetségét *Lyka Károly* fedezte fel s ő adta le első írásait is. Tíz év óta munkatársa az *Uj Idők* és a *Nyugatnak*. 1926-ban jelent meg egy verseskötete *Asszony a karosszékekben* címen. Irt ezenkívül kötetre való novellát is, amelyek erősen naturalisztikusok s főképen az asszonyi életből merítettek. Több nyelven beszél. Tagja a Magyar írók Klubjának és a Pen Klubnak is. Felesége *Babits Mihály* költőnek.

Babits Vilma Vályi Béláné operaénekesnő, született Aradon. Középiskoláit Budapesten végezte. Később a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott. Röviddel zongoratanán vizsgálja előtt *Michalovits Ödön* rábeszélésére az énektanszakra iratkozott át. Ezt oly sikerrel végezte, hogy úgy az Opera, mint a *Somsich* és a *Coburg*-féle ösztöndíjakat neki ítelték. Vizsgálja után a Buda-Temesvári színház koloratúr énekesnője lett. Első fellépése *Rigoletto-Gildája* volt. A háború kitörésekor visszatért a Zeneművészeti Főiskolára, ahol elvégezte *Sik* tanár hangverseny tanfolyamát. Ezután a Városi Színházhoz, majd később a debreceni színházhoz szerződött, míg végül a magy. kir. Operaház tagja lett. Operaházi szerepei: a *Varázsfuvola-Éjkirálynője*, *Mignon-Philine*, *Parasztbecsület-Lola*, *Hoffmann* meséinek hármasszerepe stb. E sikerei eredményeképpen több külföldi opera kínálta meg szerződéssel. Ezeket azonban, miután időközben férjhez ment és férje kívánságára visszalépett a színpadtól, nem fogad-

hattá el. Művészi ambíciója azonban nem hagyta nyugodni. A Zeneművészeti Főiskolán megszerezte az énektanán diplomát, majd Salzburgban *Bianchi Biankánál* Mozart énekesnővé képezte ki magát. Tanára ajánlatára most a müncheni Opera kínálta meg szerződéssel, amit azonban szintén visszautasított. Itthon azonban újra szerepel. Hangversenyeket ad s 1927 óta pedagógiával is foglalkozik, mint a székesfővárosi zenetanfolyam tanára. A Magyar Zenebarátok Egyesületének választmányi tagja és tagja az egyesület ösztöndíjbíráló juryjének. Tagja még a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége, Magyar Lengyel Egyesület, Szent Gellért Egyesület s a Fasori Evang. Nőegyletnek.

Babocsay Erzsi, 1907-ben Nagyváradon született. Pesten egyéves kereskedelmi tanfolyamot végzett és másfél évig a Földhitel bankban volt hivatalnok. Azután Rózsahegyi Kálmán színiiskolájába iratkozott melynek elvégzése után a Városi Színház tagja lett. Első legnagyobb sikerét *Borcsa Amerikában* című darabban aratta. Játszott: az *Iglói diákok*, a *Biaritzi Vénus*, a *Diktátor kisasszonyban*. Vendégszerepeit a Magyar Színházban. Legkedvesebb szerepe a *Vén gazember-Mária*. Tanulmányutakat tett Német-, Francia- és Olaszországban. A Városi Színház tagja.

dr Bacher Vilmosné, leánynéven *Goldzieher Ilona*, született Pozsonyban. 1879-ben nyert polgári iskolai tanárnői képesítést a magyar, francia és történeti szakon. 1880-tól, 1902-ig a budapesti magyar királyi állami felső leányiskolánál működött. 1885-ben ál-

lami ösztöndíjjal egy esztendőre franciaországi tanulmányútra ment s 1886-ban *dr. Bâcher Vilmos*, rabbiképző-intézeti tanár felesége lett. A szakirodalomban cikkekkel és olvasókönyvek szerkesztésével szerepelt. Tagja a Pesti Izraelita Nőegylet összes jóléti intézményeinek.

Bacsányi Paula, a Nemzeti Színház tagja, született Tapolcán, Zala megyében. Iskoláit részben szülővárosában, részben Budapesten végezte. Tizenkilencesztendős korában férjhez ment *Magas-házy János* színészhez, *Krecsányi Ignác* színtársulatának tagjához. Férje jövedelme kevésnek bizonyult s hogy jövedelmüket szaporítsák, kórista lett. Így kezdte színészi pályafutását. Négy évet töltött mint kórista *Krecsányinál*, azután színésznőnek szerződött ugyanoda. A világháború közbejöttével színtársulata sokáig nem működött, így önkéntes ápolónő lett. Később *Komjathy* színingazgatóhoz került, ahol harmincéves korában eljátszotta *Sudermann-Otthon* című darabjában *Schwarze ezredesnél*. Ezután *Sebestyén Gézához* szerződött, ahol tizenhárom esztendő alatt sok érdekes és értékes szerepet alakított. Játszott a Renaissance s több pesti színházban is, míg végül a Nemzeti Színház szerződtette le, ahol több kiváló epizód szerep eljátszására kapott alkalmat.

Baczynski Judith, csellóművész, született Nógrádbercelen. Iskoláit Budapesten végezte. Zenetanulmányait korán kezdte tanára *Sebestyén Sándornál*, kitől ma is tanul. Első nyilvános fellépte *Schubert* centenáriumán volt a Vigadóban. Többször szerepelt a Szabad Liceum előadásain is. Műsorának szerzői: *Beet-*

hoven, Liszt, Popper. Pedagógiával 1927-től foglalkozik. Beszél magyarul, németül, franciául. Edesatyja *Baczynski László* ny. ezredes.

kaplonyi dr. Bagossy Józsefné, Kelemen Mária, született Budapesten. A háború alatt a Vöröskereszt Egyesület irodájában dolgozott. Sokat szerepel szociális egyesületek s mindennemű jótékonyági, emberbaráti intézmények akcióiban. Tagja a Szentkorona Szövetségnek, a Pro Hungáriának és missziós tagja a Vöröskereszt kórháznak.

dr. Bagyó Jánosné, László Lily zenetanár, született Szegeden. Középiskolái végzése közben beiratkozott a Zeneművészeti Főiskolára is, ahol *Kemény* növendéke volt. Tanári oklevelének elnyerése után külföldön hangversenyezett. Egyévi művészi működés után a Rózsadombon nyitott zeneiskolát. Pedagógiája individuális. Iskolájának különlegessége az, hogy növendékei az év legnagyobb részében a szabadban tanulnak. Elénk társadalmi életet él. Választmányi tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek és a Zeneiskolaigazgatók Országos Szövetségének, s tagja a Magyar Nők Szentkorona Egyesületének.

Baján Ármínna, leánynéven *Schulz Irén* zenetanár, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolába került, ahol *Szendi Árpád* tanítványa volt. Később a Nemzeti Zenedébe ment át, ahol *Aggházy* és *Thomán* tanítványaként nyert művészi oklevelet. Oklevele elnyerése után a székesfővároshoz került tanárnak. A háború alatt sokat működött közre különféle jótékony célok érdekében. Működéséért a székesfőváros részéről több jegyzőkönyvi elismerést kapott.

Bajor Gizi, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Budapesten. Apja bányamérnök, nagypja *Görgei Arthur* vezérkari főnöke volt. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál kezdte, ahonnan azonban édesapja tönkrejutásával, szülei tudta nélkül átment a Színiakadémiára, ahol *Szép Ernő* egyik versének elszavalása után, 1911-ben, fel is vették. 1914 március 28-án vizsgázott *Szigligeti-Nőuralomjában*, mely után a Vígszínház rögtön szerződést ajánlott neki, amit azonban *Tóth Imre*, az akkori Nemzeti Színház igazgatója nem engedett elfogadni, hanem szerződtette a Nemzeti Színházhoz. Első fellépése a *Kicsinyek* című darabban volt, még a Nemzetiben is kevésszer látott siker mellett. Azóta sikert siker követett s Bajor Gizi száz százalékig beváltotta azt a reményt, amit tanárai és a szakértők személyéhez fűztek. Tehetségének óriási skálája, lénye finomsága, bája, szépsége, intelligenciája, mind olyan tulajdonság, amely a legellentétesebb szerepek eljátszására tesz ki képessé. S ha lehet, ezek felett még ott áll a hangja, amelynek párja alig-alig van ma a drámai színpadokon.

1924-ben két színház ostromolta szerződési ajánlattal, a Víg és a Magyar. *Bajor Gizi*, hosszas tusa után, *Hefesi Sándor* tanácsára próbaképpen elszerződött a Magyar Színházhoz. 1924 október 12-én *Shaw-Johannájában* lépett először a Magyar Színház színpadára. 1925 szeptember elsején, azonban már ismét a Nemzetinél volt s a Kamara Színház *Miklós Jenő-Mókusok* című vígjátékát játszotta. Azóta, szinte pihenés nélkül, felváltva játszik a két színház színpadán. 1928 februárjában, szokatlanul korán, alig 14 éves szereplés után, kinevezték

a Nemzeti Színház örökös tagjává. Nagy repertoárjának kiválóbb szerepei: Nagy mama-Mártha, Ahogy tetszik-Célia, Te csak pipálj Ladányi-Katica, Lilla-Vajda Júlia, Krétakör-Naitang, a Gyermektragédia-leány testvér, Ahol unatkozhatnak Susanne, Vájlunk el-Ciprienne, Gyurkovics leányok-Mici, Süt a nap-Sárika, Új rokon-Blanche, Solnesz építőmester-Wangen Hilda, Idegen leány-Simonyi Vera, Zenebohócok-Fruzsina, Szibéria-Lisaveta, Vihar-Miranda, a Pirosruhás hölgy és Tücsök címszerep, Azra-Leila, Felhők lovagja-Katica, Leona címszerep, Vén leányok-Phoebe-Thrassel stb. 1931 február 24-én, Sándor Erzsivel, Márkus Emíliaával es Tormay Cecillel együtt megkapta, Horthy Miklós kormányzó által Mátyás király 491-dik születésnapja emlékére alapított Corvin-láncot. Férje, dr. Paupera Ferenc orsz. képv. Bozzay Margit.

Bajthay Margit, született Budapesten. Középiskoláit a Ranolder-intézetben végezte. Később tanítónői oklevelet nyert. A rákospalotai állami iskola tanítónője. Sikerrel foglalkozik szellemileg kissé elmaradott gyermekekkel is.

Bajthay Mária okleveles tanítónő, született Szegeden. Középiskolái elvégzése után a magyar királyi állami tanítóképzőben nyert oklevelet. Kiváló pedagógus, a gyermeknevelés terén nem mindennapi sikereket ért el. Jelenleg a szentendreiúti állami iskola tanítónője.

hetei Bakó Lászlóné, leánynéven *nemes Lenz Hedvig*. Felső leányiskolát s a Magyar királyi Országos Színművészeti Akadémiát végezte. A Színművészeti Akadémiát kitüntetéssel való elvégzése után, a hét szerződési ajánlat közül, a Magyar Színház ajánlatát fo-

gadta el, melynek három évig tagja volt. Az akkoriban felkínált Nemzeti Színházi szerződést súlyos spanyol betegsége miatt nem fogadhatta el, s később férje kívánságára visszavonult a színpadtól. Visszavonulása óta önzetlenül és fáradhatatlanul szolgálja a hazafias és nemzeti irányú egyesületeket. Férje néhai *hetei Bakó László*, a Nemzeti Színház örökös tagja, az egyik legnagyobb magyar tragikus színművész, aki halála órájáig fáradhatatlan önfeláldozással, becsülettel szolgálta hazáját és a magyar színművészetet és a keresztény újjászületés állandósítását. Tagja: a Társadalmi Egyesületek Szövetsége, az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga, a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége, MANSz, Országos Leánycserkész Egyesület, a MOVE, a VIII. Kerületi Polgári Körnek, stb. dominája a Turul Bajtársi Egyesületnek és tiszteletbeli tagja a Fehér-háznak. Egy kis leánya van, *Mártha*, aki édesapja sokoldalú tehetségét örökölte. Mostohafia *Bakó Barnabás* tüzér-főhadnagy.

erdőbaktai S. Baktay Antónia, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban végezte. Közben zenével is foglalkozott és énekelni is tanult. 1910-ben Londonba ment s *Princesse Bamba Duteep Singh Gél* meghívására előbb londoni birtokára, majd Indiába utazott. Ott ismerkedett meg férjével, *Sirdar Umraosingh Shergil-lel*, a simlai egyetem tanárával, kihez 1912 február 4-én Zahoreban, India egyik fővárosában férjhez is ment. 1912-ben férjével Magyarországra jöttek, de a háború kitörése miatt csak 1920-ban tudták elhagyni Magyarországot. Közben, 1913 januárjában meg-

született *Amrita* nevű, majd 1914 márciusában *Indira* nevű leánya. 1920-ban visszaköltöztek birtokukra Simlába, ahol több hangversenyt adott kizárólag magyar dalokkal. Gyermekai részben Pesten, részben Simlában nevelkedtek. *Amrita* festőművésznő, festményeivel több díjat nyert. *Indira* pedig zenével foglalkozik intenzíven. Gyermekével beutazta majdnem az egész világot. Úgy ő, mint leányai beszélnek magyarul, németül, franciául, angolul, olaszul, hindosztánul és japánul.

Balassa Ilona, született Budapesten. Középiskolát és polgári iskolai tanárnőképzőt végzett. Fivére, mint aktív tiszt négy évet töltött a harctéren s több kiténtetést kapott. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

Balásné Pálfy Piroska, iparművésznő, született Debrecenben. Iskoláit ugyanott végezte s utána a Képzőművészeti Főiskolán 1918-ban nyert rajztanán oklevelet. Oklevele megszerzésével a debreceni Dóczy-féle leánygimnázium tanára lett, ahol két évig tanított. í 919-ben Debrecenben, nővéreivel *Pálfy Irén*nel és *Pálfy Erzsivel* műtermet nyitott, miután mind a hárman elsajátították az iparművészet technikáját.

1921-ben férjhez ment viski Balás József exportőr és nagykereskedőhöz. Férjhez menetele után Budapesten kezdett dolgozni. Kiállított 1921-ben az Árumintavásáron s több oklevelet nyert. Azóta több társulati kiállításon vett részt Budapesten, Debrecenben és Nyíregyházán. Külföldön: Helsikinben, Barcelonában, Amsterdamban vett részt kiállításon. Legnagyobb sikereit lakozott magyaros dobozok, aplikációs munkák és famunkák elkészítésével

aratta. Állandóan dolgozik az Our Hazai Ipari Szövetkezetnek. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Dalmáciában járt. Beszél magyarul, németül, angolul. Egy kisleány anyja. A külföld több nagy városába szállít munkáiból.

Balássy Miklósné, leány néven *Janitzky Margit* született Nagykárolyban. Alsóbbfokú iskoláit Nagykárolyban, a tanítónőképző intézetet pedig Szatmáron végezte, s itt is nyert oklevelet. A világháború alatt mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot. Szerzett érdemei elismeréséül *Ferenc Salvátor* főhercegtől a Vöröskereszt ezüst díszérmet kapta a hadiékítményekkel. 1922-ben szervezte meg a mátészalkai Szociális Misszió Társulatot, melynek jelenleg elnöke. A szervezet népkonyhája 100 szegény gyermeket és felnőttet lát el étellel. Nemrég nyílt meg a szervezet szegénygondozó otthona is. 1931-ben a Pro Ecclesia et Pontifice aranykeresztjét kapta kitüntetésként az Özsentségétől. Férjhez ment 1907-ben *Balássy Miklós*hoz, a mátészalkai járásbíróság elnökéhez. Négy gyermeke van.

sipeki Balázs Attiláné, leánynéven *Kosztolányi Margit*, született Tövisgyházán, Arad megye. Iskoláit Aradon és Budapesten végezte. Festészettel 14 éves korától foglalkozik s 17 éves korában Rudnaynak egyik legtehetségesebb magánöbendéke volt. Tanulmányúton volt Róma és Münchenben. Első önálló kiállítása a Nemzeti Szalonban volt 1927-ben, a kultuskormány támogatásával. A Nemzeti Szalon majd minden kiállításán résztvesz. Önálló képkiallítása volt 1931-ben Bulgáriában, szintén ál-

lami támogatással. Tagja a Nemzeti Szalonnak. Férje szintén festőművész.

sipeki Balázs Béláné, leánynéven *felsőhegyi Dégen Eugénia*, született Pozsonyban. Atyja *felsőhegyi Dégen Gusztáv* pozsonyi jogakadémiai tanár oldalán házinevelésben végezte tanulmányait s később, országgyűlési képviselővé történt választása után Budapestre került. Itt ment férjhez *sipeki Balázs Bélához*, kinek Zala vármegye főispánjává történt kineveztetése folytán Zalaegerszegen, a jótékonyegyesületekben tevékenykedett. A világháború kitörésekor Zalaegerszegen, egy 220 ágyas hadi kórházat szervezett és azt az ottani orvosok segítségével egymaga vezette. E ténykedéséért a Magyar Vöröskereszt Egylet hadiékítményes keresztjét kapta, 1916-ban *Salvator* főhercegtől. A háború után Budapesten folytatta jótékonyági működését, főleg a napközi gyermekotthonok megszervezése és fenntartásában. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egylet, Vakokat gyámolító Országos Egyesület, Napközi Gyermekotthonokat Fenntartó Hölgybizottság, Poliklinikai Egyesület, Bölcsőde Egylet, Általános Közjótékonyági Egylet, Magyar Nők Szentkorona Szövetsége és a Képzőművésznők Egyesületének.

Balázsfalvi Nuci mozgásművész, született Balázsfalván, Erdélyben. A felső leányiskola elvégzése után *Kállay Lily* mozgásművészeti iskolájába iratkozott, ahol oklevelet is nyert. Oklevele megszerzése után az intézet asszisztense lett, ahol már hét esztendeje működik. Nagyon sokszor, nagy sikerrel szerepelt a nyilvánosság előtt.

nemespodhrágyi Balkay Éva, született Budapesten. Iskoláit szintén itt

végezte. A Képzőművészeti Főiskolát Genfben kezdte és Budapesten a grafikai szakon végezte. Főképpen egyházi rajzokat készít, de plakát- és reklám tervei is művésziek és ötletesek. Missziós tagja a Vöröskeresztkórháznak. A német, olasz, francia és angol nyelvet beszéli.

ireghi Balla Aladárné született *Hegyessy Lujza* nyug. miniszter neje. Ízig-vérig híve azoknak az eszméknek, amelyeket férje, a régi Kossuth-párt oszlopos tagja és az egykori szegedi kormány egyik erőssége vall. A kommunizmus kitörése idején négy hónapos kisfiával Körnöcbányára menekült, ahol egy rémhír hatása alatt, hónapokon át abban a borzalmas tévhitben élt, hogy férjét Szegedről elhurcolták és felkoncolták. Ugyancsak ezalatt a rezsim alatt fosztották ki budapesti otthonát, ahova visszatérve, *Gordon* angol tábornok intervenciójával hosszús viaskodás után sikerült férjét, *Szakács Andorral*, az akkori sajtóiroda főnökével együtt a börtönből kiszabadítani. Ragyogó példaképe azoknak az erőlelkű magyar asszonyoknak, akiknél a szenvedés, a bánat és a megpróbáltatások útja nem az elcsüggedéshez, hanem a felemelkedéshez vezet.

Balla Irma író, született Mármarosszigeten. A tanítónőképzőt Budapesten végezte. Ezután a képviselőházba került s azóta ott teljesít szolgálatot. Irodalommal fiatal leánykora óta foglalkozik. Első versei és novellái *Endrődy Sándornak*, felfedezőjének ajánlására az Új Időkben jelentek meg. Később sokat dolgozott a Hétbe, majd a Budapesti Hírlap munkatársa lett, ahol két regénye *Homok és délibáb* és *Vaskuty Gábor* és vagy 100 novellája

látott napvilágot. Szépirodalmi és pedagógiai cikkei állandóan jelennek meg az Újság, Új Nemzedék és a Magyarság hasábjain. *Vaskuty Gábor* című regényét a Pantheon adta ki.

H. Balla Mariska színművésznő, született Nagyváradon. Tanulmányait ugyanott végezte. Operaénekesnőnek készült, de tehetsége az operett felé vonzotta, s így *Rákosi Szidinel* tanult, teljesen ingyen. A színiiskola elvégzése után a temesvári, majd több más vidéki város színpadán működött. 1917 óta a Vígszínház tagja. Ő játszotta először vidéken magyarul a *Víg özvegyet*. Legnagyobb sikerét a *Kiskirály* címszerepében aratta. Élete legszebb élménye a Vígszínház régi, nagy együttesével való működés és a *Nyaray Antallal* játszott *Cigányprimás-Sári* szerepének alakítása. Játsozott a főváros majd minden színpadán. Visszavonult családi életet él.

Balla Zsuzsi, férjezett *Rákosi Pálné*, színművésznő, született 1908-ban Budapesten. Gimnáziumi tanulmányai után *Forrai Rózsi* színiiskolájának növendéke lett. Első szerződése a Belvárosi Színházhoz kötötte, ahol a *Darázs-fészekben* lépett először nyilvánosság elé. Azóta a *Fehér egér*, *Szeretők iskolája*, *Libavásár*, *Ez az én esetem*-ben aratott sikereket. Most *Dezsőfi* Omnia társulatában, filmen és a Rádióban szerepel. Legkedvesebb szerepe a *Darászfészek*. 1922-ben férjhez ment *Rákosi Pálhoz*, *Rákosi Viktor*, az elhunyt kiváló író fiához, a Belvárosi Színház rendezőjéhez.

dr. Balogh Jolán, a Szépművészeti Múzeum őre. 1923-ban szerzett doktorátust, a budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karán, a művészet-történelem tárgyköréből. 1924 óta tel-

jesít szolgálatot a Szépművészeti Múzeumban. Az egyébként teljes visszavonultságban élő tudós már eddig is jelentékeny munkásságot fejtett ki. 1928-ban a Budavári Tudományos Társulatban egy nagyobb műve jelent meg: *Adatok Milánó és Magyarország kulturális kapcsolatainak történetéhez* címmel. Ezenkívül szorgalmas cikkíró, cikkei a Századok, az Archaeológiai Értesítő, valamint a Szépművészeti Múzeum Évkönyveiben látnak napvilágot. Külföldi szaklapokba is dolgozik, így a Vie d'Italia, valamint a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte-be is. Cikkeit az olasz-magyar kapcsolatok és az olasz szobrászat témaköréből meríti.

almási Balogh Lórántné, leánynevéen apci *Pólyák Mária*, született Budapesten 1876-ban. Iskoláit Pozsonyban végezte. A háború alatt az iparművészeti iskola kórházában, mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő teljesített szolgálatot és ügyelt a meleg katonai ruhák készítésére. Tevékeny részt vett a Huszár-féle inségakcióban, s minden gyűjtés és jótékonymozgalomból részt követel. Két könyvet adott ki. *Vegetáriánus szakácskönyv* és *Az egészséges táplálkozás* címen. Férje építész, iparművész, akadémiai tanár. Két gyermeke van, *Pál* és *Mária* Mindkettő zenész. Elnöke és alapítója a III. ker. óbudai Református Egyesületnek s tagja majd minden társadalmi és jótékony egyesületnek.

Baloghné Hajós Terézia tanár, író, született Veszprémben. Iskoláit ugyanott végezte. 1908-ban Budapesten nyert tanári oklevelet s négyévi vidéki tanítás után a fővároshoz került. 1918-ban jelent meg első könyve, *Állattan és növény-*

tan címmel, polgári fiú- és leányiskolák részére. Ezt követte a második kötet, ugyancsak *Állattan és növénytan* címmel, melyet az első kötettel együtt, a leányközépiskolákba is bevezettek.

1923-ban jelent meg *Egészségtan* című könyve, polgári leány- és fiúiskolák számára, melyet *Bexhejt Ármin* orvossal írt. 1917-ben állattérképet tervezett, mely 1927-ben jelent meg az Állami Térképészeti Intézet kiadásában. 1928-ban megjelent *Harc az életért* című állatbiológiai és pszichológiai iskolai ifjúsági könyvtárakra kötelező munkája. Állattérképével és tankönyveivel úttörő munkát végzett a természettudományok népszerűsítése terén. Több gazdasági, pedagógiai írásai szaklapokban jelentek meg. Jelenleg majdnem minden ifjúsági lapnak dolgozik. Elbeszélései, a Képes Krónika, Nemzeti Újság, Pesti Napló, Pesti Hírlap, Budapesti Hírlapban jelennek meg. A Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság vidéki előadásain, úgyszintén a Rádióban, ifjúsági felolvasásokat tart. A Gárdonyi Géza Társaság, melynek ügyvezető titkára, 1928-ban érdemei elismeréséül, rendes taggá választotta. 1930-óta *Móra Lászlóval* szerkeszti a *Tanulók Naptárát*. Legújabb műve, *Szivek muzsikája* című novellás kötete. Sajtó alatt van *Tornyos-villa számon nem tartott lakói* című ifjúsági munkája, igaz állattörténetek gyűjteménye.

özv. **dr. béri Balogh Pálné**, leánynevéen *tíri Törő Ida*, született Rákoscsabán. Iskoláit Miskolcon végezte. Anyagi viszonyaihoz mérten állandóan segíti az arra rászorulókat, de mindig csak névtelenül. Férje a Mária Valéria hadikórház fertőző osztályának vezető főorvosa volt, aki 1916-ban hivatásának

lett az áldozata. Két leánya van. Az *Ponory, Kendeffy, Makray* és báró egyik férjzett ifj. Szalay Lászlóné, a *Kemény* családokkal. Édesanyja, másik Wittenbartz Tibor felesége. *szentgericei Kirinyi Berta* szintén előkelő Baloghy Mária író, Kassán szügentri család sarja, nővére *bárdi Bárdy Albertné*, akinek családjából az oláhok 1848-ban kegyetlenül legyilkoltak 13 családtagot. Ezt az eseményt *Jókai egyetem latin és görög szakán tanári Mór*; a *Csataképek* című regényében oklevelet szerzett. 1917-ben a kassai *Bárdy család története* címen írta meg. leánygimnázium tanára lett. A csehek Kilencéves korában a nagyszebeni bevonulásakor Budapestre jött és hír Ferenciek zárdájába került s négy lapírással kezdett foglalkozni. Az állami év múlva Kolozsvárott folytatta patronázs munka már diák éve alatt tanulmányait. Bár nem végzett zenei is érdekelte s ugyanakkor kezdett fog tanulmányokat, már hatéves korában lalkozni a nevelés szociális oldalának megnyilvánult benne az östehetség, kérdéseivel is. Kassai tanársága alatt melyet nagy zenei műveltségű édesanyja kapcsolódott be a nőmozgalmakba. Egyik azonnal fejleszttem kezdett, úganyanyira, alapítója és ügyvezető titkára volt az ott hogy már kilencéves korában kisebb alakult Feministák Egyesületének, Mint önálló kompozíciókat írt. Komolyan újságíró dolgozott az Újságban, s a Világ csak szülei elhalálózása után kezdett ban. 1925 óta társszerkesztője a Jövő zenével foglalkozni. Ekkor került Dé Utjain című pedagógiai folyóiratnak, vára, *Balya Zsombor* őrnagy bátyjához, mely az Új Nevelés Világligájának hiva ahol az 1918-as oláh megszállás érte. talos lapja. Ez a liga egy több ezer tagú Verseit 1916-ban kezdte irogatni, amelyek világszervezet és egyesíti a neve a kolozsvári, aradi és dévai lapokban jelentek meg. Ezekből zenésítette a -gyermekpszichológiai alapon álló reformjáért küzdő pedagógusokat. Az Új *Tarnay Alajos* az *Ősszel* című dalt, Nevelés ligája útján eredményes és hat amelyet szintén *Tarnay*, 1930 március hatós propagandát fejt ki nemcsak a havában nagy hatás mellett elő is adott nevelésügy érdekében, hanem a magyar zeneakadémiai szerzői estjén. Ez a ügy érdekében is és a magyarság igazá- verse ugyancsak 1930-ban megjelent nak sok külföldi jó barátot szerez. Ál Párisban, francia fordításban is a landó cikkírója a pedagógiai szaklapok magyar költőnök anthológiájában. Az nak. A Dolgozó Nők Klubjának, melynek oláhok bevonulása után, amikor már alapításában is résztvett, alelnöknője. több saját szövegére szerzett magyar *felsőszilvási* és *macesdi* Balya Ibolyka, nótája volt. Nagyváradon összekerült zeneszerző, költő, Kristyóron riu *Fráter Loránddal*, a híres dal szöveg nyad megyében született 1888 július íróval, és zeneszerzővel, aki 19-én. Edesatyja, *felsőszilvási és macesdi* Balya Ödön hunyadmegyei föld álló, nagyszerű erdélyi hangversenye birtokos volt, ősnemesi családból szár után az oláhok felszólították Erdély mazott s rokonságban állott a *Barcsay* területének elhagyására s így Budapestre

került. 1925-ben már a Vigadó nagytermében volt önálló szerzői estje s ez időponttól kezdve gyors iramban lett országosan ismert nevű. 1929-ben *Fráter Loránd* amerikai körútján, *Kőszeghy Teréz*, több magyar nótáját énekelte sikerrel, *Berkes Béla*, cigányzene kísérete mellett, amit később New-Yorkban és több városban felvettek gramofonlemezre. 1918 szeptemberében *Zita* királyné egyenes kívánságára, mint több legitimista dal szerzője, Lequeitióba utazott, ahol a királyi család vendége volt s ahol *Ottó* királyfi, aláírással ellátott fényképpel ajándékozta meg.

dr. Balthazár Lajosné, leányneven *első és felső mattyasóci Mattyasovszky Mária*, született Budapesten. Iskoláit az esztergomi Szent Imre zárdában végezte. Nővére *Mohamed Sourour* beyné, egyiptomi konzulné révén hosszabb ideig tartózkodott Egyiptomban s impressziói hatása alatt megírta *Egyiptomi útleírások* című könyvét. Kálmán fivére, mint tényleges főhadnagy a harctéren szerzett betegségben meghalt, Lajos fivére 17 éves korában önként jelentkezett s a harctéren egyik szemét kilőtték. Szenvedélyes sportlady, úszik, vív és tenniszez. Európa minden világvárosát ismeri. Tagja az Országos Gyermekvédő Ligának.

Baracs Károlyné, leányneven *Schwarz Paula*, született Bécsben 1874-ben. Összes iskoláit Budapesten a Veres Pálné-utcai Nőnevelő Intézetben végezte. 1896-ban férjhezment *Baracs Károly* vezérigazgatóhoz, a Budai Zsidó Hitközség elnökéhez, udvari tanácsoshoz. Elnöke a Budai Zsidó Nőegyletnek, elnöke és alapítója a Pro Palesztina szö-

vetség magyarországi fiókjának. Ismert Goethe-kutató.

dr. Baracs Marcellné, leányneven *Schiedl Etelka*, született Budapesten. Társadalmi, felekezeti szociális mozgalmakban fáradhatatlan tevékenységet fejt ki. 1922-óta elnöke a Magyar Izraelita Nőegyletek Országos Szövetségének, melynek keretében gyakorlati szociális tanfolyamot szervezett. Megalapította továbbá a Nemzetközi Zsidó Nővédő Szövetség magyarországi alosztályát is. Intézőbizottsági tagja a Zsidó Nők Világszövetségének s felekezeti különbség nélkül tagja az összes női jótékonyági szövetségeknek.

Baranyai Ilona, szobrászművész, született Vrbovetzen Horvátországban, 1891 december 6-án. Iskoláit Pécsen végezte. Utána Bécsben *Fridrich* festő iskolájában tanult egy esztendeig s onnan Budapestre az Iparművészeti Főiskolába került, ahol mint *Udvarý Géza*, *Simay Imre*, *Hibjan* és *Zutt Róbert* tanítványa kapott oklevelet. Kiállított és kiállít a Műcsarnokban és a Kút, Nemzeti Szalonbeli kiállításain. Első kiállított műve: *Lépő ifjú*. Főbb művei: *Özvegy*, *Bánat*, *Sokác asszony fej*, *Sokác leány fej*, *Anyaság*. Plakettjei közül: *Tánc*, *Madonna*, *Temetés*, *Zene*.

váradi és micskei Baranyay Tiborné, született *érendrédi és csokályi Fényes Ilona, érendrédi és csokályi Fényes Endre és alpári Abonyi Ilona* leánya. 1910-ben ment férjhez *váradi és micskei Baranyay Tibor*, biharmegyei főszolga-bíróhoz, ki apai részről az ősi bihari pallos jogú Baranyay-család leszármazottja, anyja *cseszeliczki Szilvássy Sarolta* révén pedig az erdélyi nemes-séghez tartozik. Egészen a román

megszállásig Biharban élt, az oláhok azonban férjét állásával együtt ősi micskei birtokától is megfosztották. Azóta Nógrádban él, hol férje a rétsági járás főszolgabírája. A háború alatt mint önkéntes ápolónő és mint jótékony gyűjtések rendezője teljesített szolgálatot. Két gyermeke van: *Éva* és *István*.

Barhetti Ágostonná, született Merényben, Zala megyében. Iskolai tanulmányait Budapesten végezte magánúton, majd később az Iparművészeti iskolában képesítést nyert. Iskoláinak elvégzése után a gyakorlati szempontot véve alapul, annyira tökéletesítette s a divat kívánalmai szerint annyira stilizálta a magyar stílű, magyar ornamentikájú néprajzi motívumokat, hogy azok értékét és használhatóságát a külföld is elismerte és divatdarabjai közé sorozta. A barcelonai világiállításon s 1929-ben az Iparművészeti kiállításon magyarstílű és ornamentikájú kézimunkáival dicsőreget aratott. Férje Barhetti Ágoston erőskezü segítőtársa a művészies magyar munkák terjesztésében.

baráti **Baróthyiné, Stegmüller Mária**, született Debrecenben 1868-ban. Tanítónői oklevelet nyert, majd a gazdasági szakiskola 12 gazdasági szaktanfolyamát végezte el. Az ország legelső gazdasági szaktanítónője. 1902-től 1907-ig mint elemi iskolai tanítónő működött. 1907-ben a földművelési minisztérium megbízásából és annak ösztöndíjával egyévi tanulmányútra ment Dánia, Hollandia, Német-, Franciaország, Belgium, Svédország és Svájcba. Hazatérése után 12 éviga földművelési minisztériumban teljesített szolgálatot s megszervezte az első kecskeméti gazdasági tanítónőképzőt és háztartási iskolákat. A kecskeméti,

putnoki iskolák után ezeknek egész sorát az ő útmutatása s tervei alapján állították fel. Az 1910 — 11 -es években a vándorháztartási tanfolyamokat szervezte meg. Mint a háztartási iskolák igazgatónője vonult nyugdíjba, de a székesfőváros felkérésére a továbbképző háztartási iskolában ma is dolgozik. Pedagógiai munkái: *Tejgazdaság, Gyümölcs és zöldségfeldolgozás* címen jelentek meg, de több tankönyvet is írt. 25 éve tart különböző háztartási előadásokat. Állandóan jár külföldi kongresszusokra. Tagja az Országos Gazd. Szakoktatási tanácsnak, a MANSz és a Kath. Háziasszonyok Szövetségének a Gazdaasszony Egyesületek Internacionális Bizottságának (Brüsszel) s tulajdonosa a Belga Lipót-rendnek

W. Bartha Emma, született Komáromban. Iskoláit Budapesten az Iparművészeti Főiskolán végezte. Közben 1922-ben férjhez ment *Weisz Józsefhez*.

1925-ben a Tündérújjak című lap megalakulásakor elvállalta annak társszerkesztőségét és azóta is ott dolgozik. A lap körébe vágó, főképen iparművészeti kérdésekről ír cikkeket. Férje a lap tulajdonosa. Egy fia van.

Bartha Erzsébet, született Brassóban, mint régi, székely család sarja. Iskolái végeztével Budapesten a Máv-hoz került, ahol mint pénztárnoknő működött 1912-ig. 1913-ban Amerikába ment s a Günther divatcég szolgálatába állott, ahol rövidesen divattervező lett. Nagy elfoglaltsága mellett is lelkes pártfogója az ottani magyarságnak és lelkes híve a magyar igazságnak. Ellenőre a Pro Hungária Nők Világszövetsége new-yorki csoportjának s minden magyar ügy anyagi és erkölcsi támasza.

Bartók Irma iparművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Deák-téri ev. iskolában, majd az Iparművészeti Főiskolán végezte, ahol *Gróh István* és *Udvary Géza* voltak tanárai. 1920-ban nyert iparművészi oklevelet. Első kiállítása még növendékkorában volt, azóta állandó kiállítója az Iparművészek Országos Egyesülete kiállításainak. Több díjat és kitüntetést nyert. Résztvett a Berlin, Antwerpen, Bécs, München és Drezdában rendezett reprezentációs kiállításokon. Beszél magyarul, németül, franciául.

V. Bartók Klári hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláit a málnai felső leányiskolában végezte s később a Zeneművészeti Főiskolán nyert művészi oklevelet. 1927-ben tagja lett a magyar női vonósnégyesnek, mellyel Svájc, Németország, Hollandia, Svédország, Jugoszlávia és olaszországi hangversenykörütra ment. 1928 óta itthon is állandóan ad hangversenyeket. Anyai részen *Goldmark* unokahúga, testvérbátyja Berlinben élő neves csellóművész.

Bartos Béláné, Aczél Mártha hegedűművésznő, született Nagyváradon. A felső leányiskolát Budapesten végezte. Ezzel párhuzamosan végezte a Zeneművészeti Főiskolát is, ahol *Kemény Rezső* tanítványa volt. Tanári oklevele megszerzése után *Hubay* művészképzőjében szerzett művészi oklevelet. Ezután férjhez ment s mint asszony *Sasné, Szántó Lillynél* folytatott ének-tanulmányokat. Első koncertjét 1920-ban tartotta a Vigadó nagytermében, a sajtó és a közönség teljes elismerése mellett. Ezután majd minden évben tartott Pesten önálló hangversenyt. De sikert aratott külföldön, így Bécsben,

Marseilleban, Nizzában és Frankfurtban is. Állandó szereplője a rádióknak, ahol leginkább magyar dal interpretálásával ér el sikereket. Első urától *Gyárfás Imrétől* való elválása és másodszeri férjhezmenése óta lemondott a pódiumról s csak a rádióban szerepel. Ma, mint a Lukacs-könyvtár bérlője és vezetője, kiváló propagálója a magyar írók munkáinak, aki el tudta érni és hozzá tudta szoktatni az idegen Írókat kultiváló közönséget, a magyar írók munkáinak olvasásához. Férje *Bartos Béla*, az Angol Magyar Bank igazgatója.

dr. Bárvig Ödönné, leánynevén *Luffet Paula*, született Temesváron. Iskoláit a Notre Dame zárdában végezte. Leánykorában mint az Erzsébet Nőegylet titkára, országos gyűjtést rendezett az egyesület érdekében. Fiatalasszony korában a falusi kislányokat tisztán tanítási vágyból varrni tanította, s pár évi munka után a varróműhely olyan virágzásnak indult, hogy a délvidék előkelő családjainak kelengyjét is ott készítették. Ez a munka több családnak adott kereseti lehetőséget* és így megélhetést. A háború után az Altruista Egylet megbízásából Amerikába ment, ahol kézimunka kiállítást rendezett. 23 jótékony egyesületben működött mint elnök, igazgató, vagy választmányi tag. Temesvárott országos közadakozásból hat osztályos iskolát állított fel. Az egész országot beutazta, rengeteget agitált míg az iskola felállítási költségeit előteremtette. Eredményes tevékenységéért kormányelismerésben részesült. 1900-ban ment férjhez *dr. Bárvig Ödön* ügyvédhez.

murányaljai Basilides Mária opera-énekesnő, született 1888 november

11-én Jolsván, Gömör megyében. Atyja *Basilides Gusztáv* polgármester, anyja *kékkői Szomor Mária*. A Zeneművészeti Főiskolán 1911-ben nyert művészi oklevelet. Még ugyanez évben az akkor megalakult Népopera-hoz hívták, ahol tehetsége és bársonyos meleg hangja az első fellépéskor feltűnt. 1915-ben a Magyar királyi Operaházhoz szerződött, amelynek azóta is tagja. Színházi működésén kívül egyik legismertebb hangversenyénekesnője Európának. Énekelt Európa minden zenei fővárosának operáiban és hangversenytermeiben, így Berlinben, Londonban, Bécsben, Drezdában, Prágában, Kölnben, Münchenben és Kopenhágában, *Strauss Richard, Franz Schalk, Walter Bruno, Kleiber Erich, Fritz Busch, Knapertz-busch, Abendroth Echs, Mengelberg* stb. vezénylete alatt. Egyaránt sikerei vannak mint operaénekesnőnek és mint dal- és oratórium-énekesnőnek. Művészetének alapja tökéletes ének-tudása, muzikalitása és szinte páratlanul álló mélyzengésű orgánuma. Egyformán tökéletesen interpretál *Bach, Händel, Schubert, Mahler, Hindemith, Bartók, Kodály* műveit és a klasszikus operákat. Mint művészt és embert egyformán szeretik, becsülik, ünnepük. 1918 óta a Budapesten előadott nagyobb oratóriumok altszólámát csaknem teljes számban énekelte. Állandó szereplője a Filharmóniai Társaságnak, az Enek- és Zenekar Egyesületnek és a Palesztrina Kórusnak. Főbb szerepei: *Orpheus, Mignon, Carmen, Delila, Azucena, Wagner* altszerepei stb. 1913-ban férjhezment *Péterffy István* ügyvédhez.

Bauer Gyuláné, leánynéven *Wisinger Livia*, született Budapesten. Fő-

gimnáziumi érettségét tett. Iskolái elvégzése után férjhezment *Bauer Gyula*, a Magyar Radiátor-gyár igazgatójához. A háború alatt mint műkedvelő többször fellépett a katonák családtagjait felsegélyező előadásokon s több hasonló célú előadást is rendezett. A magyar nyelven kívül beszéli az angolt, németet és franciát. Édesapja *Wisinger Mihály*, nemes műötvös és híres műgyűjtő.

Bauerné Kiss Erzsébet, *Kiss József* költő leánya, született Budapesten. Középiskoláit Budapesten az Erzsébet Nőiiskolában végezte, majd otthon folytatta tanulmányait. Előszeretettel foglalkozott nyelvekkel, zenével és irodalmi stúdiumokkal. 1911-ben férjhezment *Bauer* őrnagyhoz. A háború kitörésekor férje hadbavonult, ő pedig megint viszatért a szülői házba s tevékeny részt vett a háborús jótékonyági mozgalmakban. Különösen szép eredményeket ért el a kárpáti falvak újjáépítése érdekében indított akciók során. Ezzel kapcsolatosan saját kezdeményezésére rendezett több előadás és ünnepség révén tekintélyes összeg jutott a nemes célra. Szülei halála után a vidéki középiskolák Budapesten tanuló leányai számára leányotthonot alapított s meghonosította nálunk az iskolaköteles koron aluli gyermekek számára a németnyelvű játszódélelőttök üdvös intézményét. Mindkét vállalkozását mai is vezeti s azok általános elismerésnek és népszerűségnek örvendenek.

Baumgartenné, Gebauer Gizella festőművésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán *Aggházy Gyula, Neogrády Antal* és *Balló Ede* tanítványa volt. Főiskolai tanulmányai befejeztével

rövidesen férjhezment, művészettel azonban csak férje halála után foglalkozhatott. Most egyformán foglalkozik festéssel és iparművészettel. Fest az Uránia-színház részére diaposítiveket, kézimunkákat tervez, de szerepelt a Nemzeti Szalon tárlatán is virág- és gyümölcs csendéleteivel. Először 17 éves korában állított ki a Műcsarnok tárlatán a *Ribizli* című képével szép sikert aratott. Már növendék kora óta alapító tagja a Nemzeti Szalonnak.

Baumann Gyuláné, leánynevén *szirmai Szirmay Edith*, született Sátoraljaújhelyen. Felső iskoláit a debreceni Szveticsben végezte. Mint az amerikai Pro Hungária newyorki osztályának társelnöke a newyorki központ megbízásából a Világszövetség zászlószentelésén képviselte az amerikai Pro Hungáriát. New-Yorkból nagy ünnepek keretében bocsátották útra, s itt szintén nagy ünnepekkel fogadták. Ittléte alatt az amerikai magyar ifjúság körelnökének, *Orgován Sándornak* felkérésére megkoszorúzta az Ismeretlen Katona síremlékét. Az Amerikába szakadt magyarok egyik legnagyobb szószólója és segítője. Nagyon sokat tesz különösen a tanuló ifjúságért és az állástalanokért. Férje építész. New-Yorkban él.

Bayer Krucsay Dezsőné, leánynevén *Banck Ebba*, született Helsingborgban, Svédországban. Iskoláit ugyanott és Angliában végezte, ahol egy éven át nyelvtanulmányokat is folytatott. Ezután hazatért a szülői házba, nagy társadalmi életet élt s hegedülni és énekelni tanult.

1906-ban férjhezment Helsingborgban *dr. krucsói Bayer Krucsay Dezsőhöz*, a későbbi budapesti svéd főkonzulhoz,

Magyarországi tartózkodása óta a szegények és kiváltképpen a szegény gyermekek fáradságtalan jótévedője. Enekművészetét több jótékony célú előadás rendezésére használta fel s több ilyen előadáson vett részt mint közreműködő. 1930-ban *gróf Andrássy Imrénével* egy 45 gyermeket ellátó napközi otthont létesített, hol a gyermekek ellátásban és felruházásban részesülnek. Az otthon neve *Szent Brigitta Otthon*, a svéd Szent Brigittáról nyerte elnevezését. Ezt a napközi otthont *gróf Andrássy Imrénével* tartják fenn és irányítják s a jövőben több hasonló intézmény felállításával foglalkoznak. Ezenkívül tagja több jótékonyági egyesületnek, melyeknek akcióiban tevékeny részt vesz. Beutazta Európa minden országát, Palesztinát, Észak-Afrikát és Egyiptomot. Beszél magyarul, svédül, dánul, norvégül, németül, franciául és angolul. Műkedvelésből kertészkedéssel és könyvkötéssel is foglalkozik. Jótékony célú fellépései alkalmával mindig svéd népdalokat ad elő, tökéletes hozzáértéssel. A háború után sok éven át férjével együtt svéd Vöröskereszt-megbizott volt. Erdemeiért a magyar és a svéd vöröskereszt díszkeresztjével tüntették ki. Négy gyermeke van. Kettő fiú és kettő leány. Édesapja *Banck Ottó*, a helsingborgi legnagyobb hajókereskedelmi vállalat tulajdonosa.

Bálint Aliz zongoraművésznő, született Budapesten. Középközponti elvégzése után a Zeneakadémia zongora tan szakán mint *Szendy Árpád* és *Thoman István* növendéke nyert művészi oklevelet. Előbb pedagógiával foglalkozott s csak Magyarországon szerepelt hangversenyeken, de 10 év óta úgy külföldön, mint itthon, állandóan szerepel hangver-

senyeken, zenekari hangversenyeken, művésztriók és quartettek keretében. Budapesten a Rádióban is többször fellépett szép siker mellett. Legtöbb hangversenye a Zeneakadémián és a Vigadóban volt.

Bálint Erzsi, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után *Csillag Teréz* és *Ráday Dénes*, a Nemzeti Színház rendezőjének növendéke lett. Első önálló hangversenyét 1926-ban *Kármán Gizivel* tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Ezután még több önálló koncertje volt és számos szerzői estén és hangversenyen működött közre szép siker mellett. 1928-ban a Magyar Királyi Tudományegyetem diétás kurzusát végezte kitüntetéssel és irányította egy ideig a belgyógyászati klinikák diétás ételmezését. Mint szavalóművész is tehetséges.

Bán Lenke, zenetanár, született Aradon. A gimnáziumi érettségét a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban végezte. Zenei tanulmányait *F. Hermann Lulánál* kezdte meg, majd *Kálmán György* vezetése alatt tanári oklevelet szerzett a Zeneművészeti Főiskolán. Oklevele megszerzése után a Fodor-zeneiskola tanára lett, de pedagógiai tanulmányait tovább is folytatta. Vérébéli zenész, aki a zenével elsősorban a zenéért foglalkozik s ugyanezt kívánja tanítványaitól is. Kiváló pedagógiai szaktudását több neves tanítványa bizonyítja.

Bán Kuszka Lilly, festőművész, született Németújváron. A gimnáziumot a budapesti Mária Terézia gimnáziumban végezte, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Bosznay* és *Glatz Oszkár* növendékeként szerzett rajztanári oklevelet. 1925-ben lépett nyilvánosság elé

egy kollektív kiállítás keretében a Nemzeti Szalonban. 1926-ban a Kút kiállításán grafikai munkáival keltette fel a szakkörök figyelmét, s 1927-ben a Független Művészek kiállításán. Még ugyanaz évben szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi kiállításán is egy férfi portréval.

1928-ban az Újságírók Egyesülete, Rothermere lord portréjának megfestésével bízta meg, amelyet még ugyanez év nyarán lepleztek le. Tagja a Nemzeti Szalonnak, a Független Művészek Egyesületének, Képzőművésznők Egyesületének és a Kut-nak.

Bánd Viktória, festő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után *Tacz László* növendéke volt, majd a müncheni festőakadémiára került, ahol mint az első magyar nőfestő tanult *Jank* és *Gáspár* professzornál. Ezután Párisban a *Julien* és a *Grand Chaumière* akadémián folytatott tanulmányokat. 1922-ben a müncheni *Glaspalaceban* lépett először nyilvánosság elé.

1926-ban Párisban a *Galérie Dradentban* rendezett gyűjteményes kiállítást, 1928-ban pedig a *Nemzeti Szalonban* volt nagysikerű kollektív kiállítása. Művészetéről, úgy a külföldi, mint a belföldi sajtó a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. 1930-ban a Balatoni-társaság kiállításán a Walner-díjjal tüntették ki *Strandrészlet* című festményét.

br. **Bánffy Dezsőné**, született 1861-ben Désen, Szolnok-Doboka megyében. A tanítónői oklevél megszerzése után Apanagyfalun és Besztercén működött mint tanítónő. 1891-ben férjhezment *br. Bánffy Dezsőhöz*, Szolnok-Doboka és Besztercenaszód akkori főispánjához. Férjének képviselővé való megválasztása, illetve a képviselőházi elnöki mélt-

tóságba való ültetése szükségessé tette a Budapestre való költözést. Ezen időtől fogva osztozott férjének ama reprezentációs kötelezettségeiben, amellyel a házelnökség s később a miniszterelnökség járt és férjének határozott kívánására eme kötelezettségeit nem tetézte újabbakkal, hanem minden fennmaradó idejét családjának szentelte. Házasságából egy leány született. Jelenleg teljes visszavonultságban él.

Bánhegyi Ilona színművésznő, született 1903-ban Budapesten. Iskoláit s a Színművészeti Akadémiát ugyanitt végezte. Ezután *Mariházy Miklós* kaposvári társulatához szerződött. Később Kassa, Pozsony és Losoncon lépett fel, ahonnan a Renaissance Színház szerződöttette le. A Renaissance *Május* című darabja után *Beöthy László* átvitte a Belvárosi Színházhoz, ahol a *Forradalmi nászban* lépett először a közönség elé. Főbb szerepei: *Baccarat*, *Antónia*. Férjhezment 1924-ben, elvált 1926-ban.

Bánky Vilma filmszínésznő, született Budapesten. Apja *Koncsics János* rendőrőrmester. Iskolái végeztével előbb hivatalnoknő volt, majd 1922-ben beiratkozott *Mattjasovszky Ilona* és *BoLváry Géza* filmiskolájába. Később, egy rövid müncheni filmszerződés után, *Somlay Arthur* magánövendéke lett s mint ilyen egy ízben fellépett a Belvárosi Színházban. Ez időben járt Budapesten *Goldwyn Sámuel* amerikai filmmágnás. Észrevette a kis szőke színésznőt, meglátta benne a tehetségeket, amelyek kellő fejlesztés után a legnagyobb sikerekre predestinálnak. Elszerződttette, magával vitte Amerikába, ahol csakhamar a legtehetségesebbek között emlegették. Kétévi amerikai

siker után felesége lett *Rod la Roque* filmszínésznek. 1928-ban idehaza járt s az egész ország meleg ünnepségekben részesítette. A talkie bevonulásával, nem tökéletes angol kiejtése miatt megvált a filmtől s azóta férjével együtt színpadon szerepel.

Bányayné Kardos Irén, született Kaposváron. Zenei tehetségét hétéves korában fedezték fel s ekkor *Chován Kálmán* biztatására *Kelen Ida*, majd *Bartók Béla* tanítványa lett. A zeneszerzést a Főiskolán *Herzfeld Viktornál* kezdte, ennek halála után pedig *Kodály Zoltánnál* folytatta és fejezte be. 1918-ban végezte a zeneszerzést és a zongora tanszakot kitűnő eredménnyel. Az első női diplomás zeneszerző volt ; főleg zenekari művei és műdalai jelentek meg. Önálló zeneiskolája van. Zenei lapokban sokat szerepel mint zenekritikus.

Bányay Béláné Radicke Margit, született Budapesten. Iskolai tanulmányait magánúton végezte. Ezzel párhuzamosan zenei tanulmányokat is folytatott. Előbb *Chován Margit*, majd *Tarnay Alajos* tanították, később dr. *Kovács Sándor* növendéke lett, kinek vezetése mellett végezte a Zeneakadémiát. 1921-ben ment férjhez *Bányay Béla* r.-t. igazgatóhoz. Férjével hosszabb külföldi tanulmányutat tett Németországban, Olaszországban és Svájcban. Hazaérkezése óta külföldi tapasztalatai alapján zenepedagógiával foglalkozik nagyon sikeresen.

K. Bárány Sziszi hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláit — melyek után az Országos Zeneművészeti Főiskola hegedűtanszakára iratkozott — Budapesten végezte. Tanára először néhai *Bloch József*, *Báré Emil*, majd

Hubay Jenő volt, akinél 1922-ben nyert művészi oklevelet. Édesapja aranykoszorushegedűkészítő mester volt Budapesten. Mint csodagyerek, már 6 éves korában feltűnt és szerepelt nyilvános hangversenyeken. Első önálló hangversenyét 1922-ben tartotta a Zeneakadémia nagyszertermében. 1923-ban, az akkor megalakult első magyar női vonósnégyes első hegedűse lett s vonósnégyesével nagyobb hangverseny körutat tett Svájcban, Belgiumban és Hollandiában, mindenütt szép siker mellett. Közben önálló hangversenyeket is adott úgy itthon, mint a nagyobb vidéki városokban és külföldön, Németországban, Ausztriában. Pedagógiával is foglalkozik. 1927-ben férjhezment *lovag Koller Jánoshoz*, a kolozsvári Nemzeti Színház volt basszistájához, kivel szintén több hangversenyt rendezett. Zeneszerzéssel és szépirodalommal is foglalkozik. Megzenésítette *Ady, Szávay* és több saját versét. Több novellája és verse jelent meg a budapesti napilapokban.

Bárdossyné, leánynéven *csókakői Nechwalsky Mária*, született Tatatóvárosban. Iskoláit Bécsben végezte. Édesapja *Necwhalsky Kálmán* altábornagy volt. 1900-ban férjhezment *Bárdossy Miklóshoz*. Több apró cikket írt szociális kérdésekről. Jelenleg nyelvtanítással foglalkozik, tanít németül, franciául, angolul s a külügyminisztériumban teljesít szolgálatot. Titkárnője a Budai Szent Ferenc Egyesületnek.

Bársony Dóra operaénekesnő, született Budapesten. Apja *Bader Jenő*, anyja *Vázsonyi Szidónia*, *Vázsonyi Vilmos* nővére. Középfiskolái elvégeztével a Zeneművészeti Főiskola operatanzakán 1910-ben nyert művészi ok-

levelet. 1911 januárjában a magyar királyi Operaházhoz szerződött, ahol a *Pillangókisasszonyban* lépett először közönség elé. Fellépett a Budai Színkörben, Szegeden, Szabadkán és külföldön, Nürnbergben. Főbb szerepei: *Carmen* - címszerep, *Sámson és Delila-Delila*, *Boccacio* - címszerep, *Aida - Amneris*, *Bánk Bán-Gertrudis*, *Rajna ki'ese-Szigfrid-Erdők*, *Nürnbergi mester dalnokok-Magdaléna*, *Figaro házassága-Marcelina*, *Sevillai borbély-Berta*, *Négy házastárs-Margerita*, *Cigánybáró-Cypra*, *Denevér-Orlovski*, *Hamupipőke-Ludmilla*, *Farsangi lakodalom-Bükiné*, *Boris Godunov*, *Bibliás ember* stb. Férje dr. *Himmler Tibor* ügyvéd.

Bársony Rózsi színésznő, született 1909-ben Budapesten. Középfiskolái után *Rákosi Szidi* színiiskolájába s onnan 1925-ben a Király Színház kórusába került. Három évvel később azonban az *Éva grófnőben* nagyobb szerepet kapott. Ez idő óta szinte állandóan játszik s egyike a főváros legkedveltebb operett primadonnáinak.

Bártfay Irén, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte. Ezután a Nemzeti Zenede zongora szakosztályára iratkozott, ahol mint *Thomka István* tanítványa nyert zongora tanárnői diplomát 1892-ben. 1900-tól 1917-ig a III. kerületi zenekonzervatóriumban tanított s 1917-től a Postás Zene- és Kultúr Egyesület zeneiskolája zongora tanárnője.

háti **Báthy Anna** operaénekesnő, született Budapesten. A hatodik gimnázium elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol *Maleczky Bianka* legkiválóbb tanítványa lett. 1928-ban leszerződött a Városi Színházhoz,

ahol két esztendeig szinte szünet nélkül játszott. Nagyobb szerepei: *Fidelio*, tudásán kívül magyar, német, francia nyelven tökéletesen beszél.

Varázsfuvola-Pannina, Don Jüan-Donna Anna, Bűvös vadász-Agatha, Norma-Adolgira, Ármány és szerelem-Luise, s az idida és Tosca címszerepei. 1930 óta a magyar királyi Operaház tagja.

Báthory Gizi Z. Molnár Lászlóné színésznő, született 1884-ben Budapesten. 1899 március 5-én a *Cifra nyomorúságból* vizsgázott a Színművészeti Akadémián. 1905-től 1907-ig a *Thália Társaság* előadásain játszott, ahol *Heyermans-Remény* című színművében mint öreg halászasszony aratott sikert. 1907-ben a Népszínház-Vígopera, majd 1908-ban a Magyar Színház tagja lett, ahol *Drégely Gábor a Szerencse fia* című vígjátékának *Irén* szerepében nagy sikerrel mutatkozott be. Játszott később vezetőszerepet *Molnár Ferenc* s több magyar és külföldi író darabjaiban egyformán szép sikerrel.

özv. **Báthory Istvánná**, leányneven *Schey Malvin*, született Zürichben. Iskoláit Budapesten végezte, azután Lausanneba ment francia nyelvtudása tökéletesítésére. Huszonegyéves korában férjhez ment *Báthory István* szombathelyi építésmérnökhöz. Szombathelyről áthelyezés révén Miskolcra kerültek, ahol mint a helyi nőegyletek tagja, minden jótékony célú mozgalomban tevékeny résztvett. A háború alatt a miskolci református templom szétszedett orgonáját önköltségen csináltatta meg, azonkívül a katonavonatok ellátásából, a sebesültek ápolásából is lényeges részt kért. 1929-ben Budapestre költözött és többek kérésére a Budai Református Nőegylet elnöki tisztét vállalta. Betutazta egész Európát s közepes angol

özvegy **Báthory Nándorné**, leányneven *Szalender Ida*, született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten, a Veres Pálné nőiskolában fejezte be, hol tanítónői oklevelet szerzett. Továbbképzését magánúton folytatta, majd férjhezment *Báthory Nándor* reáliskolai főigazgatóhoz. Házassága első évtizedeit önművelése és gyermekei nevelése kötötte le. A társadalmi mozgalmakba az Országos Katholikus Nővédő Egyesület révén kapcsolódott, ahol együtt dolgozott *gróf Pálffy Pálnéval*. Ezen egyesületben először főtitkár, majd alelnöknő lett s tisztségét tíz éven keresztül viselte. A Szociális Misszió keretén belül, mint annak megalakulása óta tagja, több előadást tartott *A nő gazdasági nevelése* címen. 1914-ben a Társadalmi Múzeum felkérésére az ország több nagyobb városában tartott népnevelői előadásokat, dotáció nélkül. E munkájáért kitüntetést is kapott.

1917-ben megalapította a székesfővárosi kertgazdasági iskolát, mely úrileányok gazdasági továbbképzését célozza. Ezen iskolának, mely az első női gyakorlati iskola Magyarországon, megalapításán kívül szellemi vezetője volt tizenegy esztendőn át. Itteni munkálkodásáért a fővárostól írásbeli elismerést kapott. Irodalmi munkássága 1908-tól a Budapesti Hírlapban megjelent első cikkeivel kezdődött. Ezután dolgozott minden nagyobb budapesti lapban és szépirodalmi folyóiratban. Munkái könyv alakban is megjelentek a Szent István-Társulat és a Társadalmi Múzeum kiadásában, *Hatvan életpálya hadiözvegyek számára*, *Két anya*, *Hogyan szerzett házat Hadiárva János*, *A főtí példa*,

Asszonyi életművészet, Tündérvilág a városligetben s A lángész tüzeiben. címen. Beszél német, francia és angol nyelven.

Bátori Irén, író, született Újpesten. Iskoláit részben Jászberényben, részben Budapesten végezte. 1920 óta foglalkozik intenzíven irodalommal. Versei, novellái műfordításai jelentek meg. Különösen francia költőket fordít. Első verskötete *Kék virág* címmel került a nagy közönség elé.

Beczássy Judit író, született Szegeden. Iskoláit Nagybecskerekén és Zomborban végezte s 1906-ban Szabadkán tanítónői diplomát nyert. 1906-tól Székelyudvarhelyen működött, mint tanítónő. 1910-ben férjhez ment *Balázs Sándor* író-tanárhoz. 1916-ban menekültek Pestre, 1918-ban kezdett irodalommal foglalkozni. Első megjelent könyve, egyben első írása is, *Mari néni* címmel az Athenaeum regénypályázatán dicséretet s 1921-ben *Tóth Eszter élete és halála* című regényével ugyancsak az Athenaeum pályázatán díjat nyert. 1921-ben a Szózat folytatásban közölte *Új asszony* című regényét. Ezt követte *Medve* című regénye, a Franklin Társulat kiadásában. 1925-ben az Új Időkben folytatásban jelent meg *Bestia* című regénye. A Százszor szép című könyvek között megjelent *A Miklósi ház titka*, s a *Méltóságos kisasszony* című ifjúsági regénye. 1930-ban a Génus kiadásában jelent meg legnagyobb és egyben leg-tökéletesebb munkája a *Terebélyes nagyfa* című regény. Közben állandóan írt novellákat a Pesti Napló, Szózat, Magyarság, Pesti Hírlap, Nyugat, Erdélyi Helikon, Napkelet stb. lapokban. Több ízben tartott ifjúsági előadást a rádióban. Két leánygyermek anyja.

Beck Schwarz Elza festőművésznő, született Bécsben. A leányliceumot Bécsben végezte, majd Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán *Révész Imre* tanítványa volt. A Főiskola elvégzése után Münchenben, *prof. Knierrnél* folytatta tanulmányait, Bécsben pedig *Franz Adalbert, Seligmann* és *Horovitz Lipót* mellett dolgozott. 1911-ben állított ki először a Múcsarnok tárlatán, amelyen azóta évente részt vesz. Közben Nagybányán *Iványi-Grünwald, Réthy* és *Ferencet/ Károly* tanították. Sokat szerepelt Münchenben a Glaspalaceban, Bécsben a Secessio és a Künstlerhausban s a reprezentatív kiállításokon. 1913-ban a Bécsben rendezett nemzetközi kiállításon *Női alak* című képével a Rothschild díjat nyerte el. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének s az egyesület kebelében alakult zsűrinek.

dr. G.-né Beke Margit műfordító, Édesapja *dr. Beke Manó*. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, hol érettségit tett. Utána a Pázmány Péter tudományegyetemen két szemesztert hallgatott. Ezután kezdte meg műfordítói munkásságát. 1911-ben jelent meg első fordítása, egy *Jacobson* vers, a Budapesti Hírlapban. Majd *Ibsen* több művét fordította magyarra, melyek részint a Budapesti Szemlében, részint a Documenta Humana sorozatában jelentek meg. Közben egy kötetnyi *Nietzsche-levelet* fordított. Ezután több híres regényt ültetett át magyar nyelvre, dán, svéd, francia, norvég, angol és német nyelvből. Eredeti dolgai: gyermekszíndarabok és gyermekmesék, melyek különféle gyermeklapokban jelentek meg. A Nyugatban megjelent egy Hamsun-tanulmánya. Férjhez ment 1909

dec. 17-én *dr. Görög Imre* főgimnáziumi tanárhoz. Férje 1914-ben harc-
térre vonult, többször nyert kitünteté-
st. 1915-ben fogságba került és öt
évet töltött Szibíriában. Két gyerme-
kük van.

Beleznay Margit, született Nagy-
enyeden. A színiakadémiát jó eredmén-
nyel végezte. 1925-ben szerződött a
Nemzeti Színházhoz. Férjhezmenetele
után két évig Amerikában turnézott s
visszajövetelekor, 1929-ben, a Magyar
Színházhoz szerződött. Főbb szere-
pei: *Árnyék-Preville Helén*, *Vége a szép
nyárnak-francia nevelőnő*, *Ember tra-
gédiája-Éva*.

koloni, vörösvári és jeszfófalvi özv.
Beliczay Jánosné, leánynéven *jablon-
falvi, miksovai és marsófalvi Marsovszfy
Ida*. Fiatal korában szenvedélyes sport-
lady volt s a női sport valamennyi ágát
kultiválta. Egyetlen fiát, négy és félévi
harctéri szolgálat után, kommün alatt a
vörösök kivégezték. Azóta csak a jóté-
konyságnak él. Tagja több jótékonsági
és társadalmi egyesületnek, minden szo-
ciális mozgalomban résztvesz s jelentős
összegeket ad hadiárvák, hadiözvegyek
felsegélyezésére.

csongvai **Bella Edéné**, született
Keresztény Vili. Iskoláit Budapesten vé-
gezte. Elénk szociális életet él. Férje
gépészmérnök.

Bencze Gyuláné, született Alberti
Irsán. Iskoláit a szülői házban, nevelő-
nők segítségével végezte, azonban min-
den évben állami iskolában tette le
vizsgáit. Középiskolái elvégzése után
Bencze Gyula magyar államvasúti tiszt-
viselő felesége lett. Legnagyobb öröme
a virágokkal, növényekkel való foglalko-
zás, amelyeket kicsi leánykorában apja

birtokán szeretett meg. Férjével együtt
több jótékony egyesület tagja.

Bencze Margit, leánynéven *Schiebel
Margit* festőművésznő, *Bencze János*, a
Magyar Királyi Államvasutak főfelügye-
lőjének neje, született Budapesten.
A tanítónői oklevél megszerzése után
Karlovsky magánfestőiskolája, majd a
Képzőművészeti Főiskolában *Révész
Imre* művésznövendéke lett. Ezt követő-
leg *Frisauf* festőiskolájában, végül Mün-
chenben *Hollósy Simon* mesternél tanult.
Állított ki a Nemzeti Szalonban, a
Képzőművésznőknél és nagyobb vidéki
városokban, köztük Temesváron, Szege-
den és Szombathelyen. Iparművészeti
munkáival díszoklevelet és ezüstérmet
szerzett.

dr. Benedek Jánosné, leánynéven
Lámy Olga, született Ipolyságon. Felső
leányiskolát végzett. Férje a szabolcs-
megyei Nyirbalkányban született, hol
szülőházát 25 éves képviselősege emlé-
kére táblával jelölték meg. Férje halála
óta életét a jótékonságnak szenteli.
Hosszú ideig az Anya- és Csecsemővédő
Egyesület tagja, háború alatt pedig a
függetlenségi képviselők hadikórházá-
nak felügyelőnöje volt. E ténykedéséért
hadiéremmel tüntették ki. A Tulipán-
mozgalom bizottsági tagja, elnöknője
volt a VI. kerületnek, alelnöke a Teréz-
városi Jótékony Egyesületnek s választott
felügyelő tagja az Országos Társadalom
Biztosító Intézetnek.

Benedek Kata festőművésznő, szüle-
tett Budapesten. Előbb *Szablya Ferencné
Lóvagh Ernesztinnél*, majd *Jasify Álmos-
nál* tanult, kinek iskolájában négy éve
tanít. Öt év óta rendszeresen részt vesz
kiállításokon, főleg a Nemzeti Szalon-
ban s évente egyszer kollektív kiállítást

is rendez. Különösen grafikával foglalkozik. Sokat illusztrál, külföldre is, főleg Amerikába. Tagja a Nemzeti Szalonnak.

Benedek Margit festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Ezután külföldön volt három esztendeig s később *Fülöp Jenő* festő növendéke lett. 1916-ban nyitott fényképészeti műtermet. Azóta több külföldi fényképkiallításon vett részt s Budapesten is több érmet és oklevelet nyert. 1917-ben ment férjhez *Gertner Árpád* tanárhoz. Két fia van. Foglalkozik pedagógiával is. Tanított az Aréna-úti városi iskolában két esztendeig.

vitész **Benkő Béláné Jakab Irén**, a Városi Színház tagja, született Erdélyben, Gyergyószentmiklóson. Iskoláit részben Budapesten, részben Gyergyószentmiklóson végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol Anthesz György növendéke lett. Diplomája elnyerése után, 1925-ben kiment Berlinbe, ahol egy évig Hellernénél tanult. 1926-ban elszerződött a Városi Színházhoz. Első fellépése a Traviatában volt. Utána Rigoletto-Gilda, Zsidónő - Recha, Sevillai borbély-Rosina a szerepei. Ezekben a darabokban a külföld legkiválóbb énekesei voltak partnerei. Még ez évben tartotta első önálló hangversenyét a Zeneakadémián. Sokszor működött közre hangversenyeken, sokat énekelt jótékony célra és sokszor lépett föl nagyobb vidéki városokban, különösen az elszakított részekben. Itt leginkább magyar szerzők műveivel. 1928-ban ment férjhez *vitész* Benkő Béla őrnaghoz.

Beniczkné Bajza Lenke, született 1840-ben, meghalt 1905-ben Budapesten. Irodalmunk legtermékenyebb írója,

akinek főképp szentimentalizmusa, érdekes meseszövése, fordulatossága, színesége adta meg a közkedveltséget. A XIX. században Magyarországon *Beniczkné* ugyanaz volt, aki a XX. században *Courts Mahler*. Munkái témáit majdnem kizárólag a főúri világból vette, amelyet nagyon jól ismert s nagyon jól jellemezett. Atyja *Bajza József* költő, anyja *Csajági Júlia*. Első férje *Hekenast Gusztáv* könyvkiadó volt, akitől pár éves házasság után elvált, a második *Beniczky Ferenc* v. b. t. t. Pest vármegye főispánja, akinek 1862-ben lett a felesége. 1857-ben kezdett írni, az időtől fogva a fővárosi lapok állandóan közölték írásait. Rengeteg verset, elbeszélést, útleírást, karcot írt és körülbelül 100 kötet regényt. Nevezetesebbek: *Késő szerelem*, *Szem és száj között*, *Nyoma veszett*, *Az aranykigyó*, *Az élet viharában*, *Szabály ellen*, a *Hegycsúcs tündére*, *Zsebkendő és legyező*, *A gyöngysor*, *Zárt ajtók mögött*, *Saját kezébe*, *A vér hatalma*, *Nem ismerem a múlt történetét*. *A porban született*, *Két szív harca*, *Előítélet és felvilágosultság*, *Márta*, *Ruth*, *Tévesztett utak*, *Itt és a jövő életben*. Van néhány színdarabja is, amelyek közül a *Miniszterelnök szünideje* című vígjátékát a Nemzeti Színház 1888-ban elő adta. 1878-ban tagja lett a Petőfi-társaságnak.

Berczel Verona, született Budapesten. Középkisiskoláit Vácon végezte. Ezzel egyidejűleg végezte a Zeneművészeti Főiskolát is, ahol *Chován* növendéke volt. Tanári oklevelének elnyerése után *Kovács Sándor* dr.-nál folytatta tanulmányait. Még tanárjelölt korában került a székesfőváros zenetanfolyamára, ahol 1920-ig tanított. 1920 óta a Fodor-zeneiskola tanára.

albári Bereck Margit, született Budapest. Középiskolái elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol öt éven keresztül *Glatz* ösztöndíjas növendéke volt s ahol rajztanán oklevelet is nyert. Oklevele elnyerése után a székesfővároshoz került rajztanárnak. Foglalkozik szobrászattal, sőt iparművészettel is. A Nemzeti Szalon állandó kiállítója. A monzai kiállításon, az iparművészet összes ágaival szerepelt. A Nagyasszonyunk című lapnak hat éven át volt illusztrátora. Tagja a Rajztanárok Országos Egyesületének s a Képzőművésznők Egyesületének.

dr. Berezky Jenőné losonczy Suggár Erzsébet, született Budapest. Iskoláit szintén itt végezte. Élénk társadalmi életet él s jótékony célra több teát, hangversenyt rendez. Tagja a Vöröskereszt Egyesületnek, a MANSz-nak, Zsófia-Egyesületnek, Lórántffy Zsuzsánna Egyesületnek, Pro Hungáriának stb. A nagy bálók állandó háziasszonya.

dr. Berend Béláné, leányneven *Rosenák Margit*, hegedűművésznő, született Budapest. A felső leányiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Hubay* növendéke lett. Már növendék korában gyakran szerepelt különböző hangversenyeken, különösen jótékonycéllra. Szép sikerei voltak a Múlt és Jövő kultürestjein, a Budai Dalárda hangversenyein s az Orvosi Kaszinó kamarazene estjein. Bár tanári oklevelet is szerzett, pedagógiával nem foglalkozott. 1925-ben férjhezment *dr. Berend Béla* ügyvédhez. Ma már csak magántársaságokban s családjának játszik.

Berend Miklósné, leányneven *Álányi Kilényi Júlia*, született Buda-

pesten. Iskoláit ugyanitt végezte, majd a berlini tudományegyetemen filozófiát a kereskedelmi miniszteri tanácsos volt, harminc éven át vezette a kereskedelmi külpolitikát. Ezalatt otthon állandóan külföldi és hazai politikusokkal érintkezett. Édesatyjával külföldi utazásokat tett és történeti kutatásokat végzett. Huszonegyéves korában a *Palas* kiadásában jelent meg első verses kötete *Pogány versek* címen. Huszonkétéves korában férjhezment *Berend Miklós* gyermekorvos, egyetemi magántanárhoz, a *Stefánia Szövetség* s a csecsemő és anyavédelem egyik megalapítójához. Férje révén állandóan összeköttetésben állott a külföld legkiválóbb szaktudósaiival s állandóan járt orvosi kongresszusokra, Német-, Francia- és Olaszországba. A háború alatt férjét több ízben meglátogatta a harctéren s ez idő alatt megismerkedett a különböző frontok borzalmaival. 1919 június 22 -én a Szovjetház előtt férjét a terroristák megölték. Öt szintén elfogták, de rövid időn belül elbocsátották. Itt ismerte meg a forradalom belső életét. A forradalom után apját, később vagyonát is elvesztette. Irodalmi működését ezután kezdte meg a Magyarságnál. Később dolgozott a Nemzeti Újságban és a Budapesti Hírlapban is, ahol külföldi könyveket ismertetett és a *Szemle* rovatot vezette. 1921-ben jelent meg első regénye *Boszorkány* címmel, 1924-ben *Jochánán* című regénye, 1928-ban a harmadik, két kötetes nagy regénye *Lüktető talaj* címmel s 1929-ben *Az Istenek és emberek* című regénye.

dr. Berente Istvánná, *Kiss Margit*, született Domonyban, Pest megyében.

A kereskedelmi érettségi után, a Stefánia Szövetség ügyvezető igazgatója lett. Mint ilyen, az egyesület érdekében gyűjtőnapokat rendezett s rövid három esztendő alatt felvirágoztatta és újjászervezte az egyesületet. Férje tb. járási orvos, aki 15 hónapot töltött a harctéren. Két gyermeke van. Jelenleg a Stefánia-Szövetség társigazgatója s tagja a MANSz-nak.

gróf Berényi Jánosné, leánynéven *Török Irma* színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Temesváron. Iskoláit ugyanott zárdában végezte, majd Budapesten az Országos Színművészeti Akadémia növendéke lett, melyet 1892-ben kitűnő sikerrel végzett, 1892—93-ban a Nemzeti Színház igazgatósága a kellő gyakorlat megszerzése végett Aradra, majd Nagyváradra küldte hosszabb ideig tartó vendégszereplésre. 1893 őszén a Nemzeti Színház leszerződött tagja lett. Egyike volt azoknak, akik a Nemzeti Színház színpadán, a természetes játékot és beszédet meghonosították. Bemutatózó fellépése *Csiky Gergely: Proletárok* című darabja *Irén* szerepében volt. Nagyobb szerepei voltak: *Dolovai nábob leánya*, *Vasgyáros - Claire*, *Komédiások-Valentin*, *Vér Judit-Rózsa*, *Egér-Mártha*, *Hamlet-Ophélia*, *Rómeó és Júlia-Júlia*, *Arany ember-Tímea*, *Hannele*, *Hoffmansthal: Elektra* címszerep. 1900-ban Londonban, a Chrystal Palace-ban lépett fel *Pálmay Ilkával* és *Szirmai Imrével*. Ez volt az első eset, hogy Londonban magyar színészek, magyar nyelvű estélyt adtak. Az estélyen az angol királyi pár is megjelent. *Gróf Berényi Jánosné*, akkor még *Török Irma*, magyar dalokat és Petőfi-verseket szavalt

cigány zenekari kísérettel. Előadás után tiszteletükre az előkelő világ bankettet adott, amelyen a királyi pár is képviseltette magát. Fényképüket az összes londoni lapok közölték. 1911-ben férjhezment *gróf Berényi János* íróhoz. 1914 végén örökös taggá nevezték ki, ekkor visszavonult a színpadtól. 1915-ben a Vöröskereszt szolgálatába lépett. Ugyanez évben a Vöröskereszt kiküldte Szerbiába, egészen a hadszíntérig, az ottani katonakórházak felülvizsgálatára, az ott fekvő magyar katonák meglátogatására s a felmerült panaszok ellenőrzésére. Több mint nyolc hónapot töltött kint. A háború befejezése óta majdnem mindentől visszavonult, csak néha szerepel egy-egy jótékonycélú estélyen és a Rádióban. Édesapja, néhai *Török József*, 1867-ig, a kiegyezésig, az udvari kancellária tisztviselője, kiegyezés után az első honvéd gyalogezred hadnagya, majd a posta és távirda főtisztviselője lett. Férje, a Berényi grófok utolsó sarja, író, több munkája jelent meg. Három évet töltött a fronton s mint 75° o-os rokkant szerelt le.

H. Berény Vera zeneszerzőnő, leánynéven *Schafir Vera*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Az Országos Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakán *Chován Kálmán* növendéke volt. Később átment a Nemzeti Zenede művészképző osztályába, ahol *Renebaum Ágotánál* és *Keszler Ödönnél* tanult s ugyanitt nyert zongoraművésznői oklevelet is. Oklevele elnyerése után a *Rózsavölgyi* zeneműkiadó cégnél vállalt állást 1917-ben, ahol azóta is a zene-művek sajtó alá való rendezésénél munkálkodik. 1915-től 1917-ig zongoraiskolája volt. 1928-ban megjelent első nagy

slágere, a *Granada gyöngye* foxtrot. Ezt követte *Mikor láthatom, Mért kacag? Enyém vagy holtomiglan* című tangók és *Mond miért szeretlek* című valzer. Legújabb műve *Gyöngyvirág nyíláskor* c. tangó dal. Műveit grammofonlemezre is felvették. *Enyém vagy holtomiglan őh Donna Bella Madonna Mia*, címen olaszul is megjelent. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő, nagyobb vidéki városokban, megszállt területen, külföldön, Bécsben Prágában, Brünnben, Belgrádban, Bukarestben, Breilában, Abbáziában stb. Beszél a magyaron kívül németül és angolul. Utazott Olaszországban és Ausztriában. Két gyermeke van, *Zoltán és Magda*. Sportok közül az evezést kultiválja.

báró Berg Dieda, leánynéven *Micévoszka*. *Dieda* úrlovasnő, született Goruga-Riekán, Horvátországban. Iskoláit magánúton végezte Hegyeshalmon, ahol gyermekkorát töltötte, 1920-ban férjhez ment báró *Berg Miksához*. Egy fia van, Gusztáv. Édesapja néhai *Micevszka Zsigmond* lovassági tábornok volt. Nagy úrlovas, 1911-ben kezdett lovagolni Hegyeshalmon, édesapja birtokán, szabadon, minden tanítás nélkül, férfinyeregben. Első nyilvános szereplése 1923-ban volt Kaposváron, ahol megnyerte a dáma verseny első díját. E verseny előtt alig egy hónappal kezdett női nyeregben lovagolni, 1924 tavaszán Budapesten, a Tattersalban, a legtöbb női szám első díját nyerte, 1924-től Bécsben is minden versenyen résztvett, 1924-ben és 1930-ban Luzernben is több versenyt nyert. 1924 őszén a második díjat nyerte a páros ugratásban, 1927-től 1930-ig Stursában, San Rémóban, Comoban, Rómában, Firenzében, To-

rinóban tartott versenyeken vett részt s ezen versenyeken összesen 14 díjat nyert. Hét elsőt, négy másodikat, két harmadikat és egy negyediket. Ugyancsak 1930-ban Achenben a páros díjugratásban második díjat nyert s Varsóban második és negyedik díjat.

1929-ben Riedben, Modhngban és Prágában vett részt a versenyeken. A prágai dáma-számban első díjat nyert. Idehaza: Szegeden, Békésgyulán, Szombathelyen, Pápán, Magyaróváron vett részt versenyeken. 1924 óta összesen 200 díjat nyert. Beszél: magyarul, németül, franciául, angolul, olaszul. Műkedvelésből zongorával foglalkozik intenzíven.

Berg Lilly, dr. *Haraszty Emilné*, született Budapesten. Zenére *Bartók Béla*, zeneszerzésre Koessler tanította. A Zeneakadémián mint növendék egy zeneakadémiai koncerten szerepelt először. Foglalkozik zeneszerzéssel is, több szerzeményét Dohnányi dirigálta a Filharmonikusokkal. Állandóan szerepel a Rádióban. Főleg a pedagógiával foglalkozik. Magánúton tanít és tanárképző vizsgára készít elő.

Berger Pálné, *Sándor Renée*, született Budapesten. A felső leányiskolával párhuzamosan dr. *Kovács* vezetésével alsófokú zenei tanulmányokat is folytatott. Később a Zeneművészeti Főiskolán mint dr. *Dohnányi Ernő* növendéke, szerzett oklevelet. Első hangversenyét 1920-ban tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. 1922-től több önálló kétzongorás hangversenyt adott külföldön élő bátyjával, *Sándor Árpáddal*. Játszott a drezdai filharmonikusokkal Schewenmgenben, *Neumark* vezénylete alatt, őszinte siker és elismerés mel-

lett. Jelenleg zenepedagógiával is foglalkozik.

dr. Bergsmanné Ilona, született Budapesten. Középiskoláit a Nasie-féle intézetben végezte s itt tett kereskedelmi érettségét is. E tanulmányaival párhuzamosan a Zeneművészeti Főiskolán, mint *Chován* növendéke 3 évi tanulás után nyert művészi és tanári oklevelet. Oklevele megszerzésével férjhezment és csak jótékony célra rendezett előadásokon lépett pódiumra. Pedagógiával később kezdett foglalkozni. Először csak magánművelődés tanított, majd később a kőbányai zeneiskola tanára lett. Pedagógiai hitvallása a szeretet. Szeretni a tanítást és megszerettetni a zenét. Társadalmi működése nagyon élénk. Tagja: az Orvostársaság zenekarának, vál. tagja a Zenész Szövetség oktató bizottságának.

bernátfalvi Bernáth Gézáné, leánynevéen *bernátfalvi Bernáth Iréné*, született Vayán, Ung megyében. Tanulmányait részben Budapesten az Országos Nőképző Egyesületben, részben odahaza szülői kastélyában, nevelőnők vezetése mellett végezte. Édesapja *fiernáth Simon*, édesanyja *csabacsüdi Dokus Mária*. Huszonkétéves korában férjhezment *Bernáth Gézához*, a szegedi tábla tanácselnökéhez, aki jelenleg felsőházi tag és a magyar királyi kúria nyugalmazott másodelnöke, valóságos belső titkos tanácsos. Az egyesületi életbe Szegeden kapcsolódott, majd férjének igazságügyi államtitkársága idején Budapesten, mint az Országos Nőképző Egyesület alelnöke dolgozott, s e tisztségét a háború kitöréséig meg is tartotta. A háború alatt az Augusztai gyorssegély alapnál a kórházosztály vezetője volt s főleg a szeretet-

adományok gyűjtése és a katonák közötti szétosztásával végzett nagy munkát. Azonkívül megszervezte az üdülő katonák dunai sétahajózásait s hetenként egy napon 450 katonát vitt sétahajózásra a Meiter jóindulatából, akiket a főváros neves művészei áldozatkész hozzájárulásával magas színvonalú műsorral szórakoztatott. Urnavédnöknője a Gyermekvédő Ligának s húsz éven át alelnöke, öt év óta elnöke a Háziipari Szövetségnek.

Bernhard Ágostné író, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után továbbképző iparrajziskolát és festő kurzust végzett. Férje a Képzőművészeti Főiskola tanára, a miskolci művésztelep vezetője, több külföldi művészegyesület levelezőtagja. Több esztétikai cikke jelent meg napilapokban és a Kévében. A Gyermekvédő Liga védnöknője.

Berta Ilona, született 1862 október 15-én Kisjenőn, Arad megyében, ahol édesatyja Berta János, József főherceg uradalmában 40 éven keresztül mint gazdatiszt teljesített szolgálatot. Édesanyja, *banai és rétalapi Hlatky Franciska*. Iskoláit 1872-től Aradon végezte. 1877-től a sugárúti állami elemi és polgári iskola tanítónőképzőben, a nagynevű *Zirzen Janka* vezetése alatt álló intézetben. 1883-ig tanuló növendék, 1883-tól gyakorló iskolai tanítónő, 1900-tól irodalmi tanár a polgári iskolai tanítónőképzőben, majd 1911-től 1920-ig az állami *Erzsébet nőiskola* és a vele kapcsolatos felsőbb leányiskolái nevelőintézet és az Apponyi-kollégium tanárképző igazgatója. Egyéniségének kifejlődésére kiváló hatással volt Sebestyén Gyula történelmi tanár, *Zirzen Janka*, *Prohászka Ottokár* püspök és különösen

édesatyja, akitől elbeszélő és mesélő tehetségét örökölte. Az 1886—87. iskolai évet Angliában töltötte az angol nyelv tökéletes elsajátítása végett. Az 1893—94. iskolai évet pedig Németországban. Hosszabb utazásokat tett Ausztriában, Francia-, Olaszországban, Belgiumban, Hollandiában és Svájcban. Tanítói működését a léleknevelés, a tanulás és tudás megszerettetése jellemzik. Tanításának főcélja, hogy tanítványainak nemzeti műveltséget és erős lelkiéletet nyújtson. Önálló pedagógiai könyve nem jelent meg, de számos értekezése és tanulmánya látott napvilágot. 1900-tól kezdődően több önálló irodalmi és pedagógiai estélye volt az Urániában (akkori tudományos színház), a Zeneakadémia kistermében és a Mária Dorothea Egyesület tanítónői szakosztályában. 1915. évben egy verses kötete jelent meg. «Isten áldd meg . . .» címmel. Gr. Apponyi Albertnét, gr. Apponyi Lajosnét, br. Szentkereszthy Bélánét, gr. Széchényi Lászlónét, Vanderbild Gladist tanította magyar nyelvre. Megalakulása óta lelkes, értékes munkatársa a MANSz-nak és főszerkesztője a Magyar Asszony című folyóiratnak.

Bertók Terike operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit a Deák-téri ev. iskolában végezte. 1923-ban az Országos Zeneművészeti Főiskolán *HiL germann Laura*, majd közben *Szödényi Nagy Aranka* és *Clement Károly* magán-növendéke lett. 1925-ben vizsgázott *Lakmé* címszerepében s ugyanakkor nyert diplomát is. 1927-ben Altenburgba, a hercegi színházhoz szerződött.

1928-ban hazatért s még az évben fellépett az Operában *Lakmé* és *Sába királynője* címszerepében. 1929—30-ban a

Városi Színházban vendégszerepeit a *Varázsfuvola* s a *Lammermoori Luciában*. Azóta a Városi Színház állandó vendég-énekesnője.

gróf **Bethlen Margit** író, gróf *Bethlen Istvánnak*, Magyarország miniszterelnökének felesége, gróf *Bethlen András*, Magyarország egykori földművelési miniszterének leánya, született 1882-ben. Gyermekkorát s fiatal leánykorának nevelésre szánt éveit főképpen otthon, az erdélyi arisztokrácia körében töltötte. Egész fiatalon lett gróf *Bethlen István* felesége. Az irodalom már fiatal leánykorában is érdekelte, írni azonban csak fiatal asszony korában a háború előtti esztendőkből kezdett. Első írásai, rövid, finom elbeszélései, rendszeren szimbolikus meséi hamarosan közkedveltek lettek a közönség körében, és felkeltették az írói körök érdeklődését és figyelmét is. Írásai jelentek meg majd minden napilapban és képes folyóiratban. De mert a rövid mesék, novellák, sőt a még gyors egymásutánban megjelenő önálló kötetek sem tudták írói ambícióját kielégíteni, előbb egy pantomim, majd ugyanaz időben egy színdarab, s a pantomimnek filmre való átdolgozásába kezdett. A pantomim premierje a gróf *Karácsony* palotában volt 1929-ben. Még ugyanez év végén volt a színdarab bemutatása is *Szürke ruha* címmel a Vígszínházban, amely az író *Bethlen Margitot* egy csapással a java színműírók sorába emelte. Ugyancsak 1930-ban mutatták be a pantomimet a francia árvízkárosultak javára a magyar királyi Operaházban és mint hangos filmet az Ufa színházban *A szerelem örökké él* címmel. Úgy a film, mint a színdarab nagy sikert ért

el több külföldi metropolisban is. A Szürke ruhát 1930-ban mutatták be Olaszországban, Milanóban. Ez alkalommal az olasz sajtó behatóan foglalkozott a darabbal, s az író egyéniségével. Megjelent művei: *Mese a szomorú városról, Majd a város, Boldog Isten szigete, Pitypang, Impresszió, Szürke ruha, Egy élet*. Következő szindarabja 1931-ben kerül bemutatásra. Irodalmi tevékenységén kívül nagyon sokat és állandóan foglalkozik különféle jótékonyági és karitatív ügyekkel is. Elnöknője és disztagja több jótékonyági és nőegyesületnek, köztük a Gyermekvédő Ligának is, melynek minden évi május hónapban megtartott gyűjtésén urnavédnöknői tisztet tölt be. Férje oldalán gyakran jut osztályrészül a politikai és társadalmi életben való reprezentálás kényes és nehéz kötelessége is, amikor a magyar közélet és a külföldi diplomácia tagjai jelennek meg a miniszterelnöki palotában. De az ország határain kívül is juttatott neki ilyen szerepet egyéni kiválósága. Férjét több ízben elkísérte külföldi fontos utazásaira, amelyek közül különösen nevezetes római és berlini látogatása. Mind a két helyen a kormányok nemcsak, mint a magyar miniszterelnök feleségét, hanem mint a magyar női társadalom egyik kimagasló alakját kivételes hódolattal fogadták és vették körül. *Bozzay Margit.*

dr. Békési Mária, született Aradon. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen, 1923-ban magyarlátin tanári diplomát nyert. Közben zongorázni is tanult s zongoratanárnői diplomát szerzett a Zeneakadémián

1923-ban. Utána dr. Dienes Valéria

mozgásművészeti iskolájának növendéke lett s 1926-ban mozgásművészeti iskolát nyitott. Azóta csak tanítással foglalkozik. Első nyilvános fellépése 1926 márc. 11-én volt a Vigadóban saját tanítványaival s azóta minden évben rendez önálló estélyeket. Mint közreműködő, szólószámokkal is szerepelt több hangversenyen. Iskoláját magyar szeltemben vezeti s a magyar mozgásművészet tanítását kultiválja. Életre kelti a már csak muzeális megkövülttségben ismert magyar táncformákat, s a magyar zene ritmusát. Technikája kizárólag magyar motívumokon épül.

Béldyné, Halász Margit, született Rinyakovácsin, Somogy megyében. Iskoláit Sopronban a szent Orsolya-szűzek zárdájában végezte, hol 1897-ben polgári iskolai tanári oklevelet nyert magyar és történelem szakon. Tizenöt éves korában kezdett írni. Dolgozott úgy a vidéki, mint a fővárosi lapok részére. Első verse *Halottak estje* címen jelent meg a Képes Családi Lapokban. 1899-ben férjhez ment *Béldy Mihály* miniszteri számvevőségi főtanácsoshoz. Később dolgozott a Budapesti Hírlap, Új Idők, Magyar Szemle, Háztartás, Magyar Géniusz, Vasárnapi Újság stb. lapokban. Írt értekezéseket, verseket s nagyon sokat fordított, főként németből. Legnagyobb sikerét *Balaton románca* című versével aratta, melyet a Petőfi-Társaság 1892-ben 50 arany forinttal tüntetett ki. Sajtó alatt van *Golgota* virágok című verses kötete. Belső munkatársa a Magyar Protestánsok Lapjának és a Rádió Eletnek. Édesapja *dabasi Halász Imre* református lelkész. Három fia van. Tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak és a Magyar írók Körének. Külföldön:

Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül és franciául.

Bétsy Margit, született Budapesten. Középkisiskoláit ugyanitt, zenetanulmányait a Nemzeti Zenedében végezte, ahol *Rennebaum Ágota* tanítványa volt.

1917-ben kinevezték a Nemzeti Zenede zongoratanárává, 1920-ban az Országos Zeneművészeti Főiskolán nyert zongoratanári oklevelet. Férje *Algöver Andor* evangélikus lelkész.

dr. Bieber Józsefné dombrádi *Nagy Piroska*, született Pakson. Iskoláit Pápán kezdte és Veszprémben végezte az Angolkisasszonyoknál. Később azonban általános tudást célzó külön kurzusokat is hallgatott két éven keresztül. Édesanyja révén bekapcsolódott a háború alatt a vöröskeresztes munkába s a pápai hadikórházban mint fiatal kisleány ápolta a sebesülteket. Ugyanezen kórház fertőző osztályán is működött éveken át, mely működéséért, a vöröskereszt másodosztályú ezüst érdemrendével tüntették ki. A háború után a társadalmi mozgalmakból is kivette a részét. Tagja lett a Magyar Úrinők Ligájának, melyben jelenleg is áldásosan működik. Férje *dr. Bieber József*, fővárosi ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag. Tagja még a Pro Hungária Nők Világszövetségének, a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének és választmányi tagja a József Szanatórium Egyesületnek.

Bienski Lipótné, leánynéven *Ócskái Irma*. Szociális tevékenységét a VIII. kerületi elüljáróságnál 1914-ben mint közgyám és körzeti elnök kezdte. Kültagja a Szociális Testvérek Társaságának, volt vezetője és megalapítója a VIII. kerületi Keresztény Női Tábornak s volt elnöknője ugyancsak a 18.

választó kerületi Keresztény Szociális Pártnak. Alelnöknője a Magyar Úrinők és Urak Egyesületének, társelnöknője a Magyar Nők Szentkorona Szövetség X. kerületének s törvényhatósági bizottsági tagja volt a székesfővárosnak (1920-1923). Ügyköre szociálpolitika és közjótékonyosság.

dr. Bihari Lászlóné, *Kádár Klára* hegedűművész, született Budapesten. Zenetanulmányait hatéves korában kezdte az Országos Zeneművészeti Főiskolán. Tanárai *Bloch József*, *Zsolt Nándor* és *Studer Oszkár* voltak. Hegedűtanári diplomát nyert 1927-ben. Első fellépése a Zeneakadémián volt növendék korában, mely után több koncerten vett részt, mint közreműködő és több ízben játszott a rádióban is. Első akadémista növendék korától foglalkozik pedagógiával, s növendékei közül néhány minden évben bejut az Akadémiára. Evenként rendez növendékhangversenyt, amellyel minden alkalommal nagy közönség és sajtósikert arat.

Bihari Teréz zenetanár, született Szegeden, a felső leányiskolát szülővárosában végezte. Zenetanulmányait s a zeneszerzést *König Péternél* kezdte, majd a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Kéry Szántó* növendéke lett. Tanári oklevelét mint a pedagógiai ösztöndíj nyertese, kitüntetéssel szerezte meg. 1923-óta a *Fodor-zeneiskola* tanára. Több önálló, művészi sikerű hangversenyt adott Szegeden és Nagykanizsán. Tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek.

Billér Irén színésznő, született 1898 január 27-én Budapesten. A polgári iskola elvégzése után 1913-ban a Színesszegyesület iskolájába iratkozott s 1915-ben már elszerződött Faragó Ödön

társulatához Kassa és Brassóba. Hamarosan feleségül ment *Faragó Ödönhöz*, akitől rövid idő után elvált és Budapestre jött. Először a Városi Színházban játszotta *Mátyás király* címszerepét, de a szerep gyengesége miatt visszatért Kassára és Pozsonyba. Később újra Budapestre jött és elszerződött a Fővárosi Operettszínházhoz. Itt először a *Marinda táncosnő*, majd a *Tatárjárás-Mogyoróssy önkéntesében* aratott emlékezetes sikert. Művészi pályafutásának egyik határköve a *Három grácia* egészen kivételes, tartós sikere, melynek főszerepét 300-szor játszotta. A *Halló Amerika* című revüben bámulatos mutatványt végzett 100 előadáson keresztül. Később a Városi Színházhoz szerződött s a *Bob herceg* címszerepében volt bemutatkozó előadása. Ez időtől fogva felváltva játszott a Városi és Király Színházban egyéniségéhez illő primadonna szerepeket. 1929-ben Bécsbe a Stadttheaterhez szerződött s azóta csak ritka vendégszereplésképpen jön haza. Főbb szerepei: *Repülj fecském - Marianka*, *Kiss és Kis--Marcsa*, *Nótás kapitány-Boriska*, *Nebánts virág--Denise*, *Varázs keringő-Franci*, *Drótostót-Zsuzska*, *János Vitéz-Mátyás király* címszerep, *Rose Marie-lady Jane*, *Suhanc-Józsi*, *Szó kimondó asszonyág-Hübscher Katrin*, *Pompadour-Belotte*, *Csattan a csók-Arlette*.

Bíró Anny, született Budapesten. Középiskoláit a Szilágyi Erzsébet leány gimnáziumban végezte, majd a Hellerau laxenburgi mozgásművészeti iskolában végzett kurzus után, a *Madzsar-iskoiát* végezte el s ott nyert diplomát is. 1927 óta a *Szentpály-csoport* tagja, s résztvesz a csoport összes előadásain. Részt vett a

müncheneri tánckongresszuson s fellépett Fiúmeban és Abbáziában. 1926-ban nyitott iskolát s azóta foglalkozik pedagógiával. Olasz-, Német- és Franciaországban tett tanulmányutakat, beszél az angol, német olasz és francia nyelveket.

Bíró Ilona festőművész és zene tanár, született Budapesten. Középiskolái elvégzése közben került a Zene művészeti Főiskolára, ahol *Thomán István* növendéke volt. Tanári oklevelének elnyerése után *Fényes Adolf* és *Zádor Istvánnál* tanult festeni s ettől kezdve párhuzamosan foglalkozott a zenepedagógiával és a festészettel. Később zenei tanulmányait még *Weiner Leónál* egészítette ki, mely után a Budai Zeneiskola tanára lett. Képei szerepelnek minden nagyobb kiállításon.

dr. Bíró Izabella, budapesti közisztviselői családból származik. Középiskolái egy részét Budapesten, egy részét a nagyváradi premontrei gimnáziumban végezte. Az érettségi megszerzése után a budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karán, magyar-német szakból szerzett tanárnői oklevelet és tett doktorátust. Doktori értekezése könyv alakban IS megjelent ; *Miksa császár Weiskunigja és Teuerdankja n magyar történelem szempontjából* címen. Még egyetemi hallgatónő korában ösztöndíjjal egy évet a müncheni egyetemen töltött. Jelenleg az Andrássy-úti gimnázium tanárnője. Több cikke jelent és jelenik meg a Nyitra vármegye, Magyar Helikon, Szivárvány, Budapesti Hírlap, Dolgozó Asszonyok Lapja és a Magyar Középiskolában.

Bíró Jánosné, leánynéven *bikfalvi és böződi Máthé Judith*, született Böződön, Udvarhely

megyében. A háború Petrozsényben érte, hol férje az Ipartestület és a Bányász Munkás Egyesület elnöke volt.

1916-ban az első román betöréskor, menekülni voltak kénytelenek, a visszavonulás után azonban újra visszatértek s segítették enyhíteni a fájdalmat és nyomorúságot. 1919-ben a román megszállás után, a románok petrozsényi első ténykedése megfosztotta a családot vagyontól s újra menekülésre kényszerítette. Ellenőre az Unitárius Nők Szövetségének s résztvesz az egyesület minden jótékonyági akciójában.

Bíró Sári, született Budapesten. Iskoláit a szülői háznál végezte. Zenei tehetségét édesanyjától örökölte, aki egészen kislány korában kezdte meg zenei nevelését. Kilencéves korában a Fodor-féle zeneiskola növendéke lett. Első hangversenyét 14 éves korában adta, egész estét betöltő műsossal. Ez időtől kezdve minden évben ad önálló hangversenyeket. Az akadémiai osztályokat mint *Kálmán György* növendéke, magántanulóként kitűnő osztályzattal végezte el. A Zeneművészeti Főiskolán 1930-ban nyert állami művészi oklevelet. Sokat szerepel zenekari hangversenyeken is *Dohnányi* és *Fleischer* vezénylete alatt. Emlékezetes sikerű *Jeanne Marié Daverral*, az európai híru zongoraművésznővel adott két zongorás hangversenye.

Biscara Betta operaénekesnő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után énektanulmányokat kezdett *Maleczky Biankánál*, *Márkus Dezsőnél* és *Stoll Gizellánál*. Első önálló hangversenyét 1927-ben tartotta a Zeneművészeti Főiskolában. Nagy hangskálájára való tekintettel ez időtől kezdve

operaszerepekkel kezdett foglalkozni. 1930 májusában debütált a Városi Színházban az *Álarcosbál-Oszkár* szerepében, mellyel úgy a sajtót, mint a közönséget egy csapásra meghódította. E sikere után a Városi Színház azonnal szerződtette. Később *Gilda* szerepében aratott igen meleg sikert.

Biskey Karola magyar kir. postafőellenőrnő, régi nemesi család sarja, született 1870-ben Kassán. A felsőleányiskolával kapcsolatos kereskedelmi szaktanfolyamot ugyancsak Kassán végezte. Egyike volt az úttörőknek, kik önálló kenyérkereseti pályára léptek. 1894-ben az első m. kir. állami távbeszélő hivatal kezelőnöje lett. 1909 óta küzd a posta-, táviró- és távbeszélő nőtisztviselők érdekeiért. Legfőbb előmozdítója volt, hogy a magyar posta nőtisztviselői elvesztett tisztviselői jellegüket visszanyerték. Ez az eszme érlelte meg és vetette meg alapját az 1920-ban megalakult Posta- Távíró- és Távbeszélő Nőtisztviselők Országos Egyesületének. Azonkívül szociális téren a nő- és gyermekvédelem, szegényügy stb. terén fejt ki rendkívüli munkásságot. Gróf *Pálffy Pálné* és *Farkas Edit* vezetése alatt álló Kath. Nővédő Egyesületben mint patronesz kezdte meg szociális és karitatív működését. Örökös tanácstagja és alelnöke a Szociális Misszióknak, nagyasszonya az Emericana és a Magyar Cserkészleány Szövetségnek, igazgató választmányi tagja az Országos Rákóczi Szövetség Zrínyi Ilona Körének, választmányi tagja a MANSz, a Magyar Asszonyok Pártszövetsége, a Magyar Urinők Otthonának. A Magyar Kir. Posta- Távíró- és Távbeszélő Nőtisztviselők Országos Egyesületének elnöke.

Felügyelőbizottsági és választmányi tagja a Postabetegségi Biztosító Intézetnek, társelnöke az Országos Postás Zene- és Kultúregyesületnek, választmányi tagja az Országos Postás Nyugdíj-pótló Egyesület és a Postás Sportegyesületnek. A KANSz postás főcsoportjának választmányi tagja, és szakköri alelnöke a KANSz Posta egyetemes bizottságnak. A háború alatt nagyon sokat dolgozott és áldozott a katonáért. A forradalom alatt tagja volt az akkor létesített Magyar Nők Klubjának, mely a keresztény-társadalom vezető asszonyaival a forradalom után mindjárt megkezdte titkos ellenforradalmi ténykedését. A kommün alatt sokszor forgott életveszedelemben az ellenforradalomban való részvétele miatt. A kommün bukása után évekig működött mint iskolaszéki tag és az I. kör. elöljáróság választmányi tagja. Az idegen táncok egyre erősödő térfoglalásával szemben első úttörője volt a magyar tánc életrekeltésének. 1926-ban írta meg első felhívását s ezzel egyidejűleg tánc-tanfolyamot szervezett mindkét nem-beli úri ifjúság számára. 1927 május 2-án a tanfolyam résztvevőivel *Magyar estélyt* rendezett a pesti Vigadóban, hol 200 magyarruhás pár vonult fel s adott elő magyar táncokat korhű viseletben. Erről az estélyről filmfelvétel is készült, amely 1928 májusban került bemutatásra a Rádiusban. Hazafias magatartása, szorgalmas hivatali működése és közéleti tevékenysége elismerésképpen felettes hatósága előterjesztésére a Kormányzó 1927-ben Signum Laudí's-szal tüntette ki. Tehetséges festő és zenész.

Blaha Lujza, a nemzet csalogánya, született Rimaszombatban, Gömör megyében 1850 szeptember 8-án, meghalt

Budapesten 1926 január 18-án. Apja *Reindl Sándor* huszártiszt, az 1848—49-es szabadságharcot mint őrmester szolgálta végig. Anyja *Ponty Aloiza* színésznő. Apja a szabadságharc után *Várai* néven színész lett. írni, olvasni nyolcéves kora után *Kápolnai János* színésztől tanult. Szüleivel végigjárta az ország minden kisebb-nagyobb városát, míg végre 1858-ban a győri társulathoz kerültek. A kis *Lujza* ekkor jutott először iskolába s még ugyanez év január 5-én a *Koldusnőben* lépett először színpadra. Folytonos vándorlás, nélkülözés és nyomorgás, ekhós szekéren való dobálódás után, tizenhároméves korában már kész színésznő volt és önálló szerepeket játszott. Szülővárosában 1863-ban lépett először színpadra. 1864-ben a Budai Népszínházhoz szerződött, ahol a *Csikós* című népszínműben aratott óriási sikert. Itt a színház három karmestere: *Sziklavölgyi*, *Jacoby* és *Schimacsek* tanították. Innen Szabadkára szerződött s szabadkai tartózkodása fordulópont volt életében. Itt állomásozott ugyanis a Lichtenstein dzsidás ezred, s karmesterének *Blaha Jánosnak* feltűnt a szép és tehetséges lányka. Foglalkozni kezdett vele, kiképezte kolaratur énekesnővé s 1866-ban feleségül vette. 1870-ban férje tüdővészben meghalt s *Blaha Lujza* 20 éves korában özvegyé lett. Még ugyanez évben a Nemzeti Színház meghívta vendégszereplésre. A *Tündérlak Magyarhonban* című népszínmű *Marcsa* szerepében lépett először közönség elé. Ez időtől kezdve felváltva játszott Budán és a Nemzeti Színházban. 1973 január 30-án, a *Fekete dominó Angela* szerepében énekelte első operadarabját. 1875 január 15-én a *Falu*

rossza premierjén *Finom Rózsi* szerepében olyan sikert aratott, amilyent talán előtte soha még nő a Nemzeti színpadán. Az egyetemi hallgatók kifogták kocsijából a lovakat s ruháját annyira széjjel-szedték, hogy kölcsönként köpenyegben kellett lakására menekülnie. 1875-ben férjhezment *runyai Soldos Sándor* földbirtokoshoz. Házassága azonban két év után válással végződött. Ugyanebben az évben megvált a Nemzetitől s a Népszínházhoz szerződött, ahol *Angot asszony* leányában lépett először közönség elé. 1881 február 26-án báró *Splényi Ödön* felesége lett. 1883 júniusában a Népszínház egész együttesével a bécsi An der Wien Theaterben a *Piros bugyelláris, Tótleány, Corrievillei harangok* főszerepeiben lépett fel s az összes bécsi lapok egyhangú elragadtatással magasztalták a legnagyobb magyar művésznőt. 1896 márciusában egyidőre elbúcsúzott a főváros közönségétől. Ugyanez év április 21-én az Országos Magyar Iskola Egyesület tiszteletbeli tagjává választotta s október 22-én 25 éves művészi jubileumára megjelent *Kéry Gyula: Blaha Lujza élete* című munkája. 1900 október 15-én a Népszínház 25 éves évfordulója alkalmával meleg ovációban részesítette s a király koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. 1901 május 7-én 30 éves évfordulóján annak, hogy az ország első színpadára lépett ismét szerepelt a *Tündérlak Magyarhonban*. Még ez év május 10-én a Nemzeti Színház örökös tagjává választották. Október 31-én búcsúfellépést tartott a Népszínházban a *Sárga csikó-Erzsike* szerepében, amelyet ez alkalommal 150-edszer játszott. 1912-ben a Magyar Színház társulátával ismét Bécsben lépett fel, a *Rang és mód* és a *Nagymama* címszerepében. 1920 márciusában a székesfőváros a Népszínház előtti teret *Blaha Lujza*-térnek nevezte el. Az ő nevééről nevezték el az 1920 október 21-én megnyílt Újpesti Színházat is. 1920 szeptember 8-án országos ünnepségek keretében ülték meg 70 éves születésnapját, 1921 október 8-án, hosszas szünet után fellépett a nevééről elnevezett s az Unió részvénytársaság tulajdonát képező színházban. 1923 márciusában az Országos Színészegyesület örökös disztagjává választotta s ugyanez év szeptember 9-én a székesfőváros tanácsa nyugdíját 1,200.000 koronára emelte fel. 1926 január 18-án az egész nemzet gyásza és könnyei között hosszas, súlyos betegség után meghalt. Temetése, az egész ország részvéte s az egész főváros jelenléte mellett folyt le. Koporsójánál a Nemzeti Színház előcsarnokában *gróf Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter, *dr. Sipőcz Jenő* polgármester, *Hevesi Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója, *Szirmai Imre*, *Beöthy László*, *Porzolt Kálmán*, *Gál Gyula* és *Ilovsky János* mondtak gyászbeszédet. Szülőházán Rimaszombatban, 1926 februárjában leplezték le az emléktáblát, Blaha Lujza halálával nemcsak egy asszony, nemcsak egy művésznő, hanem az eleven legenda, a testet öltött magyar szó, az igazi, hamisítatlan báj, a magyar temperamentum s soha nem pótolható zseni költözött el tőlünk. Soha szebben, szívhez szólóbban, igazabban nem énekeltek, beszéltek, kacagtak, mozogtak magyar színpadon s hogy a mai Budapest olyan magyar, mint amilyenek az ország fővárosának lennie kell, abban nagyobb érdeme senkinek sem volt, mint *Blaha*

Lujzánál. Az ő egyetlen mosolya, szava, egyetlen közszájra kerülő dala, többet tett az akkoriban még német Budapesten a magyarosítás érdekében, mint amennyit politikusok, városatyák, törvények és plakátok nem évek, de évtizedek alatt tettek. Emléke örökké ragyogni fog a magyar színjátszás egén s a Nemzet csalóányának helye örökre betöltetlen marad. Több mint 60 éves művészi pályájának összes szerepeit lehetetlen volna felsorolni, épen ezért csak a főbbeket említjük meg. Tündérlak magyarhonban-Marcsa, Fekete domino-Angéla, Falu rossza-Finum Rózsi, Szökött katona-fulcsa, Sárga csikó-Erzsike, Vereshajú-Szilaj Kata, Piros bugyellár-Török Zsófi, Cornevillei harangok-Szerpolette, Suhanc-Józsi, Szókimondó asszony-ság-Hübscher Kata, Aranykakas-fogadósné, A bor-Eszter s a Nagymama-Szerémy grófnő. Bozzay Margit.

Blaschek Aladárné bányatanácsos neje. A Pécsi Emenca Ludovica Corporatiójának Dominája. Szegénysorsú egyetemi hallgatók társadalmi irányítása a fő köztevékenysége.

Blaschek Mária polgári iskolai tanárnő, született Sopronban. A soproni szent Orsolya-rend polgári iskolai tanárképzőjében nyert tanárnői diplomát. Diplomája elnyerése után Pozsonyba a nyilvános jelleggel felruházott Paternus Victoria magán polgári leányiskolához került, hol matematikát és természet-tudományt tanított. Innen Eperjesre ment az evangélikus polgári leányiskolához, hol 1916-tól mint az iskola igazgatónője működött. A háború alatt az eperjesi Vöröskereszt Egylet önkéntes ápolónője volt. A cseh megszállás után kiutasították. 1919-től Ruszton (Sopron

megye) tanított német nyelven. Rusztól nehéz körülmények között újra mentekülnie kellett, így került Csurgóra, ahol 1927 áprilisáig működött. Jelenlegi állásába a rákospalotai polgári leányiskolához választás útján került. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyletnek, választmányi tagja a Rákospalotai Stefánia Egylet s az Újpesti Evangélikus Nőegyletnek és jegyzője a Pro Hungária Nők Világszövetségének. Németül, franciául és angolul beszél.

Blaskó Mária, született Lúgoson, 1891 szeptember 20-án. Édesapja néhai *dr. Blaskó Lajos*, a Délvidéki Apponyipárt titkára volt. A polgári iskolai tanárképzőt a temesvári és kalocsai képzőkben végezte el. Ifjúkori szociális működésének szintén Temesvár volt a színtere, onnan indultak útra első könyvei is. Öt évig tanított, azután egy évet mint az Országos Katholikus Munkásnő Egylet központi titkára töltötte el, a keresztény munkásmozgalommal foglalkozva. Szíve azonban visszavonzotta az irodalomhoz és az ifjúsághoz. 1918-ban A Szív újság munkatársa lett. A kommunizmus alatt háromszor volt tartóztatva és A Szív többi munkatársaival együtt szenvedte végig a kommunistákkal megszállt Kongregációs-Otthonban a vörös világ borzalmait. A kommunizmus bukása után tíz évig kizárólagosan a Jézus Szíve Gyermekgárda mozgalomnak élt. Végig utazta az országot, vallásos és hazafias ifjúsági csoportokat szervezett és országszerte hasonló előadásokat tartott szülőknek és gyermekeknek. E munka mellett nem szünetelt irodalmi működése sem. írásai folyóiratokban jelentek meg, könyvei nagyobbrészt a Szent István-Társulatnál

Negyven könyve van közforgalomban, melyeknek mindegyike több ezer példányt ért. Munkái túlnyomóan az ifjúságnak szólnak, de vannak felnőtteknek írt regényei és imakönyvei is. Művei három idegen országban: Németország, Ausztria és Belgiumban is ismertek. Működését a nagy nyilvánosságtól elzárkózva folytatja, nem csatlakozott semmiféle szervezett egyesülethez. Jelenleg A Szív munkatársa és a Gárda vezető lap szerkesztője.

Blazsejovszky Károlyné, Boronkay Amélie, született Nagykanizsán 1870-ben. Atyja *Boronkay Károly* neves tanár, pedagógiai író volt, ki a magyarosítás körül szerzett kiváló érdemeket. Férje *Blazsejovszky Károly*, bizalmi állást töltött be I. Ferenc József udvaránál. Blazsejovszkyné mindig a közjónak élt. Harmincöt évig volt szegénygyám a fővárosnál, látogatott nyomortanyákat és fegyencnőket s húsz esztendeig táltal ingyen népkonyhákön és látta el ruhával, élelemmel kerülete szegényeit. Sokat dolgozott a fiatalörü bünösök bíróságánál és cselédügi tárgyalásoknál. A háörü alatt Augusztá magyar királyi hercegasszony vezetése mellett mint önkéntes ápolónő a pályaudvarokon és kórházakban teljesített szolgálatot. Munkássága elismeréséül a német vaskeresztel és a magyar örösskeresztel tüntették ki. A háörü utáni nyomorúság megszüntetése körüli legnagyobb érdeme, hogy a női Munkát Értékesítő Klotild Egyesületben megszervezte és megindította a kesztyüvarró tanfolyamot és kesztyüvarrást úri hölgyek részére, amely a kereskedelmi minisztérium segítségével ma már 70 úrinőnek ad géhelhetést.

von Blondel Sacy írónő, születési néven *Megyery Sarolta*, született Ballassagyarmaton. Édesapja Megyery István koronaügyész, cs. és kir. kamarás. Iskoláit az Erzsébet Nőiskolában végezte, s 1919-ben Rózsahegyí Kálmán színésziskolájába iratkozott. Itt fedezte fel *Mátray Ernő* a Reinhardt színházak rendezője és azonnal szerződtette Berlinbe, ahol 58 filmnek a főszerepét játszotta el. 1922-ben férjhezment, de házassága rövid idő után válással végződött. Ekkor kezdett irodalommal foglalkozni, s megírta első scenáriumát és novelláit. Több regénye jelent meg. Elsőnek a *Fény szerelmesei*, majd *Vera Denis* és legutóbb *Gál a becsüs*. E munkái német nyelven is megjelentek. Állandó munkatársa a Pester Lloydnak és az Újságnak. Több felolvasást tartott a Rádióban. Közben Rózsahegyí Kálmán meghívta színésziskolájába a filmjátszás tanárának. Scenáriumai közül Németországban többet feldolgoztak. Foglalkozik filmrendezéssel is. Külföldön: Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában, Spanyolországban, Hollandiában és Dalmáciában járt.

dr. Bobula Ida, ifjabb *Bobula János* építész leánya, 1900-ban született Budapesten. A gimnáziumot itt és Liptószentmiklóson végezte. A cseh megszállás idején kezdett irodalommal, főleg irreudenta versek írásával foglalkozni. Első verses kötete 1920-ban jelent meg *Versek* cím alatt. Elénk részt vett a diákéletben s mint a MEFHOSz női csoportjának elnöke, eredményesen dolgozott az egyetemét végzett nők választójogáért, továbbá a műegyetemnek a nők előtt való megnyitásáért. 1923-ban a budapesti egyetem «summa cum laude» avatta az

újkori történelem doktorává. Sokat utazott Nyugateurópa országaiban s majd két évet töltött amerikai főiskolákon, szociális szempontból tanulmányozva az ipari munka adminisztrációját és az amerikai magyarságot. Hazatérése után több felolvasást tartott. 1926-ban a kultuszminiszter egyetemi leányintézetű előadónak nevezte ki. A minisztériumban diákszociális ügyekkel foglalkozott és résztvett az új szegedi leányintézet létesítésének munkálataiban. Számos hazai és külföldi folyóirat munkatársa. Cikkeiben többnyire társadalomtudományi kérdésekkel foglalkozik.

Bock Ida igazgatónő, született 1870 december 19-én Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. 1895 óta tartozik az Erzsébet Állami Nőiskola kötelékébe s 1924 március óta igazgatónője a Tanítónők Otthonának. 1912-től 1920-ig Cinkotán a Magyar Gazdaasszonyok Intézete igazgatónője volt. A kommun alatt az intézet vagyonának megóvása érdekében szinte emberfeletti munkát végzett. Evek óta vezeti a Mária Dorothea Egyesület kötelékébe tartozó Tanítónők Otthonát, amelynek fő célja az elaggott tanítónőknek mérsékelt áron otthont nyújtani. Minden erejével a nőnevelés szolgálatában áll.

csikszentmártoni **Bocskor Antalné**, leányneven *Korbáss Rozália*, született 1866-ban Alamoron, Fehér megyében. Iskoláit Nagyszébenben végezte. 1913-ban került Budapestre s ez időben kezdte társadalmi működését is. A háború alatt a katonák részére gyűjtött szert adományokat s személyesen is hathatósan támogatta anyagilag a társadalom és a háború elesettjeit. A háború után nagy szeretettel és hozzá-

értéssel karolta fel az erdélyi menekültek ügyét. Ekkor alapította meg *Bornemissza Adél* bárónővel a kiülődött erdélyi menekült asszonyok egyszülői erdélyi nőegyesületét, a Szilágyi Erzsébet Nőegyletet. A fenti nőegyletnek 1922-ben közóhajra elnöknője lett, s ezt tartja ma is. Az egyesület nívóra emelése és az ország több városában helyi szervezetek megalakítása személyéhez fűződik. 1920-ban az Erdélyi Magyar-Székely Szövetség női bizottságának elnöknője lett és ezen egyesület révén hatalmas lendülettel emelte fel az erdélyi menekültek közös szomorú sorsát, s nagy anyagi támogatást nyújtott nekik. Több erdélyi menekült főiskolai hallgató kifejezetten az ő anyagi támogatása révén jutott diplomához. Magas színvonalú társadalmi működéséért a Társadalmi Egyesületek Szövetsége tízéves jubileumának érdemkeresztjével tüntették ki. Választmányi tagja: a Pro Hungária Nők Világszövetségének, tagja a Mansznak, a Szociális Misszióknak, választmányi tagja és társelnöknője a Társadalmi Egyesületek Szövetségének. Férje aktív kúriai bíró.

albisi **Bód Etelka**, született Székelyudvarhelyen. Az Erzsébet-nőiskola elvégzése után a Zeneakadémia énektan- szakára iratkozott s 1912-ben szerzett diplomát. Még ugyanaz évben a Baár-Madas református leánylíceum kézimunka- és énektanárnője lett, ahcl azóta is tanít. Sokat foglalkozik irodalommal, több felolvasást, előadást tartott, nevezetesen: *Családi élet Hollandiában*, felolvasta a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületben 1924-ben, *Vallásos nevelés Hollandiában*, előadta a kisvárdai református estélyen 1924-ben, *Faji saját-*

ságok a magyar dalban, felolvasta a Rádióban 1928-ban. Az Új Idők kézimunkarovatának munkatársa. Leszár-mazottja *Bőd Péter* ref. lelkésznek, az első magyar ref. egyháztörténetírónak. Tagja a budapesti Enek és Zenekar Egyesületnek s a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek.

albis **Bőd Péterné**, *Persz Katinka*, született Kisbéren. A tanítónőképzőt Kolozsvárt, a tanárnőképzőt az Erzsébet Nőiskolában végezte. Oklevele megszerzése után Nagyszébenben tanított 25 éven át, azután a románok elől menekülve a budafoki polgári iskola tanárnője lett. Nagyszébenben tíz éven át a Katholikus Nővédő Egyesület elnöknője volt s e tisztségében főleg a szegényügyet karolta fel. A szegényeket személyesen kereste fel úgy, hogy kikutatta a tényleg rászorulókat és így segítette őket. A háztartási alkalmazottak kérdését is nagyszerűen oldotta meg. Elhelyezésükről, erkölcsi nivójuk emeléséről is gondoskodott. Tanította az analfabétákat, leányköröket létesített, ahol a kenyérkereső leányokat gyűjtötte maga köré. Budapestre kerülve a Szilágyi Erzsébet Nőegylet társelnöke, a MANSz I. ker. szervezetének jegyzője, a Kath. Nővédő Egyesület anyák köreinek előadója lett. E minőségében a proletár asszonyok részére tart ismeretterjesztő előadásokat. Cikkei jelentek meg különböző egyházi és társadalmi lapokban.

B. Bodó Erzsi, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Később a Nemzeti Zenede növendéke lett s még növendék korában a Városi Színház szerződtette. Gounod: *Faust-Margit* szerepében lépett először közönség elé. Ezt követték *Troubadur-Leonora*, *Pa-*

raszthebsület-Lola, *Carmen-Michaela* és a Wagner-szerepek. 1927-ben *Sál-japinnal* oly nagy sikerrel énekelte *Faust-Margitját*, hogy másnap a Magyar királyi Operaház rendes tagnak szerződtette. Operaházi főbb szerepei: *Turandot*, *Álarcosbál*, *Don Juan* és a Wagner szerepek. A magyar hét alatt Nürnbergben is szerepelt a Magyar Királyi Operaház társulatával a *Turandotban*. 1928-ban férjhez ment *Berg Ottóhoz*, a M. Kir. Operaház karnagyához.

dr. Bodor Aladárné Szentgyörgyi Czeke Vilma, született Temesváron. A munkácsi állami gimnáziumban tett érettségi után a Pázmány Péter tudományegyetemen szerzett tanári oklevelet. Ifjúsági irodalommal már egyetemi hallgató korában foglalkozott s azóta bár közben férjhez ment és családanya lett, több ifjúsági könyve jelent meg. Nagy tevékenységet fejt ki szociális téren és a MANSz szervezési munkálataiban. Nagy érdeme az elhagyott, szegénysorsú gyermekek rendszeres iskolánkívüli szórakoztatásának és nevelésének megoldása és keresztül vitele. E munkáról a kultuszminiszter megbízásából írta meg a «Gyermekszeretet iskolája» című könyvet. Egyéb nevezetesebb munkái: «Rózsahullás» novella kötet (B. H. 1927), «Éneklő tulipán» meséskönyv (Pallas, 1922), «Lyukas mogyoró» (Singer és Wolfner, 1929), *Vampyr* (a Nép). A Rádióban gyakran tart mesedélutánokat. Alapító tagja a Gyermekszeretet Egyesületnek, választmányi tagja a MANSz-nak.

Bodor Klára, zenetanárnő, született Budapesten, iskoláit a Mária Terézia leánygimnáziumban végezte. Iskoláival párhuzamosan folytatta zenei tanulmá-

nyait, *Bihari Tereznél, Woititz Margitnál*, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Senn Irénnél*. Már kezdettől fogva szívesen foglalkozott pedagógiával. Tanári oklevelének elnyerése után a *Freudzeneiskola* tanára lett, ahol azóta is tanít. Pedagógiai hitvallása a szeretet.

báró Boemelburg Konrádné, leánynevén *Kaas Rózsa* bárónő, született Budapesten. Tanulmányai befejezte után a szülői házban maradt, de már résztvett a társadalmi mozgalmakban. Foglalkozott irodalommal is. Vallásfilozófiai cikkei jelentek meg az Evangélikus Családi Lapban, utóbb külön lenyomatban is megjelent *Legyen világosság* című essay-je. Ezenkívül angol és francia cikkeket ültetett át a magyar nyelvre. Férjhezmenése után azonban visszavonult s a feleség és anya szerepén kívül csak jótékonykodással foglalkozik.

Boemm Klára, festőművész, zongoratanár, született Lőcsén. A felsőbb leányiskolát szülővárosában végezte. Festészetet atyja Boemm Tivadar festőművész vezetése alatt tanult, majd Drezdába került, ahol a Konzervatóriumban nyert tanári oklevelet. Előbb a drezdai D. Utelle leánynevelő intézetben tanított, majd hazatért s a zongoratanítás mellett a festészetet is kultiválni kezdte. Először a Nemzeti Szalonban állított ki virág- és egyéb csendéleteket. Később azonban szerepelt a Műcsarnok tárlatain is. Iparművészettel is foglalkozik s ilyenmű munkáival úgy a bel- mint a külföldi kiállításokon szép sikert ért el. Párisban az 1906-ban rendezett nemzetközi kiállításon faégetéses kula-csát Diplom d'honneur-rel tüntették ki.

Boemm Rítta, festőművésznő, fér-

jezett Fehér Kálmánná. Művészeti szakíró neje. Született Lőcsén 1868-ban. Az elemi és felsőbb leányiskolákat Lőcsén végezte, tizenötéves korában szü-leivel együtt Drezdába költözött, ahol a Konzervatórium zongora tanszakát végezte. Már kora gyermekéveiben szorgalmasan festegetett s a konzervatórium végeztével teljesen a festőművészetnek szentelte magát. Első mestere édesapja Boemm Tivadar, kiváló bidermayer-kon festőművész volt, akinek hazafias érzésére jellemző, hogy a drezdai szász királyi udvar udvari festőjének hívta meg, de mert ennek a tisztségnek betöltéséhez német állampolgárság felvétele volt szükséges, azt nem fogadta el. Atyai mestere után Wilhelm Klaudius, a jeles német mester, majd Paul Pötsch, Kari Banser, a drezdai Festőakadémia igazgatója, Ermene Gildo Donadim következtek. Legelső ízben a drezdai Sächsische Kunstverein-ban, Grosse Internationale Akvarell Ausstellung-ban állított ki. Itt tűnt fel kivételes tehetségével, amelynek elismerésül a magyar állam állami ösztöndíjjal jutalmazta és három évi tanulmányútra, illetve továbbképzésre Párisba küldte. Itt a párisi Julien-iskolában, Jules le Fevrel, Robert Fleuri, majd az Atelier Vittiben Olivier Merson, Raphael Kollen voltak tanítómesterei. Később Párisból Budapestre költözött, ahol jelenleg is él. Budapesten tíz évig festőiskolát tartott fenn. Állandó kiállítója nemcsak a Műcsarnoknak, a Nemzeti Szalonnak és az utóbbi által rendezett vidéki tárlatoknak, de a legelsőrangú külföldi kiállításoknak is. Résztvett a sanfranciskói kiállításon, a Berliner Internationale Grosse Kunstausstel-

lángon és a Turini Internationalis Kiállításán. Műveiből a Könyves Kálmán műintézet 1910-ben kollektív kiállítást rendezett. 1909-ben az állami akvarell-díjat, 1911-ben a Nemzeti Szalon állami akvarelldíját, Londonban pedig ezüst-érmert nyert. Megalapítója az Akvarellisták és Pasztellisták Egyesületének. Főművei közé tartoznak az érsekújvári, csákván és ózdi lutheránus templomok számára festett oltárképek, a Napkori templom Kínában, az Új Kalocsa néven alapított magyar missziós templom oltárképei, valamint az a két kép, amelyeket Ferenc József király magánképtára számára vásároltak meg. Öt képét a Szépművészeti Múzeum számára az állam, három képét pedig a Fővárosi Képtár vásárolta meg. Művészete a legegényibb művészetek egyike.

kopacselli Boér Tiborné, leánynéven *mezőcsáti Mezey Margit*, született Budapesten. Gimnáziumi tanulmányait a budapesti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte. 1920-ban a MAC színeiben elnyerte a magyar bob-bajnokságot s több kisebb-nagyobb díjat a ski- és bob versenyeken. 1923-ban felesége lett *Boér Tibor* vezérigazgatónak. 1925-ben győzött a Rodlmeisterschaft dér Magastátra versenyben a Kárpáti Egyesület színeiben. Jelenleg is aktív résztvevője minden nagyobb versenynek s úgy a külföldi mint a hazai ski- és bob-versenyeken kiváló eredményeket ér el. Tagja és lelkes támogatója a Gyermekevédő Ligának.

Bognár Dusi mozgásművésznő, született Budapesten. A kereskedelmi érettségi megszerzése után *Szentpály Olga* mozgásművészeti iskolájában nyert oklevelet. Oklevele megszerzése után ta-

nult még *Mirkovszky Máriánál* is. Tizenkét éve foglalkozik mozgásművészettel s egy éve pedagógiával. Sokat szerepelt nyilvánosan. Több olaszországi turnén vett részt.

S. Bokor Malvin író, született 1890-ben Baján. Iskoláit a Nőképző Egyesület leánygimnáziumában végezte, s ott tett érettségit is. Első írásai középiskolás korában, *Asteroid* álnév alatt jelentek meg mint novellák a Pesti Hírlapban és mint versek az Új Időkben. Később saját neve alatt jelentette meg munkáit, írt több napilapba és folyóiratba. Huszonhároméves írói múltja alatt több száz cikket, verset, novellát írt s egyike legkedveltebb és legolvasottabb nőíróinknak. Tizenkét kötet regénye és négy novellás kötete jelent meg. Legismertebbek: *Két világ, Vihar, Virradat, Hét tél, hét nyár*. Történelmi regényciklusa: *Velencések, Árpádvér, Esztergomi diák, Az utolsó Árpád, Olimposz* című regénye a magyaron kívül német és angol nyelven is megjelent. A Pesti Hírlap belső munkatársa, s mint ilyen, állandó aszszonycikk írója. Tevékeny részt vett a Magyar írók Köre megalapításában. Gyakori felolvasója a rádióknak. Férje *dr. Semtey Róbert* ügyvéd. Két fia van.

dr. egri Bonis Pálné, leánynéven *Wallon Emma*, született Budapesten.

1912-ben szerzett középiskolai tanári oklevelet. Több egyfelvonásos darabot írt és több előadást tartott a Szociális Misszió Társulatban. Cserkészdarabjait különböző cserkészcsapatok adták elő Budapesten és a vidék nagyobb városaiban. A *Szilágyi Erzsébet* ünnepélyen két egyfelvonásos nemzeti tárgyú darabja került előadásra a budai Vigadóban, *Beethoven* című daljátéka pedig

1927-ben a Rádióban. Foglalkozik művészettörténelemmel is s e szakból rendszeres hallgatója a Pázmány Péter tudományegyetemnek. *Hajnalhasadás* című munkája most van sajtó alatt. Tagja az Országos Középiskolai Tanáregyesületnek, a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége oktató osztálya s a Vörös kereszt Egyesületnek. Tanácstagja a Soli Deo Glória református diákszövetségnek, s alelnöke a Magyar Növendő és Szülőotthon Egyesület hölgybizottságának. A «Szilágyi Erzsébet» leánylíceum rendszeres tanára. Férje *dr. egri Bonis Pál* ügyvéd, szakíró.

száldoboz **Borbáth Ödönné**, született *márkusfalvi Barabás Anna* festőművésznő, nyugalmazott tábornok neje. *Barabás Miklós*, a híres, nagy magyar festő unokahúga. A középiskola elvégzése után előbb *Krivács Sziics Györgynél* magánúton, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Vaszarynál* tanult. Portréfestő. A Nemzeti Szalonban évenként rendez csoportkiállítást. Több képéről jelentek meg reprodukciók napilapokban és folyóiratokban. Rendszeres tagja a Nemzeti Szalonnak.

Bordy Jánosné, leánynéven *Ember Ottilia*, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a tanítónőképző intézetbe iratkozott és nyert oklevelet. Tanít rajzot, slöjdot, tornát és éneket. 9 éve áll a székesfőváros szolgálatában. Előszeretettel foglalkozik festéssel. Tagja a Magyar Vörös kereszt Egyesületnek. Férje *Bordy János* felsőkereskedelmi iskolai tanár.

legyesbényei és berencsi *Borteleky Matild* iparművésznő. Iskoláit Kolozsváron és a berlini Iparművészeti Főiskolán végezte. Évek óta Amerikában él s neve

egyike a legjobbaknak. Magyar vonatkozású jótékony célú kiállításairól minden amerikai lap elismerően ír. A hollywoodi magyar körökben egyik legagilisabb hirdetője a magyar népművészetnek és a trianoni igazságtalanságnak.

Boschan Hely, született Budapesten. Iskoláit részben Bécsben, részben Budapesten a Notre Dame de Sion-ban végezte, mely után Párisban egyetemet hallgatott. 1926-ban az Országos Zene-művészeti Főiskola énektanszaki növendéke lett és mint *Sik József* tanítványa kapott oklevelet. 1927-ben *Sebestyén György*, a berlini Städtische Oper karnagya ajánlására meghívták a berlini Städtische Operhoz próbát énekelni. A próbaéneklés után azonnal szerződtek. Sok nagy szerepén kívül több hangversenyen vett részt mint közreműködő és több önálló hangversenyt adott. Sokszor énekelt úgy a budapesti, mint a berlini Rádióban. Beszél magyarul, németül, franciául és olaszul.

Bossányi Margit zenetanárnő, született Budapesten. Középiskoláit a Sacre Coeur zárdában végezte. Ezután *77zomán István* növendéke lett és annak mesteriskoláján nyerte művészi oklevelét. Képesítésének elnyerése után főleg a pedagógiával foglalkozott, de szerepelt a dobogón is, különösen jótékony cél érdekében. 1917-ben zongoratanfolyamot nyitott, amelyen növendékei a legmagasabb kiképzést nyerik. Hangversenyeiről a sajtó a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik.

dr. Bozóky Lajcsné, leánynéven *Benyovits Piroska* hangversenyénekesnő, született Fiúméban. Iskoláit Budapesten a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Zene-

művészeti Főiskolára iratkozott s mint *Sik József* tanítványa, 1928-ban nyert operaénekesnői oklevelet. Vizsgázott a *Szevillaiborbély-Botina* szerepében. 1928-ban ment férjhez *Bozóky Lajos* szolgabíróhoz. Férjhezmenetelével művészi pályafutása megszakadt. Növendékkorában mint közreműködő többször vett részt a Zeneakadémián és a Vigadóban tartott hangversenyeken, többször énekelt a Margitszigeten, a szimfonikus zenekarral és a Rádióban, úgyszintén magánestélyeken és jótékonycélú előadásokon. Tanulmányait ma is folytatja *Márkus Dezső* főzeneigazgatónál.

Bozóky Magda operaénekesnő, a Városi Színház tagja, született Budapesten. Iskoláit az Erzsébet-leányliceumban végezte. 1925-ben az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol 1930-ban nyert operaénekesnői oklevelet. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Többek között a Katholikus Körben, a margitszigeti és az állatkerti szimfonikus hangversenyeken és jótékonycélra. Külföldön: Ausztriában, Németországban és Olaszországban járt. Beszél magyarul, németül és olaszul.

Bódy Zoltánná, a zalaegerszegi Szociális Missziótársulat elnöknője, született Zalaegerszegen. A középiskoláit Veszprémben és Frohsdorfban végezte. 1927 óta elnöknője a fenti szervezetnek. Nagy agilitással vesz részt a szegények helyzetének javításán. Ügybuzgóságának bizonyítéka az, hogy a szervezet által eddig kiosztott segély 226.520 P-t tesz ki. Szervezőképességét hirdeti a sok akció, amellyel a szervezet erejét emeli. 1903-ban ment férjhez Bódy Zoltánhoz, aki jelenleg Zalavármegye alispánja.

özv. **Bóhm Aurélné,** született *cselei és kólnási Kálnássy Matild Petronella.* Festő tanulmányait Sátoraljaújhelyen, születési helyén végezte. 1914-ig állított ki a Nemzeti Szalonban. 1915-ben elvégezte a Vöröskereszt ápolónői tanfolyamot s mint vezetőápolónő, hosszú évek során tanított. Önzetlen munkássága jutalmául megkapta a II. oszt. Vöröskeresztet a hadiékítménnyel, az I. oszt. ezüst díszérmet a hadiékítménnyel s több elismerő oklevelet. Férje tábornok volt. Tagja a Kath. Népszövetség, Nemzeti Szalon, a Vöröskereszt, Pro Hungária Magyar Nők Világszövetsége egyesületeknek s a Magyar Irodalom és Művészeti kongresszusnak.

Bóhm Ella zongoraművésznő, született Szabadszálláson, Pest megyében. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte, zongoratanulmányait hétéves korában kezdte *báró Zech Aglájánál.* Később *Varró Margithoz* került s 1927-ben nyert tanári oklevelet a Zeneakadémián. Tanulmányait ezután ismét *Varró Margitnál* folytatta, ahol művészi kiképzést nyert. Első önálló hangversenye Kecskeméten volt 1929-ben. Ezt követőleg több vidéki városban adott önálló hangversenyeket.

Bóhm Gyuláné Sztojanovits Adrienne, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a székesfőváros váciutcai gimnáziumában tette le s a kolozsvári Konzervatóriumban szerezte meg énektanítónői oklevelét. Zenei tanulmányait atyjánál *Sztojanovits Jenő* zeneszerző, karnagnál, *Bellovits Imrénél,* valamint édes anyjánál végezte. Már hosszú pedagógiai múltra tekinthetett, amikor a Zeneművészeti Főiskolán zene- és énektanári diplomát szerzett. 1920-ban

létesítette testvéreivel a Sztojanovits-terzettet, mellyel ugyanez évben léptek nyilvánosság elé, a Zeneművészeti Főiskolában rendezett hangversenyükön. Azóta úgy a fővárosban, mint a vidék nagy városaiban adtak nagyszerű hangversenyeket. Ezenkívül 1907 óta a Szent István-bazilika alténekesnője és alapító tagja a Palesztrina kórusnak. A legnagyobb érdemeket azonban mégis mint pedagógus szerezte. 1908-ban lépett a székesfőváros szolgálatába. 1913 óta tanít a Szilágyi Erzsébet leánylíceumban. Ugyancsak 1913-ban alapította a ma már híressé vált gyermekkórust, mely a Mátyástemplom diákmiséi kórusát szolgálta, míg a világi kórus az iskola ünnepéelyeit teszi fényessé. 1927-ben a Zeneművészeti Főiskolán tartott gyermekkórusával először énekkari hangversenyt, amelyen kis növendékeivel fényes sikert aratott. Azóta minden évben ad a gyermekkórus hangversenyt, mindig megújuló és fokozódó siker mellett. A kórus Rádióban is állandóan szerepel. 1931 márciusában pedig Bécsben hangversenyezett, ahol először a Collegium Hungaricum meghívott szakemberek, zenepedagógusok és zenekritikusok, majd a Konzerthausban előkelő, kényes ízlésű közönség előtt aratott fényes sikert s ezzel egy új, számottevő magyar kultúrértékkel ismertette meg a külföldet. A fentemlített hangversenyeken kívül a Cuddy-hangversenyeken, a Székesfőváros zenekarral és az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság stb. hangversenyein szerepelt kórusa, melyet *Toscanini* és a Wiener Sängerknabenchor karnagya, *Müller* is meghallgatott és megdicsért.

Brabecz Alfrédné, Wellisch Margit festőművésznő, született Budapesten.

Festőtanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán *Bosznaynál*, majd magánúton *Fényes Adolfnál* végezte. Mint vendég két év óta a szentendrei művésztelepen dolgozik. Először a Tavaszi Szalon kiállításán szerepelt. A Nemzeti Szalon s a Műcsarnok állandó kiállítója.

báró Brandenstein Albertné, leányneven született *Vavrik Leona*. Született Egerben. Iskolai végzettsége felsőbb leányiskola. Apja *dr. Vavrik Béla*, a Kúria és a Főrendiház v. másodelnöke. A háború alatt, évekig a hadifogolygyámolító irodában dolgozott, mely munkájáért kitüntetésben is részesült. Férje végigküzdötte a háborút s az orosz harctéren súlyosan megsebesült. Két fia van. Béla egyetemi tanár a bölcsészeti szakon, Gyula titkár a kereskedelmi minisztériumban.

Braun Kató festőművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségit az állami Mária Terézia gimnáziumban tette le. Később a festéssel kezdett foglalkozni, de nem végzett ily irányú komoly tanulmányokat s mint autodidakta érte el azt, amit célul tűzött. 1929-ben állított ki először a Kút kiállításán, utcarészleteket, amelyekkel a szakkörök és a sajtó figyelmét is magára vonta.

Braun Paula zenetanárnő, született Bécsben. A *Nőképző* tanulmányaival párhuzamosan végezte a *Zeneművészeti Főiskolát*, ahol három évig *Szendy Árpád* növendéke volt. Oklevelének elnyerése után *Durigó Ilonával* hangversenykörútra indult és *Németországban és Svájcban* aratott jelentős sikereket. Hangversenykörútja befejeztével mestere, *Szendy Árpád* asszisztense lett. 1920-ban vállalta el a Fodor-zeneiskola

felső osztályainak tanítását s azóta a neves művészeknek egész serege került ki keze alól. Így: *Jámbor Ági, Sas Dezső, Augenfeld Magda, Réti Tusi, Mocsári Irén* stb. Még növendék korában jelent meg első könyve a *Kéztartás és a billentés módszere*-ről, mely a *Zeneművészeti Főiskola* kötelező tankönyve lett. Ezután *Előtanulmányok a skálához* c. könyvét írta s ugyanakkor szerkesztette meg az ú. n. *ujj tornakészülékét* amely a kéz elhelyezés, helyes kéztartás és a helyes irányban való mozgás elsajátítását könnyíti meg. Erről a találmányról a világ legnagyobb művészei és pedagógusai írtak kritikát, így többek között *Breithaupt, Dalcroze, Fischer* stb. Legújabb művét: *Die ersten 18 Lektionen*, a *Schott Frères*-cég adta ki.

Bráz Jánosné, született *szatmári Antal Anna*, kormányfőtanácsos neje. Budapesti hivatalnok családból származik. Kereskedelmi érettségét tett, közvetlen utána férjhezment Bráz János, akkori állampénztári ellenőrhöz, Lőcsére. A lőcsei nőegyletben intenzív tevékenységet folytatott. 1913-ban férjét Kispestre helyezték s ő is itt kezdte meg karitatív működését. 1917-ben megalapította a Kispesti Szent Alajos egyesületet azon céllal, hogy hadiárvaik számára otthont létesítsen. Az egyesület segítségével az árvaház e! is készült s azt, mint elnöknő 1924 karácsonyán nyitotta meg. Jelenleg 76 hadiárva és elhanyagolt gyermek számára nyújt az árvaház otthont 6—18 évig, ahol a gyermekek a Mária-testvérek tanítórúdjának felügyelete alatt állanak. Ezt megelőzően 1920-ban megalakította ugyancsak Kispesten a Szociális Bizottságot, amely a szegénygondozást tűzte

ki céljául és amely több különböző külföldi jótékonyági akcióval áll össze kötetésben. (Pl. Hilfe für Ungarn; Pedlov kapitány stb., stb.) Szociális és gyermekvédelmi megbízottja Kispest városának s megbízottja a magyar Vöröskereszt egyletnek is. Ennél az egyesületnél szerzett elvülhetetlen érdemeiért 1925-ben a népjóléti miniszterium elismerő oklevéllel tüntette ki. Háláját és elismerését, jegyzőkönyvi kivonatok és oklevelek formájában Kispest városa is kifejezte, míg a Kormányzó 1927-ben legmagasabb elismerésével s a Signum Laudisszal tüntette ki.

Brezo Margit hangverseny és operanékesnő, született Budapesten. A felső leányiskolát és a kereskedelmi iskolát Egerben végezte. Tanulmányai után, egy ideig a hivatalnoki pályán működött, de ez a működés csak arra volt jó, hogy módot nyújtson énektanulmányai bevégzésére. E tanulmányait *Jäger Vilmosné* vezetése mellett a Budapest székesfővárosi Felső Zeneiskolán, a művészképzőn fejezte be és továbbra is e mesterénél folytatja. 1928 február 18-án mutatkozott be első önálló hangversenyén, a Zeneművészeti Főiskolában. 1929-ben ugyanitt adott önálló hangversenyt meleg siker mellett. 1930-ban szintén adott hangversenyt s 1931 február 9-én tartott hangversenyén a nálunk még ismeretlen izlandi, norvég, svéd, finn, holland és orosz szerzők dalait szólaltatta meg, osztatlan tetszés mellett. Önálló hangversenyein kívül több zenekari hangversenyen is működött, így többek között a Székesfővárosi Zenekarral is.

Bricher Kálmánna, született Körmenen, Vas megyében. A felső leány-

iskolát a pinkafői zárdában végezte. Iskolái végeztével férjhez ment s házaságából egy leánygyermek született. A szociális munkába férjhezmenetele után kapcsolódott. Örökös tagja a Magyar Vöröskeresztnek. A Pro Hungária, a Szentkorona és a Szociális Misszió tagja. A gyűjtéseken urnavédőként szerepel.

Brieger Klára festőművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi után a Képzőművészeti Főiskolán, mint *Réthy* tanítványa szerzett oklevelet. Állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak, a Műcsarnoknak. Egyik tervezője és festője az esztergomi gyóntató kápolna fal-freskóinak. A Nemzeti Szalon rendes tagja.

dr. Bródy Ernőné, leánynéven *Hirschfeld Erzsébet*. Korán elhalt budapesti szülők gyermekeként nagy szorgalommal végezte gimnáziumi tanulmányait a felsőbb leányiskola tanfolyamán s tett jeles érettségit a Markó-utcai gimnáziumban. Már leánykorában tagja volt a Feministák Egyesületének. 1907-ben férjhez ment *dr. Bródy Ernő* országgyűlési képviselőhöz, ez időtől fogva közeli szemlélője a politikai életnek. 1920-tól, a női választójog megadásától, bekapcsolódott a politikába s a demokrata pártban fejt ki intenzív pártmunkát. Legfőképpen a szociálpolitikai kérdések érdeklik és e témakörbe tartozó cikkei az Újságban és a Magyar Hírlapban látnak időnként napvilágot. Utóbbi sajtó orgánumban 1927-ben *Dolgozó nők* címen rovatot is nyit. Még ez évben sikeresen fejezi be a Kísérleti Szociális tanfolyamot is, melynek 1926 óta volt szorgalmas hallgatója. 1928-ban önálló lapot indít a *Dolgozó Asszonyok Lapját*, amely az

általános női kérdések mellett, főleg a nők elhelyezésének problémáját igyekeznek minél sikeresebben megoldani.

Bródy Lili író és újságíró, született 1906 május 6-án Királyhelmeceen. Tizenöt éves korában már bankhivatalnok, húszéves korában újságíró lett, jelenleg a Pesti Napló belső munkatársa. A modern Budapest fiatal nőgenerációjának legalaposabb ismerője. Friss és kitűnő humorú írásai új hangot vittek a modern magyar zsurnalisztikába és ezekből a cikkekből egy kegyetlenül éleszemű megfigyelő hangján az analitikus mélységek tiszta lírikusa bontakozik ki. Sorra veszi a mai nő minden típusát: az elszegényedett úricsaládok dolgozni nem akaró, otthon zsebpénzt kunyeráló, minden tragédiát jasszlányos humorba átmentő leányait, a pénztelen művészlányt, aki minden szenvedést vállal a mesterségéért, a férfimunkát végző új dolgozó nőt, az intellektuelt, az ötőrai teák táncoló, semmittevő leányait, a fővárosba vágyódó új vidéki leányokat, a B-listás férjét eltartó, éjjel-nappal dolgozó fiatalasszonyokat s a kor női típusainak e mindannyiunk előtt ismerős galériáját a megfigyelés minuciózus vonalain túl egy megértő és megbocsátó testvéri szeretettel öleli körül. Az utóbbi időben főleg verseivel aratott nagy sikert; mély lírától és a kifejezés biztonságától vezetett versei új műfajt nyitottak meg a magyar irodalomban. A *Manci* című regénye, amely azt beszéli el, hogyan lesz egy «jópofa» pesti kisleányból «rendes ember», először a Pesti Naplóban jelent meg folytatásokban.

Brossek Rudolfné, leánynéven *koronkai Józsa Piroska*, született Koronkán, Marostorda m. A felső leányiskolát

Marosvásárhelyen, további tanulmányait, irodalmat, nyelveket, zenét a szülei háznál végezte. Férjhezmenése után kapcsolódott bele a nőegyleti mozgalmakba Brassóban, ahol férje az Osztrák-Magyar Bank h.-főnöke volt. Itt a Katholikus Nőegyesületben fejtett ki működést. A megszállás után Szegedre került, ahol már intenzívebben vett részt a társadalmi mozgalomban. Alakulásakor lett tagja a MANSznak. Ezután rövidesen elnök lett a vigalmi osztálynál, ahol nagysikerű estélyeket rendezett, melyeken a magyar zenét és általában a magyar művészetet igyekezett pártfogolni. A befolyó jövedelmekből az Erdélyből és a megszállott területről menekült egyetemi hallgatókat segélyezték. Ezután a MANSz szegedi csoportjának lett a társelnöke s mint ilyen, több éven át fejtett ki igen agilis tevékenységet. Budapestre kerülvén, a MANSz leánykörök országos elnöke és az elnöki tanács és intézőbizottság tagja lett. E tisztségében a vidéki leánykörök felügyeletét és ügyeik intézésének irányítását végzi.

Bruck Hermina festőművésznő, született Budapesten. Művészeti tanulmányait Párisban bátyjánál, *Bruck Lajos* neves festőművésznőknél kezdte. Hazatérve mint *Ebner Lajos* növendéke folytatott tanulmányokat, majd ismét hosszabb külföldi tanulmányútra ment. Több mesternél tökéletesítette tudását, de legtöbbit *Pián Castellinél*, a Borghese villa igazgatójánál dolgozott. Először a Múcsarnokban állított ki, ahol első képét *Klotild főhercegnő* vette meg, de vásárolt tőle *I. Ferenc József* is. A Szépművészeti Múzeum szintén vásárlói sorába tartozik. Egy virágképpel ezüst-

érmert nyert a Képzőművésznők kiállításán.

Brüll Miksáné, leánynéven *Szász Margit* iparművésznő, tanárnő, szül. Szenicen. Tanulmányait a debreceni Dóczy leánynevelőben végezte, majd Bécsben kézimunkatanárnői képesítést nyert. Iskolái elvégzése után Brüll Miksa mérnök felesége lett. Szakirodalommal asszonykorában kezdett foglalkozni. Számos cikke jelent meg a német, úgyszintén a magyar iparművészeti lapokban. Ez utóbbiakban szociológiai tárgyú cikkeket írt. 1920-ban nyitotta meg iparművészeti szalonját, amely kézimunkák és lakásdekorációk tervezésével foglalkozik. Több ízben szerepelt nemzetközi kiállításokon. Munkáit a külföld is kedveli, s tervei eljutnak Amerikába is. A háború előtt igen élénk társadalmi működést fejtett ki. Résztvett az akkori nőmozgalmakban. Jelenleg inkább leányára Brüll Magdára hárítja ezt a feladatot, aki a Dolgozó Nők Klubjában fejt ki élénk tevékenységet és folytat értékes irodalmi munkásságot.

Budanovits Mária operaénekesnő, született 1894 augusztus 12-én Szabadkán. Már mint diplomás tanárnő jött Budapestre, hogy a Zeneakadémián folytassa tanulmányait. Később Németországban *Cahier* asszonynál tanult. Első fellépte 1914 május 7-én volt a Magyar kir. Operaházban a *Troubadour Azucéna* szerepében, mely után le is szerződtették. 1917 júniusában *Palotay Árpád* operaénekes felesége lett. 1923-ban fényes sikerrel szerepelt Berlinben. Főbb szerepei: *Bánk bán-Gertrud*, *Walckür-Fricka*, *Álarcosbál-Ulrika*, *Nürnbergi mester dalnokok-Magdaléna*, *Fannybáró Tordayné*, *Figaró házassága-Mar-*

celina, Aida-Amneris, Lohengrin-Ortrud, Carmen és Delila címszerep.

komády **Buday Gáborné, F. Zilahy Janka**, született Krasznahorvátin. Iskoláit magánúton végezte. A társadalmi mozgalmakba a brassói Magyar Jótékony Egylet tagjaként 1897-ben kapcsolódott be. Később az ottani gyermekotthon elnöknője lett s ezen tisztségét meneküléséig, 1916-ig megtartotta. Ez idő alatt állandóan 11 árva gyermeket tartott és nevelt saját költségén. A háború alatt megszervezte a nőegylet varróműhelyét, melyben az összes brassói katonakórházak fehérneműit 20—30-ad magával javította. Ugyanez időben a Napközi Gyermekotthon érdekében parasztszekéren ülve járta be a közeli falvakat és házról-házra járva gyűjtötte össze az otthon részére szükséges élelmiszereket, nem egyszer Predeálon, a román határon átszökve csempészte át a zsírt és szalonnát, és kiszökölte Romániából a liszt vámmentes behozatalát vagon számra a népkonyhának is ha az itthoni gyűjtés nem fedezte a szükségletet. Több jótékony célú előadást, tea délutánt rendezett a katonák itthon maradt családtagjai felségélyezésére. 1916-ban nagyon súlyos körülmények között menekült Brassóból Budapestre. Ezután kapcsolódott a Szilágyi Erzsébet Nőegylet működésébe, ahol rövidesen választmányi tag, majd alelnöknő lett. Volt elnöknője a Brassói Jótékony Egyletnek, választmányi tagja a Vöröskereszt Egyesületnek, a Pro Hungáriának, hivatalos patronázsa a Fiatalkorúak Bíróságának, tagja a Lágymányosi Asszonykörnek és a Magyar Úrasszonyok Szövetségének, társelnöke a Felvidéki, Délvidéki és Erdélyi egyesületek-

nek. Férje nyugalmazott törvényszéki bíró, volt kir. közjegyző, ügyvéd.

Buday Mária énekesnő, született Rákoshgeten. Középiskolai tanulmányait a Szent Margit-intézetben végezte. Később a Fodor-zeneiskolában zongorát, majd négy éven keresztül a *Pethő* házaspárnál énekelni tanult. Első nyilvános szereplése a Zeneakadémián volt. Azóta állandóan szerepel hangversenyeken, jótékony célú előadásokon, emlékünnepeken, közöttük a Zeneakadémián tartott *Kiss József* emlékünnepeken is. Több vidéki turnén vett részt s állandó kedvelt szereplője a Rádiónak.

gyulafalvai **Bulyovszky Aladárné melisnyei Mellékly Irma**, született Budapest. Középiskolai végzettsége van. Édesanyja nagykállói Kállay Anna. Anyósa Bulyovszky Lilla volt híres színművésznő, apósa Bulyovszky Gyula író. A háború alatt jelentékeny összegeket adományozott a kórházaknak és hadiárvékat, hadiözvegyeket gyámolító egyesületnek. Két ágyalapítványt tett a Stefánia-gyermekórházban is. Férje nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos, egyetlen fia, Aladár, közgazdasági egyetemi hallgató.

Bún Józsefnél kormányfőtanácsos, a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank vezérigazgatójának, az ismert műbarát és műpártolónak neje. Férjével együtt azok közé a kevesek közé tartozik, akik a legnagyobb csöndben ugyan, de állandóan támogatnak minden nemes akciót és jótékonyági mozgalmat. A háború alatt, a Szent István-kórházban vöröskeresztes ápolónői minőségben teljesített önkéntes hazafias működést. Szomorú részese a kommün alatti időknél is, amelynek borzalma

férje oldalán csak azért szenvedte át, hogy küzdelmeiből részét kivehesse. Gondolkozására, lelkesedésére jellemző, hogy amikor családjával együtt külföldön tartózkodik, gyermekeit ünnepek alkalmával magyar ruhában járattja és úgy ezzel, mint a gyermekek magyar táncaival szolgálja messze idegenben a magyarság propagandájának annyira szükséges ügyét. Ízig-vérig lelkes magyar asszony, akinek nem kis érdeme a magyar művészetnek az a hathatós és nagy áldozatkészséggel való támogatása, amelyről nemcsak a művészi körökben tudnak, hanem, amelyről a magyar festők képeiből hosszú éveken át összegyűjtött képtára is tanúskodik.

Burger Jenőné Kaczián Viola, született Szegeden. A Színiakadémia elvégzése után a kolozsvári Nemzeti Színház drámai hősnője lett. Játzott egyideig Nagyváradon, később Bécsbe, majd Németországba került. Stuart Mária, Medea, Lear király stb. nagy tragikái szerepeiben aratott sikert. 1913-ban ment férjhez Burger Jenő szivargyáros-hoz. Férjhezmenetele után visszavonult a színpadtól. Azóta ír. Essay-i jellemrajzai jelentek meg a mannheimi, karlsruhei, müncheni lapokban s a Pester Lloydban. A Stuttgarter Neues Tagblatt és a Kölnische Volkszeitung munkatársa.

Buzogány Anna, Budapesten 1870-ben született. Édesatyja Buzogány Áron kultuszminiszteri tanácsos, ősi székely család sarja. Édesanyja altorjai Bartha Róza, annak a vértanúnak volt a leánya, akit 1848-ban Zalatnánál az oláhok kegyetlenül legyilkoltak. Iskolai képzettségét nagyrészt az Erzsébet nőiskolában szerezte meg, ahol elemi és polgári iskolai tanárnői képesítést nyert, míg

külföldi utazása és tartózkodása alatt két ízben a jénai egyetem hallgatója volt. Később a Magyar Hiszekegy költője, Pap-Váry Elemérné családjánál töltött két évet mint nevelőnő, amely után a székesfőváros iskoláinál mint polgári iskolai tanárnő működött. Tagja a Protestáns Nőszövetségnek, intézőbizottsági tagja a MANSz-nak s az Unitárius Nőszövetség egyik alapító elnöke. Szélsőséges időkben igen kiváló tevékenységet fejtett ki, a keresztény és nemzeti eszmék fenntartásának érdekében.

Christián Lilly operaénekesnő, a Városi Színház tagja, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol *Hilgermann Laura* növendéke lett. 1926-ban nyert operaénekesnői oklevelet. Vizgázott *Faust-Margaréta* szerepében, melynek eredményeként a Városi Színház azonnal szerződtette. Jelentősebb szerepei voltak *Faust*, *Tannhauser*, *Dohnányi Ernő*, *Donna Simona* s *Hoffmann meséi* című operákban. Külföldön Krakkóban adott önálló hangversenyt és énekelt az ottani Rádióban is. Önálló hangversenyt tartott itthon a Zeneművészeti Főiskolán és több nagy vidéki városban.

dr. Csaba Margit orvos, született Budapesten. Az érettségét az áll. leánygimnáziumban, az orvostudon oklevelet a Pázmány Péter-tudományegyetemen szerezte. 1924-ben. Már elsőéves medika korában Lenhossék tanár intézetében dolgozott és itt működött diplomájának megszerzéséig. Ezután a Korányi-klinika kutató laboratóriumába került, ahol 1929-ig Karczag professzorral együtt,

különösen a rákkutatás és a ciánmérgezés ellensúlyozása terén ért el kiváló eredményeket. Foglalkozott az átörökléssel is s legutóbb a sejtenyésztéssel ért el szép sikereket. Ezirányú kutatásairól a Budapesten tartott nemzetközi sejtkutató kongresszuson számolt be. A kongresszusnak egyébként egyedüli magyar nő tagja volt. 1929 júliusában a II. sz. kórbonctani intézet szövettényésztő laboratóriumának vezetésével bízták meg. Működése eredményéről a Kir. Magyar Orvosegyesületben és Amsterdamban «A szívizom gyógyszeres befolyásolása a szövettényészetekben») című előadásában számolt be. Tudományos működése irodalmilag is jelentős. Sokat dolgozik külföldi és hazai szaklapokba. Ügyvezető elnöke a MONE női csoportjának, melynek keretében számos előadást tartott.

Cimbalmos Mihályné, Biró Lenke, született Segesváron. Iskoláit Kolozsváron végezte s ott nyert tanítónői oklevelet is. Működését Petrozsényban kezdte, ahonnan azonban 1916-ban, az első oláh betöréskor menekülni kényszerült. 1921-ben a fiatakorúak felügyelőhatóságához került, mint pártfogónő, 1922-ben a kultuszminisztériumban s 1923 óta az igazságügyminisztérium által fentartott s a fiatalok felügyelőhatóságához tartozó átmeneti fiúotthonban teljesít szolgálatot. Férje gépészmérnök. Tagja a MANSznak s a Pro Hungáriának.

csávossi és bobdai Csávossy Benigna bárónő, született Budapesten. Iskoláit Grázban végezte. A társadalmi mozgalmakba a Szociális Misszió révén kapcsolódott, hol karitatív jellegű működést fejt ki. Alelnöke a Pro Hungária Nők

világszövetségének s a szövetség kérésére a külföld több nagy városában személyes propagandát fejt ki a magyar igazság érdekében. Fővédnöke a Szent Gellért Egyesületnek.

Csáth (Cservenyák) Györgyi újságíró, született Balassagyarmaton. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte Budapesten. Írással már iskolas leánykorában kezdett foglalkozni. 23 éves korában a Magyarországnak, Balassagyarmatról, mely lakóhelye volt, tudósításokat írt. 1927-ben Budapestre jött és azóta több fővárosi napilapnak ír szociálpolitikai cikkeket, fordításokat és vidéki ismertetéseket.

zsarnai Csehy Etelka, született Gáva-Szabolcson. Édesatyja néhai *zsarnai Csehy Péter* mádi földbirtokos, édesanyja néhai *tatai Tororjossy Neszti,* a jótékonyágáról ismert lelkes nagyszony volt. Gondos neveltetését részint a szülői házban, részint a temesvári Notre-Dame de Sionban nyerte. Iskolái végeztével férjhez ment, de házasságában csalódott s rövidesen elvált. Elválása után leányával Budapestre költözött s csakhamar a posta szolgálatába lépett, ahol pár év alatt vezető állásba került. A kora fiatalságában átélt sorozatos csapások és nagy lelki válságok, valamint a háború után ránk szakadt szerencsétlenség, rendkívül komollyá, elmélyedővé tették és fokozták lelkében a nemzeti, faji és szociális problémák iránti érdeklődését. Szervező egyénisége előbb tisztviselői alakulatok létesítésében és irányításában találta meg alkotó terét, majd a közügyek távolabbi és szélesebb tevékenységi körébe kapcsolódott be. Már serdelű leánykorában a nyiregyházi Bessenyei Körben, majd a Nyír-

vidék hasábjain volt szószólója a nőemancipáció különféle kérdéseinek. Elveiért, hazafiasságáért és keresztény magatartásáért a kommün alatt nagyon sok üldöztetésben volt része. Az Angolkisasszonyok kiutasítása miatt küldöttséget szervezett és vezetett a vörösórség parancsnoka elé. Később állásából elmozdították és halálra ítélték, az ítélet végrehajtása előtt azonban megszállott területre menekült. A kommün bukása után visszatért és a Szociális Misszió Társulat által szervezett hazafias és segítő akciók egyik vezetője lett. Ugyancsak tagja lett a propaganda minisztériumnak s a tisztviselők kommün alatti magatartását felülvizsgáló bizottságnak. Különböző lapokban írt verseket, tárcákat és vezércikkeket. 1920-ban a kormány országos propaganda útra küldte abból az alkalomból, hogy a parlament a nőkre is kiterjesztette a választó jogot. Tagja a Szociális Misszió Társulatnak, a Keresztény Szocialista Pártnak, Állami Tisztviselők Országos Egyesületének s elnöknője a Postások Országos Kaszinójának. Néhány éve visszavonult a közszereplésektől s egyetlen leánya mellett él Pesthidegkúton.

Csendes Gyuláné, leánynéven *Számpele Rozália*, született Komáromban. Édesanyja báró *Kochmeister Teréz*. Férje székesfőváros tanácsstag. Gyermekek és fiatal leányéveiben sok időt töltött *Jókai Mór* társaságában s ennek hatása alatt írni kezdett. Több verse jelent meg napilapokban és folyóiratokban. Sokat jótékonykodik, a háború alatt sokat dolgozott a harctéren küzdő és sebesült katonák érdekében. Több jótékony egyesület tagja.

Csernák Anna, szobrász és iparművésznő, született Zentán. Iskoláit Zentán és Szegeden végezte. Tizenhatéves korában egy gyári üzemhez került mint tisztviselő. Ez idő alatt nagy elfoglaltsága dacára, rajztanulmányokat folytatott és nyelveket tanult. 1919-ben, a megszálláskor, Budapestre került és Pécsi tanár művészi fényképező iskolájába iratkozott, melyet sikeresen el is végzett. Később női divatszalonot nyitott, s közben tanulmányozta az ősi magyar mintákat, a meglévő dísz- és egyéb magyar ruhákat és ezek alapján készítette terveit. Ez időben kezdett festeni tanulni Nemes Mihálytól, a történeti festőtől.

1920-ban hűgával szőnyegszövőműhelyt nyitott hol kiváltképen tanítással foglalkozott. A szobrászművészetet senkitől sem tanulta. Első kiállítása 1929-ben volt a Múcsarnokban hol egy magyarruhás kislány mellszobrát állította ki. Készít kerámiai dolgokat, figurális dísz tárgyakat, frissen égetett színes majolikákat. Több előadást tartott egyesületekben és a Rádióban a magyar viseletről. 1928-ban megjelent «01tözködjünk magyar ízléssel» című könyve. Nagyobb utazásokat tett Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Bulgáriában, Törökországban, Görögországban, Szerbiában és Kisásziában. Beszél a magyaron kívül németül, angolul, és franciául.

Cservényák Éva zongoraművésznő, született Balassagyarmaton. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál és Svájcban Lausanneban végezte. Zongorázni tízéves kora óta tanul. 16 éves korában Bécsbe ment, ahol egy évig *Guido Petersnél*, majd ismét itthon *Thomán István* zongoraművésznél tanult. Első nyilvános fellépése 1918-ban volt

Balassagyarmaton, mely után ugyanott több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Budapesten *Thomán* mesteriskolájának nyilvános hangversenyén a Zeneakadémián és a Musica koncertjein szerepelt. Apja néhai *Cserenyák György* gyógyszerész, anyja *báty Berkó Eszter*. Külföldön: Ausztriában és Svájcban járt.

dr. Csesznek Margit, férjezett *dr. Apáti Jenőné*, született Szombathelyen 1884. évben. A budapesti Pázmány Péter tudomány egyetem orvosi fakultásán 1906. évben szerzett orvosi oklevelet, amely után három évig Nékám professzor klinikáján mint gyakor nok működött. Később, mint bőrgyógyász, kozmetikai orvos, Párisban gyarapította fél éven át és Berlinben tökéletesítette két éven keresztül ezirányú gyakorlati tudását. A háború alatt, mint főorvos a katonai Vöröskereszt-üdülőben teljesített önfeláldozó szolgálatot, amelyért a Vöröskereszt hadi ékítményes díszjelvényével tüntették ki. Jelenleg magánprakszist folytat.

dr. vitéz Csia Sándorné, dr. Leicht Mária orvos, született Győrött. Előbb tanítói oklevelet szerzett, majd maturált, azután a budapesti Tudományegyetemen orvostudori oklevelet szerzett. Oklevelének elnyerése után elmegyógyászattal kezdett foglalkozni, majd rövidesen Trencsénben, a járványkórház sebészorvosa lett. Később Berlinben a Charité egyik fogászati osztályán a szájsebészetet és a stomatológiát tanulta. Férjhezmenetele óta Budapesten folytat orvosi gyakorlatot. Élénk tevékenységet fejtett ki az orvosnők megszervezése s a MONE női szakosztályának megalakítása körül. Választ-

mányi tagja a MONE női szakosztálynak, a MANSz-nak; tagja a Magyar Orvosok Országos Egyesületének, a Fogorvosok Egyesületének, és a Betánia Egyesületnek, amelynek keretében nők között valláserkölcsi tevékenységet fejt ki.

Csik Jolán festőművésznő, született Vízváron, Somogy megyében. Középiskolát és Képzőművészeti Főiskolát végzett. Tanárai: *Glatz, Nádler Róbert* és *Neogrady* voltak. Mint növendék több arisztokrata család gyermekeit tanította festészetre. Első kiállítása 1914-ben a Múcsarnokban volt, ahol a *Fehér rózsák* című képével jelentős sikert aratott. Azóta több kiállításon vett részt a Nemzeti Szalonban és nagyobb vidéki városokban. Tagja a Nemzeti Szalon és a Képzőművésznők Egyesületének.

dr. Csiky Aladárné, született *nagy-szeghi és ákosházi Sárkány Magdolna*. Előkelő régi dunántúli nemesi család sarja. Egyik őse, ákosházi Sárkány Ambur, a mohácsi vész idején országbírói méltóságot töltött be. Anyai ágon Lippay György érsek és a haza bölcse, Deák Ferenc rokona. Edesatyja, Sárkány Ferenc, a régi parlamenti élet ismert tagja. Pedagógiai kérdésekkel foglalkozik. Férje Csiky Aladár külügyminiszteri tanácsos.

özv. dr. Csiky Jánosné, született *magyarzsákodi csiksomlyói és erzsébetvárosi Hegedűs Irén*. Kolozsváron született s a magyarzsákodi Hegedűs-család tagja. Edesatyja dr. Hegedűs István, a budapesti magy. kir. Tudományegyetemen a klasszika filológia nyilvános rendes tanára volt. Férje dr. Csiky János vármegyei tiszti főorvos, a háború alatt mint ezredorvos teljesített frontszolgálatot. Orosz hadifogságba került, három évi szibériai fog-

ság után 1917-ben az utolsó orvosi csereakcióval jött haza s 1926-ban halt meg. Dr. Csiky Jánosné Hódmezővásárhelyen fejtett ki értékes kulturális és népnevelő tevékenységet már a béke éveiben. A háború alatt mint magyar vöröskeresztes ápolónő Manninger és Verebélyi egyetemi tanárok mellett teljesített hazafias szolgálatot. Ennek a szolgálatnak elismeréseképpen két ízben kapott magyar vöröskereszt kitüntetést. A háborút követő forradalom és kommün ideje alatt Hódmezővásárhelyen férjével együtt hazafias és nemzeti irányú működést fejtett ki s a kommün bukása után ő volt a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége Hódmezővásárhelyi alakulatának egyik lelkes megalapítója és társelnöke és később ügyvezető-elnöke. Mint ügyvezető-elnök Hódmezővásárhelyen előadásokat tartott és a menekült erdélyi székelyek javára nagy pusztai ünnepélyt rendezett, amelynek eredményeképpen egy vagon élelmiszert és 17,000.000 koronát juttatott a menekült székelyek részére. Az ő munkája eredménye a Hódmezővásárhelyen létesített háziipari telep, amely ma is eredményesen működik. Tormay Cecil oldalán a soproni népszavazás alkalmával ugyancsak lelkes munkát fejtett ki és beszédekkel nagy lelkesedést váltott ki a jelenlevőkből. Ma a MANSz elnöki osztályának vezetője és a TESz alelnöke.

alsócsernátoni dr. Csiky Kálmánna
Sebessy Gönczy Etelka, született Budapesten. Édesatyja Gönczy Pál, a hajdúság egyik régi, nemesi családjának sarja, az ország tanügyének egyik alapvető munkása. Édesanyja a bihari Végh-családból való, aki 1867-ben az első között volt, akik megértették Veres

Pálné hívó szavát és segítettek megalapítani az Országos Nőképző Egyesületet. Zenei tehetségét édesanyjától örökölte, aki már egészen kicsi korában megkezdte zenei művelését. Már 6—7 éves korában járt filharmóniai hangversenyekre és hallgatta Sarasate, Joachim, Liszt, Erkel, Bartalus művészeit. 12 éves korában Beethoven műveiből volt önálló hangversenye. Iskoláit a Janisch-leánynevelő intézetben végezte. Szépen induló zenei karrierjét 1874-ben házassága törte ketté. Férje dr. Csiky Kálmán, székely nemes, akkor országgyűlési képviselő, később egyetemi tanár és udvari tanácsos. Alapításától kezdve tagja és társelnöke az Orsz. Nőképző Egyesületnek, központi választmányi tagja, a magyar Vöröskereszt Egyesületnek. Alelnöke a Nagypénteki Református Társaságnak és a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek, stb.

H. Csillag Erzsí, született Szegeden. Iskoláit Budapesten a váci-utcai felsőbb leányiskolában végezte. Onnan a Zeneakadémiára iratkozott be s még az akadémiaóról férjhez is ment. Tanulmányait azonban azután is folytatta s ifjú Ábrányi Emilnének egyik legtehetségesebb tanítványa volt. Tanulmányai elvégzése után a Vigadóban önálló koncertet adott, amelynek sikere után a Városi Színház szerződtette. 1921-től két évig volt tagja a Városi Színháznak, ahonnan 1924-ben a hitvesi és anyai kötelesség elszólította. 1925-ben Németországban madame Cahier, a Metropolitán tagjánál folytatta tanulmányait s 1926 óta ismét tagja a Városi Színháznak. Főbb szerepei: Nedda (Bajazzók), Jancsi (Jancsi és Juliska), Laura (Koldusdiák), Fia-

metta (Boccaccio). Legkedvesebb szerepe a Cigánybáró Saffi-ja.

őzv. **Csillagh Károlyné**, leánynéven *budafai Faragó Etel*, született Siófokon 1875-ben. Középkorát végzett. A háború alatt a pápai közlegénykórház önkéntes vezetőápolónője volt, vaggontételekben gyűjtött szeretetadományokat nemcsak a mi katonáink, hanem az orosz hadifoglyok részére is. Férje földbirtokos volt, 1911-ben halt meg. Két leánya van: *Piroska dr. Biber Józsefné* és *Katalin*. A Pátria Szeretetház, Pro Hungária, Szilágyi Erzsébet Egyesület, Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, Urinők Kultúr Ligája, MOVE választmányi tagja és a Szentkorona Szövetség, Vöröskereszt Leányvédő Egyesület és a Pápai Kathohkus Nőegylet tagja.

Csillagné Mágócsy Etus festőművész. Született Siklóson, Baranya megyében. A Képzőművészeti Főiskolát végezte el. Ezt megelőzőleg *Glatter Árminnál* tanult. Az Akadémián *Csók* volt a tanára, a pécsi művésztelepen 1921-ben *Rudnay* korrigálta. Majd három éven keresztül a kecskeméti művésztelepen dolgozott s ott *Révész* növendéke volt. Előbb a pécsi, kecskeméti kiállításokon vett részt. Ma a Nemzeti Szalon s a Múcsarnok állandó kiállítója. Főleg portrait-eket, falurészleteket, genre dolgokat fest olajban. Egyévi tanulmányúton volt férjével, *Csillag József* festőművész-szel Olaszországban. A pécsi múzeumban van képe. A Független Művészek Egyesületének tagja.

Csillag Teréz, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Adonyban 1863 augusztus 15-én, meghalt Budapesten 1925 július 10-én. Még gyermekkorában került a Színiakadémiára, amelynek

hamarosan legtehetségesebb növendéke lett. Első éves színiakadémista korában elnyerte a főváros 100 pengős ösztöndíját, s már 1879-ben, 16 éves korában a Nemzeti Színházhoz szerződött. Kivételes tehetsége, pompás külseje, behízelgő orgánuma, talentumának minden szerephez való simulása hamarosan a legelső közé emelték. Ami pedig akkoriban, a Nemzeti Színház hőskorában, nem volt egyszerű dolog. Lelkiismeretessége a legkisebb és legnagyobb szerepekben teljesen egyforma volt, s egyforma lelkiismeretességgel játszotta a naiva, komika, klasszikus és társadalmi szerepeket. Nem volt előtte színészi lehetetlenség, s «beugrott», ha a szűkség úgy hozta magával, egy kis parasztlány szerepébe épen úgy, mint egy fejedelmnébe. 1883-ban férjhez ment *Grill Richard* udvari könyvkereskedőhöz. Házasságából két leány született. 1901-ben mellőztetés folytán átszerződött a Vígszínházhoz. Szíve azonban, három év után, visszakényszerítette hajdani nagy sikerei, a Nemzeti Színház színpadára. Ez időben nevezték ki a Színészakadémia tanáranak. 1909-ben a Nemzeti Színház örökös tagja lett. 1925-ben, 62 éves korában, gonosz természetű nehéz betegség támadta meg, amelyből nem épült fel többé. Azon kevesek közé tartozott, akik egyformán nagyok voltak embernek és művészeknek, s akiknek az elmúlása után itt is, ott is, hosszú ideig betölthetetlen űr marad. Virágokkal borított koporsóját a nemzet osztatlan részvéte mellett kísérték ki a főváros által ajándékozott dízsírhelyre. Sírjánál *Hevesi Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója, *Nagy Adorján*, *Góth Sándor* és *Almássy Endre* mondtak búcsúztatót.

Főbb szerepei: Vájlunk el-Cyprienne, Odette-Berangére, Nagymama-Márta, Pillangócsata-Rózsika, Ocskay brigadéros-Tisza Ilona, Balatoni rege-Benigna, Doktor úr-Sárkányné, Romeo-Dajka, Fösvény-Fruzsina, Konstantin abbé-Levarden grófnő, Gyurkovics leányok-Gyurkovics mama stb.

dr. Csipkayné Ozoray Zizi zeneszerző, született Érsekújváron. Iskoláit szülővárosában éj Nyitrán végezte. Zeneérzéke már fiatal korában erősen fejlett. 1923 óta intenzíven foglalkozik dal- és zeneköltéssel, főképp magyar dalok szerzésével. Eddig megjelent művei közül jelentősebbek: *Miért is hoztál piros rózsát, Ősz volt mikor megláttalak, Bigylik a boldogságom, Két fekete bogárszemed rabja lett a lelkem*. Irredenta dalai közül *Oda fönn a Nyitra partján* című dalnak óriási sikere volt, elismerő és dicsérő levelet küldtek: vitéz nagybányai *Horthy Miklós* kormányzó, Zita királyné és Anna királyi hercegasszony. Fordítással is foglalkozik, számtalan régi magyar nóta szövegét fordította le németre, angolra és franciára. Mint hangversenyénekesnő több hangversenyen vett részt saját dalaival és mint közreműködő. 1928 március 3-én önálló szerzői estje volt a Zeneakadémia nagyszínházban. A bevezető beszédet *Pékár Gyula*, a Petőfi Társaság elnöke mondta. Egy leánya és egy fia van.

csitári Csitáry Béláné, leánynéven ecsegi és sajjalgóczi Galgóczy Ilona, született Székesfehérváron 1867 szeptember 28-án. Iskoláit részben Székesfehérváron, részben Budapesten végezte. Irodalommal férje mellett, aki országgyűlési képviselő és gazdasági szakíró volt, kezdett foglalkozni. Részt vett férje minden

tanulmányútján, aki a magyar kormány megbízásából Európán kívül Délamerikai gazdasági viszonyait is tanulmányozta. Évtizedek óta a magyar-külföldi kapcsolatok megteremtésének munkása, amire képesíti majdnem az összes fontosabb európai nyelvekre kiterjedő nyelvtudása. Ezt a munkáját szolgálják hazánkról időről-időre külföldön tartott előadásai és ugyancsak Magyarország ismertetését célzó, külföldi lapokban állandóan megjelenő cikkei. 1910-ben Buenos-Airesben tartott előadásokat az ismeretlen Magyarországról, s onnan visszatérve Délamerikát ismertette itthon, sorozatos cikkeken. Kisebb néprajzi és történelmi munkákat is írt. Ifjú kora óta lelkesedéssel dolgozott a holland-magyar kapcsolatok megteremtésén. Már hosszú évekkel a háború kitörése előtt, majd a háború után ismét az Urániában és más egyesületekben tartott több előadást és sorozatos cikkek keretében ismertette Hollandia nemesszívű népét, nagy kultúráját, művészetét. A háború befejezése után holland irodalmi munkákból egy kötet fordítása jelent meg igen jelentős sikerrel. *Hollandia és Vilma királynő* című tanulmányáért a királynő meleg szavakkal fejezte ki elismerését. Munkájáról a holland sajtónak szinte minden orgánuma megemlékezett. Ezt a munkásságát kiegészítették Magyarországról és a magyar ügyről Hollandiában tartott előadásai. E kettős munkássága — amint azt *Rákosi Jenő* és *Pékár Gyula*, a kormány nevében is többször kifejezésre juttatták — sokat tett a holland és magyar barátság kimélyítése és megszilárdítására. Megjelenés előtt áll *Hollandia* című munkája.

özv. **Csizek Ferencné, Rohács Laura**, született Lónyabányán, Nógrád megyében. Tanulmányainak befejezése után férjhez ment Csizek Ferenc malomfőmérnökhöz. Az ő oldalán kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba. Különösen az aggok istápolásából vette ki részét. Személyesen kereste fel elaggot szegényeit, kutatta fel bajaikat és osztotta ki az egyesület adományait. Résztvett a Kát. Nőszövetség megalapításában, melynek előbb választmányi tagja, majd alelnöknője lett. Választmányi tagja még az Újpesti Szegény Gyermekek Kórház Egyesületnek és a Szent Erzsébet Nőegyesületnek is. Magas kora dacára, ma is teljes erővel dolgozik.

özv. *tejjalusi* **Csóka Józsefné**, leányneven *Schumy Adél*, miniszteri tanácsos özvegye, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Élete első évtizedeit gyermeke nevelése kötötte le. A társadalmi mozgalmakba a háború alatt kapcsolódott, mint a *gróf Apponyi Albertné* égisze alatt működő sebesülteket gondozó csoport tagja, a Keleti pályaudvaron. Ez a szolgálat a harcsterről érkező sebesültek ellátását, istápolását és kórházba utalását célozta. Ezenkívül több, a háború által sújtott családot is hathatósan támogatott. A kommün alatt súlyos atrocitásoknak volt kitéve. 1925-ben a soproni MANSz révén fejtett ki társadalmi működést. Régebben, 1905-ben, az egyik vilákkongresszuson, három hétig a svájci elnök vendége volt s ez összeköttetését a háború után hiánytalanul a magyar érdekek szolgálatába állította. A Pro Hungária Nők világszövetségének megalapítása óta lelkes híve s alapító tagja. Beszéli a magyar, angol, német nyelvet.

dr. **Csorna Eszter** orvos, egyetemi tanársegéd, született Kecskeméten. A gimnáziumot szülővárosában végezte, a Pázmány Péter tudományegyetemen pedig orvostudori oklevelet szerzett. Orvosi működését a Stefánia-gyermek-kórházban kezdte meg, melynek tanársegéde s azonkívül vezető főorvosa az OTI kispesti rendelője gyermekambulanciájának. Sokat foglalkozik szakirodalommal. Jelentősek a vörheny védőoltásával és az újszülöttek immunitásával kapcsolatosan írt cikkei, melyek a *Klinische Wochenschrift* és *Jahrbuch für Kinderheilkunde*-ban jelentek meg. Több dolgozata különnyomatban is megjelent. Tagja majd minden orvosegyesületnek, ezenkívül a Természet-tudományi Társaságnak és a Közegészségügyi Egyesületnek.

borsai **Csorba Béláné**, született *Gally Erzsébet*. Iskolai végzettsége felső leányiskola. Bár Iparművészeti Főiskolát nem végzett, állandóan foglalkozik iparművészeti kézimunkák készítésével. Tisztán áldozatkészségből több templomot látott el miseruhákkal és egyéb díszes templomi ruhadarabokkal, így köztük a csávosi és módosi templomokat is, szószéktakaró és urasztalterítőkkel. 1920 óta résztvesz minden jótékony és társadalmi mozgalomban. Férje újságíró. Öt gyermeke közül egy meghalt. Klára, a Városi Színház tagja s nyolcéves kora óta állandóan szerepel jótékony célú előadásokon. Tagja a Szent Gellért Egyesület, az EME, a TESz-nek s urnavédője a József Főherceg Szanatórium Egyesületnek.

Csorba Klára színművésznő, született Budapesten. A gimnáziumot a Zrínyi Ilona leány líceumban végezte,

majd *Rákosi Szidi* növendéke lett. Négy hónapi színiskolai tanulás után a *János szentgyörgyi Czeke Miklós* ulánus ezredes. 1901-ben a soproni bencés gimnáziumban érettségizett, majd a budapesti egyetem bölcsészeti karára iratkozott a latin, német, francia szakra. 1904-ben nyert doktori oklevelet. Dissertációja *Lessing és Shakespeare* címmel jelent meg nyomtatásban. 1906-ban az egyetemi könyvtár kötelékébe lépett s hamarosan megírta az első magyar Shakespeare fordító *Lemouton Emilia* életrajzát. Értekezései közül kimagasló Kazinczy *Machbeth* fordításának méltatása. A háború alatt figyelemreméltó publicisztikai tevékenységet fejtett ki. A Történeti Szemlében megjelent nevezetesebb cikke: *Wilson mint historikus*, továbbá önállóan megjelent *Angol külpolitikai módszerek az ír történelem tükrében*. 1926-ban *Révész Margittal* megírta *Brunswick Teréz* című művét. Brunswick kutatásairól a *Revue des Etudes Hongroisesban*, *Une grande amie de Beethoven la comtesse de Therese Brunswick* címmel számolt be. Több katalógust szerkesztett, amelyek közül legkiválóbb az egyetemi könyvtár Shakespeare katalógusa. 1928-ban a minisztériumi pedagógiai könyvtárba nyert beosztást.

sepsikirályi Czako Jenőné, leányneven *Udvardy Flóra* festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Kora gyermekségétől nagy vonzalmat érzett a festészethez. Első mestere édesatyja néhai *Udvardy Gyula*, a kiváló festőművész, akinek több képét a Szépművészeti Múzeum őrzi. Később a Deák-Ébner-féle Női Festőakadémia végeztével Münchenben folytatta tanulmányait. Professzor *Kerrn Loftz* és *Hans Müller* voltak mesterei. Tanulmányutat tett Párisba, Angliába és Olaszországba. Először 1913-ban a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban állított ki. Azóta állandó kiállítója nemcsak a Műcsarnoknak és Nemzeti Szalonnak, hanem külföldi tárlatoknak is. *Kovácsműhely* című festményével a turini nemzetközi kiállításon, *Madonna a gyermekkel* című festményével a berlini kiállításon aratott nagy sikert. Utóbbi a Deutsche Kunstgesellschaft sokszorosításában ma már az egész világon ismeretes. Ismertebb kiváló portréi: *Friedrich István*, *Szurmay Sándor*, *Soós altábornagy*, *Návay Lajos*, *Hornyánszky Lajos*, *Rakovszky István*, gróf *Woraciczky Jánosné*. Legutóbb Hamburgba kapott meghívást. Számos portrét festett a régi Erdélyben, Marostordában, Udvarhelyben is.

szentgyörgyi dr. Czeke Marianne,

született Sopronban. Édesatyja néhai *János szentgyörgyi Czeke Miklós* ulánus ezredes. 1901-ben a soproni bencés gimnáziumban érettségizett, majd a budapesti egyetem bölcsészeti karára iratkozott a latin, német, francia szakra. 1904-ben nyert doktori oklevelet. Dissertációja *Lessing és Shakespeare* címmel jelent meg nyomtatásban. 1906-ban az egyetemi könyvtár kötelékébe lépett s hamarosan megírta az első magyar Shakespeare fordító *Lemouton Emilia* életrajzát. Értekezései közül kimagasló Kazinczy *Machbeth* fordításának méltatása. A háború alatt figyelemreméltó publicisztikai tevékenységet fejtett ki. A Történeti Szemlében megjelent nevezetesebb cikke: *Wilson mint historikus*, továbbá önállóan megjelent *Angol külpolitikai módszerek az ír történelem tükrében*. 1926-ban *Révész Margittal* megírta *Brunswick Teréz* című művét. Brunswick kutatásairól a *Revue des Etudes Hongroisesban*, *Une grande amie de Beethoven la comtesse de Therese Brunswick* címmel számolt be. Több katalógust szerkesztett, amelyek közül legkiválóbb az egyetemi könyvtár Shakespeare katalógusa. 1928-ban a minisztériumi pedagógiai könyvtárba nyert beosztást.

csákvári Czelláth Melinda, született Miskolcon. 1914-től 1919-ig a Sátoraljaújhely harctéri megfigyelő állomáson 130 ápolónő segítségével mint főnöknő működött. Erdemei elismerésül a vöröskereszt és a porosz háborús kitüntetést kapta. Jelenleg a gr. *Mailáth József* bérházának gondnoka. Tagja a Szentkorona Szövetségnek.

Czerny Anna tanítónő, született Kalocsán 1884 május 14-én. Középiskolát és tanítónőképzőt végzett. Apja

Czerny József gépészmérnök, a boszniai okkupáció alatt mint százados esett el, anyja *Kuvér Anna*. Apai részről rokona *Karagyérgyovics Sándor* szerb királynak. Bátyja *Károly* hadnagyi ranggal küzdötte végig a világháborút. A kalocsai kórus énekes, tagja a Magyar Nők Kultúr Ligájának, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének, a Társadalmi Egyesületek Szövetségének és az Állatvédő Ligának.

egerszalóki Czigler Istvánná, leánynevéen *Lötte von Gotthilfy* művész neve *Czigler Lötte*, született Bécsben. Iskoláit Bécsben a *Künstlerschule für Frauen*-ban végezte. Első kiállítása 1917-ben volt Bécsben. 1918-ban résztvett Budapesten a Nemzeti Szalonban rendezett aquarell- és pastell-kiállításon s később a Münchenben és Párisban rendezett reprezentációs kiállításokon is. Három gyermek anyja.

Czike Róza tanárnő, született Budapesten. Tanulmányait az Angolkisasszonyok képzőjében végezte, ahol polgári iskolai tanári képesítést nyert. Először a Városmajor Mayer-fiúárvaházában működött, majd a székesfővároshoz került, ahol a Marcibányi-téri polgári iskolához osztották be. 1922 óta az V., Szemere-utcai polgári leányiskola tanára. Földrajzot, természetrajzot és kémiát tanít. Tagja a Polgári Iskolai Tanárok Egyesületének.

Cziráky Zoltánná, leánynevéen *Bock Gizella* nyugalmazott állami felsőbb leányiskolái tanárnő, született Pápán. A polgári iskolai tanárképzőt *Zirzen Janka* híres iskolájában végezte. Oklevele elnyerése után a kassai állami felsőbb leányiskola tanára lett s e nemzetiségi vidéken pozícióját 16 éven át feljebbvalói leg-

nagyobb megelégedésére töltötte be. Atyja halála után nyugdíjba vonult. Azóta sokat foglalkozik irodalommal. Állandó munkatársa a budai Ferencrendiek lapjának, a Szent Ferenc Közlönynek és a Plébániánknak. Több versét a Rádióban Környi Paula adta elő. Szociális téren is nagyon sokat dolgozik. Alelnöke a Magyar Szentkorona II. kerületi korporációjának, tagja a Pasaréti Kápolna Építő Bizottságnak, a Margit-körúti Anya- és Csecsemővédő Egyesületnek, az Emencana Álba Regia korporációjának stb. Több zarándokutat tett, köztük Jeruzsálembé, Assisiba, Kairóba és Rómába. Sajtó alatt van egy verseskötete.

baloghjalvi Czóbel Minka költőnő, született Anarcspusztán, Szabolcs megyében 1859-ben. 1880 óta kevés kivétellel, majdnem minden napilapban és szépirodalmi lapban jelentek meg versei és novellái. Egyik legnagyobb teljesítménye az *Ember Tragédiája* németre való lefordítása. Lefordította ezenkívül *Petőfi* több versét németre és angolra is. Könyvalakban megjelent munkái: *Nyirfalombok*. Költemények, 1890. Két kiadás. *Hafia*. Elbeszélések, 1891. *Újabb költemények*, 1892. *Maya*. Költemények, 1893. Fehér dalok, 1894. A virradat dala, 1896. Donna Juanna. Drámai költemény, 1899. Kakukfüvek, 1901. Opálok, 1903. *Pókháló*. Elbeszélések, 1906. *Lélek-vándorlás*. (Migration de l'ame, fordította gróf Polignac, Paris.) *Két asszonyi-hajszál*. Regény, 1910.

Czukor Károlyné, leánynevéen *Dick Alice* zenetanár, született Miskolcon. Középiszkolái elvégzése után a Zene-művészeti Főiskolán, mint *Bloch* és *Kemény* növendéke szerzett tanári oklevelet. A Főiskoláról a Fodor-zene-

iskolába, majd onnan Gimesné zeneiskolájához került tanárnak. Sokat tanulmányozta Breithaupt és dr. Kovács módszerét s mindkettőtől átvette azt, amit a hegedűtanításnál sikeresen tud felhasználni.

Daffinger Hanna festőművésznő, született Budapesten. Középközpontú és a Képzőművészeti Főiskolát elvégezve rajztanári oklevelet, később mint ösztöndíjas növendék, *Deák-Ebner* keze alatt művészi kiképzést nyert. Oklevele megszerzése után rajztanárnői minőségben a székesfővároshoz kapott kinevezést, ahol ma is működik. Először a Nemzeti Szalonban állított ki. Leginkább figurális dolgokat, portrét és aktokat fest. Tanulmányutakat tett Német- és Franciaországban, Hollandia és Belgiumban. Beszéli a magyaron kívül a német, francia és angol nyelvet. Több képe van a Képzőművészeti Főiskola birtokában. Nagybátyja Daffinger, a híres miniatűrfestő. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

Dajbukát Ilona, férjezett *Bárony Istvánná*, született Piskin. Középközpontú elvégzése után, mint fiatal kislány, *Hevesi Sándor* tanítványa volt. Rövidesen férjhezment *dr. Bánóczi Dezső*hez, majd később *Bárony István* színművészhez. 1919-ben a Belvárosi Színházhoz szerződött. Itt első sikerét a *Francia négyes* című vígjáték *Etelkájában* aratta. *Szép Ernő Palikájában* játszotta első parasztszerepét, melyben oly népszerűsége tett szert, hogy egyik legkiválóbb parasztszínésznőnké nőtte ki magát. A *Sári bíró* fő női szerepének eljátszása után aztán az Andrássy-úti színház szerződtette *Móricz Zsigmond*,

Török Rezső, Ernőd Tamás népalakjainak eljátszására. Egy évig közben az Új Színház és egy szezonon át a berlini Boulevard Theater tagja volt.

idősebb kisszeredi dr. Dajkovich Istvánné, leánynéven *Stefánovich Melanie*, született Versecen, Ternes megyében. Férje ügyvéd, volt kormánybiztos és földbirtokos. Versecen élénk társadalmi életet folytattak, s vezető szerepet vittek a megyei életben. A háború alatt mint önkéntes ápolónő és egy kórházi osztály vezetője a Vöröskereszt Egyletben töltött be nagy szerepet. A szerb megszállás után családjával együtt Budapestre költözött. Három fia végigküzdötte a világháborút és több vitézségi érem tulajdonosai.

ifj. kisszeredi dr. Dajkovich Istvánná, leánynéven, *Gyérey Marica*, született Tolna-ozorán. Atyja, *Gyérey Richárd*, magy. kir. gazdasági főtanácsos. Iskoláit svájci intézetekben végezte. Férje, *ifj. dr. Dajkovich István*, ügyvéd. Élénk társadalmi életet él.

Dalmáth Lenke zeneszerző, született Budapesten. Középközpontú elvégzése után a Nemzeti Zenedében végezte zenei tanulmányait. Zongorán *Novák Erzsébet*, zeneszerzésben *dr. Lajtha László* növendéke volt. Diplomája megszerzése után Bécsben tanult tovább, majd hangversenyezni kezdett. Első hangversenye, amelyen már mint komoly komponista mutatkozott be, Bécsben volt 1927-ben. Ugyanezen évben Budapesten is adott hangversenyt s tartotta első rádió hangversenyét is. 1928-ban a *Vajda János* társaság tagjává választották, hol azóta a zenei szakosztály vezetője. 1930-ban tartotta első önálló szerzői estjét szép sikerrel a Zene-

művészeti Főiskola nagytermében. Szerzeményeit azóta *Szigeti József* és *Kadosa Pál* mutatták be.

H. Dalnoky Piroska zenetanárnő, született Makón. Felsőbb iskoláit Szege- den, zenei tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán végezte, ahol *Bloch József, Hubai*) és *Kemény Rezső* növendéke volt. 1908-ban nyert oklevelet. Mint utolsóéves növendéket *Erkel Gyula* kivitte az újpesti Konzervatóriumba, ahol négy évig tanított. Magyarország majdnem minden nagyobb városában és Bécsben tartott hangversenyeket. 1916-ban férjhezment *dr. Hilcher Rezső* egyetemi magántanárhoz. Ekkor visszavonult a hangverseny dobogótól s azóta csak zenepedagógiával foglalkozik. Pedagógiájának helyességét több nagy tehetség, így: *Lányi Margit, Révész László, Kepes Klán* stb. igazolja. Több zeneismeretterjesztő előadást tartott a Szabad Liceum keretében, amelyek jelentékenyen hozzájárultak Újpest zenei kultúrája fejlődéséhez.

Daré Mária, csellóművész született Budapesten. Iskoláit Budapesten és Bécsben végezte. Az Orsz. Zeneművészeti Főiskolán 1925-ben cselló tanári- és művészi oklevelet nyert.

1926-ban Németországban folytatta tanulmányait és 1927-ben megkezdte hangversenykörútját. Első hangversenye Németországban volt, utána bejárta Német-, Francia-, Svédországot és Svájcot. 1929 elején hazatért, s azóta pedagógiával foglalkozik. Számos kisebb csellókompozíciója van. Elismert jó nevű művész.

Darvas Lili színművésznő, született Budapesten 1902 április 10-én. Atyja orvos volt, aki leányát tudományos

pályára szánta, a gimnázium hat osztályának elvégzése után azonban Darvas Lili búcsút mondott az iskolának és *Góth Sándornál* színészetet tanult. 1920 június 13-án *Romeo és Júliában* mutatkozott be Budán. 1925 február 5-én, az ő testére átszabott vígjátékban, a *Búza- virágban* léptette fel a Magyar Színház színpadán *Beöthy László*. Ez a szerepe indította el mai ragyogó pályáján. Három évig maradt a Magyar Színház tagja.

1924 november 15-én a Vígszínház színpadára lépett, ahol 1925-ig maradt.

1925 december 23-án a bécsi Josefstädter színpadára lépett, hogy németül eljátsza *Molnár Ferenc-Riviera* című vígjátékának főszerepét. Pár hónapra rá a berlini Comedie színházban a Viktória című darabot viszi 100-as siker-sorozatra. 1926 június 10-én Molnár Ferenc felesége lett s azóta állandóan Reinhardt Miksa társulatának dédelgetett művésznője. *Darvas Lili* azon kevés drámai színésznők közé tartozik, akik egyformán briliánsat adnak a klasszikus drámákban és a moderne- kben. Kivételes talentuma, csodálatosan bársonyos, mély, drámai színezetű hangja, nagyszerűen megformált alakja, mozdulatainak, gesztusainak kifejező volta, ábrázoló művészete, a külsőségek, amelyek leikéből fakadt művészetének kifejezői. Világsikeréhez nem kis mértékben járult kivételes fokú intelligenciája és nyelvkészsége, amely lehetővé tette, hogy a német színjátszás ragyogó csillaga legyen. Főbb szerepei: *Frufru-Gilberte, Égi és földi szerelem-Lonti, Vörösmalom-Mima, Üvegcipő-Irma, Nyu* stb.

Dayka Margit színművésznő, született Nagyváradon. Középiszkoláit a nagyváradai fehér apácáknál végezte, majd

Hetényi Elemér iskolájában tanult egy évig. Színpadon kilencéves kora óta szerepel. Első fellépése a «*Stambul rózsájá*»nak *Boy* szerepe volt, amelyet privát szorgalomból tanult és amelyet sorsát a színpadhoz kötött. *Janovics* Nagyváradról a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződtette, ahol első sikerét a *Kék postakocsi* című operett szubrett szerepében aratta. Később a miskolci, majd a szegedi színház szerződtette tagjai sorába. Itt a *Két lány az utcán* című darabban ért el jelentős sikert. A Belvárosi Színházban *Egy lány, aki mer* címszerepét alakította.

vargyasi báró Dániel Gáborné, leányneven *báró Korányi Malvin*, született Nagykállón. Férje v. b. t. t., a képviselőház alelnöke volt. 1914-ben a háború megindulásakor a Diakonissa Otthonban hadikórházat állított fel, amely az elsők egyike volt. Ezt a kórházat mindvégig vezette is, sőt mellette később átvette a Munkapárti-kórház vezetését is. A menekültek felsegélyezésére 1916-ban a ruhakiosztást és ebédakciót kezdeményezte, melynek során naponta 200 ebédet osztatott ki. Erdélyben, Erdővidékközben díszelnöke a Protestáns Nőszövetségnek, s mint ilyen, állandó vásárnapi iskolát tart s kultúrdélutánokat, hangversenyeket rendez. Felügyelő és választmányi tagja a Protestáns Nőszövetségnek s megalakulása óta tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek.

Dánielné *Lengyel* Laura, született 1877-ben Újfehértón, Szabolcs vármegyében. Irodalmi működését fiatal leánykorában a Budapesti Hírlapnál, mint novella író kezdte. Később cikket, regényeket írt, de már nemcsak a Budapesti Hírlap, hanem az Új Idők,

Pester Lloyd, a Hét, Képes Családi Lapok stb. számára is. 15 esztendőn keresztül vezette a Budapesti Hírlap irodalmi és színházi rovatát, ez idő alatt egyik leghivatottabb, legjobb szemű kritikusa s egyik legkülönb reprezentánsa lett a magyar zsurnalisztikának. Közben írt ifjúsági elbeszéléseket is, főképen magyar és világtörténelmi tárgyúakat. 1927-ben megvált a Budapesti Hírlaptól s a Pesti Hírlap kötetlékébe lépett, mely mellett több hetilapba, folyóiratba is állandóan dolgozik. Két történelmi tárgyú drámája, a *Császár anyja* a Magyar Színházban 1921 szeptember 30-án s a *Tűzhalál* 1923 március 23-án került színre a Nemzeti Színházban. Ezenkívül írt két egyfelvonásos színművet is, amelyek közül *Teréz színesnő lesz* 1921 december 15-én és a *Pardon felségnek* 1928 január 2-án az Andrassy-úti Színházban volt a bemutatója. Singer és Wolfnernél megjelent önálló kötetei: *Álmok*. Elbeszélések, 1900. *Elbeszélések*, 1904. *Egy leány*, 1907. *Napkirályné*, 1911. *Balázs Klára*. Regény, 1901. *Dénes Olga házassága*. Regény, 1902. *Fehér kereszték*. Regény, 1910. *Edith*. Regény, 1914. *Az adlersférfni Szent Ágnes*, 1921. *Medici Lőrincné a Hattyú-utcában*, 1923. Ifjúsági munkái *Magyar hősök*, *Egy kis diák levelei*, *A virradat hajnala*, *Asztalos Pál története*, *Bánk Judith*, *Árvaleány*, *Vera naplója*, *Az új élet*, *Baróthy Lenke és egyéb történetek*, *A magyar levegő*, *Történetek, mesék*, *Rolandné*, *A három galamb*, *Régi idők*, *A kis Zsolnai László és más történetek*, *II. Rákóczi Ferenc*, *A nap király udvarában*, *A túlsó parton*. Több nagy tanulmányutat tett Olasz-, Németországban és Egyiptomban.

Dárday Viktorné, Szerémy Magda, Napló zenekritikusa lett, 1929 óta pedig hegedűművész, született Budapesten. Atyja Szerémy Gusztáv zeneakadémiai tanár. Iskoláit és a Zeneművészeti Főiskolát szintén Budapesten végezte. Oklevelet nyert 1920-ban. Tagja az első női vonósnégyesnek, amely első hangversenyét 1922-ben tartotta a Zeneakadémián. Utána a quartett nagy külföldi hangverseny-körútra ment. Főbb állomásaik: Zürich, Bern, Brüsszel, Antwerpen, Brünn voltak. 1924-ben ismét Belgium, 1925-ben Svájc, 1926-ban Németország. Mint szólista, először édesapja jubiláns hangversenyén lépett fel. Azóta úgy külföldön, mint idehaza sokat szerepel.

Deák René hegedűművész, zenekritikus, született Vukováron. A felsőbb leányiskolát a székesfőváros váci utcai iskolájában végezte, majd a Turnovszki-intézetben képezte magát tovább. A zenetanulást már ötéves korában megkezdte a Nemzeti Zenedében, ahol előbb *Kálmán Adolf*, majd *Gobbi Alajos*, később *Kladvikó Vilmos* tanítványa volt. Művészi oklevelének elnyerése után a Zeneművészeti Főiskolán még tanári oklevelet is szerzett. Külön tanult még Burmesternél, aki ugyancsak művészi oklevelet adott neki. Első művészi turnéját Jugoszláviában tartotta, amely teljes közönség- és sajtósikert eredményezett. Hangversenykörúton volt Olasz-, Német- és Csehországban is, mindenütt szép siker mellett. 1925-ben a Prágai Magyar Hírlap részére megírt egy zenekritikát, melynek eredményeképpen másnap, mint zenekritikust szerződtették. Egy éven át volt ennek a lapnak a zenekritikusa. Később a Pozsonyi Hírlap, A Nap, majd a Kassai Napló, Temesvári Hírlap, Nagyvárad

Napló zenekritikusa lett, 1929 óta pedig a Magyar Világ zenei rovat vezetője. Szeretettel foglalkozik pedagógiával is.

Debreczeny Lilla író, polgári iskolai tanárnő, született Sajószentpéteren. A felsőbb leányiskolát Lőcsén, a tanítónőképzőt Debreczenben, a polgári iskolai tanárképzőt Budapesten végezte. Gyermekkorát Sárospatakon töltötte, ahol édesatyja a sárospataki főiskola jogigazgatója volt. Tehetsége, melyet nagyapjától Terhes Sámuel papköltőtől, Tompa Mihály barátjától örökölt, már gyermekkorában bontakozott. 14 éves kora óta állandóan jelennek meg versei. A Nyugatban, Napkeletben, Magyarországon és más lapokban és folyóiratokban ír. Önálló kötete «Fáról szakítottam» címmel jelent meg. A Gárdonyi Géza irodalmi társaságnak tagja.

gróf Degenfeld Imréné, leánynéven *Kiss Edit Erzsébet*, született Görbédén. Középiskoláit részint Nagyváradon, részint Budapesten végezte. Középiskolái elvégzése után *Rákosi Szidi* magán-növendéke lett, de nem lépett színpadra, csupán egyszer játszotta a *Nancsi* című operett címszerepét. Ehelyett rövidesen felesége lett *gróf Degenfeld Imrénének*. Férjhezmenetele után bekapcsolódott a jótékonyági mozgalmakba, így a Gyermekvédelmi Ligába is, ahol nagyon sokat dolgozik. Intenzíven sportol: vadászik, tenniszez, lovagol, úszik, korcsolyázik, de versenyeken nem vesz részt. Leánykorában egy budapesti papírgyár titkárnője is volt, tehát a kenyérkeresetből is kivette részét.

Delmár Valterné, Sterchi Alice, született Interlackenben (Svájc). Iskoláit szülővárosában végezte, majd Franciaországban, Németországban és Olasz-

országban volt tanulmányúton. 1920-ban lett Delmár Valter felesége. 1910 óta foglalkozik intenzíven autósporttal. Versenyezni azonban csak új hazájában kezdett. 1923-ban nyerte első versenyét Bécsben, a nők kilométerversenyén. Azóta sok hazai és külföldi versenyen aratott diadalt, így többek között a svábhelyi versenyen, Thauenrennen Ausztriában stb. A guggergeyi versenyben a túrakocsiversenyzők közt két évig tartotta a gyorsasági rekordot. Tagja a Királyi Magyar Autó Klubnak és örökös tagja a Svájci Automobil Klubnak.

Demeczky Jánosné, *nemes Nováky Sarolta*, született Kassa-Mindszenten. Férje nyug. erdőfőtanácsos. Középiskoláit Kassán végezte. Férjhezmenetele után került Budapestre és a háború első éveiben kapcsolódott bele a társadalmi s 1904-ben az egyházközségi mozgalmakba. Nagyrészt az ő munkásságának eredménye, hogy a Thököly-úti templom felépülhetett. Előbb *Farkas Edittel* dolgozott együtt, majd *Schlachta Margit* vezetése alatt fejtett ki karitatív működést. A háború alatt a Munkácsy-utcai kórházban és a pályaudvarokon is tartott ügyeleti szolgálatot. Ezenkívül szeretetadományok gyűjtésében is kitűnt. A Magyar Nők Szentkorona Szövetségének megalakulása óta tagja. 1917-ben kezdett misszió munkát. *Amióta Schlachta Margit* a missziótársulattól kivált, az ő oldalán fejt ki működést. A VII. kerületi külső plébánia egyházkerület megszervezésében nagy része volt.

Demeczkyné *Volf Irma* festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit az Erzsébet Nőiskolában végezte. Ezután a Képzőművészeti Főiskolán *Székely Bertalan*, *Lotz> Ebner*, *Nadler Róbert* és

Stróbl Alajos voltak tanárai. Francia-, Olasz- és Németországban tett tanulmányutakat. Először 1892-ben állított ki a Múcsarnokban. Rövid megszakítással állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak a Magyar Aquareil és Pasztellfestők Egyesületében. Több kollektív kiállítást rendezett. Első nagy sikere *Hazatérő aratok* című munkája volt. Tagja a Nemzeti Szalonnak. Edesatyja *Volf György* nyelv-tudós, a régi magyar nyelvkutatója. Férje *dr. Demeczky Mihály* matematikus, egyetemi tanár, előbb több évig a Ferenc József nevelőintézet kormányzója volt.

Demeter Jánosné, *Aggházy Theodóra* nyug. székesfővárosi tanárnő, festőművésznő, született Budapesten 1884-ben. Iskoláit s a polgári iskolai tanárképzőt és a Képzőművészeti Főiskolát Budapesten végezte. Első mestere édesapja Aggházy Gyula, az elhunyt kiváló festőművész volt. Tanára volt Székely Bertalan és Edvi Illés Aladár is. Tizenhat évig tanított a fővárosi polgári iskolában. Több kiállításon szerepelt kitüntetéssel. Résztvett társadalmi szervezetekben, egyházi és jótékonyági alakulatokban. Egyik megalapítója a Kát. Leányok Orsz. Szövetségének. A háború egész tartama alatt a Vöröskereszt Egylet szolgálatában önkéntes ápolónői hivatást teljesített.

özv. *dr. Demjén Gézané, Zsiga Irén* székesfővárosi tanácsnok özvegye, székesfővárosi nyug. tanárnő, festőművésznő, született Egerben. Középiskoláit Pozsonyban végezte, ezután a Csalogány-utcai elemi képzőben tanítónői, az Erzsébet tanárnőképzőben pedig középiskolai tanárnői oklevelet szerzett. Ezzel párhuzamosan festeni is tanult a képzőművészeti szabadiskolában. Első kiállí-

tása 1902-ben volt a Nemzeti Szalonban, amelynek azóta is, a Műcsarnokkal együtt, állandó kiállítója. Több tanulmányutat tett Németországban, Tirolban, Dalmáciában. Versei, novellái jelentek meg a Magazin-Salonban s több heti és havi folyóiratban. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének, a Magyar írók Körének és a Nemzeti Szalonnak.

br. Depont Alfonzné. A világháború alatt a tátraszéplaki vöröskereszt kórházban önkéntes ápolónői szolgálatot teljesített. Szolgálati elismerésül Ferenc Szalvátor főhercegtől dicséret elismerést és a vöröskereszt ezüstérmét kapta. Férje őrnagy volt, s a háború első évében szerzett betegségben halt meg.

Dercsényi Dezsőné, leánynéven *Preszly Olga, Preszly Elemér* főispán húga, született Vácott. Iskoláit az esztergomi érseki zárdában végezte. 1909-ben, a Pestvidéki Nyomda és a Váci Hírlap szerkesztőtulajdonosa vette feleségül. A háború alatt férje helyett az egész nyomdát és az egész lapkiadást vezette. Választmányi tagja az Oltár-egyletnek, a MANSz-nak és rendes tagja a Katolikus Nőegyletnek.

Derkay Erzsébet tanárnő, született Budapesten. Először cimbalomtanári oklevelet, majd 1909-ben gyorsírástanári oklevelet szerzett. 1910-ben alapította iskoláját, amely a 3-ik volt Magyarországon. A háború alatt több tanerőt foglalkoztatott és állandóan több mint 200 növendéke volt. 1920-ban az akkor rendszeresített gép- és szépírási tanári képesítést is elnyerte s azóta ezen tantárgyak tanításával is foglalkozik. Tagja a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége szakosztályának és

valamennyi gyorsíró egyesületnek s alapító tagja a Gyakorló Gyorsírók Társasága felügyelő-bizottságának.

Deseőné, Frankpvszky Adrienné, festőművész, született Baján. Középiskolái elvégzése után ipariskolát, majd iparművészeti iskolát végzett és mint első iparművészeti oklevéllel bíró nő került ki az iparművészeti iskolából. Eleinte grafikával foglalkozott. Később három éven át az iparművészeti iskola előadójaként volt. Tehetsége, fantáziája azonban a festészet felé vonzotta. 1914-ben állította ki először a Műcsarnokban grafikai kompozícióit. Az Iparművészeti Múzeumban rendezett illusztráció kiállításán első díjat, később ezenkívül is több díjat nyert. Képeit először impresszionista irányban festette. Ettől az iránytól azonban eltért, egy, a családi körülményeiben beállott nagy változás lelki depressziója folytán. Ezután tíz évig nem dolgozott. Mostani iránya egészen elvont, légies, szinte átszellemült s leegyszerűsítetté vált. Ez a jelenség képzőművészetünkben.

cserneki és tárközi Dessewffy Emma, született 1858 dec. 24-én, Genfben. Édesanyja *Jourdan* tábornok családjának tagja. Édesapja a híres *Dessewffy Dénes* szabadsághős, *Dessewffy Arisztid* aradi vértanunk nagybátyja volt. 12—20 éves koráig Genfben élt, iskoláit is ott végezte. Azután visszajött Pestre és tanítónői diplomát szerzett. Szociális tevékenységét már fiatal leánykorában megkezdte. Ő volt az első, ki börtönüggyel foglalkozott. Egyaránt vigasztalta, támogatta a protestáns és katolikus foglyokat, a kiszabadultak, megszorultak számára pedig otthont állított fel. A legelső ilyen otthon a Szondy-utcá-

ban volt. Ő alapította meg a József-téren és a Visegrádi-utcában az első tisztviselőnői otthont is. A MANSz-nak alapítótagja, lakásán tárgyalták meg annakidején a MANSz eszméit. Ezenkívül a külvárosi gyermekek védője, tíz esztendőn át a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület főtitkára volt. Szociális tevékenységének kimagaslóbb pontjai még a Magyar Nők Egyesülete a leánykereskedelem ellen, A Munkát Kereső Nők Szövetsége, a Fiatalokorúak Felügyelő Tanácsa stb. megalapítása. Ez utóbbinak nemcsak alapítója, de elnöke is. 1928-ban visszatért a rom. kath. egyházba.

Detréné **Loewe** Zsófia zongoraművész, született Bécsben. Középiszkolált az Angolkisasszonyoknál és a Nőképző Egyesület iskolájában végezte. Tízéves korában került a Nemzeti Zenedébe, ahol *Fetter János* növendéke lett. Később *Erney* és *Aggházy*, s a Zene-művészeti Főiskolán *Thomán István* tanította. Tanári oklevele elnyerése után a pedagógiának szentelte magát. Egyideig a Gábor-internátus tanára volt, majd önálló tanfolyamot nyitott és azóta itt működik. Tanítását pszichikai alapon kezdi el. Természetesen ezzel egyidejűleg fejleszti a növendék technikai készségét, azonban feltétlenül szabad utat enged a növendék egyéni felfogásának is. Irodalmi működése jelentős. Novellái jelentek meg a *Neues Politisches Volksblatt*-ban és több budapesti napilapban. *Pszichológiai fizikai feljegyzések a modern zongoraoktatás* ^erefe'ien című munkája most hagyta el a sajtót. A Zenész Szövetség választmányi tagja.

benedekfalvi **Dettrich** Sándorné, leánynéven *Dabrich Ilona*, született

Sajókazán. Középiszkolai végzettsége van. Édesanyja váradi váradi Várnay Ilona, édesapja dr. Dabrich Bertalan igazgató főorvos. Mindennemű a szükölködők megsegítését célzó társadalmi mozgalomban résztvesz. Több gyűjtést rendezett és hathatós támogatója a Nyomorék Gyermekek Otthonának és a Stefánia Gyermekekórháznak. Tagja a Kath. Nőegyletnek, a Nyomorék Gyermekek Otthonának és választmányi tagja a Polgári Körnek.

Deutsch Antalné, leánynéven *Böhm Vilma*, született Győrött 1860 január 27-én. Férjhezment 1882-ben *Deutsch Antal*, a Pester Lloyd közgazdasági szerkesztőjéhez. 1889 óta kapcsolódott be a Pesti Izraelita Nőegylet karitatív tevékenységébe, melynek 1918 óta elnöknője is. Tevékenységét főleg az egylet leányárvaházának, az ezzel kapcsolatos Leányotthonnak, valamint a csepeli *Weiss Alice-féle* gyermekágyas otthonnak szenteli. A leányárvaházzal kapcsolatosan a kommün alatt szétrombolt műhely felélesztésén is dolgozik, hogy alkalmat adjon az árvaház növendékeinek a karitatív tevékenység szociális tartalommal való kibővítéséhez. Létesített legutóbb egy női otthont is, úriasszonyok számára, ahol a háború utáni nehéz gazdasági viszonyok áldozatai ismét megfelelő otthonra találnak. Társelnöknője az Apponyi Poliklinikának.

özv. **Dezső** Józsefné *Ligeti Juliska* színművész, a Nemzeti Színház örökös tagja. Született Budapesten. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál végezte, ahonnan a színiakadémiára iratkozott. Várady Antal, Bercsényi, Újházi Ede, Tóth Imre voltak tanárai. Az aka-

dérnia végeztével a Nemzeti Színház szerződtette, amelynek azóta is tagja. A Virágfakadás Nelli szerepében aratta első sikerét, az Agglegény, az Egér, a Nagymama, a Bor című darabok vezetőszerepeiben lépett fel. Férjhezment 1903-ban Dezső Józsefhez, az azóta elhunyt kiváló színművészhez, aki számos szerepében társa volt a színpadon is. Gödöllőn Blaha Lujza egykori híres szőlőbirtokának tulajdonosa, ahol maga vezeti gazdaságát.

dr. Décsi Imréné, Ringer Lily, született Budapesten 1895-ben. Atyja *dr. Ringer Lajos* orvosprofesszor. A felső leányiskola elvégzése után a Nemzeti Zenedében zongoraművészi oklevelet szerzett s 18 éves korában a filharmonikusokkal játszott a *Liszt A-dur* szonátáját. Ezután a hangverseny után több külföldi meghívást kapott, melyek azonban a háború közbenjöttével elmaradtak. A háború alatt a Világ című lapban írt zenekritikákat. Ezenkívül élénk részt vett a háborús nyomorúság enyhítésében s egy népkonyhát vezetett. Közben szépirodalmi és gyermekkönyvei jelentek meg. A háború után egy népzene iskolát alapított s munkás gyermekeket tanított zenére. 1919-ben férjhezment *dr. Décsi Imre* orvoshoz. Időnként előadásokat tartott és tart az iskolán kívüli népoktatás keretében s közben zenével is foglalkozik. A *Zsolt-Zsámboki-Ringer* trió keretében többször szerepel hangversenyeken. 1927—28-ban szóló hangversenykörutat tett Spanyolországban.

Dénes Éva mozgásművész, született Budapesten. Iskoláit a Baár-Madas református és a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Utána 2 évig az iparrajziskola növendéke volt. Ezután

R. Szentpál Olga mozdulatművész, iskolájába iratkozott 1927-ben. 1930-ban az állami tánctanárképző tanfolyamot elvégezte, ahol állami tanári oklevelet nyert. Több előadáson vett részt mint szóló táncosnő. 1930 márciusban *gróf Bethlen Margit* pantomimjében táncolt a gróf Karácsonyi-palotában, majd ugyanebben a Zeneakadémián. Később ezt az előadást megismételték az Operaházban a francia árvízkarosultak javára is. 1930-ban a táncsoporttal Münchenben volt, a III-ik európai tánckongresszuson, hol a *Júlia szép leány* című stilizált magyar táncot mutatták be. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban járt. Beszél magyarul, németül és franciául. Édesapja *Dénes Imre*, az Angol-Magyar Bank aligazgatója.

Dénes Gizella író, született 1902-ben. Atyja Baranya megyében állami tanító. Huszonkétéves korában a «Pécsi Est» munkatársa lett, jelenleg munkatársa az Új Nemzedéknek, a Magyar-ságnak, a Nemzeti Újságnak, az Újságnak, a Napkeletnek, az Új Időknek, ahol aktuális cikkei, tárcái jelennek meg. Főleg történelmi tárgyak és napi szociális kérdések érdeklik. A Szent István-Társulat kiadásában «Két fehér galamb», «Fehér torony», a Pallasnál «Néma szökőkút», Pécsen «Csodálatos fazekas» című regényei jelentek meg. Több regénye van munka és sajtó alatt.

Dér Ibolya festőművész, született Budapesten. Iskoláit nyilvánosan, festőtanulmányait magánúton *Tatz Lászlónál, Szablya Frischaufné* iparművészeti tanulmányait *Mihalik Gyulánál* végezte. Első kiállítása az iparművészeti tárlaton volt, ahol porcellán és

selyemfestészeti tárgyával szinte kivételes sikert aratott. Allandó kiállítója az iparművészeti kiállításoknak s a tavaszi árumintavásároknak.

Dér Istvánné, *eszterházi és kapuvári Odor Margit*, született Győrött. Az elemi és polgári iskola négy osztályát Győrött végezte s itt tett posta és távirda vizsgát is, mely úton kinevezték Budapestre távirda kezelőnek. Férje Dér István középiskolai tanár, Temesvárott az állami főgimnáziumnál működött s a háború ideje alatt a rokkant katonák részére rendezett méhészeti és kosárfonó tanfolyamokat és a Vöröskereszt temesvári kórházai számára létesített konyhakertészetet. E működéséről a temesvári hadtestparancsnokság díszes elismerő okirattal, a Vöröskereszt pedig hadi-ékitményes ezüstkeresztel tüntette ki. A román megszállók a családfőt hazafias magatartása miatt 1920 elején családstul kiutasították, István nevű 20 éves fiát elfogták és életfogytig tartó kényszermunkára ítélték. A család Budapestre menekült. Itt az anyának négyévi nehéz munkával sikerült fiát és többeket kiszabadítani, mely után átérezve a menekültek sorsát, azok anyagi és erkölcsi érdekeinek előmozdítása céljából 1925-ben megszervezte az Egyesületek Jóléti Bizottságot. Ez a bizottság a Felvidéki Egyesületek Szövetsége, a Délvidéki Otthon, a Szilágyi Erzsébet Erdélyi Nőegylet, a Sopronmegyei Kör kiküldött 42 hölgytagjából alakult 2—2 évre szóló megújuló megbízással. A bizottság fennállásának első négy évében, két cikluson át, Dér Istvánná elnök vezetése alatt működött és fejtett ki sokoldalú tevékenységet, melyért a bizottság hálából és elismerésből Dér

Istvánnét örökös tagjává és örökös tiszteletbeli elnökévé választotta. Dér Istvánná társelnöke még a Délvidéki Hölgybizottságnak, tagja a Társadalmi Egyesületek Szövetsége választmányának, a Revíziós Liga igazgatóságának és a Magyar Úrinők Egyesülete választmányának.

Déryné, leánynéven *Széppataki Róza*, született Jászberényben 1793 december 23-án, meghalt Miskolcon 1872 szeptember 29-én. Tizennégyéves korában egy pesti látogatás alkalmával látott először színelőadást. Ez időtől kezdve, nem volt nyugalma s állandóan színpadra vágyott. Szülei ellenzése dacára, következő évben feljött Pestre és 18 forint havi fizetéssel elszerződött *Vida Lászlóhoz*. Első ének mestere *Pacha Gáspár* német karmester volt. Mint statisztika *Hamletben* lépett először színpadra, s első szerepe, az *Egyiptomi út* pajkos szobalánya volt. Ez időtől kezdve mindennap játszott. 1813-ban *Déry István* felesége lett, de 1815-ben, egy rossz házasság emlékeivel elszakadtak egymástól. *Déryné* ekkor megkezdte vándorútját. Kassa, Pest, Buda, Arad, Debrecen, Nagyvárad, Pécs, Nagykálló, Marosvásárhely, Szeged, Temesvár, Zalaegerszeg, Szombathely, Brassó, Szatmár és Sátoraljaújhelyen kívül megfordult az egészen kis városokban, sőt a faluk korcsmaszobáiban összerótt színpadjain is. 1815-től 1840-ig, szünet nélkül játszott és nincs egyetlen magyar színésznő sem, akinek nevével ez időben többször találkozánk, mint *Dérynével*. Egyformán művészi és elbűvölő volt vígjátékban és drámában, színműben és operában, operettben és történelmi színjátékban. 1852-ben búcsút

mondott a színpadnak és visszament férjehez, tíz év után, férje halálával pedig *Johanna* nővéréhez költözött Miskolcra s ott maradt haláláig. Az első magyar színésznő, aki élményeit írásban is összefoglalta s akinek *Napló*-ja mindig közkinccse marad a magyar írásművészetnek. Főbb szerepei: *Csörgősipka*, vagy a *Jótevő zarándokok-Zenaida*, *Hamlet-Ophélia*, *Velencei kalmár-Porcia*, *Sevillai borbély-Rosina*, *Tancreéd-Amenaida*.

R. Dévai Janka, a Rákosi-féle színiiskola nyugalmazott tanára, szül. 1864-ben Szabolcs megyében, Kisváradon. Innen Nagyváradra került, ahol iskoláit végezte. Később Budapestre a színtanodába, mint többszörös ösztöndíjas. Ennek végeztével a Nemzeti Színház, majd az Operaház tagja lett. Később a bécsi Operaházhoz szerződött, azonban az Operaház ragaszkodott ahhoz, hogy visszatérjen s br. Podmamczky Frigyes, az akkori intendáns közbenjárására vissza is tért a Magy. kir. Operaházhoz. 1895-ben színiiskolát nyitott s időnként előadásokat tartott, rendszeren tanítványaival, akik közül sokan nagyhírű művészekké lettek. Később iskoláját beszüntette, mert a Rákosi Szidi-iskola meghívására ennek tanára lett. 15 éven keresztül tanított az intézetben, 1928-ig, amikor nyugalomba vonult. Azóta irodalmi tevékenységének él. Két kötet elbeszélése jelent meg s műveit a Rádió műsorán is előadják, rendszerint egykori igazgatójának és kollégájának, Rákosi Szidinek előadásában.

dr. Dienes Valéria, született Szekszárdon. Elemi iskoláit a szekszárdi Mayer Arlow-féle német magánintézetben végezte, később Pápán, majd Győ-

rött tanult, ahol elnyerte az elemi tanítónői oklevelet, Budapesten pedig az Erzsébet Nőiskolában polg. isk. tanári oklevelet nyert a mennyiségtani tárgyakból. A Bulyovszky-utcai reáliskolában tett érettségi után 1904—1905-ben a budapesti Pázmány Egyetem bölcsészkarának volt hallgatója, matematika és fizika főtárgyakkal. 1905 tavaszán filozófiai doktorátust tett és a felavata-
 tásán eljegyezte magát *dr. Dienes Pállal*, akivel 1905 őszén házasságot is kötött. Férjével, ki jelenleg a londoni egyetem tanára, jelentős matematikai kutatásokat végzett, melynek eredményei párisi tanulmányútjaik alatt az *Académie de Sciences Comptes Rendus*-ben és az *Annales de l'Ecole Normale*-bán jelentek meg. Párisi tartózkodása alatt mélyedt el Bergson intuitív metafizikájának tanulmányozásába s erre vonatkozó, eredetileg Bergson mellett franciául megírt művét a háború közbejötté miatt magyar fordításban az *Athenaeum* filozófiai szaklapban közölte *Az indukció problémája* címen. Mint Bergson műveinek egyedül jogosított magyar fordítója, eddig közzétette *A nevelés* (Révai kiadás), *Tartam és egyidejűség* (Pantheon), *Idő és Szabadság* (Franklin), *Metafizikai Értekezések* (Franklin) és *Teremtő Fejlődés* (Tud. Akadémia) köteteket. Az Aquinói Szent Tamás Filozófiai Társaság 1927-ben tagjai közé választotta és annak ülésén *A filozófiai intuíció* és *Bergson filozófiájának alap gondolatai* című tanulmányokat mutatta be. Párisi tartózkodása alatt, előbb csak testgyakorlás céljából, az ott megnyílt Duncan-tanfolyamra iratkozott. Az itt tapasztaltak adták neki az impulzust *mozdulatművészeti rendszere* kidolgozásához, melyet

ő nevezett el *Orkesztikának*. Ez a mozdulatrendszer a maga széles filozófiai és tudományos alapon való kiépítésével eddigi munkásságának főeredménye. A mozdulatnak *tér, idő, erő* és *jelentés* határozányaiból kiindulva, rendszerét négy tagozatra: plasztikára, ritmikára, dinamikára és szimbolikára osztotta be. A plasztika fejezetei: a profil, a frontális és a trieder-rendszer. A ritmika a mozdulat-, a beszéd- és zeneritmus tanulmányozásából áll. A dinamika és szimbolika pedig a mozdulatművészeti nyersanyagoknak formai és tartalmi kompozíciókká való kiépítése. Rendszerének kiművelésére és közkinccsá tételére alapította az *Orkesztikai Iskolát* 1912-ben. Az O. I. első nyilvános előadását 1915-ben tartotta az Uránia Színházban s ezt háromszor meg kellett ismételnie. Kompozíció közül legjelentékenyebbek a mozdulatművészeti *misztériumok*: A *Nyolc Boldogság* (1926), a *Hajnalvárás* (1927) és a *Szent Imre Misztérium*, az országos Szent Imre ünnepek művészi eseménye, melyet 1930 augusztusában az Ünnepi Csarnokban két előadáson 1000 szereplővel adott elő és melyet harmincezer ember nézett végig,

1931-ben pedig a Városi Színházban kétszer került bemutatásra. Mozdulatművészeti rendszerének tudományos ismertetése a közel jövőben jelenik meg.

Dienzlé, Rácz Ena hangverseny-énekesnő, született Vácott. Először Mer/i-nél, *Durigó Ilonánál*, majd Le/i-mann Lillynél tanult énekelni. Budapesten 1912-ben tartotta első önálló hangversenyét. Később bejárta Nagymagyarország minden nagyobb városát. 1913-ban *Dienzl Oszkár* zongoraművész felesége lett, akivel németországi hangver-

senykorútra indult. Berlin, München, Drezda sajtója, mind elismeréssel adóztak művészetének. Gyakran hangversenyezett Bécsben is. Jelenleg énekpedagógiával foglalkozik.

dr. Dillnberger Emilné, leánynéven *Szent-Gály Erzsébet*, született Máramarosszigeten. Egészségtan tanár, főorvos neje. A felső leányiskolát szülővárosában végezte. A világháború folyamán a délkeleti hadszíntéren ezredorvos kórházparancsnok férje oldalán mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot. A német sebesültek ápolása körül szerzett érdemeiért, a német csapatok parancsnoksága részéről külön dicsérettel elismerésben részesült, s a német hadi emlékérem becsületrendet és a porosz háborús emlékkeresztet kapta. A háború óta szintén állandó munkatársa férjének még irodalmi tevékenységében is. Így vele dolgozik egészségpedagógiai és szociálhigiéniai szakirodalmi munkáiban. Tagja több különböző hazafias irányú egyesületnek és a német Frontharcosok Szövetségének.

ruedesheimi Diettrich Miksáné, szül. *Papp Júlia*. A Rákosi Szidi színiiskola tanára és igazgatóhelyettese. Született 1886 január 1-én Nagyváradon. A nagyváradi Orsolya szüzek zárdájában nevelkedett. Családja ellenzése dacára követte művészi hajlamait s beiratkozott a Rákosi Szidi-féle színiiskolába. Tanulmányai végeztével 1914-ben ment férjhez. Színpadon csak jótékonycélra a háború tartama alatt lépett fel. 1908-ban a Rákosi Szidi színiiskola rendkívüli tanára lett. 1910 óta ugyanezen iskola rendes tanára és egyszersmind igazgatóhelyettese. A kommün ideje alatt a küzdelmek egész sorát harcolta végig, mert

a kommunisták Rákosi Szidit, az iskola igazgatóját és megalapítóját elüldözték, őt pedig életveszélyes fenyegetésekkel kényszerítették, hogy az intézet adminisztratív ügyeit és ezzel együtt pénztárának kezelését is intézze. A magániskolák közül az egyetlen, a vezetése alatt álló volt az, mely a tanárok fizetését a kommün ideje alatt is folyósította s így biztosította a belőle élő családok egzisztenciáját.

dr. Dirner Gusztávné, leánynéven *Reök Erzsébet*, született Békéscsabán. Iskolai tanulmányait Lippán, zárdában végezte. Férje néhai *dr. Dirner Gusztáv* nőorvos, a bábaiskola volt professzora, aki nevét azzal tette ismertté, hogy Magyarországon ő volt az első, aki a nők és férfiak egyenjogúságát sürgette. Később felesége is harcosa lett ezen eszméknek s élénk részt vett minden női mozgalomban. Egy időben elnöke volt a Magyar Nőszövetség politikai osztályának is, erről azonban férje halála után lemondott. A háború alatt, mint a Vöröskereszt önkéntes ápolónője, az első egészségügyi osztaggal az olasz frontra ment. Önfeláldozó munkásságáért a Vöröskereszt hadi érdemkeresztjét kapta. A kommün bukása után a VII. választó kerület női szervezete és a keresztény nemzeti párt tagja lett, ez utóbbi azonban kettéválása alkalmával megválasztotta elnökének. E tisztségét ma is egyszerűen tölti be s vezeti a községi és képviselőválasztások szervezését. Nagy munkakört tölt be a keresztény ellenzék józsefvárosi kerületében is mint elnöknő, a szervezési munkák irányítása körül. 1920 óta törvényhatósági bizottsági tagja a székesfőváros VII. kerületének és választmányi tagja

a MANSz-nak. Mint amatőr, nagy szeretettel foglalkozik kertészettel. Állandóan jelennek meg cikkei kertészeti szaklapokban s amatőr volta mellett állandóan szerepel mint kertészeti szaktanácsadó.

Dischka Margit, született Pécsen. Iskoláit Pécsen, a Notre Dameban végezte, ahol tanítónői diplomát is nyert. Utána felsőkereskedelmi gyorsíró tanárnői oklevelet szerzett a közgazdasági egyetemen. Idegen nyelvi tanulmányait Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Svájcban folytatta s a háború alatt a genfi egyetemen is hallgatott egy tanfolyamot. 1926-ban elnyerte a Hadtörténelmi Múzeumtitkári és fordítói állását. Fordít németből, franciából és olaszból, a Hadtörténelmi Múzeum keretébe vágó szakcikkeket. Több felolvasást tartott, többek között: 1930 szeptemberében a *Roveretói Eletesetek Harangjáról*. 1930 nyarán Roveretóban volt, ahol a rovarétól eletesetek harangja felszentelésén vett részt, mely után megválasztották magyar patronának. Cikkei jelentek meg a roveretói hadimúzeumról, majd egy nagyobb tanulmánya *Olasz és magyar hadi emlékek között Roveretóban* címmel. Németországban Svájcban, Olaszországban és Ausztriában járt. Édesapja néhai *Dischka Győző* főreáskolai igazgató. A világháború hősi halottainak kultuszát ápolja kegyelettel.

dobai Dobay Olga erdélyi költőnő, született Csikszentmártonban 1879 nov. 1-én. Zenei pályára készült. A kolozsvári Konzervatóriumban hegedű tan szakot végzett. Később azonban áttért az irodalomra. *Lyka Károly* bírálata után első verseivel az Új Időkben lépett a közönség elé. Majd az erdélyi lapokon

kívül több fővárosi szépirodalmi és napilapnak is munkatársa lett. Verseken kívül számos zenetörténelmi és néprajzi tanulmányt írt. *Steierországi emlékek* című versciklusából több német fordításban is megjelent. *Álomösvényen* című verskötete most kerül sajtó alá.

Dobay Zelma erdélyi író. Született 1877 dec. 31-én, Csikszentmártonban, meghalt 1914 aug. 27-én Kézdivásárhelyen. Édesatyja dobai Dobay Sándor, édesanyja nyujtodi Jancsó Vilma. írói tehetsége korán megnyilvánult. Első elbeszéléseit mint a kolozsvári nőképző növendéke, «Szilánk» álnév alatt írta. «Fenyvesek árnyán» és «Az Olt meséi» című novelláit, románcait, és irodalomtörténeti essay-it is az akkori Magyarországon Barta Miklós közölte le. 1897-ben házasságot kötött simái és somosdi Pozsonyi Gáborral, a Nógrád-Honti Ellenzék szerkesztőjével. Állandó munkatársa volt férjének, ki időközben Balassagyarmaton megalapította a «Madách» irodalmi kört. Kiterjedt irodalmi miliőben élénk érdeklődés kísérte a székegy népeletről vett elbeszéléseit, amelyeket «Székely típusok» cím alatt összegyűjtve a Nógrád-Honti Ellenzék nyomda vállalata adott ki. A «Szalon Újságban» megjelent «Életképek» közül Iványi-Grünwald Béla sokat illusztrált. «Örökség» című vallásbölcseleti elmélkedéseit és «Tengerzúgás» című úti emlékeit korai halála folytán nővére, Dobay Olga rendezte sajtó alá.

szentannai dr. **Dobák Ferencné**, leánynéven drégelypalánki *Trozonyi Kató* hangversenyénekesnő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten a Várban levő felső leányiskolában végezte. Édesapja *drégelypalánki Trozonyi Ferenc*

nyugalmazott máv. főfelügyelő, a Keleti Akadémia tanára, a Tankörök Országos Egyesülete elnöke, anyja néhai *alfalvi és gyergyószentmiklósi Avéd Katinka* iparművésznő. Középiskolái elvégzése után tanítónői oklevelet, majd a Szentkirály-utcai tornaegyletben tornatanári oklevelet szerzett. Ezután a pedagógiai szeminárium egyéves tanfolyamát hallgatta, mely után a fővárosba került tanítónőnek, ahol 1927-ig működött. Közben férjhezment *dr. Dobok Ferenc* belgyógyász ideggyógyászhoz. Szülei házában nagyon jó nevelést kapott. Hatéves korától tanult táncolni és zongorázni, később elvégzett egy féléves iparművészeti, kurzust s 16 éves korától 20 éves koráig *Diénes Valériánál* mozgásművészetet tanult. Több nyilvános előadáson lépett fel, amelyekre táncait is maga komponálta. Művészi vágyát azonban családjá ellenzése mellett nem tudta érvényre juttatni. Többször fellépett mint szavalóművésznő is. 1925-től 26-ig *Hereldnétől* vett énekórákat, majd 1928-tól *Babits Vilmatól*. 1929-ben *Járossy Jenő* doktor egy hangversenyen felléptette, melyen őszinte sikert aratott. Azóta több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Első önálló estje 1930 november 22-én volt a Zeneakadémián *Járossy Jenővel*, amelyen műsorszámái között egy saját szerzeményű dal és tánckompozíció is szerepelt. Újszerű, táncbahajló mozdulatművészetrel adja elő dalait, magatervezte jelmezekben. Előadásában a szavalat, ének- és mozdulat, művészi egységbe forr. Egy fia van.

dr. **Dobrov Edéné**, leánynéven *Eberstein Teréz*, született Marcifalván. Férje ügyvéd volt, jelenleg a bíróságnál dolgozik. Háború alatt szeretetadomá-

nyokat gyűjtött s anyagilag támogatott minden háborús jótékony mozgalmat. A Magyar Nők Szentkorona Szövetségének fennállása óta tagja. Szociális működését a *Sclachta Margit* égisze alatt működő női egyesületben fejté ki. Társadalmi működéséből kiemelkedőbb tény kerületének a keresztény szociális eszme nevében történt beszerzése. Ezenkívül megszervezte a Szent Domonkosrend Egyházközség keretén belül a szegényakciót s lelkes híve és támogatója volt a Huszár-akciónak is. Alelnöknője a Szent Domonkosrend Egyházközség szociális szakosztályának, választmányi tagja a Magyar Vöröskereszt Egyletnek, tagja a Keresztény Női Tábornak, a Rózsafüzér Egyesületnek.

Doctor Zsuzska hegedűművésznő, született 1911-ben. Iskoláit a váci utcai leánygimnáziumban végezte, utána az Országos Zeneművészeti Főiskola hegedű tanszakára iratkozott, ahol *Hubay Jenő* növendéke volt. Művészi oklevelet nyert 1929-ben. Gyermekkorától óta művészi hajlamai voltak, 7 éves korában kezdett hegedülni tanulni. Első nyilvános fellépése egy jótékony célú gyermek előadáson volt, 10 éves korában. Ettől kezdve mint növendék, több hangversenyen vett részt. Művészi oklevele megszerzése után első hangversenye 1929 február 28-án volt *Babics Vilmával*. Ezt követte 1930-ban *Marzel Journet* operaénekessel hangversenye a Vigadóban. Még 1930-ban a Zeneakadémián volt egy másik hangversenye is, amelyen *Mendelssohn* hegedűversenyét játszotta zenekari kísérettel. Külföldön: Svájcban és Bécsben tartott hangversenyeket Műsorainak kimagasló számai Beethoven és Bach művei.

Domány Margit tanárnő, született Budapesten. A felső leányiskolát az Angolkisasszonyoknál végezte, mely után a Nemzeti Zenedében *Aggházy Károly* növendéke lett. Később Bécsben a Kaiserschule tanfolyamát hallgatta. Tanárnői oklevele megszerzése után mindjárt pedagógiával kezdett foglalkozni s a Verő-intézetnek a tanára lett, ahol 17 éven át tanított, nemcsak mint zenetanár, hanem mint a kereskedelmi tanfolyam vezetője, magyar, német gyorsírást is s a továbbképzőben zenetörténetet. 1922-ben az Izraelita leánygimnázium zene- és zenetörténet tanára lett. Sok kiváló muzsikust nevelt, így *Anday Piroskát*, *Alpár Gittát* stb.

Domokos Feddy zongoraművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Práter-utcai leánygimnáziumban végezte, miközben az Országos Zeneművészeti Főiskola zongoratanfolyamának is *Kéri-Szánthó Imre* keze alatt növendéke volt. Zongoratanán diplomát nyert 1928-ban, énektanári diplomát 1929-ben. Első nyilvános fellépése növendékkorában volt. Több ízben szerepelt a Zeneakadémián, a Rádióban és jótékony célú hangversenyeken, mint közreműködő. Az utóbbi években csak tanítással foglalkozik. Növendékeivel minden évben rendez egy vizsgahangversenyt. A *Hanna* gyermekvédelmi egyesület keretében élénk résztvett a gyermekek ebédeltetési és nyaraltatási akciójában.

dr. Domokos Lászlóné Löllbach Emma, született Salgótarjánban. Tanulmányait Besztercebányán és Budapesten végezte. Oklevelét a budapesti Állami Tanárképző Főiskolán szerezte a magyar nyelv- és történettudományi szakon. Lélektani tanulmányait *Nagy László*

lélektani laboratóriumában kezdte, mint annak a biológiai fejlődéstani iránynak híve, melyet nálunk *Nagy László*, képviselt. Tizennyolc éves korában fordította ta első gyermektanulmányi munkáját. Tizenöt éves korában saját iskolai tapasztalatainak hatása alatt elhatározta, hogy olyan iskolát fog alapítani, amelyben a gyerekek boldogok lesznek. Diplomája megszerzése után meglátogatta a következő lélektani kutatóintézeteket: *dr. O. Lipmann*, Berlin, *dr. Joteikó*, Bruxelles, *dr. Schuchten*, Antwerpen, *Binet és Simon*, Páris, *A. J. J. Rousseau*, *Claparède* laboratóriumát Genfben és *Karl és Charlotte Bühler-ét* Bécsben. Európa úttörőiskolái közül: az *Arbeitschule-t*, *Landerziehungsheim-et* Németországban, *Decroy* híres iskoláit Bruxellesben, a reform középiskolák őseit *Abbotsholiban*, Angliában, *King Alfred Schoolt* Londonban, *Ecole des Roches-t* Verneuille-ben Páris mellett, a *Maison des Petits-t* Genfben, a montessoroi iskolákat Olaszországban és Angliában stb. 1914-ben a Gyermektanulmányi Társaság igazgatótanácsa előtt kifejtette iskolaalapítási programját, melynek vezérelve volt: alkalmazkodni a gyermek fejlődésében mutatkozó szellemi szükségletekhez. Kevés iskola volt akkor még Európában, hazánkban pedig egy sem, amely a lélek fejlődésével tudományos alapon foglalkozott volna. Az általa 1914-ben alapított Új Iskolának, *Nagy László* segítségével ilyen új elveket követő tantervet készített. A gyermek fejlődésében mutatkozó törvényeknek és az egyéniségben feltáruló erőknél kutatása maradt továbbra is az a főirás, melyből az iskola folyton merít s mely munkáját módosítja, korrigálja,

tökéletesíti. Ez az iskola adta ki hazánkban először a bizonyítványokat kiegészítő képesség-táblázatokat és lélekrajzokat, melyek exakt kísérletekből és megfigyelésekből erednek. Sajtó alatt van erről szóló összefoglaló munkája. Írásai az 1914-ben megjelent *Új Iskola*, a Gyermektanulmányi Társaság kiadásában, Az alkotó munka lélektana ugyanott. Az egyéniség vizsgálata az iskolában. Aktivitás a 6—12 éves korban, Középiszkolai módszer új lélektani alapon, *Új Iskola*, a Jövő Utjain.

B. Dósa Adrienné. született Budapesten. Gimnáziumi érettségig tett. Hegedű tanulmányait a Nemzeti Zenedében *Gobbi Alajosnál* és *Báré Emilnél* végezte s utána a Zeneművészeti Főiskolán tanári oklevelet szerzett. 1911-től kezdve rendes tanára a Nemzeti Zenede hegedűtanszakának és pedig a hegedű előkészítő (akadémiai előkészítő) osztályának, melynek 50 éven át *Gobbi Alajos* volt a vezetője. Gyakran szerepel művészestéken, jótékony célú hangversenyeken s zenekari hangversenyeken, mint szólista. Több hangversenyt rendezett az ország nagyobb vidéki városaiban, zenekari kísérettel játszott a Városi Színházban, s hangversenyezett Német, Francia-, Olaszországban és Belgiumban. Férje főtisztviselője a Duna biztosító intézetnek. Egy fia van, művésznövendék.

Dömötör Ilona operaénekesnő, született Brassóban. Iskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára ment és szerzett oklevelet. Ösztöndíjasként került az Operához 1915-ben, és Sába királynőjében lépett először közönség elé. 1924-ben felbontotta az Operaházzal

kötött szerződését s a Városi Színház és Király Színházban való vendégszereplése után Frankfurt és Drezdába ment vendégszerepelni. 1925-ben a bécsi Operában énekelt, 1927-ben a Városi Színházban s 1928-ban ismét külföldi, főképp németországi nagy városokban. 1929-ben itthon s 1929 óta külföldön énekel.

Dubovszky Klára, született Borostyánpusztán, Baranya megyében. Iskoláit Budapesten a Veres Pálné leánygimnáziumban végezte, majd a Zeneakadémiára került, ahol a zongora tan szakon mint Földesyné Hermann Lula volt tanítványa nyert tanári oklevelet. Első nyilvános szereplése a Vigadóban volt. Sokat szerepelt jótékony célra kaszinókban, egyesületekben. A Rádióban és a pesti Vigadóban, a Fővárosi Népművelési Bizottság zenekari hangversenye keretében *Franck Cézár* szimfonikus variációit játszotta. Tagja a Mária-kongregációnak s részt vesz minden jótékonyági munkájában. Pedagógiával magánúton foglalkozik. Atyja *Dubovszky Géza* magyar kir. gazdasági főfelügyelő.

Dukai Takáts Judith, született 1795 augusztus 9-én, meghalt 1836 április 15-én Dukán. Famíliája régi tekintélyes nemesi földbirtokos család. Iskoláit Sopronban végezte. Első verseit egészen fiatal leánykorában írta. Verseit édesapja — akit határtalan büszkévé tett leánya költői tehetsége — lemásoltatta s szétküldte az ismerősök között. Rövid idő alatt egész Dunántúlon, sőt Pesten is híre ment a leányköltőnek, aki így minden érdeklődés központjába került. Több író és költő kereste fel levéllel, többen írtak hozzá verseket, ódákat, így

Berzsenyi is, aki felesége révén atyafiságban állt vele. Ez időben már több verse jelent meg úgy, hogy 1817 februárjában a négy meghívott poeta között az egyik ő volt a keszthelyi Helikon ünnepén. 1818-ban férjhezment *Geöndöts Ferenc* földbirtokoshoz a vas megyei Felsőpatyba. Ez időtől kezdve nem igen foglalkozott költészettel. Férje tíz évi házasság után meghalt, ekkor *Patthy István* táblabíró felesége lett. Negyvenegy éves korában hirtelen támadt betegségben halt meg. Hátrahagyott írásai 1909-ben *Vadász Norbert* előszavával és kiadásában láttak napvilágot.

Dulácska Lászlóné, *radvánci Novotny Margit*, született 1900 jan. 14-én Budapesten. Édesatyja radvánci Novotny Lajos egészségügyi főtanácsos, Pest vm. tb. főorvosa, kir. tanácsos, több orvosi könyv szerzője. Tanulmányait az Erzsébet Nőiskola felsőbb leányiskolájában, végezte, az érettségit pedig mint magántanuló a Veres Pálné leánygimnáziumban tette le. Utána a Pázmány Péter tudományegyetem matematikai és fizikai szakán tanárrá lett. Irodalommal korán kezdett foglalkozni. Első versével 1913-ban díjat nyert. 1921-ben Berta Ilonával együtt a MANSz kiadásában megindította a *Magyar Asszony* című lapot, melynek hét éven keresztül felelős szerkesztője volt. Most a megszállt felvidéken megjelenő *Nagyasszony* munkatársa és több fővárosi napilapnak és folyóiratnak ír tárcákat, verseket, hosszabb elbeszéléseket és gyermekmeséket. Kedvelt előadója a Rádióknak is. Irodalmi működésén kívül gazdasági téren is dolgozik. 1924 szept. 14-én ment férjhez, *Dulácska László* gépészmérnökhöz, Budapest Székesfő-

város Elektromos Műveinek főmérnökhéhez. Házasságából két fia született: *László* 1926-ban, *Endre* 1930-ban. 1928-ban fajbaromfi-telepet létesített, és férjével együtt törökbálinti birtokán nagy előszeretettel gazdálkodik.

Dullien Klára, hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban, zenei tanulmányai legnagyobb részét magánúton végezte. Tanították, előbb *Koncz János*, majd *Balassa Kálmán*. Később az Országos Zeneművészeti Főiskola művészképzőjében két éven át volt *Hubay Jenő* tanítványa. Első bemutatkozó, önálló hangversenye 1923-ben volt a Zeneakadémián. Azóta több hangversenyt adott úgy Magyarországon, mint a külföld nagyobb városaiban. Bejárta Németországot, ahol Berlinben Münchenben, Brüsszelben és több vidéki városban adott önálló hangversenyeket. Hangversenyezett Párisban és Olaszországban, az utóbbi helyen olyan sikerrel, hogy azóta minden évben pár hónapos koncertturnét tart. Játszott Rómában, Milánóban Firenzében, Velencében. Római látogatása alkalmával *XI. Pius pápa Őszentsége* magánkihallgatáson fogadta, mely után emlékéremmel ajándékozta meg. Ugyanaz évben *Mussolini* meghívta palotájába, ahol egészen szűk családi körben játszott a Zuce-nak. Olaszországi tartózkodása alatt több jótékonycélu hangversenyt adott. Játszott többek között az Anya- és csecsemővédelem javára rendezett hangversenyen, a velencei Doge-palotában mternacionális előkelőségek jelenlétében. Amerikában, New-Yorkban volt önálló hangversenye, ezt követte Boston, Chicago, Philadelphia, mindenütt több hangversenyyel. Művészetével sok jó barátot szerzett Magyarországnak.

Duret Cecília székesfővárosi felsőbb zeneiskolai tanár, szakfelügyelő, született Kolozsváron. A felsőbb leányiskolát szülővárosában végezte, de folytatott tanulmányokat külföldön is. Atyja a kolozsvári egyetem francia tan-székének tanára volt. Gyakran tartózkodott Párisban. Zenével már ötéves korában foglalkozott, de komolyan csak tízéves korában kezdett tanulni. Tizenkét éves volt, amikor először szerepelt pódiumon. Tizenhétéves korában szülei elvesztésével Párisba került és ott folytatta zenetanulmányait. A magyar föld azonban visszahívta. Visszajövetele után a Zeneművészeti Főiskola növendéke lett és két év alatt mint *Chován Kálmán* tanítványa szerzett művészi, egy év után pedig tanári oklevelet. Oklevelének elnyerése után tanárai biztatása ellenére, nem a művészi, hanem a pedagógiai pályát választotta. Előbb magánnöven-dékeket tanított, majd mikor 1910-ben a székesfőváros megnyitotta zenetan-folyamait, ezeknek tanára, sőt rövidesen szakfelügyelője lett. A felsőbb zene-iskola megnyíltával ide hívták meg tanárnak, ami mellett továbbra is szakfelügyelője maradt az alsó tan-folyamoknak. Nevezetes zenepedagógiai kutatásairól. Behatóan tanulmányozta az utóbbi évek pedagógiai és művészi irányait és élénk figyelemmel kísér minden megmozdulást és irányt, ami a zenével és a zongorapedagógiával összefügg. Kiváló pedagógiai készülségét eredményei bizonyítják. Egész sora került ki keze alól a művészeknek és kiváló pedagógusoknak. így: *Illés Margit* székesfővárosi tanár, *Türk Anna*, *Tóth*

Béla stb. Választmányi tagja a Zene-pedagógiai Egyesületnek, a Főiskolát Végzett Nők Egyesületének, a Magyar Nők Kultúrszövetségének. A Gyermek-tanulmányi Társaság rendes tagja.

Eckenzberger Nándorné, született *Garat Antónia*. Első házasságában Brün-auer József bécsi csokoládégyáros felesége volt. 1902-ben özvegyiségre jutott és 1915-ben újra férjhez ment Eckenz-berger Nándor alezredeshez, az akkori eperjesi 18. tüzérezred parancsnokához, aki rövidesen reá ezredes lett. Az össze-omlás Bécsben érte őket. Férje ekkor már beteg volt és haza kívánczolt. Nemcsak azért, hogy hazai földben pihenhessen, hanem, hogy felesége jelentékeny kanadai évjáradéka hazájában használtassák fel. Mintaképe a diszkrét-jótekönykodó, nagylelkű magyar asz-szonyoknak. A vitézi és katonai intézmé-nyeken kívül főleg a magyar vörös-keresztet támogatja, amelynek alapító-tagja, ezenkívül a budapesti VII. kér. katolikus egyházközség köszön neki jóteköny adományokat.

Edvi Illés Aladárné, született *Karádi Etel* festőművésznő, *Edvi Illés Aladár* festőművész, tanár, kor-mányfőtanácsos neje. Született Beodrán, Torontál vármegyében. Iskoláit Buda-pesten az Angolkisasszonyok intézeté-ben végezte, ahol tanítónői oklevelet is szerzett. Hét évi tanítónősködés után azonban, amely alatt a festészet iránti vágya pillanatra sem lankadt, beiratko-zott a Képzőművészeti Akadémiára, ahol tehetségének elismeréséül, már az első esztendőben ösztöndíjat nyert. Aka-démiai tanulmányainak végeztével férj-hez ment Edvi Illés Aladár festőmű-

vész, akadémiai tanárhoz. Kezdetben a pasztellfestést művelte, majd áttért az olajtechnikára. 1920-ban állami pasz-telldíjat nyert, 1921-ben a képzőművésznők kiállításán a főváros ezer koronás díját nyerte el. Állandó kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalon tárlatainak. A figurális genrekép, de leginkább a portréfestés felé hajlik. Mű-vészetének igazi karaktere ezekben az erősen egyéni jellegzetes portrékban ta-lál leginkább kifejezésre. Legutóbb a Nemzeti Szalon kiállításán vett részt 19 képével, amelyeknek nagyrésze por-tré volt. Nagy sikert aratott Szabolcska Mihály és Mendlik Oszkáról festett arcképével. Cholnoky Jenő egyetemi tanár földrajztudósról festett arcképét a Földrajzi Társaság vásárolta meg. Két önarcképe közül a pasztell, a Magyar Képzőművésznők ezidei amszterdami kiállításán szerepelt.

Effenberger Ilona, született Gyula-fehérváron, Alsófehér megyében. A négy felső osztály elvégzése után a Nemzeti Zenedét és a Zeneművészeti Főiskola tanárképzőjét végezte el. Zenedei ok-levelet nyert 1897-ben, zongoratanán oklevelet a Zeneakadémián 1920-ban. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1900. óta a Nemzeti Ze-nede tanára. Sportok közül az úszást és a turisztikát kultiválja.

S. Egger Lilla író, született Buda-pesten. Iskoláit magánúton végezte, írással 1926-ban kezdett foglalkozni. Első művei Pánsban jelentek meg. Majd a Pester Lloyd munkatársa lett, hová intervjúkat, riportokat, párisi tudósítá-sokat kritikákat és könyvismertetésekét írt. Külföldön: Németországban, Fran-ciaországban, Olaszországban járt. Be-

szél magyarul, németül, franciául, angolul és olaszul. 1930-ban ment férjhez *dr. Stefanics Pál* tisztviselőhöz. Apja *Egger Gyula* gyáros. Autóvezetés, golf, úszás, evezés, lovaglás a kedvenc sportja. Tagja a Magyar Golf Egyesületnek, a Magyar Királyi Autóklubnak és az írónok Körének.

Eisenbergné Grossmann Klára mozgásművésznő, született Sátán, Borsod-megyében. A felső leányiskola elvégzése után mozgásművészeti tanulmányait Budapesten *Lötte WiH^{enél}* kezdte és a berlini Wigman-iskolában végezte be. Ezután a müncheni Lábán-iskolában s a zürichi Lábán-iskolában vett részt egy-egy nyári kurzuson. 1927-óta foglalkozik pedagógiával. Tagja a Szentpáltáncsoportnak. Iskolájában művészi továbbtanulásra készít elő. Utazásokat és tanulmányútat tett Svájcban, Francia-, Német-, Olaszországban. Ausztria és Dalmáciában. Beszéli a német, francia, angol nyelvet. Férje *Eisenberg Harry* részvénytársasági igazgató.

Eisner Vilma zenetanár, született Kőszegen. A gimnáziumi érettségét a Szemere-utcai székesfővárosi gimnáziumban tette le. Közben megkezdte zenei tanulmányait s a Zeneművészeti Főiskolán *Hegy E.* növendéke lett. Kezdetől fogva a pedagógiára érzett hivatottságot s osztálytársaival tanulási, fejlődési szempontból állandóan korrepetált. Tanári diplomája elnyerése után a *Balassa* zeneiskola tanára lett. Ma is ott tanít. Elve, hogy olyan muzikusokat neveljen, akik nemcsak értik, de élvezik és szeretik is a zenét.

Elek (Ekker) Szidónia operaénekesnő, a Magyar királyi Operaház tagja, született Budapesten. Iskoláit

ugyanitt végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolán *Sik József* növendéke lett. Vizsgázott az *Aida*, *Amneris* szerepében. Az Akadémia elvégzése után tovább folytatta énektanulmányait *dr. László Gézánál*. 1926 szeptemberében elszerződött a Városi Színházhoz. Főbb szerepei: *Troubadur Azucéna*, *Aida-Amneris*, *Carmen* címszerep, *Alarcos-bál-Ulrica*, *Cigánybáró-Cypra*, *Rigoletto-Magdaléna* stb. Több önálló koncertje volt Budapesten és nagyobb vidéki városokban. 1930 szeptemberében a Magyar királyi Operaház rendes tagnak szerződtette.

Elekes Engel Marienne festőművésznő, született Szombathelyen 1910-ben. *Jasik Almosnál* tanult négy évig, majd rövid ideig *Szőnyinél*. Először a Nemzeti Szalonban állította ki grafikai munkáit. Általában leginkább grafikával foglalkozik, azonban illusztrációkat s plakáttervezéseket is csinál. A Pesti Hírlapnak volt a rajzolója s ezen a révén Olaszországban volt alkalma tanulmányutat tenni. A Nemzeti Szalon aquarell- és pasztellfestők kiállításán tűnt föl. Tagja a Független Művészek Egyesületének s a Nemzeti Szalonnak.

Elszászné Gondos Emmy festőművésznő, született Budapesten. Tizenöt-éves korában *Radisich Jenő*, az Iparművészeti Múzeum volt igazgatója, minden előtanulmány nélkül, a párisi világkiállítás katalógusa számára készítettet vele tollrajzokat. A Képzőművészeti Főiskolán 1903-ben mint *Hegedűs Gyula*, *Zempléni*, *Neogrády*, *Nadler*, *Aggházy* és *Székely Bertalan* tanítványa nyert tanári oklevelet. Ezután főleg iparművészettel foglalkozott. *Nadler Róbert* vezetése alatt meghonosította a párisi minta

utáni bőr- és selyembattikolást, mellyel szép eredményt ért el. Munkáiért Milánóban aranyérmeket, Pécsen bronzérmeket, Párisban *diplome d'honneur*, Aradon elismerő oklevelet s Helsingforsban szintén elismerő oklevelet kapott. Közben a székesfővárosnál, mint rajztanár teljesített szolgálatot s vezetett Pozsonyban egy továbbképző rajztanfolyamot. Iparművészeti szakmunkát is írt, *Példatár az alsófokú leányiskolák kézimunka tanításához* címmel. Egy képe van állami birtokban. Tagja az Iparművészek Országos Egyesületének, 25 éve tagja az Iparművészeti Társulatnak s a Képzőművésznők Egyesületének. Édesatyja, *Gondos Miksa*, európai hírű nyelvtudós volt, aki 14 nyelven beszélt.

csikszentsimoni dr. Endes Miklósné, leánynevéen *csikszentmihályi Sándor Róza*, született Mezőörményesen. Végzettsége felső leányiskola. A háború alatt állandóan ellátta szeretetadományt a Ráth György-utcai hadikórházhoz s ugyanezen kórháznak nagy terjedelmű könyvtárát adományozott. A menekült erdélyi egyetemi hallgatóknak azonkívül, hogy otthonában anyagi és erkölcsi támaszt nyújtott, felsegélyezésükre egy hölgybizottságot szervezett, mely hölgybizottság állandó teadélutánokat tartott, s a befolyó jövedelmet az egyetemi hallgatók céljaira fordította. Erdemeiért több elismerést kapott. Jelentékeny számú cikke jelent meg az Alkoholizmus Elleni Szövetség lapjában s a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének hivatalos lapjában. Fivére *Sándor Imre* író és történész.

nemes Endre Lászlóné, leánynevéen *felsőalmási Fábry Karolin*, született Aradon. Végzettsége felső leányiskola. Nagy

társadalmi elfoglaltsága mellett is sokat foglalkozik festéssel. Több önálló nagyszerű kiállítása volt a Nemzeti Szalonban és a Műcsarnokban. Igazgatósági tagja a Stefánia Szövetségnek, ügyvezető-alelnöknője a gödöllői MANSz-nak s tagja a Közművelődési Egyesületnek. Férje, a gödöllői járás főszolgabírája.

Endresz Györgyné, *Lengyel Katalin*, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai felsőbb leányiskolában végezte. 1924-ben férjhezment Endresz Györgyhez, a mostani magyar óceánrepülőhöz. Férjével több ízben nagyobb repülő utazásokat tett s kilenc hónapig Amerikában is tartózkodott. Beszél magyar, német, angol és francia nyelven. Több egyesületben szerepel mint vendég, de aktivitást nem vállal, mert keveset tartózkodik Budapesten.

Endrey Sománé, *Grünwald Janka* internátusi igazgató, született Adán, Bács megyében. A felsőbb leányiskolát és tanítóképzőt Budapesten végezte.

1904-ben férjhezment Endrey Soma, Zenta város főmérnökéhez s 1904-ben megalapította Zen tán, később országos hírűvé vált leánynevelő intézetét. Ezt az intézetet azonban — mert Zentán nem volt polgári főiskola — később egészen fiú internátussá alakította át. A megszállás alatt Újpestre menekült s itt állította fel újra fiúnevelő intézetét, elemi iskolás gyermekek számára. Élénk társadalmi életet él, s mint az Izraelita Nőegylet tagja, kiveszi részét minden jótékonyági mozgalomból.

Endró Margit keramikus, született Kegyen (Szilágy m.). Középiskolai elvégzése után, Bécsben végezte a továbbképzőt, majd *Toroczky Oszvald* festő-

művész növendéke lett. Később kerámiával kezdett foglalkozni. Két félévet töltött az iparművészeti iskolán, miközben *Berán Lajos* vezetése alatt is mintáztott. Tanulmányai befejeztével Karcagon iparművészeti műhelyt nyitott és fazekasmesteri képesítést szerzett. Mint ilyen, egyedüli nő az országban. 1926-ban a kézművesipari tárlaton, munkáit aranyplakettel tüntették ki. 1927-ben székesfehérvári, 1928-ban szolnoki s 1929-ben a tiszavidéki országos kiállításon nyert aranyérmeket és szerzett kitüntetést csaknem valamennyi, az országban rendezett kiállításon. Külföldön is, a barcelonai, milánói, genfi kiállításokon szerepelt sikerrel. Kerámiái egészen egyéniek, melyeket nemcsak egyedül formáz, hanem fest és éget is, ősrégi magyar vonatkozásinak. Örökös tagja az Országos Iparművészeti Társaság s a Nemzeti Szalonnak, tagja a Győri Képzőművészeti s a Szegedi Alföldi Művészek Egyesületének.

dr. jánosi Engel Róbertné, leányneven *erdősi Baiersdorf Erna* szobrász és festőművésznő, született Bécsben, 1889 szeptember 24-én. Első művészi kiképzését szintén Bécsben nyerte, a festészetben *Ludwig Ferdinand Graf-tól*, a szobrászatban *Josef Heutól*. Később Budapesten *Sándor Bélánál* folytatta festészeti, *Mátray Lajosnál* pedig szobrászati tanulmányait. Több budapesti, bécsi és magyar vidéki tárlaton állított ki és aratott sikert. Így legutóbb a kaposvári Berzsenyi Dániel Társaság ezüstéremmel tüntette ki. 1924-ben a London-Wembley-i britt birodalmi kiállításon tanulmányozta az afrikai, kínai stb. néptípusokat, mely után áttért a tudományos szobrászatra. Első nagy

anthropológiai jellegű művét, a *Neanderthali ősember* mellszobrát, mely Európa több múzeumában, sőt a chicagói Field-múzeumban is feltalálható, a bécsi Naturhistorisches Museum megbízásából készítette. További idevágó munkái: *Egy hottentotta nőtípus*; a Homo ultimus, vagyis az ember az idők végén elképzelt külsejével. Ezenkívül számos portrait-mellszobrot, plakettet stb.-t alkotott, többi között *Josef Popper-Lynkeus-ról*, a kiváló társadalombölcészről. E munkája a Bécs városi múzeumban, valamint a jeruzsálemi egyetemi könyvtárban áll. Legutóbb a pécsi Tudományegyetem egyik klinikája számára életnagyságú plakettet készített *dr. Jendrassik Ernőről*, az elhunyt nagyírú ideggyógyász tanárról.

Engelmanné, Osváth Eszter író, született Csengeren, Szatmár megyében. A felsőbb leányiskolát és polgári iskolai tanárképzőt a szatmári Paulai szent Vince zárdában végezte. Tanári oklevelének elnyerése után Mikes gr. leányát tanította, majd a székesfőváros szolgálatába lépett és az Aréna-úti polg. isk.-ban és továbbképző szabadiskolában magyar irodalmat és stilsztikát tanított. Irodalommal tanulmányai befejezése után kezdett foglalkozni. Első versét az Újság közölte. Állandóan munkatársa volt az Új Időknek és az Újságnak. 1913-ban jelent meg első verses kötete Singer és Wolfner kiadásában. Költészete tisztán lírai. 1917-ben ment férjhez. Azóta keveset ír. Most van sajtó alatt második kötete. Háborús verseit a háború alatt Jászai Mari többször szavalta színházakban és a katonáknak.

dr. Eörsy Júlia tanárnő, író, született Kápolnásnyéken. Iskoláit Vesz-

prémében az Angolkisasszonyok zárdájában és Budapesten a Csalogány-utcai tanítónőképzőben végezte, ahol tanítónői diplomát is nyert. Később a szegedi egyetem magyar, történelem szakán polgári tanári diplomát, majd a Pázmány Péter tudományegyetemen bölcsészeti doktorátust szerzett. 16 éves korában kezdett írni. Első regénye *Kiss József* lapjában, a Hétben jelent meg, *Lót* címmel s később a Franklin Társulat kiadásában könyv alakban. Közben dolgozott a Fehérmegyei Napló és a Pesti Hírlapban is. Megjelent művei: 1924-ben *Áldott vidéken* című regény s 1928-ban *Jelizaveta Kronolova* című regény, melylyel megnyerte az Otthon Kör regény pályadíját. Több színdarabot is írt. A *Becsület* színrekerült Fehérváron, a *Diadalmas szerelem* Nagyváradon, *Gyulai Pál* Szegeden, majd a budapesti Városi Színházban az ifjúsági előadásokon. 1929-ben szerkesztette a *Hungárián Heroes of Liberty* című albumot. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban, Franciaországban és Angliában járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

Eöry Erzsi 1908-ban született. Az Országos Színészegyesület iskoláját végezte, ahonnan vidéki színházhoz szerződött. Ma az Andrássy-úti színház tagja.

Eöry Kató, a Nemzeti Színház tagja, született 1905-ben Budapesten. Iskoláit a váci utcai felső leányiskolában végezte. Édesapja *Simkó József* tanár, országgyűlési képviselő, édesanyja felsőeöri *Demény Berta*. 1926-ban beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára. Színpadra jutását s azt, hogy 1929-ben elvégezte a Szini Akadémiát, *Hettyey*

Arankának köszönheti, kihez közeli rokoni kötelékek fűzik és aki annyi fiatal színészgyerekeknek karrierjét mozdította elő. Tehetsége már növendék korában magára vonta *Hevesi Sándor* figyelmét és több kis szerepet bízott reá. Jelentősebbek voltak: *Pártütők-Rozi*, *Mária-Johanna*, stb. 1929-ben vizsgázott az Arany emberben-Noemi, Figaro házassága-Zsuzsi és özv. *Varga Ábrissné-Jeleség* szerepében. 1929-től a Nemzeti Színház ösztöndíjas, tagja. Szerződöttese óta jelentősebb szerepei: *Fösvény-Eliz*, *Azra-Habab*, *Pártütők-Mili*, *Othello-Bianca*, *Házitündér May*, *Miss-Hoobs Miss Faray*. Szerepelt ezenkívül filmen is, először a *Cigánylakodalomban*, melyet Magyarországon vettek fel. Magyarul, németül és franciául beszél.

Erdey Viktorné, *Karinthy Ada Noemi*, született Budapesten 1886-ban. Középiskoláit Esztergomban, majd a budapesti Angolkisasszonyoknál végezte, ahol tanítónői oklevelet is nyert. *Rajzolni* Nagybányán tanult férjétől *Erdey Viktor* festőművésztől. Nagybányai tanulmányai befejezése után 1912-ben Párisban, Münchenben s Bécsben tanult tovább. A Múcsarnok s a Nemzeti Szalon állandó kiállítója. Ez utóbbinak alapító tagja is. Kizárólag aquarellben dolgozik, témái a gyermek, a nő, igen érdeklí a magyar népviselet s sok ilyen tárgyú figurális kompozíciója közismertségnek örvend. Egyik képét Munkács vásárolta meg múzeuma számára. Újabban főleg díszítő, iparművészeti jellegű munkái vannak. Fivére *Karinthy Frigyes* író.

Erdélyi Blanka operaénekesnő, született Újpesten. Középiskolái elvégzése után a Verő-zeneakadémiára iratkozott,

ahol *Ábrányiné* növendéke volt. Tanulmányait *Merli* olasz ének mesternél folytatta, majd a buda-temesvári társulatnál operaénekesnőnek szerződött. 1922-ben Bécsben, 1923-ban Berlinben adott hangversenyeket, amelyek után a bécsi *Volfysoper* tagja lett. Hat évi bécsi szereplés után a budapesti rádió meghívására jött haza. A Városi Színház tagja.

Erdős Renée, született 1879-ben Csángóközben. Iskoláit részben Győrben, részben falun, magánúton végezte. 15 éves korában Budapestre jött, beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára és színésznőnek készült. A színiakadémián fedezték fel költői tehetségét. Az alig 15 éves gyermek már formás, komoly kis költeményeket írt. Első verskötete 19 éves korában jelent meg *Eötvös Károly* előszavával és kiadásában, melyről a kritika a legmelegebb hangon nyilatkozott. Már itt feltűnt a keresetlen őszinteség, mely munkáit később is jellemezte s amely egészen egyedülállóvá tette a magyar nőírók táborában. Verses könyve megjelenése után munkatársa lett az Egyetértés, Hét és Budapesti Naplónak, melyekben sűrűn jelentek meg versei és novellái. 26 éves koráig csak novellákat és verseket írt. Akkor, mint az Újság munkatársa és levelezője, Bécsbe és Rómába utazott. Egyfolytában nyolc évig élt Rómában. Ezen idő alatt jelentek meg *Új dalok*, *Versék kötete*, *Jöttem hozzátok*, című verses kötetei és két novellás kötet. Római tartózkodása alatt, nagy lelki változáson ment keresztül, melynek hatása alatt és eredményeként megírta *Arany veder* című vallásos verskötetét, majd a *János tanítvány* című evangéliumot és a *Szibillák*

könyve című verskötetet, miközben állandóan küldte az Újságnak, a római tudósításokat és leveleket. 1913-ban ment először férjhez. 1914-ben a háború miatt hazajött. Regényírással csak ez időben kezdett foglalkozni. Elkezdte nagy regényciklusát, az *Ősök és ivadékok*-at, melynek 8-ik kötetét 1929-ben fejezte be. Közben természetesen több, más természetű regényt is írt.

1918-ban elvált. Két leánygyermek van, egyik 1915-ben, másik 1918-ban született. 1925-ben, a szent évben, családostól Rómába ment, ahol másodszor is férjhezment, és 1927-ig Rómába maradt. Ezután hazajött és megtelepedett. Legnagyobb élménye Róma és ott átélt évei. *János tanítvány* című evangéliumi darabja, bejárta Olaszország valamennyi színpadát. Megjelent művei: *Norina* 1909, *Új sarj* 1914, *Sibillák* könyve 1917, *Elet királynője*, 1918—1919, *Santerra bíboros* 1920, *Alkotok* (dráma) 1921, *Római levelek* 1921, *Nagy sikoly* 1922, *Berekesztett utak* 1923, *Hárfás* 1924, *Herczeg* 1925, *Mesztelen táncos* 1925, *Báró Hercfeld Klaris* 1926, *Nyírfaerdő* 1927, *Lavinia Tarsin házassága* 1928, *Bandi gyöngye* 1928, *Áve Roma* 1929, *Indiai vendég* 1929, a *Brüsszeli csipke* 1930 és az *Ezüst bölcső* 1931. Munkáinak nagy 30 kötetes gyűjteményes kiadása 1931-ben jelent meg, írói jubileuma 30 éves emlékére. Felolvasásokat tartott 1926-ban Budapesten a Zeneakadémián, 1928-ban Kassán, 1929-ben Erdélyben, Aradon, Temesváron, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Nagyváradon. Munkái a legelterjedtebb magyar munkák közé tartoznak s egyaránt olvassák a legfelsőbb és legalsóbb néposztályokban.

Rákoshelyen él, a legnagyobb elvonultságban neveli két szép gyermekét, gyümölcsfáit és dolgozik. Átlag minden évben megír egy regényt. 27 év óta munkatársa az Újságnak.

Erényiné-Orelly, *özv. Erényi Gézané* született *Hofer Aranka*. Kora ifjúságában kezdett irogatni. Első írásai az Ország-Világ-ban jelentek meg 1908-ban, mely sorozatot a *Vének májusa* című novellával kezdte meg. Röviddel ezután *Átalakulás* című kis regényét adta ki ugyanez a szépirodalmi lap. Ebben az időben még a Független Magyarország, Új Magyarország és a Magyarországon jelentek meg írásai. 1910-től néhány évig Pozsonyban élt és ott a Nyugatmagyarországi Híradónak volt, főleg mint társadalmi cikkíró, munkatársa. Nagyon sokat utazott. Bejárta Svájc nagy részét, Bajorországot, Tirolt, Ausztriát, Olaszországot, Boszniát, Hercegovinát, Montenegrót és Dalmáciát. A világegés első évében háborúellenes tendenciájú novellákat kezdett írni s ezidőtől kizárólag ilyen írásokat produkált. 1915-től az Újság és a Népszava közli írásait.

özv. gradoveháki Eruszt Barnáné, leányneven *székelyföldvári Szilágyi Magdolna*. Született Soroksáron. Felsőbb leányiskolát végzett. A művészetnek festéssel és énekkel hódol. Kedvenc sportja az úszás. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

dr. Érti Jánosné, leányneven *dr. Pausz Ella*, született Bécsújhelyen. Középkiskolái elvégzése után, az egyetemre iratkozott, ahol bölcsészdoktori oklevelet nyert. *Artner Mária* élete és munkássága című disszertációja könyv alakban is kiadatott. Elnöke a Felvidéki

Egyesületek Szövetsége hölgybizottságának, mely minőségében az összes megszállt területek szövetsége közös bizottságának két évre megválasztott vezetője. Választmányi tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének. Férje *dr. Érti János*, a plasztikai sebészet terén világhírű orvos. Két gyermek anyja. Több teniszversenyen nyert első díjat.

dr. Estefányi Irma, született Kasán. Tanulmányait a budapesti egyetemen végezte és 1918-ban avatták orvosdoktorrá. Ezután Trencsénben a megyei közkórház sebész alorvosa, később a katonai malária-centrum orvosa lett. A háború alatt a Károly király-féle gyermeknyaraltatási akciót vezette Porto-Roseba, ahol hat medika segítségével, 1000 gyermekre ügyelt. Később a kassai garmzon-kórház sebészeti osztályán működött. Megszállás előtt a temesvári kórház elmeosztályán volt segédorvos, innen kiutasították eskü megtagadása miatt. Itthon magyar állampolgárságát nem akarták elismerni, visszautasították Kassára, ahonnan előbb a budapesti, majd a szegedi állami gyermekmenhelyhez került kezelőorvosként. Ez utóbbi helyen mint a leánygimnázium egészségtan tanára is működött. Szegedről Veszprémbe helyezték. 1924 óta pedig Vácon folytat magánprakszist.

Esterházy Ágnes színművésznő, született Kolozsvárott 1902-ben. Iskoláit a kolozsvári Marianumban végezte. Edesatyja *Esterházy László* Kolozsvár utolsó polgármester-főjegyzője volt, édesanyja *Soós Gizella*. Enekelné *Pálóczy Lajosától*, az Opera tagjától tanult. Eleinte színpadra készült s bár nem végzett

színiiskolát, *Janovits Jenő* színigazgató 16 éves korában felléptette a Kolozsvári Színházban a *Három a kislány* főszerepében. 1920-ban családjával együtt Budapestre költözött és *Pálmay Ilka* színiiskolájában folytatta tanulmányait. Itt fedezte fel és szerződtette a berlini Sascha filmgyár szakértője. Első filmszerepében a *Junge Medardus*-ban *Várkonyi Mihály* volt a partnere s egy csapással kivívta első nagy sikerét. Kevéssel utóbb férjhez ment *báró Conrad Heintz*, a Kaertnerbank igazgatójához, akitől azonban néhány évi házasság után elvált. Ez időben szerződött a berlini Ufához. Főbb szerepei: *A gárda*, *Prágai diákélet*, az *Elő álarc* — ebben *Conrad Weid* volt a partnere — a *Cárnő* és a *Gárdahadnagy*. Legnagyobb sikerét a *Zwei Menschen-ben* aratta. Most a hangos filmmel jelentkező új irányú működését készíti elő tanulmányaival.

Esterházy Ilona színművésznő, született 1908-ban Kolozsvárott. Atyja *Esterházy László* Kolozsvár utolsó magyar polgármestere, helyettes főjegyzője, anyja *Soós Gizella*, nővére *Esterházy Ágnes*, a jelenleg Berlinben élő világhírű filmprimadonna. Iskoláit a kolozsvári Marianumban kezdte s a budapesti Angolkisasszonyoknál fejezte be. Másodéves akadémista korában a Renaissance Színház szerződtette. Első sikerét egy amerikai bohózatban aratta. Innen a Vígszínházhoz szerződött.

Éber Amália úrlovasnő, született Budapesten. Gimnáziumi tanulmányait szintén itt végezte. 1924—1925-ben Angliában tartózkodott, Caldecok Towers és Busky Heath-ben. Hazajövele után kezdett lovagolni és 1929-ben megnyerte Magyarország hölgylovasbajnok-

ságát. Külföldön díjakat nyert: Bécsben, Varsóban, Aachenben, Karlsbadban, Hágában. Belföldön: Budapesten, Szegeden, Pápán, Miskolcon, Keszthelyen, Szombathelyen. 1930-ban betegsége miatt nem szerepelt. 1931-ben az országos lovasmérkőzésen megnyerte a hölgyek részére kiírt mindkét díjugratási számot. Tagja a Lovarda Klubnak, Lawn-Tennisz Klubnak, Royal Automobil Club of Londonnak, az Örkényi Róka falka Társaságnak, s a Veszprém és győrmegyei Agarászegyetnek stb.

Éber Olga csellomművésznő, született Budapesten. Gimnáziumi tanulmányait szintén Budapesten végezte s itt tett érettségét is. Zenében előbb *Novacsek* tanítványa volt, később *Walter Anton*, a müncheni Zeneakadémia tanára s a Rozé-quartett tagja tanította. Első nyilvános szereplése a Rádióban volt igen szép sikerrel, de ezenkívül többször fellépett a Zeneakadémián s nagyobb vidéki városokban.. A bécsi rádióban mint meghívott művész szerepelt.

Égly Sándorné, született Budapesten. Iskoláit magánúton végezte, csak tanítónői oklevelét szerezte meg nyilvános tanintézetben. Oklevele megszerzésével a cinkotai állami iskola tanítónője lett s ugyancsak ott ment férjhez *Egly Sándor* tanárhoz. Kiváló pedagógus, több jótékonyági egyesület pártoló és rendes tagja.

Falus Edit operaénekesnő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Veres Pálné-utcai gimnáziumban tette le. Ezzel párhuzamosan *Gábor József* és *Dalnoky Viktornál* tanult énekelni és játszani úgy, hogy az érettségi vizsga

után egyenesen a Városi Színházhoz került, ahol a *Denevér-Adél* szerepében debütált és aratta első sikerét. Főbb szerepei: *Bohémélet-Musette*, *Carmen-Michaela*, *Varázsfuvola-Papagona*, *Don Juan-Cerlina*, *Bűvös vadász-Endchen* és a *Tannhäuser-Pásztorfiúja* voltak.

Faragó Erzsi színművésznő, született Budapesten. Régi művészcsaládból származik. Nagybátyja az elhúnyt neves Faragó Géza festőművész, édesapja Faragó Jenő a 8 órás Újság szerkesztője. Iskoláit Budapesten az Andrásy-úti leánygimnáziumban végezte s az érettségi után beiratkozott az Orsz. Színművészeti Akadémiára. 1929-ben a Magyar Színházhoz szerződött. Nagyobb szerepei: Hamlet, Önagysága ruhája, Ármány és szerelem.

Faragóné Makói Erzsébet festő és iparművésznő, született Aradon. Iskoláit ugyanott végezte, utána férjhezment Faragó Géza festőművészhez, kinek 11 évig volt a felesége. Művészettel házassága alatt egyáltalán nem foglalkozott, sőt komolyan tanulni is csak válása után kezdett Grünvald-tói és Réti-től. Első kiállítása a Mentorban volt 1925-ben. Közben megkezdte iparművészeti tanulmányait is s rövid idő alatt, jóformán vezetés nélkül, kitanulta az iparművészet minden ágát. Első iparművészeti kiállítása 1928-ban volt a Nemzetközi vásár keretében. 1930-ban a Nemzeti Szalonban tartott kiállításon aranyérmes és elismerő oklevelet nyert. Dámban és Németországban járt hosszabb tanulmányúton, sok vidéket bejárt, nagyon sok impressziót gyűjtött. Mindegyik utazása alkalmával rengeteg festménnyel és iparművészeti tárggyal tért haza.

Farkas Boris, 1892-ben született Nagyváradon. 15 éves korában jelent meg az első Longfellow fordítása. Már mint fiatal leány sokat szerepelt koncerteken. Az Újságban jelentek meg novellái, tárcái s jelentős sikereket ért el egyfelvonásosaival. Foglalkozik festésszettel is. Pneumatikus kerékabroncsot talált fel, melyet a háborúban igen eredményesen használtak a hadsereg céljaira. Jelenleg a Cyclon garage vezetője.

Farkas Edith, alapítványi hölgy, a Szociális Misszió Társulat alapító és általános főnöknője és országos elnöke, született 1877 február 16-án Budapesten. Édesapja győri Farkas Jenő miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi fordító osztály főnöke volt, édesanyja Kunze Mária. Az elemi és részben a polgárit otthon, magánúton végezte s később a várbeli polgári iskolában fejezte be. Az iskola elvégzésével nyelveket, zongorát tanult s lassanként megkezdte a társasági életet. Már egész ifjú korában érdekelték a komoly, szociális és pedagógiai művek, nagyon szerette a szegényeket, s mint a Szent Erzsébet-egylet legfiatalabb tagja, látogatta őket s ismerőseitől adományokat gyűjtött nekik. Huszonkétéves korában a Mátyás-templomban tartott misszió hatása alatt elhatározta, hogy tovább tanul és készül a benne még ki nem alakult, de már megsejtett hivatásra. 1902-ben özvegy gróf Pálffy Pálné mellé állt, s hamarosan jobbkeze lett az 1896-ban megalapított Országos Katholikus Növendő Egyesület szervező munkáiban. Eleinte mint védőnő és elüljárónő vett részt az egyesület patronázs-munkáiban, nemsokára azonban a leányvédő szakosztály ale-

nöke lett s főképen a leányokkal foglalkozó védőnők kiképzését irányította. Vidéki megszervezések érdekében 47 előadást tartott: Budapest, Székesfehérvár, Szombathely, Pozsony, Győr, Kalooca, Nyitra, Pápa, Pécs, Kassa, Kolozsvár és Marosvásárhely városokban és megalapította az egyesület fiókjait. 1906-tól alelnöke, 1909-től egyedüli ügyvezető elnöke *Pálffy grófné* mellett az egyesületnek. 1908-ban *Korányi Saroltával* megalapította a Katholikus Tisztviselőnők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségét. Még előbb, 1905—6-ban alapította *dr. Hanui Ferenc* egyetemi tanárral az Egyetértni Hallgatónők Szent Margit Körét.

1910-ben *Rabolt Margit* és *Schmoll Petra* az ő irányításával alakították meg a Katholikus Leányok Országos Szövetségét. 1906-ban *Prohászka püspök* biztatására megkezdte Magyarországon az első fogházmissziót. 1907-ben résztvett és előadást tartott az országos pécsi patronázs-kongresszuson s ennek eredményeképpen 1907-ben megalakította a Katholikus Női Patronage Egyesületet.

1908-ban az Elnök-utca 11. sz. házban egy tíz szobás lakásban megalakította a Szociális Missziótársulat első otthonát, a *Bethaniát*, melynek első nővéreit munkatársai közül választotta ki. A fentvázolt sokféle szociális munka során ugyanis rájött arra, hogy igazán eredményes szociális munkát csak úgy végezhet, ha ahhoz megfelelő s munkájukat élethivatásnak tekintő gárda áll rendelkezésére. 1909-ben *Fischer Colbrie Ágoston* kassai püspök a noviciatus örökös használatára felajánlotta a szikszói *gróf Hunyadi*-féle alapítványt, mely a társulat első anyaháza lett. Ebben

az évben nyitotta meg a Bíró-utcai Gyermekotthont, melyben 26 elhagyott gyermeket gondoztak. 1911-ben Nővédelmi Hivatalt rendezett be, s ennek keretén belül otthon adott az általa alapított összes egyesületeknek. Ugyancsak 1911-ben rendezte be a Krisztina-körúton az első Szemináriumot. Még 1911-ben megnyitotta a társulat Szociális Iskoláját is, melyben évenként elsörendű szakértők bevonásával tart előadásokat.

1912-ben megindította a társulat hivatalos lapját az *Értesítőt*, melyből később a *Keresztény Nő* lett. 1912-ben a Bethama Gyermekotthont a Németvölgyi-út 49. sz. alá nagy kertes villába telepítette át. 1917-ben ez az otthon beolvadt az Ottokár Hadiárvaházba.

1914-től 18-ig a háború alatt Székesfehérvárott, Szikszón és Sarkadon kórházakat tartott fenn és Budapesten fehérenemű varrodákat létesített. Ugyancsak ez alatt az idő alatt nővédelmi hivatalokat, napközi otthonokat, népkönyvtárakat állított fel. 1917-ben Pomáz, Csobánka községek határában 80 gyermek részére hadiárvaházat létesített.

1918-ban az erdélyi menekülteket segélyező akcióban dolgozott, 1920-ban a választások előkészítésére megszervezte a keresztény női tábort. 1922-ben *Joseph Schrembs* clevelandi püspök meghívására három missziós nővért kiküldött Amerikába és megvalósította velük egyik legkedvesebb gondolatát, az egyházközségi nővér típusát. Ugyancsak 1922-ben felépült a városmajori Missziósház. 1923-ban 16 helyen létesített missziós gyermekcsoportot, hogy vasárnap délutánonként az utcán csavargó gyermekeket szórakoztassa és megóvja az utca veszedelmeitől. 1924-ben

az Országos Szervezet számára megrendezett egy missziós hetet. 1924-ben a szikszói Bethaniát árvaházzá alakította át. 1925-ben Balatonboglár hitközség missziós letelepülés céljára egy házat és kertet ajánlott fel a társulatnak, amely abban napközi otthont, leányegyesületet és asszonyszövetséget rendezett be.

1925-ben a társulat ifjúsági központja megkezdte a leánynyaraltatási akciót Lillafüreden, Párádon, Sasváron és Görömbölytapolcán. 1925—26 őszéig felépítették a Szociális Missziótársulat budapesti új központi székházát, melyet

1926-ban *Prohászka* püspök szentelt fel. Ugyanez évben a Rádió elnöke *dr. Kozma Miklós*, felkérésére havonként egy órára felajánlotta a rádiót a misszió szolgálatára. 1927-ben a belügyminiszter a nagykanizsai volt szabadkőműves páholyt a társulat céljaira engedte át. Ugyanez évben vette át a társulat Dunaföldváron *dr. Szakács Iván* alapítványát és ezzel kapcsolatosan a községi szegényház vezetését is. 1927 február 16-án ünnepelte a társulat az alapítófőnöknő 50 éves születésnapját és szociális munkásságának 30 éves jubileumát. 1928-ban a kultuszminiszter a Kassa megszállása óta üresen álló hejcei püspöki nyaralót engedte át a társaság használatára. 1929-ben megalakult a pécsi missziós átlomás, a győri állami selyemfonógyár munkásnő otthona, a debreceni Szent Zita-hadiárvaház s a budafoki Erzsébet-otthon. 1900-ban *I. Ferenc Józseftől* a grazi nemesi hölgyalapítvány tagságát s ezzel az *alapítványi hölgy* címet,

1906-ban a Pro Ecclesia et pontifice pápai érdemrendet, a világháború végén pedig a Károly király érdemkeresztet kapta.

Farkas Elekné, leánynéven *Zimmermann Helén*, született Brassón. Iskolai végzettsége felső leányiskola. Férje *Farkas Elek* postafelügyelő. Egy fia van, *dr. Farkas Antal Dezső* fogalmazó, író és zeneszerző, aki több szerzői estét tartott. A Szociális Misszió, Pro Hungária, Szilágyi Erzsébet Nőegylet, Iskolaszanatórium, József főherceg szanatórium, Magyar Vöröskereszt tagja és örökös tagja az Erdélyi Egyletnek. Minden gyűjtésen urnavédő.

Farkas Márta, Budapesten született, s itt végezte középiskolai tanulmányait is. Ezután a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol tanári oklevelet nyert. A Vigadóban és a Zeneművészeti Főiskolán önálló hangversenyeken lépett fel. Jelenleg pedagógiával foglalkozik.

galántai Farkas Mártha hegedűművésznő, született Balassagyarmaton. Iskoláit Budapesten, magánúton végezte. Zenei tanulmányait gyermekkorában kezdte, első leckéit édesapjától *galántai Farkas Ferenc* nyug. szolgabíró, komárommegyei földbirtokostól kapta. Rövid tanulás után 9 éves korától *Huhay Jenő* növendéke lett, 1914-ben nyert művészi oklevelet.

Farnady Edith, született Budapesten 1913-ban. Evangélikus polgári és felsőbb leányiskolát végzett, majd a Zeneakadémián tanult Székely Arnold keze alatt. 1930-ban nyert művészi oklevelet. Első nyilvános fellépése 10 éves korában a Fészek-ben volt, hol Beethoven C-dur koncertjét játszotta zenekarral. Azóta rengeteg önálló zenekari hangversenyen játszott szóló és kamarazenét. Külföldre készül. Bécsben és Olasz, majd Spanyolországban ad koncertet s egy 5 évre szóló szerződés kere-

tében készül Amerikába is. Múсорán a klasszikusok között állandóan szerepelnek magyar zeneszerzők is. Úgy a belföldi, mint a külföldi lapok a legteljesebb elismeréssel írnak róla.

dr. Farnos Ilona orvos. Régi erdélyi család gyermeke. Középiskoláit a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban végezte, orvosi diplomáját pedig a kolozsvári egyetemen szerezte meg 1918-ban. Négy éven át a Bókay-klimkán működött mint tanársegéd. Neves gyermekorvos, székesfővárosi iskolaorvos és a Stefánia Szövetség rendelő orvosa. A Nőorvosok Szövetségének alelnöke. Társadalmi egyesületekben gyermekorvosi előadó és több hazai és külföldi szaklap állandó munkatársa.

Faylné, Hentaller Mariska író, született 1856-ban Jászberényben. Tizenhat éves korában Fayl Frigyes zene tanárhoz ment feleségül. írásai főképen ifjúsági regények és elbeszélések. Önálló kötetei: Mesék e's regék 1883. Kis-mesék, regék és elbeszélések 1884. Kedvenc könyvem 1884. Hetedhét országon túl 1886. Mesék a fonóból 1886. Hol volt, hol nem volt 1886. A magyar írónokról 1889. Leányévek 1894. Fekete Kató és egyéb elbeszélések 1898, második kiadás 1911. A szödi leányok 1904. Rózsatörténetek 1904. Mesekincstár 1905. Otthon nélkül, haza nélkül **1918**. Legszebb mesék 1919. Sorsok csecse, tarka mese. 1920.

Fái Boris mozgásművésznő, született Budapesten. Középiskoláit ugyanitt végezte. Ezután *Madzsarné* mozgásművészeti iskolájában nyert mozgásművészet tanári, majd állami oklevelet. Később Münchenben, Stuttgartban, Berlinben tett tanulmányutakat. Hat éve foglalkozik pedagógiával. Résztvett a

pacifista mozgalmakban. Atyja *dr. Fái Sándor* ügyvéd, a Lakók Szövetségének elnöke.

Fáy-Halász Ida úrlovasnő, született Budapesten. Iskoláit a Notre-Dame de Sionban végezte. Ötéves korában kezdett lovagolni édesapja néhai *fái Fáy-Halász Gida* földbirtokán, intenzíven azonban 18 éves korában kezdett lovagolni, a Nemzeti Lovardában. 1928-ban a Margitszigeti versenyen díjat nyert, ez időtől kezdve résztvett a Budapesten, Miskolcon, Nyíregyházán tartott versenyeken, könnyű és nehéz díjugratásokban, melyeken több első és második díjat nyert. 1930-ban megnyerte a női bajnokságot. Eddig 67 díja van. Tagja a Lovas Sportszövetségnek. Beutazta egész Európát. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul, olaszul.

fáji Fáy Ilona, alapítványi hölgy, író, született Budapesten 1863-ban, Édesanyja friwaldi *Friwaldszky Paulina*, édesapja *Fáy Béla* földbirtokos. Iskoláit magánúton végezte. Édesapja 1891-ben bekövetkezett halála után, ki író ember is volt, mint fiatal leány teljesen egyedül vezette a nagy birtokot 1893-ig. Ez évben Pestre jöttek, s régi vágyát valóra váltva, megkezdte irodalmi működését. Első művei német, francia és angol nyelvből való fordítások voltak. 1908-ban kezdett kritikát írni külföldi regényekről. Irt ezenkívül elbeszéléseket, novellákat, cikkeket, vezércikkeket stb. a Pesti Napló, Alkotmány, Budapesti Hírlap, Új Idők, és az Élet-be. *Hivatás* című első könyve

1910-ben jelent meg Franklin kiadásában. Közben dolgozott a Napkelet és az Új Nemzedéknek is. 1920—22-ben a Budapesti Hírlap *Küzdelmek* című

regényét közölte folytatásokban. 1925-ben az Új Nemzedékben jelent meg folytatásban *Bánky Tamás fia* című regénye. Ugyanezt könyvalakban 1927-ben a Pallas adta ki. 1925-ben egy kötet elbeszélése jelent meg. 1922-ben a Budai Színkörben színrekerült első színműve, *Török László házassága*. A Petőfi-centenárium székesfővárosi pályázatán *Petőfi* című drámája dicséretet nyert. írói munkássága mellett zeneszerzéssel is foglalkozik. E térem tanító mestere *Lavotta Rudolf* volt. 1910-ben szerezte első műveit, melyek közül jelentősebbek: *Tavaszi dal*, *Őszi ködben*, *Salgó vára* stb. Irt ezenkívül számos apróbb dalt is. 1911-ben Jókai Mór, *Vad leány* című novellájából operát írt, s utána megírta *Húsvét reggel* című operáját, melynek scénánumát is maga írta. A Rádióban több felolvasást tartott. Külföldön: Ausztria, Németország, Olaszország, Belgium, Svájc, Franciaország és Egyiptomban járt. Beszél magyar, német, francia és angol nyelven.

Fáy Szerafin, született Versegen 1874-ben. Képzetségét, valamint az angol, német és francia nyelvben való teljes jártasságát a szülői háznál nevelők és tanítók segítségével szerezte. Férje csenei Vucsetics István honvédhuszárkapitány volt, akitől törvényesen elvált. Édesapja vérségi fái Fáy Béla, ősrégi magyar földbirtokos családból származott. Édesanyja Frivalszky Paula, akinek édesapja az akkori idők legnagyobb természetbúvárja volt, s aki lepkegyűjteményével világhírnévre tett szert. 1911-ben külföldre utazott, ahonnan «Jávor» álnéven az «Alkotmány» c. lapban küldött tudósításokat és cikkeket s ugyan-

csak F. F. néven írt a Budapesti Hirlapban is. A világháború Londonban érte, ahonnan a háború kitörése után egy évvel távozott. Erre az időre esik *Háborús idők Angliában* című könyvének megírása. London után Bernbe utazott, ahol az egyik budapesti esti lap berni tudósítója lett. A háború utolsó két évét Genfben töltötte, ahol a Népszövetséghez lett beosztva mint sajtóelőadó. 1923-ban áthelyezték Kölnbe, ahol másfél évig ugyancsak mint sajtóelőadó működött. 1925 óta Budapesten a külügyminisztériumban teljesít szolgálatot. Nagybátyja Fáy András, a Magyar Nemzeti Színház megalapítója.

S. Fáy Szeréna színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, az Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémia tanára, született Erdőhegyen, Arad megyében 1865. december 24-én. Atyja korai elhalálása után a család felköltözött Budapestre, ahol a szép hangú és jó előadású gyermek *Jókai Mór* pártfogása révén már tizenkétéves korában bejutott az Országos Színészeti Iskolába. A négyéves tanfolyamot három év alatt végezte el s 1880-ban, 15 éves korában már a Nemzeti Színház szerződött tagja volt. Mint a színház szerződött tagja, a *Báró és bankár* című drámában lépett először a közönség elé, bár növendék korában többször játszott *Vörösmarty Csongor és Tündéjében* az Éj szerepét. Paulay Ede halála után, akinek igazgatása alatt játszott végig az akkor színre kerülő drámák fő női szerepeit, elfogadta a bécsi VolksTheater igazgatója ajánlatát, egyéves szerződésre. Egy év alatt eljátszotta a *Medea*, *Stuart Mária*, *Emilia Galotti*, *Hand und*

Herz, Jüdin von Toledo és a *Tell Vilmosban*, a közönség és a sajtó szinte példátlan elragadtatása mellett, a főszerepeket. Egy év után azonban újra hazajött és szerződött a Nemzeti Színházhoz. Ez időtől kezdve egyforma sikerrel játszotta a klasszikus drámák, a modern társadalmi színművek hősnőit, sőt itt-ott egy-egy komikai szereppel is megpróbálkozott. A kommunizmus alatt lángoló hazaszeretetéért súlyos ellentétbe került a színészet kommunista vezetőségével, úgy annyira, hogy a kommün bukása után bátor magatartásáért miniszteri elismerést kapott, sőt *Papp-Váry Elemérné* a *Hiszkegy* halhatatlan szerzője, a *Nemzet imádságát* hálája és szeretete jeléül, szintén *Fáy Szerénának* ajánlotta. 1920-ban színészi működésének 40 éves jubileumán az egész ország részéről meleg ünneplésben részesült. Ez alkalommal a többi emléktárgy között egy többezer névaláírást tartalmazó emlékalbumot kapott, melynek első aláírói Augusztia főhercegasszony és József főherceg voltak. 1930-ban ünnepelte 50 éves színésznői jubileumát. Ez alkalommal a Nemzeti Színház múzeumának ajándékozta *Papp-Váry Elemérné* magyar *Hiszkegy* című és az ő részére ajánlott eredeti kéziratát. 1926-ban kinevezték az Országos Magyar Királyi Színművészeti Akadémia tanárává. Főbb szerepei: *A két Rantzau*, *Jóslat*, *Trónkeresők*, *Zalameai bíró*, *Lelenc*, *Hero és Leander*, *IV. László*, *Aranyember*, *A fekete gyémántok*, *Ember T ragédiája-Eva*, *Bánk bán-Gertrudis*, *Hamlet-királyné*, *Árva László-Szilágyi Erzsébet*, *III. Richard-Margit királyné*, *Coriolanus-Volumnia*, *Remény-Johanna*, *Fekete lovas-Hofferné*, *Elnémult haran-*

gok-Todorescuné, *Bunda-Wolfné*, *Peleskei nótárius-Tóti Dorka*, *Rang és mód-Erzsébet*, *Hős és katona-Katalin* stb. Tagja a Magyar Országos Nemzeti Szövetségnek és számos kulturális és jótékonyági egyesületnek.

Fázmán Ferencné, leányneven *adelschelmi Dunst Margit* operaénekesnő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Zeneakadémia ösztöndíjas növendéke lett *Sik Józsefnél*, öt évi tanulás után, 1920-ban operaénekesnői oklevelet nyert. Rögtön utána a Mátyástemplom solo alt énekesnője lett. Két évig a Józsefvárosi Zenedében működött mint énektanárnő, s hét éve a Bazilika solóénekesnője. Időközben két esztendeig a magy. kir. Operaház tagja is volt s innen ment férjhez 1924-ben *Fázmán Ferenc* zeneakadémiai tanárhoz, az Operaház első fagottistájához. Sokat szerepel jótékonycélra.

Fedák Sári színművésznő, született Beregszászon. Rákosi Szidi színiskolájának elvégzése után a Magyar Színházban a *Gésák-Molly* szerepében lépett először a közönség elé, óriási siker kíséretében. Később *Relle István*, pozsonyi társulatához került, ahol a *Bibliás asszonyban* játszotta első szerepét. Innen egy év múlva a Népszínházhoz szerződött. Nevét tulajdonképpen a *Népszínház Bob hercege*, a *Király Színház Aranyvirága* és *János vitéze*, címszerepének utánozhatatlan alakítása tették Európa hírvé. E szerepeknek eljátszása után hívták Berlinbe, Bécsbe és Olaszországba. Ezek közül elfogadta Berlint, ahonnan azonban egy év után visszajött és a Király Színházban tüntető sikerrrel eljátszotta a *Cigány-szerelem-Ilona* grófnőjét. Ezután ismét

külföldre szerződött és a prágai Deutsches Landes Theater és a berlini Deutsches Theaterben vendégszerepeit. Rövid itthontartózkodás után egy évre Amerikába ment, ahonnan visszajövet a *Pompadour*t vitte sikerre a Fővárosi Operettszínházban. 1924-ben *Lengyel Menyhért Antóniáját* játszotta a Vígszínházban, mellyel egy év után Amerikába is kiment s amellyel vagy 100 előadás keretében csalt könnyeket az amerikai magyarok szemébe. Hazajövele után nem szerződött hosszabb időre, hanem csak szerepeket vállalt hol az egyik, hol a másik színháznál. Így játszotta Budán, a *Borcsa Amerikában* című operett kimondottan neki írt címszerepét, a Király Színház *Bús Fekete László Pista néni* című daljátékát, amelyet 1929-ben a bécsi Renaissance Színházban is eljátszott. 1929-ben egy rövidebb amerikai turnét is tett, s vendégszerepeit Európa művészeti metropolisáiban. *Fedák Sári*, az operett színészet egyik legnagyobb, legkiemelkedőbb megszemélyesítője. Azok közé a kevesek közé tartozik, akik a legkisebb és legnagyobb szerepben egyaránt tökéleteset, egyaránt feledhetlent adnak. Nem válogat a szerepekben, egyforma odaadással játszik cselédleányt és királykisasszonyt, s a cselédleány és királykisasszony szerepében egyformán szuverén uralkodója a színpadnak és a nézőtérnek. Hogy az operett irodalom ennyire kifejlődött és ilyen tért hódított Magyarországon, abban fő érdeme *Fedák Sárinak* van, aki egyéniségének varázsával, tehetségével, sokoldalúságával, fáradhatatlanságával inspirálta az operett írókat és elbűvölte a közönséget. Harmincéves színészi múlt-

jának összes szerepeit szinte lehetetlen felsorakoztatni, elég, ha annyit mondunk, hogy 30 év óta nem igen volt értékes operett Magyarországon, amelyben *Fedák Sárinak* nem tapsoltak volna. Legszebb szerepei: *Bob Herceg*, *János vitéz*, *Leányka*, *Szókimondó asszonyság*, *Antónia*, *Pista néni*, *Szerető*, *Mágnás Miska*, *Pompadour*, *Császárné*, *Leányvásár*, *Cigány szerelem*, *Luxemburg grófja*, *Okos mama*, *Szombatesti hölgy* stb., stb.

Fehér Ilona hegedűművésznő, született Budapesten. Középiskolai elvégzése után először a *Zeneakadémián* szerzett művészi, majd *Hubay Jenőnél* meszteriskolái oklevelet. Első nyilvános szereplése 1920-ban volt a *Zeneakadémián*. Ezután *Hollandiába* ment, hol az összes nagyobb városokban adott hangversenyeket. *Amsterdamban*, *Mengelberg* zenekarának volt egy esztendeig koncertmestere. Egy év után a külügyminisztérium szubvenciójával *Franciaországban*, majd a kultuszminisztérium szubvenciójával *Genfben* hangversenyezett, ahol *Apponyi Albert* gróf is legmélyebb elismerését fejezte ki művésze felett. 1927-ben *Londonban*, 1929-ben *Bécsben*, 1930-ban *Milanóban* adott hangversenyeket. Játszott a budapesti, milánói és bécsi Rádióban s az összes nagyobb magyar vidéki városokban.

Feiksné, Lánczy Margit színművésznő, született Rákon. A felsőbb leányiskolát a székesfővárosi váciutcai iskolában végezte, majd a Színművészeti Akadémia növendéke lett, de már jóval előbb korán kibontakozó jeles tehetsége: 13 éves korában lépett először színpadra. Akkor játszotta el a Nemzeti Színházban a *Susette* címszerepét, me-

lyet azután is hosszú ideig megtartott a többi kislányszereppel együtt, úgy a Nemzeti mint a Vígszínházban. Tizenöt éves korában már rendes tagja volt a Nemzeti Színháznak. Tizennyolc éves korában *Feiks Jenő* festőművész felesége lett. A jeles művészpár kapcsolata mind a kettőjük fejlődésére nagy hatással volt. Nyilván férjének bátorítására is a nagyműveltségű és finom egyéniségű, sokoldalú művésznő zenei tanulmányokkal is foglalkozott. Férjhezmenetele után Münchenben *Seidel* kamaraénekesnél, majd itthon *László Géza* és *Reverénél* énekelni tanult. Tanulmányai elvégzésével fellépett a M. kir. Operaházban s a *Troubadur-Leonóra*, *Don Juan-Donna Anno*, *Tosca* címszerep és a *Bohémélet-Mimi*-jében aratott jelentős sikereket. Berlinben a Theater des Westensben *Lehár Mosoly országa* és a *Koldusdiák-Laurá*-jában lépett fel. Nemzeti Színház nevezetesebb szerepei: *Velencei kalmár-Portia*, *Szentivánéji álmom*, *Narciss-Quinann* stb. A Nemzeti Színházban is igen gyakran énekes szerepeket játszik. Mindenesetre egyike azoknak a magyar színészi tehetségeknek, amelyek a külföldön is kétségtelen figyelmet keltettek.

Fejes Teri színésznő, született 1905 szeptember 23-án Tordán. Az Országos Színészegyesület iskolájának elvégzése után előbb Győrbe, onnan Pécsre szerződött. Később a Royal Orfeum, majd a Fővárosi Operettszínház kötelékébe lépett. Első fellépése a *Szászország* című operettben volt. Nagyszerű játékában igazán gyönyörködik a közönség. Kitűnő alakításai közül fontosabb szerepei: *Tatárjárás-Mogyorósy önkéntes*, *Antónia-Lia*, *Nótás kapitány*, *Halló Amerika*,

A templom egere, Csattan a csók, Zenebona-Lia Lulu, Verebélylány, Miss Amerika, Riviéra express, Miami, A vörös asszony, Párisi lány, Fifi, Uraim, csak egymásután, Broadway stb.

Fejéregyházy Lászlóné, leánynéven *dusesdi Középeffy Irén*, született Nagyváradon. 1902-ben nyert óvónői oklevelet. A Festőművészeti Akadémia állami ösztöndíjas növendéke volt.

1921-ben megnyerte a Szinnyei-Merse Pál főiskolai s 1922-ben Baranya vármegye nagydíját. 1927-ben állami ösztöndíjon ment olaszországi tanulmányútra. Több önálló kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban, a Múcsarnokban és Gödöllőn. A gödöllői főoltárkép megfestéséért a kormányzótól szóbeli elismerést is kapott. Három festménye van a pécsi múzeum birtokában.

Fejéregyházy Valérné, nagynemes *Gebry Erzsébet*, született 1881-ben Nyíregyházán. Középkorait szintén itt végezte. A nagyváradai csendőriskola épületében lévő hadikórházban teljesített szolgálatot 1914-től 1918-ig s Koczó Jenőnével együtt óriási összegeket költött a kórház céljaira. Ezenkívül 700 sebesült katona részére gyűjtött szeretetadományokat. Az oláh megszállás alatt az ottrekedt magyar kisebbség erkölcsi és anyagi támasza volt s kiutasításakor a város magyarajkú lakossága demonstratív felvonulással kísérté az állomásra. Úgy Nagyváradon, mint Budapesten élénk társadalmi életet él. Férje pénzügyi főtanácsos. Két fia van. Sándor, okleveles gépész és közgazdasági mérnök és László, középiskolai rajztanár és festőművész. Alelnöke a Görög-katholikus Női Egyesületnek és választmányi tagja a Pro

Hungária, Zrínyi Ilona és Szilágyi Erzsébet Egyesületnek.

Fejérváry Erzsi, férjezett *Körmendi Frimm Jenőné* festőművésznő, született Budapesten. Itthon, részben Iványi Grünwald Béla, részben Réthy, míg Pánsban, Mathis tanítványa volt. Először a Nemzeti Szalonban, majd évek óta át a Műcsarnokban állít ki. A sanfranciskói nemzetközi kiállításon *Diplome d'Honneur*-rel tüntették ki. New-Yorkban Bierbaum magán kiállításán, a velencei kiállításokon, Oslóban, Stockholmban, Nürnbergben szerepelt szép sikerrel. Ez utóbbi kiállításon a nürnbergi múzeum egy képét meg is vásárolta. Kerámia szobor-csoport-sorozatának tervezetét pedig, amelyet férje mintázott meg, egy newyorki iparművészeti múzeum szerezte meg.

Fejér Vilmosné, *Engel Rózsi*, született Budapesten. Az érettségi után a Zeneművészeti Főiskolán szerzett tanári oklevelet. Később zeneiskolát nyitott s a tanítás mellett Budapesten és a vidék nagyobb városaiban több önálló hangversenyt adott és több jótékonycélú hangversenyt rendezett. Tanítványai a *gróf Andrássy*, *Batthyány* és *Károlyi* családokból kerülnek ki s *Morvay Zsuzsi* zongoraművésznő is tanítványa volt.

Fejős Imréné, született Szekszárdon 1881-ben. Iskoláit ugyanott végezte. Édesapja *Borsodi Lajos*, a szekszárdi Hitelbank igazgatója, édesanyja *Simon Rudolfnak*, *Kossuth Lajos* követének leánya volt. 1918-ban Szekszárdon megalakította a MANSz-ot és a Szociális Misszió szervezetét és mindkettőnek elnöke is lett. A nemzeti hadsereg bejövetelekor Tolna vármegye asszonyainak nevében fogadta a Kormányzót.

1925 januárjában Budapestre került, ahol azóta igen kiváló munkásságot fejt ki szociális és közjótékonyági téré. Szélsőséges időben megalakította a Keresztény Szociális Női Pártot, mely párt később *Örffy Imre* képviselőt küldte a magyar nemzetgyűlésre. Elnöke a *Hugonnay grófnő* által alapított Művelt Nők Otthonának s főcélja minél több elszegényedett, elaggott magyar úrinőt elhelyezhetni az otthonban. Alelnök-nőjea Lisieuxi Kis Szent Teréz menza és kollégiumnak, elnöki tagja a Sarolta Leányotthon igazgatótanácsának s intézőbizottsági tagja a MANSz-nak. Férje *Fejős Imre*, a szekszárdi törvényszék elnöke, majd később a budapesti törvényszék büntető tanácsának elnöke. Idősebbik fia *dr. Fejős Imre* miniszteri titkár.

dr. Feketéné, leánynevén *Pfann Emmi* festőművésznő. Született Aradon. Az Iparművészeti Főiskola 5 osztályának elvégzése után *Udvary Géza* és *Brüll Aladár* magántanítványa lett. Először a Műcsarnokban állított ki. (*Udvary Géza* portréját.) Azonkívül a Képzőművésznők csoportkiállításain vett részt. Különösen portrékat, akt és kompozíciókat fest olajban és pasztellben. Mint grafikus több plakátot festett így: a Margit-krém és a Központi tejszarnok ismert plakátjait. Ismertebb portréi: *Zichy Carola* grófnő, *dr. Hevesi Sándor* né, *Herz Ottóné*, *Than bárónő*. Tanulmányutakat tett Olaszországban és Ausztriában. Atyja *dr. Pfann* tábornok orvos, egy m. tanár. Férje *dr. Fekete József* kórházi vezető főorvos. Egy gyermek édesanyja.

Feld Irén színművésznő, született Budapesten. A tanítónőképző elvégzése

közben iratkozott be a Színművészeti Akadémiára s ennek elvégzése után a Budapesti Színházban debütált az *Arany ember-Noémijében*. Vendégszerepeit a Nemzeti, Magyar és a Vígszínházban.

1911-ben megalapította az első magyar kamarajátékot a Zeneművészeti Főiskola kamaratermében, amelyen csak azokat az írókat kultiválta, akik tisztára irodalmi értéket jelentettek a színházi irodalomban és csak forradalmi újszerűségük miatt nem kaptak helyet más színpadon. Ezután a *Csevegéseket* vezette be. Ezek megelevenedett esszék voltak, melyek a humor leple alatt mély szociális problémákat fejtegettek s melyeknek úgy a bel, mint a külföldön nagy sikerük volt. Később már csaknem kizárólag az irodalomnak szentelte idejét. Cikkei jelentek meg az Újság, Neues Pester Journal, Lloyd és a bécsi lapokban, valamint a színművészeti szaklapokban. 1930-ban jelent meg a Pesti Könyvnyomda kiadásában Szerelmi csirkefogók című könyve.

Felekyné, Munkácsy Flóra színésznő, született Baján 1836 április 29-én, meghalt Budapesten 1906 október 1-én. Színészek között nevelkedett s már 13—14 éves korában sikeresen szerepelt színpadon. 1854-ben a Nemzeti Színház hívta meg vendégszereplésre s egy évvel később szerződtette is. 1858-ban feleségül ment *Felek Miklóshoz*. 1882-ben ünnepelte színészi pályájának 25. évfordulóját. 1901-ben nyugalomba vonult, mely alkalomból *I. Ferenc József* koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. 1902 február 6-án lépett fel utoljára a Várszínházban. Egyénisége, tehetsége, sokoldalúsága, kifejező hangja, nagyszerű termete, hosszú

időn keresztül egyik fő vonzó ereje volt a Nemzeti Színház színpadának. Legjobb szerepei: *A társaságból-Magda*, *Egy szegény ifjú története-Margit*, *Szerencse gyermeke-Hermanse*, *Báró és bankár-Adél*, *IV. László-Ayda*, *Benőitón család-Márta*, *Cigány-Rózsi*, *Nőuralom-Ilon*, *Essex gróf-Rutland-g rófnő* stb.

özv. **Fend Károlyné**, leánynevén *Rottensteiner Erzsébet*, született Sopronban. A soproni orsolyaszüzek zárójában végezte a felső leányiskolát. A művészet majd minden ágát kultiválja, legszívesebben azonban iparművészettel foglalkozik. Művésziesen hímez arany misemondóruhákat. Ebben segítése. *Khuen Héderváry grófnő* munkatársa a Szent Fülöp Szeretet Egyesületnek, tagja az Oltáregyesületnek, a kőbányai Jézus Szent Szíve Társulatnak, úgyszintén a Vörös Kereszt kórházmisszióknak. A jótékonyosság terén minden egyesületben agilis munkát fejt ki. Férje, néhai *Fend Károly*, szőlészeti és borászati főfelügyelő és igazgató volt, aki mint elismert szakember, több szakkönyvet írt. Három gyermeke van. A magyar nyelven kívül beszéli a német, francia és angol nyelveket.

Fenyves Alice Tery hegedűművésznő. Született Budapesten, atyja *Fenyves Sándor* postatakarékpénztári főtanácsos. A Mária Terézia leánygimnáziumot végezte el, 7 éves korától kezdve az Akadémia növendéke, hol *Studer Oszkár* növendéke volt egész 1930-ig, mikor is *Hubay*, mint egyetlen leányt, felvette a művészképzőbe. A Zeneakadémiát végig kitüntetéssel végezte. Igen sok hangversenyt adott Budapesten. A bécsi magyar szövetség meghívására

Bécsben adott önálló hangversenyt, majd Prágában s mindkét helyen a rádióban is. A budapesti rádióban is többször szerepelt.

özv. dr. **Fenyvessy Károlyné**, *Sónenfeld Jetti*, született Újpesten. Előkelő nagykereskedői családból származik. Nagyatyja Lövy Bernát, Újpest város megalapítója, akiről a város egyik utcáját is elnevezték. Iskoláit Gilgóson végezte, innen került fel a fővárosba, ahol előbb Krammer Fülöphöz, a diósgyőri vasgyár igazgatójához, elválása után dr. Fenyvessy Károly fővárosi ügyvédhez ment feleségül. Mint műbarát és műpártoló, világszerte ismert gyűjteménye nemcsak a Szépművészeti és Ernst-múzeumok által idehaza rendezett kiállításokon, hanem a világ összes jelentősebb kiállításain szerepelt. A st. franciskói, a newyorki, bécsi, amsterdami kiállításokon feltűnést keltettek műgyűjteményeinek mesterdarabjai. Lotz Károlynak, az örökéletű nagy magyar mesternek, legtöbb és legjelentősebb alkotása az ő birtokában van. A leghíresebb Lotz kép a «Füldöző nők» szintén az ő gyűjteményének egyik reprezentatív darabja. Székely Bertalan «Barabás» és más nagy magyar mesterek képei egészítik ki az egyik legértékesebb magyar képgyűjteményt.

Ferdinandyné, *Lengyel Angéla*, született Budapesten 1906 április 15-én. Tanulmányait a Szent Szív zárdában végezte, ahol 1904-ben német, francia és angol nyelvből nyelvmesternői diplomát is nyert. Diplomája megszerzése után kezdett irodalommal, főként versírással foglalkozni. Első munkái a Budapesti Hírlapban jelentek meg. 1931-ben a Kisfaludy Társaságban mutatták be

néhány szép versét. 1927-ben férjhez ment dr. *Ferdinándy László* ügyvédhez. 1929-ben a Pallas kiadásában jelent meg *Honnan, hova, miért?* című verses kötete, amely válogatott költeményeit tartalmazza.

özv. dr. **Ferenczy Árpádné**, leánynevéen *Zollmann Cecília*, született Pekelniken. Iskoláit Besztercebányán kezdte, Budapesten folytatta és Párisban a Sorbonneon végezte, ahol a Cours Littérairesen nyerte francia nyelvtanári képesítését. A magyaron és francián kívül beszél olaszul, angolul, németül és csehül. Férje angol nyelven megjelent munkái összeállításában és kidolgozásában tevékeny részt vett, mellette a Párisban tömörült európai tudósok körének kedvelt tagja volt. Nyelvek tanításával foglalkozik. Férje volt egyetemi tanár, a kánonjog európai hírű tudósa és a szanszkrit nyelv kiváló művelője. Meghalt Ceylon-szigetén buddhista kolostorban, hol ismeretei kibővítésére az ottani Buddha-könyvtárban folytatott értékes kutatásokat.

Ferenczyné, leánynevéen *Sárossy Eta* festőművésznő, született Debrecenben. Szilágysomlyón nőtt fel s ott tett érettségét is. Festőtanulmányait Nagybányán, *Katonáné*, *Madarász Adelinánál* végezte. Később *Ferenczy Valér* felesége lett, akitől azonban elvált. A Nemzeti Szalon állandó kiállítója és alapító tagja. Ezenkívül Nagybányán, Temesvárott, Kolozsvárott, Szatmáron és Nagyváradon állított ki. Kolozsvári kiállításán 96 képpel szerepelt, amelyek mind elkelttek. Előbb tájképeket festett, most *Glatznál* tanul portretizálm.

özv. **Ferry Oszkárné** volt altábornagy neje, leánynevéen *Laffy Szeréna*.

A háború alatt, első naptól kezdve kórházakban, irodákban, ruha- és élelmszerkiosztó egyesületekben dolgozott s mindig, mindenben a szenvedők, a szűkölködők mellé állt. Ápolt kórházvonatokon, asszisztált nagy műtékek-nél s rengeteg anyagi áldozatot hozott hadiárvák, hadiözvegyekért. Férjét — akiről azóta utcát neveztek el s aki a hadsereg legjobb vívója volt — 1919 július 21-én a kommunisták kivégezték. Fia, *Tibor*, min. titkár, jelenleg a népjóléti minisztériumban van.

gróf Festetich Pálné, leányneven *vetsei Kerékgyártó Irén*, született Budapesten 1881 február 24-én. Tanulmányait részben a kiváló hírnevű miskolci Tóth Pál-féle felső leányiskolában, részben külföldön végezte, mely után Budapesten tanítónői, majd polgári iskolai tanárnői oklevelet szerzett. Művészeti tanfolyamot is hallgatott és kiváló eredményeket ért el úgy a rajz- és ének, mint a játékkészítés terén. Irodalmi működése szintén jelentős. Pedagógiai, nemzetnevelési, szépirodalmi cikkei, költeményei, német és francia fordításai, úgy a szak-, mint a napilapokban jelentős sikert értek el. A dán, finn és norvég cserkészlány vezetőkkel élénk propaganda levelezést folytat. Munkatársa az *Autó*, *Az automobil motorsport*, *az Automobil és a Motor Újságnak*. Nagy szociális tevékenységet fejt ki a magyar cserkészlány mozgalomban. Egy ideig alelnöke volt a Zrínyi Ilona körnek s most a Cserkészlány Egyesület cserkész nagyasszonya.

Feszty Árpádné, Jókai Róza, született Budapesten. Unokája Laborfalvi Rózának és fogadott leánya Jókai Mór-nak. Gyermekéveit a nagy mesemondó

házánál töltötte. Majd Székely Bertalan, később Münchenben Litzenmayer nővendéke volt. Művészi pályáját nagyanyjának halála akasztotta meg, amely után hazajött, hogy nevelőapja házát vezesse. Egy évvel később férjhez ment Feszty Árpádhoz, akinek így segítőtársa lett a körkép megfestésében. Állandóan állított ki a Műcsarnokban, a Nemzeti Szalonban. Önálló kiállítása is volt Könyves Kálmánnál. Képei közül néhány a Szépművészeti Múzeumban és a Fővárosi Múzeumban kapott helyet. Az utóbbi időben irodalommal is foglalkozik. 1920-ban jelent meg *Akik elmentek* s 1922-ben a *Tegnap* című könyve. Tárcái jelennek meg a *Nyugatban*, a *Litteraturában*, *Magyarországban*, *Pesti Hírlapban*. Állandó munkatársa a szépirodalmi folyóiratoknak. Elénk társadalmi életet él. Háza találkozóhelye a művészeknek. Sok nagy tehetség neki köszönheti karrierjét.

Feszty Masa festőművész, született Budapesten. A felsőbb leányiskolát az Erzsébet-nőiskolában végezte. Már gyermekkorában kezdett festegetni, majd mikor édesapja, Feszty Árpád látta, hogy tényleg tehetséges, megengedte, hogy komolyan foglalkozzék a festéssel. Atyja halála után Münchenbe ment, ahol félévig Hoffmannál rajzolni tanult. Festeni tulajdonképpen sohasem tanult, épen ezért teljesen önálló egyéniség. 1920-ban állított ki először a Nemzeti Szalonban egy férfi portrét, amellyel fel is tűnt. Azóta állandó kiállító a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban. Több gyűjteményes kiállítása volt az Ernszt-múzeumban is. Ezek úgy anyagi-lag, mint erkölcsileg sikeresek voltak.

1922-ben *Pierre* című képét a Szinnyei-

Merse társaság díjával tüntették ki, 1925-ben pedig a Pál László díjat nyerte el. 1927-ben Firenzébe ment, itt két évet töltött. Különösen Giotto képeit tanulmányozta. Az ő hatása alatt szerette meg a rajzot, amit azelőtt sohasem szeretett. Mai képein meg is látszik Giotto hatása. Firenzében önálló kiállítást is rendezett és egy ott rendezett kiállításon is résztvett. Ennek eredménye volt, hogy megrendelésekkel halmozták el. Rengeteg portrét, aktot festett. Rajzai, melyeket itthon is kiállított, a szakkörökben is feltűnést keltettek egyéni felfogásukkal. Kallós szobrász portróját, Leányképmás és az Ifjú fasiszta című képét az állam a Szépművészeti Múzeum részére megvásárolta. Tagja a Pál László társaságnak.

Fémes Beck Mária *Antalffy Istváné*, leánynéven *Fridrik Mária* szobrászművésznő, született Kupuszinán, Bács megyében. Iskoláit odahaza és Zomborban végezte. Később Gödöllőre került, ahol *Körösfőy Kriesch Aladár* művészi vezetése mellett tanult festeni és szőnyeget tervezni. Ilyen irányú művészi terveit és hímzéseit az Ernst-múzeumban állította ki, legjobb bírálatok mellett. 1910-ben felesége lett a később elhalt *Fémes Beck Vilmos* szobrászművésznek, s egyéniségének hatása alatt a festészetéről áttért a szobrászatra. Újabban a festészetet egészen abbahagyta s a Nemzeti Szalonban csak szobrokkal szerepel. Tanulmányúton Német- és Olaszországban járt, s egy évet töltött Pánsban is, ahol *Poiret* mester fényes ajánlattal munkatársául hívta, amit azonban visszautasított. Jelentékenyebb munkái: *Indus leány*, *Tavasz*, *A menekült anya gyermekeivel*, *Víz-*

hordó fiú, *Kisleányom*, *Táncosnő*, *Szentéletű leány* stb.

Fényes Ada, született Margittán, Bihar megyében. A középiskolát a váci utcai leánygimnáziumban, színi tanulmányait Rákosi Szidi színiiskolájában végezte. Első szerepe Kaposvárra szólt, ahol a Vén gazember-ben lépett először közönség elé. Egy esztendő után a Nemzeti Színház Kamara színházához került, ahonnan hosszabb ausztriai és csehszlovákiai turnéra indult. Külföldi vendégszereplése után az Új Színházhoz, majd ismét külföldre ment.

érendrédi és csokolyai **Fényes Anna** színésznő, született Nagyváradon. Ötéves korában lépett először színpadra. 1908-ban Budapestre jött s nevezetesebb előtanulmány nélkül a *Király Színház Jánosházában* kapott szerepet. Később a *Táncos huszárok* című *Szirmai* operettnél is fellépett. 12 éves korában már ünnepelt csodagyermek volt s egymásután kapta a szerződési ajánlatokat. Játsozott még a *Kis lord*, a *Vízözön* és az *Apja lányában* stb. 17 éves korában *báró Uray János* felesége lett s visszavonult a színpadtól.

érendrédi, csokolyai és dengeleghy **Fényes Lórándné**, gulafalvi *Rednik Vilma*, született Élesden, Bihar vármegyében. Atyja néhai *Rednik Gábor*, országgyűlési képviselő, aki a Gyula vezértől fiágon leszármazó máramaros-megyei *Rednik* nemzetségből való s akinek családja címeres, donációs nemesi levelét Nagy Lajos magyar királytól nyerte és általa soroztatott be a *prae nobilis Hungariae*, a király első nemesei közé. A család jelmondata: *Nunquam retrorsum*. Anyja sissói és onon *Burián Ilona*. Iskoláit az Angolkisasszonyok

budapesti zárdájában végezte s itt szerzte 1909-ben tanítónői oklevelét is. 1910 július 5-én házasságra lépett Fényes Lóránddal. Házasságából két fiú született: Szabolcs és Lóránd. A háború alatt, míg férje a harctéren volt, sebesülteket ápolta és gyámolította, önfeláldozó módon vette vállaira a családfelelősségeit és gondjait. Nagyváradon, a megszállás alatt, férjét a román katonai hatóságok elfogták és bebörtönözték. Hét hónapon keresztül, míg férje felett hóhérbárd lebegett, heroikusan tűrt, szenvedett és küzdött a halálraítélt mártírok megszabadítása érdekében. Tagja volt a biharmegyei és nagyváradai nőegyletnek, a Gyermekbarát Egyesületnek és a Katolikus Nővédő Egyletnek. 1927-ben a román megszállott területről, Nagyváradról, családjával együtt Budapestre költözött s itt él azóta.

Fiedler Klára, született Aradon. Középkorúit és a Zeneakadémiát Budapesten végezte. Aradon és különféle egyesületekben többször hangversenyez. Állandó előadója a rádióknak.

özv. **Fiedler Sándorné**, leányneven *legényei Pintér Amália*, született Zemplénben. Középkorúit és Zeneakadémiát végzett. A háború kezdetétől, egész annak befejezéséig Budapesten, a IX. kerületben mint közgyám. a Katolikus Caritasban mint pártoló és működő tag, a Hadifoglyokat gyámolító irodában mint önkéntes, s a Keleti pályaudvaron az üdítő állomásokon mint önkéntes kiszolgáló nagyon sokat tett a lábadozó katonákért. E működéséért *Ferencz Salvator főhercegtől* dicséretes oklevelet és ezüstérmét kapott. Mint az Országos Katolikus Nővédő Egyesület alapító tagja 25 éve intézi az árvák ügyeit,

ügyszintén több éve működik, mint az egyesület delegáltja a gyermekbíró-ságnál és a Fogházmisszióban is. Férje néhai *Fiedler Sándor* pénzügyi tisztviselő. Alapító tagja a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségének, a Vasúti Misszió felügyelőbizottságának, gondnoka a Szent Erzsébet Egyesületnek, elöljárónője és választmányi tagja az Országos Katolikus Nővédő Egyesület Anyakörének, választmányi tagja a Fiatalkorúak Felügyelőbizottságának, volt gondnoka és megszervezője a Szegénysorsú Betegek Ápolását Védő Egyesületnek és fogadalmat tett tagja a VIII. kerületi Óvoda Egyesületnek. *Zichy Rafaelné grófné* munkatársa.

Fijalkowsky Józsa zenetanár, született Sátoraljaújhelyen. A felsőbb leányiskolát Budapesten végezte, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Gobbi Henrik* növendéke volt. Zenetanán oklevelének elnyerése után a Sacré Coeur, tíz évig a Steinitz-zeneiskola, s 1917 óta a Fodor-zeneiskola tanára. Mestere *Gobbi, Liszt Ferenc* tanítványa volt, így ő is híve lett és maradt *Liszt* módszerének. Több kiváló pedagógust nevelt, így *Schmidt Helént* és *Szántó Boriskát* is. Tagja a Zenepedagógiai Egyesület, a Zenész Szövetség s az Okleveles Zenetanárok Egyesületének.

Fischel Ilona zenetanárnő, született Budapesten. Középkorúinak elvégzése után a Nemzeti Zenedébe került, ahol mint *Tomka István* növendéke szerzett művészi oklevelet. Utána pedagógiával kezdett foglalkozni. Pedagógiájának fő alapja, a gyermeknél mesével és játékkal megszerettetni és elfogadtatni a zenét s így érni el komoly eredményeket. Választmányi tagja az Országos Zenész Szövetségnek.

Fischer Annié zongoraművésznő, született Budapesten. Iskolai tanulmányait a Kálmán-utcai Szekeres-féle leányliceumban folytatja. Zongoratanulmányait *Székely Arnoldnál* kezdte, az Országos Zeneművészeti Főiskolán. Jelenleg *Dohnányi Ernő* utolsó éves művésznövendéke. Első fellépése alig 10 éves korában volt, 1925-ben a Fészek Klubban, mikor *Beethoven C-dur k^{oncert}tjét* játszotta 34 tagú zenekari kísérettel, kar-mester nélkül, a zenekart a zongora mellől saját maga vezényelve. Ezt követte első önálló estje Aradon. Majd 1928-ban Zürichben volt önálló hangversenye. 1929-ben ugyanott. 1930 február hó 21-én volt az első önálló estje a filharmonikus zenekarral a Zeneakadémián. 1930 április hó 30-án *Hubay Jenővel* Pánsban hangversenyeztek s 1931 március 27-én Rómában adott hangversenyt. Műsora: *Bach, Beethoven, Chopin, Schumann* művei. Beszél magyarul, németül, franciául. Édesapja *Fischer József*, igazgató.

Fleischl Sandorné, kemesemihályfai *Deutsch Olga*, született Budapesten. Itt végezte a gimnáziumot is, mely után a Budapesti Leányegylet elnöknője lett. A háború alatt először mint ápolónő, később mint a XVII. sz. helyőrségi kórház műtősnője teljesített szolgálatot. Ezenkívül csoportvezetője volta Keleti p. u. üdítőállomásának is. A háború után a svéd, valamint a dán segítőakciókat vezette s nyilvántartotta az érkező szeretet-adományokat. Később megalapította az Urinők Munkáját Értékesítő Társaságot (U.M.E.T.), mely a középosztály számos hölgyének nyújt munkát és megélhetést.

Fodor Janka zenetanár, született Pécsen. Középkiskoláit ugyanitt végezte.

Hatéves korában szerezte első gyermekdarabját s kilencéves korában, mint cimbalomművész lépett a pódiumra, egy *Kerner István* által rendezett hangverseny keretében. A Nemzeti Zenedében *Alagának* volt a tanítványa. A Zenede elvégzése után Pécsen tartotta első önálló hangversenyét, amelyen emlékezetes sikert aratott. Több hangversenyen lépett még fel, hat év után azonban a Zeneművészeti Főiskolán *Kun László* keze alatt tovább folytatta zenei tanulmányait. Először középiskolai énektanári, majd cimbalomművészt oklevelet szerzett. A zeneszerzést *Kodály*nál és *Herzfeld*nél tanulta. *Kun László* távozásával átvette annak tanszakát a Zeneművészeti Főiskolán, amelynek 10 év óta tanára. Bár főiskolánkon a cimbalomszakot meglehetősen elnyomják, mégis kiváló eredményekre tekinthet vissza. Növendékeit elkapkodják a külföldi zenekarok, úgyannyira, hogy azok alig képesek tanulmányaik befejezésére.

Fodor Margit, pedagógus, született Budapesten. Középkiskolái elvégzése után matematikából és fizikából tanári diplomát szerzett, s még az esztendőben mint középiskolai tanár a székesfőváros szolgálatába lépett. A világháború alatt a Vöröskereszt kórházban mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot.

Fodor Margit operaénekesnő, született Újpesten. Iskolái elvégzése után előbb *Maleczkyné* magánövendéke lett, később a Zeneművészeti Főiskolán ugyancsak az ő vezetése alatt fejezte be tanulmányait. Ezután a magyar királyi Operaház tagja lett. Több ízben működött közre jótékony célú hangversenyeken, sőt nem egyszer maga is rendezett

előadásokat Újpesten a közjó érdekében. Tagja a magyar királyi Operaháznak.

N. Fodor Olga, született Selmecbányán. Apja dr. Fodor László miniszteri tanácsos. Iskoláit otthon és a gráci Kunstschule-ban végezte. Hazajövele után Rudnay Gyula festőművész magántanítványa lett. Férje Nemasek Béla nyugalmazott főhadnagy, a világháborúban nyolcszor sebesült. Tagja a Független Művészek és a Képzőművésznők Egyesületének.

Fodorné Orbán Bözsi, született 1908 szeptemberben. Tizennyolcéves korában ment férjhez. Egy gyermek anyja. A Fodor vívóiskolában kezdte tanulmányait 16 éves korában, 1925-ben nyerte meg Magyarország női törvívóversenyét, 1926-ban több versenyt nyert s az összes döntőbe bekerült. 1928-ban Kopenhágába hívták, mint egyetlen női vívót. Ott a szláv bajnoknőt 5: 2 arányban győzte le. Az 1929—30 éves ródlí egyesversenyt is megnyerte. Az összes sportokra férje oktatja. Több sportágban ért el eredményt.

Fogassy Kázmérené, Rieck Gabriella, született Landaújfalun, Zala megyében. Iskoláit Budapesten végezte. Tagja a Szent Korona Szövetségnek, a Magyar Családok Egyesületének, a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek stb.

őzv. **Fónagy Samuné**, született Szegeden. A háború alatt, több jótékonyági egyesületben vezető szerepet játszott, kiváló szorgalommal és igyekezettel teljesített szolgálatot s e szolgálataiért a katonai emlékérmét kapta. A Gyermekvédő Liga, a Magyar Iskola Szanatórium és a Zsófia Szanatórium gyűjtésein állandóan mint urnavédő hölgy szerepel. Tagja a Zsófia Szanató-

rium, a Fehérkereszt, a Magyar Vöröskereszt, a Szentkorona s a Poliklinika Hölgybizottságának. Fia, dr. **Fónagy István**, a társadalombiztosító titkára, Szent-sír lovag.

Forbáth Lujza mozgásművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi után *Kármán Erzsébet* mozgásművészeti iskoláját, majd Münchenben a Günterschulet végezte, ahol oklevelet is nyert. Hazajövet társult *Kármán Erzsébet*tal s az iskola vezető tanára lett. Végzi az iskolai előadások rendezésének legnagyobb részét s azokon mint fősze-replő szerepel, többször szóló számokkal is. Így a Rádusban rendezett előadáson a cintányér táncsal aratott nagy sikert. Időközben Hellerauban hallgatott egy nyári kurzust s résztvett a müncheni tánckongresszuson. Zeneszerzéssel is foglalkozik s a mozgásművészeti előadások zeneszámait komponálja. A magyaron kívül beszél német, francia és angol nyelven.

Forgách Hann Erzsébet, szobrászművész, született Budapesten. A gimnáziumot a budapesti áll. leánygimnáziumban végezte, majd a budapesti Tudományos Egyetem esztétikai, filozófiai és művészettörténet karának hallgatónője lett. Tanulmányai közben férjhez ment. Később a szobrászat vonzotta. Először Gábor Mátyás, utána Kisfaludy Stróbl Zsigmond volt tanára. Egy évig Pánsban az Ecole des Beaux-Arts, egy év után Bourdelle növendéke lett, akinek vezetése alatt az Académie Grand Chaumière-ben tanult. Iskolai munkám kívül portrékat készített, melyekkel 1928-ban a «Le Salon» kiállításán is szerepelt. A párisi művészeti lapok La Revue Moderne, Revue du Vrai et du

Beau hosszan méltatták tehetségét.

1929-ben a Múcsarnok tavaszi tárlatán «Csodavárás», 1930-ban pedig dr. Tüdös Endre szobrával szerepelt szép sikerrel.

Forgács Rózsi színésznő, született Kecskeméten 1886 június 13-án. Iskoláit Kecskeméten végezte. Később Budapestre jött s a Színművészeti Akadémiára iratkozott, ahol már az első években feltűnt tehetségével. 1904-ben, oklevele megszerzése után, a Thália-társaság szerződtette s *Brandes Egy látogatás* című drámájában léptette közönség elé. 1908-ban a Magyar Színház tagja lett, ahol a *Forradalmi nászban* aratott óriási sikert. 1914-ben Kolozsvárra szerződött, ahonnan 1918-ban *Bánffy Miklós* vitte át a Nemzeti Színházhoz, ahol a *Reményben* debütált. Első fellépésétől a Nemzeti Színház debütjéig tartó 14 esztendő alatt pályája egyenletesen, biztosan ívelt felfelé. Egyaránt meghódította a sajtót és a közönséget. 1923-tól 1926-ig a Kis komédia helyiségében alakított saját Kamara Színházában működött három esztendeig, ahol kezdetben egyfelvonásosokat, később gyermekdarabokat adott elő. 1927-ben visszavonult. Nevezetesebb szerepei: *Strinberg-az apa*, *Danunzio-Holt város*, *Gorkij az Éjjeli menedékhely*, *Heyersman-Solness építőmester*, *Ibsen-Nóra*, *Forradalmi nász*, *A hőstenor*, *Mária Magdolna* stb.

Forrai Rózsi színésznő, született Budapesten. Iskolái végeztével a Rákosi színiiskola növendéke lett. Diplomát kapott a *Nagymama* vizsgaszerepe után. Első szerepe a Thália-társaság kötelékében *Musset-Szeszély* című darabjában volt. 1907-ben *Beöthy László* a Magyar Színházhoz szerződtette. 1911-ben *Törzs*

Jenő felesége lett. 1921-ben a Belvárosi Színház Szenes-Gazdag lányát vitte 200 előadásra. 1924-től újra a Magyar Színház tagja. Főbb szerepei: Sasfiók~Mária Lujza, Vízözön-Sára, A valóperes hölgy-Fábriné, Kárpáti Zoltán-Evelin, Váratlan vendég-Krisztina, Ábris rózsája-Zohenné, Csákó és kalap-ezredesné, Vörös szekfü-Klementin, Új földesúr-Natalia, Frankfurtiak~Gudasszon y, Var enné meste rsége- Va renné, Pesti család stb.

nemes Forster Gyuláné, leánynéven *kénesei Kenesey Paula*, született Enyingen. Édesapja jenesei *Kenesey Miklós* volt főszolgabíró, a dunántúli ref. egyházkerület volt gondnoka, édesanyja *felsőbükki Nagy Paula*. Férje kereskedelemügyi államtitkár. Iskoláit Enyingen kezdte és Veszprémben fejezte be az Angolkisasszonyoknál. A társadalmi mozgalmakba, mint a Hölgyek Szeretet Egyesületének tagja, a háború után kapcsolódott be. Működése főleg a szegények erkölcsi és anyagi istápolása, de sokat dolgozik az egyesület varrodájában is jótékony célra. Az Angolkisasszonyok, Úrinők Mária Kongregációjának elnöknője volt négy esztendőn keresztül, ezen tisztségét három egymást követő választáson egyhangúlag nyerte s elnöksége alatt az egyesület belső élete a legmagasabb nivóra emelkedett.

Fóthy Erzsi színművésznő, született Sopronban. Középszkoláit szintén Sopronban végezte. Az Országos Színiakadémia első esztendeje után a Nemzeti Színház ösztöndíjas tagja lett. Első fellépése a *Vízkeresztben* volt. Játszott kisebb szerepeket a *Passióban* és *Martinovicsban*. 1930-ban három évre a Víg-színházhoz szerződött, ahol a *Júliusi*

éjszaka főszerepében debütált. Az Est tehetség-pályázatán 1000 pengős díjat nyert, mely után két hónapi tanulmányútra ment Berlinbe.

Földes Livia zongoraművésznő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése alatt került a Zeneművészeti Főiskolára, ezt megelőzőleg azonban *Kabos Ilonka* növendéke volt. A Zeneművészeti Főiskolán *Székely Arnold* és *Weiner Leó* tanítványként szerzett tanári oklevelet. Ötéves korában kezdett zongorázni s tízéves korában már pódiumra lépett. Azóta nagyon sokszor és mindig sikerrel szerepelt hangversenyeken. Jelenleg a pedagógiával foglalkozik, szintén szép siker mellett. *Kabos Ilonkának* köszönhetjük majd, ha gyönyörködhetni fogunk stylusos, bensőséges játékában a magyar zenekultúra dicsőségére.

Földesné dr. Altmann Júlia orvosnő, született 1900-ban, Gyöngyösön. 1924-ben végezte el az egyetemet és ez idő óta folytat orvosi prakszist. 1927-ben fogorvos-szakorvosi képesítést szerzett.

Földesné, Poor Viola énekesnő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után az Országos Színészegyesület iskoláját végezte, majd *Maleczkyné* növendéke lett. Tanulmányai befejezésével nem lépett színpadra, mert férjhez ment *Földes Emilhez*. Egyetlen fellépése a *Trilby*-ben volt, ahol *Trilby* betétdalát énekelte a színpalak mögött. Több hangversenyen szerepelt sikerrel, így Székesfehérváron és Szegeden is, ezenkívül miséken stb. A háború után teljesen visszavonult úgy a színpadtól, mint a hangversenydobogótól, azóta csak családjának él. Két gyermeke van, akik közül az egyiket művészi pályára neveli.

dr. Földessy Gyuláné, Hermann Lula, született Zólyomban. Iskoláit Zólyomban, Pozsonyban és Budapesten végezte. Művészeti tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán, ahol *Chován* és *Szendy Árpád* növendékeként kapta meg a *Liszt Ferenc* ösztöndíjat s ahol zenetanán oklevelet szerzett. 1909-ben férjhez ment *dr. Földessy Gyula* tanár és íróhoz. Egy ideig szakfelügyelője volt a székesfőváros alsóbbfokú zenetanfolyamainak, ez állásáról azonban művészi pályája végett lemondott. Ma székesfővárosi felsőbb zeneiskolai tanár. 1921 óta állandóan szerepel önálló koncerteken, zenekari és kamarazene hangversenyeken. A kritika Budapesten, Prágában, Brűnnben, Pozsonyban és más városokban is mindenütt nagy elismeréssel fogadta. Pedagógiai sikerei is számottevőek. Több növendéke lett ismertnevű s voltak és vannak külföldről jövő tanítványai is. Alelnöknője a Magyar Kultúr-
szövetségnek, tagja a Lafontaine társaságnak, választmányi tagja a Zene-
pedagógiai Egyesületnek.

dr. bernátfalvi és földvári Földvály Károlyné, lubachthali Lubach Vilma, született Nagyikindán. Tanulmányait a szülői házban végezte. A háború alatt az úri szegények osztályában fejtett ki karitatív működést úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben. Buzgó tagja a József Főherceg Szanatórium Egyesület s a Szent Imre Bizottságnak, melynek propagálásában nagy sikerrel működött közre.

dr. Földy Mihályné, leánynéven *Tsuk Joly*, született Budapesten. Nagyszüleinél, Somogybán nevelkedett, iskoláit ugyanott végezte. Tanulmányainak elvégzése után nagyszüleinek kísére-

tében beutazta Európának majdnem minden országát, Oroszország kivételével. Intenzíven sportol; úszik, lovagol, autót vezet. Élénken érdeklődik az irodalom és a művészetek iránt s látható majdnem minden nevezetesebb premieren, hangversenyen és társadalmi eseménynél. 1926 december 24-én férjhez ment *dr. Földy Mihály* íróhoz, a Pesti Napló szerkesztőjéhez. Életét jelenleg férje munkásságának szenteli s érdeklődését főként az utazás foglalkoztatja. Beszél magyarul, németül, franciául.

dr. Förster Aurélné, leánynéven *Markovits Marianne*, született Szabadkán. Iskoláit részben ott, részben a fővárosban végezte. A háború alatt Szabadkán *harminc személyes katonai kórházat rendezett be* s ott mint kitüntetett ápolónő végezte honleányi kötelességét. Ugyanitt vezette a Szegények Otthonát. Tagja a Vöröskereszt kórház, Misszió Egyesület, József Főherceg Szanatórium, Szentkorona Szövetségnek, MANSz, stb.-nek.

Friedenstein Irén zenetanár, született Budapesten. A Fodor-zeneiskolában *Vas Sándor*, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Senn Irén* növendéke volt. Oklevele elnyerése után a Fodor-zeneiskola tanára lett.

Friedlieb Fónay Magda hegedűművésznő, született Budapesten. A gimnázium elvégzése közben kezdett zenével komolyan foglalkozni. Első tanára *Szabó Margit* volt, majd később *Gábrriel Ferenchez* került a Zeneművészeti Főiskolán. Először *München Mariska* hangversenyén 13 éves korában lépett a közönség elé s a sajtó mint csodagyermeket könyvelte el. Azután Hódmezővásárhelyen s több vidéki városban sze-

repelt szép siker mellett. 1929-ben Brünben, *Paul Robsen* néger baritonistával hangversenyezett. Játzott a pozsonyi rádióban is. Különösen *Bach* és *Beethoven* műveinek kiváló interpretálója. Foglalkozik pedagógiával is. 1931-ben nagy cseh turnéra kötött szerződést.

dr. Fromm Lajosné, született *székesi és sófalvi Illye Erzsébet*, kormányfőtanácsos neje. Régi ősnemes székely család sarja. Tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyletnek. A háború idején a honvédhelyőrségi kórházban éveken át sebesülteket ápolt s érdemei elismeréséért legmagasabb helyről, az Erzsébetrendet kapta. Tipikus erdélyi lélek, akiből hiányzik a lemondás aggodalma, aki hisz a magyar feltámadásban és hisz abban, hogy régi hazáját ősi szabadságában látja még viszont.

néhai Fuchsné Fayer Rózsi hangversenyénekesnő, született Budapesten. Tanulmányait részben Budapesten, részben Bécs és Berlinben prof. *Graefnél* végezte. Első önálló hangversenyét a budapesti Vigadó nagytermében adta kivételes siker mellett. De szép sikereket aratott külföldön is, Berlin, München, Drezda, Páris, Varsó stb. városokban. Különösen mint requiem és oratórium énekesnő tűnt ki. 1930 augusztusában halt meg. Egyik legkimagaslóbb alakja volt zenei életünknek.

Fuchs Malvi író, született Budapesten. ötéves korában az Angolkisasszonyok nevelőintézetébe került, ahonnan 12 éves korában, édeasnyja betegsége miatt kivették. Ezután magánúton folytatta tanulmányait. Anyanyelve német volt, de tökéletesen megtanulta a magyar, francia és angol nyelveket. Tizennyolcéves korában ment

férjhez. Huszonhatéves korában Bécsbe költöztek. Ebben az időben kezdődtek a nőmozgalmak s átérezvén a dolgozónők helyzetét, ilyen irányú cikkeket kezdett írni. Írásai felkeltették *Marié Láng* figyelmét, ki felkérte, hogy lapjában ismertesse a magyarországi nőmozgalom helyzetét. E tanulmányai után, a *Berzeviczy Albert* elnöksége alatt álló liga, amely a leánykereskedelem leküzdésére alakult, munkatársul hívta meg s 1902-ben kiküldte a Frankfurt am Main-i nemzetközi kongresszusra. Ez útja jegyezte el a szociális munkának és az ujságíráskodásnak. Munkatársa lett a «Neues Pester Journal»-nak, hol hetenként szociális társadalmi és családi problémákat fejtegető cikkeket írt, 23 éven át. A Magyar Állami Gyermekvédelmi Intézet megalakulásakor *Széli Kálmán*, akkori miniszterelnök, ankétra hívta meg s erről a magyar intézményről ő számolt be az első Nemzetközi Nőkongresszuson Berlinben. Ez alkalommal egy ebédén *Vilmos császár* vendége volt. Tíz éven keresztül dolgozott az állami és városi anya-csecsemő és gyermekvédelmi intézmények felállításán és berendezésén. Rengeteg írása jelent meg német lapokban, különösen a Germaniában, melynek állandó munkatársa ma is. 1918-ban, svájci tartózkodása alatt fejezte be regényét, a *Die vier Hellermädchen-t*, melyet a Germanianak «Die Welt» című irodalmi melléklete közölt folytatásban. Ezután írta meg a *Vájná major* című szintiszta magyar témájú regényét, mely magyar fordításban 1929-ben jelent meg a Singer és Wolfner kiadásában. Jelenleg, egy ugyancsak magyar témájú regényen dolgozik.

Fuchs Márta zenetanárnő, született Budapesten. A felső leányiskolával párhuzamosan zenei tanulmányokat végzett először *Szencz Irén*, később *Szendy* vezetése alatt. A Zeneművészeti Főiskolán szerzett tanári oklevelet. Oklevele megszerzésével a Fodor-zeneiskola tanára lett s ott tanít azóta is. Sokszor szerepelt hangversenyeken, jótékony célú előadásokon. Első hangversenyét a *Szencz Irén* ösztöndíj alap javára rendezte szép siker mellett.

özv. **Furman Károlyné**, leánynéven *Jagitza Ilona*, született Szekszárdon, Tolnamegyében. Végzettsége tanítónőképző. Néhai férje államvasúti főtisztviselő volt. Négy gyermeke van. Budapesten 36 évig tanított s azelőtt Tolnamegyében szolgálta a kultúrát. Mint igazgató ment nyugdíjba. Választmányi tagja a Katholikus Tanítónők Egyesületének, az Oltáregyesületnek, első idejétől lelkes munkatársa a Józsefvárosi Keresztény Pártnak, s választmányi tagja a Józsefvárosi Keresztény Kaszinónak.

dr. **Füzy Béláné**, a Pro Hungária, Nők Világszövetsége csikágói központjának elnöknője, a magyar revíziós ügy egyik legfáradhatatlanabb munkása s az amerikai magyar revíziós női mozgalmak egyik szellemi irányítója. A Csikágóban és környékén élő magyar nőket egy táborba tömörítette és a Pro Hungária Nők Világszövetségének nyolc szervezőt alakította meg. Legkiemelkedőbb ténye, hogy Trianon revíziójáért benyújtott beadványra 150.000 aláírást szerzett személyesen az amerikai nőegyesületek vezetőitől s hogy az ottani magyar nőket nemzeti alapon olvasztotta össze. Nagy karitatív múltra te-

kmthet vissza. Elnöke az Indiana Harbor Womens Clubnak. Kiváló férjével együtt a chicágói és környékbeli magyarok között igen nagy népszerűségnek örvend.

Sz. Füzy Mathild, született Bács-topolyán. Az Országos Színészegyesület színiiskoláját végezte, melynek mint harmadéves növendéke, a Belvárosi Színház ösztöndíjas tagja volt 1926-ban. Ugyanazon évben férjhez ment *Szabó Jenő* műépítéshez. Már mint asszony, a Zeneakadémia opera tanszakára iratkozott, ahol *Maleczky Bianca* tanítványa volt. Első operaénekesnői fellépte a Vigadóban, a Székesfőváros népművelési bizottsága által rendezett hangversenyen volt, mely szerepléséről, a napilapok nagy elismeréssel emlékeztek meg. Mint szavalóművész több jótékonycélú hangversenyen, estélyen szerepelt. A Rádióban 27 női főszerepet játszott, közöttük *Puskin, Anyegin-Tatjánáját, Törzs Jenővel,* melyről nemcsak a budapesti, hanem a külföldi magyar lapok is a legszebb kritikát adták. Játszotta a rádió első hangjátékának főszerepét, a *Sári bíró, a Nagymama, Masamód, A három testőr, Peer Gynt-Solveigját, Örzse néni, aHónapos szoba, az Egyphár víz* stb. főszerepeit.

Gaál Franciska színésznő, született 1904-ben Budapesten. A papnőveldeuccai felső leányiskola elvégzése után a Színészegyesület iskolájába iratkozott. 1920-ban az Eskü-téri Színház tagja lett, ahol *Farkas Imre-Janette menyegzője* című darabja inas szerepében mutatkozott be. Rövid egy év után a Belvárosi Színházhoz került, ahol először *Szenes Béla-Buta ember* című vígjátékában,

azután a *Darázsfészekben* aratott sikert.

1922-ben fellépett *Molnár Ferenc-Ibolya* című színműve címszerepében, a Magyar Színházban. Még ugyanez évben *Lestyán Sándor* hírlapíró felesége lett.

1923- ban *Herczeg Ferenc-Sirokkójában* a Vígszínházban lépett a közönség elé.

1925- től 26-ig mint a Renaissance Színház tagja, a *Marika* című vígjáték címszerepében aratta első naiva sikereit.

1926-ban a Vígszínházban a *Noszty fiú esete Tót Marival* című darabban lépett fel az utolsó évtized egyik legnagyobb színpadi sikere mellett. Ugyanott játszotta a *Nem nőszülök, A világbajnok, A postáskisasszony* című vígjátékok egyik vezető szerepét, mindig nagyobb siker és elismerés mellett. 1928-ban mint a Fővárosi Operettszínház vendége az *Utolsó Verebély lány-Nelly* szerepében aratott sikert. 1929-ben a Magyar Színházban játszott *Ida regényében* s ugyanakkor a Király Színházban a *Diákszerelm* című operettben. Legnagyobb sikereit kisfiúk, kislányok, csibészek, rikkancsok stb. szerepében aratta. Egyike a fiatal színészgárda legtehetségesebbjeinek, akinek neve még a legszűkebb anyagi viszonyok mellett is táblás házat jelent. Nevével nem ritkák a 75-ös és 150-es előadást ért darabok. Főbb szerepei: *Postáskisasszony-Szalánczy Gabriella, Noszty fiú esete Tóth Marival-Mari, Világbajnok-Ágnes, Az ibolya-Sobri Ilona, Nem nőszülök-Magda, Házi-barát-Lilly, Diákszer elem-Connie, Sirokkó-Offélia, Pigmalion-Lujza, Kis fiú nagy cipőben* stb.

gávai Gaál Jenőné, Varjassy Lenke, szül. Vingán. Iskolai tanulmányai befejezése után Pauly Richard és *Maleckyné* vezetése alatt énekesnővé képezte

magát. Számptalan hangversenyen énekelt, jótékony célra. Így gr. Zichy Géza aradi jótékonycélú hangversenyén is ő volt partnere. 1883-ban férjhez ment gávai Gaál Jenő orszgy. képviselőhöz, akinek oldala mellett élénk tevékenységet fejt ki a közjó érdekében. Utazásairól érdekes cikkeket írt az aradi lapokban. A háború alatt a Műegyetemi Hadikórház egyik vezető ápolónője volt és működéséért a II. osztályú vöröskereszt érdemérmét kapta meg. Az elszegényedett úrinők segélyezésére alakult női munkát értékesítő Klotild-egylet egyik alapítója és alelnöknője. Lelkes tagja volt a MOVE-nak és mindenütt előljárt, ahol támogatni, segíteni kellett. A Klotild Egylet keretében a keresk. miniszter támogatásával kesztyűvarrótanfolyamokat létesített, amellyel elérte, hogy a kiszabott kesztyűknek ma már csak ¹ részét küldik ki varrás céljából külföldre. Így egyrészt használ az iparnak, másrészt új háziipart is teremtett.

Gaál Margit zenetanárnő, született Hódmezővásárhelyen. Középkiscoláit s a tanítónői oklevelet Nagyváradon szerezte meg. Oklevelének megszerzése után a Zeneművészeti Főiskola növendéke és *dr. Kovács Sándor* tanítványa lett. A Zeneművészeti Főiskolában 1921-ben szerzett zenetanári oklevelet, mely után a Fodor-zeneiskola akadémiai osztályainak tanára lett. Minden idejét a pedagógiának szenteli. Tagja a Zene-pedagógiai Egyesületnek.

Gaál Mártonné, leánynéven *fiorhauser Erzsébet*, született Nagybecskerekben, Torontálmegyében. Iskolai végzettsége felső leányiskola. Két fia van, egyik ludovikás, a másik egyetemi hallgató. Agilis munkatársa a Vöröskereszt-

kórház misszióinak s mint ilyen gyámoltítja a betegeket és fáradhatatlanul járja a kórházakat.

Galafréz Elza színésznő, író, született Berlinben 1879 május 23-án. Színpadra lépett 1894 december 13-án. 1894-től 1896-ig a rigai Városi Színház, 1896-tól 97-ig a hannoveri Udvari Színház tagja volt. 1906-ban férjhezment *Hubermann Broniszlav* világhírű hegedűművészhez, akitől később elvált, hogy 1916-ban *Dohnányi Ernő* felesége legyen. Magyar királyi Operaházi első szereplése 1913 december 16-án volt *Dohnányi Pierette fátyola* című némajátékban. 1928 óta mint mozgásművészeti rendező is állandóan szerepel az Operaházban. *Gluck Orpheusában* a néma kart és a pantomim csoportokat, *Schubert-Moment Musical-Jában* pedig a mozgásművészeti csoportokat tanította be.

dr. Galamb Sándorné, leánynéven *Várhelyi Gizella*, született Törökkani-zsán, Torontál megyében, 1902-ben. Iskoláit Egerben végezte. 1920-ban tett érettségit és a Tudományegyetemen 1925-ben nyert a latin-történelem szakon középiskolai tanári diplomát. Oklevele megszerzése után az egeri Angolkisasszonyok leánygimnáziumához került s még az első esztendőben az egeri Katolikus Leányklub ifjúsági elnöknője lett. 1925-ben, 25 éves korában férjhezment *dr. Galamb Sándorhoz*, a szegedi polgári iskolai tanárképző főiskola igazgatójához. Szegedre kerülése után a szegedi Szent Cecília Leányklub vezetője lett s e tisztét azóta is változatlan ambícióval tölti be. Nyugat-Európát többször beutazta tanulmányok céljából. A magyaron kívül beszél a német és francia nyelvet.

galántai Galgóczy Gábor né, leányneven *tarcsafalvi Pálffy Mária*, született Udvarhelyen. Iskoláit Udvarhelyen végezte. Háború alatt Szabadkán a katonák részére több ízben gyűjtött szeretetadományokat. A megszállás alatt magyarságáért rengeteg kegyetlenkedésnek, igaztalanságnak volt kitéve, s a szerb hatóságok kémkedés gyanúja miatt le is tartóztatták és 59 napig fogva tartották. Letartóztatásának ideje után mindebből kifosztva, hűgával együtt menekülni kényszerült. Budapestre kerülése után kapcsolódott a társadalmi mozgalmakba. Megalakulása óta választmányi tagja a Szilágyi Erzsébet Erdélyi Nőegyletnek. Minden jótékonsági mozgalomban aktív részt vesz. Tagja még a MANSz-nak és a TESz-nek. Férje százados és öccse *Galgóczy* tábornagy. Családja egyike a legősibb magyar nemesi családoknak.

Gallé Dezsőné alezredes neje, leányneven *törökfalvi Török Margit*, született Szegeden. A háború alatt mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő teljesített szolgálatot anyjával együtt, aki kitüntetésben is részesült. Alelnöke a Szentkorona Szövetségnek, tagja a MANSz, a Kathohkus Nővédő Egyesületnek és a Szociális Testvérek Egyesületének.

nemesköttesoi Gallovich Jenőné oratórium-énekesnő, leányneven *Kelemenfalvy Ternovszky Margit*, született Lőcsén. Iskoláit Alsókubinban végezte. Utána Pécsre került, ahol férjhez ment *Gallovich Jenő* szerkesztőhöz. Enek-tanulmányait már mint asszony, Szegeden kezdte, majd később Budapesten fejezte be. Első nyilvános fellépése 1910-ben volt Szegeden, jótékony célú elő-

adás keretében. Később fellépett Debrecenben, Pécsen, Szabadkán s az aradi színtársulat előadásain mint vendég, több operett főszerepében. Így az *Aranyvirág*, *Táncos huszárok*, *Luxemburg grófja*, *Denevér* stb. Mint közreműködő fellépett a Zeneakadémián, a Vigadóban és a Royalban rendezett hangversenyeken s több ízben a Rádióban is. Jelenleg a dominikánus templom énekkarának szoprán szólistája.

gróf Gatterburg Aurélné, leányneven *Lambach Hermann Teréz*, született Erzsébetvároson, Kisküküllő megyében. A tanítónőképzőt Kolozsvárott, a tanárképzőt Budapesten végezte. Tanulmányai bevégeztével hosszú tanulmányútra ment Német-, Francia-, Olaszországba és Svájcba. Hazajövele után a kommunizmusig a Mária Terézia leánygimnáziumban működött, mint tanár. A kommunizmus alatt azonban hazafias magatartása miatt állásától felfüggesztették. Később újra visszakerült iskolájához. A háború alatt mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot, tanári működése mellett. Mint a Magyar Védő Egyesület tagja, az első egyike volt, aki lelkesen harcolt a magyar gazdasági és ipari termékek pártolásáért. Ilyen irányú cikkei több társadalmi és szaklapban jelentek meg. Nagy szociálkantarív tevékenységet fejt ki. Résztvett a Huszár-akció V. kerületi segítőbizottság munkáiban s ugyancsak e kerületi szegénykataszter szervezésében is. Választmányi tagja több egyesületnek és tanácstagja az V. kerületi Egyházközségnek.

gróf Gatterburg K. Lászlóné, leányneven *Lambach Hermann Róza*, született Erzsébetvároson, Kisküküllő

megyében. A tanítónőképzőt Kolozsvárra, a tanárképzőt Budapesten végezte. Nagyobb tanulmányutakat tett Német-, Francia-, Olaszország és Svájcban. Hazajövele után a Mária Terézia leánygimnázium tanára, majd címzetes igazgatója lett. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából feldolgozta és átmodernizálta a földrajzoktatás tantervét. Több szaklapban dolgozott és szépirodalmi tárcákat is írt. A háború alatt, mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot. A kommün alatt, mint ellenforradalmárt, a forradalmi törvényszék elé hurcolták. A kommün bukása után újra visszakérült iskolájához. Eléink karitatív tevékenységet fejt ki. Résztvett a Huszár-akcióban is s mint a népjóléti minisztérium megbízottja is állandóan működik. Ugyancsak résztvett az V. kerületi szegénykataszter megszervezésében. Több szociális egyesület tagja és választmányi tagja s tanács-tagja az V. kerületi Egyházközségnek.

Gazi Mariska színésznő, született Nagyharsányban, Baranya megyében 1879-ben. A színészközpont elvégzése után pár esztendeig vidéken játszott, mely után 1893-ban a Népszínház énekes naivája lett. Első fellépése a *Déli bábo* című népszínmű *Erzsibe* szerepében volt. Ugyanitt később nagy sikere volt az *Ördög mátkája*, *Két tacskó* és a *Piki gróf* c. darabokban és a *Nagy mamában* is. 1903-ban a Vígszínházhoz, szerződött ahol egyaránt nagy sikerei voltak a drámai, társalgási és anya szerepekben. 1921-ben rövid időre a Renaissance Színház tagja volt, azonban hamarosan visszakerült a Vígszínházhoz. 1922-ben *Porzolt Kálmán* író felesége lett. Főbb szerepei: *Nosztaly fiú esete*-*Agnes néni*,

Aranypatkó-*Rambert Hilda*, *Postáskisasszony*-*Szalánczy Izabella*, *Falu rossza*-*Boriska*, *Amit az erdő mesél*-*Zsuzsika*, *Önagysága* *örangyala*-*Szalicelné*, *Alvó férj*-*Olga*, *Világ bajnok*-*Etel* stb. Visszavonult életet él, kizárólag a művészetnek szentelve magát. Egyik legközmolyabb, legnagyobb értéke a magyar színművészetnek.

Gábor Mara színművész, szül. Temesváron. Még Pálmai Ilka növendéke volt, amikor Szegedre szerződött. Legnagyobb sikerét a Postás Katicában aratta, amely után a Király Színház szerződtette. Kedvelt szerepei a Hamburgi menyasszony *Charlotte*-ja és a Nótás kapitány *Borcsája*.

dr. Galné, leányneven *Halász Blanka* hangversenyénekesnő, született Budapesten. Középiskoláit az aszódi leánynevelő intézetben, zenetanulmányait a Nemzeti Zenedében *Rennebaum August*a vezetése mellett végezte. Oklevele megszerzése után egy évig az aszódi leánynevelő tanára volt, férjhez menetelével a tanítást abbahagyta, énektanulmányait azonban *Rónáné Keményffy Gizellánál* és *Hammerschlag Jánosnál* azután is folytatta. 1926-ban tartotta első önálló hangversenyét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében szép sajtó és közönségsiker mellett. Ezenkívül többször szerepelt a Rádióban is. Különösen mint oratórium és dalénekesnő tűnt ki. Több alkalommal énekelt a Bazilikában, a Szerviták templomában stb.

Gál Karolina, született Budapesten. Tanulmányait is itt végezte. 1910-ben kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba. Résztvett a Kath. Nőszöv. alapításában, élénk tevékenységet fejtett ki

a szövetség által rendezett ipari tanfolyamok létrehozásában és a női szabótanfolyam vezetésében. Ő végezte az egyházi fehérműk javítását és varrását, amellyel a Nőszövetség a templomokat megajándékozta. A Nőszövetség kebelében akkult Oltárszakosztály vezetője.

dr. Gárdonyi Pálné, leánynéven *tószegi Freund Irén*, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Zene-művészeti Főiskola hallgatója lett, ahol zongorát *Thomán* tanárnál, összhangzattant *Bartóknál* és *Kálmánnál* tanult. A háború alatt mint a Tavaszmező-utcai hadikórház gazdasági főnöknője teljesített szolgálatot s e szolgálatáért *Ferenc Salvator főhercegtől* az I. és II. osztályú vöröskereszt kitüntetését kapta. Alapító tagja és ügyvezető alelnöke a Budapesti Ének és Zenekar Egyesületnek, s mint ilyen, nemcsak adminisztratív, hanem művészi dolgokban is állandóan szerepel.

Gárdos Cornélia színművésznő, a Nemzeti Zenede tanára, született Budapesten. Iskoláit a Váci-utcai felső leányiskolában végezte. Utána *Ivánffy Jenő* tanácsára az Országos Színművészeti Akadémiára iratkozott. Az akadémia elvégzésével Kassára szerződött *Faragó Ödön* társulatához. Bemutatkozó fellépése *Rómeó és Júlia-Júlia* szerepében volt. Kassától a budapesti Madách-színházhoz szerződött. Itt jelentősebb szerepei voltak: *Solness építőmester-Hilda*, *Balga és a halál*, *Ifjú szerető*, *Anyaszeretet* stb.-ben. Következő évben a Renaissance Színház *Gyengédség* című darabjában a titkárkisasszonyt játszotta igen szép sikerrel. Ezt követő évben Berlinbe ment tanulmányútra s *Rein-*

hardt színésziskolájába iratkozott hallgatónak, teljes tandíjmentes, majd ösztöndíj mellett. Berlinben több szerződési ajánlatot kapott, de a honvágy visszahozta. Itthon fellépett a Magyar Színházban *Szent Johanna* címszerepében, 1926 decemberében *Kern Aurél* kinevezte a Nemzeti Zenede szavalás és színpadi gyakorlat tárgyak tanárának s 1930-ban a kultuszminiszter a Csalogány-utcai és Ferry Oszkár-úti tanító, illetve tanítónőképzőben a szavalás és beszédtechnika tanárának.

Gáspárné Dávid Margit író, született Budapesten. A Nőképző Egyesület iskolájában tanítónői oklevelet szerzett, de már szinte gyermekkorában kezdett irodalommal foglalkozni. Első meséskönyve *Huncut Böske k^{an}djai* címmel, 17 éves korában jelent meg. Legnagyobb sikert aratott két könyve: *Liselotte* és *Pesti dámák*, melyekből 3 kiadás jelent meg és mind a 12 ezer példány el is fogyott. 1919 óta a Pester Lloyd munkatársa, de már 1912-ben a Budapesti Napló meserovatának, majd a Világ Asszony rovatának vezetője volt. 1916-ban a *Kis masamód*, 1923-ban a *Divat története* című kultúrtörténeti munkája jelent meg, mely az első ilyen tárgyú magyar munka. 1925-ben *Szerelmek városa* című Napóleon regénye, 1926-ban *Máglyahalál* (németül is), 1927-ben *Öröklángok* és a *Huncut kölyök Pesten*, 1929-ben *Mylord* című regénye látott napvilágot. Mint színpadi író is szép sikert aratott. Az Andrássy-úti Színházban *Bözsike* című darabja több mint 50 előadást ért. Jelenleg a német zszurnalisztika aktív munkása, de emellett nem hagyja el a magyar regényírást és a színműírást sem. Tár-

sadalmi működése is igen élénk. Már kora ifjúságában a béke eszméjének egyik előharcosa volt, mint a Magyar Békeegyesület női szakosztályának titkára. Tagja a Feministák Egyesületének, sajtóreferense a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének és ezenkívül több kultúregyesületben fejt ki értékes működést.

Gebhardtne Szabó Júlia iparművésznő, született Sárospatakon. Iskoláit Sárospatakon és Debrecenben végezte. Előbbi helyen gimnáziumi, utóbbin kereskedelemi érettségét tett. Mint aszszony elvégezte az Iparművészeti Főiskolát. Kacs Gyula belsőépítész professzor első növendéke volt. A gazdasági viszonyok leromlása és kényszerítése folytán női divatszalonot nyitott és ott értékesíti művészi felkészültségét. Saját elgondolású művészi toiletteket kreál, főként az arisztokraták számára. Eredeti hivatásához híven művészi és iparművészeti dolgokkal is foglalkozik. Efajta teljesítményeinek egyike a Hangya Cserkészcsapat körfelirata is.

vitéz **Gedőváry Frigyesné**, született *muzsnai Urmössy Ilonka*. Apai ágon az erdélyi részeken egyházi, politikai és kulturális tevékenységet kifejtő *muzsnai Ürmössy-család* leszármazottja, anyai részen a tekintélyes bankár *sövényházi Hosszú-család* sarja. Az apai ág zeneszeretete, az édesapa kiváló zongora játékára és zeneszerzői tevékenysége, az édesanya dallamot kedvelő hajlama korán megnyilatkozott a serdülő leánykában. Elemi, majd felső leányiskolái tanuló korában tevékeny szerepet vitt az iskolai énekkarokban. Élénk zenei érzése erősen megnyilatkozott a *Stojanovits-féle* melodramák éneklésében,

melyeket a hosszú délutánokból gyakran belevitt az estékbe is. Iskoláit végezve, éneklése tökéletesítésére *May-Münster Kornélia* operaénekesnő zeneiskolájába került, ahol elméleti és gyakorlati énektudásában szép haladásra tett szert. Gyakran szerepel a budai hangversenyek dobogóján s műsorra veszi a *Hugenották, Dinora, Traviata, Álarcosbál* stb. nagy áriáit. Élénk részt vesz a budai evangélikus ifjúsági életében s nélkülözhetetlen tagja az egyházi ének-karnak. A régi kuruc világ több melodramára alkalmas szövegét zenésítette meg s gyakran szerepel ezekkel is, hangversenyközönsége előtt. Férje magyar királyi őrnagy, aki vitézül végigküzdötte a háborút s több kitüntetéssel tért haza.

Geiger Edith, született Szekszárdon, Tolna megyében. Testnevelési tanári, énektanári, kézimunkatanári és mozdulatművészeti oklevéllel bír. Mozdulatművészeti előadásokat rendezett a győri leányliceum növendékeivel, az ottani leányénekkarral hangversenyeken vesz részt s azonkívül egyházzenei tevékenységet is kifejt a győri székesegyházban és a karmeliták templomában. Foglalkozik irodalommal is, főleg pedagógiai tanulmányokkal. Vezetője a győri Leányliceum Sportkörének, tagja a Jótékony Nőegyletnek, a Szent Erzsébet Egyletnek, a Katolikus Szociális Misszióknak, a Középkisiskolai Tanáregyletnek s a Tornatanárok Országos Egyesületének. Nagy tevékenységet fejt ki a társadalmi életben is.

Geiger Mária operaénekesnő, született Dunaföldváron. Középkisiskolái elvégzése után a Nemzeti Zenedében *szilied Várady Sándor* tanítványa volt. Művészeti oklevele elnyerésével, sőt már nő-

vendék korában is foglalkozott pedagógiával s mestere segédtanára volt. Közben működött művészi pályán is.

1924-ben a Vigadó nagytermében tartotta önálló hangversenyét a sajtó és a közönség teljes elismerése mellett. Számos hangversenyen, különösen egyházi hangversenyen működött közre. Főképpen azonban pedagógiával foglalkozott. Pedagógiájának alapelve a művészi könnyed éneklés. Nem ismer el metódust s mindig az egyén adottságaihoz alkalmazkodik. 1921-ben az Operaház zenekarának kíséretével rendezte a Vigadó nagytermében első növendékhangversenyét, amellyel emlékezetes sikert aratott. Műsora egyik kimagasló számaként szerepelt *Aida* II. felvonásának bevonulási jelenete, melyben úgy a szóló, mint a kórus részeket, növendékei énekeltek. Számos tanítványa működik külföldi színházaknál. Legutóbbi növendékhangversenyét 1930 májusában tartotta a Főv. Vigadóban.

Geiringer Gézané, leányneven *Kunczy Teréz*, művésznéven *G. Kunczy Teréz*, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál fejezte be, ahol felső leánysiskolái érettségit tett. Iskolái elvégzése után férjhez ment s mint asszony, énektanulmányokba kezdett. Enektanulmányait Bécsben végezte s első hangversenye 1922-ben volt a Vigadóban. Azóta Magyarországon tíz önálló hangversenyt adott s több bécsi önálló hangversenye is volt, meleg sajtó és közönség siker mellett.

Gellért Irén színművésznő, született Nagybányán. Szatmáron kereskedelmi iskolai érettségit tett, majd Kolozsvárra ment, ahol színészeti tanulmányokat folytatott. 1922-től 1924-ig a szat-

mári színház tagja volt, innen Aradra került, ahol szintén két évet töltött. Főbb szerepei voltak: a *Névtelen asszony*, *Szerelem vására*, *Égi és földi szerelem*, *Három testőr* stb. 1925-ben Budapestre jött, itt több hangversenyen lépett fel, közben vendégszerepeit a Budai Színházban, *Csortos Gyulával a Kuruzslóban*. Több ízben játszott a rádióban.

S. Gellért Mária író, született Egerben, 1894-ben. Középiskoláit Jászberényben, apácázárdában végezte. Első írása 17 éves korában jelent meg. Azóta négyéves megszakítást leszámítva állandóan dolgozik. Minden napilapban, heti és havi folyóiratban jelennek meg cikkei, elbeszélései, regényei. Megjelent regényei: *Dávid* (Athenaeum kiadás, 1918), *Don Juan leánya* (Pallas, 1922), *Halálon innen* (Palladis, 1928), a Pesti Napló közölte folytatásokban a *Csodakártya* című kis regényét, a Pesti Hírlap pedig a *Diktátor menyasszonya* című regényét. Állandó szereplője a rádióknak, tagja az Otthon és a Magyar írók Körének. *Stefánszky Szilárd* főgimnáziumi tanár felesége. Egy hétéves kis fia van.

dr. **Genthon Mária** tanárnő, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a magyar kir. Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultását végezte. A szakirodalom mellett szívesen foglalkozik szépirodalommal is. Kisebb cikkei jelentek meg a *sophianumi értesítőben*, a *Juventus* folyóiratban s napi és heti lapokban. Tagja az Egyetemi Mária-kongregációnak. A *Sophianum Sacre Coeur* leánygimnázium latin, görög, francia tanárnője. Atyja dr. Genthon Ferenc közigazgatási bíró.

Gerard Lola, operaénekesnő, született Budapesten. Középiskoláit a Santa

Maria-rend zárdájában végezte, mely után 16 éves korában a müncheni akadémián *Johanna von Dietz* kamaraénekesnő tanítványa lett. 1926-ban nyert művészi oklevelet. Ezután hazatért és a rádióban szerepelt először nyilvánosan. Még ez évben a Vigadó nagytermében megtartotta első önálló hangversenyét, melyen úgy a sajtót, mint a közönséget meghódította. Gyakran szerepelt a rádióban s a filharmonikusok hangversenyem. Külföldön is jelentős sikereket aratott, így a Berlinben tartott magyar ária és dalestjén, amelyen *Rudolf Castner*, a berlini *Morgenpost* kritikusa tartott előadást a magyar zenéről. Több sikerült hangversenyt adott megszállott területek is.

Gere Lola, a magyar királyi Operaház tagja, született Budapesten. A Zene-művészeti Főiskola elvégzése után, ahol *Hilgermann Laura* kamaraénekesnő tanítványa volt, 1923-ban a miskolci Nemzeti Színház operaénekesnője lett. Onnan Nagyváradra került, majd 1926-tól 1929-ig Szegeden volt operaénekesnő. 1929-ben szeptemberben megvált a szegedi színháztól és Berlinbe ment, ahol énektanulmányokat folytatott. 1930 szeptemberében a magyar királyi Operaház szerződtette, mint szóló énekesnőt. A *Cigánybáró-Cipra* szerepében mutatkozott be nagy sikerrel. Főbb szerepei: *Hoffmann meséi*, *Mignon*, *Carmen*, *Sámson és Delila*, *Azucéna*, mely utóbbit a magy. kir. Operaházban is játszotta.

özv. **Gerhardt Alajosné Kiss Janka**, született 1866-ban Kaposvárott. Tanulmányait Kaposváron kezdte s a fővárosi Iparrajziskolában végezte be. 1884-ben Gerhardt Alajos festőművész, az erdélyi mágnások kedvelt arckép-

festőjének felesége lett. 1889-ben övegyen maradt, beiratkozott a Festszeti Főiskolába s Lotz, Ebner, Aggházy, Ballo és Neogrady növendéke lett. Először 1893-ban a Múcsarnok Milleneumi kiállításán nyert díjat s azóta állandóan a Múcsarnokban és Nemzeti Szalonban állít ki. Sok könyvet illusztrál.

alsóviszokai Gerlóczy Zsigmondné egyetemi tanár, felsőházi tag, a székesfővárosi közkórházak nyugalomba vonult központi igazgatójának felesége, született *Nagy Ida*. Születési helye Vilna, Oroszország. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál végezte. Választmányi tagja a Magyar Nők Kultúr-szövetségének, a Pro Hungáriának, az Országos Közegészségi Egyesület hölgyosztályának s tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének. Minden hazafias, nemzeti és jótékonyági mozgalmat hathatósan támogat. Közegészségi dolgokban kiváló érzékével, éles megfigyelő képességével és agilitásával sok életrevaló gondolatot vetett fel. Sokat tett gyermek és anyavédelmi téren, s a vidéki anyák körében óriási nevelőhatást ért el felvilágosító, tanító előadásaival.

Germán Istvánná, született *Kaszér Mária*. Diplomáját a II. kerületi Csalogány-utcai tanítónőképzőben nyerte. 1896-ban Péccett megválasztották tanítónőnek. 1922-ben igazgatótanítónő lett és 1930-ban 40 évi szolgálat után ment nyugdíjba. A Szociális Misz-szióban a szegénygondozás terén szerzett elvülhetetlen érdemeket, ahol élőbb mint körletvezető, most pedig mint a fiatalok felügyelőbizottságának tagja dolgozik fáradhatatlanul. Sok szociális előadást tartott s negyvenéves

tapasztalat után mint az ifjúság lelkének alapos ismerője, dolgozik érdekeikért. Az Amerikana nagyasszonya.

Germány Margit ipái művésznő, született Budapesten. Hét évi Iparrajziskolai növendékség, s az Iparművészeti Főiskolának a nők számára való megnyitása után az első művésznövendékek között végezte el az Iparművészeti Főiskolát. A kétéves rajztanítói, majd a Pedagógiai Szeminárium négyéves slöjd-tanfolyamának elvégzése után kezdte meg pedagógiai munkásságát. Jelenleg a székesfőváros szolgálatában áll. Állandó kiállítója az iparművészeti kiállításoknak. Neve ismert a milánói, csikágói és monzai kiállításokon is. Az 1925-i monzai kiállításon dicséret oklevelet nyert. Édesapja *Germány Lajos*, állampénztári aligazgató. Bátyja, a néhai nagytehetségű festőművész, *Germány Elemér*, aki 1916 július hó 4-én hősi halált halt.

dr. Germarz Jenőné, Wolf Margit, született Munkácsen. Iskoláit szintén ott végezte. A háború alatt Kassán mint önkéntes ápolónő dolgozott s a megszállás után, ugyanonnan menekült. A Gyermekvédő Liga s a Nyomorék Gyermekek gyűjtésin mint úrnavédő-hölgy állandóan szerepel. Több társadalmi és jótékonyegyesület tagja.

Gerő Erzs zongoraművésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzésével párhuzamosan zenei tanulmányokat is végzett a Zeneművészeti Főiskolán, ahol *Hegy Emánuelnél* nyert művészi oklevelet. Oklevele elnyerése után *Weiner Leónál* folytatta tanulmányait. 1923-ban, a Zeneakadémia Liszt-ünnepélyén debütált, de első komoly sikerét 1924-ben aratta a Zeneművé-

szeti Főiskolán tartott önálló hangversenyén. 1926-ban Romániában volt nagysikerű hangversenyturnén. Megfordult ezenkívül az ország nagyobb városaiban is. Sokat játszott jótékony célra.

1930-ban zenekari hangversenyt tartott a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Foglalkozik zenepedagógiával is. Tanár az Orsolya-rend rózsadombi zárójában.

Gerő Ilona mozgásművészeti iskola tulajdonos, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Práter-utcai gimnáziumban tette le. Sokat foglalkozott a sporttal és sportszeretete vonzotta a mozgásművészethez. *Kármán Erzs* iskolájában szerzett tanári oklevelet. 1927-ben kezdett tanítani, közben egyideig a Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége tornaosztályának vezetője volt s mint ilyen, nyaranként vidéken is állított fel csoportokat. Több mozgásművészeti előadást tartott a Magántisztviselők Szövetségében, Kispesten és nagyobb vidéki városokban.

Gerő Margit operaénekesnő, született Keszthelyen. Középiskoláit Budapesten végezte. Ezután az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára iratkozott, ahol *Hillgermann Laura* tanítványa lett. 1927-ben nyert operaénekesnői oklevelet. Vizsgázott a *Cárménben*, melynek eredményeképpen a Városi Színház azonnal szerződtette. Főbb szerepei: *Carmen*, *Hoffman meséi*, *Sámson és Delila*, *Proféta*, *Parasz tbecsület*, *Aida*, *Sába királynője* és a *Troubadour*. Első önálló hangversenye 1929 november 10-én volt a Zeneakadémia nagytermében. Több jótékonycélú és egyéb hangversenyen vett részt mint közreműködő. Sokat szerepel a rádióban is.

Hangversenyműsora felöleli az oratóriumot és a dalirodalmat.

Gerő Mártha zongoraművész, született Budapesten. Iskoláit az Andrásy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte. Zenetanulmányait nyolcéves korában kezdte meg *Varró Margitnál*, majd az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke, *Weiner Leó* tanítványa lett. 1925-ben Bécsbe ment, hol folytatta tanulmányait 1928-ig. 1928-ban ismét Budapestre jött és *Weiner Leónál* tanult. Közben Bécsben 1927-ben állami oklevelet nyert. Első nyilvános fellépése 1926-ban Bécsben volt, zenekari kísérettel. Ugyanott számtalan hangversenyen közreműködött. 1928-tól Budapesten játszik, szerepelt több Zeneakadémián tartott hangversenyen, játékonycélú estélyen és a rádióban. Műsora: *Beethoven, Liszt, Chopin* művei. Külföldön: Ausztriában, Csehszlovákiában, Németországban, Romániában járt. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul.

Gerőné Cserna Erzsi, született Budapesten. A gimnáziumot a magy. kir. áll. leánygimnáziumban végezte s az érettségivel egyidejűleg letette az állami tanítóképző képesítőjét is. A bécsi tud. egyetemen a német nyelv- és irodalomszakon szerzett tanári oklevelet. A budapesti Tud. Egyetem orvosi szakán tíz félévet végzett, férjhezmenése miatt azonban nem szerzett orvostudori képesítést. Orvosi tanulmányai alatt Rausenburg grófnál, Révész Margitnál és Szondynál, míg legutóbb Bécsben, Adler professzornál, az individualpszichológusnál dolgozott, ahol mint pszichológus oklevelet is nyert. Jelenleg is mint individualpszi-

chológus működik. A nevelésre kevésbé alkalmas visszamaradt gyermekek tanításával foglalkozik. A Gyermekvédő Liga nevelési tanácsadójában mint tanácsadó szerepel. Szakirodalmi működése jelentős. Állandóan jelennek meg cikkei a «Magyar Gyógyepedagógia», a «Jövő útjain» és a «Zeitschrift für Individualpsychologie» című folyóiratban. A magyar Individualpszichológiai Egyesületi választmányi tagja s tagja a Pszichológiai Társaságnak is.

Gersich Anna iparművésznő, született Budapesten 1903-ban. Iskoláit Budapesten a IX. kerületi Ranolder-nevelőintézetben, míg az iparművészetet Bécsben, majd a wienernerneustadi akadémián végezte. Hazajövetele után eleinte festéssel foglalkozott, később a horgolt dolgokra tért át. Ma már munkatelepe van, ahol kb. 100—120 munkásnőt foglalkoztat. A Protestánsnők Egyesületénél minden évben rendez kiállítást. Sokat szállít Angliába és Hollandiába. Saját tervei szerint dolgozik s hogy megrendeléseit zavartalanul bonyolíthassa le, állami kölcsönben is részesül.

Gerster Jolán zeneiskolai igazgató, született Budapesten. Felsőbb leányiskolái tanulmányai közben került a Zeneművészeti Főiskolára, ahol *Thomán István* és *Bartók Béla* növendéke volt. Tanári oklevelének elnyerése után Berlinbe ment, ahol *Gerster Etelka* kamaranékesnőnél tanult. Tanulmányai befejeztével öt éven át Berlinben, két éven át Bolognában tanított. Ekkor New Yorkba, a *Damrosch*-zeneiskola énekszak élére hívták meg, de honvágya és családi kapcsolatai hazakényszerítették. Atyja *Gerster Béla* a Panama-csatorna

felmérője és a Korinthusi-csatorna világhírű építője volt. 1917-ben alapította meg iskoláját, mely a legjobb hírnévnek örvend. Berlinben és Budapesten több nagysikerű önálló hangversenyt adott. Főleg énektanítással foglalkozik, de tanít zongorát is. Énekiskolája világhírű. Kiváló pedagógiai készségét eredményei dicsérik legjobban. Az ő keze alól került ki: *Katé Esche, Gladys Hughes, Gardini, Reiner Berta* stb. Társadalmi működése nagyon élénk. Választmányi tagja a Zenész Szövetség oktatói szakosztályának, alapítója és ügyvezető alelnöke a Zenekedvelők Budai Liszt Ferenc Egyesületének, melynek megszervezésében tevékeny része volt.

S. Gervay Erzsi énekművésznő, szül. Budapesten. A felsőbb leányiskolát Budapesten végezte, ezzel egyidejűleg a Zeneművészeti Főiskolán Thomán István növendéke volt. Enektudását Fodor Ernő fedezte fel és képezte ki. A Zeneművészeti Főiskola opera tanszakán nyert művészi oklevelet. Mint növendék az Operaház ösztöndíjasa volt. Az oklevél elnyerése után Márkus Dezső igazgatása alatt egy évig a Népeperában működött, ahol különösen a Quo-Vadis Ligiájában és a Troubadour Leonórájában aratott sikert. Később Olaszországban és Németországban folytatta tanulmányait. 1914-ban a charlottenburgi Operaház szerződtette tagjai sorába, ez a szerződés azonban a háború kitörésével felbomlott. 1915-ben férjhez ment Schaffer Sándor hírlapíróhoz és visszavonult a színpadtól. Azóta csak hangversenyeket ad. Hollandiában, Németországban, Ausztriában volt nagysikerű hangversenykörúton. Jelenleg énekpedagógiával is foglalkozik.

Számos kiváló erőt fedezett fel, így többek között Eggert Mártát, akit már gyermekkorától óta figyelemmel kísért és képezett ki. Intenzív társadalmi életet él. Háza találkozóhelye a főváros előkelő művészeti és társadalmi tényezőinek.

Gervay Magda, született Budapesten 1910-ben. Iskoláit Budapesten az Andrássy-uti gimnáziumban végezte. Ezután a Színészegyesület színiiskoláját végezte s vizsgát tett a *Nótás kapitányból* 1928-ban. Még az évben szerződött a Fővárosi Operett színházhoz. 1929-től a Vígszínház tagja. Első szép sikere a *Miss Amerikaihoz* fűződik.

Geszler Béláné, férjezett *Dobrik Vilma*, Budapesten született, a felsőbb leányiskola elvégzése után a Nemzeti Zenedébe nyert művészi oklevelet a zongora tanszakon. Előbb a székesfővárosnál működött mint zongoratanárnő 6 évig, ma magánúton foglalkozik pedagógiával rendszeresen. Jótékony célú előadások keretében gyakran fellépett és fellép. A budapesti rádióban is többször szerepelt koncert keretében. Magánítványait az akadémiaára készíti elő. A Mána-kongregáció, Sophianum és a Nemzeti Tornaegylet tagja.

garamszegi Géczy Béláné, leányneven *Tasnády Sziics Erzsébet*, született Budapesten. Iskoláit a Notre Dame de Sionban végezte. Utána az Iparrajziskolában rajztanulmányokat folytatott. A lovaglást 1928-ban a Nemzeti Lovardában kezdte. Első oktatója *Mautner* volt, később *Prónoy Sándortól* s az ugratást *Cseh Kálmántól* tanulta. Több nagyobb szabású lovaglason vett részt, így állandó résztvevője az Örkényi szarvasfalka vadászatoknak. 1931 januárjában

tartott versenyen a második díjat, egy ezüsttálat nyerte. Külföldön: Németország, Olaszország, Ausztria, Svájc, Franciaországban tett nagyobb utazásokat, nagyobbrészt autóval. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul. Műszeretettől könyvkötéssel is foglalkozik. 1930 okt. 11-én ment férjhez *Géczy Béla* tüzérfőhadnagyhoz. Édes apja *Tasnády Sziics András*, a Máv. volt alelnöke, helyettes államtitkár, az IBUSZ elnökvezérigazgatója.

Géczy Fazekas Klára, született Budapesten 1905 augusztus 13-án. Felső leányiskolát és Zeneművészeti Főiskolát végzett. A művészképzőt Szendy Árpád mesternél végezte ösztöndíjakkal és babérkoszorús kitüntetéssel 16 éves korában.

garamszeghi Géczy Nóra úrlovasnő, született Marosvásárhelyen. Iskoláit Budapesten az Erzsébet Nőiskolában végezte. Elénk társadalmi életet él. Lovagolni tanulni 1929-ben kezdett, a Vilmos császár laktanyában *Cseh Kálmán* századostól. Első nyilvános szereplése a Nemzeti Lovardában volt egy verseny keretében, ahol a III. díjat nyerte. 1930 szeptemberében Miskolcon I. díjat nyert. Külföldön: Hollandiában és Olaszországban járt. Beszél a magyaron kívül németül és franciául. A sport minden ágát műveli. Apja *garamszeghi Géczy Kálmán* nyug. tábornok.

dr. Gémessy Piroska orvos, született Szenicen. A tanítónői oklevél megszerzése után a zágrábi Máv. iskolába került s mint tanítónő tette le az érettségit a csurgói református gimnáziumban. A megszállás után Budapestre menekült és a Máv. üzletvezetőségéhez nyert beosztást. Mint hivatalnok beirat-

kozott a Tudományegyetem orvosi fakultására, ahol orvostudori oklevelet szerzett. Oklevele elnyerése után segédtitkár-orvossá minősítették s azóta is, mint az egyetlen statusbeli orvosnő működik a Máv. budapesti üzletvezetőségénél. Társadalmi működését a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete Orvosnői Csoportjának megalapításával kezdte, mely egyesületnek ma is társelnöke. Több szociális és egészségügyi előadást tartott a vezetése alatt álló egyesületben, a Kath. Háziasszonyok Szövetségében, valamint a Máv. több pályaudvarán a vasúti alkalmazottak számára. Fő érdeme az előmunkások első segélynyújtásában való kiképzése. Választmányi tagja a MONE-nak, MANSz-nak, a Főiskolát Végzett Nők Egyesülete orvosnői csoportjának, a Magyar Orvosnők Országos Egyesületének stb.

Gimesné Freud Irma zongoraművész, zenepedagógus, szül. Budapesten. A hatodik gimn. elvégzése után a Zeneakadémiában Laub, Chován növendéke lett. Ezzel párhuzamosan tanult dr. Kovácsnál is. 1916-ban a Zeneművészeti Főiskolán tanári oklevelet nyert, majd Szendy és Weiner Leónál tökéletesítette magát. 1917-ben iskolát nyitott. Tanítási módszere, bár dr. Kovács módszerén alapul, de növendékeinek rátermettsége és egyénisége szerint változik. Iskolájában a legkiválóbb tanerők tanítanak, akik közül többen az ő keze alól kerültek ki. Választmányi tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek és ellenőre az államileg engedélyezett magánzeneiskolák szövetségének.

Glasz Aranka zongoraművésznő, született Budapesten. Középközlői vé-

geztével zenei tanulmányait a Zene-művészeti Főiskolán, mint *Szendy Árpád* növendéke fejezte be. Tanári oklevele elnyerése után foglalkozott pedagógiával is, de adott hangversenyeket Budapesten, a vidéken s ő kísérte olaszországi turnéján *Singer Ibolyka* hegedűművésznőt is, akivel sok, nagy sikert aratott. Iskoláját 1906-ban alapította s számos kiváló tanerőt és művészt nevelt, így *Bajor Valéria*, *Szécsi Ilona*, *Czeiser Alice*, *Löwinger Irmát* stb. Tagja a Zene-pedagógiai Egyesületnek és a budapesti Mozart-Egyesületnek.

Glatz Oszkárné, leányneven *Wildner Mari*, festőművész, született Reichenbergben. Kora gyermekkorában a gablenti iparművészeti szakiskola növendéke lett, mely után a karlsruhei hölgyakadémiát végezte el. Később *Kari Wünneberg* növendéke lett. Ezután Münchenben nyitott műtermet, de tanulmányait mint *Hertervitz Lajos* professzor növendéke azután is folytatta. Első müncheni nagysikerű kiállítása után *Glatz Oszkár* felesége lett. Állandó ünnepelt kiállítója a Múcsarnok tárlatainak. Több képét néhai *Nemes Marcell* kiváló műgyűjtőnk, egyet pedig a Szépművészeti Múzeum vásárolt meg.

özv. **Glatz Sámuelné Povetz Katalin**, született Mateocon. Hat középiskolát végzett. Háború alatt ápolt, támogatta, segítette az arra szorulókat s birtokán állandóan 12 hadiárva kapott teljes ellátást. Egy leánya van, Anna, zolnai Zolnay Béláné.

Glock Klári festőművésznő, született Budapesten. Középiskoláit a Deák-téri ág. ev. polgári leányiskolájában, majd az Andrássy-úti felsőbb leányiskolában végezte. Utána a Képzőművé-

szeti Főiskola növendéke lett, hol *Bósznay*, *Neogrády Antal* és *Tardos Krenner Viktor* tanítványa volt s hol rajztanári diplomát nyert, majd a Női Ipariskolában oklevelet. Jelenleg a Deák-téri ág. ev. leánykollégium rajztanárnője. Iskola-közi kiállításon növendékei munkáival dicséző oklevelet nyert. Többször szerepelt a Nemzeti Szalon, Múcsarnok kiállításain, különösen aquarellekkel, melyeknek főtémái a szepességi tájak. A protestáns nők évenkénti vigadóbeli kiállításain öt éve vesz részt. 1920-ban házi kollektív kiállítást tartott, melyet *Lyka Károly* nyitott meg. Francia-, Olasz-, Németországban, Angliában, Svájcban járt tanulmányutakon. Az Országos Képzőművésznők Egyesületének, a Szepesi Szövetségnek, a Protestáns Nőszövetségnek s az Országos Tanáregyesületnek a tagja.

Glücklich Vilma, született Vágújhelyen. Gyermekkorában szüleivel együtt Budapestre költözött. A tanárnői pályára lépett és a polgári iskolai tanárnői képesítéssel egyidőben reáliskolai matúrát is tett. Tanárnői működésének első színhelye a fiumei felső leányiskola volt. Amikor azonban az egyetem kapui a nők számára is megnyíltak, ismét Budapestre tért vissza, beiratkozott a bölcsészeti kar fizikamatematikai szakára. Mint egyetemi hallgató németet tanított a Csalogányutcai képezdében és mint tanárjelölt működött a Gyakorló főgimnáziumban. 1898-ban a székesfővároshoz került mint tanárnő és itt működött harminc éven át. Ezen idő alatt tanított a Peterdyutcai, majd később a Dohányutcai iskolában, rövid ideig a váciutcai leánygimnáziumban, majd ismét visszatért,

de már igazgatói címmel a Dohány-utcai polgári iskolához. Tanárnői működését 1922-ben fejezte be. Ezen időben a gróf Zichy Jenő-utcai iskolánál tanított. Nehéz eldönteni azt, hogy miben volt *Glücklich Vilma* nagyobb: mint női pedagógus, vagy pedig mint a feminista mozgalomnak vezéralakja. Az 1904-ben megalakult Feministák Egyesületének ügyvezetője lett és mint ilyen A Nők Választójogi Világszövetségének, valamint eme szövetség 1913-iki évi budapesti kongresszusán vezérszerepet játszott. Amidőn 1922-ben a tanári munkától visszavonult, külföldre ment, hogy feminista és pacifista irányító tevékenységet folytathasson nemzetközi vonatkozásban. 1925-ben tért vissza Magyarországra. Ekkor már testileg és lelkileg meg volt törve, úgyhogy 1927-ben bekövetkezett halála nagy megváltás volt számára.

dr. Gonda Jenőné, leányneven *Barbér Franciska* zenetanár, született Budapesten. Középiszkoláit magánúton végezte, már csak azért is, mert ideje legnagyobb részét zenei tanulmányai elvégzésére fordította. Zenei tanulmányait a Nemzeti Zenedében kezdte, ahol *Rennebaum Ágota* tanítványa volt. Éneket *Maleczky Vilmosnál* tanult. Művészi oklevelének elnyerése után Bécsben folytatta tanulmányait *Kalick* és *Friedrich* professzoroknál. Innen már mint kész koncert- és operaénekes került haza. Pódiumra azonban nem lépett, mert közben férjhez ment *dr. Gonda Jenő* ügyvédhez, aki mellett nem folytathatta pályáját, egyrészt mert férje nem szerette a nyilvános szereplést, másrészt mert elfoglalták a hitvesi és az anyai kötelességek. Két gyermeket ne-

velt, akik közül egyik jogász, a másik művészi pályán arat sikereket. Később zene- és énekpedagógiával kezdett foglalkozni és foglalkozik ma is. Sok kiváló muzsikust és énekest nevelt, de legfőképpen arra törekedett, hogy kulturált zeneértőket és zenebarátokat neveljen. Kiváló pedagógiai kézségét bizonyítja, hogy egykori mestere, *professzor Friedrich* vele együtt operaiskolát akart Pesten nyitni, ez azonban férje ellenzése miatt meghiúsult. Zenei szakirodalommal is foglalkozik. Két munkája van készen. Az egyik *A zeneművelés ideálistétikai alapon*, a másik *Az ideálistétikus ének kiművelés*.

dr. Goldzieher Károlyné Herz Erzsébet, született Budapesten. Középiszkolái elvégzése után a világhírű orientalista *Goldzieher Ignác* menyje lett. Egyideig a Fővárosi Könyvtárban teljesített szolgálatot és ebben az időben *Coster* flamand íróról tartott előadást. Grafológiával 1917-ben kezdett tudományos alapon foglalkozni. A *Pester Lloydban* ismertette a német grafológusok eredményeit, viszont a magyarokét a *Nachrichtendienst für Charakterologie* bán kiadott jelentéseiben. Élénken résztvesz a magyar Irástanulmányi Társaság életében, amelynek egyik alapítótagja. Érdekes előadást tartott *Arany János* írásáról, amelyben bizonyítani igyekezett a grafológia használhatóságát az irodalomtörténeti egyéniségek kérdéseinek eldöntésében.

Gombaszögi Ella színművésznő, született Budapesten 1898 december 27 -én. A Színiakadémia elvégzése s egy évi magántanulmány után 1913-ban szerződött a Vígszínházhoz. Első szerepe: *Farkas Imre*, -*A hónapos szoba* víg-

játék *Klári* szerepe volt. Később *Heltai Jenő-Tündérlaki lányok-Sári* szerepét játszotta, mellyel neve egyszerre az ismertek közé emelkedett. Nyolcesztendőös vígszínházi szerződése után az Unió kötelékébe, a Magyar Színházhoz került, ahol első szerepe a *Masamódban* volt. Az Unió bukása után nem szerződött véglegesen, hanem szerepkörének megfelelően, több színházban vendégszerepeit. 1924 áprilisában *Nágel Pál* tőzsdebizományos felesége lett. Újabban gyakran játszik komikai szerepeket megérdemelt nagy siker mellett. Egyike legkitűnőbb jellemszínésznőinknek. Főbb szerepei: *Zenebona-Szerafin*, *Boldogság-Olga*, *Ida regénye-Panni*, *A Lion Leáig és Molnár Ferenc-Fárkó-Pók-Mis. Wimblett*, *Agglegény apa-Bianca*, *Csattan a csók-Jaluxné*, *Párisi kirakat-Rose*, *Alvinci huszárok-Keresztessy ezredesnél A jó tündér-Karolin* stb. Legkedvesebb szerepe a *Tündérlaki lányok* Külföldi szerződtetéssel foglalkozik.

Gombaszögi Frida színművésznő, született Budapesten, 1890 december 9-én. A középiskola elvégzése után a Színművészeti Akadémiára, majd innen 1909-ben a *Beöthy László* igazgatása alatt álló Magyar Színházhoz került. Itt néhány kisebb szerepében annyi tehetséget, invenciót és frissiséget adott, hogy *Beöthy László* felismerve egészen kivételes tehetségét, hamarosan nagy drámai szerepekben léptette fel. Ezek közül elsők voltak *Bernard Shaw-Warenné mestersege* és *Herman-Bahr Concertjének* fő női szerepei, amelyek megjátszásában messze felülmúlta azt, amit fiatalságától, nagy tehetsége mellett is várni lehetett. E sikerek elérésében tehetségén felül nagy szerepe volt kivételesen szép,

színpadra termett alakjának, meleg, modulációkra képes hangjának, egyéniségének és egészen ritka intelligenciájának, amelynek összességét maradék nélkül a művészet szolgálatába állította. Fejlődésének e nagyszerű szakában egyik legdöntőbb sikerét a *Sárga lilium-Perredi Judith* szerepében aratta. E szereplésével, mely a darab rendkívüli sikerét vonta maga után, a magánszínházak első drámai művésznője lett. A Magyar Színház műsorának ez időben minden drámai nőszerepét *Gombaszögi Frida* játszotta. *Tolsztoj Elő hűlöttja-Maja* szerepétől, *Bródy Sándor-Rembrandja* holland cselédlányán keresztül *Lion Leáig* és *Molnár Ferenc-Fárkó-Pók-Mis. Wimblett*, *Agglegény apa-Bianca*, *Csattan a csók-Jaluxné*, *Párisi kirakat-Rose*, *Alvinci huszárok-Keresztessy ezredesnél A jó tündér-Karolin* stb. Ezeken a darabokon és ezek sokféleségén keresztül fejlődött ki tudása, technikája és művészete a mai egyszerűségig s egyszerűségében olyan megdöbbentő erejéig. Ez időben jött rá *Gombaszögi Frida* arra, hogy a modern színjátszás lényege szépsége és értéke természetes könnyedségében, egyszerűségében és meggyőző erejében rejlik, s hogy a színpadi mozgás nem akkor megkapó és lenyűgöző, ha kiszámított és betanult, hanem akkor, amikor magától értetődő és természetes. Hangja ebben az időben fejlődött a legnagyobb szenvedélyt és fájdalmat kifejező drámai hangból a társalgási hangon keresztül a vígjáték derült, kötődő, mosolygó hangjáig; úgy annyira, hogy ma már ott tart, hogy egyetlen szócskával annyit érzékeltet, amennyit sokan hosszú mondatokkal sem. Magyar színházbeli szereplése alatt *Beöthy László* társulatával Bécsben is fellépett a Josephstädter Theaterben s a bécsi lapok a legtelje-

sebb elismeréssel adóztak művészetének. Ezután szerződött a Vígszínházhoz, melynek azóta nélkülözhetetlen művésznője. A Vígszínház tökéletes együttesében, ha lehet, tehetsége még jobban kibontakozott. A szerepeknek itt rövid idő alatt olyan változatát játszotta végig, amelyet csak az ő tehetsége tett lehetővé. Első vígszínházi szerepe a *Románc-Rita Gavallini* szerepe volt, melyben tehetségének minden fölényes tudását érvényesíthette. Itt játszotta később az *Asszony és a bábú* főszerepét, *John Gábrielt Borkmann* tomboló asszonyát, a *Három nővér* unatkozó lobogó szenvedélyű orosz földbirtokos asszonyát és *Shaw-Nagy Katalinja* érzékeny asszonyi és férfiasán kemény zsarnoki cárnéját. Ezeket a szerepeket követte később *Szomorú Dezső-Glóriája*, *Pirandello-Hat szerep keres egy szerzőt*, *Móricz Zsigmond-Vadkanja*, melyben egy magyar főúri asszonyt érzékeltet lélekzet elállító tökéletességgel. Közben vendégszerepeit a Magyar Színházban *Glasworthy-Menekülő asszony* és a Belvárosi Színházban, *Calais-Dover* szerepében stb. Ezekon kívül főbb szerepei: *A levél*, *Fanny és a cselédkérdés*, *Az alvó férj*, *A tükörfolyosó-Ágnes*, *A nagyvilági nő-Tóth Etelka*, *Zaza*, *Sárga kesztyű-Andrea*, *Mandarin-Gregoriné*, *Különös közjáték*^ina, *Ne váljunk el-Constante*, *A vörös szegfű-Marietta*, *Olympia*, *Takács Alice*, *Szegedy Annie* címszerep, *Feketeszarú cseresznye-Irina*. **Bozzay Margit.**

Gombaszögi Irén színésznő Nemeti Színház tagja, született Budapesten. A Színi Akadémia elvégzése után a Budai Színkörben lépett fel először 1916-ban, a *Tanítónő* című darabban. Ugyanez év november 2-án mutatko-

zott be a *Sárgaliliom* című darabban a Magyar színházban, nagyon szép siker mellett. 1918-ban a Nemzeti Színház tagja lett, melynek rövid megszakítással ma is tagja. Férje *dr. László Ernő* kozmetikus orvos.

Gombaszögi Margit színművésznő, született 1881-ben, meghalt 1925-ben Budapesten. A Színművészeti Akadémia elvégzése után a Népszínházhoz szerződött, mint karénekesnő. Hangja és kivételes szépsége azonban hamarosan kiemelték a karból és eleinte kisebb, majd mindig nagyobb önálló szerepeket kapott. A Magyar Színház megnyitása után odaszerződött s a *Gésák* főszerepével lépett először a közönség elé. Később játszott *Szulamit*, *New-York szépe*, a *Bibliás asszony*, a *Kék asszony* stb. operettekben, mindenütt sikert aratva hangjával és csodálatos megjelenésével. 1901-ben férjhez ment *Romeiser Vilmos* váci főszolgabíróhoz és visszavonult a színpadtól.

Gombássy Anna iparművésznő, tanársegéd, született Budapesten. Iskoláit is itt végezte. 3 évig az Iparrajziskola, másfél évig az Iparművészeti Iskola növendéke volt. Ötnegyed évi inaskodás után felszabadult és a kereskedelmi minisztérium ösztöndíjával egyéves tanulmányútra Londonba ment, ahol *Alexander Fisher tanítványa* volt, kinél limoges-és miniatúr-zománcozást tanult. Közvetlen a háború kitörése előtt tért haza és az Iparművészeti iskolában mint művezető, majd *Zutt R.* tanár mellett, mmt tanársegéd működött. Az Iparművészeti iskolától 1916-ban megvált s előbb Lónyai-utcai műtermében, most pedig Akos-utcai műtermében önállósította magát. Első női növendéke volt az Ipar-

művészeti Iskola ötvös szakának. Készít limogesi zománcképeket, erdélyi rekeszes kegyszereket, dobozokat, vitrintárgyakat és ötvösekszert. Az Iparművészeti Társulat és Egyesület összes kiállításain résztvett. Kiállított még Svájcban és a Képzőművésznők 1920-ban tartott amsterdami kiállításán is.

Gombos Lilly festőművésznő, született Budapesten 1897-ben. Iskoláit Budapesten végezte. A festői hajlam már kora gyermekségében jelentkezett. Alig 15 éves korában kivételesen felvették a Festőművészeti Akadémiára. Budapest után a kecskeméti művésztelepre ment, ahol *Iványi-Grüniwald Béla* volt tanítómestere. Az Akadémia elvégzésével hosszabb időre Pánsba utazott. Legelső kiállításán a Műcsarnokban önarcképével a legkedvezőbb kritikát vívta ki. Később Párisba ment s kollektív kiállítást rendezett a Galene Jeune Parqueban, Sálon Francaisban és Sálon Indépendenteben, ahová azóta is évről-évre meghívást kap. Úgy a francia, mint az angol lapok a hazaiakkal együtt közük képei reprodukcióját és a legnagyobb elismerés hangján írnak művészetéről. Az utóbbi időben képei javarésze külföldön kelt el. Jelenleg Budapesten él. Állandó kiállítója a Műcsarnoknak.

dr. Gombos Sándorné, Reinfeld Margit festőművész, szül. Budapesten. Tanulmányait a budapesti állami felsőbb leányiskolában és dr. Rosenthal Henrikné magániskolájában, művészeti tanulmányait pedig a Képzőművészeti Főiskolán, Benkhárdt Ákosnak, a KÚT vezérének növendékeként végezte. 1926-ban férjhez ment dr. Gombos Sándor neves vívóbajnokhoz. Képeit már növendék korában a Műcsarnokban állí-

totta ki. Résztvett az Ernst-Múzeum csoportkiállításán is. A naturahsztikus irány híve s főleg portréival és tanulmányfőivel vívott ki elismerést. A Műcsarnokban különösen «Önarcképbe és «A tüdőbajos nő» című képe tűnt fel. L'art pour l'art sportlady, aki ügyesen vív, tenniszezik és úszik.

Gombosi Józsefné Bogyó Erzsi, született Budapesten. Előbb tanítónői, majd nevelőnői oklevelet szerzett. Zenei tanulmányait Weiner Leó és dr. Kovács Sándor vezetése alatt végezte. Résztvett dr. Kovács zenepedagógiai kísérleteiben, amelyekben nagy eredményeket ért el a gyermekek zenei nevelése terén. Tanulmányai és kritikái zenepedagógiai folyóiratokban jelennek meg. A Neues Politisches Volksblattnek volt zenekritikusa. Jelenleg a tanításon kívül főleg a hallásképzéssel és zene esztétikával foglalkozik. Egyéni metódusa, hogy a gyermek saját produkcióját használja fel a tanítás anyagául, vagyis a gyermekből alkotási képességét kiváltva tanít.

Gonda Miklósné, leánynéven *Kordos Olga,* zenetanárnő, született Kassán. A felsőbb leányiskolát szülővárosában végezte. Zenei tanulmányait ugyanott *Köriig Péternél* kezdte, majd a Zene-művészeti Főiskolán mint *Kelen Ida* és *Gobhi Henrik* magánöbendéke végezte be. Oklevelét mint a pedagógiai ösztöndíj nyertese szerezte meg. Képesítési után a Fodor-zeneiskola tanára lett, ahol azóta is tanít. Pedagógiával már növendék korában foglalkozott. S pedagógiai tudását növendékei *Földes Piroska,* *Veszprémi Alice,* *Werner Olga* stb. igazolják.

ifj. Goszthony Mihalyiné, leánynéven *Harsányi Gr été* író, született

Egerben. Iskoláit részben Egerben a felső leányiskolában, részben Budapesten a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Utána Ó-Tátrafüredre költözött, ahol két évet töltött s élénk társadalmi életet élt. 1927-ben férjhez ment *ifj. Goszthony Mihály* földbirtokoshoz, kivel annak bárdibükki birtokára költözött. írással *Bükku Mihályné* álnév alatt 1928-ban kezdett foglalkozni, s ez időtől kezdve a Pesti Hírlap Vasárnapjában asszonyokat érdeklő cikkeket írt. Kisebb tárcái és cikkei jelentek meg az Új Időkben, Lantos Magazinban, Nyugatban, Magyar Uri-asszonyok Lapjában stb. 1929-ben a Nemzeti Újság novella pályázatán díjat nyert. Dolgozott a Budapesti Hírlap részére is. 1930-ban a Magyarországon folytatásban jelent meg *Budai bolt* című regénye, mely később könyvalakban is megjelent. Dolgozik az erdélyi lapok részére is. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Angliában járt. Beszél magyarul, németül és angolul. Sportok közül az evezést, lovaglást és a tenniszezést kultiválja. Édesapja néhai *Harsányi Ödön*.

Gosztonyi Béláné szül. *Fekete Jolán*. Iskolai végzettsége: felsőbb leányiskola. Az Országos Háznpar megalapítója, Batthyányinéval. Háború alatt az országos Hadivarróműhelyben 8000 munkással vezette az üzemet, ahol naponta 17.000 pár kesztyűt készítettek. Jótékonyágát mindenhol gyakorolta, számtalan egyesületnek volt a vezető elnöke.

Góth Sándorné Kertész Ella színművésznő, született Budapesten 1884 februárjában. Iskoláit ugyanott végezte. 1897-ben harmadéves színinövendék

korában tehetségét 200 forint ösztöndíjjal jutalmazták s az Akadémia elvégzése után a Nemzeti Színház rögtön szerződtette. Vizsgadarabja a *Nők iskolája* volt, mellyel óriási sikert aratott. Elsőéves Nemzeti színházi tagsága alatt férjhez ment *Beck Vilmos* operafőldbíróhoz, akitől azonban alig egy év után elvált. 1903-ban *Góth Sándor*, a Vígszínház művészenek felesége lett s még ez évben szerződött a Vígszínházhoz, ahol a *Loute* című vígjáték címszerepében lépett először közönség elé. Első fellépésével meghódította úgy a sajtót, mint a közönséget, mégis igazi döntő sikerét egy évvel később a *Boldogság* című darabban aratta, a *Baccarat-Helén* szerepében, azonban 1906 jan. 31-én az ország legelső színésznői közé emelkedett. 1907-ben a *Tolvaj* című drámában szerepelt hasonló siker mellett. Néhány esztendővel később komikai szerepeket is játszott. Tehetségének sokoldalúsága, színessége egyaránt predestinálja drámára, társadalmi színműre, paraszti figurára és humoros karikatúrás szerepekre s minden egyforma tökéletességgel, hozzáértéssel, átérzéssel és ambícióval old meg. Férjével együtt színész iskolát is tart fenn. Főbb szerepei: *Baccarat-Helén*, *Tolvaj-Mária Lujza*, *Vengerkák-Anna*, *Szenvedély-Jelena*, *Karenina Anna*, *Salome*, *Féltékenység*, *Nosztly fiú-Tóthné*, *Olympia-Eugénia*, *Nem nőülök-Kisfalvy né*, *Ferike mint Vendég-Réti Ferike*, *A gyöngye nem-Leroj-Gomez Izabella* stb.

Gömöffy Vilma színművésznő, született Temesváron. A Színiiskola elvégzése után 1901-ben, Pozsonyba szerződött, ahol hamarosan a közönség kedvence lett. Később Szeged, Debrecen,

Szatmár és Pécsre került s ez idő alatt végig játszotta a klasszikusok és a modern drámák valamennyi hősnőjét. 1921-ben vidéki sikerei jutalmaképpen a Nemzeti Színház szerződtette. Első Nemzeti színházi fellépése a *Macbetben* volt. 1927-ben férjhez ment *dr. Gallina Frigyes* Budapest székesfőváros tanácsnok főjegyzője és elnöki ügyosztálya vezetőjéhez. Főbb szerepei: *Monna Vanna*, *Cárnő* címszerep, *Bánk bán-Melinda*, *Falurossza-Bátki Tercsi*, *Gyürkovichs lányok-Gyürkovichsrié*, *Othello-Emília*, *Kossuth-Kossuthné*, *III. Richard-Erzsébet királyné*, *Nem élhetek muzsikaszó nélkül*, *Betti néni*, *Lear király-Régan*, *A titok-Langeacné*, *Azra-Khadija*.

nemesvidi Gönczöl Imréné Enyedy Ilona, született 1894-ben Tiszafüreden. Iskoláit Budapesten végezte. A háború alatt mint vöröskeresztes önkéntes ápolónő dolgozott. Szociális tevékenységét a Szent István Bajtársi Egyesület megalapításával kezdte. A Szentkorona Szövetség II. kerületi ügyvezető elnöke és alapító tagja, a Vöröskereszt kórház missziós tagja s a Szociális Testvérek Egyesülete tagja. Férje ezredes, egy leánya van.

Görögné Sándor Margit zeneiskolai igazgatónő, született Nagysomkúton, Szatmár megyében. Középiskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán *Dohnányi* és *Székely Arnold* növendéke volt. Tanári oklevele elnyerésével *Varró Margitnál* folytatta tanulmányait. Előbb mint magán zongoratanár működött, azután egy német játék iskola keretén belül zenei óvodát nyitott, amely az elsők egyike az országban s amely egészen egyéni eszközökkel dolgozik a gyermek zenetanítás terén.

bilicsi Gravách Theodora, született Budapesten. Középiskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte. Utána a Képzőművészeti Akadémián *Rudnay* növendékeként szerzett oklevelet. Folytatott ezenkívül stúdiumokat *Karlovszky* műtermében s a külföld művészeti gócpontjain, így Róma, München, Páris és Firenzében.

Greguss Alice festő- és mozgásművésznő, született Lipótújváron. A Sacre Coeur-ban tett gimnáziumi érettségit. Később az Iparművészeti Főiskolán *Jasik Almos*, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Bosznay István* s mint mozgásművészeti növendék *dr. Dienes Valéria* tanítványa lett. Több műtermi kiállításon kívül, 1927-ben a Nemzeti Szalon egyházművészeti és egyéb kiállításon vett részt s 1928-ban a Múcsarnokban állított ki. 1929-ben Berlinbe ment, hogy a festészetben tökéletesítse magát s ugyanakkor elvégezte *Lábán Rudolf* mozgásművészeti iskoláját is. Külföldön és idehaza is többször szerepelt mint mozgásművésznő. Leginkább miniatűr portrékat fest.

dr. Grimm Gabriella főorvos, született Békésgyulán. Az érettségit a temesvári gimnáziumban tette le, majd a budapesti egyetemen orvostudori oklevelet szerzett. Később a berlini egyetemen *Cserny* professzor asszistense volt s onnan hazatérve Budapesten, *Berend* tanár mellett működött. Irodalmi munkássága jelentős. Több tudományos cikke jelent meg a *Jahrbuch für Kinderheilkunde* és *Monatschrift für Kinder heilkunde* hasábjain, mintáz *Uber Adrenalingehalt im Säuglingsblute* stb. Különlenyomatban is megjelent *Zwei*

Fälle von osteopsattytosis mit Spezialfrakturen der Mittelhandknochen. Ezenkívül Über den vasoconstrictorischen Substanzengehalt des Säuglingsblutes. Der Einfluss subkutaner Adrenalininjektionen auf das Blutbild gesunder und kranker Kinder. 1921 óta a Stefánia Szövetség II. védőintézetének vezető főorvosa, s jelenleg vezető főorvosa az Országos Gyermekvédő Liga budai rendelőjének is. Egyéb kulturális működése is igen élénk, állandó előadója a Vöröskereszt felső tanfolyamainak.

dr. S. Gróh Klára hegedűművész, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyok intézetében végezte. Közben az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke volt. Tanították *Studes Oszkár*, majd a művészképzőben *Hubay Jenő*, kitől művészi oklevelet nyert. Utána rögtön meghívást kapott Milánóba a Művész Barátok Klubjától, a meghívást elfogadta s a hangverseny után egy aranyplakettel tüntették ki. Nevesebb hangversenyállomásai voltak: Milánó, Torino, Velence, Génua, majd Svájc, Belgiumban: Brüsszel, Antwerpen, Hollandiában: Amsterdam, Rotterdam, Hága stb. Igen sokat játszott jótékonycélú hangversenyeken. Hollandiában a hollandi királynő előtt is játszott. Műsora: *Beethoven, Csajkovszky, Brahms, Hubay, Zsolt, Vecsey, Kodály* művei. Budapesten az első nyilvános hangversenye 1927-ben a Zeneakadémián volt. 1928-ben férjhez ment *dr. Simonyi Imre* rendőrorvoshoz. Zeneirodalmi téren is munkálkodott, szonátát és apróbb hegedű darabokat írt.

dr. Grossman Arturné Rózsássy Krisztina, született Tüzséren, Szabolcs megyében. Iskoláit a szülői házban vé-

gezte. Férjhez menetele után Budapestre jött. Huszonöt évvel ezelőtt kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba. Először a tulipánmozgalomnak volt buzgó harcosa, majd az Uránia Nőszövetség megszervezésében vett részt, mely szövetség az állásnélküli tanerőknek nyújtott otthont. A VII. kerületben egy népkonyha felállítására és vezetése körül szerzett érdemeket. A háborúban előbb *Herzl* tanár mellett dolgozott, aztán a Hernád-utcai hadikórház főnőköszönye lett, itt a leg-ragályosabb betegeket is fáradhatatlanul ápolta és egy súlyos betegségben elhalt opraénekest saját költségén temettetett el. Különös érdemeket szerzett a sebesültek ápolása, az eltűntek felkutatása körül és számtalan más jótékonyági mozgalomban. Értékes ténykedéséért a Magyar Vöröskereszt első érmét kapta. Zita királyné pedig köszönő levelével tüntette ki. Tizenhat éven át dolgozott az ingyentej érdekében és 25 éven át a Gyermekvédő Liga buzgó propagálója volt. Ápoltjai elhalmozták szeretetük minden jelével. Buzgó tagja az Általános Közjótékonyági s a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

S. Grósz Mária festőművésznő. A gimnáziumot Budapesten végezte, majd Réti István és Iványi Grünwald tanítványa lett. Bejárta Londont, Páris, Münchent s az olasz, angol és a holland művészet központjait. 1924-ben a Nemzeti Szalonban volt kollektív kiállítása s 1925-ben a Műcsarnokban az akt-kiállításon szerepelt.

Gruber Anna festőművésznő, született Budapesten 1906-ban. Festőtanulmányait *Feiks Jenő* festőiskolájában

kezdte, ahol *Frissen* kívül *Iványi-Grünwald* és *Réthy* tanították. Ezután rövid ideig *Fényes Adolfnál* tanult, majd a Képzőművészeti Akadémián mint *Vaszary* növendéke töltött egy esztendő-t. Később szintén egy esztendő-t töltött Olaszországban a firenzei Akadémián, ahol *Carena* tanítványa volt. Ezután Münchenben, Nürnbergben tett tanulmányutakat. Először 1924-ben Bécsben a Secessióban állított ki öt litografált lapból álló mappát. Itthon az Ernst-múzeumban és a Nemzeti Szalonban szerepelt esztendőnként. Legismertebb képei *Keresztlevétel* és *Nő vázával* című kompozíciója. Jelenleg *Iványi-Grünwald* műtermében dolgozik.

Grünfeld Mártha zongoraművész, született Budapesten. A felső leányiskolát a Mária Terézia iskolában végezte el. Ezzel párhuzamosan zenei tanulmányokat folytatott a Fodor-zeneiskolában *Epstein Irén*, *Hader Gabriella*, majd *Berg Lily* vezetése mellett. A Zene-művészeti Főiskolán nyert tanári oklevelet. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő s 1930 február 23-án tartotta első szépsikerű önálló zongorahangversenyét. Oklevele elnyerése óta pedagógiával is állandóan foglalkozik. Ot éve tanít, jobbára magán-növendékeket.

Grynaeus Ida, született Eperjesen 1890 június 18-án. Édesapja dr. Grynaeus Géza törvényszéki elnök. Gondos nevelés és a tanítónői oklevél megszerzése után, az Erzsébet Nőiskola polgári iskolai tanárképzőjét végezte el, majd a Budapesti Tudomány Egyetemen tanítóképző intézeti tanári oklevelet nyert. Eperjesen a tanítóképzőben 1914-től 1919-ig, ettől fogva Budapesten a VIII.

kerületi tanítóképzőintézetben és a II. kerületi tanítónőképzőintézetben tanárkodott. Most ez utóbbi intézet igazgatója. A MANSz kebelében megjelenő Magyar Asszony felelős szerkesztője volt.

dr. Grynaeus Istvánná, leánynéven *Papp Emilia festőművész*, született Sopronban. A Képzőművészeti Főiskolán *Csók* növendéke volt. Majd a magyar állam ösztöndíjával egyévi párisi tanulmányúton volt. A Nemzeti Szalon és Ernst-múzeum állandó kiállítója. Különösen figurális kompozíciókat fest olajban. Legújabban a Vöröskereszt s a MANSz útján a népies hímzés és rajzkultúra hivatott előharcosa. A MANSz és a Képzőművésznők Egyesületének tagja.

Guillaume Árpádné, született Dunedinben, Új Zélandban, mint angol szülők gyermeke. Londonban, a Miss *Buss*-féle kollégiumban nevelkedett. 1896-ban jött első ízben Magyarországra, ahol első férjével *Hornbostel Brúnóval* ismerkedett meg. Első házasságából két gyermeke született, Hilda és Károly. Tízévi házasság után férje meghalt, ő azonban azután is Magyarországon maradt. 1910-ben ismét férjhez ment *Guillaume Árpádroz*, akit mint ezredes, hamarosan Fiúméba helyeztek át. A világháború kitörésekor az ottani Tengerészeti Főiskolán berendezett hadikórház vezetését vette át. E kórházban főleg a szerb frontról érkezett sebesülteket ápolták. Az olasz hadüzenet után a kórház kiürített s *Guillaumené* Budapestre jött, ahol a háború végéig teljes visszavonultságban élt. A háború után elvállalta a Pro Hungária Világszövetség alelnöki tisztjét és e minőségében 1929 őszén Angliában és Amerikában

felolvasóköru-ton Magyarország jelenlegi helyzetéről tartott ismertető előadásokat. Előadásaiban nemzetünk fényes múltjának vázolásáról sem feledkezett meg.

örmezei és gulácsi Gulácsy Irén író, született Lázárföldpusztán 1894-ben. Iskoláit Szegeden végezte. 16 éves korában unokabátyja, *Pálffy Jenő*, az Eszterházi hercegi uradalom mérnökének felesége lett. Férjhezmenetele után hosszú évekig magyar pusztákon élt, ahol megismerte a nép gondolkozását, lelkét, erkölcsi és életfelfogását. Ebben az időben még nem írt, de megírandó témái már formába szöktek lelkében. A háború alatt Nagyváradra kerültek s ezidőben írta Zord idők regény pályázatára *Förgeteg* című regényét, melyben a magyar fertővidéki földműves nép földreform problémáját tárgyalta s amellyel megnyerte a pályázatot. Hamarosan ezután megírta *Valuta* című színdarabját, melyet a háború után Nagyváradon is előadtak. 1923-ban színre került a kolozsvári és nagyváradai Magyar Színházban *Kincs* című kétfelvonásos színműve s ugyancsak 1923-ban a *Kobra* című egyfelvonásos ugyanazon színházban. 1924-ben *Napáldozat* paraszt drámájával megnyerte a kolozsvári dráma pályázatot. Bemutatója a kolozsvári magyar színházban 1925-ben volt. *Hamueső* című regénye 1925-ben, *Ragyogó Kovács István* című elbeszélés kötete szintén 1925-ben jelent meg. 1928-ban megjelent *Fekete vőlegények* című háromkötetes történelmi regénye, mely az utolsó évtized egyik legnagyobb könyv és irodalmi sikere volt. Ezt követte 1929-ben *Mohács* című regénye és 1930-ban a *Pax Vobis* című. Ezek

mellett állandóan dolgozik az Új időkben és a Magyarságban. Munkatársá még a Nagyvárad című napilapnak is. Alelnöke a nagyváradai Szigligeti Társaságnak, tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak, a Magyar írók Körének stb.

dr. dévai Gulya Lászlóné Kipcsay Anna. Közigazgatási bírósági tanácselnök neje. Brassóban született s iskoláit is ott végezte. Nagy társadalmi életet él, férjével egész Európát beutazták. A Polo Klub, a Szentkorona Szövetség és a Gyermekvédő Liga tagja, melynek gyűjtésénél évenként sokat dolgozik.

S. Guthy Böske, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte. Majd a Pázmány Péter tudományegyetem közgazdasági fakultását végezte el 1924-ben. Első éves egyetemi hallgató korában több nőegyesületben tartott szónoklatot. Egy alkalommal meghallotta *Feleky Géza*, kinek tanácsára írni kezdett. Bekerült a Világ szerkesztőségébe, hol egy éven át riportokat írt, de egyetemi elfoglaltsága miatt abba hagyta. Tanulmányai befejezése után a Hazai Fatermelő r.-t. titkárnője lett. Ez az állása hat hónapig tartott, mert időközben férjhez ment. Házassága válással végződött. Később Cap Martinba ment, hol megismerkedett *Lord Rothermere-rel*, ki megbízta, illetve kinevezte őt budapesti titkárnőjének. Ilyenformán hosszabb időn állt összeköttetésben a lorddal. Később Montecarlóból a Színházi Életnek divat riportokat írt. 1927 óta a Színházi Élet divatrovatának vezetője. Külföldön: Németországban, Ausztriában, Olaszországban, Franciaországban,

Angliában járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. 1929-ben újra férjhez ment *Síró György* újságíróhoz, az Újság belső munkatársához.

özv. dr. **Guthy Soméné**, leánynéven *Füredy Eszter* énektanárnő, született Sátoraljaújhelyen. Iskoláit Budapesten az Andrássy-uti leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott be. Tanára volt *Passy-Cornet Adél*. Énektanárnői diplomát nyert 1888-ban. A következő évben az akkori Színitanodában operanékesnővé képezte ki magát. 1890-ben szerződtek a magyar királyi Operaházhoz alt szerepkörre. 1890-ben volt a bemutatkozó fellépése az *Aida-Aumeris* szerepében. A következő két évet a kölni operaháznál töltötte. 1892-ben ismét Pestre jött. Itt férjhez ment dr. *Guthy Soma* íróhoz. Ettől kezdve már csak mint vendég lépett fel több ízben az Operában. Majd két hónapos hangversenyturnét abszolválta, melynek során majdnem minden magyar városban fellépett. Később a nyilvános szerepléstől teljesen visszavonult. 23 év óta foglalkozik tanítással. 1906-tól 1910-ig színésziskolája is volt.

Gyarmathy Zsigáné, leánynéven *Háry Etelka*, született 1845-ben, meghalt 1910-ben Magyargyerőmonostoron, Kolozsvár megyében. Atyja néhai *Háry Farkas* református lelkész volt. Fiatal leány, majdnem gyermekfejjel ment feleségül *Gyarmathy Zsiga* földbirtokoshoz, a kalotaszegi takarékpénztár igazgatójához. Első elbeszélése 1874-ben *Katinka* álnév alatt az *Erő gyengesége* címen jelent meg a Fővárosi Lapokban. S mert ez a próbálkozás sikerrel járt, ez időtől kezdve állandóan dolgozott. Rengeteg

elbeszélést, néprajzi cikket és több regényt írt. Elbeszélő tehetsége, kedves, meleg hangja, csengő magyarsága, hamarosan ismertté és kedvelté tették nevét. Munkáiból többet fordítottak német, angol, sőt svéd nyelvre is. Irodalmi érdemei mellett másik elvülhetetlen érdeme, hogy a kalotaszegi varrottast az egész világon ismertté és becsültté tette. Az időben, amikor könyvei fordításban Londonban és Berlinben megjelentek, rengeteg kalotaszegi himzést, varrottast és áttörést szállított ki s úgy írásaival, mint e tisztára magyaros munkákkal dicséretet, megbecsülést és elismerést szerzett a magyar névnek. Megjelent munkái: *Hegyek közül*, 1886, *Beszélyek és apróságok*, 1887. *A havasok alján*. József főherceg előszavával, 1891. *Akiknek nincs szívük*• Regény, 1885. *A regényes feleség*. Regény, 1885. *Az ifjú pap*. Regény a kalotaszegi vidéki életéből, 1885. *Monostori Katinka*. Regény a szabadságharc idejéből, 1890. *Asszonyokról, asszonyoknak*. Elbeszélések, 1895. *Régi urak, új parasztok*. Elbeszélések, 1896. *Tarka kópék & kalotaszegi varrottas világából*, 1896. *Három leány regénye*, 1898. *Zudorék*, 1897. *Önkéntes mártírok*. 1898. *Mari néni mankója, a Remete*. Két elbeszélés, 1899. *Erdélyország tündérország*. Mesék, 1900. *Az új hajtások*• Regény, 1902. *Bánék Andrisék*• Regény, 1904. *Kalotaszegi bokréta*, 1907. Néhai tagja a Petőfi Társaságnak s az Erdélyi Múzeum Egyletnek. *Persian Kálmán, Kalo tászeg nagyasszonyáról Gyarmathy Zsigánéről* címmel könyvet írt, melyben elvülhetetlen érdemeit ismerteti.

Gyenes Gitta festőművésznő, született Budapesten. Iskolái elvégzése után

3 évig *Karlovszynál*, majd Nagybányán *Iványi-Grünwaldnál* tanult. Először a Könyves Kálmán, azután többször a Művészházban, Ernst, Nemzeti Szalon, Műcsarnokban, majd külföldön Bécs és Velencében állított ki. Az amerikai mternacionális kiállításon kitüntetést nyert. Egy évig volt római tanulmányúton. A KÚT és a Nemzeti Szalon tagja. Férje *Wüllesz Jenő*, az Újság belső munkatársa, ahol egy esztendeig ő is rajzoló riporter volt. Egy leánya van.

dr. dienes Gyenes Klára, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte, mely után a Pázmány Péter tudományegyetemen nyert orvosi oklevelet. A szokásos gyakorló évek letelte után, miközben a sebész-műtői oklevelet is megszerezte, Berlinben, Münchenben és Olaszországban végzett tanulmányutakat. Külföldről hazatérve világhírű sebészünk, Ádám sebészprofesszor mellett, mint első aszisztens működött, a Faszor-szanatóriumban. Több tudományos egyesületnek, ú. m. az Orvos Egyesület, a Magyar Nőorvosok Országos Egyesülete stb. tagja.

miklósvári Gyenge Anna operaénekesnő, született Kézdivásárhelyen. 14 éves korában beiratkozott Rákosi Szidi Színiiskolájába, melynek elvégzése után *Beöthy László* felléptette a *János vitéz-Iluska* szerepében. 1911-ben két esztendőre *Krecsányi Ignáchoz* szerződött.

1912-ben *Rosner Dezső* bankár felesége lett. Még ez évben férjével együtt Amerikába ment, ahol egy magyar színtársulatot szervezett. Közben állandóan tanult énekelni és idegen nyelveket.

1920-ban a newyorki Metropolitan Opera tagja lett, *Anny Roselle* név alatt. Négy esztendőös amerikai szereplés után

1926-ban a bécsi operában is fellépett s utána a magyar királyi Operaházban énekelte *Aida* címszerepét. 2—3 esztendőnként jön haza. Egyike külföldön szereplő legtehetségesebb művészeinknek.

Gyöngyössy Judith csellóművész, született Szombathelyen. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte magánúton. Zenével gyermekkorában kezdett foglalkozni. 13 éves korában Lipcsében *Julius Klengel* professzor tanította egy éven át, majd Bécsben *Anton Walter* növendéke volt három éveú át. A következő évet Berlinben töltötte, majd ismét Bécsbe ment, hol 1928-ban művészi oklevelet nyert. Először 1927-ben a Zeneakadémián lépett fel, mint közreműködő. 1928-ban Frankfurtban, Drezdában is bemutatkozott, majd ez év április 9-én a budapesti Zeneakadémián tartotta második önálló hangversenyét. Ezt követte egy-egy est Szombathelyen, Kaposváron, Győrött. Majd önálló estje volt 1929 októberében és novemberében a Zeneakadémián. Igen sok jótékony-célú hangversenyen és rádió előadáson vett részt.

dr. György Erzsébet egyetemi tanársegéd, született Gyónón, Pest megyében. Iskoláit Kecskeméten és a Veres Pálné-utcai gimnáziumban végezte.

1915-ben a Pázmány Péter tudományegyetem orvosi fakultásának hallgatója lett, ahol 1921-ben avatták doktorrá. Azóta Nékám professzor mellett teljesít szolgálatot. 1929-ben tanársegéddé nevezték ki. Sokat foglalkozik orvosi szakirodalommal. *A bőrbetegségek statisztikája* című munkája egy nagy orvosi folyóiratban jelent meg. Statisztikai munkát írt a szifilisről is. Foglalkozik kozmetikával és női venerológiával. Kül-

földön Párisban és Bécsben volt tanulmányúton. Beszél a magyaron kívül németül, franciául és angolul. Korcsolyázik, teniszsz és vív. Édesapja *György József* földbirtokos volt Madarason.

gyergyószárhegyi dr. György Gábornál leánynéven *Czikle Valéria*, született Tasnádon, Szilágy megyében. A Színművészeti Akadémián jeles oklevelet nyert. Öt kötet verse, több elbeszélése és tárca cikke jelent meg. Az Országos

Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság kiadásában 1930-ban megjelent *Három Világ* című történelmi regénye. Tagja az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaságnak. Rövid ideig színművésznő volt, kedvelt szerepei közül megemlíten-dő: *Romeo és Júlia-Júlia*, *Othello-Desdemona*, *Folt, amely tisztit-Mathilde*, *Vasgyáros-Claire*, *Cigány-Rózs*i stb.

dr. Győri Bella, férjezett *dr. Focher Lászlóm*. Orvosi diplomáját 1906-ban szerezte, hosszabb klinikai és kórházi gyakorlat után a szem- és gyermekgyógyászat terén nyert speciális képzettséget. Orvosi rendelőt 1912-ben nyitott és a Charité poliklinika 1913-ban főorvosnőjévé választotta. Ő volt az első nő Nagy-Magyarországon, aki főorvosi pozíciót töltött be.

Gyulányi Istvánná, leánynéven *Bát-hory Elza*, született 1888 szeptember 30-án Budapesten. Az Országos Színészegyesület iskolájának elvégzése után, a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnája lett s itt töltött nyolc esztendő-t. Első férje és egyúttal színpadi partnere a háborúban hősi halált halt *Csernits Csapó Jenő* volt. 1919 január 2-án férjhez ment Gyulányi István magyar királyi honvédszázados mérnök-höz. Két leánya van, Ilonka és Eugénia.

dr. gyurasi Gyuris Gizella, született Pécsen. Oklevelét a Pázmány Péter tudományegyetem német-francia szakcsoportján nyerte, de tanulmányait ki-bővítendő, először a párisi Sorbonne-on, azután a grenoblei és genfi egyetemeken hallgatott egy-egy féléves kurzust. Hazatérése után a muzslai polgári iskolának volt igazgatója, majd a pécsi női felsőkereskedelmi iskola tanára és helyettes-igazgatója lett. Tanári működésén kívül sokat dolgozik jótékony célra és sok előadást tart a Szabad Lyceumban és Mohácson. Tagja a pécsi Jótékony Nőegyletnek, a MANSz-nak, a Szociális Misszió-nak, választmányi tagja a Pro Hungária, Magyar Nők Világszövetségének és nagyasszonya az Americanának.

Haader Gabriella zongoratanárnő, született Losoncon. Tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán *Senn Irén* és *Berg Lily* vezetése alatt végezte. Tanári oklevele elnyerése után azonnal pedagógiával kezdett foglalkozni s előbb Szekeres magán zeneiskolájához szerződött a magasabb osztályok tanítására, majd a székesfőváros zenetanfolyamaira hívták meg tanárnak. Hat nyelven beszél. Tagja a Neveléstudományi Társulatnak.

Haader Gizella zeneszerző, született Losoncon. Zenei tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán végezte, ahol *Siklós*y és *Weiner* tanítványa volt s ahol *Köszler* prof. mesteriskoláját látogatta. Több kamarazene, zenekari és zongora kompozícióját adták elő hangversenyeken. Zongoratanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán *Berg Lily* tanár vezetésével magánúton végezte.

Hadrik Anna színművésznő, született Budapesten. Középszkoláit ugyan-

itt végezte. Ezután az Országos Színművészeti Akadémiára került, ahol *Jászay Mari* tanítványa volt. Első szerződése *Krecsányi Ignác* színtársulatához kötötte, melynek keretében a Budai Színkörben lépett először közönség elé. Jelentősebb szerepei: *Elektra*, *Desdemona*, *Lady Macbeth*, *Folt, mely tisztít*, *Matilde*, *Monna Vanna*, *Zaza*, *Sasfiók* címszerepei, *Fedora*, *Romeó és Julia*, *Julia* és *Cyrano-Roxán*. Ezután Szegegre szerződött, majd Pozsonyba és onnan Pestre Nagy Endre kabaréjához. Közben vendégszerepeit a Nemzeti Színház *Romeó és Julia Júliájában*. Több film főszerepet is játszott. Így *Szomaházy István*-Dr. Krausz a verpadon, *Gere Zsigmond*-*Orház a várpalotában*, *Könnyek asszonya* főszerepét és több pedagógiai filmszerepet is. Több önálló estét adott. Első önálló estje 1919-ben egy *Ady-est* volt a Vigadóban. Sok hangversenyen vett részt mint közreműködő, a Zeneakadémiában, a Vigadóban, a Stúdióban, minden magyar vidéki városban vendégszerepeit és adott önálló hangversenyeket. Szerepelt Csehszlovákiában is, körülbelül 50 önálló koncerttel, kizárólag magyar költők műveiből. Németországban, Olaszországban és Franciaországban járt. Két leánya van, *Taksonyi Piroska* hangverseny-énekesnő és *Taksonyi Magda* festőművész.

Z. Hadzsy Olga festőművész, született Budapesten. A gimnázium VII. osztályának végzése közben lett a Képzőművészeti Főiskola növendéke, mely után Deák-Ebnernél tanult. Mint főiskolai növendék az iskola kiállításán aranyérmet nyert. Később hosszabb ideig külföldön folytatta tanulmányait.

Először a Múcsarnok tárlatán szerepelt Görgei tábornok természet után festett portréjával, amelyet a Hadtörténelmi Múzeum vásárolt meg. Ezt a képet *I. Ferenc József* is bemutattatta magának. Ezután állandó kiállítója lett a tárlatoknak. Közben, Londonban is folytatott tanulmányokat, s Münchenben, a Szépművészeti Múzeum megbízásából megfestette Holbein Szent Erzsébet című képének, és Kupeczky leánya portréjának másolatát. Számos külföldi reprezentációs kiállításon szerepelt sikeresen. Mint speciális gyermekportré festő, legnagyobb sikereit gyermekportrékkal aratta. Festészetének iránya impresszionista. Sokat jár külföldön, s nagyon sok külföldi megrendelése van. Rómában hosszú ideig műtermet is tartott fenn.

dr. Haideckerné, leánynéven *Burián Irén*, született Esztergomban. Iskoláit szintén Esztergomban végezte. Az érettségi letétele után a Képzőművészeti akadémiára ment, ahol *Edvi Illés Aladár* és *Benkhardt* tanítványa lett. Először 1924-ben állított ki a *Nemzeti Szalonban* s 1927-ben a *Szinyei-Merse Társaságban*, ahol oklevelet is nyert. Résztvett a balatoni kiállításon. Tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesületének.

dr. Hajdú Lilly, férjezett **dr. Gimes Miklósné**, született Budapesten 1891-ben. Középszkoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte. Ezután a Pázmány Péter tudományegyetemre iratkozott s mint orvos 1914-ben nyert diplomát. 1915-ben férjhez ment **dr. Gimes Miklós** gyermekorvoshoz. 1918-ig a Moravcsik klinikán működött, majd az óbudai Remete-hegyen gyermekszanatóriumot létesített, melyet azóta jelentékenyen kibővített és felvirágoztatott.

Emellett a városban pszichoanalitikai terenyén. Atyja *Clark Simon* gyógyszerrendelőt tart fenn. Állandó munkatársa rész, nagyatyja *Clark Ádám*, a Lánchíd és a Therapia, A gyermek és a Gyógyászat című szaklapoknak s külföldi szaklapokba is dolgozik.

Hajdúné Rasovszky Anna festőművész, született Dobrópusztán, Árva megyében. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után férjhez ment. Férje *Hajdú Lajos*. Először a Nemzeti Szalonban állított ki tájképeket s figurális dolgokat. De portréjai is mindig feltűnést keltettek. Olasz-, Francia- és Németországban járt tanulmányúton, majd *Réthy* és *Iványi Grünwaldnál* tanult tovább. Évenként többször kiállít. 1929-ben a Lipótvárosi Kaszinóban, kollektív kiállítást rendezett melynek igen szép sikere volt. A Nemzeti Szalon örökös tagja s a Képzőművésznők Egyesületének tagja.

Hajnal Jánosné Hoffer Ilona székesfővárosi polgári iskolai igazgatónő, született Gyöngyösön. A tanítóképzőt Kolozsvárott, a tanárképzőt az Erzsébetnőiskolában végezte. Tanárnői oklevelének elnyerése után a székesfőváros szolgálatába lépett, ahol 1914-ben igazgatóvá nevezték ki. A háború alatt élénk karitatív működést fejtett ki, különösen a katonák részére készített fehérneművel. A megszálláskor az erdélyi menekültek ellátása és elhelyezése körül szerzett érdemeket, mint a fővárosi tanárok és tanítónők csoportjának vezetője. Pedagógiai tudományos munkái, értekezései és cikkei a Polgári Iskolai Közönyben jelentek meg. Tevékeny részt vesz a szünidei gyermeknyaralattási akcióban.

dr. Hajós Gézané Clark Nelly táblalábíró-ügyvéd neje, született Kis-

terenyén. Atyja *Clark Simon* gyógyszerrendelőt tart fenn. Állandó munkatársa rész, nagyatyja *Clark Ádám*, a Lánchíd és az alagút építője. Három gyermeke van. *György*, piarista papnövendék, *Mária*, egyetemi hallgató és *Géza*, felsőkereskedelmi iskolai tanuló.

Halácsy Jenőné Moletz Erzsébet, született Csongrádon 1883-ban. A felsőbb iskolákat a szentesi polgári iskolában végezte. A Délvidéki Otthon Hölgyszabványának elnöke s az Egyesületközi Jólétbizottság Délvidéki Társaságának elnöke.

dabasi Halász Alfrédné, leánynéven *gróf Lázár Mária*, született Erdélyben, Besztercebányán. Iskoláit Budapesten a Veres Pálné-utcai gimnáziumban végezte. 1927-ben ment férjhez. Nagy utazásokat tett Olaszországban és Ausztriában. Több jótékony egyesület tagja.

Halász (Fischer) Anny hegedűművész, született Budapesten. A Zeneakadémián öt évig, majd öt éve *Studernál* tanul. 1928-ban a Reményi díjat nyerte el, 1930-ban a Hubay ösztöndíjat. 1930-ban *Hubay* művészi oklevelet nyert. Budapesten igen sokat koncertezett az Akadémián, Vigadóban, Fészek Klubban, a rádióban jótékony célra. A rádióban *Hubay* vezényletével a filharmonikusokkal játszott, mely szereplése eredményeként olaszországi körútra kapott meghívást. Atyja *Fischer Antal* nyug. fővárosi főállatorvos.

R. Halász Gitta operanékesnő, született Lipikfürdön. Iskoláit és énektanulmányait Bécsben végezte. 1917-ben Reichenbergbe szerződött, hol 1918-ig működött. Ebben az évben a Magyar királyi Operaház szerződtette. Bemutató fellépése Ábrányi *Don Quijote* című operájában volt. Ezután *Hegyek*

alján című operába ugrott be *Sámson Mária* helyett s ezzel megalapozta művészi pályáját. Azóta megszakítás nélkül egyik kedvelt tagja az Operaháznak, aki bájos közvetlenséggel, megnyerő derűvel tölti be az operai szubrett szerepkörét. Nemcsak énekel, hanem játszik is és tudatos, temperamentumos játéka minden szerepében tökéleteset ad. Operaházunk legjobb *Mozart* énekesnője. Jelentősebb szerepei *Mozart* operái közül: *Don Juan-Zerlina*, *Szöktetés a szerályból-Blonde*, *Varázsfuvola-Papagéna*, *Figaró házassága-Chrubin és Suzan*, *Mirandolina*, *Bianca*. Továbbá: *Álarcosbál-Apród*,

Hugenották-Apród, Denevér-Adél, Rózsalovag-Sophi, Jancsi és Juliska-Juliska, Bohémélet-Musette, Bűvös vadász-Annuska, Fidelio-Marcelina, Bajazzó-Nedda Pásztoróra-Conception, Karenin Anna-Kitty, Parasztbecsület-Lola, Falstafj-Alice. Legkedvesebb szerepe: *Mozart: Così fan tutte*. *Don Pasquale-Norina*. Tanulmányait még most is folytatja ijj. Ábrányi Emilnénél. Férjhez ment 1928-ban dr. Révész Sándor nőgyógyász és sebész specialistához. Nürnbergben és több német városban vendégszerepeit. Kiváló oratórium énekesnő, énekelt a Teremtés és a négy évszakok oratóriumában.

Halász Mariska cimbalomművész és tanár született Szarvason, Békés megyében. A felsőbb leányiskola elvégzése után *Alaga Géza* operaházi tag tanítványa lett, aki a cimbalom irodalom megteremtője volt. Művészi és tanári oklevelének megszerzése után hangversenykörútra indult, mely útjában a bécsi zenekiállítás aranyérmét nyert. Az érmet Lipót főherceg adta át neki s

Metternich hercegné látogatásával tün-tette ki, mely alkalommal legmélyebb elismerésével adózott művészetének. Bécsből Párisba ment, ahol sikereivel szépszámú barátot szerzett a magyar zenének. A párisi sajtó meleg hangon dicsérte úgy művészi játékát, mint a magyar zenét s *Brisson*, volt miniszterelnök, *Munkácsy Mihály*, *Daudet* Alfonz, *Coppé* Mihály, *Coppé* Ferenc, Edmond *de Goncourt*, *D'Harcourt*, *Anatole Francé* stb. könnyes szemmel hallgatták. Több önálló hangversenyt adott az Errardteremben és Páris több neves koncerttermében. Külföldről visszatérve, a haza érdekében akarta tudását érvényesíteni. Előbb Aradon, majd Budapesten nyitott államilag engedélyezett zeneiskolát, amely 1900 óta áll fenn és működik sikeresen s ahonnan több neves s művész került a pódiumra. Budapesten is sok hangversenyen működött nagy sikerrel, a leghíresebb művészekkel, Több kötetre menő átírata és szerzeménye jelent meg és aratott sikert. Még gyermekkorában többször játszott *Blaha Lujza* és *Pálmay Ilka* társaságában. Játékát Párisban *Edison* személyesen vette fel fonográflemezre. Atyja néhai *Halász József* földbirtokos, Szarvason főmérnök és malom igazgató volt.

Hallósné Nagel Ida festő, született Budapesten. A leánygimnázium elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol *Bosznay* növendéke lett. E közben Nagybányán tanult három nyáron, majd ismét a Képzőművészeti *Réthynél*. Allandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak s résztvett a balatoni kiállítás is. Főképp portré festő, igazi sikereit azonban tanulmányfejel biztosítják. Több tanulmányutat tett Ausztria, Né-

met- és Olaszországban. Tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesületének.

T. Halmi Margit színművésznő, született Budapesten 1876-ban. Iskoláit ugyanitt végezte. A Színiakadémia elvégzése után *Komjáthy János* színigazgató léptette fel Debrecenben, először *Sardou Utolsó levelében*. 1901-ig a Debreceni Színház tagja volt. 1902-ben a Nemzeti Színház tagja lett s 1903-ban, mint a Nemzeti Színház szabadságolt tagja, a kolozsvári Nemzeti Színháznál játszott. 1907-ben *Beöthy László* szerződtette a Magyar Színházhoz. Az Unió színházak tönkrementje után a Nemzeti Színház tagja lett. Főbb szerepei: *Koméliás hölgy*, *Nóra*, *Hamlet*. Legnagyobb sikerét a Magyar Színházban *Henry Bernstein* darabjában, a *Kerülő útban*, továbbá *Peer Gyntben* aratta. 1908-ban férjhez ment *Tanay Frigyeshez*, a Vígszínház művészehez, akivel a Vígszínházban 3 évig játszott. 1907-től 1920-ig a *Rákosi* színiiskolában tanított drámai gyakorlatokat. Jelenleg a Nemzeti Színház tagja. Édesapja *Halmy Ferenc*, a 80-as évek híres színésze, édesanyja *Mindszenty Kornélia*, az első legkiválóbb magyar *Szép Heléna*.

Halmos Ibolyka, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Notre-Dame de Sion-ban tette le, mely után a tudományegyetemen francia nyelv és irodalomból szerzett tanári oklevelet. Ezután a párisi Notre Dame de Sionba ment s egy évig hallgatta a *Sorbonne* előadásait. Több nagy könyvkiadó vállalatnak dolgozik, mint német, francia, angol, olasz műfordító. Sportban az úszást, evezést, vívást, teniszt és turisztikát kedveli. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

Hamvas Magda, született Veszprémben. Iparrajziskoláit Münchenben és Drezdában végezte, hol művészi porcellánfestést és kerámiát tanult. Eddig Magyarországon ő az egyetlen, aki a porcellán művészi kifejlesztésén dolgozik és forradalmi újítást hozott létre a festés terén is. Kezdetben csak piece-unicokat csinált, de ma már áttért közhasználati tárgyakra is. Eleinte az anyagot is maga csinálta porcelánjaihoz, ma a formákat saját útmutatásai szerint készítteti. Elhagyta a meissenai sablonos naturalista modort s új stílust hozott a porcellánba, amit eddig külföldön sem csináltak. Nyolc év óta Budapest minden kiállításán résztvesz. Az Iparművészeti Társulat, az Iparművészeti Egyesület s a Független Művészek Egyesületének tagja.

B. Hantz Iby író, született Szatmáron. Iskoláit a Veres Pálné-utcai Országos Nőképző Egyesület gimnáziumában végezte. Ezután a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol 1920-ban nyert rajz- és kézimunka tanárnői oklevelet. Még ugyanez évben *dr. Bingert János* belügyminisztériumi titkár, a Hunnia filmgyár igazgatójának felesége lett. Férjhezmenetele után eleinte festéssel és iparművészettel foglalkozott, de fia születése 1925-ben művészi tevékenységét egy időre félbeszakította. Irodalommal már egészen fiatal lány korában is foglalkozott, igazán intenzíven a azonban csak 1926 óta. Első verse *Rend-ben* jelent meg, *Április* címmel.

1927-től a Magyarság, Új Idők, Társaság és a Budapesti Hírlapban dolgozott, leginkább vidám skicceket és verseket. Dr. Sándor Jenő valzerjének is ő a szövegírója. Többször járt Olaszországban,

Ausztriában, Németországban, Dániában és Angliában. Az idegen nyelvek közül beszéli a németet, angolt, franciát. Szenvedélyes autózvezető, minden sportot kedvel. Édesapja *dr. Hantz Jenő*, a szatmári Rákóczi korabeli 300 esztendő gimnázium igazgatója.

dr. Hanvai Ilona, született 1890-ben Budapesten. Hanvai Sándor író leánya. Anyai ágon pedagógus családból származik. 1908-ban érettségizett a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban, majd a budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karára iratkozott, ahol 1912-ben a magyar, német és bölcsészettől képesítést nyert. Még ugyanez évben doktorátust tett, doktori értekezése könyvalakban is megjelent Lessing: *Emília Galotti*; Schiller: *Kabale und Liebe*, Hebbel: *Mária Magdolna* címen. Egyetemi hallgatói korában több hónapot töltött évenként Hannoverben, egy ízben mint állami ösztöndíjas, Németország több egyetemi városát látogatta meg. Ő volt az első egyetemi hallgató, aki állami ösztöndíjban részesült. Három féléves németországi tartózkodása alatt Göttingában Weissenfels és Schröder tanárokat hallgatta, míg a lipcsei egyetemen Wundnak és Witkowszkyknak volt tanítványa. 1914-ben az I. kerületi leányliceumban tanárnői alkalmaztatást nyert, innen 1924-ben a váciutcai leánygimnáziumhoz került. A háborús években különböző szaklapokban jelentek meg értékes cikkei, így a Nemzeti Névelésben: *Szövetségeseink*, a Társadalmi Múzeumban: *A szeretet városa és Bethel* s a *Jung Ungarnban: Das erste Ungarische Volkshaus* címen. Az utolsó években mint tankönyv író és olvasókönyv szerkesztő tűnt ki. Német

nyelvtana és német olvasmányai általános elismeréssel találkoztak, amit az a körülmény magyaráz, hogy a nők lelkivilágához igazodó, rendkívüli pedagógiai tapintattal szerkesztett, etikai szempontból kifogástalan és mégis abszolút modern könyvek. Olvasókönyvei Bán Tibor illusztrációival láttak napvilágot.

Hanzély Gizi szobrászművésznő, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a Képzőművészeti Akadémián mint *Vaszary, Réthy és Csók* tanítványa nyert rajztanári oklevelet. Később áttért a szobrászatra. Tanára itt *Szent-Györgyi István* volt. Kiállított a Nemzeti Szalonban, s a Műcsarnokban. Többek között *Kárpáthy Kamilló* hadseiegfőparancsnok szobrát is megmintázta. Őt éve tanárnő a székesfővárosnál.

Haraszti Hermin színésznő, született 1871 február 22-én Esztergomban, meghalt 1921 május 17-én Budapesten. Mint törvényszéki bírónak a gyermeke, szülei ellenzése mellett iratkozott be a Színészeti Akadémiára. 1887-ben *Romeo és Júlia-Júlia* szerepében vizsgázott. A vizsga után rögtön Makkóra szerződött, ahol 1888-ban egyik színésztársa, *Pálffy György* felesége lett. Házassága azonban hamarosan megszületett két gyermeke mellett is válással végződött. Ezután *Pálffy György*, a Nemzeti Színházhoz, *Haraszti Hermin* pedig Krecsányi Ignác temesvári társulatához került, amely nyáron a Budai Színkörben, télen nagy vidéki városokban játszott. Krecsányi társulatánál való szereplése alatt, a színészet legnehezebb idejében, olyan magasra emelkedett, amilyenre kevesen kortársai közül. Fejedelmi alakjával, rutinos játékával, hajlékony hangjával templommá varázsolta a

Horváth-kert szegényes faalkotmányát. A Vígszínház megalakulása után hamarosan a Vígszínház tagja lett. Itt kezdődik dicső pályafutásának második korszaka. Egymás után szerepelt francia vígjátékokban, olasz drámákban, társadalmi színművekben s minden szerepében a legjobbat, a legtökéletesebbet adta s bár minden szerepet egyforma ambícióval játszott, legnagyobb öröme mégis az ízig-véng magyar szerepekben volt. 1903-ban újra férjhez ment *dr. Vécsey Marcell*hez. Főbb szerepei: *Ocskay brigadéros-Tisza Ilona*, *Obsitos-Nagyasszony*, *Tanítónő-Nagy Istvánná*, *Salome-Herodiás*, *Liliom - Muskátné*, *Györgyike drága gyermek-Hermelin*, *Tímár Liza*, *Mérföldkövek*, *Vengerkák*, *Pigmalion*, *Hattyú-Mária Dominika* stb. Temetése a Vígszínház előcsarnokából, *Jób Dániel*, *Szilágyi Vilmos*, *Hegedűs Gyula* búcsúbeszéde után párját ritkító részvét mellett ment végbe. Sírkövét 1923-ban leplezték le. Fia, *Pálffy Aurél*, a fővárosi magisztrátus tagja, leánya, *Pálffy Margit*, férjezett Vasváry Géza h. államtitkárné.

Haraszi Mici színésznő, született 1882-ben Trencsénben. A Színiakadémia elvégzése után, 1901-ben szerződött *Halasi Bélához*. 1911-ig, amikor *Beöthy László* a Magyar Színházhoz hívta meg, több vidéki színtársulatnál működött. A Magyar Színház után a Vígszínházhoz, majd az Apolló Színházhoz és a Medgyasszay kabaréhoz szerződött. Főbb szerepei: *A farkas-Vilma*, *Aranyember-Timea*, *Sibyll-Anna*, *Lotti ezredes-Citty*, *Mozgó postásné-Klára* stb.

Harmat Hedvig színésznő, született 1885-ben, meghalt 1911-ben. Az Or-

szágos Színművészeti Akadémiát 1903-ban végezte el. Talán soha naivát olyan öröm nem fogadott még, mint *Harmath Hedviget*, abban az időben, amikor ez a szerepkör minden színháznál betöltetlen volt. Első szerződése a Vígszínházhoz kötötte, hol a *Korbács* című francia darabban volt bemutatkozója. Hamarosan játszott azután a *Nebántsvirágban*, amelyben már minden ígéretet beváltott, amelyet szerepléséhez fűztek. Igazi sikerét azonban a *Diákélet*, a *Csöppség* és a *Kispajtás* hozta meg, amely után a főváros és a vidék valamennyi színgazdája szerződéssel kínálta meg. Sok szépet, újat, művészi ígérőt élete azonban, sajnos, 26 éves korában, hirtelen abbaszakadt. Mellszobrának felállítója a Vígszínház előcsarnokában, csodálatosképen még ma is ismeretlen.

Harmath Hilda, énekesnő, született Budapesten. A gimnázium elvégzése után a színiiskolai tanulmányok mellett, még magán mesterektől is tanult énekelni. Első szerződése a Fővárosi Operettszínházhoz kötötte, ahol 1922-ben a *Három a kislány-Médi* szerepében lépett először a közönség elé. 1923-ban az Unió színházakhoz 1925-ben a Városi Színházhoz, 1928-ban a szegedi Városi Színházhoz szerződött. 1929-ben Lipcsében, *Strauss Oszkár-Búcsúkeringője* főszerepét énekelte. 1930 óta a Szegedi Színház primadonnája. Főbb szerepei: *Tosca*, *Carmen*, *Faust-Margit*, *Denevér-Rosalina*, *Varázsgeringő-Heléna*, *Marinka táncosnő*, *Marika grófnő*, *Éva*.

Harsányi Gizi színművésznő, született Budapesten. Édesatyja idősb *Harsányi Kálmán* nyug. állami pénztári főnök, a Ferenc József-rend lovagja,

édesanyja *Allesz Antónia*. Iskoláit Újpesten végezte. Ezután a Színművészeti Akadémia növendéke lett, ahol tanárai *Császár Imre, Csillag Teréz* és *Gál Gyula* voltak. Tanulmányait a háború alatt egy esztendőre félbeszakította s a Révész-utcai hadikórházban teljesített ápolónői szolgálatot. E működése elismerésül a Vöröskereszt hadi ékiteményes érdemérmét kapta. A *Szentiván-éji álom-Oberon* szerepében vizsgázott. Első szerződése Szabadkához kötötte, ahonnan két évre a Győr-pozsonyi társulathoz került. Közben Pozsonyban férjhez ment *Molnár Dénes* okleveles vegyész-mérnökhöz, kinek kedvéért lemondott a színpadról, de kárpótlásul tánc- és mozgásművészetet tanult *Dienes Valériánál*. Később azonban, mert házassága válással végződött, visszatért a színpadhoz, 1921 óta a Városi Színházban tartott ifjúsági előadások állandó szereplője. Nevezetesebb szerepei: *Bánk bán-Gertrudis, Antigoné* címszerep, *Sasfók-Mária Lujza, Ocskay brigadéros-Tisza Ilona, Csongor és Tünde-Tünde, Árva László-Hunyadiné* stb. Vendégszerepeit Magyarország majdnem minden nagyobb városában. 1926 áprilisától állandó előadója a Rádiónak. Jelentős irodalmi működése is. Több ifjúsági mesét írt s állandóan fordít franciából. Intenzíven foglalkozik korcsolyázással, úszással, evezéssel és a vívással.

Harsányi Ilona színművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Utána a Pázmány Péter tudományegyetem orvosi fakultására iratkozott, egy év után azonban *dr. Sebestyén Károly* színművészeti akadémiai tanár tanácsára a Színiakadémiára ment, melyet

1925-ben végzett el. Vizsgázott *Tartuff-Marienn* és a *Nagymama-Márta* szerepében. 1925-től 1927-ig, csak mint szavalóművésznő lépett fel. 1927-ben az Új Színház szerződtette. Első szerepét, *Béla, aki 26 éves* című darabban játszotta, szép siker mellett. 1929 nyarán, az Omma kabaréban lépett fel, 1930-ban a Magyar Színház szerződtette. Fellépett mint közreműködő *Karinthy, Lakatos, Szép Ernő, Ady* és *Farkas Imre* stb. szerzői estéjén. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Franciaországban járt. 1927-ben *dr. Kulcsár Istvánné-Fazekas Annától*, ritmikus oklevelet nyert. Beszél magyaron kívül német, francia és angol nyelven. Sportok közül a ski, úszás, tenisz és golfot űzi.

Haselbeck Olga, a magyar királyi Operaház tagja, született 1889 február 19 -én Budapesten. Zenei kiképzését a Budai Zeneakadémián *Szautner Zsigmond* keze alatt kezdte, ahonnan az Országos Zeneakadémia opera tanzakára iratkozott. Tanulmányai végzetével a magyar királyi Operaház, melynek azóta megszakítás nélkül tagja, rögtön szerződtette. Első fellépése a *Parasztbecsület-Szantuzzája* volt. De, mert hangja és megjelenése kimondottan *Wagner* drámákra predesztinálta, csakhamar átvette a *Wagner*-drámák vezető szerepeit is. Bár majdnem megszakítás nélkül játszott, szereplése mellett is állandóan tanult és képezte énektudását. Rövid időre szerepelt Berlinben is, ahol szintén *Wagner*-drámákat énekelt. 1914-ben *dr. László Géza*, a nagyon jónevű énektanár felesége lett. 1923 óta örökös tagja a magyar királyi Operaháznak: Főbb szerepei: *Aida*-

Ameris, Sába királynő címszerep, Tristán és Izolda-Izolda, Sámson és Delila-Delila, Parsival-Kundri, Tanhauser-Erzsébet, Lohengrin'Orthrud, Nibelung gyűrűje-Brunhilda Fidelio stb.

Haspel Ferencné, leányneven *Balási Luiza*, született Nagykanizsán. Iskoláit Nagykanizsán kezdte és Budapesten végezte. Tanítónői oklevele van. Budapestre kerülve, bekapcsolódott a társadalmi mozgalmakba. Ilyen irányú tevékenysége 25 éves múltra tekinthet vissza. Szociális munkálkodását *gróf Pálffy Pálné* idejében kezdte és mai napig folytatja a Szociális Misszió Társulat kebelében. Irodalmi működése: 1918-ig hetenként vallásos irányú cikkei és riportjai jelentek meg a Budapesti Hírlapban, később dolgozott a Divat Újság, Magyar Lányok, Ország Világ, Postás Közlöny, majd a Nemzeti Újságban is. Jelenleg a Krisztinavárosi Egyházközségi Közlöny társszerkesztője, a Szociális Misszió Társulat sajtóosztályának elnöke, a Krisztinavárosi Egyházközség Leánykörének 15 év óta vezetője és szellemi irányítója, a Fiatalkorúak Gyermekbíróságának. Tagja a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségének, a Katholikus írók és Újságírók Országos Pázmány Egyesületénekjűkültagja a Szociális MisszióTársulatnak, tanácstagja a Krisztinavárosi Egyházközségnek, s ügyvezető alelnöke a Katholikus Hölgyek Országos Sajtóegyesületének. Németül és eszperantó nyelven beszél.

M. Havas Gyöngyi operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána a Zeneművészeti Főiskolára ment, honnan a Magyar királyi Operaház szerződtette le. Első szerepe Sámson és Delilában, *Delila* szerepe

volt. Játszotta még: *Carment*, *Amnerist*, *Brangenet* és Jancsi-Juliskában *Jancsit*. Tizenkét évi szereplés után 1926-ban, betegeskedése miatt kénytelen volt megválni a színpadtól. Azóta csak hangversenyen lép közönség elé. Több ízben hangversenyezett nagy sikerrel Bécsben a Konzerthausban, minden évben rendez önálló hangversenyt a Zeneművészeti Főiskolán s nagyobb vidéki városokban.

Havas Miksáné született 1867 augusztus 18-án Érsekújvárott. 1887 október 30-án férjhez ment *Havas Miksa* középiskolai tanárhoz, aki az 1885-ben létesült Pozsonyi Kereskedelmi Akadémia tanáraként működött, s a Szabad Lyceum megalakításánál vett részt. Tagja Feministák Egyesületének, amely magyarországi képviselője a Nők Választójogi Világszövetségének és a Nők Nemzetközi Békeligájának. Előbbinél az «Egyenlő Morál» bizottságának tagja, utóbbinál a «Hontalansági» bizottság munkása. Sokat küzd a házasságon kívül született gyermekek jogainak kivívásáért. Elnöke az Orsz. Izr. Patronage Egyesület Szociális Hölgybizottságának, melynek feladata az árva és elhagyott gyermekek állandó pártfogása, nevelése, ily módon az esetleges bűnözés megakadályozása. A Fiatalkorúak Bíróságánál a próbára bocsátás ideje alatt felügyeleti tisztelet tölt be, s a Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságánál a társadalmi úton való támogatást és elhelyezést végzi. Végzi azonkívül a kivándoroltak, itteni hozzátartozóik érdekében állandó fontos levelezést is.

K. Hawel Edith zongoraművésznő, a Nemzeti Zenede tanárnője, született Ausztriában, Bozenben. Középkoláit

Ausztriában, zenetanulmányait a budapesti Zeneművészeti Főiskolán, mint *Szendy Árpád* növendéke végezte. Zongoratanárnői oklevelet nyert 1917-ben. Ezután két évig a Fodor-zeneiskolában volt tanárnő, majd 1920-ban a Nemzeti Zenede zongoratanárnője lett, ahol azóta is tanít. Pedagógiával magánúton is foglalkozik. Sokat szerepelt jótékony célra Budapesten s a vidék nagyobb városaiban is. Sokat utazott, Francia-, Olasz és Németországban. Beszéli a német, angol és francia nyelveket. Atyja néhai *Hawel Károly* ezredes.

Hámor Iona festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte. Azután a Képzőművészeti Főiskolára került, hol *Deák* Ebner*, majd *Benkhardt Ágostnál* tanult. Hét nyáron át a miskolci művésztelep növendéke volt. Többször kiállított a Nemzeti Szalonban s a Műcsarnokban s az utóbbiban kiállított két képét a székesfőváros vette meg. Kiállított a Munkácsi Céh és Szinyei társaság kiállításain, tárlatain is. Az 1930-as tavaszi tárlaton kitüntető elismerésben részesült. Főképen olajban fest, témája a nő.

Hegedűs Ella mozgásművésznő, *Hegedűs Lászlóné Lederman Ella*, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi megszerzése után mozgásművészeti kiképzését *Szentpály Olgánál* nyerte, s ugyancsak ott nyert 1927-ben oklevelet is. Oklevele megszerzése után résztvett a müncheni tánckongresszuson. Tíz éve foglalkozik mozgásművészettel. Részen mint *Szentpály Olga* asszisztense s részben három éve saját iskolájában. Tagja a Szentpály mozgás művészeti és táncsoportnak. Sokat szerepelt nyil-

vánosan, több cikket írt tánc- és mozgásművészeti dolgokról s a csecsemővédelemről. Ez utóbbiról a *Dante* kiadásában megjelent lexikonban is.

tarnóci Hegedűs Theodóra festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten, az Erzsébet Leánynevelő intézetben és magánúton végezte. Később a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, ahol *Ebner, Bósznay* és *Csók István* voltak tanárai. Azután Rómába ment, ahol az Akadémia Déllé Belle Artin két esztendeig volt *Calcagna d'Oro* növendéke. Közben énektanulmányokat is folytatott *Mária Soccorsi* vezetése alatt. Négy esztendei római tartózkodás után Párisba ment tanulmányútra, ahonnan két év után jött haza. Első nyilvános szereplése 1926-ban volt a Nemzeti Szalonban az egyházművészeti kiállítás keretében *Assisi Szent Ferenc* című képével, mellyel kitüntetést is nyert. Több kiváló festménye van magántulajdonban, Olasz- és Franciaországon kívül nagyobb utazásokat tett Svájcban, Máltaszigetén, Tuniszbán, Sziciliában, Ausztriában és Németországban. A magyaron kívül beszél olaszul, németül és franciául. Édesapja néhai *Hegedűs László* képzőművészeti akadémiai tanár, festőművész, aki 1911-ben halt meg. Édesanyja radistyáni és petneházi *Király Iona*. Sportok közül az úszást kultiválja.

Hegedűs Tiborné, leányneven *Horváth Éva*, született 1905-ben Budapesten. Zongoratanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán végezte. Később magánúton színtanulmányokat is végzett, melynek eredményeképpen *dr. Bárdos Arthur*, a Renaissance Színházhoz szerződtette, honnan egy év múlva *Beöthy*

László a Belvárosi Színházhoz vitte át. 1929 óta a Magyar Színház tagja. Első nagy sikere a Renaissance Színházban a *Mandarin* című darabban volt. Belvárosi Színházi szerepei: *Terike*, *Quartett*, *Tavaszbredése* stb. darabokban s a Magyar Színházban *Hamlet-Ophéliája*. A Vígszínházban szép sikerrel játszotta a *Békesség* egyik főszerepét. Mint filmszínésznő először Magyarországon, a *Diadalmas élet* c. filmben, majd Párisban az Auber filmgyárnál *Abel Ganzé* egyik legnagyobb filmjében a *Világ végé*-ben s legutóbb Nizzában *Mosjuokinnal*, a *Hadsi Murat* c. filmben játszott. Mint táncművésznő szerepelt a magy. kir. Operaház díszelőadásán s a Vígszínházban egy szólóbalettel. Férje *Hegedűs Tibor*, a Stúdió és a Vígszínház főrendezője, kivel évenként Ausztriában, Olasz-, Angol-, Német- és Franciaországban tesz tanulmányutakat.

Heger Ida iparművésznő, született Budapesten 1879-ben. Iskolai végzettsége óvónőképző és kereskedelmi tanfolyam. Iparművészeti tanulmányait magánszorgalomból végezte. Kiállított az Országos Magyar Iparművészeti Társulat, a Technológia, az Iparművészeti Múzeum s külföldön: Ausztria, Sveic; a reprezentatív kiállításon Hollandia és Olaszországban. Munkáihoz főképen magyar motívumokat használ.

Heger Lujza zongoratanárnő, született Budapesten 1874-ben. Az elemi iskolai tanítónőképzőt a Csalogány utcában végezte s utána a Zeneakadémián mint *Chován* növendéke nyert zongoratanárnői oklevelet. Oklevele megszerzésével Kassára került a felsőbb leányiskolába, majd a Csalogány-utcai képzőbe s végül a VII. kér. képzőbe.

Többször szerepelt jótékony célra s működött közre tanáregyesületi koncerteken. Tagja a Tanítóképzőintézeti Tanárok Országos Egyesületének.

Hegyessy Mari, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Páduában 1861 december 28-án, meghalt Budapesten 1925 november 28-án. *Krecsányi Ignácnál* való több éves vidéki vendégszereplés után 1886 március 4-én *Denis* címszerepében lépett a Nemzeti Színház színpadára. Szépségével, tehetségével, ragyogó művészetének széles skálájával, rövid idő alatt teljesen megnyerte a közönség szeretetét. Egymás után játszotta a legnagyobb, már kiforrott művészetet igénylő szerepeket, mint *Porcia*, *Melinda*, *Éva*, *Denis* stb. Ez időben, 1887-ben ment másodszer férjhez *Kaffka László* államtitkárhoz. A tragikai szerepek átvételével pályája mindig ragyogóbb és ragyogóbb lett. Helyét a legnagyobb művészi öntudattal, kötelességérzettel s mindig legjobb tudása szerint töltötte be. Ez időben több festőt és író-t ihletetett meg nagyszerű egyénisége, Így *Innocentet* is, aki Madonnáját s a Mater Dolorosa illusztrációját készítette róla. Ellentétben az általános emberi törvényekkel, nagy szépsége múlásával művészi értéke mindig nagyobbodott. Bámulatosan sokat tudott kifejezni egy hangrezdüléssel, vagy egy mozdulattal. 1918 márciusában kinevezték a Nemzeti Színház örökös tagjává s 6 évvel később, 1924-ben Nemzeti Színházi működésének 25 éves évfordulóján, pályatársai aranygyűrűvel lepték meg.

gömörrozsnyói **Hegy Anna** énekesnő, született Rozsnyón 1896 januárjában. Énektanulmányait Drezdában és Ber-

linben végezte, mely után a Rákosi Színiiskola ösztöndíjas tagja lett. Szorgalma és nem mindennapi tehetségével a 3 esztendő tananyagát 1 esztendő alatt végezte el. Diplomája megszerzése után a Király Színházhoz szerződött, ahol hamarosan nagyon szép sikereket értei. 1920-ban *Lavotta* halálának 100-ik évfordulóján, egyik főszereplője volt az ünnepségeknek, épúgy 1923-ben *Petőfi Sándor* születésének 100-ik évfordulójára rendezett ünnepségeknek is, amikor az aggteleki csepkőbarlangban az ország előkelőségem kívül több ezer főnyi ünneplő tömeg jelenlétében énekelt magyar nótákat. Legnevezetesebb szerepei: *János vitéz*, *Sztambul rózsája*, *Kék mazur*, *Cigány grófnő*, *Csárdáskirálynő*, *Cornevillei harangok*, *Cigánybáró*, *Offenbach*, *Rip Van Winkle*, *Kis gróf*, *Kis lord* stb.

Hegy Aranka színművésznő, született 1855 május 25-én, meghalt 1906 június 9-én Budapesten. Atyja *Hegy Poldi* cigányprimás halála után ide-oda hányódott a hasonló sorsú gyermekek között, míg végre bejutott a Nemzeti Színház balettiskolájába. Itt hamarosan észrevették tehetségét s énekhangját is fejleszteni kezdték, mely után első alkalommal Szabadkán lépett fel őszinte siker mellett. 1880-ban *Rákosi Jenő* szerződtette a Népszínházhoz. Itt a tehetségét, fogékonyságát, ambícióját, érvényesülési vágyát megértő és méltányoló környezetben, fejlődött ki tehetsége azzá, ami később hosszú időre büszkesége volt a magyar színművészetnek. Megjelenése tökéletes, alakja magas és karcsú, keze, lába, feje gyönyörűen formált, hangja bámulatosan hajlékony és kifejező s mégis, nem ezekkel fogta

meg közönségét elsősorban, hanem játékanak tökéletességével és művészetének sokoldalúságával. *Hegy Aranka*, *Pálmái Ilka* és *Blaha Lujza* voltak úttörői a könnyű, magyar drámai műfajnak, mely az ő idejük alatt virult ki s adott lehetőséget a tovább fejlődésre. Az akkor még túlnyomóan német Pesten ez a három nagyság volt az, aki minden szerepében, minden este a legtökéletesebb művészi örömet szerezte magyarul közönségének. S a közönség nem volt hálátlan. Olyan szeretettel, ragaszkodással és hódolattal övezte a három művésznőt, amilyen nem soknak jutott ki ő előttük. 1885 július 6-án *Farkas Károly* szabadkai építész felesége lett, akitől azonban két évvel később elvált. Nevezetesebb szerepei: *Denevér-Rosalinda*, *Hoffmann meséi-Antónia*, *Szerpolett-Lilly*, *Drótostót* stb. Utolsó szerepe a *Vándor legény hercege* volt. 1900-ban színiiskolát nyitott.

dr. Hegyi Árpádné, leánynéven *Rimanóczy Marianne*, született Kaposvárott. Iskoláit Kaposvárott és Grácban végezte. Huszonkétéves korában ment férjhez *dr. Hegyi Árpád* ügyvédhez. A kaposvári Szociális Missió társulatnak előbb szakosztályvezetője volt, 1921-től pedig mint elnök áll a szervezet élén. Lelkesedéssel dolgozik s energikus munkájának és szervező erejének köszönhető, hogy a szervezet az egyén és család segélyezésén kívül, a társadalmi munkák minden terén nagy-szerű eredményeket ért el. Munkásságáért a pápa Őszentsége a Pro Ecclesia et Pontifice érdemrenddel tüntette ki.

nemes Heibig Viktorné, leánynéven *nemes Balogh Éva*, született 1863-ban. Testőrezredes neje. Iskoláit Bécsben a

Szent Szív-zárdában végezte. Intenzíven foglalkozik irodalommal. Tárcaikat, verseket ír és fordít németből magyarra. Négy fia és férje vett részt a háborúban. Egyik fia fogságban is volt. Egy leánya apáca a Szent Szív-zárdában. Elnöke a Szentkorona Szövetség és a Szoc. Misszióknak, tagja a Katolikus Körnek s alapítója a Leányklubnak, 8 év óta vezető patronesse.

Hellebranth Berta és Elena, születtek Budapesten. A felsőbb leányiskola és a továbbképző elvégzése után előbb *Deák-Ebner Lajos*, majd *Csók István* növendékei lettek. Később Párisban a Julién és Grand Chaumier Académie-n folytatták tanulmányaikat. Tanulmányokat végeztek még Olaszországban és Németországban is. 1922-ben megnyerték a Szinyei-Merse Társaság és 1923-ban a Fránkel-díjat. Bemutakozásuk 1925-ben volt a Nemzeti Szalonban rendezett gyűjteményes kiállításuk keretében, őszinte siker mellett. Ezután Amerikába mentek, ahol nevüket csakhamar a legismertebbek között emlegették. 1926-ban a Gainsborough Galériában szerepeltek, *Lord Rothermere*, *Daugherty* kardinális stb. előkelőségek portréival. Működésük révén erős propagandát csináltak a magyar ügynek és magyar művészetnek. Később Philadelfiában nyitottak műtermet. Szerepeltek a stockholmi reprezentatív kiállításban s 1929-ben a washingtoni York Galleris-ben rendeztek szép sikerű kiállítást. Több előadást tartottak a magyar művészetéről *Egy piktör impressziói címen*, melyet az Atlantic City Press vezércikkben közölt.

Heltai Jenőné, leánynéven *Frölich Lilla*, született Budapesten. Iskoláit

Budapesten az Andrássy-úti felső leányiskolában végezte. VII. gimnazista korában férjhez ment *Márer Lipót* Máv. főfelügyelőhöz, akitől 1919-ben elvált, hogy *Gách Lilla* név alatt színpadra lépjen. Egyideig a Vígszínház tagja volt, később a Renaissance Színházhoz szerződött. De megvált a színpadtól, mert nem tudott megbirkózni a lámpalázsal.

1922-ben férjhez ment *Heltai Jenőhöz*, a kiváló íróhoz, az Orsz. Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete elnökeéhez. Kiválóan zongorázik, a Zeneakadémián néhai *dr. Kovács Sándor* tanítványa volt. Énekelni Salzburgban tanult *Bianckitól*, míg Budapesten *Rékai Nándor* tanította. Rendkívül sokat és nagy hozzáértéssel foglalkozik idegen nyelvekkel, ú. m. az angol, olasz, francia és némettel s komoly nyelvkutatásokat folytat.

Helvey Laura színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tiszteletbeli tagja, született Aradon 1852. december 10-én. Atyja néhai *Helvey Zsigmond* uradalmi jószágigazgató, aki a báró Schwitzer családi névről és rangról lemondott és helyette a Helvey névvel magyar nemességet nyert. Hosszú könyörgés után szülei megengedték, hogy 1867-ben beiratkozzék a *Paulay Ede* igazgatása alatt álló Országos Színművészeti Akadémiára. Két évvel később egy vizsgaelőadáson *Faust-Margit* szerepében tűnt fel először úgy annyira, hogy a színiiskola elvégzése után 1870-ben a *Szerecsen gyermeke Hermante* szerepében felléptették a Nemzeti Színházban. Első szereplésével olyan sikert aratott, hogy még az évben szerződtek. Eleinte kisebb drámai szerepeket játszott, lassanként azonban vezető szerepeket is kapott. Kötelességének mindig

pontos teljesítése közben állandóan tanult, nemcsak prózai dolgokat, hanem énekelni is. Az énekkel rövidesen szintén annyira vitte, hogy egy hangversenyen nagy sikerrel szerepelt, mint hangversenyénekesnő. 1875-ben a drezdai Opera színpadán a *Traviatából* énekelt egy próbát, mely után szerződéssel is megkínálták. A szerződést azonban a honvágy miatt visszautasította. Hazajövele után a társadalmi színművekben pótolhatatlan erőssége lett a Nemzeti Színháznak. 1885 június 29 -én *Urváry Lajosnak*, a Pesti Napló felelős szerkesztőjének felesége lett, aki rövid ötévi házasság után meghalt.

1909-ben a Nemzeti Színház örökös tagja lett. 1910 április 1 -én a *Kiskirályok* című vígjáték *Mimi* hercegnő szerepében ünnepelte meg a Nemzeti Színház színésznői működésének 40-ik évfordulóját. Ekkor a színház tagjai arany emlékgyűrűvel lepték meg; Ferenc József király pedig a Ferenc József-renddel tüntette ki. Főbb szerepei: *Szerencse gyermeke*, *Rang és szerelem*, *Bagdadi hercegnő*, *Fromont és Risler*, *Dóra*, *Odette*, *Fedora* stb.

Hentz Istvánná Deák Adrienné, született Budapesten. Az óvónőképző elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán *Deák-Ebner Lajos*, majd *Bosznay* tanítványa volt. Akvarellt *Edvi Illés Aladártól*, alakrajzot *Márton Ferenctől* tanult. Első képét 1928-ban *Önarckép* címmel állította ki. Legutóbb Amsterdamban is szerepelt szép erkölcsi és anyagi siker mellett. 1919-ben férjhezment *nagy-eörvistyei Hentz István* főiskolai tanárhoz. Pénztárnoka a Magyar Munkát Védő Nők Egyesülete és választmányi tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

Herbert Viktorné, leánynevéen *Triebler Sarolta*, született Budapesten. Tanítónői oklevelet nyert az Angolkisasszonyoknál. Utána az Iparművészeti Főiskola növendéke lett s tanárai *Örkényi, Körösfői Kris Aladár* és *Böhm Ritta* voltak. Később Bécsben folytatta tanulmányait *Fella Jakobson* műtermében. Első kiállítása 1914-ben volt a Nemzeti Szalonban. Ugyanez évben az Ernszt-Múzeumban, majd 1916—1917-ben az Iparművészeti Múzeumban és az Iparművészeti Társulat rendezésében állított ki Bécsben, Szófiában és Stockholmban. 1917-ben férjhez ment *Herbert Viktor* gyároshoz. 1918 óta csak jótékony célra rendez kiállításokat. Ily irányú nevezetesebb kiállításai voltak, 1922-ben a Zsófia Gyermekszanatórium javára, 1926 karácsonyán az Iparművészeti Társulatban egész termet betöltő kiállítása, a Horthy-Kollégium szegény diákjainak a javára s 1928-ban a Bristol-szállóban a Karmelita-templom javára. Több jótékonycélú teát is rendezett. 1919-ben az Újpest-Megyeri aggok menhelye javára, 1930-ban a Karmeliták javára s még ugyanaz évben a Zichy grófnőkkel együtt kerti ünnepélyt, a Bokréta-utcai Munkásnő Otthon javára, továbbá ugyanazon célra egy reklámrevüt 1931 februárjában igen nagy anyagi és erkölcsi sikerrel. Már leánykorában nagy munkásságot fejtett ki néhai *Fehérváry Imréné* bárónővel, kivel 2 évig közjótékonyági egyesületben működött. Ugyancsak leánykorában irodalommal is foglalkozott. Több tárcája jelent meg a Vasárnapi Újságban, Tolnamegyei Közlönyben, Alkotmányban. Tagja az Országos Katolikus Körnek, a Szent István-Társulatnak, a Kul-

társzövetségnek, az Iparművészeti Társulatnak, az írók Köreinek, Képzőművésznők Egyesületének, MANSz-nak, Nő védő Egyletnek stb. Külföldön: Olaszországban, Németországban, Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, angolul. Két gyermeke van, Sári és Egon. 1922-ben a székesfővárosi múzeum *Erdő* és *Csendélet* című képeit megvásárolta.

gróf Herberstein Mária úrlovasnő, született Morvaországban, Paptowicon. Iskoláit részben magánúton, részben intézetekben végezte. Hároméves korában kezdett lovagolni édesapja *gróf Herberstein Henrik* felügyelete alatt morvaországi birtokán. 1926-ban, 12 éves korában vett részt az első nyilvános versenyen, Káposztásmegyeren, ahol egy ponmt lovagolt, s ahol a gyermekszámban a harmadik díjat nyerte. 1927-ben ugyancsak a káposztásmegyeri versenyen a gyermekszámban a második díjat nyerte. 1927 tavaszán a margitszigeti versenyen *gróf Almássy Pál*, *Bettja* nevű lovával két első díjat nyert. 1929-ben már a nagyok versenyében lovagolt Káposztásmegyeren és sík versenyben első díjat, s 1930-ban ugyancsak a megyeri versenyen egy második és egy harmadik díjat nyert. Még ez évben a Hódmezővásárhelyen tartott versenyen egy első díjat, két második díjat és egy harmadik díjat nyert. 1930-ban volt első szereplése a Nemzeti Lovardában tartott versenyen, *báró Berg Dieda Rebel* nevű lován, s 1931-ben ugyanott, ugyanezzel a lóval első díjat nyert. Gyermekkorától kezdve nagyon sok hajtóvadásaton vett részt. Sokat utazott külföldön, autóval bejárta egész Olaszországot. Beszél magyarul, németül,

franciául és angolul. Lovagláson kívül az úszást és teniszezést kultiválja.

dr. Hermanné Schuschny Erna festőművésznő, született Budapesten. Az érettségit az Országos Nőképző Egyesület gimnáziumában tette le, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Bosznay, Komáromi Katz Endre* és neje tanítványa lett. Közben férjhez ment *dr. Hermann Sándor* székesfővárosi tisztügyészhez, mely után még *Déry Bélánál*, a Nemzeti Szalon igazgatójánál, folytatta tanulmányait éveken át. Először 1919-ben állított ki a Szalonban akvarell virágcsendéleteket. Azóta állandóan szerepel a Szalon és a vidéki kiállításokon. 1922-ben a Múcsarnok téli tárlatán egy pasztell virágcsendéletét a *Borbás*-díjjal Tüntették ki. A Nemzeti Szalon és a Magyar írók Köre tagja.

Hermán Ottóné, leányneven *őrosnyay Kamilla*, született 1856-ban Kézdivásárhelyen, Háromszék megyében. írással a 80-as évek elején kezdett foglalkozni s ez időtől kezdve sűrűn jelentek meg a szépirodalmi és napi lapokban versei és novellái. Hosszú ideig munkatársa volt a *Pósa Lajos* szerkesztésében megjelenő *En Újságomnak*. Megjelent munkái: *Knopfmacher*, regény, 1896. *Eresz alatt*, gyermekmesék és gyermekversek. 1897. *Kisvárosiak*, regény, 1897. *Ember volt és egyéb elbeszélések*, 1899. *Kicsi baj és más történetek*, *Fészek*, *Évi és egyéb elbeszélések*. *Seregély kisasszony*. *Csóri meg a Móri*. *Seregély kisasszony emlékiratai*. *Sok vers*, sok kép gyermekekről, gyermekeknek. *Pitypalatty*. Ők ketten.

Herz Ernőné zenetanárnő, tanulmányait a wíem Konzervatóriumban végezte. Közismert zenepedagógusnő.

A Rákosi Szidi-féle színésziskola énektanárnője.

Herz Lilly zongoraművésznő, a budapesti Zeneművészeti Főiskolát kitüntetéssel végezte, majd Wienben folytatta tanulmányait *Eisenberger Severinnél*. Már 11 éves korában a Főiskolán nyilvánosan játszott. Első hangversenyét 1926-ban Wienben tartja és utána Budapesten, majd Hollandiában és Csehszlovákiában is szerepelt. Zeneoktatással foglalkozik. E tevékenységét azonban gyakori külföldi hangversenyturnéi szakítják meg.

dr. Herz Ottóné Friedländer Ella, született Némethpécén. A gimnáziumi érettségét az eperjesi kollégiumban tette le s mert a Műegyetem nőhallgatókat nem vett fel, a budapesti egyetem bölcsészeti karának hallgatója lett. 1920-ban férjhezment *Herz Ottó* zongoraművészhez. Intenzív társadalmi életet él, szalonjában a főváros művészei találkoznak. A Magyar Iskola Szanatórium Egyesület tagja és urna védnöknője.

dr. Herzog Dóra, férjezett *dr. Fleischmann Mórné*, abaujszántói kereskedő családból származik. A budapesti váciutcai leánygimnáziumban érettségizett, orvosi pályára lépett és a budapesti T udományegyetemen 1918-ban szerzett doktori oklevelet. Egyetemi tanulmányai a háborús évekbe esvén, segédorvosi rangban buzgó tevékenységet fejtett ki a Révész-utcai hadikórházban *Dollinger Gyula* tanár osztályán, majd pedig a Rózsahegyi hadi tüdőgondozóban. A feketehimlő-járvány idején 1916-ban *Grosz Emil* akkori orvoskari dékán megbízásából, a nagy télben Fogaras vármegye falvait járta és himlő ellen oltotta be a lakosságot. Sokoldalú,

önfeláldozó tevékenységét a Vöröskereszt is kitüntetéssel honorálta. A háború végén az Országos Gyermekvédő Ligánál működött, részint Magyarországon, részint pedig Svájcban Adelenbodenben. Ezt követően a Stefánia Gyermekkórház kötelékébe lépett. 1921-ben hosszabb klinikai tanulmány céljából Bécsbe ment, ahonnan 1922-ben tért vissza és ismét a Gyermekvédő Ligának szentelte tevékenységét. 1923-tól 1929-ig az Ingyen Tej Egyesület bölcsődéjét és ambulanciáját vezette, ugyanezen idő alatt az Apponyi poliklimkán gyermekgyógyászattal is foglalkozott. Jelenleg a Kertész-utcai elemi- és Dobutcai polgári leányiskola orvosnője s intenzív magángyakorlatot is folytat.

Herzog Lily, született Budapesten. Iskoláit a Verő-intézetben végezte. Ezután a Zeneakadémián mint *Kemény* tanítványa szerzett hegedűtanári oklevelet. Első fellépése 1922-ben volt a Zeneakadémián. Több önálló és közreműködő koncertet adott Budapesten, Bécsben és Magyarország nagyobb vidéki városaiban. Pedagógiával foglalkozik.

Herzog Stella, született Budapesten. Az Angolkisasszonyoknál szerzett tanítónői oklevél után a Zeneművészeti Főiskolán szerzett énekművésznői és énektanárnői oklevelet. Ezután Bécsben, Nicklass Kemplernénél tanult tovább. Hangversenyeket adott Budapesten, Bécsben, Berlinben Olaszországban és több magyar vidéki városban. Növendékei közé tartoztak *Alpár Gitta* és *Harmath Hilda* is. Főképpen pedagógiával foglalkozik.

Hettyey Aranka színművésznő, született Budapesten 1881 március 9-én.

Atyja néhai *makkoshettyei Stettner Tamás*, a szabadságharcot végigharcolt honvédfőhadnagy, anyja *jenyéri Zádor Sarolta*. A színiiskolát Horváth Zoltán színésziskolájában végezte, ahol utolsó vizsgáján *Jászai Mari* megjósolta, hogy egyszer büszkesége lesz a magyar színművészetnek. Tanulmányai befejezése után Székesfehérvárra szerződött, ahonnan egy év után a Magyar Színház szerződtette. Itt első fellépése az *Aranylakodalom-Kátinka* szerepében volt, nagyon szép siker mellett. Ezután a Víg-színházban mutatkozott be, ahonnan a Nemzetihez került. A Nemzetinél való szerződtetése ellenére vidéki városi szerepléseit azután sem hanyagolta el. Sokat játszott Szegeden, Pozsonyban, Kassán és Kolozsvárott. 1923 óta azonban, amikor a kultuszminisztérium a Színművészeti Akadémia tanárává nevezte ki, csak a Nemzeti Színházban lép fel. 1927-ben a Nemzeti Színház örökös tagja lett. Teljesen átvette *Jászai Mari* örökét, s bár sok vonatkozásban hasonlít a pótolhatatlan nagy tragikához, szerepeibe, a klasszikusokban és a modern társadalmi drámák hősnőibe is, teljesen belevitte a mai ember életét, gondolkozását és felfogását. Klasszikus szerepei: *Elektra*, *Stuart Mária*, *Sasfiók*, *Medea*, *Gertrudis*, *Gonerill Magda*, *Filaminta*, *Klitemnestra*, *Eva*. Modern szerepei: *Kréta-kőr-Jüppe*, *Felhők lovagja-Dorka*, *Magyar Elektra-a királyné* stb.

Héderváry Klára hévízgyörki *Héderváry Lehelné*, leányneven *Radó Klára*, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, majd a Pázmány Péter tudományegyetemen filozófiát hallgatott. Tanulmányait nem fejezhette be, mert az 1918-as

forradalom meggátolta. A háború alatt a Verebély klinikán, mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot. 1919-ben férjhez ment *dr. Héderváry Lehel* közjegyzőhöz. Esküvőjük napján repülőgépen szöktek meg a kommunisták üldözése elől s a kommün egész ideje alatt Bécsben tartózkodtak. Írással intenzívebben csak 1923-ban kezdett foglalkozni. Párisi élményeiről a Pesti Hírlap részére több cikket írt. Több ízben olvasott fel a rádióban, több cikke jelent meg a Chicago Tribüné című Párisban megjelenő amerikai lapban s több külföldi lap részére írt magyarországi tudósításokat. Karitative is élénk működést fejt ki. Tagja a Gyermekvédő Ligának s mint ilyen, résztvett a hollandiai és belgiumi gyermeknyaralattási akció megszervezésében. 1928-ban a Kossuthzarándokokkal kiment Amerikába, ahol három hónapot töltött. Tanulmányozta az amerikai nőkérdést és a gyermeknevelést s közben felolvasást tartott az amerikai rádióban is. Több felolvasást tartott Magyarország nagyobb városai-ban a nőkérdésekről. Beutazta egész Európát és Északamerikát. Édes apja néhai *Radó Sámuel*, a Magyar Távírási Iroda volt igazgatója, édesanyja néhai *Radoné Hirsch Nelly* festőművésznő, *Coplai Pál* és más magyar klasszikusok illusztrátora. Tagja a Pro Hungaria Szövetségnek, a MANSz-nak, a Gyermekvédő Ligának s a Magyar író-nők Körének.

Hidy Árpádné született *Gyulai Mária* budapesti tisztviselő család sarja. Férje, ki végigküzdötte a világháborút, szkv. katonatiszt s a neves hegedűkészítő testvére. A Zeneakadémiát Hubay Jenő igazgatása alatt végezte s ott szerzett

oklevelet is. Sokat tevékenykedik Bangha páterrel együtt, ki több jótékonycélú hangversenyt rendezett vele. Állandó szereplője a rádiónak. Leánygyermeké négy éves korában már nyilvánosan hangversenyezett.

Hidy Lászlóné *huszti Kégly Ilona*, született Budapesten. Iskolai végzettsége: elemi tanítónőképző, Képzőművészeti Főiskola, Nemzeti Tornaegylet (tornatanár-képző). Jelenleg főv. polg. iskolai rajztanárnő. Atyja huszti Kégly Sándor kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos. Anyja Zabolai Mikes Ilona. A háború előtt mindkettő elhunyt. Férje szintén régi nemesi család sarja, aki a világháborúban a galíciai és kárpáti harcokban vett részt s Przemysl felmentési harcainál súlyos vállövést kapva fejezte be harctéri szolgálatát. A Károlyi forradalom alatt, már mint köztársaságellenest, megfigyelés alatt tartották. A kommün alatt az ellenforradalmi akciókban aktív résztvett feleségével együtt, aki tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesületének és a Magyar Rajztanárok országos Egyesületének.

Hilgermann Laura csász. királyi kamaraénekesnő, a Zeneművészeti Főiskola tanárnője, született Bécsben 1870-ben. 17 éves korában debütált mint operaénekesnő. Első szerződése Prágához kötötte, melynek közönségét részint hangjának szépségével, részint Kari Maria Wolff bécsi zenetanárnál szerzett kiváló zenei tudásával hódította meg. Az Angelo Neumann vezetése alatt álló prágai színházzal kötött szerződését azonban, 3 évvel később Radó Siegfried magyar zenekritikussal történt házassága miatt felbontotta és Mahler budapesti operaházi igazgató meghívására a

Mignonban vendégként lépett fel. E szerepét már magyar nyelven énekelte. Hilgermann Laura volt az első német énekesnő, aki a budapesti Operában magyar nyelven énekelt. A Magy. kir. Operaháznak 1900-ig volt tagja, amikor is az akkor már Bécsben lévő Mahler igazgató hívására a bécsi Operaházhoz szerződött, ahol 20 évet töltött. Nyugalomba vonulása után Hubay Jenő, a Zeneművészeti Főiskola igazgatója, akadémiai tanszékkal kínálta meg. E megítélt hívásnak engedve, ismét Budapestre költözött és mint a Zeneművészeti Főiskola tanára működik. Legfőbb szerepei a következők: Amnerisz (Aida), Orsino (Borgia Lucrétia), Orfeus, Euridike (Gluck operáiban), Herminone (Téli rege), Fricka (Rajna kincse), Siegelinde (Walkür), Vénus (Tannhäuser), Brangene (Trisztán és Isolda), Erda (Rajna kincse), Cherubin (Figaró házassága), Fides (A próféta).

S. Hillinger Margit, született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten a Práterutcai leánygimnáziumban végezte. Iskolái elvégzése után teljes tandíjmentességgel az Orsz. Zeneművészeti Főiskola énektanszakára iratkozott, ahol *Hilgermann Laura* tanítványa lett. Később *Maleczky Bianka* tanította, kinél tanulmányait be is fejezte. Operaénekesnői diplomát 1928-ban nyert. Vizsgázott *Mignon* címszerepében. Énekléssel már gyermekkorától kezdve foglalkozott s gimnázista korában iskolai előadásokon is fejlődött. Hanganyagát édesanyjától örökölte. Énekelni tanulni 16 éves korában kezdett s első nyilvános fellépése 17 éves korában volt a Fodor-zeneiskolában, nyilvános hangverseny keretében. Ezután a Zeneakadémia növendék hang-

versenyen lépett fel. Énekelt a Margitszigeti szinfónikus hangversenyen, az Állatkertben, a rádióban állandóan zenekari kísérellettel. Mint zeneakadémiai növendék vendégszerepeit egy hónapig az Andrássy-úti Színházban s Székesfehérváron önálló hangversenyt adott. Jelentősebb fellépése volt: az Újság Jelenősebb fellépése volt: az Újság matinéján a Zeneakadémia nagytermében. Műsora: mezzoszoprán szerepek. Férjhez ment 1930-ban *dr. Spitz Andor* orvoshoz.

Hirsch Margit, asszonyneven özv. *Hirsch Sándor né*, a Magyar Kereskedelmi Hitelbank igazgatója özvegye, született Budapesten. Individuál pszichológiát *dr. Alfréd Adlernél* tanult Bécsben. Nehezen nevelhető, ideges gyermekkel foglalkozik, akiknél organikus hibák nincsenek, mégis olyan betegségformákat és különféle nevelési nehézségi tüneteket produkálnak, melyek miatt sem a családban, sem az iskolában elhelyezkedni nem tudnak s ezáltal pszichológiai kezelést igényelnek. Az Országos Gyermekvédő Ligában pszichopedagógiai rendelést tart. A liga keretében előforduló eseteken kívül klinikákról, iskoláktól, a gyermekbírószágtól odautalt gyerekek kezelésével foglalkozik. Több előadást tartott, többek között a Szülők Szövetségének keretében belül alakult Lányok Iskolájának. Tagja az Individuál Pszichológiai Egyesületnek, a Szülők Szövetségének. Németországban, Ausztriában, Olaszországban és Franciaországban tett tanulmányutakat. Beszéli a magyar, német, francia és angol nyelveket. Egy gyermek anyja.

Sz. Hódos Edith énekesnő, született Taranyon Somogy megyében. Édes

apja *Hódos Vilmos* földbirtokos. Iskoláit magánúton végezte. 1923-ban férjhez ment *Szilágyi Ernő* vegyész mérnök-höz. Mint asszony, énekelni kezdett *Bondi Virtoménál*, kinél megszakításokkal tanult. 1929 őszén a Zeneakadémia operai osztályába lépett s mint *Sik József* tanítványa nyert operaénekesnői diplomát 1931-ben. Első nyilvános fellépése 1930 nyarán volt a Margitszigeten, a szinfónikus zenekar hangversenye keretében. Külföldön: Német-, Francia- és Olaszországban járt. Beszél a magyaron kívül németül és franciául.

dr. Hoffmann Edith, született 1888-ban Brassón. Az Andrássy-úti leánygimnáziumban 1906-ban érettségizett, majd a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti karára iratkozott, ahol 1910-ben a művészettörténetből szerzett doktorátust. Utána 3 évig a Néprajzi Múzeumban teljesített szolgálatot, majd a Szépművészeti Múzeumba helyezték át, ahol jelenleg a grafikai osztály vezetője. Irodalmi működése jelentős. *Barabás Miklós* című könyvével 1923-ban, a *Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi könyvtárának illusztrált kéziratai* című könyvével 1928-ban méltó feltűnést keltett. A *Magyarországműemlékcímű* sorozatban *Az Iparművészeti Múzeum brüsszeli kárpitjáról* szóló hosszabb lélekzetű ismertetése jelent meg. A Szépművészeti Múzeum évkönyveiben 1927-ben, *A Szépművészeti Múzeum néhány olasz rajzáról* című dolgozata jelent meg, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia díjjal honorált. Ugyancsak itt jelent meg *A Szépművészeti Múzeum néhány németalföldi és német rajzáról* című értekezése is. Legújabb könyvének címe: *Régi Magyar Bibliofilek* (1929).

Hoffmann Marianne átmeneti leány otthon irodaigazgatónője, született Csákváron. Tanulmányait részben az Irgalmasrendi zárdában, részben a pozsonyi állami tanítóképzőben végezte, majd a gyógypedagógiai tanárképzőben továbbképző tanfolyamot végzett.

1920-ban az Angol misszió iskoláinak igazgatója lett s 1928-ban az igazságügyminiszteriumi nevelő-intézet igazgatójává nevezték ki. Jelenleg az igazságügyminiszterium gyermekvédelmi osztályánál működik. Szakcikkei jelentek meg a Gyermekvédelem, a Magyar Pedagógia, a Magyar Gyógypedagógia és számos külföldi szaklapban. Úgyszólván egyetlen női munkása a kriminálpedagógiai irodalomnak. Mint szervező is kiváló. Részen ő szervezte meg az angol munkaiskolákat és két leánynevelő intézetet. A háború alatt mint önkéntes műtő főápolónő működött a Társadalombiztosító Intézet hadikórházában. Az összeomlás után pedig bekapcsolódott az újjáépítés, a missziók munkájába. Megszervezte a pestkörnyéki gyermekékeztetést s fáradhatatlanul dolgozott az angol gyermeksegély akcióban. A Tanítónők Országos Egyesületének elnöke, a MANSz és a Katholikus Patronázs Egyesület választmányi tagja és vezetőségi tagja minden szociális gyermek- és leányvédelmi intézménynek.

dr. Hoffmanné Bodnár Emmy zenetanárnő, született Debrecenben. A gimnázium hat osztálya elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Szenn Irén* növendéke volt. Tanári oklevelének megszerzésével a Fodorzeneiskola tanára lett. Már mint akadémista foglalkozott pedagógiával. Pedagógiaja nem alapszik kidolgozott metó-

duson. Tanulmányozta majd minden módszerét a zenepedagógiának, de mindegyikből csak azt vette át, amire az illető növendéknek szüksége volt. Több jó nevű művész és tanár került ki keze alól.

Hollán Lilly szavalóművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Később Ascher Oszkár szavalóművész tanítványa lett. Első önálló estélye 1924-ben volt a Zeneakadémián. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Önálló estélyei voltak még Székesfehérváron, Békéscsabán, Makón és Újpesten. Sokat szerepel a rádióban úgy régi, mint modern költők műveivel.

P. Hollán Lilly, született Budapesten. Iskoláit szintén itt végezte. A Zeneművészeti Főiskolán Sík József tanítványa volt. Később Bécsben és Drezdában tanult. Első nyilvános hangversenyét 1921-ben tartotta a Zeneakadémián. Több hangversenyt adott s sokat működött közre hangversenyeken. 1929-ben a Denevér Adéla-ját énekelte s tagja volt a Budai Színkörnek. Férje Perl Sándor mérnök. Egy kis leánya van.

Zs. Hollós Ilona színművésznő, az Ujszínház tagja, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt, magánúton végezte. Majd beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára, melyet nem végzett el, mert közben 1922-ben *Bárdos Arthur* a Renaissance Színházhoz szerződött. Első fellépése *Hamlet-Ofélia* szerepében volt. Ezután még több vezető szerepet játszott. Majd jelentősebb volt a Belvárosi Színházban *Szedjétek*. ^{sz^} *csil-lagok* főszerepe. Utána az Andrássy-úti Színházhoz szerződött, hol több kisebb szerepben lépett fel. A következő évben a Magyar Színházba került, hol főbb

szerzepe voltak *Trojfa-Natasa*, *Oroszország-Anna*, *Peer Gynt* stb. 1928-ban az Új Színházhoz szerződött. Bemutató fellépése a *Zambertiers úr* című darabban volt, melyben igen nagy sikert aratott. Ezt követte a *Marion* címszerzepe, *Népbiztos* főszerzepe, *Nyárspolgár* főszerzepe, *Cooperfield Dávid-Ágnes* stb. Kiváló szavalóművésznő, több hangversenyen, illetve estélyen is közreműködött. 1927-ben ment férjhez *Zsolt Béla* író, hírlapíróhoz.

gertyenyesi Hollósi Kornélia Júlia Klára színésznő, született Gertyenyesen Temes megyében 1827 április 13-án, meghalt 1890 február 10-én Dombegyházán. Iskoláit egy temesvári zárdában végezte, ahol az iskola énektanárának, egy nyugalmazott tenoristának hamarosan feltűnt a leányka csodálatos szoprán hangja. Ambícióval külön is kezdett foglalkozni a leánykával, aki 11 éves korában azzal a kívánsággal állott szülei elé, hogy színésznő lesz. Szülei hallani sem akartak a dolgról, a gyermek azonban makacsul ragaszkodott elhatározásához, 15 éves korában kikérte örökségét és Bécsbe ment, hogy *Salvi Mátétól* énekórákat vegyen. Egy évvel később *Donizetti*, majd még később *Lamperti Ferenc* milánói énekmester tanítványa lett, ahonnan két éves tanulás után Korfuba ment s az *Ernáni-Elvirájába* lépett először színpadra. Innen Turinba került, ahol két évig élt, mint a királyi Opera legdédelgettebb tagja. Két év után Bukarestbe szerződött, ahonnan nagyszerű szereplés után hazajött és 1846-ban Temesváron is bemutatkozott. Temesvári vendégszereplése után 1846-ban fellépett a pesti Nemzeti Színházban *Lindában*. E fellépése után 4000

forint és két jutalom játék fizetésével a Nemzeti Színház szerződtette. 1849-ben a szabadságharc leveretését követő bizonytalan időkben azonban nagy sikerei ellenére is megvált a Nemzeti Színháztól és 1850-ben Bécsbe szerződött. Bécs után másfél éves szereplésre Varsóba ment. 1852-ben *Lonovics József*, a későbbi Csanádi főispán felesége lett. 1853 őszén a Nemzeti Színház nagy válsága idején *Erivel Ferenc* kérésére 6 estén díj nélkül szerepelt a Nemzeti Színházban. 1854-ben 8505 forint fizetéssel újra szerződött a Nemzetihez s 1862-ig ott is maradt. E 8 esztendőre terjedő időszak volt művészetének legcsillogóbb kora. Mert bár hangja nem volt túl nagy terjedelmű, de tökéletesen képzett és csengő trillái a világ egyik legjobb koloratúr-énekesnőjévé avatták. E 8 év alatt vagy 40 operában szerepelt s minden szerepében tökéleteset adott. Fiatalságának legragyogóbb idejében és művészetének teljében, 1862-ben, 33 éves korában *Erkel-Bánk bánja-Melinda* szerepében lépett utolszor színpadra a Nemzeti Színházban, mely után 1862-ben megkezdte vidéki körútját. Ennek során Debrecen, Kolozsvár, Dés, Marosvásárhely, Rimaszombat, Kassa, Miskolc, Balassagyarmatot ejtette útba. 1862-ben távirattal hívták Bukarestbe, az ott működő olasz operatársulat «megmentésére». 1863-ban visszatért, folytatta körútját és sorba vette azokat a városokat, amelyek előző körútjából kimaradtak. Több, mint 50 hangversenydíjának felét jótékony célra, iskolák, óvodák létesítésére adományozta. 1864-ben, miután színpadi ruháit szétosztotta szegényebb színésznők között és hímzett díszruháiból egyházi ruhákat

készíttetett, visszavonult férje dombegyházi birtokára. Utoljára 1865-ben *Liszt Ferenc* kérésére énekelt a Nemzeti Zenede 25 éves jubileumán. 1888-ban szerepelt utoljára nyilvánosan Csanádpalotán, az első magyar színingazgató *Kelemen László* emlékoszlopának leplezésén. A makói színházat s a város egyik utcáját az ő emlékére *Hollósy Kornélia* Színháznak és utcának nevezte el az utókor. Nevére tanulmányi ösztöndíjakat alapított s mellszobrát megfaragtatta a színház előcsarnokába. Főbb szerepei: *Hunyadi László, Bánk bán-Erzsébet, Ernani-Elvira, Rigoletto, Traviata, Alvajáró, Szevillai borbély, Teli Vilmos, Vindsori víg nők** *Don Juan, Othello, Norma, Don Pascalé, Batori Mária, Bájital, Észak csillaga, Hugenták, Dinora, Tudor Mária, Szép Ilonka* stb.

dr. Holly Gézáne von Craenbroeck Valéria, született Frankfurtban 1876-ban. Végzettsége középiskola. A háború alatt önként vezette a Vöröskereszt Egylet fehérenemű osztályát, amely öt éven keresztül 12 hadidórházat látott el fehéreneművel. E működése elismeréséül a Vöröskeresztől dicséret oklevelet és érmet kapott. Állandóan dolgozott a Hadigondozónak is, különösen a szeretetadományok gyűjtésében. Választmányi tagja és pénztárosa a Vöröskereszt Egyesületnek, választmányi tagja a Református Nő Egyletnek, a Csecsemő Védő Egyesületnek, Korszolya Egyletnek, MANSz-nak s a TBC-ellenes Egyesületnek.

Honthy Hanna színésznő, született Budapesten. Már 10 éves gyermekkorában az Operaház ballelnövendéke volt, amit azonban két esztendő után ott ha-

gyott s bevégezve a középiskolát, beiratkozott *Rákosi Szidi* színiiskolájába. Itt úgy tánc tehetségével, mint színésznői kvalitásaival hamarosan annyira kitűnt, hogy a *Népopera* akkori igazgatója *Márkus Dezső*, az *Elvált asszony* című operett vizsgálőadása után azonnal szerződtette. Első színpadi szereplése *Hajnal Hajnalka* névvel a *Tengerész Kató* című operettben volt. A tanulást azonban szerződtetése után sem hagyta abba s különösen hangját képezte továbbra is *Anthes György* operaénekes vezetése mellett. 1916-ban a Vígszínház szerződtette a *Három a kislány* egyik szerepének eljátszására. Ez a szerep azonban egyáltalában nem elégitette ki s elszerozdött vidékre. Játszott Pozsonyban, Fiúméban, Szombathelyen és Debrecenben, állandóan fokozódó népszerűség mellett. 1920-ban az Unióhoz szerződtött s első fellépése a *Lisistrata* című operettben volt. Egy rövid Blaha Lujza színházi szereplés után, 1921-ben a Király Színház primadonnája lett. Innen négy, sikerekben dús esztendő után átment a Fővárosi Operettszínházhoz, 1926-ban pedig a Városi Színházhoz. Közben tagja volt és vendégszerepeit a Belvárosi Színházban is prózai szerepekben. Ez idő óta felváltva játszik a Király Színházban, a Fővárosi Operett és a Városi Színházban prózai és énekes szerepekben. Egyénisége, ének és táncudása, ambíciója, kedvessége és nőies bája a főváros egyik legdédelgetettebb színésznőjévé avatta. Főbb szerepei: *Három a kislány-Médi, Bajadér-Mariett, Luxemburg grófja-Juliétt, Huncut a lány-Béby, Kék és piros-Bojár Margit, Lepketánc-Délia, Három a tánc-Maca, Mézeskalácskirálynő, Asszonykám-Bözsi, Keringő*

szerellem-gróf kisasszony, Délibáb herceg-Kitty, Mesék az írógepről- Vilma, A bor, az arany és az asszony-Marica, Nász-éjszaka-Ketty, Szegény lányt nem lehet elvenni-Tibor Erzs, Szökik az asszony-Elly Drops, Lámpaláz-Germaine, Friderika, Nebántsvirág, Csárdáskirálynő címszerep. A nőtlen férj.

Honti Ilona zenetanár, született Losoncon. A gimnázium hat osztályának elvégzése után, a Zeneművészeti Főiskolán, mint *Hegyí Emánuelné* növendéke nyert oklevelet. Tanulmányait azonban tanári oklevelének elnyerése után is folytatta *Hegyminnél* s ezzel egyidejűleg pedagógiával kezdett foglalkozni. Előbb csak magánövendékeket tanított, 1930-ban azonban megnyitotta zeneiskoláját, melyben gyakorlati és teljes elméleti kiképzést ad a növendékeinek. Atyja, budapesti ügyvéd, aki 1920-ig a csehek kiutasításáig Losoncon praktizált. Bátyja, Honti József zongoraművész, egy newyorki színház karmestere.

Hoór Tempis Erzsébet hangversenyénekesnő, énektanárnő, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanította *Anthes György*. Közben magánórákat vett. *Róna József - nétől*. 1921-ben hangversenyénekesnői diplomát nyert, 1924-ben énektanári oklevelet. Első nyilvános önálló hangversenye a Budapesti Zeneakadémián 1923 január hó 6-án volt. Azóta főleg Budapesten és a magyar vidéki városokban sok koncertet adott. Budapesten minden évben megtartja önálló hangversenyét. 1925-ben kinevezték a debreceni orvosi zeneiskola énektanárnőjé-

nek. Debrecenben növendékeivel operaelőadást rendezett saját kórusral, mely teljes estét betöltött. Tagja a Debreceni Csokonai Körnek és az Ady Társaságnak. 1929 június 30-án, a Debrecenben tartott országos dalosversenyen magánénekeivel aratott igen nagy sikert.

dr. Hoór Tempis Mórné, leányneven *Serédi Sarolta*, született Hatvanban. Középiskolái elvégzése után a Színművészeti Akadémiát végezte, ahonnan a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött operaénekesnőnek. Első sikerét a *Sárga csikó-Bakay Erzsijében* aratta. Később a *Bűvös vadász-Anna*, *Koldusdiák* címszerep, *Suhanc*, *Nebántsvirág*, *Fatinica*, *Nap- és Hold-Monolája* stb. voltak sikereinek nevezetesebb állomásai. 1890-ben a budapesti Népszínházban a *Boszorkányvár-Veráját* énekelte. Ezután Berlinbe szerződött, de *Krecsányi* visszahozta és a Temesvárbudai társulathoz szerződtette. Az ő nevéhez fűződött a *Bűbos pacsirta* sikere is. 1895-ben férjhez ment *dr. Hoór Tempis Mór* egyetemi tanár, fizikushoz. Férjhezmenése után bekapcsolódott a társadalmi mozgalmakba s több hangversenyt rendezett különféle jótékony célok érdekében. Tagja a Cseccsemővédő Egyesület és a Pro Hungáriának.

Hornbostelné malomszegi Elek Mária, született Budapesten. Iskoláit a Nőképző gimnáziumban végezte, ahol érettségét is tett. Ezután a szülői háznál folytatta tanulmányait, világtörténetet, művelődéstörténetet, zongorát és éneket tanult. Enektanulmányait még ma is folytatja. Tanára *Ipolyi Jolán*. A háború alatt élénk karitatív munkásságot fejtett ki. 1919-ben férjhez ment *lovag*

Hornbostel Tivadar követségi tanácsos, *nagybányai Horthy Miklós*, császári és ügyvivőhöz s az időtől kezdve jelentős királyi I. osztályú sorhajóhadnagyhoz. Férjhezmenetele után rövid időre Konstantinápolyba, majd Pólába került, ahol a tengerpart egyik szép villája lett az otthona. Itt születtek gyermekei: *Magda* 1902, *Paulette* 1903, *István* 1904, *Miklós* 1907-ben és idevárta haza a világ különféle tengerein, különféle kikötőiben szolgálatot teljesítő férjét. 1908 júniusában, mint a monarchia konstantinápolyi állomás hajójának parancsnoka, *Horthy Miklós*, családjával együtt elhagyta Pólát és Konstantinápolyba költözött. 1908 júniusától, 1909 augusztusáig teljesített itt nehéz és az ifjú török mozgalmak szempontjából felelősségteljes szolgálatot. 1909 január 1-én korvet kapitány lett s még ugyanaz év november 1-én */. Ferenc József* szárnysegédje. A család ekkor Bécsbe költözött. *Horthy Miklósné* a bécsi tartózkodás nevelésének szentelte, mert férjét az udvari szolgálat annyira lekötötte, hogy néha napokig, sőt hetekig is alig tudott időt szentelni családjára részére. Ez idő alatt is azonban nyári szabadságidejét rendszeren Magyarországon, Kenderesen töltötte a család, amelynek *Horthy Miklós* mindig szerető, gondos gazdája maradt. A háború kitörésekor *Horthy Miklós* felmentést kért szárnysegédi állása alól s előbb mind a *Habsburg* cirkáló, később mint a *Novara* gyorscirkáló parancsnoka újra tengerre ment. Ez időtől kezdve *Horthy Miklósné* élete ugyanaz volt, ami Európa legtöbb asszonyáé. Rettegés és imádkozás a férj, az apa életéért és segítség, könyörület a szegényeken, az árvákon, özvegyeken. Ez évek alatt *Horthy Miklósné* csak akkor látta

Nagybányai vitéz Horthy Miklósné, Magyarország kormányzójának felesége, leánynéven *jószáshelyi Purgly Magda*, született Aradon 1881 július 10-én. Édesapja néhai *jószáshelyi Purgly János*, aradmegyei földbirtokos, édesanyja néhai *vásárhelyi Vásárhelyi Ilona*. Iskoláit odahaza, a régi József főherceg úti nemesi otthonban végezte. Húszéves koráig a béke idők vidéki gentry leányainak egyszerű, házias életét élte s a nyelvek, zene, irodalom s az általános ismeretek elsajátításán kívül foglalkozott háztartással, kézimunkával is. Húszéves korában, 1901 július 22-én férjhez ment

férjét, amikor az nagyritkán pár napi szabadsága idején felkereste őket, vagy akkor, amikor sebesülten feküdt. S mert ezek az évek mindenkitől megkövetelték az imádságon, rettegésen kívüli áldozatot is, 1918-ban, 16 éves korában *Magda*, a *Horthy*-pár legidősebb gyermeke, súlyos torokbajban meghalt. Még ugyanaz évben, október 31-én *Horthy Miklós* ellentengernagy, legfelsőbb parancsra átadta az osztrák-magyar flottát, a haditengerészet intézeteit és minden javát a dél-szláv nemzeti tanácsnak. Az átadásról szóló jegyzőkönyvet október 31-én délelőtt írták alá a *Viribus Unitis* hadihajón, amelyre azonban csak azután vonhatták fel a jugoszláv lobogót, miután *Horthy Miklós* onnan eltávozott. A flotta leszerelése után *Horthy Miklós* családjával együtt Kenderesre ment, ahonnan csak akkor távozott, amikor gróf *Károlyi Gyula* felajánlására elfogadta az ellenforradalmi kormány hadügyminiszterségét. 1919 június 5-től, *Horthy Miklós* hadügyminisztersége napjától, hosszú volt az út a fővezérségen keresztül 1920 március 1-ig, *Horthy Miklós* kormányzóvá történt választásáig, de ezalatt a hosszú és az egész háború legküzdelmesebb idejénél is küzdelmesebb idő alatt a háttérben állandóan ott érezzük az igazi asszony, az igazi feleség erőt adó szeretetét, győzelemre, fáradhatatlanságra való buzdítását. 1920 márciusától fogva, *Horthy Miklós* kormányzó feleségének csak három programpontja van. Egész szívvel állani férje és gyermekei mellett, egész szívvel és akarattal enyhíteni a háború és trianon okozta szörnyű nyomorúságot s tökéletesen eleget tenni a nehéz reprezentációs kötelességeknek. S hogy ennek a mind-

három vonatkozásban egész embert, egész nőt követelő feladatnak milyen igazán megfelel Magyarország legelső asszonya, azt az egész ország tudja, látja, érzi ... A régi, legendás uralkodónők óta nem volt asszony, akinek a büszke királyi várból kinyúló fehér keze annyi könnyet törölt volna le, annyi nyomort akasztott volna meg s annyi sápadt gyermekarcra fakasztott volna mosolyt. 1920 óta, kora őszi kezdettel *Horthy Miklós* kormányzóné minden évben megrendezi a minden évben nagyobb méreteket öltő nyomorenyhítő akciót, amelynek gyümölcse minden esztendőben karácsonykor kerül kiosztásra. Ez a mozgalom az első esztendőben 60—70.000 pengőt, 1930-ban pedig 350.000 pengőt eredményezett készpénzben s körülbelül 100.000 pengőt természetbeliekben. A befolyt összegből és természetbeni adományokból az első esztendőben 8—10.000 családot, 1930-ban pedig 35.000 családot segítettek. Hogy az 1930-as esztendőben minél nagyobb legyen az akció sikere, a Kormányzóné megnyitotta a királyi vár termeit s a jótékony cél érdekében a királyi vár hangversenytermében hangversenyt rendeztetett. Eltérőleg az előző esztendőben kiosztott segélyektől, 1930—31-ben nemcsak kisebb összegek kerültek kiutalványozásra, hanem olyan nagyobb összegek is, amelyek egzisztencia alapításhoz segíthettek. Ettől a minden évben megrendezett nagy akciótól eltekintve *Horthy Miklós* részvesz minden egyéb jótékony célú mozgalomban s majd minden egyesületnek védőasszonya. Így védőasszonya a *Horthy Miklós* kollégiumnak is, melynek szegénysorsú diákjait minden kará-

csonykor a társadalom hozzájárulásával szintén felruházta és ajándékokkal látja el.

Bozay Margit.

ifj. Horthy Miklósné, leánynéven *gróf Károlyi Consuela*, született Franciaországban, Cannesban. Iskoláit magánúton, édesapja *gróf Károlyi Imre* nagymágocsi birtokán, majd az István-úti Erzsébet leányiskolában végezte. Iskolái elvégzése után nagy társadalmi életet élt s 1927-ben lett *ifj. Horthy Miklós*, Magyarország Kormányzója fiának felesége. Két leánykája van. Külföldön: Olaszországban, Ausztriában és Franciaországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Intenzíven teniszsz, lovagol és úszik.

dr. Hortobágyi Béláné, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Pázmány Péter tudományegyetemen szerzett orvosi diplomát. Férje sebész főorvos. A háború alatt több megfigyelő kórházban teljesített eredményes szolgálatot, mely munkásságáért a koronás arany érdemkeresztet kapta a vöröskereszt hadiékítménnyel. Orvosi szakirodalommal is foglalkozik. Többek között írt egy tankönyvet *Útmutatás az élettani gyakorlatokhoz* címmel, melyet az orvosnövendékek ma is használnak s mely eddig három kiadást ért. Ma főleg fogorvosi prakszist folytat. Részt vesz minden jótékonyági mozgalomban.

Horusitzky Henrikné, Barthel Hermin, született Bécsben 1879 október 8-án. Édesapja, Barthel Pál, a Kaláni Bánya és Kohó Részvény Egylet vezető tisztviselője volt. Iskoláit a fővárosban végezte. 1898-ban az Országos Nőképző Egyesületben magyar, német tanítónői oklevelet szerzett s 1900-ban Pusztakalánra, Hunyad megye, vasgyártelepére

ment tanítónőnek. A háborús években, mint a pusztakaláni katonakórház intézőbizottságának tagja dolgozott a katonák, sőt itthonmaradt hozzátartozóik érdekeiben is. A román betöréskor, 1916-ban, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter központi szolgálatra osztotta be a tanítói nyugdíjalap számvevőségéhez, ahonnan 1920-ban a Szociális Misszótársulathoz került. Férje geológiai szakmunkáinak német fordítója s egyébként is foglalkozik irodalommal. Pályadíjat nyert a Magyar Külügyi Társaság 1929—30. évben: «A munkaügy nemzetközi vonatkozásainak történelmi kialakulása a mai napig» című szociálpolitikai tétel kidolgozásával. Jelennek meg cikkei az evangélikus Családi Lap hasábjain és egyéb folyóiratokban is. A KANSz tanítónői szakcsoport elnöke, a Budapesti Fasori Evangélikus Nőegylet titkára s a Keresztény Magyar Asszonyok Nemzeti Pártszövetségének VII. kerületi propaganda elnöke.

H. Horvay Erzsí operaénekesnő, a *Városi Színház* tagja. Született Kerényben, Bács-Bodrog megye. Iskoláit részben ugyanitt, részben Budapesten végezte. 1926-ban férjhez ment *dr. Horvutovick István* tisztviselőhöz. Közben 1925-ben beiratkozott az Országos Zene-művészeti Főiskolára. Tanára volt *Sik József*. 1929-ben operaénekesnői diplomát nyert. Vizsgázott a *Faust-Margaréta* szerepében. 1929 őszén a *Városi Színház* tagjai közé szerződtette. Első fellépése 1930 január 11-én a *Faust*-ban volt. Több hangversenyen énekelt a székesfővárosi zenekar kíséretével. Énekelt több ízben a rádióban, a Tiszti Kaszinó estjein és vendégszerepeit több vidéki városban is. Műsora: Lírai szoprán

szerepek, áriák és dalok. Ausztriában és Olaszországban is járt.

Horváth Ferencné, leánynéven *Zalaváry Ilona*, a Pro Hungária Nők Világszövetsége clevelandi testvér-szervezetének elnöke. Angol iskola tanár, a Magyar fórum megalapítója, a Carnegie könyvtár levéltárosa, nagytehetségű és nagytudású magyar nő, kinek nagy érdemeit az óhaza is elismerte, s akit a Kormányzó érdemrenddel tüntetett ki. Minden magyar ügynek buzgó szószólója.

dr. Horváth Gézáné, született Békésen. Édesatyja, *iff. dr. Muraközy László* ügyvéd, édesanyja *mérai Horváth Johanna*, mindketten ősrégi magyar családból valók. Iskoláit Budapesten végezte. A kommün alatt, feláldozva otthonát és biztonságát, átadta lakását az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga megalakításának céljaira. Ugyanaz idő óta intézőbizottsági és elnökségi tagja a Protestáns Nőszövetségnek. Egyik legjelentékenyebb tagja a MANSz-nak, aki szónoklataival s a vidéki propagandával kapcsolatosan, igen szép eredményeket biztosított. Férje *dr. Horváth Géza* m. kir. udvari tanácsos (családi neve: Brezoviczai Bugarin), a Nemzeti Múzeum nyug. igazgatója, a magyar Tudományos Akadémia harmadik osztályának elnöke, a második osztályú magyar érdemkereszt tulajdonosa s a francia becsületrend tiszt lovagja.

Horváth Gézáné Szidony Virginia, született Milanóban. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének 1918 óta választmányi tagja és mint ilyen, a MANSz-nak külpolitikai propagandájában igen tevékeny részt vesz. Megemlékezésre méltó, hogy a MANSz-ban

az egyedüli olasz születésű, de már magyarrá lett asszony, aki a magyar ügyek és az olasz-magyar kapcsolat lelkes támogatója. Férje Horváth Géza, híres szobrászművész, számos kiváló mű megteremtője. Fia Horvát János, Csók István egyik legtehetségesebb tanítványa, akit tanulmányai elvégzése után a berlini állami operaházhoz művészi tervező asszisztensnek neveztek ki.

lomnicai kissevich Horváth Gyuláné, született Bécsben. Középkiskoláit Budapesten végezte. A társadalmi mozgalmakba mint Vasúti és Hajózási Klub kórházának gazdasági felügyelője, a háború alatt kapcsolódott be. önfeláldozó működéséért díszoklevelet és a Vöröskereszt II. oszt. tisztiérmét kapta. A háború után a Magyar Vöröskereszt Egyesület kórházmissziós osztályában fejtett ki karitatív működést. Egyidőben résztvevett a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének munkájában is, de más irányú elfoglaltsága miatt ezt nem folytathatja. 1898-ban ment férjhez.

özv. Horváth Istvánná, leánynéven *Oláh Zsófia*, született Kiskunhalason, Pest megyében. Édesatyja kiskunhalasi földbirtokos volt. Iskoláit Kiskunhalason végezte. 1902-ben *egregi Horváth István* hírlapíró költő felesége lett. 1920-ban férje több évig tartó ázsiai tanulmányútja után, férjével együtt megindította Budapesten a legelső magyar perzsaszöveg szövőtelepet, majd férje halála után fiai segítségével vezeti a szövegüzem adminisztrációját. Három fia van, a legidősebb okleveles közigazda, a második okleveles gépészmérnök, a harmadik okleveles iparművész, aki 1929 októberében *Lord Rothermerenek*, tisztelete jeléül egy, a magyar feltámadást

ábrázoló selyem perzsaszőnyeget adott át Londonban. A figyelemért a lord egy hónapig látta vendégül az ajándékozót.

dr. Horváth Jánosné, váci főszolgabíró neje, leányneven *Huber Márta*, született Vácon. Apja *Huber József* főszolgabíró, földbirtokos, anyja *Frey-singer Ilona*. A felsőbb leányiskolát Vácon végezte 1923-ban. Minden helybeli jótékonyági akcióban tevékeny részt vesz. Tagja a MANSz-nak és a Katholikus Nőegyletnek. 1926 októberében ment férjhez. Egy gyermeke van Hanna, született 1928-ban.

Horváth Jenőné, leányneven *Kapsza Mariska*, született Budapesten. Iskoláit szintén itt végezte. Lelkes pártolója több szociális és jótékony egyesületnek s egyik vezetője a Gyermekvédő Liga és Nyomorék Gyermekek gyűjtésének. Sokat dolgozik a csecsemővédelemért. Tagja a Szentkorona Szövetségnek s a Pro Hungáriának.

Horváth Kálmánná, leányneven *Nagy Róza*. Született Jánosházán Vas m. Szociális tevékenységben vesz részt. Szentkorona Szövetség tagja.

székudvari Horváth Kornél Árpádné, leányneven *Benkó Zsuzsika*, 1889-ben született Korponán. Középiskolát végzett. Míg férje — mint Máv. tisztviselő — a háborúban küzdött, ő itt-hon a Vöröskereszt hadikórházban teljesített önkéntes ápolónői szolgálatot. A háború egész tartama alatt szeretet-adományokat gyűjtött a harctéren küzdő hősök részére. A soroksárpéteri evang. Leányvédő Egyesület alapító tagja.

palocsai Horváth Margit festőművész, született Maglódon. Középiskoláit Temesvárott, festő tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte,

ahol *Benkhardt Ágoston*, *Edvi Illés Aladár* növendékeként nyert rajztanán oklevelet. Oklevele megszerzésével a miskolci művésztelepre ment, ahol hat esztendeig dolgozott. Első kiállításán a Műcsarnokban, *Domb* című festményével szerepelt, jelentős siker mellett. Szerepel a Szinnyei Társaság, a *Kút* kiállításain, évente többször állít ki a Nemzeti Szalonban s résztvevett a stockholmi reprezentációs kiállításon. Alapító tagja a Miskolci Művészértársaságnak s tagja a Nemzeti Szalonnak.

Horváth Margit író, született Miskolcon. Iskoláit Szombathelyen végezte. A középiskola után pedagógiai szaktanfolyamot is hallgatott s utána a postához került, ahol jelenleg is működik. Irodalmi munkálkodását 1922-ben kezdte az Elet-ben megjelent első cikkeivel. Később dolgozott a Pesti Hírlap, Budapesti Hírlap, Magyarország, Az En Újságom, Képes Krónika, Új Nemzedék, Nemzeti Újság, Mese Ország és TündérVásárban. Versei könyvalakban is megjelentek. 1930-ban *Karthausi* című versével megnyerte az Eötvös-alap díját. Verseiért a magyar tanítóságtól s az Országos Postás Szövetségtől 3 ízben kapott írásbeli elismerést. Jelenleg a regényírás felé tendál s egy regénye vár kiadásra. Megalakulása óta tagja a Magyar írók Körének s a Gárdonyi Géza Irodalmi Társaságnak.

Horvatovich Ivánná Mennyey Margit, született Szentgotthárdon (Vas m.). Iskoláit Szentgotthárdon, Szombathelyen és Drezdában végezte. Több nyelven beszél, fest és zongoráz. Szenvedélyes sportlady, tennisezik, úszik és evez. Atyja a kommun alatt a szegedi ítéletábla elnöke volt. Férje, mint mérnök

tiszt vett részt a háborúban. Tagja a Szentkorona Szövetségnek.

H. Hrabovszky Júlia, született 1863 január 21-én Aradon. Atyja *hrabovai Hrabovszky János*, az utolsó hét személy-nőkök (septemvir) egyike. Anyja *márai Grossschmid Luiza*. Iskoláit Kassán és Párisban végezte, ahol 6 évet töltött. Férje néhai *Muntureanu György* bukaresti műépítész, akivel 12 évig élt boldog házasságban. Váratlan halála után visszahátrétt Budapestre s az írásban keresett feledést és vigaszt. Első fordításai olaszból a Pesti Hírlapban jelentek meg. Írói pályáját azonban tulajdonképpen *Déry Gyula* szerkesztése alatt az Egyetértésnél kezdte, ahova a román társadalmi életből merített novellákat írt. Alig egy évvel később megjelent első novellás kötete *Keleti Paris, Bukaresti történetek* címmel az Athenaeum kiadásában. Ugyanott követte ezt rövidesen a *Porcellán comtessek* c. regénye két kötetben, az *Asszony szerelem*, majd *Apró történetek a nagyvilágból*. A Szent István-Társulatnál jelent meg később *Női Szívek* című novellás kötete és több olasz regényfordítása, míg *Bilincsek* című regényét *Benkő* adta ki. Több olasz, francia és angol regény fordítását hozta a Pesti Hírlap is. Ez időben majd minden napilap közölt tőle elbeszéléseket, tárcákat és külföldi útleírásokat. Munkatársa volt a Vasárnapi Újságnak, a Szalon, az Elet és Új Idők folyóiratoknak és néhány évig rendes tárcaírója az Újságnak. A háború alatt a Dohány-utcai polgári leányiskolában német és francia nyelvet tanított és résztvett *gróf Teleki Sándorné* kórház akciójában. Heteket töltött Bécsben kórházlátogatással s két nyáron át működött az Augusztá-hajón, amely

sétaútra vitte a lábbadozó katonákat. A háború után részint a pangó irodalmi viszonyok, de még inkább megváltozott életviszonyai miatt egy időre letette a tollat. Az utóbbi időben azonban ismét gyakran ír, különösen francia nyelven, párisi és itteni francia lapokban, magyar írókról és műveikről. A Les Annales című párisi folyóiratban hosszabb ismertetése jelent meg *Gulácsy Irén Fekete vőlegények* című regényéről. Rendes munkatársa a Budapesten már harmadik évfolyamú Revue Franco Hongroisnak, melyben novellákat ír és francia könyvek és írók ismertetését végzi. Több elbeszélése jelent meg német fordításban is. A közel múltban francia felolvasásokat tartott a francia Cerdeekben. A rádióban havonta magyarul is tart felolvasást.

Hranitzky Ilona festőművésznő, született Siófokon. Iskoláit Sopronban a felsőleányiskolában végezte. Budapestre költözésük után *Deák-Ébner Lajos*, *Glatz Oszkár*, *Berény Róbert*, *Vaszary János* tanítványa lett. 1909-ben került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 10 évet töltött. A Nemzeti Szalonban állított ki először, 1929-ben résztvett a Múcsarnok nagyobbszabású kiállításán. 1928-ban az Új szent János-kórház részére festett egy freskót s még ugyanez évben résztvett egy velencei kiállításon is. 1929 tavaszán Amsterdamban, 1930-ban a Nemzeti Szalonban, majd a Múcsarnokban állított ki. A festőművészet majdnem minden ágában dolgozik, foglalkozik plakáttervezéssel is. Külföldön: Olaszországban, Szicíliában, Dalmáciában, Belgiumban, Svájcban járt tanulmányúton. Édesapja *Hranitzky István*, a déli vasút főfelügyelője.

Hubay Huber Klára színművésznő, született Budapesten. Iskoláit a *Veres Pálné* leánygimnáziumban végezte. Közben a Zeneakadémián öt évig *Wehmer Géza* orgonaművész tanár tanítványa volt. Tehetsége a színpad felé vonzotta, elvégezte az Országos Színművészeti Akadémiát, ahol 1927-ben nyert oklevelet. *Bánk bán-Melinda* és az *Ember Tragédiája-Éva* szerepében vizsgázott. Egy évi Magyar Színházi tagság után az Országos Kamara Színház tagja lett, hol főbb szerepei: *Beleznai asszonyokig*, *Bölcsődal-Klári*, *Róbert* és *Marianna-Marianna*, *Vénlányok-Tibi* stb.

1930-ban ismét a Magyar Színházhoz szerződött. Mint Zeneakadémiai növendék a Zeneakadémián, művészkoncerteken és jótékonyági előadásokon sokat szerepelt.

Hudomel Hildegard, született Budapesten. A tudományegyetemen szerzett tanárnői oklevele elnyerése után az Angolkisasszonyok, majd a Notre Dame de Sión felső leányiskolájának tanára lett. Már egyetemi hallgató korában, mint a Szent Margit Kör pénztárosa, majd alelnöke bekapcsolódott a társadalmi mozgalmakba. A háború alatt, mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot s résztvett minden háborús jótékonyági mozgalomban. Ma, mint a Szociális Testvérek Társasága tagja, *Slachta Margittal* együtt fejt ki működést. A Magyar Nők Szentkorona Szövetségének megalakulása óta tagja.

dr. Huszár Aladárné, leánynéven *Szilassy Mária*, született Budapesten. Végzettsége: felső leányiskola. 1908-ban ment férjhez. A kommün alatt menedéket adott az üldözött *Tormay Cecilnek* és férjének. A Budapesti Hírlapban, a

Nagyasszony című folyóiratban, valamint a Kálvinista Szemlében jelentek meg cikkei a gyermeknevelésről és különféle társadalmi kérdésekről. A vasárnapi iskolák részére szerkesztett *Örömhír* címen gyermeklapot. Hosszú évek óta tagja s ma ellenőre a Lórántffy Zsuzsanna Egyesületnek és tagja a Kórházi Bizottságnak.

báró Huszár Iona festőművésznő, született 1865-ben Szentmargittán, Szolnok-Doboka megyében. Atyja *báró Huszár Ádám*, anyja *Bornemisza Zsuzsanna* bárónő volt. Kolozsvárott nevelkedett, ahonnan később Bécsbe költöztek.

Itt kapott kedvet a festészethez s családja nagy ellenzése dacára, művészi pályára lépett. A Festőművészeti Akadémia elvégzése után Münchenbe költöztek, ahol előbb *Arthur Kurz*, majd *Kari Marznak* lett a tanítványa. Müncheni házuk az akkori divatos festők és a Münchenben élő magyar festők találkozóhelye lett. Ide járt *Biasini Mária* s *László Fülöp*, első kiállított képét róla festette. Münchenből egy évre Pánsba ment. Innen visszatérve, megalapította a Magyar Festőművésznők Egyesületét, amely tömörítője volt a magyar művésznőknek s amelynek főcélja volt a művészeket a műpártolókkal összehozni. Ugyanez időben *Madarász Adelinnel* festőiskolát létesített, gyermekkurzussal összekötve. 1904-ben férjhez ment *Ófolicányi-Kuthy Dezső* egyetemi tanárhoz. 1916-ban lefestette *Horthy Magdát*, *Horthy Miklós* kormányzó két év előtt elhunyt leányát. 1920-ban öccsével, *báró Huszár Pállal* műkereskedést nyitott azzal a tendenciával, hogy a kevésbé érvényesülő tehetséges művészeknek propagandát és boldogulást teremtsen.

Husztai Ibolya festőművésznő, született Sepsiszentgyörgyön. A kereskedelmi iskola elvégzése után előbb színi-pályára ment s a soproni társulatnak lett táncos szubrettje. Azonban igazi hajlama a festészet felé vonzotta s ott-hagyta a színi-pályát, *Karesek János* tanítványa lett. Első sikerét a Nemzeti Szalon Balatoni Kiállításán aratta *Halásztanya Keszthelyen* című képével.

szepeshelyi dr. Hutyra Ferencné dömsödi *Hajós Magda*, született Dömsödön 1874-ben. Gondos nevelés után 1892-ben ment férjhez. Tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyletnek és a MANSz-nak.

Hübner Gézané huszárszázados özvegye, született *Bászel Alice*. Apja egyetemi tanár volt. Iskoláit Budapesten az Andrassy-úti leánygimnáziumban végezte. 1895-ben ment férjhez. Tagja a József Főherceg Szanatórium Egyesületnek és a Pro Hungáriának. Minden Liga gyűjtésén résztvesz. Neves műkedvelő lovas. Két fia van: az egyik tüzérszázados, a másik banktisztviselő.

Jelpéci Ihász Lajosné Jankovszky Mária filmíró, született Budapesten. A kereskedelmi iskolai érettségi után először Fejős Pál filmrendező felesége lett. Mint asszony kezdett filmezni s több magyar és német film főszerepét játszotta el. Így az *Ujraélők*, *Fekete kapitány*, *Május*, *Egri csillagok*, *Rien ne vas plus*, *Pigne dame* stb. Mostanában visszavonult a játéktól és csak filmirodalommal foglalkozik. Scenáriumírója a Hollywoodi Universal Film Corporationnak, ahol munkáit volt férje rendezi. Elénk társadalmi életet él. Választmányi tagja az Országos Gyermekekvédő

Ligának, amelynek érdekében nagyon sokat dolgozik.

Ihrig Sarolta festőművésznő, született Felsőöiregen, Tolna megyében. A Képzőművészeti Főiskolán tanárai voltak: *Aggházy*, *Neográdi*, *Székely Bertalan* és *Nádlér*. Rajztanári oklevele elnyerése után a székesfővároshoz került, ahol mint rajztanár 23 évig teljesített szolgálatot. Tanársága első esztendeiben *Deák-Ebner* mesteriskoláját is elvégezte. Kiállított a Nemzeti Szalonban, a Képzőművésznők Egyesületében és Kaposváron. Állandó kiállítója az Iparművészeti Társulatnak. Pánsban díjat és kitüntetést nyert iparművészeti bormunkáiért. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

Ijjas Hickel Mária, született Léván. Iskoláit a felső leányiskolát és a kereskedelmit ugyanott végezte. Később Budapestre jött s a fővároshoz ment tisztviselőnek, de a honvágy visszavitte Kassára, ahol a *Kassai Napló*-hoz került volonternek. A megszállás alatt hazafias magatartásáért s a magyar iskolás gyermekek helyzetén való javítani akarásért a csehek meghurcolták, majd kiutasították. 1923-ban ismét Budapestre jött s a *Budapesti Hírlap* szerkesztőségében kezdett dolgozni. Ott jelentek meg első novellái is. Később a *Magyarság*, *Pesti Hírlap*, *Nemzeti Újságnak* is dolgozott s a *Prágai Magyar Hírlapnak* írt színes riportokat. 1925 óta a székesfővárosi inségakció kinevezett főtisztviselőnöje s 1930-ban ment férjhez *Simándy Béla* író és hírlapíróhoz.

dr. Illés Józsefné dunaegyházi *Váلكoy Erzsí*, született Budapesten. Iskoláit szülővárosában végezte, majd Karlovsky Bertalan festőnövendéke

lett. Három évi tanulás után férjhez ment Illés József egyetemi tanár, országgyűlési képviselőhöz. Már mint fiatalasszony élénk résztvett szociális és társadalmi munkában. Oszlopos tagja volt a gyermekbíróságon működő Prohászka-misszióknak s a háború alatt két évig a munkapárti hadikórházban ápolta a sebesülteket. 1921-ben megjelent «Vihar madár legendája» című novellás kötete, melyet saját maga illusztrált. Egyik szociális munkája az az akció, amelyet *Tormai Cecillel* együtt indított a középosztály kórháza és betegsegélyezése érdekében. Ezt a munkát Vass miniszter ígérete szerint, igyekezni fognak megvalósítani. Mint a MANSz egyik értékes tagját, Genfbe küldték ki a Svájci nemzetközi egyletek tanulmányozására, ahol rengeteg értékes anyagot gyűjtött. Ezt, mint a MANSz külügyi osztályának elnöke, értékesíti majd a magyar köz javára. Rákosi Jenő felkérésére több szociális tárgyú cikket írt a Budapesti Hírlapban.

dr. Illésy Margit, született Zomborban 1895-ben. 1914-ben férje hősi halált halt s 1916-tól kezdte orvosi tanulmányait a Pázmány Péter tudományegyetemen, énektanulmányait a Nemzeti Zenedében. 1924-ben nyert orvosi diplomát és 1929-ben tett operavizsgát. Őt önálló koncertje volt Budapesten. Külföldön több alkalommal lépett föl. Mint alt-szólista öt éve énekel a belvárosi plébánia templomban. 1927 óta tart gyermekorvosi rendelőt s működik a székesfővárosnál mint iskolaorvos helyettes.

özv. *Ulgner Károlyné* ezredesné, leánynéven *bányai és voldorffi Benedek Irén*, született Erdély - Erzsébetváros-

ban. Édesapja néhai *Benedek Gyula* képviselő, földbirtokos volt. Iskoláit részben magánúton, részben Becsben végezte, miközben a bécsi konzervatóriumban énekelni és zongorázni tanult. Több jótékonycélú estélyen lépett fel, mint énekesnő. Első jótékonycélú hangversenye 1882-ben, az erdélyi kultúregylet megalakulásakor volt, később ugyancsak jótékony célra, az aradi színházban mint műkedvelő primadonna szerepelt, hivatásos színészekkel, az akkori híres operettekben, majd a szegedi árvízkarosultak javára rendezett hangversenyen énekelte. 1893-ban férjhezment. Férje, mint tényleges huszáralezredes, mindjárt a háború kitörésekor a harctérre ment s 1915 januárjában ő is követte. Ez időtől kezdve 1918 májusáig, mint önkéntes ápolónő a harctéren teljesített szolgálatot. Férje oldalán bejárta Galiciát s az oroszországi harctereket. Az 1918-as megszálláskor, a család régi hosszúaszói birtokán maradt, tüntetőleg hangoztatva magyarságát, mikor a románok a környékben lévő állami iskolákat megszüntették, saját költségén állított fel iskolát. Ez időtől kezdve állandóan csendőri őrizet alatt állott. 1922-ben birtokát elvették és Erdély területéről kitiltották. Férje 1922-ben, a háborúban szerzett betegségében meghalt. Irodalommal már leánykorában kezdett foglalkozni, több munkája jelent meg az erdélyi lapokban és háború alatt az *Ellenzék* című erdélyi lapnak havi tudósítója volt. 1914-ben jelent meg az első novellás könyve *Típusok* cím alatt, a Légrádi testvérek kiadásában, majd ugyanitt szintén 1914-ben, *Jövő asszonya* című regénye és 1918-ban *Tábornokné naplója* című

könyve a Pallas kiadásában. 1925-től a Budapesti Hírlap, Magyarország, Nemzeti Újság, Új Idők részére ír novellákat és cikkeket. Ezenkívül dolgozik a Magyar Lányok és Tündér Vásárnak is. Társelnöke az erdélyi Szilágyi Erzsébet Nőegyletnek, a TESz választmányának, a Magyar írók Klubjának, a MANSznak és elnöke a MOVE Nőcsoportjának. Olaszországban és Ausztriában tett nagyobb utazásokat.

Ilosvay Rózi színésznő, született Budapesten 1901 október 2-án. A négy polgári befejezése után Rákosi Szidi színiiskolájába iratkozott, de már 6-tól 10 éves koráig többször szerepelt a dobogón. Így *Vrabély A mi legdrágább kincsünk* című darabjában is az Urániában. A színiiskola befejezése után a Modern Színpadhoz szerződött. Első fellépte a Belvárosi Színházban Szép Ernő «Május» című darabjában volt. 1920-ban *Tamási Pál* zeneszerző felesége lett, akitől 1922-ben elvált és 1923-ban férjhez ment *dr. Szász György*hez, a kereskedelmi bank igazgatójához. 1924-től felváltva játszik a Renaissance, a Víg és az Újszínházban. Főbb szerepei: *Gyermektragédia-a leány testvér*, *Buta ember-Renée*, *Teribe*, *Noé bárkája-Liselótt*, *Lila akác-Tóth Mancsi*, *Csipke-Brigitta* stb.

Ilovsky Józsefné, leányneven *váradvelencei Ambruss Camilla*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Először tanítónői oklevelet szerzett, azután a Színművészeti Akadémia mellett, ahol *Császár Imre*, *Csillag Teréz* és *Ujházy Imre* voltak tanítómesterei, elvégezte a Képzőművészeti Akadémiát. 1914-től 1922-ig állandó kiállítója volt a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalón-

nak. Megmintázta *Császár Imre*, *Vázsonyi Vilmos*, *Psylander*, *Ilovsky János* s a politikai és társadalmi élet több kiváló tagját. 1920-ban férjhezment *Ilovsky József* külügyminiszteri főtisztviselőhöz.

F. Ipolyi Valéria, született Újvidéken. Zenei tanulmányait középiskolái elvégzése közben kezdte *Heller* karnagnál, aki *Reinecke* tanítványa volt. Később beiratkozott a budapesti Zeneművészeti Főiskolára, ahol *Szendy Árpád* növendékeként szerzett oklevelet. Művészi pályafutását még növendék korában kezdte *Geyer Stefi* mellett, akivel olaszországi hangverseny turnéra ment. Hazatérte után rövidesen önálló hangversenyt rendezett Újvidéken szép siker mellett. Később az ország minden nagyobb városában adott hangversenyeket. Sokat játszott fivéréivel, a szerencsétlen végű *Ipoly Lászlóval* és *Ipoly Istvánnak* a budapesti vonósnégyes tagjával. Olaszországban Trieszt, Milánó, Firenze, Velence, Livorno és Pizában adott nagy-sikerű hangversenyeket, úgyszintén hazajövetele után Budapesten is. Férjhezmenésével abbahagyta a hangversenyzést s azóta csak pedagógiával foglalkozik. Több kiváló muzsikust nevelt, így *Arányi Hortenset*, *Lorenz Ilonkát* és fiát *Földes Bandit*.

kisasszony falvi özv. Istvánffy Gyulané, leányneven *Márky Gabriella* tanár és író, született Nagyszalontán. Férje polgári iskolai szakfelügyelő, etnográfus és tankönyvíró, a 11. oszt. hadiékítményes polgári érdemkereszt tulajdonosa volt. Iskoláit Budapesten végezte. Tanítónői oklevelet, az Angolkisasszonyoknál tanárnői oklevelet szerzett. 17 évig tanított az Erzsébet-nőiskolában. Szépirodalmi, pedagógiai és tankönyvírói munkássága

egyaránt jelentős. Több tárcája és három regénye jelent meg az *Aradi Közlönyben*, több novellája a *Liptói Hírlap* és *Garamvidékében* s pedagógiai cikkei a *Néptanítók Lapjában*.. Az *Athenaeum* kiadásában társszerzőkkel jelent meg *Irálytan és költészetten* s a *Magyar irodalom története* című tankönyve. 1926—27-ben szerkesztője volt a *Katholikus Háziasszonyok Lapjának*, ugyanakkor vezette a *Nemzeti Újság Háziasszony* című rovatát, hetenként vezércikkkel. Az *Egészségügyi Alkalmazottak Lapjában* jelent meg egy hosszabb tanulmánya a *Nő szerepe a keresztény szociális politikában* címmel. Örökös elnöknője a Szociális Misszió miskolci iskolai szervezetének, elnöknője a Keresztény Nő Táborpártnak, országos főtítkára a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének és választmányi tagja a Katholikus Háziasszonyok Országos Egyesületének.

szentgyörgyi **Jablánczy Gézáné** *Schneider Irma Mária*, született Budapesten. Iskoláit magánúton végezte. Közben a Nemzeti Zenedének is növendéke volt. Itt oklevelet is szerzett. Állandóan jótékonykodik. A VIII. kerületi Városi Vöröskereszt Választmány elnöknője, ugyancsak a VIII. kerületi Városi Vöröskereszt Választmány serdülő leánycsoportjának elnöknője, továbbá a San Marcó hercegnő által létesített gyógyíthatatlan betegek intézetének erkölcsi és anyagi támogatója. Férje ny. hadbiztos-ezredes.

Jacobi Elza szobrászművész, született Budapesten. Középkisiskolái elvégzése után az Ipariskolát végezte el, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Sidló Ferenc* szobrászművész növendéke lett. 1930-

ban a tavaszi Szinnyei-kiállításon szerepelt egy női fejével, majd 1931 januárjában a Nemzeti Szalon Új Művészek Egyesülete kiállításán egy női aktjával aratott igen szép sikert.

Jakab Terka zeneszerző, született Borosjenőn. Iskoláit Nagyszalontán végezte. Zenetanulmányait Nagyváradon kezdte, a Zeneművészeti Főiskolán folytatta s 1925-ben a bécsi Zeneakadémián nyert zongoratanári oklevelet. Gyermekkora óta foglalkozik zeneszerzéssel. Legelső műve bemutatása majdnem gyermekkorában volt Nagyváradon a Vigadó Varietében, ahol a művet két hónapig műsoron tartották. Később Budapesten megzenésítette *Zsolt Béla*, *Nadányi Zoltán*, *Tabéri Géza* stb. verseit. Szerzeményei többször szerepeltek hangversenyek műsorán, legnagyobb sikerét *Fecske elfut a szárnyán* című *Szép Ernő* versére írt zenéjével aratta. 1922-ben önálló szerzői estje volt a Zeneakadémián és 1931-ben a Rádióban, ahol műveit állandóan műsoron tartják.

kézdiszentléleki **Jákó Margit**, született Nagyikindán. Iskoláit Budapesten végezte s itt tett gimnáziumi érettségit is. Közben zongorából is elvégezte tanulmányait, Gobbi Henrik és Sauer Emil tanítása mellett. Több hangversenyt adott jótékony célra. 1920 dec. 6-án a magyar honleányok nevében ő adta át Horthy Miklós kormányzónak ünnepi beszéd kíséretében a magyar nők Szűz Máriás zászlóját. Irodalmi téren is működik. A Nemzeti Újságban cikkei, s az Ország Világban elbeszélései jelentek meg. 1917-ben az Athenaeum kiadásában jelent meg «József főherceg» című könyve, míg «Livia Alexandrovna» című

regénye folytatásokban jelent meg az Ország Világban. Öt kiadást ért «Múlt, Jelen és Jövő» című könyve a Stádium kiadásában. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egyesület, Pro Hungária és a MANSz-nak.

Jámbor Ági, zongoraművész, született Budapesten. Tanulmányait párhuzamosan folytatta zenetanulmányait. Már hároméves korában hegedűt és négy és fél éves volt, amikor rendszeresen kezdett zongorázni. A zongorázás elemi részébe édesanyja vezette be, majd *Braun Paulo* tanította, kinek vezetése alatt végezte el a Zeneművészeti Főiskola osztályait. Tanult *Weinernél*, *Kodálynál* is, majd *Fischer Edvin* Berlinbe vitte ki, előadások tartására. Emellett még rengeteg zenei tanulmányt folytatott és folytat a berlini főiskolán. Első fellépése a Zeneművészeti Főiskolán a Kőszeghy quartettben evő szereplése volt. Első önálló hangversenyét Bécsben tartotta 1923-ban a Mittlerer Conzerthausban. Már akkor a 13 éves kislányról, nem mint csodagyermekről, hanem mint komoly művészről írtak kritikát a bécsi lapok. Azóta egyik szerződés a másikat követi, s a fiatal művésznő mindenütt megbecsülést és dicsőséget szerez a magyar művészi névnek.

Jámborné Reisz Olga, zongorapedagógus, született Budapesten. Tanulmányait az azóta megszűnt, Tandelféle német felsőbb leányiskolában végezte. Ezzel párhuzamosan végezte a Zeneművészeti Főiskolát, ahol *Chován és Szendy* növendéke volt. Zenetanárnői oklevele elnyerése után zeneiskolát nyitott, amely az első áll. eng. iskolák egyike volt Budapesten. Ezt az iskolát

a kommun kitöréséig tartotta fön. Azóta csak maga tanít. Igen sok olyan növendéket nevelt, akik már jó hírnevet szereztek maguknak, egyrészt mint pedagógusok, másrészt mint művészek. Pl. *Hevesi Piroska*, *Kende Hilda*, *Ötvös Adorján*, *Frisch Vilma* stb.

Jámbor Piroska, a *Nemzeti Zenede zongora tanára*. Született Budapesten. Iskoláit az Erzsébet-gimnáziumban végezte. Utána a Nemzeti Zenede növendéke lett. Tanárai voltak *Thomka István* és *Aggházy Károly*. 1913-ban végbizonnyítványt nyert, mely után azonnal ki nevezték a Nemzeti Zenede helyettes tanárának. Tanulmányai folytatása végett a következő évben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, hol *Kabos Ilonka* tanította. 1920-ban tanári diplomát nyert. 1923-ban az énektanári diplomát is megszerezte. 1920 óta a Nemzeti Zenede zongora főtanszak tanára.

Jármay Ferencné Bokor Anna, született Baján. Iskoláit Budapesten végezte az Angolkisasszonyoknál s ott szerzett polgári iskolai diplomát is. 1908-ban férjhezment *Jármay Ferenchez*. Két lánya közül az idősebbik 1930-ban kitüntetéssel doktorált a filozófiai szakon. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének és a Katholikus Tanítók és Tanárnők Egyesületének.

Jármay Karola színművésznő, született Szegeden. Középfelsőelvégezte után, *Rákosy Szidi* színiiskolájának növendéke lett, ahonnan a Terézköri Színpad szerződtette. Eleinte operetekben, prózai darabokban egyaránt fellépett, az utóbbi időben azonban kizárólag énekes naiva szerepeket játszik. Első sikerét színinövendék korában

aratta *Törzs Jenő* vidéki turnéján, *Molnár Ferenc*, *Ibolya* című darabjában. Legjobb szerepei: *Harmath Imre-Léda*, *Molnár Ferenc-Hattyú* és *Nagy Endre-Modell* című kis operettjének címszerepe. A kabaréművészet egyik legtehetségebb finom játéku reprezentánsa.

dr. Jármái Károlyné, leányneven *Kallós Júlia* író, született Budapesten. Iskoláit a Csalogány-utcai tanítónőképzőben végezte, ahol 1907-ban nyert tanítónői oklevelet. Tizennyolcéves korában kezdett írni. Első írásai Erdélyben, a Szászváros című lapban jelentek meg, melynek hamarosan belső munkatársa lett. Később dolgozott a Szászváros és Vidéke című lapnak is. 1912-ben férjhezment *dr. Jármái Károly* főiskolai tanárhoz. A háború alatt több budapesti úriasszonnyal egy 14 ágyas hadikórházat alapított és tartott fenn. Közben, hosszabb időt töltött férje mellett is a galíciai fronton. Ez idő alatt irodalmi munkássága teljesen szünetelt. 1927-ben kezdett újra írni. Azóta dolgozik a *Magyarság*, *Képes Krónika*, *Tündér Vásár*, *Magyar Lányok* című lapokba, hová novellákat, riportokat, verseket, illetőleg meséket ír. Első regénye 1927-ben jelent meg, *Lépésről lépésre* címmel. 1919-ben a kommün bukása után megalakította az első magyar úri hölgy kasszinót, mely Budai Nők Köre néven egyike a nagyobb nőegyesületeknek s jelenleg mint a Budai Polgári Kör hölgyosztály működik. Sajtó alatt van *Asszonyi Elet* című regénye. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául, és angolul. A Budai Polgári Kör hölgyosztályának alelnöke. Édesapja néhai *Kallós József*

statisztikai tanácsos. Egy leánygyermek anyja.

Jászai Mari, a nagy tragika, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Ászáron Komárom megyében 1850 február 24-én, meghalt Budapesten 1926 október 5-én. Borzalmas nélkülözések, koplalások, fázások után 5 éves korában, édesanyja halála után, mostohája ütéseitől, kínzásaitól elgyötörtén elkerült apja házából. Ebben a korban, amikor rendszeren még a legszegényebb gyermek is játékszerről álmodik és ha mással nem, kócból és rongyból összetákolt babával játszik, a kis *Mari* már idegen ház cselédje volt és idegen gyermekek kezéből kívánta ki a játékszereket. Élete e szaka csak annyiban volt boldogabb a szülői házban töltöttnél, hogy nem verték. Ettől eltekintve sorsa épen úgy nélkülözés volt, mint ott. Emlékirataiban elmondja, hogy padlásszobácskájában, ahol legfeljebb 3—4 órára húzódhatott meg, éjjelente a patkányok lerágták a haját. E tetet-lelket ölő szörnyű kornak egyetlen vigasza volt a *betű*. Gazdája gyermekeinek képeskönyveiből és elszaggatott iskola könyveiből önmagától tanult meg olvasni. S mikor az évek múlásával iskolába járhatott, elfelejtette élete szörnyű szenvedéseit és megpróbáltatásait s teljes lélekkel belemerült a tanulásba. Természetesen iskolába járása ideje alatt is magának kellett elartania magát. Ez időben is egy úri család kis cselédje volt, ahol cipőket tisztogattott és a gyermekekkel játszott. E hányatott gyermekek után még hányatottabb lett leányéveinek első része. Egy csomó erre-arra, jobb és rosszabb helyen való szolgálat után, melyek alatt Bécsbe is elvetődött, 1866-ban a porosz-

osztrák háború ideje alatt, mint egy az éhezés azonban ennek ellenére tomarkotányos cselédje belesodródott a vábbra is jóbarátja maradt, mert a 70 katonák küzdelemmel, nélkülözéssel, forint nem volt elég arra, hogy akkor veszedelemmel teljes életébe. Együtt már gyorsan változó szerepeinek díszruháiról gondoskodhasson. 1872-ben állt velük a táborokban, együtt hált velük az istálló piszkos szalmáján, vagy az árkokban, együtt örült a győzelmeknek és együtt szenvedett a szenvedőkkel. A königgrätzi csata után a visszavonulás nehéz napjaiban önfeláldozó viselkedésével annyira kitüntette magát s annyi jót tett a sebesültekkel, hogy azok pénzüket egy részét összeadva, 300 forintot ajándékoztak neki. Ezzel a 300 forinttal Bécsbe került, ahol életében először ruhákat és cipőket vett magának s ahol először kóstolta meg a jól felöltözöttség gyönyörűségét. Onnan rövid időre haza, majd *Hubai Gusztáv* Székesfehérvárra állomásozó vándortársulatához került, hogy valóra váltsa élete nagy álmát és színésznő legyen. Első fellépése a *Peleskei nótárius* egy kis néma szerepében volt. Innen Budára került Dényi társulatához, ahol azonban már fizetést is, sőt az ő igényei szerint óriási fizetést, havi 20 forintot kapott. Fizetés ellenére is azonban, mert jószíve miatt a pénz nem soká tartott ki nála, meg mert színpadi ruháit is fedeznie kellett, rettenetes sokat éhezett és nem egyszer az utcán vette fel a sajtéhéjakat és kenyérdarabokat. Ez időben került össze *Kassai Vidorral* s hamarosan a felesége is lett. 1869-ben férjével együtt szerződött Fehérvár Antal kolozsvári társulatához. Itt első fellépése a *Debora* című szomorújátékban volt s utána a *Hazában* már nagy sikert aratott. E két darab után hamarosan kedvence lett a kolozsvári műértő és kényes ízlésű közönségnek. Itt már 70 forint havi fizetése volt,

az éhezés azonban ennek ellenére tomarkotányos cselédje belesodródott a vábbra is jóbarátja maradt, mert a 70 katonák küzdelemmel, nélkülözéssel, forint nem volt elég arra, hogy akkor veszedelemmel teljes életébe. Együtt már gyorsan változó szerepeinek díszruháiról gondoskodhasson. 1872-ben állt velük a táborokban, együtt hált velük az istálló piszkos szalmáján, vagy az árkokban, együtt örült a győzelmeknek és együtt szenvedett a szenvedőkkel. A königgrätzi csata után a visszavonulás nehéz napjaiban önfeláldozó viselkedésével annyira kitüntette magát s annyi jót tett a sebesültekkel, hogy azok pénzüket egy részét összeadva, 300 forintot ajándékoztak neki. Ezzel a 300 forinttal Bécsbe került, ahol életében először ruhákat és cipőket vett magának s ahol először kóstolta meg a jól felöltözöttség gyönyörűségét. Onnan rövid időre haza, majd *Hubai Gusztáv* Székesfehérvárra állomásozó vándortársulatához került, hogy valóra váltsa élete nagy álmát és színésznő legyen. Első fellépése a *Peleskei nótárius* egy kis néma szerepében volt. Innen Budára került Dényi társulatához, ahol azonban már fizetést is, sőt az ő igényei szerint óriási fizetést, havi 20 forintot kapott. Fizetés ellenére is azonban, mert jószíve miatt a pénz nem soká tartott ki nála, meg mert színpadi ruháit is fedeznie kellett, rettenetes sokat éhezett és nem egyszer az utcán vette fel a sajtéhéjakat és kenyérdarabokat. Ez időben került össze *Kassai Vidorral* s hamarosan a felesége is lett. 1869-ben férjével együtt szerződött Fehérvár Antal kolozsvári társulatához. Itt első fellépése a *Debora* című szomorújátékban volt s utána a *Hazában* már nagy sikert aratott. E két darab után hamarosan kedvence lett a kolozsvári műértő és kényes ízlésű közönségnek. Itt már 70 forint havi fizetése volt, munkálkodása egyetlen csodálatos, gyógyító diadalút volt. Olyan diadalút, melyen színésznő ő előtte nálunk még nem járt s amelynek ragyogása hosszú időre követendő példát mutat utódainak. Azok közül a sajnos nagyon kevesek közül való volt, akik sohasem játszották szerepeiket, hanem mindig mindenben maradék nélkül adták önmagukat. Az ő munkája nem színészi teljesítmény volt, hanem egy darab igazi, hamisítatlan élet. Sohasem járt kitaposott utakon, épen azért határtalanul bántotta, ha azt mondták róla, hogy játéka iskola-példája a klasszikus színészetnek. «Én nem vagyok klasszikus — mondta egy alkalommal egy hízelgő kritikusként — én . . . én vagyok» . . . Játéka, stílusa, egyénisége, hangja, művészete nem hasonlított soha senkiéhez, még nagy francia elődeihez sem, bár ezt sokszor mondták róla. Az igazi nagyok, az egész művészek sajtóságaképen, soha semmi-féle szerepet nem kicsinyeit le és egy-forma művészettel, kedvvel, elmélyülés-

sel játszott a legkisebb és a legnagyobb szerepeket. Annyira művész volt, hogy művészete miatt nem tudott ember lenni. A való életben, a nappalokban elfelejtette emberi és főként asszony! voltát, nem törődött a külsejével, nem öltözködött, nem bánta, ha csúnyának mondták, nem bánta, ha nem tetszett, mert idege, élete, akarata, tehetsége csak szerepei számára volt s csak akkor nyílt ki nagynek és tökéletesnek, egésznek és utolérhetetlennek, ha a színpadra lépett. «A színpadon mindig otthon vagyok és mindig tudom, mit kell tennem — mondta egy alkalommal —, de a való életben soha» . . . Korának és még utána messze kornak nemcsak utolérhetetlen színésznője, hanem utánozhatatlan szavalója is volt. — Életem egyik legszebb és legfelejthetlenebb élménye az az est, amelyen a Nemzeti Színház összehúzott függönyei előtt, a karosszékben ülő *Jászaitól* a *Szózatot* hallottam. Ült minden póz nélkül és csendesesen, egyszerűen beszélt. *De úgy beszélt, hogy a nézőtérben minden embernek megállt a szívdobogása s amikor az utolsó sor után: «Itt élned-halnod fele!», lassan felállt, minden arcon végiggördült a könny és minden ember jobbnak s igazabb magyarnak hitte, érezte magát.* — A versek, amelyek az ő interpretálásában kerültek a közönséghez, hetekre olyan élményt adtak, amelynek a hatása alól lehetetlen volt a szabadulás. A leg-tökéletesebb *Petőfi* interpretor volt s hogy *Petőfi* csillaga ez időben olyan magasra szökött és ismerete olyan általános lett, nagy részben neki köszönhető s ez a két külön-külön is egész embert követelő művészi teljesítmény még mindig nem tudta kimeríteni, még mindig

Állandóan írt verseket, cikkeket, több könyvet, amelyeknek minden sora azt bizonyítja, hogyha nem lett volna színész, mint író is a legelsőik közé emelkedik. A Petőfi Társaság tehát nemcsak Petőfi kultuszának újjáélesztése körül szerzett érdemeit jutalmazta akkor, amikor 1908-ban tiszteletbeli tagjává választotta. 53 éves színészi múltja alatt minden szerepet játszott a Nemzeti Színház színpadán s mindent úgy játszott, hogy azt utána csinálni nem, csak utánozni lehet. 1922 január 6-án ünnepelte az ország a Nemzeti Színház színpadán művészi jubileumának 50. évfordulóját. *Erről, ezt írja emlékirataiban. «Mindig undorodtam a jubileumtól, az élve eltemesztől. Es most engem is elért a végzetem. Agyonjubiláltak . . . Miért? Mindig azt tettem, ami jól esett, és mindig úgy éreztem, hogy helyesen tettem. Ezért, nem érdemiek ünneplést. Csak követésre méltó példa vagyok. Mindent magamnak, magamért tettem, ezért Voltak sikereim».* Ezután már csak ritkán s legutoljára 1925 december 3-án lépett fel az *Aranyember-Teréza* mama szerepében. 1926 október 5-én halt meg. Sírját az egész ország gyásza és könnye kísérte abba a sírgödörbe, amelyet a régi Nemzeti Színház lebontott köveivel rakott ki s amely fölé a régi Nemzeti Színház egyik oszlopából saját maga faragtattott sírkövet. Emlékiratai halála után jelentek meg. Ez emlékiratokat 1925-ben öccse házában, Rábatamáson e sorokkal végezte be: «Az élet rejtelmes törvényszerűsége folytán a dolgok úgy végződnek, ahogy elkezdődtek. A homály, amely bölcsőmet fedte, borítja be nemcsakára halálos ágyamat is. Forgácszedéssel kezdtem a győri ácstelepen, csibeete-

téssel végzem Rábatamásin. Ami közbeszik: rövid felrepülés volt a fénybe, ahonnan nemsokára vissza kell szállnom az örök homályba» . . . *Bozzay Margit.*

Jáger Gy. Vilmosné, leánynéven *Clauser Margit* énektanárnő, született Kolozsváron. Középkolói elvégzése közben folytatta zenei és énektanulmányait *Farkas Ödön* konzervatóriumában. Férjhezmenése után Budapestre került, ahol különböző olasz mestereknél, a Nemzeti Zenedében és később Münchenben és Grácban is tanult. A Zene-művészeti Főiskolán nyert tanári oklevelet. Több hangversenyen szerepelt idehaza, de szerepelt külföldön is: Münchenben, Grácban és több német városban. Legszívesebben pedagógiával foglalkozik. Előbb magánórákat adott, 1924-óta pedig a székesfővárosi felsőbb zeneiskola tanára. Tanítványai közé tartoznak: *Brezó Margit, Weigand Tibor, Paul Kettenbach,* a belgrádi Stúdió énekese és még számosan, akikkel igen szép eredményt ért el.

Jellencz Margit tanárnő, született Budapesten. A tanítónőképzőt a budapesti Ranolder-intézetben, a polgári iskolai tanárképzőt Kőszegen a szent Domokos-rendi intézetben végezte, ahol tanári oklevelet, míg a Nemzeti Tornaegetben testnevelési tanári oklevelet szerzett. A székesfőváros szolgálatában különböző iskolákban tanított. 1919-től 1923-ig testnevelési szakfelügyelő volt. 1912—13-ban Dániában a tornát, 1927-ben Svájcban Oskar Mayer dr.-nál, Berlinben Klapp professzornál a gyógytornát tanulmányozta. Torna-ünnepélyeket, versenyeket és iskolákat tanulmányozott Turinban, Kölnben, Berlinben és Bécsben és jelen volt az

amsterdami ohmpiáson. 1925-óta a Testnevelési Főiskola tanára s a Lajosutcai polgári leányiskola földrajzi és tornatanára. Irodalmi működése jelentős. Testnevelési irányú cikkei jelentek meg napilapokban, a Magyar Asszonyok Lapjában és a Testnevelésben. Előadásokat tartott a MANSz-ban a Leánykörök vezetőinek testnevelési feladatairól. 4 éven át vezette a Kath. Tanítónők testnevelési tanfolyamát. A rádióban a Magyar Nő Sportja címen és a Kath. Pedagógiai Kongresszuson a Sportoló Kath. Nők címen tartott előadást. Testnevelési tanfolyamokat tartott Budapesten, Kőszegen és Sopronban szerzetes nők részére. Önálló munkái közül jelentősebbek: «Vázlatok» című könyve, melyet a székesfőváros iskolái részére állított össze, «Vezérfonal a gimnasztika tanításához» és «Gimnasztika elméletben és gyakorlatban», melyeket Brunner Éva közreműködésével írt. Előadója a székesfőváros által létesített óvónő-továbbképző tanfolyamoknak.

özv. Jendrassik Ernőné, leánynéven *Borhegyi Klára,* született Budapesten 1892-ben. Iskolái elvégzése után a Zene-művészeti Főiskola énektanszakát végezte. Először *Schmall Reynold* építész felesége volt, aki elesett a világháborúban. Ezután 1921-ben *Jendrassik Ernő* egyetemi tanárhoz ment. Mint hangversenyénekesnő többször szerepelt oratóriumi hangversenyeken s önálló hangversenyeken Budapesten, külföldön, többször jótékony célra is. Legnagyobb érdeklődése a zenén kívül a virág, kertjében egyedül ápolja a legritkább és legszebb virágokat. Három gyermeke van.

nagyjesseni Jeszenszky Ignácné, leánynéven *Tirpák Irén* ny. tanárnő,

írói néven: *Jeszenskyné T. Irén*, született Szécskeresztúron. Iskoláit Rozsnyón kezdte, Kassán folytatta és az Erzsébet Nőiiskolában Budapesten fejezte be, ahol tanárnői oklevelet is nyert. Iskolái elvégzése után férjhez ment *Jeszenszky Ignác* evangélikus espereshez. A társadalmi mozgalmakba 1889-ben kapcsolódott, amikor Nagyikindán a Humanitás Nőegyesületbe bevezette a magyar nyelvet és a magyar szellemet. A háború alatt az ottani Vöröskereszt kórház vezetését vállalta és tartotta meg a háború végéig, mely működéséért két kitüntetést kapott. 1900-ban megszervezte a torontali háziipari és annak termékeit a párisi kiállításra küldte, ahol díszoklevelet nyert. 1904-ben a kultuszminiszter kinevezte a nagyikindai polgári iskolához tanárnőnek s ezen minőségben 28 évig dolgozott. Egész meneküléséig alelnöke volt a Délvidéki Polgáriskolai Egyesületnek, melyben több előadást is tartott. Ottani munkálkodásának nemzeti szempontból kiemelkedő ténye a magyarosítás. Első cikkei 1888-ban a Magyar Nyelvőrben jelentek meg. Később dolgozott a székesfőváros majdnem minden nagyobb lapjában és a vidéki lapokban is. Munkái főleg ifjúsági tárgyúak. 16 ifjúsági regényt írt, melyek részben Singer és Wolfner, részben a Dante kiadásában jelentek meg. Önálló munkái: *Intézeti leányélet*. Szabadsajtó kiadása, *Tündérszárnyak*- Szabadsajtó, *Ahol a szívek találkoznak*, *Rege a múltból*, *Pentelei kastély*, *A titokzatos kéz*, *A megbékélt szívek*, *Vera és Verka*. Singer és Wolfner kiadása, *Az új otthon*. Dante kiadás, stb. Meséinek száma meghaladja a kétszázat. Négy ifjúsági színdarabot írt, melyeket a fővárosi iskolákban és vidé-

ken most is előadnak. Ezek: *Mesél a Balaton*, *Meseország*, *Petőfi*, *Mikulás*. Hét gyermek anyja. Férje főesperes, ismertnevű író, tudós, nemzetgazdász volt aki irodalmi és közgazdasági munkálkodásáért több kitüntetést kapott, s akinek munkái külföldön is megjelentek. Tagja és pénztárosa a Magyar írónok Körének, a Magyar Nemzeti Szövetség Női osztályának, a Pro Hungária Nők Világszövetségének s elnöke a Pro Hungária sashalmi csoportjának.

fancsali prózések **Joób Ida**, született Budapesten. Iskoláit Zircen, az állami nevelőintézetben végezte. Apja *fancsali Joób Károly*, az Egyesült Budapesti Takarékpénztárnak vezérigazgatója volt. A család nemessége 1428-ból *Zsigmond királytól* ered. Évekkel ezelőtt az előkelő társaság ünnepelt tagja volt.

fancsali prózések özv. **Joób Károlyné**, leánynéven *Laporte Hermin*, született 1850-ben Tarnopolban, Lengyelországban. Édesapja, aki a 10-es honvédhuszárezred főhadnagya volt, ott állomásozott. Édesanyja néhai *Milián Mária*. Középiszkoláit Aradon végezte. Iskolái végeztével, szinte gyermekfejjel ment férjhez *Joób Károlyhoz*, az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár vezérigazgatójához. Két gyermeke van, fia *Aladár* ezredes és lánya *Ida*.

Jókainé *Laborfalvy Róza* színművésznő, született Miskolcon 1817 április 8-án, meghalt Budapesten 1886 november 20-án. Székely nemesi családból származott s kora gyermekkorától kezdve nagy vonzódást érzett a művészetek, különösen pedig a színművészet iránt. Minden nevezetesebb előtanulmány nélkül 1883-bari *Laborfalvy Róza* név alatt Budán színpadra lépett. Első szerepe a

Benjámín Lengyelországban, vagy a 8 garasos atyafi című színmű *Náni* szobaleánya volt. Ennél a társulatnál működött az időben a híres *Kántorái* is, aki megszerette *Rózát* és szabad idejében állandóan tanította. A társulat egy székesfehérvári szereplése alatt *Kántorné* néhány szerepét *Róza* játszotta el, olyan sikerrel és olyan rutinnal, hogy Budára való visszatérésük után maga *Kántorné* is a legteljesebb megelégedését fejezte ki a művészi teljesítmény felett. 1837-ben a Nemzeti Színház megnyitásakor *Antónia-Belisar* szerepében aratott kivételes sikert. Sikereit nemcsak tehetsége tette indokolttá, hanem gyönyörű megjelenése, kifejező mozdulatai és modulációkra képes mély zengésű hangja is. Sikerei csúcspontján 1848-ban, a nagy mesemondó, *Jókai Mór* felesége lett. 1859-ben visszavonult a színpadtól, mely után utolsó fellépésén, 1883 nov. 30-án, művészi pályafutásának félszázados évfordulóján kívül, csak jótékonycélú előadásokon szerepelt. Ez évfordulón *I. Ferenc József*, a koronás arany érdemkeresztet adományozta neki. Temetése a Nemzeti Színház előcsarnokából *Paulay Ede*, *Ábrányi Kornél* és *Lukácsi Sándor* búcsúbeszéde után a nemzet őszinte résztvéte mellett ment végbe. Főbb szerepei: *Bánk bán*-Gertrudis, *Stuart Mária*, *Zrínyi Anna*, *Kártyavetőnő*, *Gémea*, *Dalma* s az összes Shakespeare drámák hősnői.

Jókainé Nagy Bella, színművésznő, született Jákon 1879 június 4-én. Iskoláit Óbudán végezte s már az iskola-padban feltűnt szavaló és színjátzó képességével. A kereskedelmi iskola elvégzése után *Rákosi Szidi*, majd később a Színművészeti Akadémia növendéke

lett. Első fellépése az óbudai Kisfaludy Színházban *Sudermann-Otthon* című drámájában volt 1898 november 26-án. 1899-ben a Vígszínházban, *Jókai Apotheozisát* szavalta olyan sikerrel és kifejező erővel, hogy utána a Vígszínház leszerződött. Még ez év őszén *Jókai Mór* felesége lett és búcsút mondott a színpadnak.

Juhászné Ráth Olga, festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit, valamint művészeti tanulmányait előbb magánúton, később az Iparművészeti Főiskolán *Udvary Géznál* folytatta és végezte. Először 1917-ben szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán néhány akvarelljével. Atyja, néhai *dr. Ráth Zoltán* egyetemi tanár, statisztikai nemzetgazdasági író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Férje *dr. vitéz nemes Juhász Jenő* ügyvéd, író és festőművész, aki a világháborúban 3 évig teljesített katonai szolgálatot s aki vitézségéért a nagy- és kisezüst vitézségi érmet, bronz és ezüst Signum-Laudist a kardokkal és a Károly-csapatkeresztet kapta. Tagja a Magyar Képzőművészek Egyesületének és a Nemzeti Szalonnak.

jungfelsi Jung Rózsa, zenetanárnő, született Hódmezővásárhelyen. Középiskoláit elvégezve a Zeneművészeti Főiskolán *Thomán István* növendéke lett. Tanári oklevele elnyerése után az esztergomi zárda ének- és zongoratanára lett. Énekelni *Kaleczkyné* vezetése alatt tanult. 1907-től 1910-ig *Lázár Piroska* leánynevelő intézetének volt a tanára. 1910-ben nyitotta meg zeneiskoláját. Tanítványai felmutatható szép eredményt érnek el.

báró Kaas Ivorné Lónyay Ilona, született 1848 március hó 20-án Beregszá-

szón, mint *Lónyay Albert* és *Kubinyi Róza* leánya. Tanulmányait magánúton végezte. Nyilvánosság előtt sohasem szerepelt a társadalmi mozgalmakban, de annál többet tett névtelenül. 1880 ápr. 28-án lett *bárá Kaas Ivor* felesége.

Kabay Györgyné, született Érsekújváron. Iskoláit ugyanott végezte. A háború alatt mint a kolozsvári katonai kórház élelmezési raktár és konyha, vöröskeresztes ellenőrző felügyelője teljesített szolgálatot. Felügyelete alatt több ezer katonai alsóruhát is varrtak, legnagyobb részét szintén önkéntes munkakerők. A varroda megszervezéséért s egyéb fáradhatatlan hazafias munkájáért a Magyar Vöröskereszt Egyesület hadi-ékképményes rendjével tüntette ki. 1918-ban az oláh megszálláskor menekülni voltak kénytelenek. 1922-óta választmányi bizottsági tagja a MANSz-nak, s ugyanaz óta elnöke az akkor megalakult debreceni műhely MANSz csoportnak is, melyek megalakításában tevékeny részt vett. 1926-óta a budapesti MANSz központi háziipari osztályai-ban *Szilágyi Gézané* segítőtársa. Férje *Kabay György* nyug. Máv. főfelügyelő, gépészmérnök.

Kabdebó Györgyi, író, született Szászrégenben, Erdélyben. Iskoláit Kecskeméten az Angolkisasszonyok gimnáziumában végezte. Édesapja *talpasi Kabdebó Lóránt* mérnök. Irodalmi munkásságát 16 éves korában kezdte, első verseit a Miskolci Hírlap adta le. Később Budapesten dolgozott a Magyar Magazinban és az Újságban. 1930-ban a Lantos Magazin belső munkatársa volt, amelynek riportokat és verseket írt. 1929-ben a berlini egyetemen mint rendkívüli hallgató, művészetet és iro-

dalomtörténetet tanult. Külföldön: Németországban és Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, angolul. Sportok közül a lovaglást űzi intenzíven. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének és a Magyar írók Klubjának.

Kabos Ilonka zongoraművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát a Verő-intézetben végezte s ezután a Zeneművészeti Főiskolán *Szendy Árpád* növendékeként szerzett 1916-ban művészi oklevelet. Első hangversenyét a Filharmonikusokkal tartotta. 1919-ben Hollandiába ment s Amszterdam, Hága, Rotterdam stb. városokban tartott meleg siker mellett hangversenyeket. Itt játszott a világhírű Konzertgebouw-orchesterrel is. Fellépett még több ízben a hágai filharmonikusokkal is. 1920-ban Németországban hangversenyezett, ahol Berlin, Drezda, München voltak sikereinek nagyobb állomásai. 1926-ban Párisba ment, ahol négy évet töltött. Ez idő alatt az összes nagyobb zenekarokkal hangversenyezett. Leginkább Bach, Mozart, Beethoven, Chopin és főleg modern magyarok így: *Bartók*, *Kodály* és *Dohnányi* műveiből adott elő. Több turnén vett részt, nemcsak francia vidéken és a Riviérán, hanem Angliában és Ausztriában is. Pedagógiával már növendék kora óta foglalkozik. A főiskola elvégzése után a Fodor-iskolában tanított, jelenleg a Nemzeti Zenede tanára. Férjhezment *Zsigmondy Gábor* zongoraművészhez.

Kacsóh Magda, a Városi Színház tagja, *Kacsóh Pongrác*, a *János vitéz* dalszerzőjének unokahúga, született Zentán. Édesapja *dr. rottenburgi Schmidt István* törvényszéki bíró, akit hatéves korában történt elvesztése után *Kacsóh*

Pongrác helyettesített. Iskoláit részben Budapesten, részben Egerben az Angolkisasszonyok felső leányiskolájában végezte, majd Nagyváradon tanítónői oklevelet szerzett. Utána Budapesten az Országos Zeneművészeti Főiskolába iratkozott, ahol énektanárnői diplomát, s 1927-ben énekesnői oklevelet nyert. Növendékével alatt a főváros kinevezett tanárnője volt. Tehetsége már kora gyermekéveiben kibontakozott. Énektanulmányait 14 éves korában mint *Paczkó Aladárné* növendéke, Nagyváradon kezdte s ugyancsak itt volt még az esztendőben első nyilvános hangversenye is. 1927—28-ban leszerződött a Kassa-Pozsony-i társulathoz operett primadonnának és végigjátszotta az összes klaszszikus operett szerepeket. 1929 májusában mint vendég fellépett a Városi Színházban *Carmen* szerepében. E fellépése után a Városi Színház azonnal leszerződtette. Zeneirodalmi téren is működött, idegen nyelvekből több dalszöveget fordított magyarra. Beszél és énekel a magyaron kívül német, francia és olaszul. Egy fia van.

Kacziány Adrienné festőművésznő, született Zentán. Iparművésznőnek készült s iparművészeti iskolát végzett. Később azonban áttért a festészetre s először *Deák-Ebner*, majd atyja, *Kacziány Ödön* festőművész tanítványa lett. 1908-ban szerepelt először a Műcsarnok tárlatán, *régi edények* című csendéletével. Sokat szerepel külföldi tárlatokon így: München, Karlsruhe, Mannheim, Nürnberg, Salzburg stb. Szívesen és szép sikerrel foglalkozik miniatűrökkel is. Nagy természetbarát.

Kaffka Margit, született 1880-ban Nagykarolyon, meghalt 1918-ban Buda-

pesten. Mint okleveles tanár 1902-ben Miskolcra kapott kinevezést. 1904-ben *Fröhlich Brúnó* felesége lett, akitől 1906-ban elvált. 1910-ben Budapestre jött és újra férjhez ment. írással, különösen versírással 1902-től foglalkozott. Versei hallatlanul finomak, tartalom és formagazdagok. Megjelent munkái: *Versek*, 1903. *Levelek a zárdából*, 1905. *Gondolatok* 1905. *Kaffka Margit* könyve. *Versek* 1906. *Csendes válságok*, novellák, 1909, második kiadás 1920. *Képzület k^dlyfia*, 1909. *Tallózó évek* Versek, 1910. *Csonka regény és novellák*, 1910. *Révnél. Utolszor a lírán*. Versek, 1012. *Süppedő talajon*. Regény. *Szent Ildefonso bálja*. Regény. *Színek és évek* Regény, 1912, harmadik kiadás, 1924. *Mária évei*. Regény, 1913. *Két nyár*. Regény, 1916. *Állomások* Regény, 1917, második kiadás, 1922. *Hangyaboly*. Regény, 1917. *Az élet útján*. Regény, 1918. *A révnél*. Regény, 1918.

Kaiser Margit, operaénekesnő, született Berlinben. Iskoláit Budapesten a Vály-úti leányiskolában végezte. 1923-ban beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára, ahol *Sik József* tanítványaként nyert operaénekesnői oklevelet 1930-ban. Első nyilvános fellépése 1928-ban volt a Zeneakadémián. Vizsgázott a *Parasztbecsület-Lola* és a *Fegyverkovácsok-Mária* szerepében. 1930 február hó 9-én fellépett a «Múlt és Jövő» kultúrestjén. Több ízben énekel a rádióban és jótékonycélú hangversenyeken.

Kalicza Erzsébet, festőművész, született Karcagon. Középiskoláit Nagyváradon végezte. A Képzőművészeti Főiskolán *Deák-Ebner* növendéke volt s 1910-ban szerepelt először a Műcsarnok tár-

latán jelentős siker mellett. Állandó kiállítója a Műcsarnok és a Szalonnak s különösen virágképei aratnak sikert. A Könyves Kálmán kiadásában megjelent reprodukciói kül- és belföldön egyaránt ismertek.

Kalina Erzsébet, hegedűművésznő, született Nagyszebenben. Középiszkoláit Budapesten végezte. Ezzel párhuzamosan zenei tanulmányokat is végzett a Zeneművészeti Főiskolán, előbb *Mámbry*, majd *Hubay* keze alatt. 1925-ben mint Haynald ösztöndíjas növendéke nyert művészi és tanári oklevelet. Első fellépése a székesfővárosi zenekar hangversenyén a Gellért-szállóban volt. Ezután Egerben adott két önálló hangversenyt és mint közreműködő több hangversenyen szerepelt sikeresen. Egyideig a Szekereszeneiskola, majd Stojanovits, később László Lilly zeneiskolájának tanára volt, de legfőképpen magán növendékek tanításával foglalkozik. Metódusa a növendék egyénisége szerint változik.

Kaliwoda Janka, született 1878-ban Letenyén, Zala megyében. Iskoláit Nagykanizsán, az óvónőképzőt Budapesten végezte. 25 esztendeje egy helyen, a Balaton-utcai székesfővárosi kisded-óvodában teljesít szolgálatot, mint fő-óvónő. A háború alatt az irgalmasrendi és helyőrségi kórházakban látogartta a sebesülteket. 1914-ben tevékeny részt vett az óvónők otthona javára rendezett előadásokon az Urániában, gyermekek által előadott számok betanításával és rendezésével. Rendez kiállításokat, amelyeken ezüstérmét és díszoklevelet kapott. Az 1910-ben rendezett Országos Kisdedóvó Egyesület kiállításán, az iskolája által kiállított anyagot az Iparművészeti Múzeumban is bemutatták. Ké-

sőbb ugyanezt az anyagot elszállították Lőcsére, ahol szintén négyhetes óvodai kiállítást rendeztek. Tagja a Kisdedóvónők Országos Egyesületének és a Budapesti Óvókörmek. A IV., V., VI. kerületben, 3 évig mint szakfelügyelő óvónő is működött. Ezenkívül tagja a Szociális Misszió Társulatnak.

Kallósné H. Adrienne festőművésznő, született 1885 június 7-én Balassagyarmaton, meghalt 1930 november 11-én Budapesten. Gyermekeveit részben édesatyja birtokán Zenta mellett, részben Balassagyarmaton töltötte. Tanítónőképzői vizsgáit Budapesten tette le. Közben zenei tanulmányokkal is foglalkozott, 1909. évben történt férjhezmenetele után pedig festésszel kezdett intenzívebben foglalkozni. Ilyen irányú tanulmányait *Bruck Hermina*, majd *Komáromi Kacz Endre* vezetésével folytatta. 1918-ban a Nemzeti Szalonban állított ki először. Pár évvel később már a Műcsarnok tárlatainak állandó kiállítója. Legutóbb az Amsterdamban rendezett nemzetközi kiállításra is meghívták. Főképpen csendélet, intériour és tabáni vonatkozású képeivel tűnt fel. Sokat járt külföldön Ausztria, Németország, Svájc és Olaszországban. A halál váratlanul még művészi fejlődésében szólította el. Utolsó festménye a *Nyár eleje* című intériour, mely még a Műcsarnok jubileumi tárlatán, 1930—31 telén, szerepelt. Szépművészeti Múzeum és több különösen budai vonatkozású képe a Fővárosi Múzeum tulajdonában van.

kövesházi **Kalmár Elza**, szobrászművésznő, született Bécsben. Tanulmányait részint Bécsben, részint Münchenben végezte. Plastikával már gyer-

mekkorában foglalkozott, a rajziskola mellett pedig Münchenben egész intenzitással a szobrászatra vetette magát. Később Flórencba ment, ahol kőfaragással kezdett foglalkozni. Szobrait nemcsak mintázta, hanem egyedül faragta márványba is. 1901-ben haza jött és kiállítást rendezett a Múcsarnokban. Mint az első magyar szobrásznő, munkáival nagy feltűnést keltett s egyik *Leány akt-ját* a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg. Ő mintázta a nógrádi *Hősök emléket* s a *Hoyos* grófi uradalom *Hősök emléket* is, melynek főalakját a Múcsarnok díjjal tüntette ki. A háború előtt Párisban fafaragással is foglalkozott, e munkája intenzív folytatásában azonban a háború megakadályozta. Ma már újra farag. Tagja az Új Művészek Egyesületének.

Kammerer Mária, festőművésznő, született Keszthelyen. Tanulmányait a Notre-Dame de Sionban végezte, s ezután a Képzőművészeti Főiskolán *Csók István* és *Glatter* növendéke volt. 1926-ban szerepelt először, egy atyjáról, *Kammerer István* huszárezredesről festett képével a Múcsarnokban. Később Angliába ment tanulmányútra s ott tartózkodása alatt festette meg *Lady Littleton* képét, aki ezt a képet a Royal British Artists Society tárlatán állította ki. 1929-ben ugyancsak Londonban, a Suffolk Street Galleries-ban állított ki óriási sikert aratott. Majdnem állandóan Angliában tartózkodik.

Kapuváryné Metykó Anna zongoraművésznő, született Budapesten. Középközpiskoláinak elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Kabos Ilonka*, *dr. Kovács* és *Stefániay Imre* tanítványa volt. Első önálló hangverse-

nyét 1922-ben tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Többször szerepelt a fővárosi zenekarral és többször jótékonycélú hangversenyeken. Pedagógiával már 14 éves kora óta foglalkozik. Szenvedélyes sportlady. Tagja a Budapesti Lawn Tennis Klubnak, több versenyen vett részt.

Karácsonyi Illy énekes színésznő, született Siófokon. Iskolai elvégzése után 1914-ben *Rákosi Szidi* Színiiskolája növendéke lett. Első vizsgaszerepe a Király Színház színpadán a *Denevér-Rosalindája* volt. E szerepében különösen énektudásával olyan sikert ért el, hogy tanárai tanácsára tovább képezte hangját, először *Wein Margit*, majd *Steiner Ferenc* kamaraénekesnél Bécsben, és később *San Marconái*, Milanóban. Énektanulmányai befejezése után Szegedre szerződött, ahol az operetteken kívül operákban is szerepelt. 1918-ban a Blaha Lujza színházban *Luxemburg grófja - Angéla* szerepét énekelte, mely után a Király Színházhoz szerződött. Vendégszerepeit a Városi Színházban és később a Blaha Lujza színházban is. 1930-ban Kolozsvárra hívták meg. Kolozsvári szerződése ideje alatt fellépett Bécsben, Ostendében, Hágában, Bukarestben és Karlsbadban. Főbb szerepei: *Carmen*, *Tosca*, címszerep, *Parasztbecsület - Santucca*, Bajazzók-Nedda, *Leány vásár ~ Lucy*, *Carevics-Szonja*, *Baba-Lancellot*, *Csárdáskirálynő-Silvia*, *Marica grófnő*, *Bolond-Bimbilla* stb.

dr. Karácson Sándorné, leányneven *Schmoll Julianna Vilma*, született Kunszentmiklóson. Férje postatitkár, erdélyi székely család sarja, aki a világháborúban több mint négy évig telje-

sített frontszolgálatot s érdemei elismerésül a kis és kétszer a nagyezüst, a bronz vitézségi érmet és a Károlycsapatkeresztet kapta. Két gyermeke van.

S. Karcag Böske zongoraművésznő, született Aradon. Iskoláit Budapesten a Málnai-féle magániskolában végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanárai voltak előbb *Székely Arnold*, majd *Thomán István*. Művészi oklevelet nyert 1925-ben. 1926-ban Bécsben *Moritz Rosenthalnál* folytatta tanulmányait, kitől megszakításokkal 1928-ig tanult. Első nyilvános fellépése 1925-ben a Zeneakadémián, első önálló hangversenye 1926-ban ugyancsak a Zeneakadémián volt. Még ugyanez évben Bécsben, 1927-ben Budapesten a Vigadóban 1928-ban ismét a Zeneakadémián hangversenyezett. Bécsben több ízben játszott a magyar és olasz követség estélyein és több jótékonycélú hangversenyen is. Közben férjhez ment *Sember Ernő*höz.

Kasics Margit, a Szociális Misszió Társulat orsz. alelnöke, született Budapesten. A felsőbb leányiskolát a Várban, a tanítónőképzőt az Angolkisasszonyoknál végezte. Később a főváros szolgálatába lépett, ahol 17 évig működött. Előbb a Kath. Nővédő Egyesület patronázsában fejtett ki karitatív működést, majd midőn *Farkas Edith* megalapította a Szociális Missziótársulatot, annak keretén belül fejtett ki fáradhatatlan munkát. 1924-ben választották meg a társulat orsz. alelnökévé. A háborúban a Szoc. Misszió Társulat öt varrodát állított fel, melyeknek szellemi vezetését teljesen ő irányította. A Döbrentei-utcai Napközi Otthon megszervezése körül is nagy érdemeket szerzett.

A misszió keretében, mint annak szervezője, s politikai működésében, mint a Keresztény Magyar Asszonyok Párt-szövetségének tagja, fejt ki működést és lett a szék. főv. törvényhatóságának tagja.

dr. Kassay Farkas Gusztávné, leánynéven *Vécsey Alice*, született Zomborban. Iskoláit ugyanott, zárdában végezte. 1919-ben férjhez ment *Kassay Farkas Győző* képviselőhöz. 1922-ben Pestre költöztek, itt hamarosan bekapcsolódott a gyermeknyaralattási akcióba, melynek később elnöke is lett. *Pierre Lottinak*, a francia írónak műveit ültette át magyar nyelvre.

dr. Kassay Károlyné, leánynéven *Kallós Irén*, született 1890-ben Budapesten. Középiszkolát és Iparművészeti Főiskolát végzett. 1920 óta dolgozik önállóan, főképp a műszövés és textiltechnikai ágban.

katina *és pielesi Katinszky Mici*, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyok Sancta Mária intézetében végezte s ott nyert tanítónői oklevelet is 1916-ban. 1918-ban kinevezték a székesfőváros Gyáli-úti elemi iskolájába tanítónőnek. 1918-tól 1921-ig pedig énekelni tanult *Csermely Gyulánétól*. Első nyilvános fellépése Szombathelyen a székesegyházban volt. Több jótékonycélú hangversenyen vett részt, mint közreműködő, többek között a soroksári templom javára a Szervita-téri templomban, a MANSz-ban stb. 1919-ben férjhezment *Krizsán Endréhez*, de házassága rövid idő után válással végződött. Sokat énekel a rádióban s az iskola keretén belüli jótékonyági hangversenyeken. A szegények és árvák felruházásának vezetője. Édesapja katinai

és pielesi *dr. Katinszky József* ügyvéd. Nemesi oklevelüket Köln város levéltárában őrzik. Egy leánygyermek van.

dr. Katona Éva, székesfővárosi tisztviselő, született Kassán. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészettan és kémiai fakultásának hallgatója lett. Doktorrá avatták 1924-ben. Utána egy gyógyszerárugyárban dolgozott, majd 1927-ben a székesfőváros szociálpolitikai ügyosztályára kapott kinevezést. Munkatársa a Nemzeti Újságnak, hová kizárólag a természettudományok körébe vágó cikkeket ír. Főbb cikkei: *Csonkamagyarországi ásatások*, mely a Nemzeti Újság által kiadott *Tíz esztendő* című munkában jelent meg s *Mit tudunk újat a földről* és a *Természettudomány haladása* című tanulmányok. Dolgozik a Képes Krónika részére is. Írással már gyermekkorában foglalkozott. Több verse jelent meg a Határszéli Újságban. Külföldön: Ausztriában, Németországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Édesapja *Katona János* nyomdatulajdonos.

dr. Kaufmann Lenke, fogorvos, született Budapesten. Iskoláit szintén itt végezte. 1922-ben szerzett orvosi diplomát a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Kórbantani gyakornok korában tért át a fogászatra. Hosszú ideig dolgozott a Klinikán, ma csak magánprakszist folytat.

Kauffmann Miklósné, leánynéven *Gutmann Aranka*, született Eperjesen. Iskoláit Miskolcon végezte. Ezzel egyidejűleg tanulta a német, angol és francia nyelveket. Tagja a Miskolci Nőegyletnek, ahol aktív munkakészsége

mindig az egyesület szolgálatában áll. Nagy irodalom- és sportbarát. Szenvdélyesen úszik és korcsolyáz. Férje, *Kauffmann Miklós*, a miskolci Schell olaj képviselő igazgatója. Nagy sportsmann.

Kaufmann Ödönné, leánynéven *Nuszbek Júlia*, a gyulai Szociális Misszió Társulat ügyvezető alelnöke, született Sarkadon. Aktuális cikkeket írt a Keresztény Nőben s a helyi társadalmi és hitbuzgalom lapokban. A Szociális Missziótársulat gyulai szervezetének megalakulása óta alelnöke. Választmányi tagja az Óvoda felügyelőbizottságának s tagja a Gyula Városi Segítő Bizottságnak.

ebesfalvi dr. Kazatsay Emilné, leánynéven *esik bibarcfalvi Lázár Jolán*, született Budapesten. Munkatársa a Mindnyájunk Lapja, a Magyar Világ, a debreceni Hajdú Föld című lapoknak, melyekbe tárcákat, verseket ír. Édesapja, Lázár István, a jónevű író, a Petőfi-Társaság tagja. Iskolás leánykorában sok díjat nyert szavaló tehetségével. Számos irredenta- és propaganda előadáson vett részt, mint szavalóművésznő. Jelenleg egyike a legtöbbet szereplő szavalóművésznőknek. Sport terén is kiváló, céllövő versenyen díjakat nyert.

Kádár Istvánná, *Zahler Erzsé* szavalóművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi után a Színművészeti Akadémia növendéke lett. Ennek elvégzésével 2 éven keresztül a Terézkörúti Színpadon működött, majd a nagyváradai színház drámai hősnője lett. Férjhezmenése óta csak interpretáló művészként működik, ezt is inkább jótékony célra. A Terézkörúti Színpadon *Nagy Endre* egyik monológiájával

debütált, azután csak egyfelvonásos színdarabokban játszott. Igazi sikereit a nagyváradi színházban aratta *Szabó Juci*, *Hat szerep keres egy szerzõt*, *Bánk bán*, *Gertrudis*, s a *Délibáb* stb. darabokban. Mint szavalóművész, különösen *Ady* műveit adja elő szeretettel. Önálló estéjét 1930 nov. 5-én tartotta a Zeneművészeti Főiskolán meleg siker mellett. Az Egyenlőség, a Budai Nőegylet estélyein és más *Ady*-estéken csaknem állandóan szerepel.

Kállay Edith, színművésznő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten a váci utcai leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Színiakadémia növendéke lett s mmt ilyen, 1928-ban megnyerte a Nemzeti Színház ösztöndíját. Tanárai voltak *Fáy Szeréna* és *Nagy Adorján*. Az akadémia elvégzése után a Belvárosi Színház szerződtette, hol a *Földnélküli János-Ameli*, *Tizennyolc évesek-Mary*, az *Utolsó kaland-Wenton* és *Napoleon-Brigitta* szerepeit játszotta. 1930-ban a Magyar Színházhoz szerződött.

Kállay Lilly tanárnő, mozgásművész, született Budapesten. Tanulmányait *Ferand Ernőnél* kezdte, majd *Hellerau*-ban és *Párisban*, *Dalcrosénál* folytatta. Sorra látogatta ezenkívül a külföld nevezetesebb hasonló iskoláit is. 1920-ban alapította iskoláját, mely 1922-óta államilag engedélyezett nyilvános jogú és tanárképző iskola. Önálló rendszere és számos nagyobb tánckompozíciója van, melyet a vezetése alatt álló *Kállay táncsoport* adott elő nagy sikerrel. Eredetileg zongoraművészeknek készült.

Kállay Miklósné, a nyíregyházi Szociális Misszió Társulat elnöke. Alapos ismerője a szegény ügynek, s neki köszön-

hető, hogy Nyíregyházán 40 szegény szülő gyermeke részesül naponta áldásos gondozásban, s hogy a Missziónak 100 szegényt ellátó konyhát is sikerült felállítania. Több magas színvonalú előadást és vásárt rendezett a Misszió népkonyhája céljaira.

Kálmán Sári, hangversenyénekesnő, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti állami felső leányiskolában végezte. 4 éves korában kezdett zongorázni. Komoly tanulmányainak első tanára *Szendy Árpád* volt. Később *Lipcsébe* ment, ahol énekelni tanult. Első nyilvános hangversenye 1924-ben volt a Zeneakadémián. Azóta minden évben tart ugyanott egy-két hangversenyt s több jótékony célú és magánhangversenyen vesz részt mint közreműködő. Nagysikerű hangversenyt adott egy amerikai hajón is, tisztára magyar dalokból és magyar szerzők műveiből. Édesapja *kisoci és szentandrászi Kálmán Gusztáv*, v. b. t. t. ny. államtitkár, édesanyja *^és-márki Késmárky Erzsébet*. Beutazta egész Európát. Beszél magyar, német, francia, angol és olasz nyelven.

zendi kis és nagykálnai özv. Kálnay Istvánná, leánynevén *nagyszöllösi Kiss Ilonka*, született *Zagyvarékason* Pest megyében. Édesapja a *Hangya* cég vezetője. Férje okleveles gyógyszerész volt. Kereskedelmi érettségit tett az Angolkisasszonyoknál. 17 éves korában, az iskolából ment férjhez. Tagja a *Vöröskereszt Kórház Misszió*nak. Nagyon sokat jótékonykodik, különösen a gyermekek körében.

Kánitz Gézané, *Hirschler Györgyike*, született *Alsódomborún*, *Muraközön*. Az állami felső leányiskolát Budapesten végezte. Zongorázni már 6 éves korában

tanult. A Fodor-zeneiskolában 1912-ben *Szilágyi Arabella* és *Z. Császár Mária* éneknövendéke volt. 1919-ben kezdett foglalkozni énekpedagógiával, melyre miniszteri engedélyt kapott. Legnagyobb érdeme a hazai énekpedagógiában, hogy a hibás hangokat egyéni módszerével tökéletesen megjavítja. E módszer szerint a színpadnak visszaadott énekes növendékeinek száma nagy.

komlói Kántor Károlyné Bugyi Piroska, született Szatmáron 1882-ben. A háború alatt a berettyószentmártoni hadiözvegyek és árvák gyámolítója volt, estélyeket, teadélutánokat rendezett és szeretetadományokat gyűjtött. 1923-ban megalakította a MANSz berettyószentmártoni fiókját, melynek azóta elnöke. Később ugyancsak ő alapította a MANSz berettyószentmártoni háznpár és kosárfonó üzemét, amely egyedüli az országban. Férje főjegyző. 2 fia van, *László*, megyei számvevő, *Sándor*, magyar kir. százados.

Kármán Erzsébet, született Budapesten. A gimnáziumot a budapesti áll. Mária Terézia gimnáziumban végezte, majd Hamburg, München, Breslau és Berlinben tanulmányozta a mozgásművészeti pedagógiát. 1920-ban Budapesten iskolát alapított. Iskolája testkorrektúrával, illetőleg bizonyos testi deformálások javításával, ezenkívül mozgásművészet és művészi témák tanításával foglalkozik. Módszere mellett már a 3—4 éves gyermekek örömmel és könnyen végzik a legnehezebb izommunkákat. E mellett tanerők kiképzésével is foglalkozik. Elénk részt vesz mindennemű szociális munkában. Választmányi tagja a Mozcsművészeti Egyesületnek, a Deutscher Gymna-

stischer Bund és a Bund für Angewandte und Freie Bewegungnak.

Kármán Gizi, operaénekesnő, született 1899 június 27-én Mosonban. Érettségit tett a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban. Eredetileg orvosnőnek készült, barátai tanácsára azonban az érettsége megszerzése után a Fodor-zeneiskolára iratkozott. Később átment a Zeneművészeti Főiskolára, ahol *de Sanctis Artúr* és *Sik József* növendéke volt. Diplomája megszerzése után a Városi Színházhoz szerződött. Főbb szerepei: *Pillangó kisasszony*, *Bohémélet - Mimi*, *Mignon*, *Carmen-Michaela*, *Bajaz-zók-Nedda*, *Cigánybáró -Saffi*, *Denevér-Adél*, *Bűvös vadász-Annusfa*, *Fidelio-Marcellina*.

dr. Keil Lórántné Faber Gaby festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Várban végezte. Festészetet *Katónáné Madarász Adelinnél*, *Kopics Jánosnál* és *Jasik Almosnál* tanult. Sokat járt azonkívül külföldön is, tanulmányúton, így Francia- Olasz- és Németországban. Hosszú ideig tartózkodott Párisban is. Nagy sikerrel vesz részt az Ernst-múzeum és a Kút kiállításain. Férje *dr. Keil Lóránt* ügyvéd.

Kelecsényi Gabriella, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte. Utána a Pázmány Péter tudományegyetemen a magyar történetszakon *Beöthy Zsolt* tanítványa lett. Legelső írása 15 éves korában *Az én világtörténelmi ideálom* címmel a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület *Olajág* című lapjában jelent meg. Az érettségi után a Középkolai Tanárok Egyesülete által rendezett versenyen nyert kitüntetést s egyetemi hallgató korában az *En Újságomba* és *Örömhírbe*

írt meséket és verseket. Még egyetemi tanulmányai alatt ment férjhez *dr. Kelecsényi János* tanár, esztétikushoz, ki egész fiatalon hunyt el. 1921-ben nyert tanári diplomát. Első regénye 1922-ben «Didó királynő» címmel, folytatásokban jelent meg az *Erő* című diáklapban s ugyanitt jelentek meg versei és novellái. 1922-től 1927-ig vezette a leánydiákok részére a lap leányrovatát. 1925-ben jelent meg első három verse a *Nyugatban: Vendégköszöntő, Nagy fal alatt és Őszi hozsanna* címmel. Dolgozott a Pesti Hírlap, Szózat, Új Idők, Tolnai Világlapja, Jó pajtás, Magyar Lányok és az Én Újságom részére. Első verseskötönyve 1928-ban jelent meg *Összetört ország leánya* címmel és sajtó alatt van *Eltévedt szív* című regénye is. Jelenleg a Pesti Hírlapba ír népszerű esztétikai cikkeket és verseket. Egy verse francia nyelven is megjelent a *Poetess Hongroises* című verskötetben. A Bethlen Gábor-kör főjegyzője, egyik megalapítója és elnöke volt a Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség Leányosztályának. Beszél magyarul, németül, franciául, olaszul, angolul és latinul. Sokat utazott Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Dániában és a Keleti tengeren, stb. Egy fia van.

Kelecsényi Mihályné somorjai Wels Gizella, született Budapesten. Iskolai tanulmányait a nagyvárad-i orsolyitarend intézetében végezte. Édesapja Wels Nándor, édesanyja Csuka Anna. Propaganda elnöke a Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének, tagja a MANSz-nak és a Protestáns Nők Szövetségének. 1918-ban Löcséről menekült a csehek elől, 1919-ben pedig, mint összekötő ellenforradalmárt, a kommunisták letartóztatták. Letartóztatása

dr. Battlay Géza királyi ügyész levele miatt történt, amelyet nem adott át a vörös örnök s amelyet — és vele 60—70 család biztosságát — csak lenyeléssel tudott megmentem. Ezért és mert Lamberkovics százados és a Ferenciek között szintén összekötő szolgálatot teljesített, a forradalmi vésztörvényszék először halálra, másodszor életfogytiglani fegyházra, harmadszor 15 évi kényszermunkára ítélte. Sok karitatív és szociális munkát végez. Férje Kelecsényi Mihály erdőtanácsos, tart. tiszt, a földművelésügyi minisztériumban teljesít szolgálatot.

dr. Kelemenné, Erdős Ica, született Bihartordán. Érettségét tett, mely után az egyetemen két évig hallgatott művészettörténetet. Münchenben a Bund für Freie Bewegung tanfolyamát végezte, s képesítést kapott a «Deutscher Gymnastischer Bund»-ba való belépésre. 1928-ban nyitotta meg mozgásművészeti iskoláját.

Kelemen Mária színművésznő, a Nemzeti Színház tagja, született Budapesten 1885-ben. Iskoláit Budapesten a Veres Pálné-utcai női képzőben végezte, ahol gimnáziumi érettségét is tett. A Zeneakadémia énektanszakát és a színiakadémiát végezte. Az Akadémiáról a Nemzeti Színházhoz szerződött, amelynek azóta tagja.

Keleti Juliska énekesnő, született Miskolcon 1885 augusztus 4-én. A Színiakadémiát Budapesten végezte, mely után 1901-ben lépett először színpadra. Ezután a Magyar Színházhoz, majd a Vígszínházhoz szerződött, mindkét helyen nagy sikereket aratva. Vígszínházi első szerepe *Kálmán Imre* operettjében a *Tatárjárás-Lisa* grófnőjében volt, mely

után hamarosan Amerikába ment, ahol minden színpadon döntő sikert aratott. 1924 tavaszán hazajött s ugyanaz év augusztusában a *Párisi lány* című operett főszerepében a Fővárosi Operettszínház vendége volt. E szerepe után, melyben egy telivér amerikai dalt is énekelt, ismét kiment Amerikába, ahol hosszú időn keresztül egyike volt a legjobb nevű színésznőknek. 1928-ban *E. D. Fuller* amerikai ügyvéd, a Warner Oinlau olajtröszt elnökének felesége lett Honolulu-ban. Főbb szerepei: *Tatárjárás*–*Lisa grófnő*, *Drótostót*, *Párisi lány*, *Sibill* stb.

Keleti Lili zongoraművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolával párhuzamosan végezte a Zeneművészeti Főiskolát, ahol *Székely Arnold* növendékeként szerzett művészi oklevelet. Oklevele elnyerése után Párisban *Philippnél* végzett tanulmányokat. 1921-ben tartotta első önálló hangversenyét, meleg sajtó és közönség-siker mellett. Hangversenyezett Bécsben, Berlinben, a megszállott területeken és Párisban a Rádióban. Pedagógiával 13 éves kora óta foglalkozik. 1927 óta a Fodor-zeneiskola felső osztályainak tanára. Igen sok tehetséges pedagógust nevelt, így többek közt *Kadosa Pált* és *Ipoly Klárát*.

Kemény Béláné, leányneven *Miksovits Ilonba*, született Báltaszéken, Tolna megyében. A középiskola elvégzése után férjhezment *Kemény Béla* dohánybevéltő hivatali főnökhöz. Sokat jótékonykodik, tagja a Vöröskereszt Kórház Missziónak, a Gyermekvédő Ligának s a Tüdő vész Elleni Egyesületnek. Beszéli az összes európai nyelveket, sokat utazik.

Kemény Olly színművésznő, született Szabadkán. Atyja Kemény Lajos,

a Magyar Színház tagja. Már kora gyermekkorában játszott gyermekszerepeket. A gimnáziumi érettségi letétele után beiratkozott az Országos Színész Egyesület iskolájába s a színiskola elvégzésével vidékre szerződött. Legnagyobb sikerét Bródy Sándor Tanítónőjének címszerepén aratta a szegedi színpadon. A Bethlen-téri színpad tagja.

M. Kende Jolán iparművésznő, született Nyíregyházán. Budapesti lakos. A budapesti Iparművészeti Főiskola grafikai szakát végezte. 1918-ban grafikai szakoklevelet nyert. A Nemzeti Szalon 1925., 1926. és 1927. évi kiállításain résztvett festményeivel és igen szép sikert ért el. Magyaros motivumú bonbomerjei nemcsak az ország területén, de külföldön is nagy keresletnek örvendenek. Több elismerő oklevelet kapott. Állandó kiállításokon is szerepel.

Kende Mária színművésznő, született Zircen. Kereskedelmi iskoláit Budapesten végezte, majd egy hónapot az Országos Színészegyesület iskolájában töltött, de férjhezmenése megakadályozta a további tanulásban. Vénája azonban mégis a színpad felé vonzotta. Rövidesen szerződött a győri színházhoz, ahol első sikerét a *Trillby* címszerepében aratta. A magyar színművészet nyomott anyagi viszonyai közepeit egy kabaré előnyös szerződéséért kénytelen volt elhagyni a színházat, a nagy művészi lehetőségeket. De mint dizőz új metódust honosított meg ebben a műfajban is, úgy, hogy nem szon-énekesnő lett, hanem egész különös egyéni módon adja elő dalait, hallatlan drámai erővel. Szerepelt a Zene-művészeti Főiskola számos hangverse-

nyén. Újabban a Royal Orfeumban működött, azután a bécsi Ronacher-színház szerződtette. Kiváló érdemeket szerzett a magyar kultúra terjesztésében a megszállt területek nagy színházaiban Kolozsvárott, Temesvárott, Aradon, Brassóban, Nagyváradon, Lúgoson stb. Bécsben is kikötötte, hogy csak magyarul énekel.

Kende Paula színművésznő, született Budapesten. Tanulmányai befejezte után *Rákosi Szidi* színiiskoláját végezte, majd a temesvári színházhoz szerződött. Első sikerét a *Két tacskó* egyik főszerepében aratta. Egy ideig az ország nagyobb vidéki városaiban működött, míg Szegedről a Vígszínház szerződtette le. Első vígszínházi sikere az *Örnagy úrhoz* fűzi. Ezután a siker után önálló szerepkört kreált a női jellemszerepek megjátszásával. 20 év óta tagja a Vígszínház együttesének. A közelmúltban Párisban, az első magyar hangos filmek egyikében az egyik főszerepet játszotta. Gyakori szereplője a Rádió előadásainak. Fiatal színésznő korában szívesen foglalkozott irodalommal is. Novellái, versei jelentek meg napilapokban és folyóiratokban.

Kende Tódorné, leányneven *Patay Erzsébet* kormányfőtanácsos neje, született Debrecenben. Iskoláit szintén ott végezte. 1903-ban férjhezment *Kende Tódor*, a Vasművek és Gépgyárak Egyesületének igazgatójához. Minden formáon segítségére van a szükölködőknek, nincsteléneknek. Lakástalan szegényeknek barakkokat építtetett s egyesületen kívül pénzzel, ruhával támogatja az arra szorulókat. Az állatok iránt érzett szeretete folytán szívesen foglalkozik állatvédelemmel is. Majdnem egész Euró-

pát beutazta. Beszéli a magyar, német és francia nyelveket.

Cz. Kenessey Flóra író, született Kötésén Somogy megyében. Iskoláit egyrészt magánúton, egyrészt Kaposváron zárdában végezte. Édesapja jennel *Kenessey Lázár* földbirtokos volt. 1892-ben férjhez ment *hamvai Kovács Zsigmond*, földbirtokoshoz, Kassa város főpénztárnokához, de házassága rövid idő múlva válással végződött. 1907-ben újra férjhez ment *Czehula Emil* m. á. vasúti főfelügyelőhöz. Irodalmi munkássága 1917-ben kezdődött. Első írásai versek és novellák az Ország Világ, Divat Szalon és Érdekes Újság hasábjain jelentek meg s dolgozott több vidéki lap részére is. Megjelent regényei: *Változó jépej*, *Szívek vihara*, *Edith*, *Elmúlt idők* novellás kötet. *Háborús por-szemek* verses kötet. Külföldön: Olaszországban Németországban és Ausztriában járt.

dr. jenesei **Kenessey Magdolna**, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, mely után a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultásának hallgatója lett. 1928-ban avatták doktorrá a német, francia esztétikai szakon. Több cikke jelent meg folyóiratokban irodalmi, etnográfiai és művészeti kérdésekről. A Rádióban felolvasást tartott *Jókai és Petőfi barátsága és meghasonlása* címmel s egy terjedelmes tanulmányt írt *A németiség Jókai Mór megvilágításában* címmel. Ausztriában, Franciaországban, Olaszországban tett tanulmányutat. beszél németül, franciául és angolul. Foglalkozik szépirodalommal is, több novellát és verset írt. Férjhezment 1928-ban. Egy gyermeke van.

Kenéz Lilly, született Nagyváradon. több barátot szerzett Magyarországnak. Zenei tanulmányait *Vass Sándornál* és *Senn Irénnél* végezte s a Zeneakadémián szerzett zongoratanárnői oklevelet. Több önálló zongoraestét adott és több nagy hangversenyen vett részt mint közreműködő. Hangversenyeiről és zongoraestjeiről az Újság, Magyar Hírlap, Budapesti Hírlap, Pester Lloyd, Nemzeti Újság, Esti Kurír és a Múlt és Jövő írtak hosszabb és teljes elismerést tartalmazó kritikát. Állandó, kedvelt előadója a Rádiónak is. Férje *Bán Zoltán* hangversenyigazgató.

K. Keömley Bianka, született Budapesten. Középiskoláit a várbeli leánygimnáziumban végezte, majd *Wasquez* grófné és *Diósné* éneknövendéke lett. Tanulmányai befejezése után első önálló hangversenyét 1922-ben tartotta a Vigadó nagytermében. Már első fellépésével meghódította a sajtót és a közönséget. 1924-ben ismét adott hangversenyt. A hangverseny után férjével, *Koncz János* hegedűművésszel, külföldi turnéra ment s Olaszország nagyobb városaiban adott hangversenyeket. Sokat szerepelt s jó nevet szerzett, mint férje zongorakísérője is. Négyévi olaszországi tartózkodása után hazatért és egyideig családi körülményei miatt nem foglalkozott művészzel. Újabban, egy két éve, újra pódiumra lépett. Férjével együtt a magyar vidék nagyobb városait látogatta meg, ahol együttes hangversenyeikkel arattak igen meleg sikereket. 1931 március 14-én tartott önálló ária- és dalestét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Külföldön jelentékeny propagálója volt a magyar zene- és énekművészetnek s tudásával sok dicsőséget és még

több barátot szerzett Magyarországnak.

dr. Kerekes Ábrisné, leánynéven *Décsi Sári* zenetanár, született Veszprémben. Középiskoláit az esztergomi zárdában végezte. Ezután a Zeneművészeti Főiskolán énektanári, majd mint *Varróné* növendéke, zongoratanán oklevelet szerzett. Oklevele elnyerése után azonnal pedagógiával kezdett foglalkozni, bár közben is tanított. Pedagógiája *Varróné* metódusán alapszik, de érvényre juttatja saját tapasztalatait is. Elénk társadalmi életet él. Házában gyakran gyűlnek össze művészetek képviselői. Több társadalmi és szociális egyesület tagja.

csikbánkfalvi Keresztes Arturné ny. tábornokné, leánynéven *Bibéi Liszko*., született Oravicabányán, Krassószőrénv megyében. Iskoláit részben ott, részben a bécsi líceumban végezte, ahol érettségét is tett. 1918-ban férjhez ment *Keresztes Artúr*, akkor még vezérkari őrnagyhoz. Nagyobb utazásokat tett Német- és Olaszországban. Kiválóan lovasgol, több díjat nyert, köztük 1923 április 11-én az Országos lovasverseny második díját a díjlovaglásban, korcsolyázásban szintén több díjat. Minden országos jellegű gyűjtésben, jótékony mozgalomban résztvesz és tőle telhetőleg minden áldozatot meghoz a szegények felségélyezésére. Két gyermeke van. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, az Általános Közjótékonyági Egyesületnek, I skolaszatanatóriumnak.

Keresztes Mariska, a magyar királyi Operaház tagja, született Budapesten. 8 éves kora óta tagja az Operaház ballettkarának. 13 éves korában szerződtek mint kartáncosnő, 18 éves korá-

ban nevezték ki szólótáncosnőnek. Nevezetesebb szerepei: Fábólfaragott királyfi, Bécsi keringő, Rózsalovag, Téli álom, Amor játéka, Törpe gránátos s legkedvesebb szerepei: Carmen, Denevér, Sába királynője, Faust és Lakme című operákból valók.

dr. Keresztes Mária, született Székesfehérváron. Képzettségét nevelőnők és tanítók által magánúton szerezte meg. Később az Andrásy-úti áll. leánygimnáziumban tett érettségit, beiratkozott az orvosi egyetemre és 1911-ben abszolvált. Az egyetem elvégzése után 4—5 éven keresztül a Korányi-klinikának volt orvosa, majd szülővárosába visszatérve folytatta önálló orvosi praxisát. 1922-ben Londonban megszerezte az angol orvosi diplomát. Dr. Keresztes Mária a magyar orvosok között az egyedüli, akinek angol orvosi diplomája is van s aki ennek ellenére hazájában folytatja praxisát. Londonból hazatérve újból Székesfehérváron folytatott orvosi gyakorlatot, majd Fehérvárról elkerülve a budapesti Erzsébet királyné szanatóriumnak lett orvososa.

Keresztény Gyuláné *hosztek Hamvay Vilma*, született Besztercebányán, Zólyom megyében. Férje postafelügyelő. Több társadalmi és jótékony egyesület tagja. Három gyermeke van. Gyula, a Dunántúli villamosvállalat üzemvezető igazgatója, Oszkár magyar kir. postatiszt és I rén, Bella Ede gépészmérnök felesége.

Kern Klára énekesnő, született Budcipesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai felső leányiskolában végezte. 1923-ban beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára, tanára *Anthes György* volt, kinek halála után magánúton *Ipoly Jolánnál* folytatta ének-

tanulmányait. 1925-ben férjhezment, de házassága rövid idő után válással végződött. Először 1923-ban lépett fel a Zeneakadémián *Havas István* orgonaművésszel. Még ugyanez évben teljesen önálló estet is adott a Zeneakadémián. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő, sokat énekelt jótékony célra. 1928-ban bemutatkozott a Rádióban is, melynek azóta állandó szereplője. Magyarországon a nagyobb vidéki városokban is tartott önálló hangversenyeket. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Svájcban, Dalmáciában, Olaszországban és a Balkánon járt. Jónévű úszóbajnoknő, több díjat nyert. Beszél magyarul, németül, franciául. Édesapja *Kern Zsigmond* malom cégvezető.

krassai lovag Kerpely Jenőné, leányneven *Tapolczay Jolán*, született Budapesten. Iskoláit a Sacré Coeurben végezte. Azután beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára, ahol *Somló Sándor*, *Csillag Teréz*, *Gaál Gyula*, *Sebestyén Károly* tanították. A *Nagymama-Mártha* szerepében vizsgázott. 1918-ban a kassa-brassói színtársulathoz szerződött. Főbb szerepei voltak: *Hamlet-Ofélia*, *Lear király-Cordelia*. Legemlékezetesebb sikere *Bródy Sándor-Dada* című darabjában volt. 1919—20-ban a Vígszínház szerződtette. 1920-ban férjhezment *Kerpely J.* gordonkaművészhez, az Országos Zeneművészeti Főiskola tanárához. A színpadtól visszavonult és két szép gyermeke nevelését tűzte ki életcélul. 1927-ben filmen szerepelt utoljára. Olaszországot, Ausztriát és egész Magyarországot beutazta. Magyarul, németül, angolul és franciául beszél. Kedvenc sportja: tennisz, úszás, vívás

stb. *Tapolczay Gyulának* és *Vizváry Mariskának*, a Nemzeti Színház örökös tagjának lánya.

Kertész Gézané, leányneven *dr. Hamvay Erzsébet* középiskolai tanár, született Huszton. A gimnáziumi érettségit a máramarosszigeti ref. líceumban tette le, az egyetemet Budapesten és Berlinben hallgatta s magyar, német nyelvből és esztétikából szerzett filozófia doktori oklevelet. Még tanulmányai közben fordította angolból magyarra *Adam John, Az oktatás alapelve* c. munkáját. Diplomája megszerzése után a székesfőváros szolgálatába lépett, azonban csak rövid ideig tanított, mert férjhezment. A háború alatt az Anya- és Csecsemő védő Egyesület keretében fejtett ki karitatív működést. A háború kitörése után, 1915-ben újra a fővárosnál tanított. 1919-ben alapította a *dr. Hamvay-féle továbbképző és nyelviskolát*. 1921-ben megvált a fővárostól. 1924-ben megszüntette iskoláját és külföldre utazott. Több cikke jelent meg a Magyar Nyelvőrben, essay-i pedig a Nagyság című hetilapban. Jelenleg nem foglalkozik pedagógiával. A magyar nyelven kívül öt nyelven beszél és tanít.

Kertész Gréte énekesnő, született Bécsben. Iskoláit részben Bécsben, részben Budapesten a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Az érettségi után, énektanulmányokba kezdett. Tanárai *Denker Anny* és *Márkus Dezső* voltak. Első nyilvános fellépése 1927 májusban volt a Vigadóban. Több magánestélyen lépett föl és sokat énekelt jótékony célra, mint közreműködő, így a Magyar Háziasszonyok Szövetségének és a Magyar Üriasszonyok Társaságának hangversenyein, kultúr-dél-

utánokon és a Britannia-szálló művész-délutánjain. Külföldön Németországban, Olaszországban és Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, franciául. Édesapja *Kertész Henrik*, a Magyar Kerámiai gyár igazgatója.

S. Kertész Mária énektanárnő, született Szegeden. Iskoláit ugyanott végezte. Iskolái végeztével *dr. Simkó Elemér*, Szeged város főügyészenek felesége lett s mint asszony beiratkozott a budapesti Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára. Tanára *Sik József* volt.

1915-ben énektanítónői, majd 1918-ban hangversenyénekesnői oklevelet nyert. Első nyilvános fellépése 17 éves korában volt, mely után több jótékony célú, különösen a háború alatt sebesült katonák javára rendezett hangversenyen vett részt, mint közreműködő. Budapesten 1918-ban mutatkozott be a Zeneakadémián önálló hangverseny keretében. Önálló hangversenyt adott 1919-ben Szegeden s 1921 és 22-ben újra a Zeneakadémián. 1922-től olasz metódusú tanítással foglalkozik. Első nyilvános hangversenyét — melyet azóta minden évben megismétel —, 1926-ban rendezte növendékeivel. Régi nemesi családból származik, lánya *Csikszeredái Simkó Mária* zongoraművésznő.

özv. **Kéméndy Jenőné Novelli Riza**, született Budapesten. Iskolai tanulmányait Budapesten a felső leányiskolában, majd később zenei tanulmányait az Országos Zeneakadémián sajátította el. Nagy nyelvtudása révén több magyar képes folyóirat angol, francia, német fordítója. Férje, néhai Kéméndy Jenő, a Magyar Kir. Operaház volt első scenikai főfelügyelője, ki e nehéz hivatását 32 éven keresztül töltötte be s ki Operaházunkat

rendezés szempontjából európai színvonalra emelte, egyben igen kiváló festőművész is volt, aki külföldön is szép sikereket aratott.

Kéry Hedvig, született 1896-ban Komáromban. A Csalogány-utcai tanítónőképzőben nyert tanítónői oklevelet. 1916-tól 1920-ig mint pedagógiai pszichológus, a Pedagógiai Szeminárium laboratóriumában dolgozott. 1920-tól 1926-ig a Családi iskolában *Nemesné* munkatársa volt. 1926-tól nehezen kezelhető gyermekeknek a modern pedagógiai rendszer elvei figyelembevételével való magánoktatásával foglalkozik. Emellett foglalkozik kísérleti pszichológiával is. 1917-ben A népművelés című lapban egy nagyobb dolgozata jelent meg: *Színek lélektani rendezésének kérdéséről*. Főbb cikkei még: *Az új tanítási rendszer főbb irányelvei és Eljárások tanítási fennakadásoknál*. Hollandia, Németország, Belgium és Svájcban járt tanulmányúton. A Pszichológiai Társaság kísérleti, lélektani szakosztályának tagja. Férje *Füst Emil* építész-mérnök.

Kéthelyné Wakots Margit énekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Énekelni a Nemzeti Zenedében *Nosedá Károly tói* tanult. 1920-ban nyert énektanári, majd énekművészi diplomát. Utána bemutatkozó estét tartott a Zeneakadémián. A következő évben egy nagyobb felvidéki hangversenyturnén vett részt. Budapesten évente több hangversenyen szerepel, mint közreműködő.

Kétly Anna, országgyűlési képviselő, született Budapesten, egyszerű munkáscsaládból. Iskolái elvégzése után magántisztviselő lett s mint ilyen 1917-ben a Magyar Tisztviselők Szövetségéhez került, ahol hamarosan átvette a nőtiszt-

viselők megszervezését. 1919 végén a Központi Nőszervező Bizottság tagja lett s nemsokára a szociálista nőmozgalom vezetése is az ő kezébe került. Ugyanez időben kezdett cikkeket írni, a *Nőmunkás* című lapba. Az 1922-es nemzetgyűlési választások után, amikor *Peidl Gyula* lemondott I. kerületi mandátumáról, mint pótképviselő ő lett a nemzetgyűlés tagja s a parlamentben csakhamar elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. Az 1926 decemberi lajstromos választások után, mint pótképviselő, újra tagja lett a Háznak.

Kilényi Mária, született 1895-ben Budapesten. Középkisiskoláit a VII. ker. állami felső leányiskolában, az Országos Nőképző Egyesület leánygimnáziumában végezte és a Ferencz József intézetben tett érettségit 1912-ben. Ezután a Tudományegyetem bölcsészeti karára iratkozott s magyar, német, angol nyelvből, művészettörténetből és filozófiából szerzett tanári oklevelet. 1920-ban a genfi egyetemen hallgatott francia és angol és 1924-ben a berni egyetemen francia, angol nyelvet és művészettörténetet. Már főiskolai hallgató korában foglalkozott nehéz tehetségű, nehezen kezelhető gyermekek tanításával, magániskolákban és magánúton. 1923-ban Palermóban *Licada di Baucina* hercegi család öt gyermekének volt nevelője. 1929—30-ik iskola évben kultuszminiszteri jóváhagyás alapján a belügyminisztertől nyert engedéllyel délelőtti német nyelvű gyermekfoglalkoztatót nyitott, melyet azonban kevés számú jelentkező folytán pár hónap múlva be kellett szüntetni. Később délutáni otthont nyitott, ahol gyermekek és középkisiskolai hallgatók korrepetálásával foglalkozott. Szó-

ciális tevékenysége nagyon élénk. Már budapesti egyetemi éveitől foglalkozott a diákság szociális problémáinak tanulmányozásával, főleg a menzák, diák otthonok és diáknyomor szempontjából. 1920-ban Svájcban a montreuxi és genfi egyetemi ifjúság előtt az Assoc. Chrét. des Etudiants meghívására előadásokat tartott a magyar diákság akkori nehéz helyzetéről s a megszállt területekről menekült diákság nélkülözéseiről. Előadásáról az akkoriban egyáltalán nem magyar barát Journal de Genève vezércikket írt, sőt szép eredménnyel gyűjtést is rendezett. Genfi és berni egyetemi tanulmányai alatt a berni magyar királyi követségen, majd a genfi népszövetség melletti magyar titkárságon teljesített szolgálatai alatt igen behatóan tanulmányozta a svájci diákjóléti intézményeket, főleg a menzákat és a Maison des Etudiants-okat s az otthonokat. Dolgozott ezenkívül Svájcban az internacionális vöröskeresztnél, a nálunk is működő angol gyermeksegélyezési akció genfi központi irodájában s egy svájci internacionális kongresszus angol jegyzőkönyv vezetője volt. Később mint a berni magyar királyi követség tisztviselője, megbízást kapott a svájci gyermeknyaralattal kapcsolatos akcióval kiküldött környékbeli gyermekek látogatására.

1928-ban Spanyolországban a fiatal kolónia szociálpolitikai mintaintézményeit tanulmányozta, a mellillai polgármester vezetésével. Így a mellillai árvaházat, napközi otthont, a vöröskereszt kórházat, fertőtlenítő intézetet, barakkokat, városi és katonai kávéházakat stb. Több cikke jelent meg a Filológiai Közönlönyben, az Újság, a Magyarország, a Continentál Times hasábjain, fordításai

az *En Újság*omban, a svájci Bundban és a Schweizer Rundschau-ban. Édesapja néhai *Kilényi János* író.

Király Gizi író, született Veszprémben. Anyja, régi francia nemesi család sarja, atyja tanulmányai közben ifjan elhalt. Középiskoláit a veszprémi zárdában végezte, amely után tanítóképzőbe iratkozott. Ezt azonban gyenge fizikumára való tekintettel abba hagyta, s bár tehetséget érzett a festészet felé is, mégis az irodalom felé fordult, ahol hamarosan szép sikert ért el. Első versei a Hét-ben s az Új Időkben jelentek meg. A háború alatt Farkas Edit züllött gyermekeket mentő zászlaja alá szegődött, a kömmün alatt pedig gyenge fizikumát meghazudtoló lelki erővel küzdött az elnyomottak, veszélybe jutottak érdekeiért. Az Angolkisasszonyok kitoloncoltatásának megakadályozása végett Fáberhez, a Szervitatemplom elrablói kincsei végett Korvin Kleinhez ment s mindenütt sikerrel járt. A szervezkedések idején a IX. kerületi ker. szociális mozgalomhoz csatlakozott, ahol később, mikor a párt alsó és felső kerületeire oszlott, elnökké és iskolaszéki taggá választották. Három önálló kötete jelent meg, hét kötet pedig kiadásra vár. Verseiből többet megzenésített s ezekkel nyilvános hangversenyen szép sikere volt. A Magyar írók Körének tagja.

Kirchner Béláné Petrasavich Mária, született Vácott 1871-ben. Tanulmányait az eperjesi Angolkisasszonyok Mária-intézetében, a pozsonyi tanító-nőképzőben s a budapesti tanárképzőben végezte. A Budapesti Állami Tanítóképző Intézetnek évtizedeken keresztül volt magyar és irodalmi tanára. Tanulmányai: «A gyakorló iskola mun-

kássága a tömegnevelés szolgálatában». «Néhány szó a külföldi elemi iskolákban szokásos fogalmazás tanításáról». «Az elemi iskolai szemléltető oktatás az esztétikai képzés szolgálatában». «A tanítónők képzése». «A tanítónő és a tanítónőképző intézetek magyar nyelvi oktatásának filozófiai vonatkozásai». «A tanítónőképzés reformja». «A leányifjúság változási korának élet- és lélektani jelenségei». «A pszichológiai elméletek gyakorlati alkalmazása» stb. A tanítás és neveléskörébe tartozó szakmunkákon kívül írt szociálpolitikai cikkeket a Független Budapest, a Szülők Lapja és a Magyarság-ba s tartott városgazdasági előadásokat, majd minden kerületben. Foglalkozik politikával, a gyengék, a szegények, az elnyomottak ügyeivel s rengeteg indítványt tett a társadalom sebeinek gyógyítására. A VI. kerület törvényhatósági bizottsági tagja, a Szeretet Egyesület VI. kerületi csoportjának díszelnöke, az Országos Katholikus Nőszövetség választmányi tagja, a MANSz választmányi tagja, a VI. kér. KGSz. PNSz elnöke stb.

özv. **Kirchner Hermanné**, leányneven *hjs~ és nagysei Sey Leopoldina*, született Pécssett. Középiskoláit ugyanott végezte. Mint altábornagy neje, 1914-ben a honvédelmi minisztérium Kebelében megalakult hadsegélyző hivatalt női bizottságának elnöknője volt egész a háború végéig, teljes anyagi és személyi felelősség mellett. Ugyanaz idő alatt az Országos Hadsegélyző Bizottság III. sz. kórházi albizottságának szintén tagja volt. Mint a Hadikórházakat Látogató Hölgybizottság alapító elnöknője *Augusztá főhercegasszony* fővédnöksége alatt működött. *Gróf Tisza*

István, gróf Khuen-Héderváry, Széli Kálmán, Wekerle Sándor, gróf Andrássy Gyula és gróf Apponyi Sándornéval működött együtt. A Hadikórházakat Látogató Hölgybizottsággal kapcsolatban, a bizottság több hölgytagjával együtt úgy a saját, mint más magánosok anyagi adakozásából óriási összegekkel és más anyagi javakkal látott el hatvan hadikórházat. A háború után *br. Luhasich* altábornagy elnöklete alatt működő NYUKOSz-nak öt éven át volt al-elnöknője s a női osztály vezetője s ma is örökös tiszteletbeli tagja. Háborús érdemei elismerésül 1916-ban a porosz vöröskereszt és a magyar vöröskereszt érdemdíszjelvényt kapta a hadiékítmény-nyel s 1911-ben a nők között elsőként, az elsőosztályú hadi érdemkeresztet. Igazgatósági tagja a Kanizsai Dorottya Egyesületnek, választmányi tagja a következőknek: Vöröskereszt Egyesület, az Augusztá Gyorssegélyalap, a Klótild Árvaház, a Nővédő Egyesület, a Gyermekekért Egyesület, a József Főherceg Tüdőbeteg Szanatórium Egyesület, a Katholikus Háziasszonyok és Katholikus Leányok Egyesülete, a Hadifoglyokat Gyámoló Bizottság, a Hadikonyhák Országos Bizottság, a Kisegítő Kápolna Egyesület. A háború alatt al-elnöknője a Tisztviselők Háziipari Egyesületének s fogadalmat tett kültagja a Szociális Misszió Társulatnak.

kisfaludi Kisfaludy Melanie, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. 1912-ben az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, ahol 1915-ben operaénekesnői diplomát nyert. Tanára *Anthes György* volt. 1919-ig csak egy-egy hangversenyen lépett fel, mint közreműködő, majd 1919

őszén a Városi Színház szerződtette, ahol 1924-ig tartó működése alatt több kiváló szerepet énekelt. 1928-ban a Mátyás-templom meghívta szólóénekesnőnek, azóta ott működik. 1930-ban az Országos Zeneművészeti Főiskolán énektanári diplomát nyert s még az évben kinevezték a budai Zeneakadémia énektanárának. Közben több hangversenyen vett részt úgy Budapesten, mint vidéki városokban. Edesapja *Kisfaludy Sándor*, Máv. tisztviselő, *Kisfaludy Károly* és *Sándor* unokaöccse.

dr. Kiss Aladárné született *Palágyi Irma*, Abauj Torna megyében, Füzér községben. Iskoláit s a tanítónőképzőt Kassán, az Orsolya-zárdában végezte el. Erdélybe, a csík megyei Gyergyó-bikácsra nevezték ki tanítónőnek. 1918-ban kiutasították, akkor feljött Pestre s fiataikorúak bíróságánál működött, mint pártfogó tisztviselő. Sokat foglalkozik gyermekvédelmi szociális problémákkal. Jelenleg tizenkét esztendő óta mint szociális munkás dolgozik a Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség kebelében.

dr. Kiss Dezsőné, leánynéven *Barókóczy Elza*, született Désen, Szolnok-doboka megyében. Iskoláit Szegeden a felsőbb leányiskolában végezte. Közben intenzíven foglalkozott zenével. Zongorázni, majd később énekelni is tanult, éveken át úgy Magyarországon mint Olaszországban. Háború alatt a Budai Zeneakadémián zongorát tanított. Első önálló estje 1910-ben volt Szegeden. Ezt számtalan közreműködés követte, részint Szegeden, majd Budapesten. Zeneirodalommal is foglalkozik, eleinte kisebb zongora darabokat írt. Újabban kizárólag magyar műdalo-

kat, melyeknek a szövegét is maga írja. Egy kötetnyi versét most dolgozza sajtó alá. Több ízben énekelt a Rádióban is.

özv. Kiss Edéné, született Kaposváron, Somogy megyében. Középiskolát végzett. Sportok közül a teniszt kultiválja. Több jótékonyági egyesület tagja.

Kiss Erzsi operaénekesnő, született Losoncon. Az Andrassy-úti leánygimnáziumban tanult, majd az Országos Színművészeti Akadémia növendéke lett, melyet 1926-ban elvégzett s ugyanez év őszén a Miskolci Nemzeti Színház hoz szerződött. 1927-ben magánúton folytatta énektanulmányait, ezen idő alatt résztvett a Vitézi Szék propaganda-csoportja által rendezett turnéban, melynek során az összes nagyobb vidéki városokban fellépett. 1928-ban beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, hol azonnal az operai tanfolyamra vették fel. Tanította *Sík József*. 1930-ban operaénekesnői diplomát nyert. Számtalan hangversenyen működött közre: a Rádióban, a Margitszigeten és az Angol Parkban.

Kiss Erzsébet, iparművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. A könyvkötészetet atyja *Kiss VaU demár* könyvkötő műhelyében sajátította el s fejlesztette azután iparművészetté. Nem végzett iparművészeti iskolát, tanítómestere nővére, *Komáromi Katz Endrém*, a kitűnő festőművésznő volt. Első kiállítása, melyen érmet is nyert 1922-ben volt az Iparművészeti Társulat kiállításán. Tervez és előállít művészi munkákat a styl-könyvkötészetben épen úgy, mint bőrdíszmúarukat, battikolt bőrből való művészi dolgokat metszés és égetéssel, valamint fából és más anya-

gokból készített vitrindarabokat, bonboniereket és használati cikkeket. Művészi könyvkötéseinek több példánya a *Kormányzó* és *Bánffy Miklós* gróf birtokában van; fatárgyai közül pedig nagyon sokat a *Stühmer-cég* és a nagy illatszer-tárak helyeztek el kirakataikban. Művészetének elismeréséül a Nemzeti Múzeum az intézet épületében műhelyt rendezett be a számára, ahol a Corvinák és más nagy értékű könyvritkaságok és nemzeti ereklyék restaurálását végezte. Állandó kiállítója nemcsak az Iparművészeti Társulat és az Áruminta vásárnak, hanem a külföldi kiállításoknak is. Lipcsében, a könyvnek és a könyvkötőművészetnek hazájában az 1922-ben lezajlott kiállítására kiküldött egész kollekciónak a bajor kormány vásárolta meg. Részt vett a monzai, firenzei és más kiállításokon is, ahol művei sorra kitüntetésben részesültek. Az Iparművészeti Tárlat nagy aranyérmét is elnyerte. A háború alatt a hadbavonultak női hozzátartozóit saját műhelyében képezte ki és ezzel 25 család megélhetését biztosította. 10 éven át műhelyiskolát tartott fenn. Az utóbbi időben kirakatok tervezésével is foglalkozik és ezek elkészítését műhelye végzi. Tagja az Iparművészeti Társulat és az Iparművészek Egyesületének.

Kiss Ferencné Duschnitz Piroska, iparművésznő, született Lúgoson. A gimn. érettségit Bécsben tette le, ezután az iparművészeti iskolára iratkozott, ahol *Kokoschka* tanítványa volt. Iparművészeti tanulmányait Budapesten fejezte be *Udvary Géza* és *Czakó Elemér* államtitkár vezetése mellett.

1917-ben textilműhelyt létesített, amely úttörője volt a magyar textiliparművé-

szetnek. Egyik munkatársa *Pauspertl Teréz*, a Magyar Királyi Operaház és a Nemzeti Színház kosztümtervezője. 1926-ban feloszlatta műhelyét s azóta csak az iparművészek társadalmi életében vesz igen tevékeny részt, mint a magyar Iparművészek Orsz. Egyesületének alelnöknője. A belföldi szaklapokban többek között a *Kunst und Dekoration*-ban jelentek meg cikkei. Önálló kiállításokat rendezett Konstantinápolyban és Lipcsében, mely utóbbin kiállított munkáiból a stuttgarti múzeum is több dolgot szerzett meg.

Kiss Hajnalka operaénekesnő, született Kecskeméten. Iskoláit Szabadkán, Győrben, Szegeden végezte. 1924-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára, tanára *Sik József* volt. 1930-ban vizsgázott és operaénekesnői diplomát nyert *Carmen* címszerepében. Első nyilvános fellépése 1921-ben, iskolai előadás keretében volt Szegeden. 1922—1923-ban Győrben több hangversenyen vett részt. Tökéletes magyar dal interpretátor. Édesapja dr. *Kiss Zoltán* nyug. tábornok, orvos.

Kiss Irén színművésznő, született Biharugrán. Atyja *Kiss Károly*, református lelkész volt, házánál szállt meg annakidején *Petőfi Sándor*. Anyja néhai *Csécsi Nagy Mária*. A felső leányiskolát Debrecenben végezte. S bár nem végzett színiiskolát, *Leszkay András* le szerződtette a debreceni színházhoz. Első szerepe a *Nagymama-Piroskája* volt. Később vígjátéki szubrett-szerepeket is játszott. Egy év után a szegedi színház tagja lett, ahonnan a Vígszínház az elhalt *Nikó Lina* helyére szerződtette. Itt 6 évig működött, mely után a Nemzeti Színházhoz *Tóth Imre* vitte át, ahol elő-

ször a Tudós Nők-ben aratott sikert. Főbb szerepei: a Nagymama-Szeráfinja, Házasságok az égben kötetnek, Te csak pipálj Ladányi, Zenebohócok stb.

Kiss Istvánné baklai Fiala Tila, született Budapesten. Végzettsége felső leányiskola. Elénk társadalmi tevékenységet fejt ki, mindenütt ott van, ahol tenni, segíteni kell s tagja minden jótékony egyesületnek. Nagy utazásokat tesz Francia-, Német-, Angol- és Olaszországban. Egy gyereke van.

Kisteleky Juliska énekesnő, született Budapesten. A kereskedelmi érettségi letétele után még továbbképzőt végzett. Zenével már gyermekkorában foglalkozott. Első tanára *Hegyi Béla*, zeneszerző volt, később azonban az énekre tért át. Előbb *Gábor József*, azután *dr. László* és *ReVere* voltak tanárai. 1929-ben lépett először nyilvánosság elé egy jótékonycélú hangverseny keretében. Azóta több hangversenyen szerepelt sikeresen.

Klammer Mariska festőművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát az Angolkisasszonyoknál végezte. Ezután itthon *Deák-Ébner*, Münchenben *Anion Azbe*, *Hans von Hayek*, Párisban *Lucien Simon* és *Jaques Emil Blanche* tanították. Hazatérte után megalapította a Képzőművésznők Egyesületét, melynek alelnöke lett. 1905-ben szerepelt először egy tájképével. Később csak figurális Biedermeyer-képekkel, de különösen interieurökkel aratott sikereket. A Képzőművésznők Egyesülete díját *Falu végén* című képével nyerte el a Nemzeti Szalon kiállításán. Sok külföldi kiállításon, így Bécs, München, London, Turin, Amsterdamban szerepelt szép sikerrel.

Klár Klári, született Budapesten. Érettségit tett a Mária Terézia leánygimnáziumban. Érettségi után egyéves kereskedelmi akadémiát végzett, majd grafikát tanult *Jasik Álmosnál*, ahol rézkarcokkal, akvarellekkal és színpadi díszletek tervezésével is foglalkozott. Résztvett a Jasik-iskola kiállításain. Festőtanulmányaival egyidőben végezte *dr. Dienes Valéria* orkesztikai iskoláját, ahol diplomát is nyert. Résztvett az iskola Münchenben rendezett rendszer-bemutatóján. Jelenleg mint pedagógus dolgozik *dr. Dienes Valéria* iskolájában, s főszereplőként résztvesz az általa rendezett mozgásművészeti előadásokon a Zeneakadémián és a Vigadóban. A Bethlenpantomim egyik főszereplője. Önálló estjén Bach, Gneg és Beethoven zenéjére táncolt s modern költeményeket interpretált. A Vöröskereszt Kórház és klinika állandóan foglalkoztatott orthopád asszisztense. Saját iskolája is van.

dr. Klár Mórné, született *Hielmann Gizella*. Férje a Bródy Adél-kórház főorvosa, atyja a Poliklinika és az Orvosi Kaszinó egyik megalapítója volt. Leánya hírneves mozdulatművész.

Klérné, *Somody Erzsébet* újságíró, született Németeleméren, Torontál megyében. Középiskolái elvégzése után hivatalba került, majd a Magyar Országos Tudósító gépírónöje lett. Lassanként a munkatársak helyettesítésével került bele az újságírásba. Később az Esti élet riportere lett, majd ennek megszüntével a Ma Este munkatársa, ahonnan a Budapesti Hírlaphoz került, melynek egy éven át volt munkatársa. Közben a Pesti Hírlap, a 8 órai Újság és több folyóiratnak dolgozott. Ezekben riportjai, essay jelentek meg. Ezután a

Magyar Híradó szerződtette s később állandó munkatársa lett a Magyar Országos Tudósítónak. E lapnál mint egyetlen női törvényszéki tudósító már 1926 óta működik. A törvényszéki tudósításban ő vezette be a polgári hírszolgálatot, amelyet sikerült széles körben kiépítenie. Több novellája jelent meg a Társaságban.

Klár Viktória iparművésznő, született Kassán. Iskoláit Budapesten a váci utcai leánygimnáziumban és az Iparművészeti Főiskolán végezte. Hosszabb tanulmányutat tett Bécsben és Pánsban.

1925-ben kezdett iparművészettel foglalkozni s lakásberendezési tervei, kézimunka és iparművészi alkotásai Berlinben, Bécsben, Jugoszláviában és Amerikában is keresettek.

Klein Lajosné, leányneven *Rosenthal Ella*, született Miskolcon. Iskoláit ugyanott végezte. 18 éves korában férjhezment *Klein Lajos* földbirtokoshoz. Két gyermeke van. Fia Halléban végezte a gazdasági akadémiát, leánya az Izraelita Nőegylet ifjúsági csoportjának három éven át volt elnöknője. Minta Miskolci Izraelita Nőegylet társelnöknője hatalmas munkát végez a nyomorenyhítés körül s egyéni adományaival munkáján kívül is rengeteg jót tesz. Sokat áldoz irodalmi és jótékony célra, beszél a magyaron kívül a német, angol, francia nyelvet.

Klein Ödönné Müller Eugénia, zene-művészeti igazgatónő, született Budapesten. Még egészen kislány korában került a Zeneművészeti Főiskolára, ahol *Erivel Ferenc*, majd *Liszt Ferenc* növendéke volt. Zeneszerzést *id. Ábrányi Kornél* és *Nikolits Sándortól*, éneket *Passy-Kornet Adéltól* és *Maleczkynétől* tanult. Mű-

vészeti és tanári oklevele elnyerése után kamarazene legnevesebb művelője lett. Sokat szerepelt nyilvános hangversenyeken, bár igazi tere a pedagógia. Világhírű mesterei pedagógiája nyomán, sok kitűnő muzsikust nevelt. Így *Szenkar Z.*, a kölni opera főzeneigazgatóját, *Plán Jenő* kiváló pedagógust, *Richter Istvánt* stb. Iskolája, mely egyike a legjobb hírnévnek örvendőknék, a zongora, magánének, operai ensemble, ének összjáték, kamarazene, hegedű és zeneelmélet tanszakokat öleli fel. Tanerőit a legjobb pedagógusokból állítja össze, akik az ő szellemében vezetik növendékeit. Társadalmi működése is élénk. Kultúrelnöknője volt 8 éven keresztül a Magyar Gazdaasszonyok Országos Egyesületének, újjászervező és választmányi tagja a Budapesti Kamarazenekörnek, ahol mint művész is aktív részt vesz. Kultúrelnöknője volt a VI. kér. Demokrata Körnek s választmányi tagja volt a Művészet és Művelődés Magyar Nők Körének.

Kleszner Etelka, született Gyöngyösön. Iskoláit elvégezve Nagybányán, a festőiskolába került. Több kiállítása volt a Nemzeti Szalonban, bár a festészetet csak passzióból gyakorolja. Nagy társadalmi életet él, sokat utazik külföldön s beszél majd az összes európai nyelveket. Sokat jótékonykodik.

Kliszák Margit író, született Verbón, Nyitra megyében. Iskoláit magánúton végezte. Anyagi összeomlás miatt 1905-ben, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. tisztviselője lett, hol ma is dolgozik. írói munkásságát gyermekkorában kezdte. 16 éves korában a Nyitra-megyei Közlönyben és a Trencsén és Vidéke című lapban jelentek meg első

tárcái. Hivatalbajárásával hosszabb időre abbahagyta az írást s csak 1911-ben kezdte újra. 1912-ben *Éva káderje* című novellája egy pályázaton első díjat nyert,

1911-től 1918-ig a Pesti Hírlapnak volt állandó munkatársa. A háború alatt, mint önkéntes ápolónő, hivatali elfoglaltsága után minden délután szolgálatot teljesített. E szolgálatai jutalmaképpen, 1917-ben, a Vöröskereszt bronz díszérmét kapta. 1918-tól 1923-ig csak a Képes Krónika részére dolgozott. 1923-tól mind mai napig a Pozsonyi Híradó állandó munkatársa. 1920-ban a Pesti Hírlap regénypályázatán *Ágnes* című regényével dicséretet nyert, mely regény 1925-ben könyvalakban is megjelent.

1930-ban az Otthon Kör pályázatán *Akik mindent elfeledtek* című regényével ugyancsak dicséretet nyert. Megjelent munkái közül a nevesebbek: *Idegen utakon*, *Naplemente előtt*, *Egy paróchia portáján*, kétkötetes nagy regény, *Emlékszik-e Dórika* P, regény. E négy regény folytatásban jelent meg. Tagja a Magyar írók Körének, a Magyar Kultúr Szövetségnek és a Pro Hungáriának. Külföldön: Olaszországban, Franciaországban és Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, angolul és tótul.

Klopfert Dezsőné, született Schneidemühlenben (Posen), atyja németországi vegyész mérnök, kinek több találmánya van. Özvegyi jogon folytatja műszaki tömítő és sajtoló vállalatát, mely e szakban egyedüli az országban. Teljes szaktudással rendelkezik, szállítója a legnagyobb iparvállalatoknak, államnak, közhatalóságoknak. Férje hat esztendeig hadifogoly volt.

Knoppné Curtis Gertrud festőművész, született Óban, Skóciában. Ta-

nulmányait magánúton végezte, majd a Slade Schoolnak, amely a londoni University College egyik fakultása, lett a növendéke. Itt *Brown Tonks Steer* tanította és az ő vezetése alatt szerzett művészi oklevelet, azután Londonban műtermet nyitott. Sokat szerepelt a Royal Academy kiállításokon. Tiszteletbeli titkára volt a Women's International A. C. Nemzetközi Festőnők társaságának, amely Európa minden nagy városában, így Budapesten is rendezett kiállítást. Ezen szerepelt először

1911-ben képeivel Budapesten. 1913-ban lett *Knopp Imre* festőművész felesége. Azóta gyakran szerepelt a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon tárlatain.

1921-ben figurális akvarelljével megnyerte az Eszterházy-díjat. Egy képét az állam vásárolta meg a Szépművészeti Múzeum részére. Több reprezentatív kiállításon szerepelt leánykorában Turmban, majd mint asszony Varsóban és Barcelonában.

Kóczán Aladárné, leánynéven *Nagy Anna*, született Cs.-Somorján, Pozsony-megyében. Iskoláit Pozsonyban végezte és itt szerzett tanítónői oklevelet is. Korán ment férjhez. 1923-ban lépett a Szociális Missziótársulat tagjai közé, majd két év után a győri szervezet elnökévé választották. T evékenységének tudható be, hogy a győri szervezet a szociális munka minden terén olyan kiváló eredményeket ért el.

Kóczyné Ormay Malvin, született Szentesen. Tanulmányai befejeztével a Zeneművészeti Főiskolán *Szendy Árpád* növendéke volt. Oklevele elnyerése után a *Fodor-zeneiskola* tanára lett s ma is ott tanít. Több kiváló pedagógust nevelt. Tagja a *Zenepedagógiai Egye-*

sületnek s a Fiatalkorúak Felügyelő Bizottságának.

dr. Kollmann Dezsőné, leányneven: *lemhényi Dávid Andorka* tanárnő, született Temesváron régi erdélyi nemesi családból. Atyja néhai *lemhényi Dávid Andre* postaigazgató-helyettes. Iskoláit Kolozsvárt *De Gerando Antonina* felső leányiskolájában végezte, azonkívül jeles eredménnyel posta-távirda és távbeszélő vizsgákat is tett. 18 éves korában férjhez ment **dr. Kollmann Dezső** főhadnagyhoz, aki később kvietált és ügyvédi irodát nyitott. Házasságából három gyermek született: *Klára, Dezső, Zoltán*. Néhány évvel ezelőtt a nehéz gazdasági helyzet beálltával ipari képeztést szerzett azáltal, hogy 1925-ben egy évi tanulás után a vendéglős és szállodás ipartestület előtt jelesen levizsgázott és felszabadult, többek között a szakácművészetből is. Mestere ezen éven át *Gundel Károly* volt. Ezután a székesfőváros megbízta, hogy a Prohászka Ottokár-utcai magasabb háztartási leányiskolában a gyakorlati és elméleti főzést, beleértve a dietikus és gyermek konyhát is — tanítsa. Külföldön: Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Olaszországban, Szicíliában, Svájcban, Belgiumban, Romániában, Görögországban járt. Sportok közül télen-nyáron az úszást és turisztikát kultiválja. 1930 novemberében a rádióban «Mért járassuk leányainkat háztartási iskolába» címmel felolvasást tartott.

Kolossváry Erzsébet, született Gödöllőn 1893-ban. Középiskoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál, a tanítónőképzőt a Csalogány-utcai tanítóképzőben végezte. Utána a Zeneművé-

szeti Főiskola zongora tanszakára iratkozott, ahol 1916-ban zongoratanári diplomát nyert. Tanára *Hegyi Emánuel* volt. 1922-től 1925-ig *Stein Elza* zeneiskolájának, 1925-től a postás zene és kultúregyesület zeneiskolájának zongoratanárnője volt. 1926-tól 1928-ig még *Dohnányi Ernőtől* tanult a Zeneakadémián. Kizárólag pedagógiával foglalkozik.

Komáromy Pálné, leányneven *Ma-kay Berta*, született Miskolcon. Iskoláit részben ugyanott, részben a cinkotai nevelőintézetben végezte. Utána megkezdte énektanulmányait. Tanította *Anthes György* 2 éven át. 1916-ban a szegedi Városi Színházhoz szerződött énekesnőnek, ahol a *Cornevillei harangok-Serpolette* szerepében mutatkozott be. Itt 2 évet töltött. 1918-ban a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött, hol szintén 2 évet töltött. Jelentősebb szerepei voltak: *Nebántsvirág, Három a kislány, Médi, Lilly* címszerepe. *Boszorkányvár, Csárdáskirálynő, Carmen-Michaela, Zsidónő-Eudoxia, Pillangó kisasszony* címszerepe stb. 1918-ban férjhezment *Komáromy Pálhoz*, kit a Magyar királyi Operaház 1920-ban tagjai sorába szerződtetett. Férjével Pestre jött, a színpadtól visszavonult és csak mint hangversenyénekesnő működik. 1922-ben, majd 1923-ban férjével egy-egy önálló hangversenyt adott a Vigadóban. Igen sok hangversenyen közreműködött.

dr. Komor Gyuláné, leányneven *Weisz Vili*, született Budapesten. Iskoláit az Angolkisasszonyok és a váciutcai felső leányiskolában végezte. 17 éves korában férjhez ment *dr. Komor Gyulához*, aki ma a képviselőház elnöki tanácsosa és a Vigaszínház dramaturg igaz-

gatója. Két fia van, az egyik orvos, a másik textilmérnök. A háború alatt a társadalmi egyesületeknek, azonban egyéni jótékonyágáról közismert. Havonta rendszeresen felkeresi a szeretházakat és majdnem mindenütt van egy istápolója, bőkezű támogatója továbbá fia szegény betegeinek is. Beszéli a magyar, német, francia és angol nyelvet.

Kompordayné Győry Margit középiskolai énektanár, született Orosházán. Atyja *Győry Vilmos* evangélikus püspök, a Magyar Tudományos Akadémia és Kisfaludy Társaság tagja, tizenkét nyelven beszélő, kiváló műfordító volt. Nővére *Gineverné Győry Ilona*, ismert író és műfordító, a *Párisi Divat* szépirodalmi rovat vezetője s egy kötet angol nyelven megjelent egyházi szónoklat szerzője. Tanulmányait a *Berecz Antal-féle* felsőbb leányiskolában és a Zeneművészeti Főiskolán végezte, melynek operatanszakán énektanári oklevelet is nyert. Diplomája megszerzése után a Magyar Gazdasszonyok Országos Árvaházának zene- és énektanára lett. A Zeneművészeti Főiskola részére több *Schubert* dalszöveget fordított s fordít különféle német, francia, olasz és angol nyelvű dalszöveget is. Több daloskönyve jelent meg, legfőképpen iskolák részére. Tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének.

Konc Ferencné, leánynéven *kolcséri Bíró Mária*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Azután az Or-

szágos Zeneművészeti Főiskola ének-másik textilmérnök. A háború alatt a *Sik József*. 1928-ban operaénekesnői diplomát nyert. Férje *Konc Ferenc* karnagy, zeneszerző. Több hangversenyen működött közre. Jelentősebbek voltak: férje szerzői estje a Zeneakadémián, és Sopronban a Frankenburg irodalmi kör estje. Műsora: Drámai szoprán szerepek. Egy kislány anyja. Férje a cserkészzenekar karnagya. Ő vezette a cserkészcsapat zenekarát az angliai jamboree-n.

noralli Konek Emilné, leánynéven *de Ciotta Edmea*, született Fiumében. Édesapja, *de Ciotta Giovanni* fiumei polgármester, édesanyja *Ritter Záhony* bárónő, író volt. Férje altengernagy. Három fia közül, a legidősebb, *Giovanni* hősi halált halt. A háború alatt három évig mint vöröskeresztes ápolónő működött s kapott kitüntetést. Szenvedélyes lovas és kocsihajtó. Tagja a Park Klubnak és a Szentkorona Szövetségnek.

Konkolits Józsefné, leánynéven *Nagy Mária Margit*, született Miskolcon. Középiskoláit szülővárosában végezte. Férjhezmenése után, 1914-ben, kapcsolódott bele a politikai és társadalmi mozgalmakba. Ez időben a VIII. kerületi elüljáró felkérésére, mint közgyám fejtett ki tevékenységet. Felkereste a hadiözvegyeket, árvákat, akiket gyámolt. Felkutatta a megszorultakat, megvizsgálta bajaikat, elintézte ügyes-bajos dolgaikat, segítette őket. Karitatív tevékenységét, ha kisebb mértékben is, a kommün alatt is folytatta. Ma pedig minden szabad idejét szegényei támogatásának szenteli. Nagy agilitással dolgozott politikai téren is a

Keresztény Szocialista Párt érdekében. *Rippl Rónai* és *Kernstocknál* rajzolni tanult, majd *Teles Ede* növendéke lett. VIII. kerületi Pártszövetségének.

Koppány Erzsí színésznő, született Budapesten. Középiskoláit a váci utcai leánygimnáziumban végezte, hol érettségét tett. Majd *Rákosi Szidi* iskolájának lett a növendéke. Ennek elvégzése után a Várszínházhoz került, hol egy évig volt drámai szende szerepkörben. Azután Miskolcra, majd *Alapi Nándor* Országos Kamaraszínházához, onnan a Budai Színkörbe, majd az Új Színházba került. Főbb szerepei: *dr. Szabó Juci*, *Tanítónő*, *Fedora*, *Melinda*, *Ezüstlakodalom-keresztmama* stb. A Budai Színkörben *Erdős Renée-Kettőnk aszszonya* című darabjában lépett fel nagy sikerrel.

Koós Margit operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit Kézdivásárhelyen és Marosvásárhelyen, zárdában végezte. Ezután Pestre jött és az Országos Zeneművészeti Főiskolában *Maleczky Bianka* növendéke lett. 1926-ban végezte el az Akadémiát és nyert oklevelet. Első nyilvános fellépése Marosvásárhelyen volt 1921-ben. Budapesten sokat szerepelt mint közreműködő s több jótékony célú hangversenyen is résztvett. Lányi opera staggionejával Nagykanizsán, Keszthelyen és Győrött énekelt.

Korányi Felicitás kisplasztikumművész, született Nyitrán. Férjhezmenéséig csaknem kizárólag zenével foglalkozott. *Gobbi Alajos*, majd *Drumár* és *Telmányi* tanítványa volt. 1913-ban kezdett foglalkozni a szobrászattal. Előbb Bécsben a Kunstschule für Frauen und Mädchen-ben tanult, majd 1915-ben *Murány Gyula* vette kezébe, aki első próbálkozásain is átsegítette. Közben

1919-ben már a Múcsarnokban szerepelt néhány plakettjével. 1920-ban az Akadémie dér Bildenden Künste első női növendéke lett. A Secessióban és a Lafitte Szalonban állított ki nagy sikerrel. Valamint az Iparművészeti múzeumban is. 1922 óta a Múcsarnok tárlatain szerepel. A sajtó, úgy a belföldön, mint a külföldön a legnagyobb elismeréssel méltatta.

Korányi Sarolta, született 1868-ban Nagykállón, Szabolcs megyében. Atyja vármegyei főjegyző volt. Korai árvasága folytán tanárnői pályára lépett. Előbb a budapesti II. kér. állami tanítónőképző intézetben működött, ahonnan később, a fővárosi polgári iskolába helyeztette magát, mert ott több szabad időt és lehetőséget látott közéleti tevékenysége gyakorlására. Szociális munkáját 1896-ban a *Pálffy Pálné* grófné által megindított katolikus nővédelmi akcióban kezdte, a munkásleányok vásárnapi patronázsaiban. Ugyanez idő alatt mint a Katolikus Nővédő Egyesület egyik alelnöke, résztvett a munka központi irányításában is. Később behatóan tanulmányozta azokat a nagyszabású, különösen németországi szervezeteket, amelyek a kenyérkereső nők, főleg a munkásnők gazdasági és lelki érdekeinek ápolására alakultak s igyekezett, hogy a nálunk is oly szépen megindult katolikus nővédelem szintén programmba vegye ezt a szakszerű munkát és alapos képzettséggel egészítse ki a kezdetben még kissé dilettáns, de jóakarató munkakészségét. 1908-ban felkérték a feministák vezetése alól magukat emancipálni akaró katolikus tiszt-

viselőnök és női kereskedelmi alkalmazottak megszervezésére. Ez egyesületnek első évében ügyvezető-alelnöke is volt. 1912-ben megvalósította régi tervét és meghitt munkatársaival hozzáfogott a katolikus munkásnő egyesületek megszervezéséhez, melyek száma 1917-ben, amikor elnöklete alatt országos szövetségbe tömörültek, a fővárosban 7, a vidéken 14 volt. Lapjuk 10.000 példányban jelent meg. Közben, mint a Szociális Misszió Társulat kültagja, résztvett annak munkájában is s kurzusainak egyik előadója volt. Tevékeny résztvett a Magyar Katolikus Nőszövetség előkészítésében, valamint a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének alapvető munkálataiban. A Károlyi-kormányt megelőző időben felvetődött forradalmi problémák megvitatására alakult Magyar Nők Klubjában sikeresen védelmeszte a katolikus álláspontot. A proletárdiktatúra megszűnése után beszédeivel és cikkeivel egyik irányítója volt a katolikus nők politikai tevékenységének. Megrendült egészsége miatt ezután az intenzív társadalmi munkától visszavonult és csak alkalmilag vett részt egyes fontosabb ügyek irányításában. Személyének jelentősége főleg abban áll, hogy a köztudatba belevitte a női társadalmi munka rendszeres kiépítésének szükségességét és kiemelte az egyesületi tevékenységet a pusztán karitatív munka köréből a nőmozgalmak nivåjára.

dr. Korányiné dr. Tihanyi Zsófia fogorvosnő, született Szegeden. Iskoláit Budapesten végezte. Az egyetemi tanulmányok és az orvosi diploma megszerzése után két évig a Poliklinikán, másfél évig a *Dollinger* sebészeti klinikán,

majd *Adómnál* s *Jendrassiknál* tanult. 1915 óta fogorvosi rendelője van. Férje *dr. Korányi Sándor* orvos-belgyógyász. Külföldön: Olasz-, Németországban és Ausztriában járt. Tagja az Orvosszövetségnek. A háború alatt végzett önzetlen munkájáért, a Vöröskereszt II. oszt. díszjelvényével tüntették ki. Egy gyermek anyja.

T. **Kornai** Berta színművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Tizenkétéves volt, mikor beiratkozott *Rákosi Szidi* színiiskolájába. Tizennégy éves korában *Heltay Jenő*, a volt Tarka Színpad igazgatója felleptette, s *Pásztor Árpád* és *Mader Rezső*, *Van-e tehetségem ?* című sanzóját énekelte frenetikus sikerrel. Ez után a fellépése után a Magyar Színház azonnal szerződtette. Első fellépése a *Svihákok* című operettben volt. Ezt követték: a *Drótostót*, *Mici*, *Gésák-Molly*, *Szegény Jonatán-Molly* szerepei, majd a *Milliárdos kisasszony* szerepe, melynek keretében a híres Panama kupiét énekelte. A Magyar Színházból *Heltay Jenő* tanácsára, a Vígszínházhoz szerződött 1907-ben. Első fellépése a *Kis trafikos* című darabban volt. Főbb szerepei voltak: a *Tatárjárás-Mogyoróssy*, *Naftalin-Patkány Etus*, *Obsitos-Piroska* stb. 1910-beia férjhezment *dr. Tóth Elemér* ügyvéd földbirtokoshoz, kinek kívánságára 1912-ben elbúcsúzott a színpadról. Azóta csak egy-egy jótékonycélú előadáson vesz részt.

Kosáry Emmi, énekesnő, született Kiszeebenben, Sáros megyében. Iskoláit Szepesolaszin és Iglón végezte. Tanulmányai kezdetén zongoraművésznő szeretett volna lenni, azonban hajlama később az operaénekesnői pályára vitte.

Buttykay Ákos tanácsára, aki családjuk barátja volt, lépett fel 1908-ban a Király Színházban. Férjhez ment 1909-ben *Buttykay Ákos*hoz. Ezután Berlinben szerepelt egy dalestély keretében, majd a berlini Königlich Opernhaus szerződtette. Később a Magyar Királyi Operához került, ahol a férje által írt *Hamupipőke* című operában lépett fel 1912 október 26-án. 1915-ben a Víg-színházhoz szerződött, egy év után azonban ismét a Király Színház tagja lett s a *Csárdáskirálynő* című operettnben lépett fel. 1920-ban a Városi Színházhoz ment, de ugyanebben az évben vendégszerepeit a bécsi Carlstheaterben és Berlinben is. 1921-ben a Városi Színháznál, 1922-ben a Fővárosi Operett-színháznál volt, mely után 1923 augusztus havában vendégszereplésre indult Amerikába az *Ezüst sirály* és a *Diadalmasszony* című operettekkel. 1926-ban a bécsi Johann Strauss Theater tagja lett. 1927-ben ismét a Városi Színháznál vendégszerepeit a *Biborruhás hölgy* című operettnben. Ez év októberében a Király Színháznál is játszott. 1928-ban ismét a bécsi Carlstheaterben és Drezdában, 1929-ben pedig Észak-amerikába játszott. Főbb szerepei: *A császárné apródja-Petrus*, *Ezüst sirály-Xénia*, *Cornevillei harangok-Germain*, *Olivia hercegnő címszerepe*, *Három a kislány-Médy*, *Pacsirta-Juliska*, *Hollandi kislány-Sally* stb.

Kostenszky Kálmán *Pollágh Klára*, született Lőcsén 1878 március 13-án. Pollágh Viktor lőcsei polgármester leánya. Gondos nevelését a lőcsei állami felső leányiskolában nyerte, amelynek elvégzése után férjhezment Kostenszky Kálmán pozsonyi gyógyszertár-

tulajdonoshoz. A háború alatt hosszabb ideig mint műtőnő a hernádotcai hadikórházban teljesített szolgálatot. Érdeimei elismeréséért 1915-ben a Vöröskereszt ezüstérmét a hadiékítménnyel kapta. A kommün alatt és óta a protestáns szegényügyek istápolásában működik. Mint a Szepességi Szövetség alelnöknője a felvidéki egyesületek szövetségében fejt ki élénk tevékenységet. Delegáltja az egyesületközi jóléti bizottságnak. Két gyermeke van.

Kostyál Sarolta, született Nyitrán. 6 gimnázium elvégzése után a Zeneakadémián énektanárnői oklevelet nyert, majd magánúton tanult *Berzeviczy Máriától*. Jelenleg 5 év óta a Mátyás-templom szóelőnékesnője. Azonkívül énekpedagógiával is foglalkozik. Budapesten és igen sok vidéki városban részben mint közreműködő, részben mint szóelőnékesnő szerepelt hangversenyeken. Igen sokszor fellépett jótékonycél érdekében. A budapesti rádióban is gyakran játszott. A Mátyás-templomban *Liszt-Esztergomi*, *Liszt-Koronázó*, *Beethoven C-dúr* stb. miséket adta elő.

Kotányi Erzsi, született Budapesten. A székesfővárosi gimnázium osztályaiival párhuzamosan végezte a Zene-művészeti Főiskolát, ahol Székely Arnold növendéke volt. Azután Szendy Árpád mesteriskoláját végezte el és megkapta a Zeneművészeti Főiskola művészi oklevelét. Negyedéves növendék korában nyerte el az akadémia Liszt-ösztöndíját. Művészi pályafutását két növérével együtt Bécsben tartott 3 zongorás hangversenyével kezdte meg 1916-ban. Azóta beutazták Európa minden nagyobb városát. Játsoztak a svéd király előtt és meghívást kaptak Ameri-

kába is. Újabban a pedagógiával is foglalkozik. 1925-ben férjhezment Márkus Róbert gyárosához. A Zenepedagógiai Egyesületnek és a Zeneiskolák Szövetségének választmányi tagja.

Kotányi Kiara, született Budapesten. A gimnáziumot a váci utcai székesfővárosi leánygimnáziumban végezte. Ezzel együtt kezdte meg zeneművészeti tanulmányait előbb a Fodor-zeneiskolában, majd Székely Árpád mesteriskolájában, ahol oklevelet is szerzett. Ezt megelőzően két évig a Képzőművészeti Főiskolán tanult Erdős tanárnál rajzolni és festeni. A művészi oklevél elnyerése után nővéreivel együtt kezdte meg pályáját az európai metropolisokban. Újabban a jazz zene klasszikus fajával foglalkozik. Játsszik szaxofon, xilofon, ukulele és brakofon harmómun. 1924-ben ment férjhez dr. Frank Imre íróhoz. Azóta nem tanít.

Kotányi Nelly zongoraművésznő, született Budapesten. A székesfővárosi áll. leánygimnázium elvégzése után a Pázmány Péter Tudományegyetem filozófiai karára iratkozott. Már 5 éves korában kezdett tanulni zongorázni. Később a Fodor-iskola növendéke lett, azután a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol elnyerte a Liszt-ösztöndíjat. Előbb Hegyi, majd Szendy Árpád tanítványa volt, aki mellett mesteriskolát végzett. Később a művészi oklevelet is megszerezte. Már növendék korában szerepelt pódiumon. Sikerei összefüggnek nővérei sikereivel, mert legtöbbször együtt adtak hangversenyeket. Ők voltak az elsők, akik a háború után Párisban szerepeltek és dacára az akkori hangulatnak, siker és szimpátia kísérte útjukat. Megfordultak Európa majd min-

den nagyobb városában. Zeneszerzéssel is foglalkozik. Több zongoradarabot írt, amelyeket külföldön vitt sikerre. Választmányi tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek és a Zeneiskolák Szövetségének.

Kovacsik Paula zenetanár, született Besztercén. Középiskoláit Lipán végezte. A Fodor-zeneiskolában *Szenn Irénnél* tanult, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Szendy Árpád* növendékeként szerzett tanári oklevelet. Pedagógiával már nagyon korán kezdett foglalkozni. Oklevelének elnyerése után a székesfővárosi zenetanfolyamának tanára, majd három év után a Fodor-iskola tanára lett, ahol azóta is tanít.

Kovács Anny színművésznő, született Bécsben. Leánya özv. *Kovács Istvánénak*, az ismert kozmetikusnak. A gimnázium VI. osztályát Szatmáron végezte, majd Rózsashegyi színiskolájának lett növendéke. Egy év múlva *Rótt Sándor* színházának tagja lett, ahol úgy a magyar, mint a német színdarabokban játszott. Ezután az újpesti Blaha Lujza Színházhoz szerződött, itt a *Darázs-fészek-Sally* szerepében mutatkozott be. Később a *Házibarát-Lili*, a *Sárgaliliom* és a *Nosztaly fiú-Tóth Mari* szerepében aratott sikert. Igazi sikereit azonban a rádióban aratta, mint előadóművész. A Stúdió fennállása óta állandóan szerepel színielőadásain. Játsszotta a *Három a kis lány-Grízy*, *Beethoven hangjátéka-Geraldine grófnő* és a *Szerelmek és Haláljátéka-Lodojskáját*. A Rádió tarka-estjeinek parodizálója. Az Eszperantó-kongresszus 1919 aug. 8-án rendezett előadásán *Baghy Gyula-Sámum* című drámájának főszerepét játszotta. Irodalommal is foglalkozik. Állandó munkatársa

a Rádió Újságnak, ahol színes riportjai jelennek meg. Egyideig vezette a Stúdió városzobájában című rovatot.

Kovács Boriska hegedűtanárnő. Született Pozsonyban. Iskoláit Budapesten végezte. 8 éves korában kezdett tanulni hegedűim. *Takács Margit* tanította. 1923-ban felvették az Országos Zeneművészeti Főiskolára, hol 1927-ig *Zsolt Nándor*, 1927-től *Konc János* tanította. Több nyilvános hangversenyen közreműködött. Így többek között 1930-ban a Zeneakadémián tartott Liszt-ünnepélyen is. Műsora: *Mendelsohn, Hubay, Zsolt* művei. Beszél magyarul, németül, franciául. Több ízben játszott a Rádióban is.

dr. Kovács Dénesné, írói néven *György Tamás*, műfordító, született Budapesten. A Felsőerdősor-utcai tanítónőképzőben nyert tanítónői oklevelet. 1912-ben férjhezment *dr. Kovács Dénes* miniszteri osztálytanácsoshoz. Ez évben kezdődött irodalmi munkássága is. A Budapesti Hírlap, Nemzeti Újság, Pesti Hírlap részére kezdett fordítani, töképen angolból. Nevezetesebb fordításai: *Voss Richárd: Szent gyűlölet, Eszád bej: Vér, olaj, arany*, melyet a Magyarország közölt folytatásokban. Dolgozik a Katolikus Háziasszonyok Lapjába is, hová asszonyproblémákról, nőkérdésekről ír. Fordít az angolon kívül franciából és németből. Édesapja néhai *Szilassy Géza* postatakarékpénztári főfelügyelő. Külföldön: Angolországban, Hollandiában és Belgiumban járt. Két fia van.

zabolai dr. Kovács Dezsőné, leányneven *rumwerthi Rapaics Anna* énektanárnő, született Nagyenyeden. Iskoláit Veszprémben, Szentesen és Szolno-

kon végezte. Utána Budapesten nyert tanítónői diplomát 1907-ben. 1912-ben férjhezment *dr. Kovács Dezső* mezőgazdasági felügyelőhöz. Közben Marosvásárhelyen elvégezte a zene-konzervatóriumot. 1922-ig Marostordán élt férjével, az oláhok azonban kifosztották és kiutasították s így Nagyenyedre menekültek. 1925-ben tanulmányai folytatása végett ismét Budapestre jött. Beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, ahol 1928-ban mint *Rosthy Anny* és *Szabados Béla* tanítványa nyert énektanári oklevelet. Első nyilvános fellépése 1916-ban volt a marosvásárhelyi kultúrpalotában. Ezt követően fellépett Tordán, Nagyenyeden, Szepsiszentgyörgyön, Gyergyón és Budapesten több jótékonycélú hangversenyen. Pedagógiával 1927 óta foglalkozik. 1929-ben kinevezték a Postás Zene- és Kultúregyesület énektanárnőjévé.

Kovács Győzőné, leányneven *arácsi Tegzes Margit*, született Pakson, Tolna megyében. Iskoláit Budapesten végezte. Férje műszaki tanácsos. A háború alatt főképen szeretettadományok gyűjtésével s a katonák részére kötéssel és varrással foglalkozott. 30 éve tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek. Ugyanez egyesületnek 1921 óta alapító, 1928 óta választmányi tagja s szerepel rendezőbizottságában is.

dr. Kovács Jenőné, leányneven *Donner Gertrud Mária* festőművésznő, született Bukarestben. *Réthynél* és *Olgyaynál* végezte festőtanulmányait. 1928-ig festett, 2 év óta szobrászattal is foglalkozik. Pleinair dolgokat csinál. Csak olajban dolgozik. Szobrainak témái a nő, különféle változatokban. Kollektív

kiállításra készül. Férje *dr. Kovács Jenő* magyar golfbajnok. Sok nevezetes magángyűjteményben van festménye és szobra.

dr. Kovács Józsefné egyetemi tanár neje, leányneven *báró Nyáry Ilona*, született Jánosm, Gömör megyében. Idejét felosztja családjá és a szegények között. Tagja a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületnek, a Protestáns Nők Egyesületének, és választmányi tagja a Józsefváros Egyházi Választmányának.

dr. Kovács Józsefné, leányneven *Tüdös Ilona*, született Debrecenben. Iskoláit ugyanott végezte. 1911 óta több mezőgazdasági lap munkatársa. E lapokban a Nők, a Gazdasági és Háztartás rovatot vezette. 1925 óta szerkeszti és kiadja a Tejgazdasági Szemlét. Állandóan dolgozik az Országos Tejpropaganda Bizottságban, röpiratokat, szakkönyveket készít a bizottság számára s ellenőrizte a főváros elemi iskoláiban rendezett tejtáplálási kísérleteket. A földművelési minisztérium megbízásából több háztartási és gazdasági tankönyvet írt szakiskolák részére. Kétszer vett részt a szaklapkiadók nemzetközi kongresszusán Berlinben és Genfben, mint a II. számú bizottság tagja, amely a magyar szaklapok megszállott területre való beengedését tárgyalta. Az Országos Közegészségügyi Egyesületben minden esztendőben tart előadásokat a tej és különféle táplálkozási kérdésekről. Sorozatos előadást tartott tíz községben, a népjóléti minisztérium által rendezett gödöllői egészségnapok keretében. Tart rádióelőadásokat is, táplálkozási, háztartási és gazdasági kérdésekről. Újabban állatbiztosítási lapot is szerkeszt.

Dolgozik az összes külföldi szaklapokban és fordít a magyar szaklapok részére. Beszél angol, német, francia, olasz nyelven és fordít az összes európai nyelvekből. Evek óta szerkeszti a Frankhnaptár gazdasági részét. Tagja a MANSznak, a Szilágyi Erzsébet Egyesületnek és az OMGE-nak.

Kovács Terus színművésznő, született Egerben. Iskoláit a székesfehérvári nőnevelőintézetben végezte. Tizenégyéves kora óta játszik. Első szerződése, *Miklós Gábor* színigazgató idején a székesfővárosi színházhoz kötötte. Később a debreceni színházhoz szerződött primadonnának, azután feljött Budapestre s 1929-ben a Belvárosi Színház tagja lett.

Kovács Ilonka operaénekesnő, született 1903-ban Pestszentlőrincen. Zene-művészeti Főiskolát végzett. 1927-ben, még mint főiskolai növendék, a Király Színházban a Chopin című darabban tűnt fel. Az Akadémia elvégzése után a Városi Színházhoz szerződött. Játszott a Hópehely, Denevér, Kornevilli harangok, Cigánykirály, Orpheus a pokolban, *Víg* özvegy, Varázsfuvola, Carmen, Bűvös vadász című darabokban. Legnagyobb sikerét a Chopin-ban és a Hópehelyben aratta. Koncerteken állandóan vendégszerepei.

dr. Kozma Antalné, született *Toldy* Jolán, *Toldy* Ferencnek, a nagy magyar irodalomtörténésznőnek és harmadik feleségének, *Mojsisovics Augusztának* leánya. Született 1854-ben. Apja vezetése mellett és hatása alatt már fiatal korában kiváló műveltségre tett szert s különösen idegen nyelvek elsajátításához mutatott tehetséget. S mert ez a tehetség nagy pedagógiai érzékkel párosult, ké-

sőbb előszeretettel adta magát nyelvek tanítására. Tanított németet, franciát, de talán legnagyobb kedvvel és sikerrel angolt, saját külön rendszere szerint. Egyideig *József Ferenc* királyi hercegnek is angol társalgónője volt. Legnagyobb érdemeit azonban mint *Anna* királyi hercegné magyar nyelv-mesternője szerezte. Hogy a német anyanyelvű, magyar királyi hercegné úgy megtanult magyarul s hogy a magyar nyelv titkába behatolt és minden finomságát elsajátította, abban ritka erős nyelvérzéken kívül jelentékeny része van *Kozmáné, Toldy Jolán* nyelvtanítási képességének is. Nyelvtelhetsége mellett, erős zenei képességgel is rendelkezik. Már egészen fiatal leánykorában, mint *Huber Károly* zongoravirtuóz és zeneköltő tanítványa lépett fel és aratott sikert nyilvános hangversenyeken. Két leánya van: *Jolán, dr. Tóth István* kultuszminisztériumi államtitkár felesége, és *Anikó, dr. Székelyné*. Nővére, Toldy Augusztia.

Kozma Klára zenetanárnő, született Budapesten. Középiszkolai tanulmányai befejezése után a *Zeneművészeti Főiskolára* ment, ahol a zongora tan szakon *Thomán István* növendéke lett s ahol jeles eredménnyel szerezte meg oklevelét. Kizárólag zongoratanítással foglalkozik.

kézdi-szent-léleki **Kozma Erzsébet** szobrászművésznő, *Veres Zoltán* festőművész neje, született Marosvásárhelyen, Erdélyben 1879-ben. Iskoláit részint Marosvásárhelyen, részint otthon végezte. Már gyermekkorában vonzalmat érzett a szobrászművészethez s *Fadrusz János* tanácsára és irányítása mellett, aki gyakran volt szülei vendége,

kezdt komolyan szobrászattal foglalkozni. Képzőművészeti iskolát nem végzett. Először a Múbarátok Körében állította ki *Zizi* című gyermekportréját 1904-ben. Azóta a Múcsarnokban, a Nemzeti Szalonban s a Képzőművésznők kiállításán rendez állandó kiállításokat. Ismert művei: a pécsi *Szent Flórián* szobor, a kerepesi-úti temetőben levő *gróf Zichy Jenő*-síremlék Krisztus alakja, a mayerhofeni *Khuen-kópolna* reliefsje, *Andrássy Manóné* szarkofágja, *Herrmann Ottó*, a kolozsvári unitárius kollégium *Brassay* szobra s az Ornitológusok Egyesületének *Petényi* emléktáblája.

M. Kölcsey Margit dalköltőnő, született Szatmáron. Iskoláit a szatmári irgalmasrendi zárdában végezte. A híres Kölcsey-családból származik. *Kölcsey Ferenc*, a Himnusz költője, dédapja testvére volt. Férje *Mildner Kálmán* tüzérőrnagy. Kora gyermekkorától kezdve foglalkozik magyar dalszerzéssel. Eddig 147 magyar nótát szerzett, melynek javarésztét a Rózsavölgyi-cég adta ki. Dalai országszerte való elterjesztésében fő segítőtársa a rádió volt, melyben nagyon gyakran szerepel, nótái személyes előadásával. Önálló szerzői estje volt a Zeneakadémián s ezenkívül nagyon sokat szerepel különféle egyesületek keretében, köztük jótékonycélra is. Működése egyik célja a régi magyar muzsika felelevenítése. Tehetsége és szerzeményei felett egy alkalommal *Mascagni* is a legnagyobb elismerését fejezte ki. Tagja a Szövegírók és az Országos Zeneszerzők Egyesületének.

özvegy **Környey Béláné**, született Módoson, Torontál megyében. Iskoláit Nagyváradon végezte, hol atyja magyar királyi pénzügyigazgató-helyettes volt.

Nagy küzdelem után beiratkozott a Zeneakadémiára, s a hat évi beosztást négy év alatt tandíjmentességgel, stipendiummal és kitüntetéssel végezte. Első szerződése *Tisza Dezső* társulatához, Debrecenbe kötötte, mint operett-primadonnát. Színpadra jutása után hamarosan *néhai Környey Béla* Európa-szerte ismert operaénekes felesége lett. Művész pályája itt félbemaradt. Két gyermeke van, *Paula*, a Nemzeti Színház tagja, *Béla* zeneszerző. Húsz éve a székesfőváros zenetanfolyamán tölt be hegédűtanári állást.

Környey Paula színművésznő, született Debrecenben. Tanulmányait az Angolkisasszonyoknál végezte. Később Bécsben, *Gärtner* prof.-nál, majd *Herzaldné*X tanult énekelni. Színésziskolát nem végzett, mert énektanulmányai után *Medgyaszay Vilma* színházához szerződött, ahol a «Háztűznéző» című operában aratta első sikereit. Ezután a siker után a Magyar Színház szerződtette. Bár énekesnőnek szerződött, *Solvég* szerepében aratott sikere után a drámai szakon maradt. A Nemzeti Színház szerződésével *Ambrus Zoltán* kínálta meg, aki a Budai Nyári Színházban *Faust-Margarétáját* hallotta tőle. Nemzeti Színházi debütje a *Szentivánéji álom-Herminájában* volt, amely után rövidesen megkapta az összes fiatal hölgnő és szende szerepeket. Nevezetesebbek: *Bizanc-Herma*, *Vízkereszt-Viola*, *Velencei kalmár-Jessika*, *Romeo és Júlia-Júlia*, *ÁrvaLászló-Kanizsai Erzsi*, *Endre és Johanna-Johanna*, *Fehér szarvas-Irén*, *Sirály-Masa*, *Elő holt test-cigány leány*, *Házi tündér-vak leány*.

Körössy Angela született 1906-ban Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte.

1923-ban az Országos Színészegyesület színiiskolájába iratkozott s diplomája megszerzése után rögtön a Vígszínházhoz került. Később a Belvárosi Színház tagja lett, de közben vendégszerepeit a Király és Városi Színházban. Legkedvesebb s legnagyobb sikerű szerepe a *Legkisebbik Horváth leány*. Jelenleg egyetemi hallgató s a színészettel egyáltalán nem foglalkozik.

Körösiné Weil Szidónia zenetanár, született Bécsben. Tanulmányait Budapesten végezte. A Zeneművészeti Főiskolán *Erkel Ferenc* egyik legértékesebb növendéke volt. Oklevelének elnyerése után utótanulmányok szempontjából még *Thomán István* Zeneművészeti Főiskolai tanár tanítványa lett. Csak pedagógiával foglalkozik s határtalan türelmével és egyéni módszerével még tehetségtelen tanítványainál is mutathat fel sikereket. 1909-óta a Fodor zeneiskola tanára.

ö.zv. *winckhelsteini Kőszeghy Béláné*, magyar királyi honvédezzredes neje, leánynéven *uszjalvi és mocsonyai Usz de genere Thekule Irén* szavalóművésznő és író, született 1891-ben Felsővízközön, Sáros megyében. Mint 12 éves kisleány tűnt fel hazafias ünnepélyeken tehetséges szavalásával. Később sokat szerepelt úgy leány, mint asszony korában nagyobb vidéki városokban, jótékonycélú előadásokon, sőt színpadokon is. Budapesten 10 éve lépett először a dobogóra egy művész-est keretében *Petőfi* versek interpretálásával. Műsorát állandóan magyar költők verseiből válogatja s a magyar *Hiszkegy* minden műsorában megtalálható. Jó barátnője volt néhai *Papp-Váry Elémérnének*, a magyar *Hiszkegy* szerzőjének, aki nem egy versét

neki ajánlotta. Önálló szavalóestjét 1925 január 24-én tartotta a Zeneakadémia nagyszínházban, Csehországban és Magyarország nagyszínházában. Művészi élete és teljesítménye nemcsak kulturális, hanem nemzeti szempontból is fontos. 1928-ban tanulmányt írt *A magyar szavalat stílusáról és általában a helyes szavalásról* címmel. Jelenleg a világháborúban résztvettek átélte legmaradandóbb emlékeit dolgozza fel és tart belőlük többször felolvasást. Egy fia van. Közreműködő tagja a Pro Hungária Nők Világszövetségének, a Magyar Asszonyok Kultúr Ligájának, a Magyar írók Körének, művészfővédője az Országos Szent Gellért Egyesületnek, tagja a La Fontaine Társaságnak, a Magyar-Lengyel Egyesületnek, a Magyar Kultúrszövetségnek és a Felvidéki Egyesületek Szövetségének.

Kőszeghy Erzsébet, a Városi Színház tagja, született Veszprémben. Iskoláit Budapesten és Újpesten végezte. Utána az Országos Színiakadémia növendéke lett, ahol *Schmidt Gizella*, *Bárdossy Lén* és *Nádas Margit* voltak tanárai. Tanulmányait végeztével először a temesvári, azután a székesfehérvári, majd a veszprémi társulathoz szerződött szubrettnek. Három évig *Ha megfűjják a trombitát* című irredenta moziszkeccsel járta a vidék városait. 1927-ben a Városi Színházhoz szerződött, melynek ma is tagja.

Kőszeghy Teréz operaénekesnő, született Budapesten 1903-ban. Iskoláit ugyanitt végezte és itt nyert tanítónői oklevelet is. A tanítónőképzővel egyidejűleg a Zeneművészeti Főiskolán az operaszakot, az ének, valamint a zongoraszakot végezte s tanárai voltak: *Kis József*, *Jakobi Antal* és *Márkus Dezső*. Vendég szerepeit Németországban, Olaszországban,

ban, Csehországban és Magyarország nagyszínházában. Művészi élete és teljesítménye nemcsak kulturális, hanem nemzeti szempontból is fontos. 1928-ban amerikai körútja alkalmával 63 amerikai városban köztük: *Newyork*, *Philadelphia*, *Pittsburg* stb. csak magyar klasszikus és népdalokat adott elő. Körútja főként propagandaút volt s mint ilyen, a magyar zene történetében egyedülálló. Hangversenyein néha *Fráter Lóránd*, az elhunyt kiváló dalköltő is fellépett és a kíséretet *Berkes Béla* és zenekara látta el. Itthon első fellépése a Városi Színházban a *Bűvös Vadász* című operában volt s azóta szerepelt a *Pillangókisasszony* *Mignon* címszerep, *Bajazzók-Nedda*, *Bohémélet-Musette*, *Carmen-Micaela* és az összes Mozart-operákban. Jelenleg a budapesti Városi Színház operaénekesnője.

Kötsky Jolán csellóművésznő, született Budapesten. Édesapja *dr. Kötsky Gábor* államrendőrségi főtanácsos. Iskoláit magánúton végezte. Zenetanulmányait 7 éves korában kezdte, majd 1927-ben Berlinben *Becker Hugótól*, a berlini zeneakadémia tanárától tanult. 1930 őszén beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola művészképző tanfolyamára, ahol mint *Schiffer Adolf* tanítványa nyert művészi oklevelet. Első nyilvános fellépése 9 éves korában a Zeneakadémia nagyszínházban volt *Szekeres Ferenc* orgonahangversenyén. 10 éves korában ugyancsak a Zeneakadémián a filharmóniai társaság zenekari kíséretével játszott s 11 éves korában a Vigadóban *Duhan-Hans* hangversenyén szerepelt mint közreműködő. 1928 március 18-án tar-

totta első önálló hangversenyét a Zeneakadémián. 1929-ben ugyancsak a Zeneakadémián szerepelt, mint a magyar női quintett csellistája. Nygion sok jótékonycélú hangversenyen vett részt, úgy Budapesten, mint a vidék nagyobb városaiban. Utazásokat tett Németországban, Ausztriában, Olaszországban és Karinthiában. Beszél magyarul, németül, angolul.

Kövesdy Aranka író, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Előbb színésznőnek készült, de miután férjhezment pályáját megváltoztatta. Mindig vonzódott az írásművészet felé. Előbb verseket, majd novellákat, gyermekmeséket írt. Az *Én Újságom*, *Rádió Revü*, *Meseország* című lapoknak munkatársa. A rádióban gyakran olvassa fel novelláit s gyermekmeséit. Sokat utazott külföldön. Beszéli az angol, francia, német nyelvet. Tagja a Dolgozó Nők Klubjának.

Kövesné, leányneven *Szitár Kornélia*, született Székesfehérváron. A felső leányiskolát Budapesten végezte. Ezután a Zeneművészeti Főiskolán *Ábrámyiné* és *Szabados* növendéke volt. Ezt megelőzően *Bondinénál* vett órákat. Művészi oklevelének elnyerése után a Városi Színház operaegyüttesének tagja lett. Első sikerét a *Faust-Márta* szerepében aratta. De nem soká maradt színpadon, hangversenydobogóra kíváncsozott. Első hangversenysikerét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, *Bánky Róberttel* rendezett hangversenyén aratta. E szerepléséről a sajtó is meleg hangon emlékezett meg. Szép sikerű hangversenyei voltak *Sípos Bellával*, *Járossy*, *Kelen Hugóval* s legutóbb *Ákom Lajossal* is. Hangja mezzoszoprán.

Krajnik Mária, színésznő, született Rákosi Szidi színiiskoláját végezte, amely után vidékre, majd ismét Pestre került. Először a Terézkerúti Színpad, majd az Andrássy-úti Színház tagja lett s színpadán speciális paraszt szerepeiben ma is jelentős sikereket arat. Magánúton érettségizett és a Tudományegyetem gyógyszerészeti fakultását hallgatja.

Krammer Teréz, férjezett *Vágó Lipótné*, operaénekesnő, született 1868-ban Budapesten. Zenei tanulmányait *Bellovich Imrénél* végezte. Lipcsében lépett fel először 1888-ban a *Carmen-Michaelájában*. 12 évig működött Németország több opra színpadán, majd 1902-ben a Magyar királyi Operaház kötelékébe lépett, ahol 1912-ig működött. Ezután ismét Németországba ment, de a honvágy csakhamar visszahozta. Ekkor ismét fellépett az Operaházban a *Parsifal-Kundri* szerepében. A háborús években mint tanár, a Nemzeti Zenedében működött, de 1919-ben állásától megvált, ez időtől fogva csak oktatással foglalkozik. Mellékesen a Fodor-féle zeneiskolában is tanít. Rendkívül sokoldalú énekesnő, aki hosszú pályáján 96 szerepet énekelt. Néhány év óta politikai működést is fejt ki, amennyiben a VII. kerületi egységpárt női csoportjának elnöke.

szentkereszthegyi Kratochwil Károlyné, leányneven *Izay Borisba* született Brassón. Felsőleányiskolai végzettsége van. Mint előkelő katona felesége, számos hazafias és jótékony nőegylet tagja, ahol mindig a legteljes mértékben, s fáradságot nem ismerve, teljesíti kötelességét. A háború alatt gyűjtéseket, jótékonycélú előadásokat ren-

dezett a katonák hozzátartozói részére. szempontjából fontos ténykedése, hogy Férje magy. kir. honvéd altábornagy, a az elsők között volt, aki *Bartók* műveit világháborúban a nagyváradi 4. honvéd- külföldön megszólaltatta. Eleinte külö- gyalogezred, a székely hadosztály és Erdély volt magyar katonai parancsnoka, a Mária Terézia-rend lovagja. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

iffj. krajovai és topolyai báró Kray Istvánné rauschenbachi Matavovszky Mária, született Szepesszombaton. Atyja nyugalmazott kúriai bíró, anyja Ujfalusy Anna, férje országgyűlési képviselő, az Aranygyapjas-rend címer- nőke, volt kabinetirodai udvari titkár. A Magyar Nők Szentkorona Szövetsége választmányi tagja és I. kerületi szervezetének elnöke.

Králik Lászlóné Bisszinger Irma, született Nagyikindán 1875-ben. Vég- zettsége négy polgári iskola. A háború alatt gyűjtőnapokat, teadélutánokat, elő- adásokat rendezett a hadbavonult kato- nának és itthonmaradt családjaik felsegélyezésére Nagy becskereken. Ügyvezető- igazgatója a Stefániának, társelnöke a MANSz-nak. Férje reálgimnáziumi igazgató. Négy fia van. László építész- mérnök, Pál vegyészmérnök, Ákos gé- pésmérnök, Lajos jogász. László, mint hadnagy küzdötte végig a háborút.

Kresz Gezané, leánynéven *Drevett Nóra* zongoraművésznő, született Sut- tonban (London mellett). Iskoláit Pá- risban végezte s zenei tanulmányait is itt folytatta *Duvernais* és *Stavenhagen* prof. vezetése alatt. Művészi kiképzése után, 1903-ban tartotta első önálló hangversenyét Párisban. Sokat játszott Anglia, Franciaország, Németország, Belgium és Svájc, Svéd- és Norvég- országban, mindenütt nagy és mara- dandó siker mellett. A magyar kultúra levelezője.

meg férjével, *Kresz Gézával*, a világ- híru hegedűművésszel, akivel 1918-ban Berlinben házasságot kötött. Ez időtől kezdve inkább *Beethoven* és *Mozart* műveit interpretálta s nemcsak solo hangversenyeket adott, hanem férjével is sokat hangversenyezett. Programm- ján állandóan szerepeltek magyar szer- zők, *Dohnányi*, *Bartók*, *Radnay*, *Vajna* stb. művei. 1921-ben Budapesten adott hangversenyt óriási siker mellett. Ettől kezdve gyakran szerepelt nemcsak kül- földön, hanem itthon is. Sokszor ját- szott a német császári udvarnál. 1923 óta minden évben ad Kanadában férjé- vel hangversenyeket, ahol egészen új zenei életet teremtettek. Meghonosí- tották a kamarazenét, a quartettet, amelyet eddig ott nem is ismertek. Iro- dalmi ténykedése is jelentős, különösen a magyarság szempontjából. *Dohnányi* minden tankönyvét átültette angolra. Nemcsak művészetét és írásait, hanem egész lényét a magyarság szolgálatába állította. Amerikában állandóan magyar stílusú ruhában járt és sokat játszott a magyar jótékonycél érdekében. Kana- dában pedagógiával is foglalkozott. El- vállalta a torontói konzervatórium ta- nári állását s mint tanár, tanítványaival mindig igyekezett magyar szerzők mű- veit megkedvel tetni. Állandóan dolgo- zik angol napi és heti lapoknak s belső munkatársa a *Chesterian* c. kanadai lap- nak, melynek *Bartók*, a magyarországi

Kreszné, leánynéven *Sztojanovits Lily* énekesnő, született Budapesten. Régi előkelő művészcsaládból származik. Édesapja, néhai Sztojanovits Jenő kiváló zeneszerző, édesanyja Prindl Eugénia. A felső leányiskola elvégzése után, 18 éves korában, énektanári oklevelet szerzett. Oklevele megszerzésével a székesfővárosba került, de pedagógiai működése közben is folytatta énektanulmányait. Először *Imrénél*, majd a Zeneművészeti Főiskola operatárszékén *Anthes Györgynél*, kinek keze alatt művészi oklevelet is szerzett. Ennek elnyerése után a Városi Színház szerződtette. Első szerepe a *Frasquita* volt. Később játszott a *Faus-Siebeljét* az *Álarcosbál Oszkárját*. 1922-ben férjhezment *Kresz Károly* kincstári főtanácsoshoz, a TÉBE igazgatójához. Ekkor megvált a színháztól, Svájcba ment és *Durigó Ilonánál* újra tanulni kezdett. 1920-ban résztvett a Sztojanovits-tercett megalkotásában. Tanulmányai befejezése után a Zeneművészeti Főiskolán tartotta első önálló oratórium és dalestjét, őszinte siker mellett. 1927-ben *Hindemith Die Serenaden* című dalciklusát mutatta be. 1929 és 1930-ban is önálló hangversenyeket adott. Sokat szerepelt Bécsben, és a soproni 100 éves zeneünnepélynek egyetlen női szereplője volt. A vidék nagyobb városaiban: Debrecen, Győr, Nyíregyháza stb. adott hangversenyeket. Kulturális működése a régi magyar zenei történet illusztrálása és propagálása szempontjából, szintén jelentős. Ezenkívül több német és orosz dalt ültetett át magyarra

Kristoff Mária, született Jánoshalmán. A felsőbb leányiskolát Budapesten végezte. A háború alatt Szegeden, mint

vöröskeresztes, önkéntes ápolónő működött s e működéséért *Ferencz Salvator* főhercegtől ezüstérmét és kitüntető okiratot kapott. Több vallásos előadást tartott a *Szent Margit* leányművészetben, s lelkes munkása a gyermeknyaralattá vált. Tagja a Keresztény Gazdasági Párt VIII. kerületi intézőbizottságának, a Szentkorona Egyesületnek, Pro Hungáriának s a Keresztény Ligának.

dr. Krüger Aladárné, leánynéven *Hannig Mariann,* született Tósokberénden, Veszprém megyében.

Iskoláit részben Pápán, részben a nagyváradai zárdában végezte. Iskolái elvégzése után férjhezment *dr. Krüger Aladár* országgyűlési képviselőhöz. Énekléssel gyermekkorától foglalkozik s 14 éves kora óta szakszerűen. Első mestere a lienzi operaház egyik tagja, majd később Nagyváradon, *Beleznay* volt. Először Nagyváradon a Katholikus Kör egy estélyén lépett opera áriákkal és klasszikus dalokkal a közönség elé. Ennek eredményeképpen, még az évben megkezdte hangversenykörútját a vidék nagyobb városaiban. Énekelt: Debrecen, Békéscsaba, Gyula, Zalaegerszeg, Székesfehérvár, Pécs, Pápa és Miskolcon s állandóan sólót a nagyváradai székesegyházban.

Több hangversenyen szerepelt a Szózat gárdájával is. Budapesten a Lloyd dísztermében tartotta bemutató hangversenyét. Zenekari hangversenyeket adott a Zeneakadémián *Sugár Viktor* karnagy vezényletével. Énekelt a Katholikus Körben, a Gellért-szállóban, a Kereszténypárt egyletében és nagyon sokat jótékony célra. Kölnben pedig a magyar konzulátuson. Külföldön: Olaszországban, Svájcban, Ausztriában, Belgiumban, Franciaországban, Angliában és

Németországban járt. Beszél magyarul, ősmagyar dalmotívumokból azok melódiáit is. Az első azok között, akik *La-vottát*, *Csermákot*, *Biharit*, *Dankót* megszólaltatták a Rádióban. Hangversenyeknek művészi színvonala mellett felbecsülhetetlen annak ház fias és propaganda jelentősége is. A nótáit kísérő elismerésnek legfényesebb bizonyítéka az a sok levél, amelyeket az elszakított területeken élő magyaroktól kap. 1929-ben énekelte a Rádióban az ezredik magyar nótát.

viski **Krüzsélyi Erzsébet**, született 1875 március 21-én Máramarosszigeten. Gyermekkorában egy hosszú súlyos betegség után hallását elvesztette s látása is nagyon meggyengült. Tudását és műveltségét önszorgalomból, rendkívüli kitartással szerezte meg. Versek már gyermekkorában írt, 1893-tól kezdve pedig novellákat is. Első munkái édesapja lapjában, a Máramarosban jelentek meg. Később azonban a fővárosi szépirodalmi lapok is közölték munkáját, de mert látása közben folyton gyengült, a próza írással fel kellett hagynia. Önálló kötetei: *Versek*, 1897. *Újabb versek*, 1901. *Örök csendben*, 1907. *Csendország dalai*, 1913. *Hangtalan lírán*, 1924.

Kubányi Györgyné, leánynéven *Bodán Margit* színművésznő és magyar dalénekesnő, született 1893 dec. 11-én Cegléden. Iskoláit részben Cegléden, részben Nagykörösön végezte. Első énekmestere Cegléden *Mihó Ernő* volt s utána Budapesten *Maleczkynénál* tanult. Először Szabadkán lépett fel, majd Pozsony, Kassa, Debrecen következtek. Főképen klasszikus operettekben és népszínművekben játszott. 1921-ben Debrecenből Budapestre költözött és hangversenyeken, propaganda túsón lépett fel. Programjában főként ősi magyar melódiák, régi vitézi, virág- és népdalok szerepelnek. Előadásainak szövegét férje, *Kubányi György*, az ismert színművész és író írja s ugyancsak ő rekonstruálja

Kubinszky Irén, családi néven alsókubini Kubinszky Károlyné, született nagyternyei Szegedy Irén.

Kun Magda színművésznő, született Szászrégenben. Iskoláit részben Marosvásárhe'yen, részben Bukarestben, egy német leánynevelőintézetben végezte. 16 éves korában a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött *dr. Janovich Jenő*. Első fellépése a *Nótáskapitány-Borcsa* szerepében volt. Többi szerepei *Miss Amerika-Ujságíró*, *Tatárjárás-Mogyoróssy*, *Régi nyár-Kislány*, *Nem nőszülök-Magda*. Itt csak egy szegzont töltött és következő évben 17 éves korában a budapesti Király Színház szerződött. Első fellépése a *Diákszereltem-Flóra* szerepében volt. Több jelentősebb szerepet játszott el. Majd *Sebestyén Géza* meghívására vendégszerepeit a Budai Színkörben az *Első tavasz-Mary* szerepében. 1930-ban a Városi Színházhoz szerződött.

dr. Kunvári Bella orvos, született 1895-ben Budapesten. A középiskola elvégzése után, szülei a régi előítéletekre támaszkodva, nem akarták az egyetemre engedni. Nagy harcok után azonban mégis elvégezte a budapesti Egyetem orvosi fakultását, amely után a klinika

pszichológiai intézetébe került. Később egy évig dolgozott *Strümpell profinál Leipzigben*, azután *Schittenbahn profinál Kidben*. Hazajövele után fogorvossá képezte ki magát a József-utcai katonai fogászaton, ahol nyolc évig dolgozott. Ezzel egyidejűleg a klinikán specializálódott fogszabályozásra. A nők társadalmi elnyomottsága enyhítésére megszervezte A Dolgozó Nők Klubját, előzőleg azonban mternacionáhs összejöveteleken vett részt, hogy külföldi kapcsolatokat építsen. 1926-ban az Északamerikai Egyesült Államokban volt tanulmányúton.

dr. Kussbach Ferencné, leány néven *dr. Bleyer Cecília*, született Münchenben. Iskolai végzettsége a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti doktorátusa. Több bel- és külföldi lapnak ír cikkeket, költeményeket, novellákat. Atyja *dr. Bleyer Jakab* volt nemzetiségi miniszter, nyug. egyetemi tanár, országgyűlési képviselő. Anyja, született *Holzinger Vilma*, több jótékony egyesület elnöknője. Férje *dr. Kussbach Ferenc* szentszéki és közügyvéd, uradalmi jogtanácsos, az Emericana volt priorja, jelenleg delegátusa, a magyarországi Német Népművelődési Egyesület ügyésze, a világháborúban a tartalékos tisztiskola kiképzője. Szenvedélyesen tenniszez és úszik. Vezetője a magyarországi Német Népművelődő Egyesület női csoportjának, tagja az egyetemi hallgatónők Mária-kongregációjának.

Kuthyné Fröhlich Lenke zenetanárnő, született Pita Gáliban. Középiszkoláinak elvégzése közben lett a Zeneművészeti Főiskolán *Szencz Irén* növendéke. Tanán oklevelének elnyerése után pedagógiával kezdett foglalkozni. Előbb csak magán-

növendékekkel, 1922 óta pedig a Gimesz zeneiskolában, melynek azóta tanára.

Kuttner Irén operaénekesnő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után *Makkai Mihály*, majd *Márkus Dezső* főzeneigazgató tanították énekelni. Tanulmányai befejezésével először 1926 március 20-án Újpesten, egy *Ady-est* keretében lépett a közönség elé. Azóta többször szerepelt, így 1927 dec. 24-én a Zeneművészeti Főiskolán, 1928 márc. 11-én ugyanott. Első önálló estjét 1928 dec 20-án tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. 1929-ben a Városi Színházban debütált, a *Parasztbecsület-Santuzza* szerepében, őszinte siker mellett

Küszler Ilonka, született Budapesten. Iskoláit — amelyek mellett hatéves korától kezdve zenei tanulmányokat is végzett —, a Verő-féle magánintézetben végezte. Első zenetanára *Steinitz Elza* volt. Kilencéves korában egy hangverseny keretében előadott *Mozart*-koncertje után, *Szendy Árpád* tanácsára beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, ahol *Székely Arnold* tanítványa lett. Már mint tanárjelölt tanított az akadémián s mint ilyen, nyerte meg a pedagógiai ösztöndíjat is. Tanári vizsgát tett kitűnő eredménnyel. Még ugyanez évben az *M. Steinitz Elza-féle* zeneiskolához került tanárnak. Magánművészei között több kiváló tehetség is akadt, így pl. *Farnady Edith* és *Fischer Anny*, a már jőnevű két zongorista. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő, az utóbbi időben azonban csak pedagógiával foglalkozik. Tanulmányutat tett Olasz-, Németországban és Ausztriában. Beszél németül, franciául és angolul.

özv. **Laber Béláné Wittinger Mariarine**, született Budapesten. Édesapja néhai *Wittinger János* polgári iskolai igazgató. Középiskolái elvégzése után tanítónői, majd felsőbb leányiskolái kézimunkatanárnői oklevelet szerzett. 1895-től állandóan tanít. Érdemei elismerésül a főváros tanügyi osztályától több elismerést kapott. Tagja a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségének, az Országos Katholikus Tanár Egyesületnek s a Magyar Pedagógiai Társaságnak.

Laczkó Aranka színművésznő, született Kassán. Iskoláit részben Kassán, részben Pécsen végezte. 14 éves korában lépett színpadra. Játszott Debrecenben, Pozsonyban, Sopronban, Győrben, Pécsen, Szabadkán stb. 1896-ban *Megyeri Dezső* igazgatóhoz szerződött Kolozsvárra, ahol a többszöri igazgatóváltás ellenére, egyfolytában 33 évig szolgálta a kultúrát. Nevezetesebb alakításai: *Romeo és Júlia-Júlia*, *Csók-Marietta*, *Vasgyáros-Claire*, az *Arany ember-Noémi* szerepétől kezdve *Theréza* mamáig minden szerep, *Nagymama-Mártha* és később a címszerep, mellyel negyvenéves színészi jubileumát is ünnepelte. Régi színészcsaládból származik, apja Kassán *Latabár Endre* társulatának karmestere volt, anyja ugyanott színésznő. Munkás, soha nem pihenő negyven év után, engedve fia — *dr. Laczkó Géza*, Az *És*-lapok belső munkatársa — hívó szavának, 90 éves édesanyjával együtt hozzá költözött.

Laczkóné Littmann Erzsébet, született 1900-ban Budapesten. Már gyermekkorában *Thomann* tanítványa volt.

1923-ban a Zeneművészeti Főiskolán zenetanári oklevelet nyert s még ugyanez

évben férjhezment *Laczkó Imréhez*, az ismert zeneszerzőhöz. 1926-ban nyilvános zenetanfolyamot nyitott, amely akadémiai előkészítő jelleggel bír.

Laczkó Márta, született Budapesten. Iskoláit Budapesten a váciutcai leánygimnáziumban, egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, ahol a magyar és történelem szakon nyert tanári diplomát 1925-ben. Irodalmi munkásságát 1923-ban kezdte. Első munkái a Szózat gyermekmellékletében jelentek meg. Ezt követően dolgozott az *Én Újságom*, *Jópajtás*, *Tündérvásár*, *Magyar Lányok* és a *Pesti Hírlap* gyermekrovata részére. Első könyve *Diáklányok* címen Singer és Wolfner kiadásában jelent meg. Külföldön: Olaszországban, Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, franciául. Tagja a Magyar írók Körének és a Gárdonyi Géza Társaságnak.

Lajtháné Führer Ilus festőművésznő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után az Iparrajziskolát végezte, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Glatz Oszkár* és *Csók István* tanítványa lett. Tanulmányai befejeztével műtermet nyitott. Először 1926-ban szerepelt portréival a Nemzeti Szalon tárlatán s még az évben egy tanulmányfőjével megnyerte a Szinnyei-Merse díjat. Férjhezmenetele után egyideig elfoglalták a feleség és anyja kötelességei, most azonban már ismét szerepel minden kiállításon.

Lakos Edith operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott be. Tanára volt *Sik József*.

1927-ben operaénekesnői diplomát nyert.

Vizsgázott a Troubadour-Leonóra szerepében. 1927 őszen külföldre ment tanulmányútra. 1929-ben hazajött és szerződött a Városi Színházhoz. Tanulmányait még folytatja *dr. László Gézá-nál*.

laki és alistáli **dr. Laky Dezsóné,**

leánynéven *szentkirály szabadjai kvrsa Karassa Sarolta*, néhai *Karassa Bulcsu* törvényszéki bíró leánya, született 1895 június 8-án Budapesten. Négy polgárit, ipariskolát végzett és nyolcévi gondos zenei kiképzés után férjhezment *dr. Laky* műegyetemi tanár és dékánhoz. Tagja a Keresztény Munkásnők Egyesületének. Névtelenül, de sokat jótékonykodik.

Laky Zsigmondné, a youngstowni O. I. magyar református egyház lelkészének neje, született Szolyvahársfalván, Bereg megyében. Felső leányiskolát végzett. Új hazájában összetartó kapcsa a magyarságnak, aki mindig lelkesen sikkra száll a magyarság érdekeiért. Állandóan rendez magyar előadásokat, amelyeken a megcsonkított magyar hazája érdekében magyar és angol nyelvű beszédeket tart nem mindennapi szónoki tehetséggel. A Pro Hungária Nők Világszövetségének agilis híve s elnöknője az O. I. Lorántffy Zsuzsanna Nőegyletnek.

Lamberg Rózsa operaénekesnő, született Bécsben. Iskoláit Újvidéken és Szegeden végezte. A kereskedelmi érettségi után *Mátrai Ernő* szegedi énektanárnál kezdte énektanulmányait s 1926-ban a szegedi Városi Színházban *Rigó-letto-Gildája* szerepében mutatkozott be döntő siker mellett. E szereplése után azonnal leszerződötték az összes koloratur vezető szerepekre. Négy évig énekel mint állandó vendég a Szegedi

Színházban s 1931-ben a berlini Staatsoperhez szerződött. Nagybátyja a berlini opera első basszistája.

Langer Rózsi dr. tasnai Kastyán Árpádné, született Szegeden. Édesapja *Langer Viktor*, nagyapja id. *Langer János*, a Bazilika karnagya, volt tanár és zeneszerző, első férje néhai *Rauscher István*, a Filharmóniai Társaság igazgatója, operaházi zenekari felügyelő. Tanulmányait Budapesten végezte. A Zeneakadémia elvégzése után a magyar királyi Operaházhoz került, melynek 30 esztendeig volt szóló énekesnője.

1926-ban megalapította a kiváló *Langer női kvartettet*. Több hangversenyt rendeztek Budapesten és vidéken s állandó szereplői a Rádiónak.

Lates Csilla tenmszbajnoknő, született Budapesten. Iskoláit a Notre Dame de Sionban és a belgiumi Courtray-ban lévő St. Nicolas zárdában végezte. Első szereplését 14 éves korában a BLKE színeiben 1926-ban kezdte, amikor Magyarország ifjú bajnokságát, 1927-ben pedig Magyarország nemzetközi junior bajnokságát nyerte. 1928-ban a Magyar Atlétikai Klub színeiben indult és rövidesen a legjobb négy magyar játékosnő közé küzdötte fel magát. *Kehrling Bélával* és *Kelemen Auréllal* vegyepáros bajnokságot, ugyanebben az évben Arad város, Sátoraljaújhely és Balatonföldvár bajnokságát nyerte meg. 1930-ban pedig a Tátrában legyőzte *Hagenauer* osztrák bajnoknőt. Külföldi szereplései közül figyelemre méltóak Pörtschachban és a Semmermgen elért szép eredményei.

dr. Latkovich Gyuláné Varga Anna, született Aradon 1878-ban. Férje nyugalmazott miniszteri tanácsos. A háború

alatt 40 ágyas kórházat szerelt és tartott fenn Nagybecskerekén. A sebesült transportokat és átutazó katonákat ellátta ruhával, élelemmel, lakását átengedte iskolai célokra s minden árvát, özvegyet hathatósan támogatott. Érdemei elismerésül Salvator főhercegtől elismerő oklevelet és érmet, a Hadtestparancsnokságtól dicsérő oklevelet kapott. Választmányi tagja a Pro Hungáriának.

bükkösi **Latzin Ilma** zenetanár, született Kolozsváron. Leánya, vitéz *bükkösi* **Latzin Raymond** altábornagy, dandárparancsnoknak, a Tatárszoros hős védőjének. A gimnáziumi érettségit a kolozsvári unitárius kollégiumban tette le. Zenei tanulmányait, melyek után férjhezment, *Hegyi Emánuelnél* végezte. Férjhezmenésévei egy időre megszakadtak zenei tanulmányai, de háromévi szünet után újra tanulni kezdett a Zene-művészeti Főiskolán. Megszerezte a tanári diplomát és beiratkozott a budapesti Magyar kir. Tudományegyetem művészettörténeti fakultására. Az irodalommal ép oly szeretettel és lelkesedéssel foglalkozott, mint a zenével. Terjedelmes kötetnyi hangulatos verset írt s közben sikerrel hangversenyezett Kolozsvárt, a kolozsvári zenetársaság hangversenyein és Budapesten *dr. Avedig Félix* által rendezett jótékony-célú hangversenyeken. Tudományos kutatásain kívül, zenepedagógiával foglalkozik. 1930 szeptemberében nyitotta meg zeneiskoláját.

R. Laurisin Irén, férj. *Rácz Pálné* hangversenyénekesnő, született Csongrádon. Iskoláit Kalocsán, zárdában végezte. Apja *Laurisin Miklós* nyug. kir. ítélőtáblái bíró. Anyja *Füttler Irén*. Énektanulmányait *Jakobi Antal* ének-

tanárnál kezdte és másfélévi szünet után *Környei Béláné, Galyassy Paulánál* folytatta, kinek hat esztendeig volt növendéke. 1924 november 8-án férjhezment *Rácz Pál* fővárosi tisztviselőhöz. Első önálló hangversenyét 1928 december 9-én tartotta a Molnár-utcai Katolikus Körben. 1929 december 9-én a Zeneakadémián adott hangversenyt, két fivére, *Laurisin Lajos*, a Magyar királyi Operaház tagja és *Laurisin Miklós* zongoraművész, zeneszerző közreműködésével. Önálló hangversenyei voltak még Kalocsa, Pécs, Gyöngyös, Székesfehérvár és Baja városokban. 1930 ápr. 7-én ismét a Zeneakadémián adott hangversenyt két fivére közreműködésével, a sajtó és a közönség legteljesebb elismerée mellett.

Layer Mária, született Budapesten. Iskoláit Budapesten a Sacre Coeurben végezte. Iskolái elvégzése után az Országos Zeneművészeti Főiskola ének-tanszakára iratkozott, ahol *Szabados Béla* tanítványa lett. Első nyilvános fellépése 1925-ben volt a Regnum Marianumban. Művészi oklevelet nyert 1930-ban. Vizsga szerepe a *Bűvös vadász-Agathája* és *Tanhauser-Erzsébetje* volt. Sokat szerepel a margitszigeti szimfonikus zenekarral és a Regnum Mananum által rendezett hangversenyeken a Zeneakadémián.

Lám Ilona, született Budapesten. Középiskoláit az Erzsébet Nő Iskolában, Berta Ilona vezetése alatt végezte. Ezután oklevelet szerzett a Képzőművészeti Főiskolán s később Deák-Ébner Lajos és Marton Ferenc tanítványa lett. Édesanyja Lám Hilbert Irén, igen jónevű festőművésznő volt, akitől tehetségét is örökölte, s kinek kiválóbb alko-

tásai közül a «Leányom» című arképet Budapest székesfőváros, Balatoni-képsorozatát pedig a földművelésügyi minisztérium vásárolta meg. Nagy sikere volt «Imádkozó nők» című képével is. Meghalt 1925-ben. Leánya, kiváló tehetsége révén hamarosan a főúri házak kedvelt festője lett. Ő festette a tihanyi főhercegi kápolna részére az oltárképet. Arcfestményei közül *Magda* főhercegnő, *Lucich* altengernagy képeivel aratott sikert. A Hadtörténelmi Múzeum részére Mária T erézia-lovagot festett. Legkiválóbb alkotása a «Lélekvivő», ezzel 1930-ban a Múcsarnokban keltett feltűnést.

Lányi Margit énekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Énektanulmányait 1924-ben kezdte meg az Országos Zeneművészeti Főiskolán. Tanára *Sík József* volt. Diplomát nyert 1929-ben. Első fellépése a Vigadóban volt a Tehetségvédelmi bizottság hangversenyén. Több ízben énekelt a Rádióban, a margitszigeti és az állatkerti szimfonikus hangversenyeken. Résztvett a köztisztviselők propaganda körútján. Műsora: szoprán szerepek, áriák és dalok.

K. Lányi Piroska, született Zalatnán, Alsófehér megyében. Budapesten a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban tett érettségét. Utána az egyéves kereskedelmi akadémiát végezte el. 1926 februárban ment férjhez *dr. Kirchner Dezső*hez. 1927-ben kezdte meg irodalmi működését. Első írása a Budapesti Hírlapban jelent meg *Nungesser és Coli* francia repülők tragédiáját fordította franciából. Ezután megbízást kapott politikai cikkek fordítására. 1928 karácsonyán megjelent a Napkeletben *Georges Leblanc* cikke *Materlinck* feleségé-

ről, melyet franciából fordított. Közben az Új Időknek is dolgozott. A Milliók Könyve kiadásában a *Rajta, házasodjunk* című regényt fordította franciából. 1927 szeptemberétől a Magyar Uriasszonyok Lapjának belső munkatársa. Külföldön: Olaszországban, Ausztriában, Németországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául. Sportok közül az úszást kultiválja.

dr. László Henrietta, született 1895-ben Budapesten, újságíró családból. 1913-ban érettségizett az Andrássyúti leánygimnáziumban, orvosi diplomáját 1918-ban kapta, de már mint orvostanhallgató az egész háború alatt különböző hadikórházakban folytatott segédorvosi tevékenységet. Huzamosabb ideig dolgozott a berlini «Zahnerstliche Poliklinik»-en is. Jelenleg magánpraxist folytat.

G. László Ilma hegedűművésznő, született Erdélyben Arany ostordán. Iskoláit ugyanott végezte. Zenei tanulmányait 10 éves korában a szülői házban kezdte. Első mestere édesanyja volt, aki neves hegedűtanárnő. 1924-ben beiratkozott a Zeneakadémiára s mint *Gábrriel Ferenc*, néhai *Mambrini Gyula* és *Studer Oszkár* tanítványa szerzett 1930-ban tanári oklevelet. 1927-ben férjhez ment *Gattein Zoltán* banktisztviselőhöz. Először 11 éves korában Aranyostordán lépett közönség elé. 15 éves korában Tordán, Kolozsváron az Újságíró Klubban adott önálló hangversenyeket. Akadémista korában sokat játszott nyilvános koncerteken és nagyobb klubok estélyein. Beszél magyarul, németül, franciául.

László Klára zongoratanárnő, született Budapesten. Iskoláit magánúton

végezte. Zongorázni 6 éves korában kezdett, édesanyja tanítása mellett. Nyolcéves korától *Szericz Irén* növendéke volt. Az Országos Zeneművészeti Főiskolán a tanárképzőt végezte. Diplomát nyert 1927-ben. Ugyanez év őszén Berlinbe ment, hol *Leonid Kreutzer*, a Hochschule tanára egy éven át teljesen ingyen tanította. 1928-ban haza jött és megkezdte tanári működését. Több hangversenyen lépett fel, nevezetesebbek: 1929-ben Pécsen a helybeli filharmonikus zenekarral, ugyanez évben a Magyar Egyesület meghívására Bécsben, majd több ízben a Rádióban. Beszél magyarul, németül és franciául.

László Lili színművésznő, született Budapesten. A Mária Terézia-leánygimnáziumban tette le az érettségit. Már gyermekkorában vonzódott a színpadhoz. Tizenkétéves volt, mikor a *János vitéz* címszerepét játszotta műkedvelői előadáson, amelyet Bárdi Ödön rendezett. Ugyanebben a darabban egy évvel később a strázsamestert és a boszorkányt is játszotta. Az érettségi letétele után Góth Sándor magánművésznő lett. Rövidesen a Magyar Színház szerződtette. Itt egy évig játszott. 1927-ben a Vígszínház tagja lett. 1929 óta a Bethleni színpad tagja.

Lászlóffy Margit, született Lúgoston. A hat gimnázium elvégzése után a Zeneakadémián kitüntetéssel szerzett zenetanár és zeneszerzői diplomát s ezzel együtt kapta a *Klebelsberg Kunó*-ösztöndíjat és a *Beethoven*-plakettet is. Első fellépése Temesváron volt 9 éves korában, egy jubiléus hangversenyen. Diplomája megszerzése után a Fodorzeneiskola 4 önálló hangversenyén vett részt. Később a filharmonikusokkal,

Kerner, Komor, majd *Dohnányi* dirigálása mellett játszott zenekari hangversenyeken. Többször játszott a Rádióban is zenekari kísérettel. 1929-ben zeneakadémiai szerzői estjén egy zongoratrióját és több dalát adták elő. A Zeneakadémián *Haydn* D-dur szimfóniáját dirigálta a Zeneakadémia zenekarával. Jelenleg *Stefániái Imre* művésznövendéke.

Lázár Alice színművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát — mely után a Színművészeti Akadémia növendéke lett — részben Budapesten, részben Salzburgban végezte. Első bemutatkozása 14 éves korában *Fáy Szeréne* mellett volt *Ran^ és mód-Irma* szerepében. 1928-ban *Horthy Miklósné* védnöksége alatt rendezett jótékony célú hangversenyen aratott jelentős sikert s 1929-ben *Sebestyén Károly, Lira és dal* című előadása alkalmával is szerepelt. A Színművészeti Akadémiát sikerrel végezte s vizsgájáról a lapok egyhangú elismeréssel emlékeztek meg. A Magyar Színház tagja.

Lázár Gyuláné, leánynéven *Kasztner Janka*, született Dastiban, Sopron megyében 1850-ben. Iskoláit Győrben végezte. Tanítónői oklevelét Budán, a tanítónőképző intézetben nyerte. Oklevele elnyerése után ugyanez intézetben tanítónői beosztást kapott s itt maradt 1871-ig. 1872-ben megszerezte a tanárnői oklevelet s 1874-ben megbízást kapott az Ipolyságon felállítandó államilag segélyezett községi polgári leányiskola vezetésére. Ez iskolában az igazgatói teendők ellátása mellett a magyar nyelv, földrajz és történelmet is tanította. Az iskola teljes beszerzése s annak egy rövid évi vezetése után 1875-ben a győri tanítóképzőintézet igazga-

tönője lett. 1881-ben megszervezte a sorban is határkövet. 1897 december Női Iparegyesületet s ezzel az iparos havában ment nőül *Lázár Gyűlő* tanár, családok gyermekei nevelését helyes történészhez. Meghalt Budapesten 1923 szellemi irányba terelte. 1886 szeptemberében a kolozsvári tanítóképzőintézethez helyezték át, a fegyelem és belső rend helyreállítása végett. E ténykedése befejeztével az intézet keretén belül kézimunka tanfolyamot létesített. 1896-ban *Zirzen Janka*, a magyar nőnevelés apostola nyugalomba vonulásával *dr. Wlassich Gyula* kultuszminiszter kinevezte a budapesti Erzsébet-Nőiskola igazgatónőjévé. Ugyanez évben megválasztották az Országos Felső Nőiskola és Polgári Iskolai Tanítóvizsgálóbizottság alelnökévé. Igazgatónői működése alatt 1900-ban a Pánsban rendezett nemzetközi kiállításon a bemutatott iskolai dolgozatokért, női kézimunkákért és különösen az intézet szintén bemutatott szervezéséért az első díjat, a Grand Prix-t nyerte. Ez alkalommal *Wlassich Gyula* minisztertől fáradhatatlan munkásságáért köszönetét és elismerést kapott. A magyar nőnevelés terén programszerűen *Lázár Gyuláné* vezette be a tanulmányutakat, épügy ő honosította meg mint melléktantárgyat a francia nyelvoktatást is. A tanügy terén tett szolgálatai elismerésül / *Ferenc József* a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Több mint 40 évi tanítónői működése alatt a lelkesedéssel és szeretettel végzett nagy felelősséggel járó munka után 1911-ben megvált hivatásától. Az állam szolgálatában eltöltött munkássága érdemeiért ez alkalommal *I. Ferenc József* a II. osztályú Erzsébet-rendet adományozta neki. A magyar nőnevelés terén *Zirzen Janka* után *Lázár Gyuláné* működése jelent első-

sorban is határkövet. 1897 december havában ment nőül *Lázár Gyűlő* tanár, történészhez. Meghalt Budapesten 1923 május 19-én.

Lázár Mária színművésznő, született Herkulesfürdön. Középiskolái elvégzése után Rózsahegyi színiiskolájába iratkozott, amelyet kitüntetéssel végzett. Első szerződése a Szegedi Színházhoz kötötte, ahol két esztendőt töltött s ahol a *Király* című vígjátékban lépett először a közönség elé. Visszajövele után a Corvin filmgyárhoz szerződött, ahol mint filmszínésznő is emlékezetes sikereket aratott. Ezután hat esztendeig a Vígszínház tagja volt. Közben szerepelt a Magyar Színház és a Renaissance Színháznál is. Egyike legtehetségesebb, legkulturáltabb színművésznőinknek, akit hangja, tehetsége, szépsége, megjelenése, nem mindennapi szorgalma egyenesen a színjátszásra predesztinált. *Kiár Zoltán*hoz történt második férjhezmenése óta nem köt állandó, éves szerződéseket s csak alkalmi szerepléseket vállal, úgynevezett testéhez és egyéniségéhez szabott darabokban. Két fia van. Főbb szerepei: Ördög, Topáz stb.

gróf Lázár Miklósné Welskirchy Váhl Stefánia, született Temesváron 1896-ban. Iskoláit Bécsben a katonatiszti intézetben végezte. Férjhez ment 1922-ben. Nagyobb külföldi utazásokat tett Olasz- és Franciaországban. Tagja a Szentkorona Szövetségnek. Szenvedélyesen lovagol és tenniszeznek.

dr. Lázár Piroska., született 1885-ben Egerben. Középiskoláit a miskolci Tóth Pál felsőbb leányiskolában majd a Veres Pálné leánygimnáziumban végezte, ahol érettségit is tett. Ezután a Pázmány Péter Tudományegyetem

magyar-irodalom és történelem szakán nyert tanári diplomát s tett doktorátust esztétika, magyar-irodalom és művelődéstörténelemből. Disszertációja *Eötvös nőalakjai* címen került nyomda alá. Első volt magyarországból aki a világ első újípusú iskoláját a derbyi New School of Abbotsholme-t Angliában tanulmányozta. 1907-ben megalapította nyilvános jogú felsőbb leányiskoláját mternátussal, melyet 1926-ban a magy. kir. minisztérium egyetemre képesítő leányliceummá alakított át. A leányliceumnak 15 tanára, az internátusnak 5 nyelvmesternője és 3 zenetanára van. Az intézet 120—140, az internátus 30—35 növendék számára van berendezve. Intézetét maga vezeti, ezenkívül pedagógiai szakcikket ír és felolvasásokat tart.

vitéz Lemberkovics Jenőné Wieser Iréné, született Budapesten. Férjével együtt résztvett az 1919-ben lezajlott ellenforradalmi mozgalmakban. Férjét, aki százados volt, a kommunisták 1919 június hó 24-én kivégezték. Kivégzése helyét emléktábla örökíti meg. A Szentkorona Szövetség és NYUKOSz választmányi tagja s 9 éve tagja a Patronagának is.

Lengyel Erzsí operaénekesnő, született Komáromban. A felső ipariskolát Budapesten végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, előzőleg azonban *Korenekné Franasovits Valéria* tanította. Az Akadémián *Sík József* tanítványa volt s 1930-ban nyert operaénekesnői oklevelet. Több hangversenyen működött közre.

büdi dr. Lengyel Józsefné, jászapáti Kaszás Etel, született Budapesten. A középiskolák elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol

tanári oklevelet szerzett. Sokat szerepelt jótékonycélu hangversenyeken és nagy vidéki városokban. Tagja a Magyar Családok Egyesületének, a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek, Erzsébet Nőegylet stb.-nek.

Lenárt Klári hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Hegedűtanulmányait nyolcéves korában kezdte a Fodor-zeneiskolában. 1919-ben felvették az Országos Zeneművészeti Főiskolára, ahol *Bloch József*, *Mambriny Gyula*, majd a művészképzőben *Hubay Jenő* voltak tanárai. 1928-ban nyert művészi oklevelet. Első nyilvános fellépése növendékkorában, az akadémia által rendezett nyilvános növendék hangverseny keretében volt. Első önálló hangversenye 1928-ban volt a Zeneakadémián. 1928 őszén a londoni Rádióban egy nagy önálló estet adott, amelyet a magyar követ, *báró Zichy Rubidó* vezetett be. Ezután haza jött s több ízben játszott a Rádióban. 1929-ben ismét Londonba utazott, hol első önálló estjét tartotta a legelőkelőbb közönség jelenlétében. 1930 márciusban a budapesti Zeneakadémiában tartott nyilvános estet. Pedagógiával akadémista növendék kora óta foglalkozik. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

Levitzky Piri korcsolyabajnoknő, született Budapesten. A felső leányiskolát ugyanitt végezte. Iskolái elvégzése után kezdett komolyan korcsolyasporttal foglalkozni. 1928-ban a Magyarország bajnokság III. helyeztje lett. 1929-ben a külföldi junior versenyeken is helyezést nyert, a Magyar versenyen pedig már az országos I. díjat nyerte. 1930-ban a Tátra bajnokság II. helyeztje s Bécsben, Sanct Mau-

ritzban, Davosban is szép sikerrel versenyzett. 1931-ben Troppauban a nemzetközi vándordíját nyerte, ezenkívül a junior verseny győztese lett. Grätzban, ugyancsak mint győztes került ki a versenyből. Mint háromszoros magyar bajnoknő, arany jelvénnel lett kitüntetve. A BKE-en kívül a MAC-nak is tagja. Itt a tenmszt űzi szintén eredményesen.

Léderer Rózsa, zeneiskolai igazgató, született Budapesten. Középiskolái elvégzése közben került a Zene-művészeti Főiskolára, ahol *Nagy Géza* növendéke volt. Tanári oklevele elnyerése után még *Var rónánál* folytatott tanulmányokat. Később pedagógiával kezdett foglalkozni, de működött a hangversenydobogón is, ahol szintén szép sikerei voltak. Így Nyiregyházán *Kármán Gizi* énekesnővel rendezett együttes hangversenyt és többször szerepel a Rádióban is. 1927-ben nyitotta meg zeneiskoláját, amely feloleli a zongora, hegedű, cselló és ének-tanszakokat. Zeneiskolája mellett zeneóvodát is tart fenn, ahol kis gyermekeket nevel zenére és fejleszti hallásukat, tisztára játékos módon, nagyszerű eredménnyel. Már mint tanár kezdett énekelni tanulni, sőt énektanítási képesítést is szerzett. Felolvasásokat tartott a Zenepedagógiai Egyesületben.

dr. Lénárt Edith pszichológus, született Budapesten. A Veres Pálné-utcai leánygimnázium elvégzése után a Pázmány Péter-tudományegyetemen szerzett filozófiai oklevelet. Hallgatója volt a müncheni és göttingeni egyetemeknek is, az előbbin *Erich Becher*, az utóbbin *G. E. Müller* intézetében dolgozott. Oklevelének elnyerése után a londoni National Institute of Indus-

trial Psychologyt látogatta. 1928-ban a MI KEFE pályaválasztási laboratórium vezetését vette át, itt pszichológiai alapon ad tanácsot a hozzá fordulóknak. Foglalkozik pedagógiai irodalommal is. Pszichológiai cikkei jelentek meg a *Jövő utjain s a Zeitschrift für Psychologie* című folyóiratban. *33 női pálya* címen könyve jelent meg a női pályaválasztásról. Munkatársa a *Dolgozó Nők Lapjának*, valamint a *Psychologie van hét Bedrijfsleven* című hollandi műnek. Működött a Magyar Gyermektanulmányi Társaság lélektani szemináriumában. Szakosztályi jegyzője a Magyar Pszichológiai Társaságnak, tagja a *Gesellschaft für experimentelle Psychologie* és a *National Institute of Industrial Psychology*nak.

Lészay Kató színművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Szemere-utcai leánygimnáziumban tette le, majd az Orsz. Színészegyesület iskolájának elvégzése után a Városi Színház szerződtette. Első szerepe az *Erdészleány - Minkája* volt, amelyben őszinte sajtó- és közönség-sikert aratott. Egy év után a drezdai Central Teather és a düsseldorfi Apollo Teather tagja volt. Legnagyobb sikerei a *Thresina* című operett főszerepe és a *Víg özvegy-Valencienne* szerepe volt. Visszaérkezése után újra a Városi Színház szerződtette. Sikerei voltak a *Csókon szerzett vőlegény* és *János vitézben*, melyekben *Fedák Sári* mellett játszott a énekes főszerepeket. A Rádió fennállása óta állandóan szerepel a mikrofon előtt. A párisi Paramount egyik film főszerepére szerződtette le.

nyírjesi **Létay Gusztávné**, született bonyhádi Perezsel Sári. Tanítónői oklevele

megszerzése után, meghívásra szerződött a Király Színházhoz. Később Thomann Istvánné és Lind Marcella tanítványa lett. Adott önálló hangversenyeket itthon s a külföldön Bécsben, Moszkvában, Péterváron és Hamburgban. Háborús és jótékony célra nagyon sokat szerepelt. Egy leánya van, férje nyugalmazott bankigazgató.

Lichtneckert Mihály né, Posszert Lídia, született Budapesten. Iskolai tanulmányai befejezése után a Zeneművészeti Főiskola énektanfolyamát végezte el. Három évig ösztöndíjas tagja volt a Magyar királyi Operaháznak, de művészi pályája kettészakadt férjhezmenetele folytán. 1925-ben tagja lett a MANSz-nak és az újpesti Kathohkus Nőszövetségnek, ahol eddig is hathatós és agilis társadalmi tevékenységet fejtett ki. Különös érdemeket szerzett a MANSz javára tartott hangversenyek rendezésében. A Kath. Nőszövetségben előljár a szegény gyermekek és a szegénysorsú szülők támogatásában.

özv. **Lieber Vilmosné** nagyfényi és vámtелеki Millasin Amália, született 1878-ban Kalocsán. Iskolai végzettsége négy polgári. Apja néhai Millasin Imre ügyvéd, takarékpénztári és káptalani ügyész, anyja néhai Petz Emília. Férje néhai Lieber Vilmos magyar kir. dohány leszállító főnök. Több társadalmi egyesület tagja, sokat jótékonykodik.

Ligeti Miklósné, leánynéven *Kern Hedvig,* született Budapesten. Az Erzsébet Nőiskola elvégzése után rövidesen L. M. szobrászművész felesége lett. A háború alatt a Múcsarnok hadikórház gazdasági vezetésén kívül a műtőben is állandóan dolgozott. E működé-

séért a Vöröskereszt tisztí keresztségével és II. osztályú érdemérmével tüntették ki. A háború után férje kerámiai laboratóriumában munkálkodott s ennek feloszlása után a Gyermekvédő Liga mozgalmaiba kapcsolódott be. E munkálkodása nemcsak a gyűjtésre szorított; nagy agilitással végezte a Liga segítségére szoruló felkutatásait, a belső adminisztratív munkák lebonyolítását, nyaraltatási akciók intézését, sőt ezenkívül a Liga gyermekkórházában mint ápolónő is teljesít szolgálatot. Tevékeny résztvesz még a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének propaganda munkájában is.

Lindenmeyer Antónia, született 1894-ben Budapesten. A bécsi tisztí leánynevelő intézetben tett érettségi után előbb az Erzsébet Nőiskolába, később a Tudományegyetem bölcsészeti fakultására iratkozott, ahol az irodalom-filozófiai szakon szerzett oklevelet. Oklevele megszerzése után a székesfőváros leánygimnáziumának lett a tanárnője.

1920-óta dolgozik a leánycserkész-mozgalomban. Mint ilyen végigjárta Hollandiát, Angliát, Svájcot, Német- és Franciaországot és hosszabb időt töltött tanulmányúton az Egyesült Államokban is. 1923 óta országos elnöknője a Magyar Cserkészleány Szövetségnek s 1928-ban a Magyarországon nagy sikerrel rendezett Cserkészleányok világkongresszusán kifejtett munkásságáért *Anna* magyar királyi hercegasszonytól az aranyturu kitüntetést kapta, 1930 március 30-án a leányszövetség tízéves évfordulója ünnepének alkalmából pedig az arany lilomot. Ugyanez alkalmából a Társadalmi Egyesületek Szövetsége a jubileumi nagyéremmel tüntette ki. Tíz-

éves munkássága alatt megteremtette a cserkészleány irodalmat, rengeteg cikket, tanulmányt írt a leánycserkész neveléséről, úgy itthon, mint a külföldi lapokban. Édesapja néhai *Lindenmeyer Sándor* ezredes, sok kitüntetés és érdemjel tulajdonosa volt, édesanyja *nemes Bozsik Piroska*. Bátyja, *Lindenmeyer Sándor* huszárörnagya, az orosz és olasz fronton harcolt 1914-től 18-ig, megszökött az orosz hadifogságból s végigvándorolt Szibérián, egész Kínáig, ahonnan nyolc hónap után került haza. Országos elnöke a Magyar Cserkészleány Szövetségnek, választmányi tagja a Társadalmi Egyesületek Szövetségének és a Nők Világszövetségének, tanácsadója a Cserkészleányok Világszövetsége elnöki tanácsának tagja, alelnöke és alapító tagja a Nőegyletek Magyar Munkásvédő Szövetségének. Érdemei elismerésül a Kormányzótól Signum Laudis kapott.

Lipthay Olga író, született Budapesten. Az érettségit a Barcsai-utcai főgimnáziumban tette le, mely után a Tudományos Egyetemen tanári oklevelet szerzett. Pár évig az áll. Erzsébet Nőiskolában tanított, majd 1917-ben alapította a *Megértés* című lapot, amelynek főszerkesztője lett. Ez a lap volt az első politikai lap, amely Magyarországon nő szerkesztésében jelent meg, de amelyet 1923-ban megszüntettek. 1920-ban alapította a Kenyérkereső Nők Országos Szövetségét, amelynek megalapítása óta elnöke. Főszerkesztője a *Kisgazdapárti Értesítő* című nyomtatásnak. Irodalommal már régen foglalkozik. Első cikke 1908-ban jelent meg a *Pesti Naplóban*, a nőkérdéssel kapcsolatosan. Ugyanilyen irányú cikkei jelen-

meg a *Pesti Hírlapban* is. A forradalom alatt a 8 Órai Újság munkatársa volt. A Károlyi éra alatt kormányellenes cikkei miatt *Megértés* című lapja szerkesztőségét feldúlták. Társadalmi működése nagyon élénk. A vezetése alatt álló egyesületet azzal a célkitűzéssel alapította, hogy az elszegényedett középosztály nőinek munkaalkalmat teremtsen. Ez az egyetlen egyesület az országban, amely minden külső támogatás nélkül, kizárólag tagdíjaiból tartja fenn magát.

dr. Liska Józsefné Simonfay Margit író, született Budapesten. Édesapja néhai *dr. Kaiser Károly orvos*, miniszteri tanácsos és műegyetemi rendkívüli tanár. Írói nevét anyai nagypapjától néhai *Simonfay János* országgyűlési képviselő és ügyvédől vette. Iskoláit az Angolkisasszonyok intézetébe végezte, mely után 1917-ben ment férjhez. Irodalommal már fiatal leánykorában foglalkozott. Első novellája *Levelek* cím alatt 1913-ban, 14 éves korában jelent meg a Magyarországon. 1914-ben már az *Új Időkben* is jelentek meg versei s több novellája ugyancsak a Magyarországon. Férjhezmenetele után irodalmi munkássága hosszabb időre megszakadt s csak 1927-ben kezdett el újra írni. Legfőképpen az *Új idők* részére, verseket és aforizmákat. Első önálló könyve *Meddig és miért?* című verskötet 1920-ban jelent meg. 1930-ban megjelent első regéne & *Villa Margherita*, Singer és Wolfner kiadásában, mely egyaránt szép sajtó- és közönség-sikert aratott. Nagyobb utazásokat tett Olaszországban, Németországban, Ausztriában és Svájcban. A magyaron kívül beszél németül, franciául és angolul. Férje egyetemi rendkívüli tanár.

Lóky Ferencné *Egyed Erna*, született Budapesten. Az állami leánygimnáziumot végezte, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Edvi Illés Aladár* és *Nadler Róbert* növendéke volt. 1918-ban szerepelt először a Múcsarnok tárlatán tus és színes rajzaival. 1920-ban a *Borbás András* ösztöndíját, 1921-ben a képeskönyv illusztrációs díját nyerte el. Külföldi kiállításokon is szerepelt képeivel; 1926-ban az állami díjjal tüntették ki. 1927-ben a Múcsarnokban rendezett nagyszerű gyűjteményes tárlatot; főleg kompozíciókkal és könyvillusztrációkkal foglalkozik. Kompozícióiban sok a drámai erő. Erősen impresszionista irányt követ. Tusrajzai rézkarcszerűek. A *Génius* kiadásában megjelent «Andersen mesé»-it is ő illusztrálta. Tagja a Képzőművészek Egyesületének.

Loksay Jenőné, *Bakpday Paula*, született Pécsen 1886-ban. 1906-ban ment férjhez. A közéleti mozgalmakba 1916-ban kapcsolódott be mint a hadifogolymentő mozgalom tagja. Ezidőtől fogva tagja volt a MANSz hadifogoly fogadóbizottságának és 1914-től 1927-ig a népjóléti minisztérium ínségakció bizottságának. 1914-ben megalakította a MANSz rákosfalvi csoportját, melynek alelnöknője lett. Ugyancsak elnöknője a MOVE rákosfalvi csoportjának is. 1918 óta résztvesz a keresztény nemzeti politikai mozgalmakban is. 1922 óta elnöke a Keresztény Asszonyok Pártszövetsége rákosfalvai csoportjának és patronesse a magyar királyi átmeneti Fiúotthonnak. 1926-ban megvalósította élete legnagyobb művét, a Paula szülőotthont, mely a közeljövőben már 66 gyermekágyas nőt tud befogadni.

nemes dr. Lopussny Ottó Gézáné, vezető királyi főügyész-helyettes özvegye, (a Lopussny-család magyarországi őse 1570-es évek közepén Ukrajnából mint politikai menekült Breznóbányán, Zólyom megyében telepedett le), leányneven *Patzák Gizella, Mária, Antoinette*, született Breznóbányán, Zólyom megyében. Iskolai végzettsége felső leányiskola. Jó hangja folytán kora gyermekkorától kezdve énekelni tanult. Már leánykorában sokat szerepelt hangversenyeken. Ez időben sokszor dirigálta az énekkart, a zenekarral együtt az akkor még csak tizenégyesztendős *Dohriányi Ernő*. Tizenhété vés korában ment férjhez. A háború előtt 1913-ban vöröskeresztes ápolónői diplomát szerzett s mint ilyen az egész háború alatt önkéntes ápolónői szolgálatot teljesített. Családjából tizennégyen vettek részt, mint aktív törzs vagy tartalékos tiszték és fiatal önkéntesek a világháborúban. Sokan hősihalált haltak közülük. Nagybátyja, *Patzák Kálmán* altábornagy, a háború, férje pedig a forradalom áldozata lett. Gyermekait férje halála után teljesen egyedül nevelte. Fia, *dr. Lopussny István, Livió, Mária*, törvényszéki jegyző, ügyészi megbízott. Leánya *dr. Lopussny Erzsébet, Mária, Antoinette*, orvos. Kilenc éve tagja a Kelenföldi és Lágymányosi Egyházi Zeneegyletnek s az Országos Dalegyesületnek. Szenvédélyesen sportol, fiatal leány korában műkorcsolyázó volt. Foglalkozik arcképfestéssel is. Sok egyesület tagja.

nemes dr. Lopussny Erzsébet Mária, Antoinette, született Besztercebányán, Zólyom megyében. Édesapja *dr. Lopussny Ottó Géza* mint királyi főügyész-helyettes, a forradalom áldozata lett.

Édesanyja *Patzák Gizella, Mária, Antoinette*. Középiskoláit az Andrassy-úti leánygimnáziumban, orvosi tanulmányait a Pázmány Péter-tudományegyetemen kitüntetéssel végezte. A kommün után a diákság szenvedéseinek enyhítésére alakult Irredenta Liga tagja volt. Orvosi diplomája megszerzése után az Országos Biztosító Intézet belgyógyászati osztályára került, ahol jelenleg is, mint segédorvos működik. Dolgozik ezenkívül az Irgalmasok kórházában, a Szent István-kórházban és a Gyermek-klinikán. Több egyesület tagja.

Lóránt Erzsébet festőművész, született Budapesten. Középiskoláit ugyanitt végezte. Felsőtanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán mint *Bosznay, Glatz* és *Csók* tanítványa fejezte be. Először a Szinnyei-Merse társaság kiállításán vett részt 1925-ben. 1931-ben kollektív kiállítása volt a Képzőművészeti Szalonban. Időközben részt vett az UME kiállításán is. Elvált asszony, édesatyja néhai dr. Lóránt Izsó ügyvéd. Beszéli a német, francia, angol és olasz nyelvet.

őzv. vitéz *ruszkini Lorx Viktorné*, volt tábornok neje, *Rauscher Irma*, született 1885-ben Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte az állami felső leányiskolában, ahol érettségit is tett. 1906-ban ment férjhez. A háború alatt Bécsben tartózkodott, sebesülteknek adott otthont és sebesülteket ápolt. 1919-től 1921-ig a MOVE-nak volt elnöke, önkéntes ápolónője, azaz önkéntes gyermekvédője volt 6 éven át a Gyermekvédő Ligának is. 1922-ben *Izabella* főhercegnő kinevezte az *Izabella Házi Ipar Egylet* ügyvezető alelnökéjévé s ezt a tisztséget tartja ma is. Három gyermeke van. Két fiú és egy leány.

losonci Losonczy Gizella, született Miskolcon. Iskoláit Miskolcon végezte. Édesapja *Losonczy József* huszár alezredes, édesanyja *báró Boltin Emília*. Földbirtokos szülőktől származik. Miskolcon körülbelül húsz éve tevékeny résztvesz mindennemű jótékonycélú mozgalomban. A háború alatt mint a Borsodmegyei Nőegylet elnöke, a Nőegylet segítségével napközi otthont tartott fenn a háborús árvák számára s az átutazó sebesültek ételmezésében és gondozásában szerzett érdemeket.

kisvárad **Losonczy Istvánné**, leányneven *Pfeifer Anna*, született Brünnben. Végzettsége felső leányiskola. A háború alatt mint önkéntes vöröskeresztes nővér teljesített szolgálatot. Sokat jótékonykodik, több jótékony egyesület tagja. Férje végigküzdötte a háborút. Egy nevelt gyermeke van. Tagja a Szentkorona Szövetségnek.

Lovass Piroska rajztanárnő, született Csurgón, Somogy megyében. Iskoláit a csurgói gimnáziumban végezte, hol érettségit is tett. Később Budapesten a Képzőművészeti Főiskolát végezte el, s mint *Réthy* tanítványa kapott középiskolai rajztanári oklevelot Utána Pánsban volt tanulmányúton. Hazatérése után kinevezték a székesfővároshoz tanárnőnek. Több kiállításon vett részt a Nemzeti Szalonban, s a Műcsarnokban. Figurális képeket fest. Beutazta egész Olaszországot.

Lőrinczy Vilma operaénekesnő, született Budapesten. A felső leányiskolát Rákospalotán végezte. Ezután előbb *Ki amer Tereznél*, majd *Gábor Józsefnél* tanult énekelni. E tanulmányai közben lépett fel a Royal Orfeumban az *Aranymadár* című operettben. Később a ber-

lini Admiral Palaceban vendégszerepeit, ahonnan a városi Színház szerződtette. Első Városi színházi sikerét *Lehár-Frascitájában* aratta, amit *Gábor Józseffel* énekelt. Később a *Bohémek-Mimijét*, *Aidát és Faust-Margitját* énekelte, s 1928-ban a *Jonny spielt auf* opera szubrettszerepe után az Operaház szerződtette le. Itt először *Hunyadi László-Mátyás* szerepében lépett fel, meleg közönség és sajtó siker mellett.

illyefalvi Lőte Éva, született Kolozsváron. A gimnáziumot Szegeden végezte, majd az Iparművészeti Iskolára iratkozott, ahol *Lux Elek* és *Orbán Antal* növendéke volt. Ezt megelőzőleg *Vastegh Györgynél* tanult. Az iskola végeztével műtermet nyitott. 1927-ben szerepelt először a Műcsarnok tárlatán *Fájdalom* című nagy aktjával melyről a kritika a legnagyobb elismerés hangján számolt be. Azóta állandó kiállítója a Műcsarnok tárlatainak. Ismertebb művei még: *Az első szerelem*, *az Anyai csók*, *a Hún leány*, a szegedi Pantheon részére készült *gr. Mikólmre* emléktábla, s a Baár-Madas leány-gimnázium aulájának ivókútja. Néhány ismert alakját a közéletnek is portretizálta, így *gr. Andrássy Gézát*, *gr. Teleki Andort*, *Werebélyi Tibort* és *Alpár Gittát*. Régi erdélyi székely családból származik. Atyja *dr. Lőte József* nyug. egyet. orvostudor, anyja *nagykászonyi Bodó Ilona*.

illyefalvi Lőte Lajosné, leánynéven *zilahi Farnos Eszter*, született Nagyenyeden. Iskoláit ugyanott végezte. Iskolái végeztével férjhezment *Lőte Lajos* szolgabíróhoz. Zenével magánúton, már mint asszony kezdett foglalkozni, majd később *Lajta László* zenetanártól tanult zeneszerzést. Első műve *Ave halott*,

1928-ban jelent meg *Remenyik Sándor* versére, mely a *Prágai diák* című film állandó kísérőzenéje volt. Később több dalt és műdalt szerzett, melyet különféle hangversenyek keretében állandóan énekeltek. Nevezetesebbek: a saját versére írt *Terítve asztalom*, mely a rádióban is műsoron szerepelt s az *Elvárászolt élet*. Később áttért a tánczeneszerzésre. Megjelent legjobb és legnagyobb sikerű művei, *Hamaga úgy várna*, *Falevél tangó*, *Látom-e még*, *Újév óta nem alszom* címűek, melyeket *Nádor* adott ki. A Magyar Protestánsok Lapjának színi kritikusa.

benedekfalvi Luby Pálné, leánynéven *szenterzsébeti Forster Elvira*, született Kiskupán, Csanád megyében. Számos jótékonyági egyesületben működik. Gyűjtéseken, jótékonyági hangversenyeken mindig részt vesz. A Vöröskereszt-kórház missziós tagja. Nagypapja Tolna megye főispánja volt. Régi földbirtokos családból származik.

Lőwy Klára, született Nagyállón, Szatmár megyében. Iskoláit Budapesten, *dr. Lázár Pirocska* leányliceumában és a Munkácsy-utcai leánygimnáziumában végezte. Iskolai tanulmányaival egyidejűleg zenetanulmányokat is folytatott *Szekeres Ferenc* zenetanárnál, aki évenként a Zeneakadémián vizsgáztatta. 1929 őszén a Szekeres-féle zeneiskolában saxofonozni tanult, melyet kétévi tanulás után művészi fokig tökéletesített. Mint zongorista első bemutatkozása 1929 decemberében volt a Zeneakadémián filharmonikus zenekari kísérettel. Mint saxofon művész is több hangversenyen és estélyen lépett fel meleg siker mellett.

T. Ludányi Adél zongoraművész, született Bécsben. Középiskoláit magán-

úton végezte. Ezután a bécsi konzervatóriumba került, ahol *Epstein* professzor növendéke lett. Művészi oklevele elnyerése után hangversenykörútra ment, s Olaszországban, Monté Carlóban, Bécsben tartott hangversenyein aratott maradandó sikert. Férjhezmenése után is gyakran adott hangversenyeket, bár inkább pedagógiával foglalkozott. Evekig volt a bécsi opera korrepetitora. Keze alól került ki *Kurz Zelma* is. Az első nő, aki mint zenekntikus, az Alkotmány és az Új Lap című lapoknak évekig belső munkatársa volt. Választmányi tagja a Kathohkus Nőknek és a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

Lukács Erzsi mozgásművésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után *Kállay Lilinél* végzett mozgásművészeti iskolát, majd a Hellerau-laxenburgi iskola kurzusain vett részt és nyert diplomát. *Kállay Lili* összes mozgásművészeti előadásain résztvett mint magán szereplő. Így a Vigadóban, a Zeneakadémián és a Rádibusban. 1928 óta saját iskolája van és csak pedagógiával foglalkozik. Évente tanulmányutakat tesz.

vitéz Lupkovics Istvánná ásguti Körvényessy Aranka, született Eperjésen, Sáros megyében. Iskoláit ugyanott végezte. Iskolái elvégzése után hamarosan férjhezment s 1913-ban költözött fel Budapestre. Mint a Szociális Misszió II. kerületi alelnöknője 1927 óta fejt ki nagy szociális tevékenységet. Férje 36 hónapig volt a fronton.

Lyka Istvánná, földbirtokos neje, született Ujverbászon 1898-ban. Ismert sport lady, autóversenyző, az Automobil Klub, s a Budapesti Tennisz és Korcsolyázó Egylet tagja. A sport és a

családi élet között oszlik meg tevékenysége.

mezőmadarasi Madarassy Erzsébet festőművésznő, író, született Székesfehérvárott. Középiskolái elvégeztével az Iparművészeti Főiskola rendkívüli hallgatója lett, hol *Helbing Ferenc* tanította. Később *Márton Ferenctől* s *Udvary Gézáttól* tanult még magánúton. Több kiállításon vett részt a Nemzeti Szalonban. Mint író, többször olvasott fel verseket, novellákat a Rádibusban. Az *én Újságom* s sok más gyermeklap állandóan közli meséit. Egy meséskönyve jelent meg.

dr. Madarász Erzsébet, férjezett *Schmidt Ákos* örnagyné, született Budapesten. A belvárosi leánygimnázium jeles érettségi bizonyítványával a budapesti m. kir. Pázmány Péter Tudományegyetemre iratkozott ahol 1923-ban orvostudori oklevelet szerzett. Mint orvos-tanhallgató négy éven át a bőrgyógyászati klinikán működött, majd az avatás után a Szent István-kórház bőrgyógyászati osztályának orvosa lett. A stomatológiai klinikáról, ahol háromévig teljesített szolgálatot az Országos Társadalombiztosító Intézet fogászati osztályára nevezték ki, ahol jelenleg is mint helyettes osztályvezető orvos teljesít szolgálatot. Az orvosi szakirodalom terén jelentős szerepet tölt be, több értekezése és előadása szakkörökben nagy elismeréssel találkozott. Több orvosi szaklapban jelentek meg értékes orvostudományi és szociális tárgyú cikkei. A Pesti Újságban, melynek egészségügyi rovatát évek óta vezeti, állandóan a népegészségügyi kérdéseket tárgyalja, különös súlyt helyezve a magyar föld-

művelő nép tanítására és felvilágosítására. A Magyar Orvosok Nemzeti Szövetsége, Orvosnői Csoportjának egyik megalapítója és elnöke. A MONE és a Budapesti Orvosszövetség első női választmányi tagja.

dr. Madzsar Józsefné Jászi Alice, született Nagykárolyban. Iskoláit az ottani piaristáknál kezdte, mely után Németországban és Norvégiában *dr. Bess. Mensendicknél* végzett női testkultúra tanulmányokat. 1912-ben megalapította Budapesten az első, női testkultúrát szolgáló intézetet s ezzel megvetette alapját a hazai női testnevelésnek és mozdulatkultúrának. Intézete ma egyaránt foglalkozik férfiak, nők és gyermekek testi kiképzésével és művészi nevelésével. T örekvése pszichofizikai alapokon nyugszik s a test és lélek kölcsönösségéből kiindulva, az emberi mozgások anatómiai törvényszerűségén épül, a testi konstitúció és a lelki sajátságoknak megfelelően. A harmonikus mozgásokat és a belső kifejezés művészetét a test fokozatos kiépítése kapcsán fejleszti. Nevelő munkája kettős irányú. Egyrészt a mindennapi élet ösztönző faktorává tenni a felszabadult test és a kifejező mozgások kultúráját, másrészt egy szintetikus új művészetté emelni az emberi mozgásokban rejlő lehetőségeket. Rendszerének ez az utóbbi mozdulat-színvonal iránta bizonyos értelemben a tánc reformját is jelenti. Korszerű, átfogó témákat keres, közvetlen, expresszív kifejezési formákat s a mozgásokat mélyebb emberi tartalommal igyekszik megtölteni. Ezek a törekvések jellemzik művészcsoportjának ismeretes gép és munkatáncait, beszélő és mozdulatkórusait, korszerű mozgás-drámáit.

Ezenkívül foglalkozik higiénikus testképzéssel, gyermekek és munkásasszonyok speciális tornájával stb. Tanulmánycikkei különböző hazai és külföldi napilapokban és folyóiratokban jelennek meg a nevelés, testkultúra, modern művészet, a kifejezés és írás pszichológiájának különböző kérdéseiről. Testkulturális és mozdulatművészeti rendszerét *A női testkultúra új útjai* című könyvében foglalta össze. (1926. Athenaeum. II. kiadás, 1929.) Evek óta foglalkozik grafológiával. Jelenleg egy nagyobb összefoglaló munkán dolgozik, mely az emberi tagok kifejezése, a gesztus, a mimika és az írás pszichológiájával foglalkozik s amely a test és mozdulatai, az arcjáték, a hang, a beszéd és a gesztus megrögzítése az írás közötti pszichológiai összefüggéseket kutatja.

Magaziner Pálné, leánynéven *Róna Magda*, született Budapesten. Ugyanitt végzett hat felső leányiskolát, mely után *Kiss Ferencnél* ötvösséget tanult. 1925-ben *Madzsar Alice* iskolájában nyert oklevelet. Azóta pedagógiával foglalkozik.

1929-ben *Madzsar Alicevel* és *Palaszky Ödönnel* iskolát alapított, melyben művészképzéssel és tanárképzéssel foglalkoznak. Résztvett Madzsarné iskolájának bemutató előadásain s *Bethlen Margit* grófnő pantomimjának női főszerepét játszotta. Ugyanezt játszotta a pantomim film felvételénél s a Városi Színház előadásain, míg a Margitszigeten rendezett *Csongor és Tünde*-ben, *Tündét* alakította. Szenvedélyesen sportol s Magyarország egyik legjobb sielője és hegymászója. Tagja a Magyarországi Kárpát Egyesület ski- és hegymászó osztályának s férjével együtt óriási túrákat tesz a Tátrában, Tiroiban,

Svájcban, Olaszországban és Németországban. Férje *Magaziner Pál* gyáros, a ski szövetség magyarországi és külföldi turabizottságának elnöke.

Magdolna Mária Raineria főhercegnő, *József* főherceg és *Augusztá* főhercegnő hatodik gyermeke, született 1909 szept. 6-án Kistapolcsányon. Díszelnöke a Budai Egyházközségi Nyelvtanfolyam és Gyermekekfoglalkoztató Egyesületnek, védnöknője a Szociális Missziótársulat Szent Ilona Leány Klubjának s fővédnöknője a Magyar Nemeskanári Tenyésztők Országos Egyletének. Idejének jelentékeny részét jótékonykodással és komoly nyelvistudiumokkal tölti.

kótsi Magyar Dezsőné, Sugár Erzsébet született Budapesten. Atyai ágon a *fiocs^úi/-családból*, anyai ágon az olasz *Bevilaqua* grófi családból származik. Középiskolai tanulmányai közben bernfeldi *Förster Stefánia*-nál zongoratanári pályára készült. De később zenetanulmányait félbehagyta. Nyelveket tanult és ezzel kapcsolatban magyar, német, francia angol nyelvű gyorsírási oklevelet szerzett. Ezeket is csak a jótékonyosság szolgálatában használta fel. *Fabro* felkérésére átvette a NYUKOSz által felállított gyorsírási tanfolyam francia és angol csoportja vezetését. A társadalmi mozgalmakban mindenütt ott volt, ahol adni, dolgozni kellett a közjó érdekében. A MANSz, a Nyomorék gyermekek, Iskolaszatórium stb. gyűjtésében állandóan résztvett. Különös agilitással működik közre a Magyar NőkSzentkorona Szövetsége érdekében. Említésreméltó kultúrműködést fejt ki a nyelvtanulás és tanítás terén. A magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, tót nyelveken kívül a japán, török, finn, kínai nyelveket is elsajátította. Mű-

fordításairól *Bán Aladár dr. Pékár Gyula dr.* és *Szinnyei József dr.* a legnagyobb dicsérettel nyilatkozott. Állandó levelezésben áll a finn rádió elnökével s ennek a levelezésnek eredményeként nagy propagandát fejt ki a magyar ügy érdekében. Magyar népdal fordításait a finn rádióban adják elő.

nagyparlói Magyary-Kossa Aninó, született Tápiószentmártonban, Pestmegyében. Már kisgyermek korában nagy hajlamot mutatott a rajzolás és festéshez. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, ahol mint rendkívüli művésznövendék az 1913—14., majd a háború kitörése által megszakítva, az 1915—1916., 1916—1917. és 1917—1918. tanévekben *Deak-Fbner Lajos* tanítványa volt. Ugyanezen a nyáron két hónapot Nagyányán, az akkor *Thorma János* vezetése alatt álló festőiskolában töltött. Először a Képzőművésznők Egyesülete által a Nemzeti Szalonban 1915 márciusában rendezett kiállításon szerepelt nyilvánosan. Az ezt követő négy éven át gyakran lehetett különböző tárlatokon látni, ahol mindig szép sikereket ért el. A kommunizmus stb. körülmények folytán nem folytathatta pályáját. Evekig családja körében élt s csak széles arányú társadalmi és jótékonyági ügyekkel foglalkozott. 1923 tavaszán három hónapot Münchenben töltött *Hans H. Hoffmann* Schule für bildende Kunst-jában s 1924 tavaszán Dél-Olaszországban tartózkodott három hónapig, ahonnan számos vázlattal tért haza. Ezután Pesten telepedett meg és hozzákezdhetett újra a rendszeres munkához. Nagyobb kollekcio-kiállítás anyagán dolgozik. Legismertebb arcképe: *Pukjy Endre* portréja a miskolci Magyar-Olasz Bankban.

Több magántulajdonban lévő portréját gyűjteményes kiállításon mutatja be a nyilvánosságnak.

özv. **Mahunka Imréné Kovács Adél**, született Hódmezővásárhelyen. Férje volt székesfővárosi bizottsági tag, nemzetgyűlési képviselő. Férje emlékéért egy százezerpengő értékű házat ajándékozott a fővárosnak, hogy abban egy gyermekotthont létesítsen. A gyermekotthon *Mahunka Imre Otthon* név alatt 100 gyermeknek ad otthont és tanulási lehetőséget. Idejét jótékonykodással gyermekbaráti egyesületek, intézetek látogatásával tölti. Tagja a Magyar Vöröskeresztnek, a Gyermekvédő Ligának, a Nyomorék Gyermek Otthonának s az összes szociális egyesületeknek.

Major Mártonná Léderer Ilona, zenetanár, született Kolozsváron. A felső leányiskolát ugyanott végezte. Zenei tanulmányait szülővárosában *Donogán Valériánál* kezdte, majd Budapesten *Szatmári Tibornál* folytatta és a Zene-művészeti Főiskolán nyert tanári oklevelet. Azóta a Fodor-zeneiskola tanára. Önálló hangversenye volt Budapesten és Kolozsváron, azonkívül közreműködött számos koncerten. Pedagógiával azonban szívesebben foglalkozik. Pedagógiája mesterei metódusán alapszik, de átformálta ezt egyéni felfogása szerint. A növendék technikáját és hallását fejlesztve, az előadás színessége a célja.

Majomé Papp Mariska, született Budapesten 1888 május hó 23-án. Tanulmányait a váci utcai felső leányiskolában és a Csalogány-utcai tanítónőképzőben végezte. Színésznői oklevelet a Rákosi Szidi magán színiiskolájában nyert. 1916 óta székesfővárosi tanítónő.

Hazaszerető versei a háború alatt az egész országban elterjedtek s az összeomlás és újjászületés után 1920-ban, *Állj meg Horthy Miklós!* című verskötetében jelentek meg. A kommun bukása után az újpesti keresztény női mozgalmak vezetője, s a keresztényszocialista párt elnöke lett. *Ébredés* című irredenta darabját először Újpesten, majd a Városi Színházban adták elő s azóta az ország minden nagyobb városában játszó. 1921 júniusában rendezte a Városi Színházban az első nemzeti szellemű ifjúsági előadást. A székesfőváros közoktatási ügyosztálya ezeket az előadásokat havonként rendszeresítette és megbízta a szervezés és rendezés munkálataival. *Hatalmak* című 3 felvonásos darabja bemutatója 1924-ben, a Budai Színkörben volt. Nagysikerű ifjúsági darabjai: *A Holdkirályfi házassága* és a *Zászló*.

Majthényi Mária színművésznő, született Szombathelyen. Középiszkoláit Bécsben, a színiiskolát Budapesten végezte. Először Újpesten, azután Bécsben a Neues Wiener Schauspielhausban, majd a Művész Színpadon, a Békeffy-kabaréban és végül a Vidám Színpadon működött. Főbb szerepei: *Lilium-Julika*, *Sárga lilium-Judith*, *Süt a nap-Sárka*, *Királyné rózsája-Erzsébet királynő*, *Régi jó Budapest-Charlötte*, *Vén gazember*, *Hamlet-Ophelia*, *Bizánc*, Aranyember-Noémi, Dolovai nábob leánya-Vilma és dr. Szabó Juci. Bécsben főleg *Strindberg* szerepeket játszott. Járt Berlinben, Olaszországban és Franciaországban.

Makay Mata operaénekesnő, született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten a váciutcai leánygimnáziumban végezte. Később a Zeneművészeti Fő-

iskola zongora- és énektanszakára iratkozott, tanára *Sik József* volt. Opera-énekesnői diplomát nyert 1926-ban. Tanulmányait ezután magánúton folytatta *Makay Mihálynál*. 1926-ban szerződött a Városi Színházhoz, bemutatózó fellépése 1927-ben volt a Székvillai borbély *Rozina* szerepében. A legkiválóbb külföldi énekesek, így többek között *Titta Ruffo*, *Bahfanoff*, *Róbert Zeleski*, *Saljapin* stb. voltak partnerei. Főbb szerepei: *Rigoletto-Gilda*, *77a-viata-Violetta*, *ÁlarcosbáLOSzkár*, *Hoffmann meséi-Olimpia*, *Lammermoori Lucia* címszerep stb. Mint vendég szerepelt Pécsen, Szegeden, Miskolcon, Szombathelyen és Győrben. 1928-ban Bécsbe ment s *Brossement* professzornál folytatta tanulmányait. Külföldön: Prágában és Brünnben hangversenyezett s a bécsi rádióban énekelt. Zongoratanárnői diplomáját a Nemzeti Zenedében szerezte meg. Beszél magyarul, németül, angolul, franciául és olaszul.

Makk Józsefné Klacsmányi Aranka, született 1886-ban Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. A Nemzeti Zenedében 1903-ban nyert oklevelet.

1921-ben kezdett iparművészettel foglalkozni. Eleinte főképp Hollandiának dolgozott, később azonban résztvett kiállításokon is, sőt iparművészeti oklevelet is szerzett. Ma már minden nagy kiállításon, így Lipcsében, Bécsben, Barcelonában részt vesz. Tehetségét Györgyi Kálmán, az Iparművészeti Társulat igazgatója fedezte fel. Sok értékes munka útján cöbb nagy arany- és ezüstérmet és most díszoklevelet kapott. A mezőkövesdiek irányítója. Külföldi kölcsönben részesül, hogy exportálhasson. 60.000 pengőt kapott erre a célra.

Mezőkövesden öt telepe van, ahol 5—600 munkásnőt foglalkoztat.

ákosi dr. Makoldy Gedeonná Géramb Alice bárónő, született Pozsonyban. Iskoláit az Angolkisasszonyok St. Pöltem zárdájában végezte. Atyja *báró GérambGábor*, a főrendiház örökös tagja, törvényszéki bíró, *Apponyi Albert* kortársa és legjobb barátja. Anyja *ebesfalvi Török Erzsébet*. Férje földművelésügyi miniszteri titkár. Férjhezmeneteléig gráci alapítványi hölgy volt. Már St. Pöltenben foglalkozott irodalommal, a bécsi lapokban több novellája, apró karca jelent meg. Még békében a Vöröskereszt választmányi tagja lett, a háború kezdetétől fogva pedig előbb a Műcsarnoki, később a Zsófia Hadikórház főnője. Főnőkasszonyi minőségében nemcsak anyagi áldozatokat hozott, hanem mint műtős és kötöző nővér s mint a spanyolbetegek legodaadóbb ápolója működött. Ezen működése miatt vitézségi szalaggal díszített koronás arany érdemkeresztet, a hadiékítményes II. osztályú vöröskereszt érdemkeresztet, ezüstérmet, a II. osztályú polgári hadiérdemkeresztet s a kis porosz vöröskereszt érdemrendet kapta. A háború után a dolgozó úriasszonyokat, kiknek java része hadiözvegy, gyűjtötte maga köré s megszervezte az iparművészeti és háziipari műhelyt 1921-ben, mely EUNISz (Erzsébet Úri Asszonyok Iparművészeti Szalonja) néven ma is fennáll és sikeresen működik. Több önálló kiállítást rendezett az Országos Kaszinóban és a vármegyeházán. Mindkettőt *Augusztina és Anna főhercegasszonyok* nyitották meg. Részt vettek az áruminta-vásáron, a Képzőművészeti és Ipari tárlaton s több vidéki városban rendezett kiállít-

táson. Tagja a Vöröskereszt központi választmányának, a MANSz-nak, Képzőművésznők Egyesületének és a magyar Női Munkát Védő Egyesületnek. Járt Franciaországban, Ausztriában Svájcban, Olasz- és Németországban; s a magyaron kívül beszéli a német, olasz, angol, francia és tót nyelveket.

P. Maleczky Bianka zeneművészeti főiskolai tanár, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol zongorát Chovan, éneket Passi Cornet Adélnál, majd édesanyjánál Maleczkyné Ellinger JoseJinénéi tanult. Oklevelének elnyerése után a Temesvár-Budai társulat coloratur énekesnője, majd a *meklenburg-schwerini* operában való vendégszereplése után a Magyar királyi Operaház tagja lett. Első operasikerét a *Hugenottákban* aratta. Főbb szerepei: *Bánk bán-Melinda*, *Varázsfuvola-Ej királynője*, *Hunyadi László-Gara Mária*. A családi tradíció azonban a szép sikerek ellenére, nem hagyta az énekesnői pályán. 1921-ben a Zeneművészeti Főiskola tanára lett, 1924-ben pedig végleg elhagyta az Operaházat s azóta csak pedagógiával foglalkozik. Egészen egyéni methodusának tudható be, hogy a fiatal, tehetséges énekesnők jó része, így Groh Margit, Bloch Böske, Báthy Anna, Orosz Júlia, Darvas Ibolya, Tasnády Mária az ő kezéből kerültek ki. Növendékeit gyakran szerepelteti játékony célra. Elénk, sokoldalú társasaimi életet él.

Manchen Mariska, született Budapesten. Zongoratanulmányait hétéves korában a *Bartay Ede* igazgatása alatt álló Nemzeti Zenedében kezdte. Innen, mint a Liszt Ferenc alapítványi ösztön-

díj kiszemeltje, az Akadémiára került s részben *Chován Kálmán*, részben *Kellen Idától* nyert művészi továbbképzést. Első hangversenyét 4 éves korában adta. Zeneszerzési hajlamai szintén korán jelentkeztek. Első papírra vetett opusa nyolcéves korából datálódik. Első megjelent dalfüzetét a *Tulipános csárdás csokrot Blaha Lujzának** a Nemzet Csalogányának ajánlotta. 1910-ben néhai *lovag Herzfeld Viktor*, a Zeneművészeti Főiskola professzora ajánlására felvették a Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetkezetébe. Több mint 450 opusa van. Részben dalok, zongoradarabok, de vannak zenekari művei is. Legismertebbek és legkedveltebbek azonban gyermekdalai. E műfaj terén egészen úttörő munkát végzett. Az angol haditengerészek 1914 májusi látogatásánál Abbáziában a tiszteletükre rendezett dineren az ő *Marche Marine-jéX* játszotta a magyar tengerész zenekar. Darabjait nemcsak a monarchia összes katonazenekari, hanem a német katonazenekarok és több civilzenekar, köztük a Nürnberger Philharmonischer Orchester és a prágai Tonkünstler Orchester is állandó műsoron tartotta. Enekhangversenyeket is már mint tizenegyéves gyermek Tcezdte. Első leckéit néhai *Maleczkyné* adta, majd később Marchésiné kiváló tanítványa *Jonescuné*. Tanulmányai közben állandóan foglalkozott irodalommal is. Első elbeszélése fiatal leánykorában a Képes Családi Lapokban jelent meg. Evekig írt az Alkotmánynak, a Hadseregnek, Magyarországnak, Egyetértésnek, Hölgyek Lapjának, a Színpadnak, a Jövönknek, munkatársa volt az Erdélyi Független Székelységnek, a Brassói Lapoknak, az Ungvári Határ-

táson. Tagja a Vöröskereszt központi választmányának, a MANSz-nak, Képzőművésznők Egyesületének és a magyar Női Munkát Védő Egyesületnek. Járt Franciaországban, Ausztriában Svájcban, Olasz- és Németországban; s a magyaron kívül beszéli a német, olasz, angol, francia és tót nyelveket.

P. Maleczky Bianka zeneművészeti főiskolai tanár, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol zongorát Chovan, éneket *Passi Cornet Adélnál*, majd édesanyjánál *Maleczkyné Ellinger JoseJinénéi* tanult. Oklevelének elnyerése után a Temesvár-Budai társulat coloratur énekesnője, majd a *meklenburg-schwerini* operában való vendégszereplése után a Magyar királyi Operaház tagja lett. Első operasikerét a *Hugenottákban* aratta. Főbb szerepei: *Bánk bán-Melinda*, *Varázsviola-Ej királynője*, *Hunyadi László-Gara Mária*. A családi tradíció azonban a szép sikerek ellenére, nem hagyta az énekesnői pályán. 1921-ben a Zeneművészeti Főiskola tanára lett, 1924-ben pedig végleg elhagyta az Operaházat s azóta csak pedagógiával foglalkozik. Egészen egyéni methodusának tudható be, hogy a fiatal, tehetséges énekesnők jó része, így Groh Margit, Bloch Böske, Báthy Anna, Orosz Júlia, Darvas Ibolya, Tasnády Mária az ő kezéből kerültek ki. Növendékeit gyakran szerepelteti jótékony célra. Elénk, sokoldalú társasáim életét él.

Manchen Mariska, született Budapesten. Zongoratanulmányait hétéves korában a *Bartay Ede* igazgatása alatt álló Nemzeti Zenedében kezdte. Innen, mint a Liszt Ferenc alapítványi ösztön-

díj kiszemeltje, az Akadémiára került s részben *Chován Kálmán*, részben *Kellen Idától* nyert művészi továbbképzést. Első hangversenyét 4 éves korában adta. Zeneszerzési hajlamai szintén korán jelentkeztek. Első papírra vetett opusa nyolcéves korából datálódik. Első megjelent dalfüzetét a *Tulipános csárdás csokrot Blaha Lujzának** a Nemzet Csalogányának ajánlotta. 1910-ben néhai *lovag Herzfeld Viktor*, a Zeneművészeti Főiskola professzora ajánlására felvették a Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetkezetébe. Több mint 450 opusa van. Részben dalok, zongoradarabok, de vannak zenekari művei is. Legismertebbek és legkedveltebbek azonban gyermekdalai. E műfaj terén egészen úttörő munkát végzett. Az angol haditengerészek 1914 májusi látogatásánál Abbáziában a tiszteletükre rendezett dínerezen az ő *Marche Marine-jéX* játszotta a magyar tengerész zenekar. Darabjait nemcsak a monarchia összes katonazenekarai, hanem a német katonazenekarok és több civilzenekar, köztük a Nürnbergi Philharmonischer Orchester és a prágai Tonkünstler Orchester is állandó műsoron tartotta. Enekhangversenyeket is már mint tizenegyéves gyermek Tcezdte. Első leckéit néhai *Maleczkyné* adta, majd később Marchésiné kiváló tanítványa *Jonescuné*. Tanulmányai közben állandóan foglalkozott irodalommal is. Első elbeszélése fiatal leánykorában a Képes Családi Lapokban jelent meg. Evekig írt az Alkotmánynak, a Hadseregnek, Magyarországnak, Egyetértésnek, Hölgyek Lapjának, a Színpadnak, a Jövönknek, munkatársa volt az Erdélyi Független Székelységnek, a Brassói Lapoknak, az Ungvári Határ-

széli Újságnak, az Abauj-Kassai Közlönynek, a Felvidéki Újságnak és a Szatmár és Vidékének, de írt az amerikai Szabadságnak is. Tizennyolc éves korában a kassai vármegyei dísztermében a Gyermekvédő Liga meghívására előadást tartott a Gyermekvédelemről. Színdarabjai közül *Ütött az óra* című irredenta egyfelvonásost 1924 január 22-én mutatta be a kecskeméti Katona József színház. Műsoron volt több helyen *Diákálom* című színjátéka is. Édes szép falum című zenés falusi mesejátékát pedig a rádió hozta először, 1928 május 27-én. Előadásra várnak a *Rög*, a *Simonharang* és *Sisek Jóska* karácsonya.

Mann-né Löffler René zenepedagógus, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzésével párhuzamosan mint *Aggházy* növendéke végezte a Nemzeti zenede tanfolyamait s oklevele elnyerése után, *Székelynél*, majd *Varrónénál* tanult tovább. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. *Erkel Gyula* igazgatása alatt tanára volt az Újpesti Zene-konzervatóriumnak, egy idő óta azonban csak magánövendékek tanításával foglalkozik.

M. Marczali Erzsébet, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, hol érettségít tett. Utána igen nagy társadalmi életet élt. 1910-ben férjhezment *May Frigyes* gyároshoz. Ekkor kezdődött el irodalmi munkássága is. Verseket írt, melyek eleinte a Vasárnapi Újságban, később a Pesti Naplóban és az Újságban jelentek meg. Közben műfordítással foglalkozott. Nevesebbek: *Goethe Tasso* című művét kiadta az Athenaeum, *Byron Transformáció*, kiadta a Frank-

lin-Társulat. *Hobbson: Egy új világ problémái* stb. Újabban a Pesti Napló, Újság, Budapesti Hirjap részére ír tárcákat, novellákat és verseket. Fordít német, francia, angol és olasz nyelvekből. Külföldön: Németországban, Svájcban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában járt. Egy leánya és egy fia van. Édesapja *Marczali Henrik* híres történettudós.

Marenzi Ferenc Károlyné örögrófné, valóságos belső titkos tanácsos, császári, királyi kamarás, gyalogsági tábornok neje, *Pankotay Józsa Irén*, született Budapesten. A háború tartama alatt a fronton, a vöröskereszt kebelén belül, mint vöröskeresztes főnökaszony teljesített szolgálatot. A nemzetközi lovasmérkőzéseken állandó versenyző. 1913-ban Debrecen nemzetközi jellegű mérkőzésén a Concours hippique harmadik díját nyerte. E mérkőzésen indult Pachoffer Gertrud is, ki annakidején világviszonylatban is első volt. Szívesen foglalkozik irodalommal. A Nemzeti Újság állandó tárcaírója. Tagja a Szentkorona Szövetségnek.

ifj. *margitai Margitay Józsefné*, leányneven *Hudovernig Nusi*, született Budapesten. Iskolái elvégeztével tanítónői oklevelet szerzett. Édesapja néhai *Hudovernig Károly*, a híres egyetemi tanár, ideggyógyász. Férje nyug. huszárnagy. A sport minden ágát kultiválja. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, közjótékonysági stb. egyesületeknek.

Marik Brigitta festőművésznő, Budapesten kívül Svájcban végezte iskoláit. Festőtanulmányát *Jasik Álmosnál* folytatta. Szerepelt a Nemzeti Szalon aquarell- és pasztellfesték kiállításán,

majd az egyházművészeti kiállításon, ponti választmány tagjává választották. a balatoni kiállításon. Napilapokban Itt is értékes működést fejt ki. Beszer- *Scioppa* pápai nunciusról s *Csernoch János* hercegprímásról jelentek meg rajzai. Portrékat, kompozíciókat főleg olajban fest. Három éve a Gyermek- védő Liga önkéntes védőnője, hol évente hat hétig a liga telepein teljesít munkás- ságot. A Nemzeti Szalon tagja.

Marik Klári, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Szilágyi Er- zsébet leánygimnáziumban tette le, mely után a Közgazdasági Egyetemre iratko- zott. Innen a Testnevelési Főiskolára ment, ahol testnevelőtanári oklevelet nyert. Utána állami ösztöndíjjal a londoni Charles-i College of Phisical Edu- cation-ra ment. Visszatérte után a Közép- fokú Iskolák Sportköreinek központján a leányiskolái ügyek előadója lett. Külön- böző külföldi tanulmányokat is végzett a berlini és a lausannei egyetemen. Célul tűzte ki, hogy a leányoknak való sportokat az iskolákba is bevezesse. Az ő munkásságának köszönhető, hogy a leányiskolákban alakult sportkörökben minden leánysportot és játékot beve- zettek s hogy az atlétikai és játékver- senyeket rendeznek. Ezeket a ver- senyeket nagyrészt ő rendezte és ren- dezi. 1929-ben tevékeny résztvett a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hall- gatónők Nemzeti Szövetsége újra való alapításában, melynek előbb tagja, majd 1930-ban alelnöke lett. Mint ilyen, ebéd- akciót létesített a hallgatóknak számára. Ezt az akciót hamarosan a vidéki egye- temekre is kiterjeszti. Szövetségükbe tömöríti az ország összes egyetemhall- gató nőit, úgyhogy egységes önálló szer- vezetet alkossanak. 1929-ben tagja lett a MANSz-nak is s még az évben a köz-

vezte a MANSz vidéki leányköreibe a női sportokat. Jelenleg az Első Magyar Női Atlétikai Klub országos megszer- vezésén fáradozik. Sportcikkei és riport- jai jelentek meg a Pesti Hírlap, Nemzeti Újság, Magyar Asszony, Testnevelés és Sport, Magyar Lányok Lapja Ifjúsági testnevelés és a Nemzeti Sport című lapokban. A Magyar Országos Tornász női albizottságának tagja.

Marik Irén zongoraművésznő, szü- letett Szolnokon. Édesapja *dr. Marik Pál* miniszteri tanácsos. Iskoláit a budapesti Angolkisasszonyoknál végezte. Kilenc- éves korában kezdett zongorázni s a középiskola mellett végezte el a székes- fővárosi zenetanfolyam legfelsőbb fokú tanfolyamát, mint *dr. Földessy Gyuláné* növendéke. 1926-ban Londonba ment, ahol hároméves művészi tanfolyamot végzett *George Woodhouse* mesterisko- lájában. Első önálló hangversenye 1920- ban volt Nagykanizsán. 1923-ben a Zeneművészeti Főiskolán, 1927 tava- szán Londonban tartott hangversenyt, melynek eredményeként Anglia több nagy városában felkérték hangverseny tartására. Játszott a londoni rádióban. Hangversenyezett Izland szigetén, Hastings és Torbue városokban. Kül- földön: Svájc, Franciaország, Német- ország és Angliában járt. Beszél magya- rul, németül és angolul.

Markó Béláné, leánynevén *Szefa- novich Katalin*, született Versecen, Temesmegyében. A háború első évében elvégezte a magyar kir. postatanfolya- mot s utána a Budapesten működő tá- bori postánál teljesített évekig fűrésztő és felelősségteljes szolgálatot. Emellett

mint önkéntes ápolónő is állandóan működött. Sokat áldozott és áldoz jótékony célra.

Markóczy Irén, született Pinnyén, Sopron megyében. Atyja néhai *Markóczy Imre* állomásfőnök, a Soproni Képzőművészeti Kör első főtítkára s újságíró volt, aki tevékeny résztvett a soproni lapok szerkesztésében és az akkor megindult magyarosítási akcióban. Iskoláit Sopronban az állami leányliceumban végezte. Zenetanulmányait a Soproni Zeneegyesület iskolájában mint *Aldörfer Viktor* tanítványa kezdte s Budapesten a Zeneakadémián mint *Kacsok Pongrác*, *Kodály Zoltán*, *Tarnay Alajos*, *Buttykay A kos* s *Molnár Géza* tanítványa végezte be. 1911-ben nyert énektanárnői oklevelet. Időközben *Duret Cecilánál* tanult zongorát és zeneszerzést. Oklevele megszerzésével, mindjárt 1911-ben a székesfővároshoz került, előbb elemi iskolába mint énektanárnő, majd a Pedagógiai Szemináriumba s onnan a Koronaőr-utcai polgári leányiskolába. Mint *Kacsóh Pongrác* volt növendéke, tisztán magyar szellemben tanít, a régi stílusú németes iskolai énektanítással szemben. 150 tagú, 10—15 éves leánygyeimekből álló állandó templomi énekkart létesített növendékeiből, de az énekkar a templomi szerepléseken kívül, a Zeneakadémián, a polgári iskolai önképzőkörök díszhangversenyén, a budapesti Vigadóban, a Székesfővárosi Népművelési Bizottság, a székesfővárosi zenekar hangversenyem s a Budai Dalárdával a Budai Vigadóban tartott hangversenyein is művészi sikerrel szerepelt. Beutazta egész Európát s a magyaron kívül beszéli a német és francia nyelv-

veket. Tagja a Katolikus Tanárnők Egyesületének, a Polgári Iskolai Tanárnők Egyesületének, s a Palesztrina Kórusnak. A Katolikus Tanárnők Lapjában több énekpedagógiai cikke jelent meg s a Katolikus Tanárnők Egyesületében több zenepedagógiai előadást tartott.

Maróthy Sefcsik Magda operaénekesnő, született Győrben. Középiskoláit szintén Győrben végezte. Középiskola után a Zeneakadémia operaitanszakára iratkozott, ahol *Hilgermann Laura* és *Krammer Teréz* tanítványa volt. Oklevelének megszerzése után Bécsben a newyorki Metropolitan Opera volt tagjánál folytatta énektanulmányait s még onnan szerződött a reichenbergi operához. Innen a zürichi operához került s mindenütt őszinte elismerést aratott. Mint vendég gyakran fellép a Magyar királyi Operaházban és a Városi Színházban is. Szerepei az összes koloratur szerepek.

Marschalkó Lia író, született Budapesten. Iskoláit a Mester-utcai felső kereskedelmi iskolában végezte. 17 éves korában ment férjhez. Kétéves házasság után, 1916-ban, férje hősi halált halt. Írói munkásságát 20 éves korában kezdte a Budapesti Hírlapnál. Először tárcákat írt, később ugyanott folytatásban jelent meg *Asszony hová?* című regénye is. 1922-től 1929-ig a Nyugatnak volt belső munkatársa, közben dolgozott az Újságnak, Budapesti Hírlapnak, Napkeletnek. 1928-ban jelent meg *Egyedül az őszben* című verskötete. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Belgiumban járt. Édesapja *Marschalkó Kálmán* államrendőrségi fő-

tisztviselő. Egy leánygyermek van. Tagja a Magyar írók és a Magyar író-nők Klubjának.

Marsowszky Miklósné, leánynéven *Szirmay Ily*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát és az Iparművészeti Főiskolát. Utána saját műveiből önálló kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban, majd a Műcsarnokban. 1925-ben Képzőművészeti Szabad Iskolát nyitott. Több kiváló neves munkája van. 1929-ben a tatabányai templom üvegfestményeit készítette.

Martinganóné Czeizing Jolán, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol mint *Bloch József* és *Kemény Rezső* növendéke szerzett zongora és hegedűtanári, majd később mint *Hubay* növendéke művészi oklevelet. Már mint tanárképzős növendék 1902-től 1904-ig tanított a Zeneművészeti Főiskolán. 1909-ben megnyitotta újpesti zeneiskoláját. Pedagógiája teljesen egyezik az akadémia módszerével és akadémiaira képesít.

Martinovits Ernőné ezredes neje. Iskoláit Budapesten és a kalocsai Misszonyunk zárdában végezte. Több cikke jelent meg gyermek egészségügy, gyermeknevelés és különféle szociális munkáról. Katonáink javára 1915-ben Laibachban megszervezte a gyűjtőkocsi rendszert. Az első gyűjtés eredménye 1000 ember teljes fehérnemű, dohány stb. felszerelése, második gyűjtés eredménye 560 ember számára volt elég. A harctéren a tűzkeresztséget a Mont St. Michelen kapta. Elnöke 1923 óta a Szociális Misszió pécsi szervezetének és a Stefánia Szövetség

pécsi fiókjának s ügyvezető elnöke a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége pécsi osztályának. Kitüntetései: Vöröskereszt második osztályú díszjelvény a hadiékítménnyel és a háborús emlékérem.

dr. Martiny Pálné, leánynéven *Medreczky Márta*, született Ungváron. Iskoláit ugyanott végezte. Ezután Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetemen nyert gyógyszerészi képesítést 1917-ben. Még ugyanez évben a Gyógyszerészi Hetilap belső munkatársa, majd később helyettes szerkesztője lett. 1921-ben Eszterházaán gyógyszertárt nyitott, 1925-ben férjhezment *dr. Martiny Pál* ügyvédhez és ezzel egyidejűleg gyógyszerészi működését is abbahagyta. Első novellája 1925-ben a Nyugatban jelent meg, mint a novellapályázat egyik nyertese *Futóhomok* címmel. Jelenleg olasz fordításokon és az olasz irodalom és irodalomtörténetem tanulmányozásával foglalkozik behatóan. Ausztriában, Németországban és Csehszlovákiában járt. Beszél magyarul, németül és olaszul. Tenmszezik. Édesapja *Medreczky István* főgimnáziumi tanár. A család Litvániából származik. Tagja a Magyar író-nők Körének.

Martosné R. Camilla, született Győrött 1880-ban. A középiskola után kitűnő eredménnyel tanítónőképzőt, a Fővárosi Pedagógiai Szemináriumban pszichológiai, fizikai és kémiai ugyancsak ott *Biró József* vezetése alatt illusztrálás, rajz és festészeti tanfolyamot végzett. *Györgyi Kálmán* vezetése alatt írásművészeti és *Déry Béla* iskolájában akt tanulmányokat folytatott. A Nemzeti Szalonban tíz, a Pedagógiai Szemináriumban egy kiállításon vett részt. Tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesüle-

tének alapító tagja a Nemzeti Szalon-
nak.

*martsekfalvi és marzezárai Martseké-
nyi Mária*, született Boldván. A család
Firenzéből származik, s annak idején Ró-
bert Károllyal jött be az országba. A neves
Rácsay-család leszármazottja. Testvére
Ottó vezérkari alezredes, az olasz front
vezérkari főnöke volt, ki a világháború-
ban hősi halált halt. A háború alatt mint
diplomás vöröskeresztes ápolónő teljesít-
ett szolgálatot és kapott kitüntető okle-
velet. Először a Margitszigeten, *Csekonics*
és *Zichy* grófok által fenntartott kórház-
oan, azután *Augusztá* főhercegasszony
Augusztá-egyletének úri szegényosztá-
lyán, mint titkárnője és igazgatóhelyet-
tese dolgozott egész az összeomlásig.
Később nagy tevékenységet fejtett ki a
MOVE női osztálya, úgyszintén a VIII.
kér. keresztényszocialista párt és a
Szentkorona Szövetség megszervezésén
is. Érdemei elismeréséül *Augusztá* fő-
hercegasszonytól saját aláírásával ellá-
tott képet kapott. Jelenleg a Vörös-
kereszt kórház missziójánál működik.

May-Münster Kornélia operaéne-
kesnő, a Budai Zeneakadémia tanára,
született Budapesten. Iskoláit ugyanitt
végezte. Utána az Országos Zenemű-
vészeti Főiskola növendéke lett. Tanára
volt *Passy-Cornet Adél*. Első fellépése
a magyar királyi Operaházban volt a
Varázsfuvolásban mint vendég. Ez után
Berlinben, majd Milanóban folytatta
énektanulmányait. Több önálló kon-
certje volt Berlinben, Budapesten, Bécs-
ben, hol az operaházban is fellépett
mint vendég, továbbá a magyar vidéki
városokban. Műsora: szoprán szerepek,
áriák és dalok. Tanítással 20 év óta fog-
lalkozik. 1921-ben nevezték ki a Budai

Zeneakadémia tanárának. Igen sok jeles
énekes került ki a keze alól.

Máday Istvánná Práger Ella zene-
tanárnő, született Budapesten. Már is-
kolásleány korában feltűnt zenei és fes-
tészeti tehetsége s a felső leányiskola
tanulmányaival párhuzamosan komoly
zenei tanulmányokat és festészeti tanul-
mányokat is folytatott. Zenét *dr. Kovács-
nál és Bartóknál* tanult s a Zeneművészeti
Főiskolán szerzett tanári oklevelet. Okle-
vele elnyerése után a Szemere- és Ba-
lassa-féle zeneiskola tanára lett. Később
férjhezmenése után, férjével együtt
zeneiskolát nyitott. A háború alatt sokat
és sikerrel szerepelt hangversenyeken
és jótékonycélú estélyeken.

dr. Máday Lajosné, leánynéven
Ormányi Bacskay Ilona, született Seges-
váron. A felső leányiskolát ugyanitt
végezte. Férje városi tanácsos, statisztikus,
közgazdász, aki végig küzdötte a
világháborút s mint százados szerelt le.
A Signum Laudis stb. tulajdonosa.
1919-óta tagja a Szociális Misszió vá-
lasztmányának, 1922-óta pedig a Borsod-
Miskolci Első Görögkatholikus Nőegye-
let alapító örökös elnöknője. Szintén
1922-óta a magyarországi női görög-
katholikus mozgalmak szellemi vezére és
irányítója. Az ő fáradozásának ered-
ménye, hogy a Magyar Görögkatholikus
Nők Országos Szövetsége beolvadt a
Magyar Katholikus Nővédő Egyesület
Szövetségébe. Huszonegy helyi szerveze-
tet alakított meg Magyarországon. 1924-
ben a miskolci házpar osztályának el-
nöknője lett s a *Kormányzóné* fővédnök-
sége alatt rendezte meg az első országos
MANSz háziipari kiállítást. Jelenleg is
kézimunka iskolát tart fenn. Körülbelül
80 nagyhatású szónoklatot tartott. *Gróf*

Zichy Rafaelné, Tormay Cecil, dr. Réthey Ferencné és Slachta Margittal dolgozik együtt.

Máday Vilmosné, leányneven *Hirsch Róza*, született Szekszárdon. Polgári iskolai tanári oklevele elnyerése után állást vállalt, férjhezmenetele folytán azonban csak rövid ideig tanított. A háború kitörésekor kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba. A VIII. kerület közgyámja lett, kikutatta a segítségre szorulókat, tanáccsal, segéllyel látta el és taníttatta a hadiárványokat s állásba juttatta a hadiözvegyeket. Később a fiatalkorúak bíróságán feltételesen szabadságolt elítélteket is ellenőrizte. Elvégezte az anya- és csecsemővédő tanfolyamot, hogy az általa felkeresett szegény anyákat felvilágosíthassa és oktathassa. Sokat dolgozott a hadiárvány nyaraltatása körül is. A forradalmak után népjóléti megbizottá nevezték ki, itt is sokat dolgozott, míg egészsége megroppant és kénytelen volt visszavonulni. Ezután írásban igyekezett segíteni a bajbajutott hozzáfordulókon. Férje halála után a lelki depresszió azután végleges visszavonulásra készítette. Irodalmi tevékenysége szintén említésre méltó. Cikkei jelentek meg a napilapokban s önálló munkája is *Gyakorlati útmutató közgyámok részére* címen. A VIII. ker. 9-ik számú népjóléti körzet volt elnöke.

dr. Mádi Kiss Mária, a népjóléti minisztérium egészségügyi propaganda központjának orvosa, született Budapesten. Iskoláit Budapesten az Országos Nőképző Egyesület gimnáziumában végezte, honnan a Pázmány Péter tudományegyetemre ment. 1922-ben abszolvált utána különböző kórházakban, klinikákon folytatott orvosi gyakorlatot.

1928-ban Rockefeller ösztöndíjat kapott, 1929 óta a népjóléti minisztérium egészségügyi propaganda központjának orvosa. Szakirodalmi működése jelentős. Cikkeket, tanulmányokat ír népegészségügyi, társadalomtudományi, közegészségügyi folyóiratokba. Szakmája: szociál-hygiénia. Egy gyermeke van.

Mándi Balla Margit festőművésznő, született Budapesten. Gimnáziumot és Képzőművészeti Főiskolát végzett. Tanárai *Nádler Róbert*, *Neogyrády László*, *Olgay*, *Radnay* stb. voltak. Rajztanán oklevelet nyert 1913-ban, mely után rögtön állami kinevezést kapott. Két évig tanított Ruttkán, majd 8 évig Szegeden az állami polgári iskolában. 1925 óta kizárólag festéssel foglalkozik. Már másodéves főiskolai hallgató korában szerepelt a Nemzeti Szalon kiállításán s első önálló kiállítása ugyancsak ott volt 1925-ben. Kiállításai voltak még Belgrádban, Újvidéken s 1928-ban Bécsben és Londonban. Legutóbb 1929-ben szintén a Nemzeti Szalonban állított ki a *Zichy Mihály* művészegyessel. Külföldön tanulmányúton volt Olaszországban, Capri szigetén, San Marino államban, Montenegróban, Dalmáciában, Törökországban, Görögországban, Ausztriában és Németországban. Beszél magyar, német, francia nyelveken. 1914-ben ment férjhez. Egy kis leánya van. Családfáját 1400-ig tudja visszavezetni. Legnagyobb sikerű képe a *Trianon*, *Lord Rothermere* tulajdonában van. Tagja a Reviziós Ligának, a Zichy Mihály Művészegyessel és örökös tagja a Nemzeti Szalonnak.

Mándits Györgyi zongoraművésznő, született Budapesten. A gimnáziumot

a székesfővárosi váciutcai gimnáziumban végezte. Eredetileg orvosnak készült, de betegeskedése megakadályozta a továbbtanulásban. Zenével már gyermekkorában foglalkozott. Első mestere édesanyja, majd később *Thomán István* volt. Tanulmányai végeztével a *Mánditsquintett* tagja lett. Ezzel a quintettel játszott Budapest legelőkelőbb helyem, köztük a rádióban is, mely szereplésekről a sajtó és a szakkörök a legnagyobb elismerés hangján emlékeztek meg. Quintettjüket újabban szalonzenekarrá bővítették.

vérségi és lenoi Márffy-Mantuano Judith. Született Kaposvárt. Iskoláit részben az Angolkisasszonyoknál, részben a Sacré Coeur-ben, részben magánúton végezte. Gimnáziumi érettségített. 1926-ban Londonba ment, hol beiratkozott a School of Economics-re, hol 1929-ben végbizonyítványt nyert, mely körülbelül annyi, mint egy doktorátus. Angliában irodalmi munkásságot fejtett ki; több angol lapnak dolgozott. Fordít magyarból angolra. Többek között lefordította *Gulácsi Irén Fekete völgyének* című művét és *Stark Heller* német író egyik művét. A lapok részére közgazdasági tanulmányokat, illetőleg cikkeket ír. 1929-ben a londoni rádióban előadást tartott, melynek szövegét az egyik lap közölte. A budapesti rádióban *Az angol és magyar diákélet* címen tartott előadást. Több előadást tartott a londoni iskolákban és a gyári munkások klubjaiban, *Magyarország helyzetéről a békekötés után* és *Magyar vidéki élet* stb. címmel. Előadásait vetített képekkel kísérte. Beutazta egész Európát. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul, olaszul és svédül. Édesapja *Márffy-*

Mantuano Rezső meghatalmazott miniszter és egyetemi tanár.

márkás és batizfalvi Mária alapítványi hölgy, született 1883-ban Szepeskörtvélyesen. Az egri Angolkisasszonyok zárdájában nevelkedett és későbbi tanulmányait az Országos Nőképző Egyesület intézetében, a Veres Pálné-utcában végezte. 1914-ben a Gondviselés ápolónői egyesületbe lépett, ahol ápolónői kiképzést és diplomát nyert. 1915 márciustól 1916 júliusig mint az Áldás-utcai hadikórházak főnöknője és műtő asszistense teljesített szolgálatot. 1916 július 1-től Lónyay Elemérné hercegnő, Stefánia belga kir. hercegnő udvarhölgye lett, mely állását 1919 júliusáig töltötte be. Ez idő alatt a kir. hercegnő által fenntartott oroszvári katonai kórházban is működött. 1919 szept. 1-én Pozsonyban a Grand-Szanatórium főnöknője lett s ott volt 1924 nov. 1-ig, a csehek által történt kiutasításáig. 1925-től mind máig, mint a Fehérkereszt Gyermekkórház sebészeti osztályának főnöknője és műtősnője működik, mely működés elismerésül az I. osztályú ezüstéremjelet kapta.

P. Márkus Emília, a Nemzeti Színház művésznője, szombathelyi neves patricius családból származik. Iskolái elvégzése után az Országos Színitanodába jutott 1874-ben, ahol *br. Eötvös József Búcsú* című versét szavalta először. Korán, már 1877-ben lett a Nemzeti Színház tagja s *Romeo* és *Júlia-Júlia* szerepében lépett először a nyilvánosság elé s aratott óriási sikert. Számos szerepei közül említésre méltók: *Noémi, Francillon, Ofélia, Nóra, Erzsébet, Stuart Mária, Kressida, Desdemona, Júlia, Iza,*

Claire, Mathilde, Kaméliás hölgy, A névtelen asszony, Mária Terézia, /réna, a Csí^y darabok összes szende szerepei, Thurán Anna, Első szerelem, a Cso^ királynője, Utolsó szerelem, Monna Vonna, Echegeray drámáinak fő női szerepei, Csongor és Tünde, Fekete gyémántok, Szigetvári vértanuk és még sok hasonló nagyszerű szerep, melyeket Márkus *Emilia* csodálatos művészete avatott a Nemzeti Színház sikerévé. Soha máshova el nem szerződött, csak vendégszerepeit. 1921-ben a Kisfaludy Társaság, a Greguss-díja títelte neki. 1928-ban lett a Nemzeti Színház örökös tagja s 1929-ben az Országos Színészeti Akadémia tiszteletbeli tanára. 1882-ben ment férjhez a kiváló *Pulszky Károly* hoz, aki később öngyilkos lett. Kevéssel férje öngyilkossága után kiderült, hogy valótlanok voltak azok a rágalmak, amelyek *Pulszky Károly* öngyilkosságát okozták. Második férje *Párdány Oszkár* miniszteri tanácsos. Két leánya van: *Tessa* és *Rornola*. *Tessa, Slezák* híres operaénekes felesége, *míg Rornola, a világhírű orosz balettáncos Nijinszky*hez ment férjhez. 1931 febr. 24-én, *Sándor Erzsivel, Bajor Gizivel, Tormay Cecillel* együtt megkapta, *Horthy Miklós* kormányzó által *Mátyás* király 491-dik születésnapja emlékére alapított *Corvin láncot*.

Márkus Jenőné, leányneven *Hlatky Margit*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte, melynek elvégzése után férjhez ment *Márkás Jenő*hez, a Beszkárt vezérigazgatójához 1903-ban. Nagy tevékenységet fejtett ki jótékonyági téren. 1914-ben a Bódy-féle kórházban, *Bódyné* mellett működött, majd az Otthon-kórházat vezette, melynek elnöknője volt. A sebesültek érdekében

éveken át fáradozott. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában tett nagyobb utazásokat. Beszél magyarul, franciául, németül és angolul. Sportok közül a teniszt és a korcsolyázást űzi. Édesapja *dr. Hlatky József* orvos, fővárosi bizottsági tag.

Gy. Márkus Lilly zongoraművésznő, született Esztergomban. Tanulmányait a budapesti Nemzeti Zenedében és a bécsi Mesteriskolában végezte, ahol *Emil Sauer* tanítványa volt. Hangversenyzett Német-, Francia-, Holland-, Angol-, Olasz-, Csehországban, Romániában és itthon. 1912-ben *Carmen Sylva román királyné* meghívására a bukaresti királyi palotában, 1913-ban a belga királyi pár előtt Ostendeben játszott. 1918-ban a budapesti Filharmonikusok hangversenyén, *Kerner István* főzeneigazgató vezetésével mellett saját kompozícióját, zongoraversenyét adta elő zenekar kísérettel. 1929-ben ugyancsak a Filharmonikus zenekarral mutatta be nagy zenekarra írt *Koboldok* című születtét *Dohnányi* vezetésével. A háborúban nagyon sokat játszott a hadirokkantak javára s áldozatkészségéért több magas kitüntetésben részesült. 1929-ben a hetedik olasz turnéja alkalmával a külföldi művészek közül legelőször kapta a fasiszta művészi aranyérmét, pergament oklevél kíséretében, Nápolyban. Édesapja *Márkus József*, Budapest elhunyt főpolgármestere, édesanyja nemes Feigler Johanna, Liszt Ferenc híres tanítványa volt. Leánya 1918-ban ment férjhez *szentgyörgyvári Gyenes Lajos* festőművészhez.

Márkus-Szojyer Ily, született Budapesten 1915 augusztus 13-án. Jelenleg

a Mária Terézia Andrassy-úti leány-gimnázium növendéke. Csodálatos zenéi és hangbeli képességét részint anyjától *M. Szoyer Itonjától*, részint apjától *Márkus Dezsőtől*, a Városi Színház főzeneigazgatójától örökölte. Édesapja bölcs vezetése mellett kezdett tanulni énekelni. Előbb édesanyja, később édesapja tanította. Első fellépése nyolc éves korában volt a Renaissance Színházban, egy iskolai előadás keretében, amikor is a *Szevillai borbélyból-Rosina* nagyáriáját, a *Denevérből-Adél* egy áriáját énekelte igen nagy sikerrel. Kilenc éves korában Berlinben a Skála Színházban vendégszerepeit egy hónapig, amikor is a fenti két dalt énekelte. Utána Marienbadban két koncerten énekelt mint közreműködő, Anday Piroskával és Kalmár Oszkárral. Tíz éves korában Párisban három nagy hangversenyen énekelte a legelőkelőbb közönség előtt. Utána Londonban a londoni magyar követség meghívására hangversenyt adott. Tizenegy éves korában Bécsben volt önálló hangversenye, majd ezt követően Budapesten. 1926-ban fellépett a magyar királyi Operaházban Debussy-Peleas és Melisande: Iniold szerepében mint vendég. Budapest előkelőségének Hubay Jenő mutatta be, a budai palotájában tartott hangversenyen. Tizenkét éves kora óta csak igen ritkán énekel, mert folytatja tanulmányait.

dr. Máthéné dr. Bontilovits Izabella, született Ozorán 1886-ban. 1903-ban végezte gimnáziumi tanulmányait a Barcsai-utcai főgimnáziumban és itt is tett érettségét. 1908-ban orvosi diplomát nyert. 2 évig dolgozott a Kéthly-klinikán, 4 évig a pozsonyi állami kórházban s 2 évig a Poliklinika fogászatán.

A világháború alatt a Hold-utcai hadikórház osztályvezető orvosa s a Királyi Pál-utcai hatósági üdülő vezetője volt.

1918-ban magánygyakorlatot kezdett mint fogorvos. 1927-ben a klinikán bőrgyógyászati képesítést szerzett. Jelenleg kozmetikai rendelője van.

T. Mátray Erzsébet színésznő, *Mátray Béla* leánya, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Színiakadémiára ment s 1913 március 31-én lépett fel először a Nemzeti Színházban az *Egér* című vígjáték *Moison Mártha* szerepében. Ugyanez évben le szerződött a Nemzeti Színházhoz. 1922-ben *Tors Tibor* újságíró felesége lett. 1924 szeptember hóban az Unió színházhoz szerződött, majd ismét a Nemzeti Színházhoz került. Ő játszotta 1916-ban Erzsiké szerepét a *Sárga csikóban* és *Julcsát a Szökött katonában*. Főbb szerepei: *Dandin György-Angelique Vihar-Ariél*, *Árnyak-Helén*, *Bizánc-Olga hercegnő*, *Annuska-Sári*, *Bergeron*, *Szerellem órája-Helén*, *Cyrano-Roxan*, *A túlbuzgó fiatalember-Színésznő*, *Vízkereszt-Olivia*, *Válás után-Diana*, *Velencei kalmár-Jessica*, *Arany ember*, *Athália*, *Velencei kalmár*, *Nerissa*, *Az ember tragédiája-Hyppia*, *Tanner John házassága-Robinson Violet*, *Tudós nők-Armande*, *Gyurkovics leányok-Katinka* stb.

vitész Mátyássy Brunoné, született *Franzosó Gizella*, férje huszárfőhadnagy és ismert műbútorasztalos és lakberendező vállalat tulajdonosa. Azok közé a lelkes honleányok közé tartozik, akik nemcsak közjótékonyági szerepük betöltésével áldoztak a háborús idők folyamán a haza érdekében, de a legelső között siettek letenni a haza oltárára támogató anyagi segítségüket is.

dr. F.-né, dr. Medrei Mária író, kesztője fedezte fel. Ő biztatta, látta el született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen a filozófia doktorává avatták 1917-ben. Közben, mint egyetemi hallgató három éven át a P. P. T. E. Beöthy-féle gyűjteménynek tanársegéde volt. 1919-től 1921-ig a városi könyvtárban dolgozott. 1923-tól az Újság munkatársa és a fiókkiadóhivatal vezetője. Első írásai az Újságban jelentek meg. Művészettörténeti cikkek, német, francia, angol recenziók, könyvknikák. Továbbá németül dolgozott a Deutsche Allgemeine Zeitungba. 1914-ben a párisi egyetemen volt tanulmányon. Külföldön: Ausztriában, Franciaországban, Németországban, Angliában, Hollandiában, Dániában, Olaszországban, Svájcban, Romániában stb. járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

1924-ben ment férjhez *dr. Fillenz Károly* kórházi főorvoshoz. Egy fiúgyermeke van.

medvecei és kisbesztercei Medveczky Bella operaénekesnő és író, született Zomborban. Iskoláit Aradon végezte, mely után Budapesten hegedülni tanult, előbb a budai Zeneakadémián, majd az Országos Zeneművészeti Főiskolán. Később azonban áttért az énektanszakra s mint *Abrányiné* tanítványa szerzett énektanári és operaénekesnői oklevelet. Oklevele megszerzése után az állami színházak tagja lett s csakhamar majd minden jelentékenyebb mezzoszoprán szerepet énekelt a magyar királyi Operaház és a Városi Színház színpadán. Ugyanez időben kezdett komolyan írásművészetet is foglalkozni. Mint író tulajdonképpen *Osváth Ernő*, a Nyugat főszer-

tanácsokkal s közölte egymásután verseit és novelláit a Nyugat hasábjain. Első regénye a *Vihar*, 1927-ben jelent meg. Rövid pár hónap után példátlan sikerrel követte a *Mámor*, a *Bp. 31—862, Ezért?*, a *Nőgyűlölő* és a *Happy end*. Az utóbbi években egyre fokozódó népszerűsége olyan fokozott irodalmi termelésre készteti, hogy kénytelenségből pár évre búcsút mondott a színpadnak s csak a rádióban és hangversenyeken szerepel tovább mint énekművész. Vérbeli író s munkáiban egyetlen sor sincs abból a tipikusan női írásból, amely a nőírók munkáit általában erősen jellemzi.

Melcher Erzsébet posta ellenőr. Középiskolai tanulmányait — melyek után távirda és telefon vizsgát tett — Nagyváradon az Orsolyáknál végezte. Édesapja *Melcher Károly* nyugalmazott postaigazgató. A háború alatt a nagyváradi reáliskolai hadikórház részére gyűjtött szeretetadományokat és önkéntesen ajánkozott a legsúlyosabb postai szolgálattételre. Érdemei elismeréséül kitüntető okiratot kapott. Az oláh megszállás után, a hűségeskü megtagadása miatt, kénytelen volt Nagyváradról elmenekülni, ahol, hogy létét biztosítsa, egy ideig napszámos munkát végzett. A bujdosó magyar tisztek között összekötő kapocs volt. Ma is sokat jótékonykodik. Az Ébredő Magyarok Egyesületének tagja.

Meller Mária mozgásművész, született Budapesten. Négy gimnázium elvégzése után felső leánynevelőt, majd Párisban kereskedelmi akadémiát végzett. Zenetanulmányait a Nemzeti Zenedében, mozgásművészeti tanulmányait

előbb *dr. Dienes Valéria*, majd *Turnay Aliz* iskolájában végezte, kinek egy évig asszisztense is volt. Pedagógiával magánúton foglalkozik. Balatonalmádiban, a Zsófia Gyermekszanatóriumban 280 gyermeket tanított mozgásművészetre. Mint főszereplő résztvett *dr. Dienes Valéria* és *Turnay Aliz* iskolájának előadásain, de fellép önállóan is. Klasszikus zenére komponál táncokat s klasszikus költeményeket interpretál és táncol. Több jótékonycélú előadáson lépett fél időközben balettet is tanult *Vágó Dorottytól*. Ausztriában, Franciaországban és Svájcban tett tanulmányutakat. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

dr. Melha Armandné, leánynéven *dr. Hilf Paula*, született Budapesten. Középközpontú és egyetemi tanulmányait, melyek után 1909-ben nyert orvosi diplomát, szintén Budapesten végezte. Orvosi munkáját mint szemész-szakorvos a kerületi munkásbiztosítónál kezdte s itt működött 1914-ig. Dolgozott ezenkívül a székesfőváros kerti iskolájában, mint iskolaorvos és egészségtan tanár. A háború alatt a Wekerle-telepen teljesített szolgálatot, mint a magyar államvasút és gépgyár kerületi és a posta orvosa.

1912-óta foglalkozik fizikaterápiával s 1918-óta a Semmelweis-utcai Zander-intézet egyik vezető főorvosa. Úgy-szintén 1916-óta a magyar királyi posta vezérigazgatóság ellenőrző orvosa is. Közegészségügyi munkásságáért /*. Ferenc József* 1916-ban a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Tulajdonosa még a Vöröskereszt ezüst díszéremnek és a háborús emlékéremnek. Évek óta foglalkozik irodalommal, különösen versírással. Versei különféle napi-

és hetilapokban látnak napvilágot s közülök 40-et meg is zenésítettek, sőt néhányat japánra és franciára is lefordítottak. Igazgatósági tagja a Magyar írók Körének. Tagja a Gárdonyi Géza Társaságnak, alelnöke a Magyar-Lengyel Egyesületnek, tagja a Pro Hungáriának stb.

Mende Klári színművésznő, született 1907-ben Budapesten. Iskolái elvégzése után az Országos Színészegyesület színiiskolájának a növendéke lett. Tanulmányainak befejezése után a pozsonyi színházhoz szerződött, majd 1924-ben Sebestyén Géza társulatának tagja lett. Később a kolozsvári és nagyváradi színháznál játszott. 1929 óta a Bethlen-téri színpad tagja.

özv. **Merza Lajosné** földbirtokos, született Kisújszálláson, Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Iskoláit Budapesten az Országos Nőképzőben végezte. Azután férjhezment Merza Lajos udvari tanácsoshoz, a Kolozsvári Jelzáloghitelbank egyik megalapítójához és vezérigazgatójához, kinek oldalán Erdély társadalmi életének egyik vezető egyénisége volt. Valamennyi erdélyi kulturális és jótékonyági egyesület tagja s azok nem egyikének irányítója is. Lelkes műpártoló. Az év egy részét Budapesten, másik felét kisújszállási birtokán tölti. A Csonka-Magyarországba menekült erdélyiek minden akciójának lelkes támogatója és úgy budapesti, mint vidéki otthona fontos közéleti és társadalmi személyiségek találkozóhelye.

Messingerné Kovács Ida szobrászművész, született Nagykikindán. Iskoláit Budapesten végezte. A Képzőművészeti Főiskolán *Kisfaludy Stróbl Zsigmond* tanítványa volt. Aachenben és Kasselben

töltött nyolc esztendei tanulmányideje alatt előbb festésszettel, majd szobrászattal foglalkozott. Kiállításokat rendezett az Iparcsarnokban, Nemzeti Szalonban, Iparművészeti Múzeumban és a lakásán. A háború alatt mint önkéntes ápolónő működött a Tisztviselő-telepen lévő katonai kórházban s az elsők között kapta az ezüst Vöröskereszt kiüntetését.

Mesterházy Nagy Lászlóné, leánynevéen *csikszentimrei Sugár Mária*, született 1879-ben Kolozsváron. Iskoláit ugyanott végezte magánúton. 1895-ben férjhez ment *Mesterházy-Nagy László* későbbi hadbírótabornokhoz. Fiatalasszony korában kezdett foglalkozni festőművészettel. Mint katonatiszt felesége, igen sok nagyvárosban megfordult. Közben Pozsonyban énekelni tanult. Kólóra - tur szoprán hangja van. Több jótékony-célú hangversenyen énekelt. Foglalkozott irodalommal is. Verseit a helybeli lapok közölték. 1914-ben Budapestre költöztek és azóta csak festésszettel és kézimunkával foglalkozik. 1922-ben a Nemzeti Szalonban volt kiállítása. 1923-ban kitalálta a gobelin horgolást, melynek e téren egy egészen új irányt adott. 1927-ben gobelin horgolásban elkészítette *Coreggio: Krisztus születése* című képét. 2x3 méter nagyságban utána egy *Mária képet* horgolt. Több kiváló munkája van. Retikulöket, sálakat, sapkákat horgol kiválóan.

Metzger Kemény Frida hangversenyénekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte, majd az Országos Zeneművészeti Főiskola énektan-szakára iratkozott. Tanára *Maleczhy Vilmos* volt. Diplomát nyert 1914-ben, amely után Münchenbe ment tanul-

mányútra, ahol több esztendőn át tanult prof. *Jack Stuckgold* és prof. *Kari Bérlestől*. Közben több önálló hangversenyt adott külföldön, Budapesten, sőt nagyobb vidéki magyar városokban is.

1919-ben Baden-Badenben férjhezment, de házassága rövid idő után válással végződött. Rövid pár éve tért haza, azóta több hangversenyt adott és több hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1928 márciusában a Zeneakadémia nagytermében *Ákom Lajos* közreműködésével oratórium estét adott, melyet a rádió is továbbított. Kedvelt templomi énekesnő. Pedagógiával 1914 óta foglalkozik. Egy kis fiúnak az anyja.

Mezey Ödönné, leány néven *Vass Ilona*, született Tokodon, Esztergom megyében. Középszkolai elvégzése után a tanítónőképezdebe iratkozott és tanítónői oklevelet nyert. Erős szociális érzékére vall, hogy a szegények gyámolításában az elsők között jár és tehetségéhez mérten mindenkor örömmel áll a társadalmi mozgalmak szolgálatába. Férje hatása alatt kiváló propagátora lett a hazai állatvédelemnek. Számos társadalmi egyesület tagja, azonkívül választmányi tagja az Állatok élve boncolása ellen küzdő világszövetség magyarországi alosztályának. Édesapja Vass Béla ny. főjegyző, édesanyja Kőmíves Berta ny. tanítónő.

Ménesi Károlyné, leánynevéen *Ábrányi Klári*, született Nógrádverőcén. Atyja *Ábrányi Lajos* neves festőművész, férje Ménesi Károly szk>'. tüzérfőhadnagy, a Belvárosi Takarékpénztár tisztviselője. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál végezte. A Gyermekevédő Liga s több más jótékonyági egyesület keretében tevékeny karitatív

munkásságot fejt ki, különösen gyűjtések alkalmával. Sokat utazik. Beszéli a német s a francia nyelveket.

dr. Mészáros Albertné, leánynéven *Volfyovicz Margit*, *Mészáros Margit* néven ismert hangversenyénekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Férjhezmenetele után, 1919-ben kezdett komolyan foglalkozni énektanulmányokkal. A Nemzeti Zenedében egy éves operaénekesnői tanfolyamot végzett. Korrepetitora *Revere Gyula* volt. A tanfolyam elvégzésével a Blaha Lujza Színház azonnal szerződtette, de a trianoni békeszerződés következtében a bemutató elmaradt. Később *Anthes György* tanította. Első nyilvános önálló hangversenye 1921-ben volt a Vigadóban. A Zeneakadémián több önálló hangversenyt rendezett s több hangversenyen és jótékony célú előadáson vett részt mint közreműködő. 1916-ban és 1918-ban sokat énekelt háborús hadirokkantak javára.

dr. Mészáros Andorné, leánynéven *Vay Gizella* grófnő, született Budapesten. Iskoláit zárdában végezte. Iskolái elvégzése után főképen szobrászattal és vívással kezdett foglalkozni. Később, mint vívó, több versenyen is sikeresen szerepelt. A háború alatt a harctereken és a harcterek közvetlen szomszédságában lévő kórházakban és kötözőhelyeken teljesített szolgálatot. Férje, mint aktív tüzérfőhadnagy, a harctéren szerzett betegségében halt meg. Ugyancsak a háború alatt évekig társelnöke volt az Országos Hadiárva Egyesületnek. Ma is minden rokkantügyet a magáévá tesz s állandóan segíyezi a rokkantakat. A háború előtt a perzsa sah tiszteletére nagy vadászatot rendezett s a sah napo-

kon keresztül a vendége volt. Atyja néhai *Vay Ádám*, Kispest megalapítója, anyja és Irma testvére több iskolát és szegényotthont alapítottak.

Mészárosnál *fesfaludi Kisfaludy Mária festőművésznő, dr. Mészáros Lajos* kir. ítélőtáblabíró, a nemzetközi vegyes döntőbírószágok kormány megbízottjának neje, született 1891-ben az ősrégi dunántúli Kisfaludy-családból. Első mestere Boemm Ritta volt. 1917-ben állított ki először a Múcsarnokban, ahol «Napsütéses tornác» c. olajfestménye magára vonta a szakkörök és a sajtó figyelmét. Balatoni és dunántúli festményem (Szigliget, Csobánc), valamint arképeim, a lendületes vonalkompozícióban és színkezelésben érzik ugyan másik mesterének, *Beli Vörös Ernő*nek egyszerűsége és virtuozitása, mégis saját egyéni szemléletének és faktúrájának kidomborítása mellett. Sck hazai és külföldi tárlaton vett részt s rendes kiállítója a Múcsarnoknak. Legutóbb 1929-ben az Ernst-múzeumban és 1930-ban a Múcsarnokban szerepelt. Itt gróf *Semsey László* életnagyságú képmásának nemes tónusával és férfias erejű kvalitásával tűnt fel. 1923-ban Helsingforsban, 1926-ban Bécsben, 1930-ban Amsterdamban szerzett elismerést balatonvidéki tárgyú műveivel. A Magyar Képzőművésznők Egyesületének titkára.

Mika Klára, született Brassóban. Édesapja *dr. Mika Sándor* egyetemi rendkívüli tanár, a br. Eötvös Kollégium tanára. Érettségit Budapesten az *Andrássy-úti* állami felső leánygimnáziumban tett, mely után a tudományegyetem bölcsészeti szakán német és francia nyelvből szerzett tanári oklevelet. 1919-től a *Práter-utcai* leány-

gimnázium tanárnője. 1914-ben tanulmányúton volt Franciaországban, hol egy egyetem nyári kurzusát hallgatta. Itt érte a háború, mely miatt 3 hónapig internálva volt. Középiskolai használatra egy német nyelvű tankönyve jelent meg.

dr. Miklós Ferencné Novák Sarolta, született Budapesten. Tanulmányait a budapesti Szent Margit intézetben végezte. Ezután rövidesen férjhezment **dr. Miklós Ferenc** ügyvédhez s mint asszony kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba. Mint a belvárosi keresztény községi párt alelnöknője agilis működést fejt ki a párt szervezésében és vezetésében. Szervezőképességét különösen a fővárosi választások alkalmával érvényesítette a belváros iparostársadalmá meg szervezése körül. Értékes munkát fejt ki, mint tag, a Magyar Nők Szentkorona Szövetségében is.

Miklós Rudolfné Fazekas Lenke, született Budapesten. Felső leányiskolái tanulmányaival párhuzamosan tanult zenét, majd iskolái elvégzése után dr. Kovács növendéke lett. Később Weiner Leonál tanult és 1920-ban a Zeneművészeti Főiskolán zenetanári oklevelet nyert. Számos koncerten játszott és aratott sikert, férjhezmenetele óta azonban inkább a pedagógiára helyezi a súlyt. Számos kiváló tehetséget bocsátott szárnyra. A Dolgozó Nők Klubjának tagja.

Miklósy Ferdinánd Leoné Noszthy Elza operanékesnő, született Zomborban. Iskoláit Budapesten a váciutcai leánygimnáziumban végezte s ott tett érettségét is. Ezután a Nemzeti Zenede operai tanszakára iratkozott. Tanárai **Krámmer Teréz** és **Vágó Lipót** voltak.

Operanékesnői diplomát nyert 1921-ben. Már utolsó éves növendék korában Prágában a *Landes Theaterhez* szerződött, a csehek azonban hamarosan kiutasították. Főbb szerepei: *Rigoletto-Gilda* s a *Traviata* címszerepe volt. Budapesten 1919-ben lépett fel először a Zeneakadémián, mint növendék s 1922-ben ugyancsak ott volt első önálló hangversenye is. Ezenkívül több hangversenyen vett részt mint közreműködő.

1923-ban nagyobb turnéra indult *Somlay Arthurral* és *Titkos Ilonával* Csehszlovákiába s ugyancsak ott, még az évben, egy 3 hetes önálló hangverseny turnét tartott. Olaszországban **dr. Herz Ottó** közreműködésével hangversenyezett. 1923-ban férjhezment MiklósyFerdinánd Leó nagykereskedőhöz. Beszél magyarul, németül és a szláv nyelveken. Gramofonba karácsonyi gyermekdalokat énekelt.

dr. Miklóssyné, leánynéven *mónói Nagy Ida*, született Sepsiszentgyörgyön, Háromszék megyében. Középiskoláit magánúton Brassóban végezte, majd Budapesten végzett felső leányiskolát. Iskolái elvégzése után férjhezment **dr. Miklósy Ferenc** főreáliskolai tanár, egyetemi magántanárhoz, a *Révai Lexikon* volt főszerkesztőjéhez. Férje munkásságában állandóan résztvesz. *Mikes Kelemen* levelei sajtó alá rendezésében is ő volt segítségére. Irodalommal még Brassóban kezdett foglalkozni. Első versei brassói lapokban jelentek meg. Ugyanott, később megjelent *Hulló csillagok* és *Éji órák* s 1911 -ben Budapesten *Akkordok* című újabb verses kötete. Állandó munkatársa volt a Brassói Lapoknak, verseket, cikkeket, novellákat írt az Ország-Világ, Új Idők, Magyar

Állam, Magyar Géníus, Képes családi lapok, Vasárnapi Újság, En Újságom, Lányok Lapja stb. lapokba. Az alkohol elleni mozgalom idején írt alkoholelles verseket és értekezéseket, melyeket a kultuszminisztérium adott ki. Több lap és egyházi folyóirat munkatársa. Két nagyobb művét most rendezti sajtó alá.

özv. **Mirkovszky Gézané**, leányneven *Greguss Gizella* festőművésznő, született Zajugrócon, Trencsén megyében. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után, ahol rajztanárnői diplomát nyert, a székesfővárosnál kapott kinevezést s itt az Iparrajziskola női munkatermének megalapítója és vezetője volt nyugdíjbamenetelig, vagyis 22 éven keresztül. Ő a feltalálója a bársonyegetésnek, az úgynevezett «velour-nacrée»-nek, melyet az egész világon szabadalmaztatott. Díjakat nyert: Torinóban ezüstérmét, St. Louisban aranyérmét, St. Pétervárott, Pánsban, Bécsben, Szegeden és Pécsen érmét és oklevelet. Foglalkozott festéssel is, egyidőben állandó kiállítója volt a Nemzeti Szalonnak. Ma leginkább ötvös és gyöngy iparművészeti munkákat tervez. Hét éve minden évben megrendezi a Budai Vigadóban a protestáns nők kézimunka és iparművészeti munkakiállítását. Első férje *Horváth Árpád* volt, *Szendrey Júlia* és *Horváth Árpád* fia. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének és a Müncheni Kunstgewerbe Verein-nek. Magyarországon egyike volt a legelsőeknek, ki szakszerűen foglalkozott iparművészettel.

Mirkovszky Mária, férjezett *Detre Szilárdné* táncművésznő. Mozgásművészeti tanulmányait *dr. Diénes Valéria* táncművészeti iskolájában kezdte s át-

tanulmányozta az összes iskolákat és rendszereket. Közben tornatanári és énektanári oklevelet is nyert. Már mint növendék többször fellépett estélyek és jótékonyági előadások keretében. Diplomája megszerzése után 1919-től 1925-ig vezette az Opera orkesztikai iskoláját. Tanított ezenkívül a bécsi, berlini és párisi operáknál is. Állandó pedagógiai munkája mellett több mint 200 önálló estét és előadást rendezett. Itthon ő honosította meg a versre táncolást. A nagy magyar költők, mint *Iráni*, *Petőfi*, *Ady* stb. verseire sokat táncolt külföldön is. Két éve él Párisban, ahol modern táncművészeti iskolája van. Növendékei közül került ki *Turnay Alice* is.

dr. Mitlasovszky Jánosné, leányneven *Manheimer Etelka*, született Kecskeméten. Iskolai végzettsége négy polgári. A világháború alatt, férje távollétében, szerkesztője és kiadóhivatali vezetője volt az Orosházi Friss Újság című politikai napilapnak. E működéséből részben most is folytatja s a lap hasábjain különféle társadalmi és jótékonyági cél érdekében fejt ki hathatós működést. Alapítótagja az Orosházi Izraelita Nőegyletnek és a Stefánia Csecsemő és Gyermekevédő Egyesület orosházi fiókjának. Férje *dr. Mitlasovszky János*, a 101. gyalogezredben harcolta végig a háborút és mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Tagja Békés vármegye törvényhatósági bizottságának, Orosháza község képviselőtestületének, alelnöke az Országos Függetlenségi Kossuth-pártnak, több helyi szociális és kulturális egyesületnek. Szerkesztője és tulajdonosa az Orosházi Friss Újságnak s alapító tagja az Orosházi Izraelita Nőegylet, a Stefánia

Csecsemő- és Gyermekvédő Egyesület orosházi ligájának.

Mittelmann Kató zongoraművésznő, született Budapesten. A Mária Terézia leányliceumban végzett. Ezzel párhuzamosan a Zeneművészeti Főiskolán *Székely Arnoldnál* végezte zenei tanulmányait. Zeneszerzést *Siklósnál* hallgatótt. Tanári oklevelének elnyerése után pedagógiával kezdett foglalkozni. Pedagógiájának alapelve, hogy növendékeit muzsikával, nem pedig metódussal tanítsa meg. Főcélja, hogy személyi kapcsolatot teremtsen maga és növendékei között. Kiváló pedagógiai készségét eredményei bizonyítják. A Zeneművészeti Főiskola tanárai számos növendéküket küldték hozzá korrepetálás céljából.

1931-re Olaszországi körútra kötötte le magát, amelyet *Molnár Alice* hegedűművésznő társaságában fog abszolválni. Kiváló művelője a kamarazenének.

Mittler Nelli énekművésznő, született Budapesten. A kereskedelmi iskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán énektanári oklevelet szerzett, majd az operatanszakra iratkozott be, ahol *Sik József* tanítványa lett. 1928-ban szerepelt először a Zeneművészeti Főiskolán, egy *Strauss* és két *Rubinstein*-dallal. Ezenkívül 1929-ben ugyancsak a Zeneművészeti Főiskolán egy hangverseny keretében aratott igen szép sikert. A nyári szerződések előtt az Operaház hívta meg próbaéneklésre.

Moiret Lujza operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Először a Zeneakadémia növendéke volt, később azonban Bécsben, Drezdában, Hamburgban s Berlinben folytatta tanulmányait. Bécsben később mint koncerténekesnő nagy sikerrel sze-

repelt. Nagy sikerrel vett részt a Lafontaine társaság által rendezett svéd, finn stb. matinékon is. Legelső hangversenyét Grünfeld vonósnégyesével adta, mely után Budapesten, majd Bécsben a Konzerthaus, Musikverem-Uramában stb. adott önálló hangversenyeket nagy sikerrel. 1925 óta a *George ArminAéle* «Stauprinzip» hangnevelési irány egyedüli budapesti képviselője. Ebben az irányban nagy tevékenységet fejt ki. Tevékenysége kétirányú, kiterjed a hangművészi kiképzésre, valamint a burutes bántalmakban szenvedő légcsőszervek kezelésére. Iskolájából már több jeles énekművész került ki.

csepei és mok.csai Mokcsay Gézáné szoklyói Szabó Juliska, született Alsónémetin, Ung megyében. A háború alatt dolgozott mint önkéntes ápolónő s gyűjtéseket rendezett a hadiárvák, hadiözvegyek felsegélyezésére. Ma, mint a Vöröskereszt kórház missziós tagja működik. Férje főszolgabíró.

Molnár Alice hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláival párhuzamosan végezte zenei tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán, ahol *Manbriny*, majd *Hubay* növendéke volt. Ez utóbbi mester-iskolájában nyerte művészi oklevelét. Első önálló hangversenyét *Kentner Lajossal* adta 1928-ban Berlinben, ahol szenzációs sikert aratott. Majd Milanóban, Amsterdamban és Budapesten adott nagysikerű hangversenyeket. Sikere mindenütt igen nagy volt, úgy hogy elhalmozták szerződési ajánlatokkal, amiket részben abszolvált. 1929-ben nagysikerű turné volt Olaszországban és Hollandiában, ezután tagja lett a magyar triónak, melyvel párhuzamosan adta önálló hangver-

senyeit Olaszországban, Hollandiában és Spanyolországban. Ez utóbbi helyen két ízben játszott a spanyol udvarnál. Művészi játékáért Izabella infánsnő dedikált fényképével tüntette ki. Ahol megfordult, mindenütt játszott a rádióban is. 1930-ban Párisban lépett fel nagy sikerrel, 1931-ben abszolválta második olasz turnéját, mely út mindenütt sikert aratott és dicsőséget hozott a magyar zenekultúrának. Pedagógiával szívesen foglalkozik. Különösen gyermekeket tanít előszeretettel. Művészi játékáról többek között azt írta a Corriera della Sera, hogy aranybetűkkel kell feljegyezni a zenetörténet lapjára azt a napot, amelyen *Molnár Alicét* megismertük.

rácalmási Molnár Anna hárfaművész, született Eleken, Arad megyében. Iskoláit Újpesten a Kanizsai Dorottya leányliceumban végezte. Zene-tanulmányait hétéves korában kezdte meg. Először zongorázni tanult. 1919-ben beiratkozott az Országos Zene-művészeti Főiskola hárfa-tanszakára. Tanította *Moshammer Ottó*. 1928-ban tanári és művészi oklevelet nyert, 1928-ban tartotta első önálló estjét a Zene-akadémián. Utána vidéki városokban adott hangversenyeket, úgymint Debrecenben, Pécsen, Balassagyarmaton, Békéscsabán stb. A rádiónak állandó hangversenyező művésze. A székesfővárosi zenekar egyetlen női tagja. Pedagógiával már növendék kora óta foglalkozik. 1928 óta *Teliér Frigyes* zeneiskolájának tanára. Beszél magyarul, németül, franciául és hallandul.

Molnár Lajosné, leánynéven *Szilberleitner Bianca*, született Budapesten 1878-ban. Középiszokolát végzett. Férje,

ki az egész háború alatt a harctéren, mint százados teljesített szolgálatot, nyugalmazott postafelügyelő. A hűség-eskü megtagadása miatt a szerbek kutasították Újvidékről. 1920 július 20-án a szerbek betörték lakásukba s az izgalamtól különben is beteg asszonyt, korbáccsal félholtra verték. Lakásukat elrekvirálták, kifosztották s négy gyermekkel együtt csak minden vagyonuk hátrahagyásával menekülhettek.

B. Molnár Mária költő, született Mezőtúron. Édesapja *Molnár István* műépítész, anyja *Bartha Ágnes*, *Bartha Miklós* unokahúga. Iskoláit Sepsiszentgyörgyön végezte. 1909-ben férjhez ment *Balogh György* pénzügyi tanácsoshoz. 1910-ben kezdett írni. Első írása a Pesti Hírlapban jelent meg. Később írt a Magyarországra karitatív cikkeket és színes riportokat. Első verseskönyve 1920-ban *Szeretlek Erdély* címen látott napvilágot. 1923-ban a nagyenyedi Bethlen-kollégium kiadásában jelent meg *Hullámokon* című verseskönyve, majd 1924-ben Erdélyben *Háromszéki történetek* című ifjúsági elbeszélése. Sajtó alatt van: *Hún magyar mondák*, továbbá *Az elfolyó időnek partjain* című munkája. Több dal-szöveget írt, amelyeket *Balás Árpád Dirner Gusztáv*, *Grósz Alfréd* és *Murgács Kálmán* zenésítettek meg. Legismertebb közülük, *Édesanyám ablakára ráborult a bánat* című. Jelenleg a Pesti Hírlapnak és a Magyarországnak dolgozik. Sokat járt Spanyolországban. 1928-ban a Zene-művészeti Főiskolán megtartotta első önálló szerzői estjét, melyen saját verseiből adott elő s melyet 1929-ben megismételt. Számos hangversenyen vett részt mint közreműködő, úgy Budapes-

ten, mint a nagyobb vidéki városokban. Tagja a Nagyenyedi Bethlen Kollégium Volt Diákjai Testvéri Egyesületének, a Protestáns Nőszövetségnek és a Lórántffy Zsuzsanna Egyesületnek. Két gyermeke van.

Molnárné Steinitz Elza zenetanárnő, született Budapesten. Iskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán mint Szendy Árpád tanítványa nyert oklevelet. 1909-ben nyitotta meg államilag engedélyezett magán zeneiskoláját. Több növendéke nyert művészi oklevelet.

Monostory Margit színművésznő, született Zalaegerszegen. Iskoláit részben Fehértemplomon, részben Budapesten végezte, a Tanítónőképzőben diplomát nyert. 1920-ban a Színiakadémia növendéke lett, hol 1923-ban diplomát nyert. Pályafutása itt megakadt, mert férjhezment egy földbirtokoshoz. Két év után azonban Budapestre jött és 1925-ben a Renaissance Színházhoz szerződött. Többek között az akkor vendégszereplő *Werbezirk* társulatával németül játszott több estén át. A következő évben Berlinbe ment, a berlini színiakadémián folytatta a tanulmányait. Több német színház szerződéssel kínálta meg, de férje hívásának engedve, ismét hazajött. Azóta csak mint szavalóművésznő működik. Résztvett számtalanszor a rádióban és különböző hangversenyeken, mint közreműködő.

Moór Julia énekesnő, a Magyar Királyi Operaház tagja. Született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban, majd a Bezerédy-utcai kereskedelmiben végezte. Már gyermekkorában kezdett

zenével foglalkozni. Zenei tehetségét apjától *dr. Moór Pál* kereskedelmi iskolai tanár, zeneszerzőtől, örökölte. Később a Nemzeti Zenede énektan-
szakának a növendéke lett. Tanította *Miho Ernő*. 1926-ban tanulmányait magánúton folytatta, *Pető Imre* és *felesége* tanítják. 1927-ben a magyar királyi Operaház tagjai sorába szerződött. Több nyilvános hangversenyen vett részt mint közreműködő és többször énekelt a rádióban. Műsora: coloratur szoprán szerepek, áriák, magyar dalok. Résztvett templomi hangversenyeken is.

dr. Morvay Oszkárné, leánynéven *Sándor Katinka*, született Budapesten. A felsőbb leányiskola 6 osztályának elvégzése után a grenoblei egyetemen végzett egy kurzust. Enektanulmányait asszonykorában kezdte, s 8 esztendeig tanult *Oppler Elzánál*. Többször szerepelt a Tündér Vásár mesedélutánjain a Zeneművészeti Főiskolán és a Rádióban. Két gyermeke van.

Mosch Béláné, leánynéven *Peiz Magda*, született Budapesten. Iskoláit s a Zeneakadémia zongora tanszakát ugyanitt végezte. Férje végigküzdötte a háborút s több kitüntetést kapott. Elénk szociális tevékenységet fejt ki, tagja a Szentkorona, Magyar Úrinők és a Hungária Autó Klubbnak. A korszolya, tennisz és autó sportokat űzi.

dr. Moskovits Arpádné Hegedűs Ella zongoraművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát *dr. Lázár Piroska* iskolájában végezte. Zenei tanulmányait ötéves korában kezdte a Fodor-féle zeneiskolában, mely után *Thomán* mesteriskolájában művészi oklevelet nyert. Első hangversenyét 1927-

ben tartotta a Zeneművészeti Főiskolán *Fehér Arthur* társaságában. Azután gyakran szerepelt jótékonycélú hangversenyeken és a rádióban is. 1922-ben *König Péter* szerzeményeit szólaltatta meg a szegedi filharmonikusok kíséretében.

özv. **Munk Pálné**, leányneven *Hissauer Gizella*, született Tiszalökön. Iskoláit otthon végezte. Húszéves korában férjhez ment *Műnk Pál* földbirtokoshoz, akivel annak haláláig a legboldogabb családi életet élte. Egy fia van, okleveles gazda. Körülbelül húsz éve foglalkozik aktívan társadalmi jótékony-sággal. Társelnöke a Miskolci Izraelita Nőegyesületnek, ahova 30 éve lépett s ahol *Grossz József né* elnök vezetése mellett kezdte meg a munkálkodást.

dr. **Munkácsy Ernőné Mairovitz Erzsé**, született Budapesten. Iskoláit magánúton végezte, mert főleg zenével foglalkozott. Sándor Árpádnál kezdett tanulni, majd a Zeneakadémia alsó-fokú osztályainak elvégzése után dr. Kovács növendéke lett. Ennek halála után Senn Irén-nél tanult s végezte el a Zeneművészeti Főiskola tanárképzőjét és szerezte meg zenetanán oklevelét. Röviddel ezután dr. Munkácsy Ernő ügyvéd felesége lett. Férjhezmenetele dacára is foglalkozik zenepedagógiával, sőt tudását még ma is fejleszti Senn Irén vezetése mellett, kinek módszerét mindenben igyekeznek követni.

borosjenői és szentendrei **Muslay Gyuláné** császári és királyi kamarás özvegye, leányneven *liptószentiványi Szent-Ivány Antónia*, született Uhorszán. 1889-ben ment férjhez. Típusa a régi nagyasszonyoknak, akiknek háza híres volt vendégszeretetéről. Részt vett kora valamennyi jótékonyági és hazafias

mozgalmában, így a tulipán mozgalomba is, melynek egyik vezéralakja volt. Több kultúrintézményt alapított és tartott fenn Nógrád megyében. Középső fia *Sándor*, mint arany vitézségi éremmel kitüntetett huszárhadnagy küzdött a harctéren s a harctéren szerzett betegsége következtében halt meg 1925-ben Rádon. Férjét a kommün alatt elfogták s kishijja, hogy halálra nem ítélték. Háza ez idő alatt is mentsvára volt a kommunisták által üldözött családoknak.

Müller Alajosné, leányneven *Lo-busici Blaskovich Olga*, született Kistényben. Iskoláit Budapesten a Veres Pálné-utcai nőiskolában végezte, ahol tanítónői oklevelet is nyert. A társadalmi mozgalmakba 1920-ban kapcsolódott. Az államvasúti gépgyárban megalapította a munkaiskolákat és napközi Otthonokat. Ezen iskolák kifejezett célja a munkás és iparos gyermekek kiemelése a nemzetközi gondolatvilágból és visszahelyezése a nemzeti eszmék mellé. Az iskolában a leányok a fehérmű és felsőruha varrásán kívül pedagógiai rendszerűséggel háziasszonyképzést is nyernek, s szellemi összetartozandóságukat a szintén általa alapított leányklub tartja fenn. A MANSz égisze alatt a gépgyárban 12 szövőszéket állított föl, hol a munkásnők állandó foglalkozást és keresetet nyernek. A vidéken lakó tanoncok számára 16 ágyas tanoncotthont létesített és tart fenn. A gépgyárban támogatja a cserkész és leventecsapatot. Az államvasúti gépgyárban főnálló összes jóléti és közművelődési egyesületeknek, intézményeknek szellemi támasza. Megalkototta még a gépgyári ifjúsági Vöröskereszt csoportokat

is, melyek ma is szépen működnek. A MANSz helyi bizottságának elnöke s tanács és intézőbizottságnak tagja s társelnöke a Gyermekszeretet Egyesületnek. Az utóbbi egyesület keretén belül, a Gubacsi-úton megalakította a napközi otthont, melynek elnöknője. Ezen napközi otthonnak játékszobát és könyvtárat adományozott. Aelnöknője az Országos Kathohkus Nővédő Egyesületnek, együtt működik gr. Zichy Raffaelnével. Elnöke az Oltáregyesületnek, tanács tagja a Hitterjesztési Egyesület s a Fiala korúak Felügyelő bizottságának választmányi tagja a Nőképző Egyesületnek s a Katholikus Háziasszonyok Egyesületének. Férje a Magyar királyi Államvasúti Gépgyár igazgatója és gyárfőnöke.

özv. dr. **Müller Edéné** *Reitinger Teréz*, született Budapesten. Tanítónői diplomáját az Angolkisasszonyoknál szerezte. Mint tanítónő és igazgatónő negyven évig működött a fővárosnál. Háború alatt férjével együtt, aki a kőbányai hadikórház vezetője volt, minden jótékonsági akcióban résztvett. Tagja a Fiatalkorúak Felügyelő Hatóságának, az Országos Nővédő Egyesületnek, a Szentkorona Szövetségnek s védnöknője a Kőbányai Anyák Körének.

dr. **Müller Jenőné**, leánynéven Grosszman Irma, született Hódmezővásárhelyen. Négy középiskolát, felsőipariskolát végzett és okleveles óvónő. Férje ügyvéd, két fia van. Elnöknője az Orosházi Izraelita Nőegyletnek s azt fáradhatatlan buzgalomával, szociális érzékével és tapintatával a város egyik tényszerűjévé emelte.

dr. **Nagy Aladárné**, leánynéven Haerise Couradine, született Székes-

fehérváron. Iskoláit szülővárosában végezte. 1896-ban ment férjhez dr. Nagy Aladár kúriai bíróhoz. 1900-ban Szegedre került, ahol élénk részt vett a társadalmi és szociális élet mozgalmiban. Egyik alapítója a Szegedi Oltáregyletnek, melynek előbb alelnöknője, később elnöke lett. A háború alatt a szegedi Vöröskereszt hadikórházában, a sebészeti osztály vezető ápolónője volt, ahol kiváló felkészültségéért a Vöröskereszt II. oszt. érdemérmével tüntették ki.

dr. **Nagy Gyuláné**, leánynéven Cramer Ernesztin, született Mühlhausenben. Első hangversenyét ötéves korában tartotta Prágában. Kivételes tehetsége folytán szülei Pestre hozták, ahol 14 éves korában Erkel Ferenc tanítványa lett. Négy év után Liszt Ferenchez került, akinek egyik legkedveltebb növendéke volt. Tanulmányait a kiváló mesternél egészen annak haláláig folytatta. Még tanulmányai alatt több nagyszerű hangversenyt adott. Művészetét itthon jobbra a jótékonság szolgálatába állította. Több külföldi turnén vett részt, mindig nagy siker mellett. Sok emléke van Lisztől és Erkel Ferenről.

Nagy Ibolya színművésznő, született Szentesen. Atyja néhai Nagy Sándor, a Szegedi Híradó szerkesztője, meghalt 1919-ben. Tanulmányait Zerkovitz Prinzi Janka nevelőintézetében végezte, mely után a Színművészeti Akadémia növendéke lett. Az Akadémia elvégzésével a Népszínház szerződtette le. Első nagy sikerét a Zola-Pálinkájában aratta, amelyben Halmi Ferenc korának legnagyobb színésze volt a partnere. Később, szegedi és kolozsvári vendégszereplése után, a Nemzeti Színház-

hoz szerződött. Legnagyobb sikereit Moliere darabjaiban aratta, de leg-híresebb szerepe a Szent Ivánéji álom Puck szerepe volt. Annak idején az őszeses fiúszerepeket játszotta. Később áttért a drámai szerepkörre, majd komikákat és anyákat játszott. 1924 óta örökös tagja a Nemzeti Színháznak. Sokszor működött közre, teljesen önzetlenül különféle jótékony cél érdekében. Állandó szereplője a rádióknak és fáradhatatlan harcosa a magyar kultúrának.

Nagy Ilonka hegedű művésznő, született Budapesten. Iskoláit részben Aradon, részben Budapesten a Práter-utcai leánygimnáziumban végezte. Zenetanulmányait 6 éves korában kezdte Aradon s később a Nemzeti Zenedében folytatta, ahol 3 éven keresztül Kladviko Vilmos tanítványa volt. 1923-ban beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára s mint Kemény Rezső tanítványa nyert hegedűtanári diplomát 1929-ben. Már akadémiai növendék korában több jótékony célú és vallásos hangversenyen vett részt. Többek között a külsőferencvárosi plébánia-templom javára tartott hangversenyen, az Unitárius Nőszövetség hangversenyein, az Angolkisasszonyok Maria-kongregációja javára tartott hangversenyén és a Dávid Ferenc Egylet hangversenyein. 1928-tól a margitszigeti szimfonikus zenekar tagja. 1929-ben a zongoraquintett tagja lett s még az évben egy szépsikerű quintett keretében mutatkozott be a Zeneakadémián. A magyarokon kívül beszél franciául és németül. Édesapja Nagy István főgimnáziumi tanár.

Nagy Kamilla, született Bánffihunyadon. Iskoláit Kolozsváron vé-

gezte. A társadalmi mozgalmakba 1920-ban kapcsolódott olyképen, hogy a Székely-Magyar Szövetség keretén belül mint az egyesület jegyzője nagyszerű gyűjtéseket rendezett. Résztvett az egyesület minden jótékony akcióban és minden karitatív jellegű mozgalmat támogatót. Megalakulása óta tagja és főpénztárosa a Szilágyi Erzsébet Erdélyi Nőegyletnek s a menekült székelyek hála-san tekintenek vissza áldásos működésére. Súlyos körülmények között menekült Kolozsvárról. A magyarokon kívül beszéli a francia és a német nyelvet. Alelnök-nője a MOVE női osztályjának, tagja az Országos Katolikus Nővédő Egyesületnek, az Egyesületközi Jóléti Bizottságnak s választmányi tagja a Szilágyi Erzsébet Erdélyi Nőegyletnek.

Nagy Margit, a magyar királyi Operaház tagja, született Hódmezővásárhelyen. Iskoláit Nagyváradon végezte. Utána férjhez ment, de a házassága rövid idő után válással végződött. Nagyváradon kezdte meg zongora- és énektanulmányait. 1920-ban Budapestre jött, jelentkezett az Országos Zeneművészeti Főiskolán, hol mindjárt az akadémiai osztályba vették fel. Tanította Hilgermann Laura. 1923 márc. 3-én Sándor Erzsé helyett, — ki megbetegedett — beugrott a Bohémélet-Mimi szerepébe. Feladatát oly kiválóan és sikeresen oldotta meg, hogy azonnal a rendes tagok sorába szerződtették. Ugyanez év tavaszán operaénekesnői diplomát nyert. Jelentősebb szerepei: Carmen-Michaela; Bohémélet-Mimi; Faust - Margit; Varázsfuvola-Panna; Farsangi lakodalom-Zsuzsi; Cigánybáró-Szaffi; Rózsalovag címszerep stb. Szám-talan hangversenyen szerepelt úgy Bu-

dapesten, mint a vidék nagyobb városaiban. Külföldön: Prágában és Nürnbergben vendégszerepeit. Nagyobb utazásokat tett Olaszországban, Franciaországban és Ausztriában. Beszél magyarul, németül és olaszul.

dr. E.-né Nagy Margit író, született Rácalmás, Fehérmegyében. Iskoláit a Mester-utcai felső leánykereskedelmiben végezte, hol érettségét is tett. Utána a közgazdasági egyetemen két félévet hallgatott. Egyetemi tanulmányait azonban félbehagyta s színészetet tanult *Góth Sándortól* és *Császár Imrétől*; de tanulmányai befejezésében családja megakadályozta. Tizenhét éves korában férjhez ment *dr. Eisler Imre* ügyvédhez. írással asszonykorában, főleg gyermekei születése utáni hosszú betegsége alatt kezdett foglalkozni. Első novellája erdélyi üdülése alatt a Brassói Lapokban jelent meg *Három beteg nap* címmel. Hazajövele utáni első írása a *Kakuk Ferkp* című mese, a Pesti Napló gyermek rovatában jelent meg s megjelenése után egy ideig vezette is a gyermekrovatot. Később több novellája jelent meg a Magyar Hírlapban és az Újságban. 1930 novemberében jelent meg *Lépcsőfokok* című novellás kötete, melyhez *Karinthy Frigyes* írt előszót. Több novellája külföldi lapokban fordításban is megjelent s több felolvasást tartott a házasság problémáiról. 1930 novemberében szerzői estje volt a Vigadóban. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

Nagybányai Margit, a magyar kir. Operaház tagja, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte, hol érettségét tett. Közben 1925-től az Országos Zeneművészeti

Főiskola növendéke volt. Tanította *Maleczky Bianca*. 1929-ben operanékesnői diplomát nyert. Ugyanez év őszén a magyar királyi Operaház tagjai sorába szerződtette. Több nyilvános hangversenyen vett részt mint közreműködő.

novaji Novajkay Gézáné, leánynéven *Bokor Katalin Mártha* mozgásművésznő, született Budapesten. Középiskoláit a Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, mely után *Szentpál Olga* mozgásművészeti iskolájában nyert tanári oklevelet. Jelenleg *Szentpál Olga* mozgásművészeti iskolájának vezető tanára, de foglalkozik pedagógiával magánúton is. Mint főszereplő résztvesz a Szentpál-iskola összes előadásain, azonkívül mint szólóművésznő klasszikus táncszámokat és pantomimeket ad elő hangversenyeken és estélyeken. Szerepelt a Nemzeti Színházban, a Fővárosi Operettszínházban, a Rádióban és nagyobb vidéki városokban. Bécsben és Salzburgban volt tanulmányúton.

Nádas Jánosné cimbalomművésznő, született Kisorosziiban. Iskoláit Budapesten végezte. Zenetanulmányait 7 éves korában kezdte meg. 1910-ben a Nemzeti Zenedében cimbalomtanári oklevelet nyert. Első hangversenye 1910-ben a Vigadóban volt. Ezt követőleg több hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1918-ban kinevezték a Budai Zeneakadémia tanárává, hol a mai napig is tanít.

Nádosy Emilné Algay Laura, született Budapesten. Bár nem végzett Iparművészeti Főiskolát, vezetése alatt több úrinő dolgozik, főleg magyaros motívumú, színezésű és elgondolású kézimunkákon. Évente több kiállítást

rendez a Protestáns Nők, a Magyar sabb elismeréssel tüntette ki s Rómába Urinők és az Iparművészeti Múzeumban. Több elismerő okiratot, díjat nyert kívülföldön is. A háború alatt mint önkéntes vöröskeresztes műhelyvezető, a katonai varrodákban dolgozott. Tagja a MANSz, a Protestáns Nőegylet s az Urinők Munkáit Értékesítő Egyesületnek.

Nádossy Margit, született Pozsonyban 1908-ban. Középiskolát végzett és érettségít tett Pozsonyban. Édesapja *Nádossy Mihály* városi ügyész, anyja *Baróthy Irma*. A színjátszást és éneket édesanyjától tanulta. Pár évi tanulás után *szlovenszkói Faragó Ödön* kassapozsonyi társulatához szerződött s *Miss Lillian*-ban lépett először a közönség elé. 1926-ban ugyancsak ennél a társulatnál fellépett a *Csitri, Papa, Georgia, Házitündér, Pötty, Nem nőszülök, Magda, Te csak pipálj Ladányi s A fiú*-bán. 1927-ben a győr-soproni társulathoz szerződött, ahol az *Edénkert, Templom egere, Broadway* s a *Lucy* főszerepeit játszotta. Vendégszerepeit az Andrássy-úti Színháznál s onnan a Belvárosi Színházhoz szerződött. Játszott: *Szegény leányt nem lehet elvenni, Ez az én esetem, Grete, Darázsfészek, Aliz, Napoleon rendet csinál* és *Földnélküli János*-bán.

Nánássy Erzsébet zongoraművész, született 1911-ben Kolozsvárott. Már 6 éves korától kezdve tanul zongorázni s *Kéry-Szánthó* növendéke lett egész 16 éves koráig, mikor is a Zeneakadémián művészi oklevelet nyert. Tanulmányai folyamán 3 ízben nyerte meg a Liszt Ferenc ösztöndíjat s többször több más ösztöndíjakat. 9 éves kora óta szerepel a pódiumon. 7 éves korában a pápai nuncius előtt játszott, ki legmag-

akarta kivinni tovább tanulni, de ő mesterénél *Kéry-Szánthónál* maradt. Azóta a Zeneakadémián, rádióban, Vigadóban, Lipótvárosi Kaszinóban, Otthon Körben, Fészek Klubban, több alkalommal játszott. *Huhay Jenő* is meghívta palotájába játszani. Hangversenyzésen kívül ma pedagógiával is foglalkozik, az akadémiaira készíti elő növendékeit.

M. Nedelkovits Anna hangverseny-énekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanára volt *Szabados Béla* és *Schumacher Bernát*. Operaénekesnői diplomát nyert. Első önálló hangversenye *Vevcell Béla* közreműködésével 1923-ban volt a budai Vigadóban. Ezután számtalan hangversenyen közreműködött, kiváltképen jótékony célra. Jelentősebbek: 1924-ben a Rákóczi-templomban a Rákóczi-templom javára, a Magyar Dalosszövetség díszhangversenyén 1925-ben, a magyar nemzeti könyörgő templom javára stb., stb. Továbbá számtalanszor énekelt a rádióban és az állatkerti szimfonikus hangversenyeken. 1927-ben kinevezték a nagykanizsai Városi Zeneiskola tanárává. 1928-ban férjhez ment *Markovátz Géza* városi építészhez. Énektanítással 1925 óta foglalkozik.

dr. Neiwelt Ilona orvos. Diplomáját a pécsi egyetemen szerezte. Öt évi előzetes tanulmány után, az anyagcsere elhízási okainak kifürkészésével, a szív és cukorbetegségek kóros elhízási eseteivel és korosabb asszonyok idegességi állapotának alapokaival foglalkozik. Hogy ezeknek a kérdéseknek teljes ismerője legyen, privát szorgalom-

ból külföldi tanulmányutakra ment. Szép sikereket ért el.

Neiwelt Klára, született Budapesten, ahol Zeneakadémiát is végzett. Bartóknak egyik legtehetségesebb növendéke volt. Tanulmányai végeztével külföldre ment, ahol turnéi alkalmával ismertette és népszerűvé tette Bartók szerzeményeit. Úgy külföldi, mint belöldi hangversenyein jelentős sikereket ért el s ezeknek köszönhetően, hogy a brünni zeneakadémia vezetőnek hívta meg. 1927-ben a brünni opera vezetőkarmestere lett és mint ilyen ő az első női opera dirigens.

Neliba Györgyike, született Budapesten. Középközpontját a Batthyány-utcai polgári iskolában végezte. Zongorázni *Juhász Aladár* zongoraművésztől tanult s a budai Zeneakadémián nyert tanárnői oklevelet. Diplomája elnyerése után a budai Zeneakadémia tanárnője lett, ahol már 18 éve tanít a zongora szakon. 1914-től 1917-ig a Vöröskereszt Csalogány-utcai hadikórházában teljesített szolgálatot mint önkéntes ápolónő, mely működéséért a Vöröskereszt ezüst díszérmét kapta a hadiékítménnyel. Számos jótékony célú hangversenyen vett részt, többek között a Gyermekvédő Liga s a Szent Vince Egylet keretében.

Nemes Lydia operaénekesnő, született Budapesten. A kereskedelmi iskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskola énektanszakára került és *Maleczky Bianca* tanítványa lett. Legelőször az Izraelita Nőegylet jótékony célú hangversenyén lépett és tűnt fel, de még inkább a Calvin-téri református templomban, ahol *Beethoven-Vezeklését* adta elő. Erről az előadásról már a sajtó is írt.

meleg hangon emlékezett meg. Hangja meglehetősen nagyskálájú mezzoszoprán.

Nemesné Müller Márta iskolaigazgató, született Budapesten. A gimnázium elvégzése után festéssel foglalkozott. Ez időben jelentek meg első esztétikai cikkei a magyar művészi és iparművészeti lapokban. 1907-ben külföldre ment, ahol pedagógiai kérdésekkel kezdett foglalkozni. 1912-ben Brüsszelben egy kísérleti iskolát alapított, melynek alap gondolata volt a gyermekekben kezdetől fogva kifejleszteni az egyéniséget s azt azonnal alárendelni a társadalmi rend, illetve a közösség szabályainak. Más szóval, kifejleszteni a szociális és erkölcsi érzéket oly fokra, hogy a gyermek, dacára önállóságra neveltségének, önmaga találja meg az utat a közösségben való elhelyezkedésre. Miután ezek a kísérletek szép eredménnyel jártak, iskoláját 1915-ben Budapestre telepítette át, tanítónői képesítést szerzett, és sikerült a külföldi és hazai pedagógiai körök közt szoros kapcsolatot létesítenie. Az Új Nevelés Világligájának heidelbergi kongresszusán tartott előadása nyomán megválasztották a Liga vezető tanácsába. E liga magyarországi exponenseként 1925-ben megalapította a Jövő útjain című pedagógiai szaklapot, amely az Új Nevelés Ligájának hivatalos lapja és amelynek főszerkesztője. Több előadást tartott a gyermeknevelésről a Szülők Iskolájában és nagyobb vidéki városokban. 1927-ben Békéscsabán tartott előadása nyomán ott megalakult egy, a Családi Iskola mintájára működő kerti iskola. Cikkei jelentek meg magyar és külföldi pedagógiai szaklapokban. Önálló munkái

közül jelentősebbek: *A lelki fejlődés útja* gyermekfejlődéstan munkája, kiadta a Bethlen Gábor irodalmi és nyomdai r.-t. 1920-ban, *Nyelvtan mesék és vígjátékok* 1924-ben, Mentor kiadásában, játékos nyelvtan tanítás, *Víz-csepp mese*, mesegyűjtemény a Tarka könyvek kiadásában 1922-ben, *Tartalmak kérdések a gyermekben* 1919—1920-ban, cikksorozat, *Új rajztonítási módszer a nyilvános iskolákban* *Az elemi iskola rekrutái*, Néptanítók Lapja, 1926 és 1930-ban. Iskolájában folyó munkáiról cikkei jelentek meg a: Revue Internationale de l'Enfant 1927, Pour L'Ére Nouvel 1927, Handenarbeid Tér Ontwikkeling Van Hét Onderwijs 1925, Progressive Education 1928, Schweizerische Lehrerzeitung 1930. Társadalmi működése is jelentős. Tiszteleti tagja a Magyar Pedagógiai Társaságnak, tagja az Új Nevelés Világligája vezetőtanácsának, a Gyermektanulmányi Társulatnak s a Szülők Szövetségének. Az International New Education Films Association és a Société internationale du matériel didactique magyarországi megbízottja.

Neményi Lili, született Iglón. Iskoláit részben magánúton, részben nyilvános intézetben végezte Nagykárolyban. A színészetet édesapja társulatánál gyermekszerepekben kezdte s 1922-től 1926-ig a kolozsvári magyar Nemzeti Színház kötelékébe tartozott. Első komoly szerepe a *Fifi* volt, mellyel a kolozsvári közönség kedvence lett. Kolozsvárról a szegedi Városi Színházhoz szerződött *Tarnay Ernő* igazgatása alatt. Itt *Mesék az írógépről*-*Vilma* szerepében mutatkozott be szintén szép siker mellett. Egy év múlva a Magyar Színház-

hoz szerződött s legszebb sikerét az *Agglegény apa* című vígjátékban aratta. Innen a Magyar Színház bukása után Miskolcra szerződött *Sebestyén Mihályhoz*. *Neményi Lili* ősrégi magyar színész családból származik s ősei a magyar színészetben mindig igen előkelő helyet foglaltak el.

Neogrády Antalné, született *Telepy Margit*, Telepy Károly festőművész leánya, Egressy Gábor unokája, a neves festő felesége. Résztvesz mindenemű társadalmi, jótékonyági mozgalomban, de főcélja az integer Magyarországra visszaállítása. Négy gyermeke van.

Neogrády Lászlóné, a neves festőművész felesége, született *Kelety Magda*, leánya Kelety Gézának, «Az Est» lapok igazgatójának. A Zeneakadémián a zongora szakon szerezte művészi oklevelét s hangversenyeit és külföldi szereplését férjhezmenetele miatt szakította meg. Főleg a gyermekmentés terén jótékonykodik.

Nesnera Ida, született Aradon. Felső leányiskolát szülővárosában végezte, majd a képzőművészeti főiskolán *Radnay* és *Stróbl Alajos* növendéke volt. De folytatott tanulmányokat Münchenben *Ktiize* és *Schwegerle* szobrásziskolájában és a római királyi Szépművészeti Akadémián is. 1920-ban állított ki először a Műcsarnokban egy tanulmányfejet. Azóta is több kiállításon szerepelt. A sajtó nagy elismeréssel adózott művészetének. Külföldi reprezentatív kiállításon is nagy sikerrel szerepelt. Itt diplomé d'honneurrel és a miniszter elismerésével tüntették ki. Ezenkívül a Szalon külföldi vándorkiállításán és a képzőművésznők amsterdami kiállítá-

sán szerepelt szép sikerrel. Művészetének iránya a görög szobrászat irányát követi.

Neu Jolanda író, született Trieszben. Iskoláit részben ott, részben Budapesten végezte. Irodalommal már középiskolás korában kezdett foglalkozni. Első cikke a Pester Journal-ban jelent meg. Több külföldi lapnak dolgozik, közöttük a Wiener Journalnak, a Lloyd részére fordít s a Dermatológia című orvosi lap részére, német, francia, olasz és angol cikkek kivonatait dolgozza fel. Magyarul első munkája — egy angolból való fordítás — a Képes Krónikában jelent meg. Hosszabb időn át az Ujság-ba is írt cikkeket, novellákat és utazási riportokat. Jelenleg a Dolgozó Asszonyok lapja munkatársa. Sokat utazik Ausztriában, Olasz- és Franciaországban. Beszél németül, angolul, franciául és olaszul. Édesapja néhai *dr. Neu Tivadar* orvos.

Neumann Irma, leánynéven *Stein Irma* énekesnő, született Pardubiceban. Iskoláit részben Bécsben, részben Prágában végezte. Utána Bécsben megkezdte énektanulmányait. 1909-ben férjhez ment *Neumann Sándor* r.-t. igazgatóhoz. Házassága ideje alatt is többször fellépett. 1923-ban Budapestre költöztek. 1930-ban kezdett komolyan foglalkozni az énekléssel. Tanára *Gervay Erzsébet*. Számos hangversenyen vett részt mint közreműködő.

dr. Neuschloss Künsli Kornélné, leánynéven *Künsli Lujza*, született darusban, (Svájc), 1872-ben. Iskoláit darusban kezdte, majd Lausanneban, Zürichben és Cambridgeben végezte. Beszél magyar, német, francia és angol nyelven. Zürichből, férjhezmenése folytán

került Magyarországra 1895-ben. A társadalmi mozgalmakba 1903-ban, mint a Budai Református Nőegylet tagja, kapcsolódott bele. 1905-ben megválasztották a Budai Református Nőegylet elnökévé, mely tisztséget 27 éven keresztül viselte. A háború előtt a II-ik kerületnek volt szegény-gyámja. A háború kitörésekor megszervezte a szeretetadomány osztályt, majd egyesületében varrodát állított föl. Az egész háború tartama alatt varratott és szeretetadományokkal látta el a katonákat. E működéséért a polgári hadi érdemkereszt II-dik osztályát kapta. A háború alatt a «Török-Magyar Segélyző Bizottság» tagja volt s *gróf Tisza István* elnöksége alatt dolgozott. A jótékonykodás gyakorlati problémáiról *gróf Tisza István* gyakran kérte ki tanácsát s az ő ajánlására 1914-ben */. Ferenc József* az Erzsébet-rend II-ik osztályával tüntette ki. A háború után, nevéhez fűződik Buda megszervezése a *Huszár*-akcióba, mely munkájáért *Huszár* miniszterelnök legmélyebb elismerését fejezte ki. 1919-ben a kommun bukása után, a svájci misszió bizottság egyik vezető magyarországi megbízottja volt. Huszonöt éves református egyleti elnöki tisztsége betöltésekor, a budai református egyház tagjai, *Puky Endre*, az országgyűlés elnöke, elismerő szavak kíséretében, fényes ünnepély keretében méltatták áldásos munkásságát és munkássága történetét egy művészies, ezüstveretű albumban adták át neki. Örökös díszelnöke a Budai Református Nőegyletnek, alelnöke a «Home Suisse»-nek, bizottsági tagja a Protestáns Női Szövetségnek, parochialis tanácsosa a Budai Református Egyháznak és választmányi tagja a Budapesti

Mentőegyesület Női Választmányának. még senki sem sejtette benne. Szinte Férje építész mérnök és a Ludovica az iskola padjából ment férjhez 1917- Akadémia rendes tanára, volt főv. biz. ben s férjét, a ki a szerb harctéren telje- tag, a Közmunkatanács tagja, az Or- sított szolgálatot, követte Szerbiába is. szágos Középítési Tanács tagja, Ma- A háború után Budapestre jött s akkor gyar Építőművészek Szövetségének első kezdte meg komoly énektanulmányait mestere, az Országos Képzőművészeti *Anthes Györgynél*, ami azonban pár Tanács tagja, pótországyűlési kép- hónap után a mester halálával abba- viselő s az Önkéntes Mentőegyesület maradt. Tanulmányait csak 1922 őszén igazgatósági tagja. Ezen 25 éves igaz- kezdte folytatni, hogy 1923-ban a szinte gatósági tagságáért és az utóbbi egyesü- példátlanul sikertelennek bélyegzett let kebelén belül végzett munkássá- próbaéneklés után félig-meddig, majd- gaért *I. Ferenc József* aranyéremmel hogy le ne mondjon énekesnői terveiről. tüntette ki. Építési munkásságához Próbáéneklése után ugyanis az Opera- fűződik az Állatkert és a Bethlen- ház vezetősége *esetleg a kórusba*, de ott udvar, melyek az ő tervei alapján épül- is csak *esetleges üresedés* idején volt haj- tek fel.

Németh Anna operaénekesnő szü- Színház főrendezője, *Dalnoki Viktor*, letett Budapesten. A kereskedelmi iskola azonban keresztülvitte fellépését a Vá- elvégzése után *Geiger Mária* énektanít- rosi Színházban, ahol olyan sikert ara- ványa lett s tanulmányait tíz éven át tott, hogy utána az Operaház rögtön folytatta. Emellett természetesen több szerződéssel kínálta meg. Alig egyévi hangversenyen szerepelt a Vigadóban sikerekben gazdag operaházi szereplése után *Schalk*, a bécsi Staatsoper főzene- és a Zeneművészeti Főiskolán is s több- igazgatója egy vendégdirigálás alkalmá- ször jótékony célra rendezett előadások val felfedezte s szerződést kínált neki keretében. 1927-ben a Kispesti Peda- a bécsi Nagyoperához. A következő gógusok zenekarával *Beethoven~cente- évadra már Bécsbe szerződött, ahol foly- náriumán* szerepelt meleg sajtó- és köz- tonos tanulással, állandó kemény mun- zönségsiker mellett.

Németh Mária, a bécsi Staatsoper világhírű művésznője, született Kör- menden, Vas megyében. Gyermek- és leányéveit Zalaszentgróton töltötte, ahol édesapja tanító volt. Középiskoláit a keszthelyi irgalmas nővérek intézeté- ben végezte, mely után Pozsonyban kereskedelmi érettségít szerzett. Egész fiatal leánykorában, minden tanulás nélkül, kezdett énekelni, először a zala- szentgróti templomban, azután a keszthelyi zárdában. Tehetsége már akkor is feltűnt, bár a világhírű énekesnőt

színház főrendezője, *Dalnoki Viktor*, azonban keresztülvitte fellépését a Vá- rosi Színházban, ahol olyan sikert ara- tott, hogy utána az Operaház rögtön szerződéssel kínálta meg. Alig egyévi sikerekben gazdag operaházi szereplése után *Schalk*, a bécsi Staatsoper főzene- igazgatója egy vendégdirigálás alkalmá- val felfedezte s szerződést kínált neki a bécsi Nagyoperához. A következő évadra már Bécsbe szerződött, ahol foly- tonos tanulással, állandó kemény mun- kával hamarosan biztosította az utat a világsiker felé. Ma már pár esztendei sikerekben gazdag művészi múlt után egyik legnélkülözhetetlenebb művésze a bécsi operának s minden fellépése egy újabb diadalt jelent. Állandó ven- dége a salzburgi ünnepi játékoknak, a müncheni Wagner ünnepi játékoknak. Énekelt Európa minden nagy opera színpadán. Tüneményes sikere volt a párisi Nagyoperában és a milánói Scalá- ban is. Mindkét helyen szinte példátlan szerződési ajánlatokat kapott. Bécsi szer-

zódése után a newyorki Metropolitan Operához megy.

Némethy Ella operaénekesnő, született Sátoraljaúj helyen. Középiskoláit ugyanott végezte. Budapesten az Országos Zeneművészeti Főiskolán tanult s itt tanára Sík József volt. Tanulmányai befejezése után *Angot asszony leánya* című darabban lépett fel igen nagy sikerrel, melynek eredményeképpen az Operaház azonnal szerződtette. Énekliz az összes drámai és mezzoszoprán szerepeket, Wagnerek közül *Izolda*, *Istenek alkonya* s többieket. Ezekon kívül énekelte *Fidelio*, *Delila*, *Sába királynője*, *Lacmé*, *Tosca* stb. szerepeket. Legnagyobb sikere a *Carmenben* volt, mely után a Székesfőváros színügyi bizottságától arany babérkoszorút nyert. Ez a legnagyobb kitüntetések egyike. Legutóbb 40 évvel ezelőtt Hegyi Aranka kapta ezt a kitüntetést. Külföldön Milánóban folytatott tanulmányokat; nagyobb utazásokat tett Franciaországban, Németországban, Angliában és főleg Olaszországban. Szerepei voltak még: *Gioconda*, *Hubay: Karenina Anna*, *Dohnányi: Vajda tornya*, *Parsifal*. Az 1930—31 -es évadra a milánói Scala Színház tíz vendégszereplésre szerződtette kizárólag Wagner szerepekre. Férje *Makoldy József* festőművész. Két gyermek anyja.

gróf Niczky Ferencné budakeszi Vedres Evelin Nemescsoón, Vas megyében született. Iskoláit otthon végezte. Budakeszi Veöres István nemescsoói földbirtokos leánya. Édesapja társaságában nagyobb utazásokat tett Német- Olasz- és Franciaországban. Teljesen egyedül kezdett festeni s szép eredményeket ért el úgy a portré, mint a por-

cellánfestészet terén. 1899-ben ment férjhez gróf Niczky Ferenc honvédhadnagy, nagybirtokoshoz, aki 1914-ben az olasz fronton hősi halált halt. Férje halála után ostffyasszonyfai és bukovinai (Ausztria) birtokán egymaga gazdálkodott. Négy leánygyermek van: Evelin, Felicitas, Éva és Mária. Éva, Kányay Antal huszárszázados felesége, Mária, Sopron vármegye alispánjának felesége.

Nirschy Emília, született Budapesten. Már négyéves korában táncolni kezdett, mert édesanyja *Nirschné Filó Gizella*, aki az Operaház balletmesternője volt, magával vitte a táncórákra. Tízéves korában meglátta *Guerra Miklót*, a milánói Scala balletmestere és szóló táncosa s rábeszélésére rendszeresen tanulni kezdett. Szülői eleinte ellenezték a tánc tanulást, mert már négyéves korában *Hollóssy Kornélia*, majd *fiönerth József* növendéke volt és zongorázni tanult, végre azonban mégis beleegyeztek a tánc tanulásba. Ballettanulmányaival párhuzamosan, a Fodor-iskolában folytatta zenei tanulmányait, amelyet négy esztendő után a Zeneművészeti Főiskolán mint *Szendy Árpád* és *Kodály Zoltán* növendéke fejezett be. Tizenötéves korában a magyar királyi Operaház primaballerinája lett. A *Táncgyvelegben* debütált s ez volt egyik legnagyobb sikere is. Később jött *Sylvia*, *Coppelia*, *Havasi gyopár*, *Hamlet*, *Álarcosbál*, *Tell Vilmos*, *Faust* stb., stb. 1922-ben férjhez ment *Fourgeot Henrik* francia tengerészkapitányhoz, aki akkor a francia követségen teljesített szolgálatot. Magasan ívelő művészi pályájának jelentős állomásai voltak, a londoni coliseumi, a berlini wintergarteni és a párisi

olympiai sikerek. Önálló estélyeket adott úgy itthon, mint külföldön. Férje kívánsága folytán visszalépett a színpadtól és csak a pedagógiára szorítkozott. Számos nagy tehetség került ki a keze alól.

balatongyöröki Nógrády Magda festőművésznő, született Szolnokon. Óvónői és tanítónői diplomát szerzett. 1924-ben kezdett festeni, főképen aquarelleket a Balatonról, anélkül, hogy tanult volna. Festés közben, *Déri Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatója fedezte fel s vitte képeit a Nemzeti Szalon kiállítására, ahol feltűnő sikert aratott. *Déri Béla* művészi vezetése alatt tehetsége tovább fejlődött s hamarosan olajra tért át. A Balaton szerelmese, melyet körülbelül 200-szor festett meg. A Rothermere-albumban, *Csók, Iványi, Grünivald* és több elismert festőművész mellett, mint egyetlen fiatal festőnő, az Albumban szereplő 20 nagy magyar asszonyt ábrázoló 20 kompozíció közül, *Teleky Blanka* grófnőt rajzolta meg. Ez a munka a Nemzeti Múzeumban került kiállításra. Állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak. 1928-ban a Szinyei Társaság tavaszi tárlatán, 1929-ben a Képzőművésznők Egyesülete keretében a Műcsarnokban szerepelt balatoni olajfestményeivel. A Nemzeti Szalon művészi programjába vett s már részben megvalósított vidéki városokban rendezett kiállításain, így Szombathely, Pécs, Békéscsaba, Kecskemét, Eger stb. is részt vett. 1926-ban Balatonfüreden, a Balatoni Szövetség által rendezett kiállításán ezüstéremmel lett kitüntetve. Itt *Óváry Ferenc dr.* felsőházi tag, a Balatoni Szövetség elnöke, egyik balatoni képét s a vasmegeyi múzeum szintén

egy balatoni képét vette meg. Tagja a Nemzeti Szalon s a Képzőművésznők Egyesületének. Atyja *dr. Nógrády László* író, a legkiválóbb gyermekpszichológus, az összes budapesti lapok munkatársa s a *Család és Gyermekek* — melyet leánya illusztrál — című lap szerkesztője.

Nóti Józsefné Kálnay Boriska festőművésznő, született Jasenovácon. Középiskolái befejezése után Brünnben folytatta tanulmányait. Előbb *Papp Sándornak* volt tanítványa az Iparművészeti Főiskolán, majd később, a kitűnő kompozícióiról Münchenben is ismert, *Strauber* irányította festőművészeti tanulmányait és legutóbb a modern irány egyik úttörőjénél, *Szönyinél* folytatott figurális tanulmányokat. Több kiállításon vett részt. Állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak, és a Műcsarnoknak. Művei Buenos Airesben is feltűnést keltek. Legutóbb a Szinyei-Merse Társaság kiállításán vett részt. Hosszabb tanulmányutakat tett Olasz- és Franciaországban. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

Novák Erzsébet, a Nemzeti Zenede akadémiai osztályának tanárnője, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után tanítónőképzőt végzett, majd az Országos Zene-művészeti Főiskola zongoratanzakára iratkozott. Tanárai voltak: Kovács Sándor dr. és Szendy Árpád. 1919-ben kapott tanári oklevelet s férjhez ment uzsoki Rónay Horváth Jenő huszárszázadoshoz. 1920-ban kinevezték a Nemzeti Zenede akadémiai osztályának tanárává. Első önálló hangversenye 1921-ben volt. 1924-ben játszott utoljára nyilvánosan. Választmányi tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek. Egy gyermeke van.

Novák Olga vallás tanár, született Szentkorona Szövetségnek, MANSz-nak és a Pro Hungáriának. Baján. Gimnáziumi érettségije megszerzése után Budapesten a református teológiára iratkozott be, ahol ő volt az első női teológus. Diplomája megszerzésével a Bar-Madas református leánygimnázium tanára lett. Irodalmi téren is működik. Vallásos és egyháztársadalmi cikkei jelennek meg a ref. egyházi lapokban s úgy Budapesten, mint vidéken, ugyanilyen tárgyú előadásokat tart a társegyesületekben. Egyik alapítója és jelenlegi főtitkára a Református Lelkésznék Országos Szövetségének. E szövetség célja az, hogy a református lelkésznéket férjük erkölcsi és kulturális munkájának segítő-társaivá nevelje. A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület, Soli Deo Glória Református Diákszövetség, Protestáns Nőszövetség és Cserkészleány Szövetség tagja. Tevékeny részt vesz a Református Szociális Misszió megszervezésének munkálataiban.

gróf Nyáry Istvánná, leányneven *doroghy Szabó Erzsébet*, született Budapesten. Iskoláit Nagyváradon végezte. Utána hosszú külföldi tanulmányútra ment s két esztendő telt el részben Angol-, Német-, Olaszországban és Svájcban. Tagja a Szentkorona Egyesület, József Főherceg Egyesület és a Nyomorék Gyermek Egyesületének. Egy gyermeke van.

Oberhauzer Ottóné, leányneven *szirmaiSzirmai Vilma*, született Kassán. Felső leányiskolai tanulmányait ugyanott végezte az Orsolya szüzek zárdájában. Férje mint főhadnagy, három évig volt a harctéren s vitézségéért a vaskeresztet és még 5 kitüntetést kapott. Tagja a

Szentkorona Szövetségnek, MANSz-nak és a Pro Hungáriának.

dr. Oberländer Józsefné, leányneven *Hetényi Margit*, született Aposztagon, Pest megyében. Iskolai végzettsége felső leányiskola. 1902-ben ment férjhez. Édesapja *Hetényi Ferdinand* földbirtokos, édesanyja *Bauer Johanna*. Mint az Izr. Nőegylet elnöknője, sokat jótékonykodik. Most van építkezés alatt az Aggok háza, mely tisztán a Nőegylet-hez befolyt adományokból épül. Férje minden munkájában hathatósan támogatja. Egy fia van.

dr. Oberschall Pálné Bucsár Dela, született Temesváron. Iskoláit Budapesten végezte, művészeti tanulmányait dr. Kovácsnál. Később Szendy Árpád növendéke lett a Zeneművészeti Főiskolán, ahol művészi oklevelet is nyert. Herczföldnél, Kodálynál, Weinernél, Siklósnál tanulta a zeneszerzést, sőt karnagy oklevelet is szerzett. Ezek után Fridmann Ignác és Philippenél tökéletesítette tudását s 1916-ban debütált Berlinben a Kammerspieleiben, ahol nagy sikert aratott. Első önálló hangversenyét Budapesten tartotta 1919-ben a Kovács alapítvány javára. 1920 óta a Zeneművészeti Főiskolán évenként ad koncertet. Három ízben volt hangversenykörúton Róma, Firenze, Milano, Trieszt, Berlin, Bécs, Krakowban. 1920-tól 1923-ig a Nemzeti Zenede tanára volt. Több kiváló tehetséget nevelt, többek között: Polgár Tibort is. 1920-ban ment férjhez dr. Oberschall Pál egyetemi tanár, udvari tanácsoshoz. Több szerzeményét játszották és játsza ő maga is. Egy miséjét a jáki templomban adták elő. Hegedű, zongora kompozíciói külföldön is sikert aratnak.

dr. **Ocskai Kornélné**, leányneven *Hilbert Janka*, született Budapesten. Bölcsészettudományi doktorátusa megszerzése után a Pázmány Péter tudományegyetem adjunktusa, majd okleveles középiskolai tanár, székesfővárosi iskolaszéki tag lett. Doktori értekezése «*Az Adria fenékviszonyai és partalakulása*» címen került sajtó alá. Többi megjelent munkái: *Az északeurópai nemzetközi tengerkutatók, Madeira, Úszó jéghegyek, Lázár diák térképe 1528-ból és Marsigli a kartográfus*. Szakelőadást tartott a magyar térkép fejlődéséről a Magyar Földrajzi Társaság ülésén. Atyja néhai *hthalmi Harmos Gábor*, a királyi közigazgatási bíróság volt tanácselnöke, anyja *bellusi Baross Magdolna*. Férje *okolicsnai dr. Okolicsányi Aladár* magyar királyi pénzügyi titkár, mint tartalékos tüzértiszt szolgált a világháborúban és megsebesülése után hat évig raboskodott Oroszországban. Kisleánya *Piroska Erzsébet Mária* 1927. évben született. Levelező tagja a washingtoni Női Földrajzi Társaságnak (Society Of Woman Geographers Washington D. C.), rendszeres tagja a Magyar Földrajzi Társaságnak, választmányi tagja a Magyar Adria Egyesületnek, s elnöke a belvárosi Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének.

herceg Odescalchi Károlyné, leányneven *Andrássy Klára* grófnő, született Budapesten. Édesanyja *Zichy Eleonóra* grófnő, édesatyja gróf *Andrássy Tivadar*. Gimnáziumot végzett. Elnöke a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, s elnöknője a Fehérkereszt gyermekórháznak. Fáradságot nem ismerve, állandóan a gyermekmentési akcióval foglalkozik s minden idejét ennek szenteli. Egy gyermek anyja.

okolicsnai dr. **Okolicsányi Aladarné** *hthalmi dr. Harmos Eleonóra*, született

Balassagyarmaton, Nógrád megyében. Bölcsészettudományi doktorátusa megszerzése után a Pázmány Péter tudományegyetem adjunktusa, majd okleveles középiskolai tanár, székesfővárosi iskolaszéki tag lett. Doktori értekezése «*Az Adria fenékviszonyai és partalakulása*» címen került sajtó alá. Többi megjelent munkái: *Az északeurópai nemzetközi tengerkutatók, Madeira, Úszó jéghegyek, Lázár diák térképe 1528-ból és Marsigli a kartográfus*. Szakelőadást tartott a magyar térkép fejlődéséről a Magyar Földrajzi Társaság ülésén. Atyja néhai *hthalmi Harmos Gábor*, a királyi közigazgatási bíróság volt tanácselnöke, anyja *bellusi Baross Magdolna*. Férje *okolicsnai dr. Okolicsányi Aladár* magyar királyi pénzügyi titkár, mint tartalékos tüzértiszt szolgált a világháborúban és megsebesülése után hat évig raboskodott Oroszországban. Kisleánya *Piroska Erzsébet Mária* 1927. évben született. Levelező tagja a washingtoni Női Földrajzi Társaságnak (Society Of Woman Geographers Washington D. C.), rendszeres tagja a Magyar Földrajzi Társaságnak, választmányi tagja a Magyar Adria Egyesületnek, s elnöke a belvárosi Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetségének.

Oláh Györgyné, leányneven *marsófalvai, miksófalvai jiblonovai, jablonovai Marsóvszky Elza*, született Budapesten. A világháború alatt a család valamennyi férfitagja a harctéren volt, többen megsebesültek, kitüntetést kaptak, az egyik hét esztendő telt el orosz fogságban. Több jótékony nőegyesület tagja és jótékonyágát ezeken keresztül gyakorolja. Számos gyűjtésen vesz részt, különösen a Gyermekvédő Liga és a Nyomorék

Gyermekek érdekében. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségnek.

Oppel Magda festőművész, született Győrben 1884-ben. A Képzőművészeti Főiskolán Hegedüs László, Loránfy és *Vajda Zsigmond* növendéke volt, majd később *Deák Ebner Lajosnál* folytatta tanulmányait. 1905-ben állított ki először a Nemzeti Szalonban. 1911-ben a Műcsarnokban *Birsalma* című képét a *Harkányi-díjjal*, 1912-ben *Virágok* című képét a Nemzeti Szalonban az Akvarell-díjjal tüntették ki. 1912-ben a pécsi országos kiállításon bronzérmert kapott. Iparművészettel is sikeresen és szeretettel foglalkozik s itt is jelentős sikereket ért el, különösen bőr és stílusos bútorfestéseivel. 1906-ban a milánói kiállításon ezüstérmert, 1926-ban a philadelphiai kiállításon szintén ezüstérmert nyert.

orczi **Orczy Emma bárónő** író, született 1865-ben. Még gyermekkorában szüleivel Londonba költözött, ahol 1894-ben *Bartstow Montagu* angol főúrnak lett a felesége. Regényeit kizárólag angolul írta, ezekből azonban többet magyarra is lefordítottak. Ezek: *Régi tündérmesék*, 1898. *Vörös Pinpernel*, 1908. *Megfizetek*, 1909. *Adjátok meg*, 1925.

ordódi és alsólieszkői dr. **Ordódy Béláné**, leányneven *Schiffer Erzsébet*, született Budapesten. A csendes, feltűnésnélküli jótékonyásra való hajlandóságot szülőitől, különösen édesapjától örökölte, aki a háború egész tartama alatt saját költségén kórházat és étkezőt tartott fenn sebesültek és hozzátartozók számára. Ennek a kórháznak és étkezőnek a vezetésében fiatal gyermekora dacára is tevékeny résztvett. Szereti a sportot, különösen a lovag-

lást. Édesatyja *Schiffer Miksa*, híres versenystálló tulajdonos.

Orel Gézáné, leányneven *Kádár Eugénia*, született Budapesten 1883 máj.

20-án. Középiszkoláit Budapesten végezte s Grenobleben nyert kézimunka, torna és francia középiszkolai nyelvtanári oklevelet. A háború alatt mint önkéntes ápolónő s mint a ruha- és kesztyű-készítő műhelyek önkéntes vezetője, Fiumében teljesített szolgálatot. Foglalkozik irodalommal is. Az Újság, Új Idők, Ország Világ s több napilap hozott tőle verseket, novellákat. Választmányi tagja a Szentkorona Szövetségnek, a Magyar Urinők Egyesületének s egyetlen magyar tagja a Párisi Cserkésznek Egyesületének.

Orosz Júlia, született Budapesten 1908-ban. Iskoláit Budapesten végezte. Később a Zeneművészeti Főiskolára iratkozott. Aidá-ból vizsgázott, melynek eredményeképpen a Városi Színház azonnal szerződtette. Bajazzók-Neddájában mutatkozott be. Főbb sikereit Tannhäuser, Carmen, Frasquita, ígéret földje-ben aratta.

Orosz Péterné Barbovszky Rózsi, született Szilágysomlyón. Iskoláit részben odahaza, részben intézetben végezte. Az oláh megszállás alatt minden vagyonuk hátrahagyásával kellett Erdélyből menekülniük. Elénk szociális tevékenységet folytat s résztvesz minden jótékony mozgalomban. Tagja a Vöröskereszt Egyesület, Szilágyi Erzsébet Egyesület s a Pro Hungáriának.

Orsolya Erzsébet színművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána az Országos Színészegyesület színészképző iskoláját végezte el, mely után Szegedre szerződött, onnan

Kassára, majd 1924-ben a budapesti Vígszínházhoz. Itt jelentősebb szerepe volt a *Cseresnyéskert* című darabban.

1927-ben az Új Színházhoz szerződött, melynek legnagyobb erőssége.

Ország Ilona iparművésznő, született Szereden, Pozsony megyében. Iskoláit Budapesten végezte. Középiskolái elvégzésével az Iparművészeti Főiskola növendéke lett, ahol 1915-ben kapott oklevelet. 1916-ban meghívták Szeredre tanárnak. 1918-ban Budapestre menekült. 1919-ben volt tanárai ajánlatára, kinevezték a gödöllői szőnyeg- és gobelin-szövő iskola vezető tanárává. Itt tanított 1925-ig. 1925-ben önállósította magát s iparművészeti szalont nyitott, ahol perzsa szőnyegek készülnek. 1914-ben *Zita* királynétól, akkor még főhercegnőtől, egy saját készítésű halasi varrott csipkéért egy arany Z betűs, koronás melltűt kapott. Első kiállítása 1926-ban volt s még ugyanaz esztendőben a Vonatkísérők Országos Otthona megbízásából tervezett és elkészített öt vasutas díszszázlóért díszoklevelet kapott. 1927-ben az Iparcsarnok kézműves ipar tárlatán ezüstérmet és dicsérő oklevelet nyert. 1928-ban, ugyancsak az Iparcsarnokban tartott tárlaton aranyérmet s 1929-ben az országos iparművészeti és háziipari kiállításon oklevelet.

dr. Osváth Ilona dr. Nagy Józsefné, született Mármaroszigeten. A gimnáziumi érettségit miniszteri engedéllyel a mármaroszigeti fiúgimnáziumban tette le. Ezután a budapesti Tudományegyetemen orvostudori oklevelet szerzett. 1913-ban a kassai bábaképző gyakorló orvosa, majd a mármaroszigeti közkórház alorvosa lett. 1914-ben a Szent

István-kórház segédorvosa lett, 1916-tól 1918-ig egyrészt a losonci, másrészt a budapesti Augustza-kórház sebészeti osztályán működött. 1918-tól 1921-ig a Margit-kórház externistája, 1921-től 1929-ig a Teleia nőgyógyászati osztály vezetője volt. Előadásokat tartott a Teleiában, népszerűeket a szociáldemokrata pártban és több polgári iskolában. Cikkei jelentek meg a *Magyar Orvos* és a *Gyógyászat* című lapban s referátumai külföldi szakmunkákról az előbbiben.

dr. Osztróvszky Antalné erdőbényei dr. Németh Ágnes kir. vegyész, született Budapesten. A gimnáziumi érettségit a Markó-utcai állami főgimnáziumban tette, mely után a tudományegyetemen doktori oklevelet szerzett. Már egyetemi hallgató korában az *Erjedéstani intézet* kinevezett vegyésze volt s később a magy. kir. *Ampelológiai-intézet* kir. vegyésze lett. Tudományos irodalmi működése jelentős. Főmunkatársa a 7^{em} *ermészettudományi Közöny*, a *Borászati Lapok*, a földmivelésügyi minisztérium kiadásában megjelenő *Növényvédelem* című szakfolyóiratnak s vezetője a *Kertészeti Lapok* szőlészeti rovatának. Dolgozik a *Bulletin du Vin* című párisi szaklapban is. Önálló munkája: *A szőlő és must feldolgozásának új irányai*, az Athenaeum kiadásában s *A bor az ember életében* című tanulmánya a Magyar Szőlősgazdák Országos Szövetségének kiadásában jelenik meg. Korábban szépirodalommal is foglalkozott. Tárcai, esszéi jelentek meg a *Budapesti Hírlapban*, szociológiai cikkei a *Magyar Gazdák Szemléjében* és a *Szövetkezés-ben*. Társadalmi működése is élénk. A *Területvédő Liga*, főiskolai csoportja, melynek később főtitkára lett,

neki köszönheti megszervezését. Tagja a Természettudományi Társulatnak.

Ottlík Pálma zenekritikus, született Eleken, Arad megyében. Gyermekkorát Brassóban töltötte. A budapesti Erzsébet Nőiskola felső leányiskolájának VI. osztálya után *Liszt Ferenc* tanítványától, *Juhász Aladártól* zongorázni tanult. Ezzel párhuzamosan végezte énektanulmányait a székesfővárosi felsőfokú zeneiskolában *Berzeviczy Mária-nál*. Ugyanitt nyert a zeneszerzés tanszakon kitűnő oklevelet, majd utána a Zeneművészeti Főiskolán jeles minősítéssel énektanítói diplomát. Irodalommal fiatal leánykora óta foglalkozik. Első novellái és versei az Új Időkben, a Héttben, a Budapesti Hírlapban és a Délmagyarországi Közlönyben jelentek meg. 1922-től kezdve a 8 Órai Újság, majd a Budapesti Hírlap zenekritikusa. Evek óta foglalkozik opera és dalszöveg fordítással, valamint regényfordítással is. Az egyedüli nő, aki a magyar kir. Operaháznak szöveget fordított. Lefordította *Beethoven-Athen romjai* és *Hon-del-Xerxesét*. Francia és német operaszövegeket fordított a Zeneművészeti Főiskolának és a Nemzeti Zenedének, kórus szövegeket a Budai Dalárdának, a Székesfővárosi Énekkarnak stb. Lefordította *Svén Elvestad-Lizzie*, *Zola-Alom*, *Wicki Baum-Grand Hotel* és *Junnarson-Borg népe* című regényét (utóbbi sajtó alatt). Férje *dr. Bencs Zoltán* miniszteri osztálytanácsos. Tagja a MANSz-nak és választmányi tagja a Gyermekszeretet Egyesületnek.

felsőozoroci és kohánóci **Ottlík Tihamé****rné**, leányneven *szendrei Lippert Cecília*, született Budapesten. Iskoláit Kőbányán és az Angolkisasszonyok in-

tézetében végezte, ahol 1904-ben tanítónői diplomát nyert. Édesapja *szendrei Lippert Gyula*, az Első Magyar Tanszergyár tulajdonosa volt. 1910-ben férjhez ment *Ottlík Tihamér*hoz, a tőzsde titkárához, de a gyermekek iránt érzett szeretetének kényszerítése folytán 1912-ben a székesfővárosnál tanítónői állást vállalt. 1919-től 1921-ig a Magyar Tanítók Nemzeti Szövetsége titkárnője is volt s ez idő alatt a szövetség lapjában több cikke jelent meg a gyermeknevelésről. 1928-tól a Szülők Lapja részére dolgozott s itt jelent meg a többek között, *A beszéd-és értelemgyakorlat tanításának újabb módszerei* című tanulmánya. 1928-ban a tanügyi kiállításon kiállította *A beszéd- és értelemgyakorlat módszeres tanítása* című munkáját, melynek illusztrációit férje készítette. Több novellát és gyermekverset írt, több hangversenyen vett részt mint közreműködő, legfőképen saját munkái felolvasásával. Külföldön: Olaszországban és Ausztriában járt.

dr. Ottó Ilona tanár, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a kőbányai gimnáziumban tette le, mely után a Pázmány Péter tudományegyetemen philológiai doktorátust szerzett. Tanári oklevele elnyerésével 1920-ban a Sophianum tanára lett. Irodalmi téren is dolgozik. Előadásokat tart a Katolikus Leányok Országos Szövetségében és a Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetségében. Előadásai közül több megjelent a Katolikus Nők Lapjában. Előadásait, melyeket a fővárosban és a vidéken is tart, nagy érdeklődés kíséri. Választmányi tagja a Katolikus Leányok Országos Szövetségének, a Katolikus Nő Egyesületek

Szövetségének, tagja a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének, a Katolikus Tanárok Egyesületének és a Főiskolát és Egyetemet Végzett Nők Szövetségének.

Örkényiné Pataky Piroska iparművész, született Alvinczon. Az iparművészeti iskola elvégzése után Németországban folytatott tanulmányokat. Hazatérve megalapította az Első Magyar Magániparművészeti Iskolát. 1927 óta lakberendezéssel és főleg textíliákkal foglalkozik. Kiállított az Iparművészeti Társulat és a Nemzeti Szalon kiállításain, ahol saját tervezésű hímzéseivel és batik munkáival szerepelt sikeresen. Egy ideig vezetője volt az Új Idők iparművészeti rovatának. Tagja a Magyar Iparművészek Országos Egyesületének és elnöke a textil szakosztálynak.

dr. Örley Györgyné érendrédi, csokolyai és dengeleghi *Fényes Márta*. Született Nadántelken, Bihar vármegyében, a Fényes-család ősi kúriájában. Atyja néhai Fényes Endre nadántelki földbirtokos. Anyja alpári Abonyi Ilona. Zenei tehetsége már a szülői háznál kibontakozott. Alig 12 éves korában felkerült Budapestre és beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára. Tizenhatéves korában hangverseny körútra indult s első és utolsó nyilvános hangversenyét Nagyváradon tartotta meg. Egy év múlva férjhez ment dr. Örley György közjegyzőhöz s ezzel fényesen induló művészpályájának örökre vége szakadt. Gyermekei Örley Erzsébet és István. Ma épúgy résztvesz minden jótekonymozgalomban, mint ahogy a háború alatt, a háborús jótekonnykodás céljaira rendezett hangversenyeken résztvett. Román meg-

szállás alatt férjét a román katonai hatóságok bebörtönözték és tizenöt évi kényszermunkára ítélték. Fáradságot nem ismerve, küzdött érte és a többi magyar politikai elítéltért s mikor férjét kilenc hónapi várfogság után kiszabadította, megszállott területről vele és gyermekeivel Nagykanizsára költözött s ott él ma is.

M. Őszi Kató, született Budapesten. Iskoláit a Notre-Dame de Sionban végezte, majd 15 éves korában a zárdából kikerülve, a Képzőművészeti Főiskolára iratkozott. Pár évi tanulás után magánúton folytatta tanulmányait. Tanárai: *Komáromi Katz Endre* és *Glatz Oszkár* voltak. 1926-ban férjhez ment *Marschalko Teofil* hírlapíróhoz. 1929-ben kezdett írni, legfőképpen művészettörténeti tanulmányokat. Első ilyen irányú tanulmányai a Budapesti Hírlapban jelentek meg. Közben tanított is művészettörténetet és a rádióban tartott felolvasást *Festőművésznők a világtörténelemben* címmel. A Képes Krónika részére, melynek állandó munkatársa, zenetörténelmi cikkeket ír. Ír a Nemzeti Újságba aktuális cikkeket és francia fordításokat. Olasz- és Németországban, Ausztriában, Észak Afrikában tett utazásokat. Beszél magyarul kívül németül, franciául és angolul. Fiatallánykorában a Tátrában több bób versenyt nyert. Apja *Őszi Kornél* volt versenyistállótulajdonos, a Magyar Turf főszerkesztője.

Ötvösné Bakonyi Katófestőművésznő, született Budapesten. Középiskoláit a Veres Pálné leánygimnáziumban, festőtanulmányait *Hermanné Schuschny Ernánál*, *Déry Bélámnál*, *Podolininél*, *Szönyi-nénál* végezte. Előbb virágcsendéleteket

festett, később áttért a figurális dolgokra és a portraitekre. 1927-ben állított ki először a Nemzeti Szalonban, melynek azóta állandó kiállítója s melynek vidéki kiállításain is résztvesz. Férje *Ötvös Ferenc* gabonakereskedő. Tagja a Nemzeti Szalonnak. Sokat utazott Olasz-, Német-, Francia, Angolországban és Svájcban.

Pagani Olga, született Budapesten. Iskoláit az Andrassy-úti leánygimnáziumban végezte. Utána a Szentkirály-utcai tanítóképzőben tanítónői diplomát nyert 1926-ban. Diplomája megszerzésével az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol 1929-ben operaénekesnői, 1930-ban énekszaktanári oklevelet nyert. Vizsgázott a *Bűvös vadász-Agátha* szerepében és a *Walkürben*. Énekelt a margitszigeti szinfónikus hangversenyen, a rádióban s a Vasút- és Hajózási Klubban *Ábrányi* vezetése alatt. A Pesti Vigadó tehetségvédelmi hangversenyei keretében, 1929-ben vendégszereplő körúton volt több vidéki városban, így Eger, Balassagyarmat, Debrecen, Nyíregyháza, Békéscsaba, Orosháza, Kalocsa, Győr és Székesfehérváron.

rácalmási Pajzs Klára dr. Safranek János egyetemi tanár, orr-, torok- és gégespecialista, egészségügyi főtanácsos neje. A Vöröskereszt kórház missziótagja stb. Háború alatt kitüntetéses önkéntes ápolónő volt egy katonai kórházban.

battyáni és paksi Paksy Józsefné Ullmann Mária bárónő, született 1900-ban Budapesten. Már leány korában mint teniszbajnoknő tűnik ki. A lovaglásban szintén jelentős eredményeket ért el s a teniszben számos bel- és kül-

földi díj nyertese. 1920-ban férjhezment *battyáni és paksi Paksy Józsefhez*, a brassói cellulózé gyár ügyvezető igazgatójához.

vitéz dr. Pap Zoltánná, leánynéven *bözödujfalusi Kovács Edith*, született Brassóban. Iskoláit részben ott, részben Svájcban, francia nyelvű iskolában végezte. Ezután Marosvásárhelyen járt konzervatóriumba s 1919-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakára, ahol *Hegyí Emánuel* növendéke volt. 1922-ben nyert tanári oklevelet. 1923-ban férjhezment *vitéz dr. Pap Zoltán* könyvszakértőhöz. Édesapja *bözödujfalusi dr. Kovács Sándor* orvos. Anyja *egerpataki Márk Zelma*. 1923-tól foglalkozik zongoratanítással. Első fellépése 1918-ban Brassóban, első önálló hangversenye 1927 április hóban ugyancsak Brassóban, Sopronban, később Marosvásárhelyen volt. Több hangversenyen és jótékonycélú estélyen vett részt mint közreműködő, így többek között a Kolozsvári Öregdiákok, a Pátria Klub és az Unitánus egyház hangversenyein. Sportok közül vívással foglalkozik intenzíven, több versenyen vett részt, 1929-ben országos junior-versenyen 5-ik lett, ugyancsak 1929-ben a Tisztikaszinó rendezésében tartott nemzetközi versenyen ezüstplakettet nyert.

Özv. dr. Pap Jánosné, leánynéven *Faschó-Moys Margit*, született Gleichenbergben. A budapesti felsőbb leányiskola elvégzése után, otthon folytatta tanulmányait. A társadalmi mozgalmakba mint a brassói Katolikus Árvaházat Alapító Egyesület alelnöknője bekapcsolódott. Miután visszakerült [Budapestre *Farkas Edith* és *Prohászka Ottokár* püspök társaságába kerülván az általuk ala-

pított Szociális Misszió Társulatban a legintenzívebben kapcsolódott be a szociális munkákba. A fogház misszió és patronage misszióin kívül minden karitatív munkából jelentékenyen kivette részét. A háború alatt a Vöröskereszt gyűjtő raktárában, mint annak egyik vezetője, fejtett ki önzetlen tevékenységet. Egyrészt a kórházvonatok felszerelésében, másrészt a rokkant katonák támogatásában járt elől jó példával. A háború óta mint a Szociális Misszió Társulat V. kerületi szervezetének elnöknője, a Szent István-bazilika egyházközség gyermekvédelmi szakosztálya vezetésében vesz részt. Vezet és szervezi ezenkívül a Leánykereskedelem Ellen Küzdő Magyar Egyesület vidéki pályaudvari missziókat is. Tagja a Fialakorúak Felügyelő Hatóságának, a Szociális Misszió Társulat elnöki tanácsának, a MANSz intéző bizottságának, melyben a Szociális Misszió Társulatot, mint alapítószervet, képviseli.

özvegy illyésfalvi **Papp - Szilágyi Lászlóné** nagysomkuthi Papp Sylvia min. tanácsos özvegye, született Bugyin, Arad megyében. Atyja nagysomkuthi Papp Zsigmond Kővár vidéke főkapitánya és Szatmár megye főispánja volt. Tanulmányait a budapesti nőképző egyesület intézetében végezte. Férjhezmenése után bekapcsolódott a jótékonyági mozgalmakba, élénk résztvett a Szent Erzsébet Egyesület megalapításában, melynek kerületi elnöknője is lett. Választmányi alelnöknője az Újpesti Vakok Egyesületének, 15 éven át társelnöke volt a Szegény Gyermekek-kórháznak, melynek jelenleg is örökös tagja és egyik megalapítója volt. Választmányi tagja a Stefánia Anya- és Csecsemő-

védő Egyesületnek és alapító elnöke volt az újpesti József királyi herceg Szanatórium Egyesületnek, a Napközi Otthonnak és még számos egyesületnek és jótékony intézménynek választmányi tagja.

Papp-Váry Elemérné, leánynéven *Sziklay Szeréna*, a *Magyar Hiszekegy* költője, született 1881 április 18-án Rozsnyón, meghalt 1923 november 15-én Budapesten. Férje *Papp-Váry Elemér* tábornok. Versei izzóan hazafiasak és rendíthetetlen hittől csillogók. Közülük egy, a *Magyar Hiszekegy* sokkal több mint vers . . . Imádság . . . s nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon ismeretes. Ez az imádság tette nevét halhatatlanná és véste be nevét mindörökre a magyar történelembe. Megjelent művei: *Háborús visszhangok*, 1916. *Mikor a vihar dühöng*, 1917. Halálával 2 gyermeke maradt árván.

dr. Patai Józsefné, leánynéven *Ehrenfeld Edith*, írói néven *Patai Edith* író. Született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten az Andrásy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, hol érettségét tett. Utána férjhez ment *dr. Patai József* reáliskolai tanárhoz. Első írása 1909-ben az «Egyenlőségében» jelent meg a *Zsidó művészet* című tanulmány. Hosszabb időn át a fenti lapnak több ily irányú cikket írt. Közben több verset írt, melyek közül az első 1911-ben a «Mult és Jövő» című folyóiratban, mely akkor alakult, jelent meg. Ezt a folyóiratot férje alapította és vezeti a mai napig is, ebben férjének munkatársa és itt jelennek meg írásai, riportok és főleg esztétikai és művészeti cikkek. Dolgozik több németországi lapba is.

1927-ben jelent meg első verskötete *Engem is hív a föld*, a Múlt és Jövő kiadásában. Több ízben tartott felolvasást különböző egyesületekben. Három gyermek van. Külföldön: Angliában, Németországban, Franciaországban, Hollandiában, Olaszországban, Ausztriában, Svájcban és Palesztinában járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

Pataky Katalin. Atyja halála után a Képzőművészeti Főiskolán *Deák Ebner*, majd ezután *Glatter Gyula* magán-növendéke lett. Már kezdettől fogva legszívesebben portréval foglalkozott. Állandóan szerepel a Műcsarnok tárlatain. Több nagynevű előkelőségünk portréját festette meg. Tanulmányutakat tett Olasz-, Francia- és Németországban. Újabban kompozícióval is sikeresen foglalkozik.

Pataky Lilli hegedűművésznő, született Budapesten. Zenével nyolc éves kora óta foglalkozik. Előbb *Kladivka* növendéke volt, majd a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Mambrinyinál* tanult, azután *Hubay* mesteriskolájában szerzett művészi oklevelet. Első hangversenyét Karlsbadban tartotta, majd Kassán, Eperjesen és Bécsben hangversenyzett. Ezenkívül sokat játszik zenekarokban és pedagógiával is foglalkozik. Tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek és a Vajda János társaságnak.

Pataky Sára, született Alvincen. Művészeti tanulmányait már gyermekkorában kezdte, atyja *Pataky László* neves festőművész vezetése alatt. Atyja halála után egy iparművészeti iskola növendéke, majd a Képzőművészeti Főiskolán *Deák Ebner* tanítványa lett. Előbb grafikával foglalkozott és első

sikerét is ezekkel aratta. 1927-ben átért a festészetre s még az évben a Műcsarnokban kiállítást is rendezett, őszinte siker és elismerés mellett. Újabban kompozíciókkal és portréval foglalkozik. A nagyváradai Erzsébet-kápolna részére megfestette magyarországi szent Erzsébetet. Több illusztrációja is megjelent.

dr. Pattantyús Ábrahám Dezsőné, leánynéven *Bucsinszky Anna*, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte, Iparrajziskolát, majd Képzőművészeti Főiskolát, ahol mint *Nadler Róbert*, *Dörre Tivadar* és *Havranek Ferenc* tanítványa nyert 1913-ban rajz és kézimunkából tanári oklevelet. Még ugyanaz évben a női ipariskola tanárnője lett, ahol egyfolytában 1913-tól 1921-ig tanított. Közben 1918-tól 1920-ig a Képzőművészeti Főiskolán *Dörre* prof. mellett mint tanársegéd is működött. Tanította a magyar textil-ornamentikát, heraldikát és a művészi betűvetést, 1920-ban, a Magyar Nőegyesületek Szövetségével, *Rosenberg Augusztá* vezetésével, egy kézimunkaakciót rendezett, a városágos helyzetbe jutott középosztály felsegítésére. Munkáikat Hollandiába és Skóciába szállították s nagyarányú érdeklődést és piacot szereztek a magyar kézimunkának. 1922-ben *Düna Melani*, *Jászay Jolán* és *Lukács Sarolta* közreműködésével megszervezte az Our-Shop vállalatot, melynek már Angliában is van fiókjülete s melynek ma is művészi irányítója. 1924 április 21-én férjhezment **dr. Pattantyús Ábrahám Dezső**, volt országgyűlési képviselőhöz. Első kézimunka kiállítása 13 éves korában volt, az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán. 1914-ben szép és változatos

kollekción állított ki, amellyel már a Magyar Képzőművészet című lap is méltatóan foglalkozott. 1915-ben a Lengyel légió részére hímezett egy Máriás lobogót a censtochovói szent Szűz képével, majd ismét egy zászlót a temesvári fa- és fémiparosok részére. Ebben az időben vezette be az iparművészeti munkák közé az ormánysági, buzsáki, sárközi, csornai és a régi úri hímezések több fajtáját. 1922-ben az Our-Shop megindításával egy egészen új, művészi korszak kezdődött. Itt kezdte forgalomba hozni az eddig bevezetett hímezéseket, amelyek hamarosan ismertek és keresettek lettek külföld legelőkelőbb köreiben. Ismertté tették a magyar mintájú kendőket, amelyekből körülbelül 60 féle mintát hoztak forgalomba s a ruhákat, amelyeknek 2000 mintája ismert. Ezenkívül foglalkozott kézzel írott könyvek készítésével és kötésével. Első bőrkötése *Boncompagni* herceg részére készült, szent Anna illusztrált történetével. Illusztrálta *Ábrahám Ernő* egyik munkáját, *Izabella* főhercegnő számára készített egy albumot házassági évfordulója alkalmából és egy albumot *Ő szentsége XI. Pius* pápa részére, a Szent Imre ünnepek alkalmából. Külföldön Olaszországban és Bécsben járt és beutazta egész Magyarországot néprajzi tanulmányok gyűjtése szempontjából.

Patzayné Liebermann Lucy mozgásművésznő, született Budapesten. Az Állami Tanítónőképzőben nyert oklevelet s ezzel párhuzamosan a Zeneakadémián a zeneszerzést magánúton végezte el. Később *Madzsarné* iskolájában tanult, ahol egy évig mint asszisztens is működött. 1926-ban iskolát nyi-

tott, azóta pedagógiával foglalkozik. Működése a pszichológia határán mozog. Hosszabb ideig dolgozott együtt egy orvossal, különösen szenzörikus zavarok alapján fellépő mozgáshibák kiküszöbölésével, deformálások kikorrigálásával, általában mozgás pathológiával foglalkozik. Érdeklődése körébe tartozik minden, járás, légzés és legújabban a beszédhibáknak kiküszöbölése. A Zsidó-kórház idegosztályán végez kutatásokat. Sokat utazik, Ausztria, Olasz- és Németországban. Beszéli a német, francia, angol és lengyel nyelveket. Férje *Patzay Pál* szobrászművész.

Pauly Hartmanné, leány néven *Antal Märy* úrlovasnő, született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten a Sacré Coeur-ban végezte. Ezután a szülői háznál nagy társadalmi életet élt. 1924 január 24-én férjhezment *Pauly Hartman* huszárszázadoshoz. Ekkor kezdett lovagolni tanulni férjétől. Másfélhónapi lovaglás után a Nemzeti Lovardában 1924 március 15-én, a nehéz női díjugratásban két ezüstkelyhet nyert. 1925-ben a Tattersálban két versenyen vett részt, mindkettőben több díjat nyert.

1925-ben Genfben, egy női ugrószám-ban második díjat, 1926-ban Bécsben a férfi számban első díjat, a női championátusban első és második díjképen díszoklevelet és Koch-festményt kapott.

1926-ban a Margitszigeten a női és férfi számban első díjat nyert. 1927-ben Luzernben volt, ahol a női számban első és harmadik, férfi számban kilencedik lett. Még ebben az évben Aachenban, a női számban első és ötödik díjat és az 1.30 m-es férfi számban második díjat s 1925 őszén Genfben, a női számban harmadik és negyedik díjat

nyert. 1928 tavaszán Bécsben a női championátusban első, második és negyedik díjat; ugyanakkor az 1*30 m-es férfi számban ötödik díjat, az 1 '40 m-es férfiszámban harmadik díjat nyerte. Ezen a versenyen az 1*60 m-es ugratásban *Ventura* cseh katonatiszttel kerültek a döntőbe. *Ventura* kibukott, *Pauly Hartmanné* hibapont nélkül nyerte az első díjat. Ez a *Ventura* nevű tiszt, az amszterdami olimpiáson megnyerte a világbajnokságot. 1928 júliusában Luzernban, az ugratásnál felbukott, és agyrázkódást kapott. 1929 májusában, a bécsi versenyen a női championátusban első és második díjat nyert, majd indult az 1 '40 m-es férfi számban is, de felbukott és összezúzta magát. Alig hogy felépült, még ez év júniusában, résztvett a keszthelyi versenyen, ahol első díjat nyert. Budapesten, 1929 júliusában a nemzetközi versenyen felbukott és súlyos agyrázkódást szenvedett. 1929 augusztusában, Aachenban női számban harmadik, negyedik, ötödik díjat nyert. 1930 év tavaszán, Olaszországban, Palermóban és Stresaban lovagolt, itt összesen tizenkét díjat nyert. Ugyanez év júniusában, a budapesti versenyen a második díjat nyerte s az 1*20 m-es díjugratásban a második, harmadik és negyedik díjat, az 1 *30 m-es női számban első és második díjat, az 1 *30 m-es férfi számban az ötödik díjat. 1930 júliusban Luzernben ismét öt díjat, Aachenban szintén öt díjat nyert. Ugyanakkor a páros díjugratásban első díjat egy olasz kapitánnyal és ötödik díjat egy svéd főhadnaggyal nyert. Ezekben az években külföldi Was versenyeken kívül Budapesten, Miskolcon, Sopronban, Nyíregyházán, Kaposváron, Keszthelyen stb. tartott versenyeken vett részt.

1926 óta a női champion, kivéve 1929-et, mikor agyrázkódással feküdt. Eddig összesen 250 díjat nyert. Beszél a magyaron kívül németül, franciául. Édesapja néhai *Antal Miklós* ezredes orosz fogságban halt meg.

Payr Hugóné dr. Elefánt Olga, született Zichyfalván. Iskoláit az egri Angolkisasszonyoknál végezte, ezután a budapesti egyetem hallgatónöje lett, ahol a művészettörténeti szakon szerzett doktori oklevelet. Disszertációját «Tér és testtömeg az építészetben» címen írta. Diplomája megszerzése után mint múzeumőr az Iparművészeti Múzeumhoz került. Az 1925. évi leépítés azonban megfosztotta állásától. A múzeumban több tudományos előadást tartott. Az Iparművészeti Múzeum, a «Mérnök- és Építészegylet» stb. évkönyveiben jelentek meg tanulmányai. Ő írta a Művészeti Lexikon iparmű /észeti részét, ezenkívül számos cikk jelent meg tőle szaklapokban is. Az építészetről szóló önálló kötete Jakabffy Ferenc szerkesztésében jelent meg az Építőmunkavezetők könyvsorozatában.

Paÿr Mártha, a Nemzeti Zenede tanára, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai felső leányiskolában végezte. Utána az Országos Zene-művészeti Főiskolára iratkozott s mint *Kéry-Szánthó Imre* tanítványa nyert tanári oklevelet 1920-ban. 1918-tól mint segédtanárnő tanított a Nemzeti Zenedében. 1920-ban rendes tanárrá nevezték ki, azóta megszakítás nélkül tanít s 1922 óta a Notre-Dame de Sionnak is zongora tanára. Nagyobb utazásokat tett Németországban, Ausztriában, Olaszországban. Beszél a magyaron ki-

vül, németül és franciául. Tagja a Szociális Missziónak.

Pál Franciska festőművész, született Bécsben. A felső leányiskola elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolára iratkozott, ahol Krenner növendéke lett. Tanulmányait azonban hamarosan abbahagyta s Párisba ment, ahol Carrera műtermében dolgozott. Itt szerepelt először nyilvánosság előtt az Independent kiállításain, ahol szép sikert aratott. Festészete egészen modern. Szenvedélyesen foglalkozik természettudományokkal.

Pálföldy Margit újságíró, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a székesfehérvári cisztercita gimnáziumban tette le, majd a budapesti Tudomány Egyetem filozófiai tanszakára iratkozott, ahol levéltárosi képesítést nyert. 1924-ig a székesfővárosnál teljesített szolgálatot. Már 14—15 éves korában foglalkozott irodalommal. Első novellái és versei a Szekszárdi Újságban jelentek meg. Az újságírást később egyetemi tanulmányai miatt abbahagyta, de 1927-ben újra írni kezdett. Munkatársa a Nemzeti Újság, Képes Krónika, Szent Györgynek s 1928—29-ben szerkesztője volt a Budapesti Hírlap Gyermeklapjának. Sokat foglalkozik műfordítással, állandó fordítója a Pallasnak.

Pálinkás Ilona magyar királyi posta ellenőrnő, született Nagyikindán. Iskolai végzettsége felső leányiskola. Édesapja *Pálinkás András* földbirtokos és városi képviselő, édesanyja *Chokány Lujza*, ki a háborúban több egyesület élén igen szép tevékenységet folytatott és szép sikereket ért el. 1914 július 27-én foglalta el helyét Báziáson. Mint határszéli városban a legsúlyosabb harctéri bor-

zalmakat élte át. A szerb tüzérség több-napi pergőtüze alatt a kihalt városban az égő és állandóan tűz alatt tartott postahivatalban végezte munkáját, a legtitkosabb állami táviratokat vette és továbbította, a legmagasabb katonai hatóságokkal állandó kontaktust tartott fenn. Megemlítésre méltó tény, hogy a legborzalmasabb ágyútűzben, távirón átvette a parancsot — hogy a Dunán áthaladó semleges oláh hajóra a tüzet tüzérségünk ne nyissa meg — s élete kockáztatásával személyesen továbbította a parancsnoknak. Báziásról később menekülnie kellett s sűrűn hulló gyújtógránátok tüze alatt mentette meg az állam ottani pénzét és a titkos parancsokat. Az égő postaépületből kijöve, mögötte omlott össze az emeletes épület. Báziásról Ó-Moldovára került, mely hely szintén a hadizónához tartozott. Itt súlyos szolgálatát ellátva kolera és vérhason esett keresztül, majd egy ellenséges betörés alkalmával hadifogságba esett. Felsőbbsége parancsa folytán az egész háború tartama alatt hadizónában teljesített nehéz szolgálatot. Működéséért *I. Ferenc József királytól* az arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján, majd a kabinetirodától kiutalt pénzüsszeget egy briliáns gyűrűt és egy gyémánt karkötőt. Jelenlegi helyén Szegeden is, hová kiűldöztetése után került a magyar nemzet igazságának harcosa. Állandó szellemi kontaktust tart fenn több külföldi szerzővel, kiket Magyarország magas kultúrájáról és jelenlegi szomorú helyzetéről tájékoztat. Fényképét és háborús múltját a magyar lapokon kívül számos külföldi újság is hozta. Sport és zenei téren magasabb nívót ért el. Több idegen

nyelvet beszél. Tagja a Magyar Nótisztviselők, Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, Közalkalmazottak Nemzeti Szövetsége és Postás Sport Egyesületnek.

Pálosy Éva tanítónő, író, született Juhépusztán, Tolna megyében. Édesapja néhai *Pavlicsek Leó* intéző. Iskoláit Pécsen a Notre Dame zárdában, és Pesten, a Csalogány-utcai tanítónőképzőben végezte. Tanítónői diplomát nyert 1915-ben. Ezután Somogy megyében Bárdibükkön tanított 1920-ig. Akkor Pestre jött. Itt a Tűzhely bankhoz került, mint titkár és ott dolgozott 1928-ig. Ettől kezdve ismét az állam szolgálatába lépett. Olaszországban 1927-ben olasz nyelvtanári oklevelet szerzett. Irodalmi működése 1923-ban kezdődött a Szózatnál, hová olaszországi leveleket írt s állandó munkatársa volt az Asszony rovatnak is. Közben dolgozott az *Én Újságomban*, *Tündérvásárban*, Magyar lányokban. Újabban a Pesti Hírlap gyermek rovata állandó munkatársa, hová gyermekverseket és meséket ír. Az Olaszországban megjelenő *Lucee* parola című folyóiratnak olasz nyelven ír novellákat. Ugyancsak novellákat és cikkeket ír olasz nyelven a Máltában megjelenő *Malta Letteraria* folyóiratnak. Megjelent könyvei: *Egy fészek története*. 1928-ban a Szászorszép könyvek kiadásában *Szép az élet*; ugyanitt 1930-ban *A tanítónéni*. Olaszországban és Ausztriában tett nagyobb utazásokat. Beszél a magyaron kívül német, francia és olasz nyelven. Sportok közül az evezést és úszást kultiválja. Tagja a Magyarországi Fascisták Egyesülete és a Magyar írók Körének.

Páris Erzsébet festőművész, született Gyertyánligeten, Mármarosmegyében. A budapesti állami felső leányiskola el-

végzése után a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett s rajztanári oklevelet szerzett. Oklevele megszerzésével a székesfővároshoz került. 1912-ben szerepelt először a Múcsarnok tárlatán, rézkarcokkal, s azóta a Nemzeti Szalonban és a Múcsarnokban állít ki akvarelleket, olajfestményeket és grafikákat. Főképpen a tájképeket kedveli. 1926-ban *Kőszegi várkapu* című képével az állami rajzdíjat, 1928-ban *Kilátás a Svábhegyről* című képével az állami akvarelldíjat nyerte el. Az állam és a főváros is vásárolja képeit s a veszprémi városi múzeumban is van néhány veszprémi vonatkozású képe. Választmányi tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesületének, a Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének és rendes tagja a Magyar Képzőművészek Egyesületének.

Páris Ilus színésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után, a színiiskolát magánúton végezte. 1927-ben a Városi Színház tagja lett. Első szerepe *Puccini-Fecskéjében* volt. Játsozta ezenkívül a *Doktor úr*, *Vasgyáros*, *Cigány* stb. főszerepeit. Közben a Festőakadémián a tanárképzőt is elvégezte, s mint festőművésznő szintén szép sikereket ért el. Több képet állított ki a Nemzeti Szalon tárlatain. A Városi Színház tagja.

U. Páris Elza festőművésznő, született Budapesten. Festészetet először bátyjától *Honti Nándortól*, a jelenleg Newyorkban élő jőnévű festőtől, azután *Antal Józseftől* tanult. Első kiállítása 1928-ban volt a *Szinnyei-Merse* Társaságnál. 1929-ben a Szinnyei Tavasz Szalonban, 1930-ban az Új Művészek Egyesülete által rendezett kiállításon és a Munkácsi-céh kiállításon sze-

repelt. Szerepel ezenkívül a Nemzeti Szalonban rendszeresen évenként rendezett többi kiállításokon is. Hosszabb rajzsorozata jelent meg 1928—29-ben az Újság Gyermekek mellékletében, melynek verses szövegét szintén ő írta Fabáb Lili és Vili kalandjai címen. Jelent meg azonkívül egy képeskönyve is a Rigler r.-t. kiadásában.

Párkányi Norbertné, leánynevén *Gruzl Etelka*, született Budapesten. A Tudományegyetemen nyert tanári oklevelet. Apja *Gruzl Ferenc* szobrászművész, ki a Bazilika ornamentikái szobrászmunkái egy részét végezte. Férje a világháborúban a pécsi Kath. Kör hadikórházának volt igazgatója, jelenleg székesfővárosi tanár, a Természettudományi Társulat, s az Orsz. Tanáregyesület tagja. 1914-től 1918-ig mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot. E munkájáért 1916-ban a hadiékítményes vöröskereszt bronzéremét kapta.

Pártos Erzsí, a Vígszínház tagja, született Budapesten. Iskoláit a Felsőerdősor-utcai iskolában végezte, honnan kikerülvén, irodába járt. 1926-ban beiratkozott az Országos Színészegyesület Színiiskolájába s 1929-ben nyert diplomát. Másodéves növendék korában a *Házibarát* című darabban egy epizód-szerepet kapott, mely után *Jób Dániel* igazgató azonnal szerződtette.

özv. **Pehovits Ágostonná csicseri Orosz Emília**, született Gesztelyen, Zemplén megyében. Osnemes magyar család ivadéka, a nemességet a család Kálmán királytól kapta 1107-ben. Férje h. pénzügyigazgató volt.

dr. Pell Mária, született 1885-ben Budapesten. Az V. kerületi Markó-utcai gimnáziumban érettségizett 1902-

ben, azután a budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karára iratkozott és 1907-ben vegytan-, természetrajzból tanárnői oklevelet és még ugyanez évben doktorátust is nyert. Már egyetemi hallgatónő korában is tanított. 1908-ban Budapest székesfőváros közgyűlése tanárnővé választotta. Budapest első megválasztott középiskolai tanárnője. Jelenleg a váci-utcai leánygimnáziumban működik, ahová 1923-ban nyert beosztást. Elismert kiváló zoológus, aki már doktori értekezésével, mely — «A halak oldalszervéről»—címen jelent meg, nagy feltűnést keltett. Osztatlan elismerést váltott ki az első és második Adna-expedíció medúzáiról írt tanulmányaival és a Torpedó Lorenzini-féle ampulláiról szóló felolvasásával, amelyet 1918. évi máj. 3-án tartott a Királyi Magyar Természettudományi Társulatban. Ő volt eddig az egyetlen magyar tudós, aki a Monte-Rosán lévő Angeló Mossó-féle laboratóriumban dolgozó asztalt kapott. E 3000 méter magasságban lévő tudományos laboratóriumban az ottani tengerszemek faunáját tanulmányozta. Az első tanárnő, aki a bölcsészettudományi fakultásról mint vegytanszakos kikerült. Szorgalmasan cikkezik a Természettudományi Közlönyben az Ifjúsági vöröskeresztben és különösen A Tenger című folyóiratban, mely utóbbi A Magyar Adria-Egylet kiadványa. Titkára úgy ennek az egyletnek, valamint a Tengerkutató Bizottságnak, melynek választmányi tagja is. Értékes előadásokat tart különböző liceumokban, angol, francia, német és olasz szakfordításai közismertek.

Perczy Egonná, született Győrben. Iskoláit Budapesten végezte. Közben

zongora tanulmányokat folytatott *Székelly Arnold* tanárnál, kinél tanulmányait be is fejezte. Párhuzamosan énekelni is tanult *Hereldnétl* 1923-ban adta első önálló hangversenyét Bécsben.

1924-ben a bécsi szinfónikus zenekarral énekelt. Budapesten több önálló hangversenye volt és több ízben vett részt mint közreműködő. Énekelt a rádióban is. 1920 óta foglalkozik zene és énektanítással. Több kiváló énekes került már ki a keze alól.

Perl Elza zenetanár, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzésével párhuzamosan a Nemzeti Zenedében *Thomka István* növendéke volt. Tanári oklevele elnyerése után pedagógiával kezdett foglalkozni. Előbb magán zeneiskolája volt, jelenleg a kőbányai zeneiskola tanára.

Perlaky Györgyné, leánynéven *Zankl Gizella*. Iskolai végzettsége tanítónőképző és felső kereskedelmi iskola. Férje országgyűlési képviselő. Négy gyermeke van s egy hadiárvat fogadott magához, akit felnevelt. A József főherceg Szanatórium Egyesület tagja.

dr. H. Perlaky Mária író, született Budapesten. Kőszegen nyert tanítónői oklevelet. Később Budapesten különbözeti vizsgát és érettségét tett s mint a Pázmány Péter Tudományegyetem hallgatója a magyar és német nyelvszakon szerzett tanári diplomát. Már egyetemi tanulmányai közben foglalkozott film-scenárium írással. Bécsben a Leyka filmgyár, Berlinben az Ufa és az Orplid filmgyárak részére dolgozott. Jelentősebb scenáriumai *Csipkerózsza álma*, *Világ vége* s az *Utolsó nap* voltak. Egyetemi tanulmányai befejeztével Berlinbe ment, ahol 3 évet töltött egyfoly-

tában. Ezután hazajött és férjhez ment **dr. Horváth Ferenc** Máv. ügyészhez. Budapesten főképen az Újság részére dolgozik. Nevesebb versei: *Kerget az élet*, *Arcom ha sírhant lesz*, *Fáj, hogy vagyok*. Több cikke és krodia is megjelent. Külföldön: Olaszországban, Németországban, Ausztriában járt. Beszél a magyaron kívül németül és angolul. Édesapja néhai **Perlaky Lajos**, posta és távir-dai főigazgató.

Perné Leóné, leánynéven **Deme Berta**, született Szamosujváron. Iskoláit Szamosujváron végezte. A társadalmi mozgalmakba 1923-ban kapcsolódott a MANSz révén. Derecskén, Bihar megyében a MANSz szövő osztályának alelnöke lett. Ott alapította meg 1923-ben a Szilágyi Erzsébet erdélyi nőegylet fiókját. Több ünnepélyt rendezett. 1925-ben a hősi emlék leleplezésekor beszéd kíséretében virágcokrot nyújtott át a Kormányzónak. Férje alezredes, neves zeneszerző. Jelenleg Budapesten a Szilágyi Erzsébet erdélyi nőegylet társelnöknője.

Néhai Petényi Istvánná, leánynéven **Podpetschan Mária**, született Weitensteinben és meghalt Kispesten. A háború alatt a Bethlen-téri, majd a magyar államvasút átmeneti kórházának volt önkéntes ápolónője. A katonai egészségügy terén szerzett érdemeiért 1916-ban **Ferenc Salvator** főhercegtől dicséret oklevelet s a Vöröskeresztől érdemrendet kapott. Tízévig állott intenzíven a közjótékony-ság szolgálatában, különösen mint a Gyermekvédelmi Bizottság tagja.

Petényi Istvánná, leánynéven **Benedek Terézia**, született 1870-ben Alsónémedin. Óvónőképzőt végzett. A háború alatt gróf **Sigray Antalné** által fenn-

tartott napközi otthon vezetője volt. *A honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalától* dicsérő elismerést kapott a harctéren küzdő katonáknak juttatott adományaiért, a *Vöröskereszt Egyesület-től* 849. szám alatt köszönő elismerést a gyűjtésekért s az *Augusztó Gyorssegély Alaptól* szintén köszönő elismerést ugyancsak a gyűjtésekért. Működésének első évétől, 1908-tól 1924-ig, felettes hatóságától minden évben elismerést kapott a nevelés terén elért eredményeiért s 1930-ban Abauj vármegyétől pénzbeli jutalmat a magyarosítás körül szerzett érdemeiért. Alapító és választmányi tagja a Kispesti Fiúárva-háznak, tagja a Magyar Urinők Egyesületének, a Magyar Szentkorona Rendnek és zászlóanyja a 115. számú Zrínyi cserkészcsapatnak. Férje Petényi István nyugalmazott gimnáziumi igazgató.

Pethes Margit, a Nemzeti Színház tagja, született Dunaföldváron. Iskoláit részben ott, részben Budapesten végezte. Később az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára iratkozott, fél év múlva azonban abbahagyta, mert a prózához nagyobb tehetséget érzett. 1924-ben *Rózsahegy Kálmán* színiiskolájának növendéke lett, ahonnan egy év után *Hevesi Sándor* ösztöndíjas tagnak szerződött a Nemzetihez. Első fellépte 1924 október 11 -én volt a *Császár és Komédiás*-ban. Később *Madách-Mózes* című darabjában olyan sikerrel játszott az örült *Máriát*, hogy az összes lapok a legteljesebb elismeréssel adóztak művészetének. Főbb szerepei: *Élet* álom-Esztrella, Aranyember-Athália, Szentivánéji álom-Hippolita és Heléna, Machbet-boszorkány és a Híd. Több hangversenyen is résztvett, mint sza-

valóművész. Szavaló estéi voltak nagyobb vidéki városokban is, így Szeged, Sopron, Szentés, Pécs, Szombathelyen. 1927—28 nyarán *Grevan-Passiójával* beutazta egész Magyarországot s játszott a *Mária Magdolnát*. Pesten a *Zeneakadémián* és a *Vigadóban* is fellépett mint szavalóművész. 1930-ban a máriacelli *Szent Imre ünnepeken* vett részt.

dr. Pethő Sándorné Székely Lujza, született Budapesten 1906-ban. Iskoláit Debrecenben a Szvetich-intézetben végezte. Ugyanitt lépett fel először a Nagymama című darabban. Egy év után a Vígszínház szerződött, hol első szerepe a Csábítóban volt. Szerepelt ezenkívül az Ezüstlakodalom és a Király című darabokban. Három évig volt a Vígszínház tagja, mely után a Renaissance és a Belvárosi Színház — amelynek jelenleg is tagja — szerződött. Időközben mint vendég a Fővárosi Operett Színházban is játszott, *Abris rózsája*, *Broadway*, s *A pók* című darabokban. 1926-ban férjhez ment dr. Pethő Sándorhoz, kivel nagy külföldi utazásokat tett. Legkedvesebb szerepe a *Broadway* és vidéken a *Heidelbergi diákélet* *Katicája* volt, mely után *Jób Dániel* a Vígszínházhoz szerződött.

Pető Imréné, leányneven *Szabó Erzsébet* hangversenyénekesnő, született Nagykanizsán. Iskoláit Budapesten a relso állami leányiskolában végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott. Zongorázni *Szendy Árpád*, énekelni *Szilágyi Arabella* tanította. 1913—14-ben Olaszországban folytatott tanulmányokat *Anselmi* és *Moretti* professzoroknál. 1914-ben hazajött és a Városi Színháznál szerepelt. 1916-ban férjhez ment *Pető Imréné*

hez, a Magyar királyi Operaház kar-nagyához. Ekkor visszavonult egy időre a nyilvános szerepléstől. 1926-ban ismét a nyilvánosság elé lépett. Több ízben fellépett mint vendég a Városi Színházban és megkezdte pedagógiai működését is. Majd Bécsben több hangversenyen és oratóriumi előadáson vett részt mint közreműködő. 1926-ban Olaszországban egy nagyobb hangversenyturnét abszolvált. Műsora: az összes mezzoszoprán szerepek és az egész dahrodalom a klasszikustól kezdve a modernekig.

őzv. **Petrányi Gézané**, leánynéven *Preszter Ilona*, festőművésznő, a Veres-Pálné-utcai leánygimnázium rajztanárnője, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt, a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte, hol érettségit is tett. Ott ismerkedett meg majdani férjével *Petrányi Gézával*, ki rajztanára volt s kívül 1902-ben házasságra lépett. Aszszony korában a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, ahol tanárai voltak *Hegedűs* és *Zemplényi* s az utolsó évben *Székely Bertalan*, akinek rnagyánnövendéke volt. 1910-ben kinevezték a Veres-Pálné-utcai leánygimnáziumba tanárnőnek, ahol a rajzon kívül számtant és geometriát is tanít. 1910-ben állított ki először a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán s azóta többször résztvesz a Nemzeti Szalon kiállításain. Nevezetesebb portréi: *Beöthy Zsolt* és *Heim Pál*.

1920-ban, az egyetem esztétikus tanárainak portréját festette meg. Ezek a festmények az egyetem esztétikai gyűjteményében vannak elhelyezve. 1925 óta minden évben rendez műterem kiállításokat. Azelőtt főképp pasztellben, jelenleg olajban dolgozik. Kül-

földön: Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Ausztriában, Angliában, Hollandiában és Belgiumban járt. Beszél magyarul, németül, franciául, hollandul. Egy fia van *dr. Petrányi Győző*.

Petrik Ilona tanár, született Sopronban. A tanítónőképző és a polg. isk. kézimunka-tanárképző elvégzése után a budapesti Ipariskolában szerzett oklevelet. Oklevele elnyerésével a lőcsei felső leányiskola tanára lett, ahol 14 évig, a cseh megszállásig működött. Ekkor az újpesti leányliceumhoz került. Kiváló érdemeket szerzett a magyar népművészet ismertetése körül. Sikerült neki nemcsak megismertetni, de meg is szerettetni a magyar népművészetet s ezáltal biztosítani annak fejlődési lehetőségét. Tagja a MANSz-nak, az Újpesti Evangélikus Nőegyletnek, a Magyar Középiskolai anárok s a Rajztanárok Egyesületének.

Petry Kató operaénekesnő, az Operaház tagja, 1902-ben született. Atyja nyug. állami tisztviselő. Sokat szerepel koncerteken, a rádióban és sokat énekel jótékony célra. Három fivére tanári pályán van.

szenterzsébeti Petrikovich Istvánné, leánynéven *alsó és felső matyasovszki Mattyasovszky Brigitta*, született Matyasoon, Liptó megyében. Középköskoláit — melyek után az egyetemen matematika, fizika és kémiából nyert tanári oklevelet — Budapesten végezte. Rövid ideig tanított, mert 1921-ben férjhezment *Petrikovich* őrnagyhoz. Elénk résztesz a társadalmi mozgalmakban. 1926 óta a MANSz váci csoportjának alelnőke és 1928 óta ugyanannak a csoportnak elnöke.

Péchy Erzsí színművésznő, született Székelyhidán. Mint egészen fiatalasszony kezdett énekelni tanulni *Malckynénál* és játszani *Rózsahegyi Kálmánnál*. Tanulmányai befejezése után a Király Színház szerződtette, majd később *Bárdos* igazgató az Andrássy-úti Színházhoz. Innen a Vígyszínházhoz került, ahol első és legjelentősebb sikerét a *Három a kislány* egyik címszerepében aratta. Ezután a Városi Színház *Lilly bárónő* és a *Szép Heléna*, majd a Király Színház *Hollandi menyasszony* és *Kék mazúrja* voltak mérföldkövei magasan ívelő művészi pályájának. Később Londonba szerződött, ahol két hónapon keresztül óriási elismerés mellett játszott a Daily s theatreben a *Kék mazur-t*. A Kolosszeumban való játéka után hazajött s a Magyar királyi Operaházban a *Remete csengetyűje* egyik szerepét énekelte. Ezután a Király Színházban a *Mersz-e Märy?* főszerepe s a Fővárosi Operette Színházban a *Nótás kapitány* sikerei következtek. Élénk társadalmi működést fejt ki. Propaganda elnöke és választmányi tagja A Magyar Nők Szentkorona Szövetségének s a *Szép Heléna* alakításáért kitüntetésképpen tisztje a Francia Tudományos Akadémiának.

Pécsi Mária író, született Turkevén, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyok intézetében végezte, ahol polgári iskolai tanári diplomát is nyert. Irodalmi munkásságát az Új Időknél kezdte. Első könyve 1918-ban *Királyok* és *pásztorok* címmel, első regénye 1921-ben *Persephone elroblása* címmel jelent meg, mellyel egészen kivételes sikert aratott. Ezt követték 1922-ben *Antoni*

Dániel, regény, 1925-ben *Magyarok szimfóniája*, regény s 1926-ban *Művész és király*, regény. 1924-től kezdve a Pesti Hírlap szépirodalmi munkatársa.

Péczely Piroska festőművésznő, született Kiskomáromban. Tizenöt éves korában került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol *Glatz Oszkár* és *Bosznay* növendéke volt. Ezután Bécsben a *Damen Academi-n Seligman-nál*, majd *Pick Marian-nál* tanult. Tanulmányokat folytatott Olaszországban is. 1922-ben szerepelt először a Szalon tárlaton egy tanulmány főjével. Azóta több gyűjteményes kiállítást rendezett vidéki városokban, igen szép eredménnyel. Főleg portréval foglalkozik.

Péter Mária festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után, *Fenyés Adolf* magán növendéke lett. Párisban hosszabb ideig volt tanulmányúton. Tagja a Szolnoki Mű/észtelepnek. 1926-ban vett részt először kiállításon. 1929-ben az Ernst-múzeumban kollektív kiállítást rendezett, majd a Szinyei-Merse Társaság rendezésében a Nemzeti Szalonban. 1930-ban oklevelet és kitüntetést nyert. Több külföldi kiállításon is résztvett.

dr. Péterffy Mária, született Pancsován. Iskoláit Budapesten az Andrássy-úti leánygimnáziumban és a Tudományegyetem orvosi fakultásán végezte. Egyetemi hallgató korában két esztendő telt az Élettani Intézetben, egyet a Kórbonctani Intézetben s 1926—27-ben Bostonban Folin professzor biokémiáján dolgozott két esztendeig. Ez idő alatt biokémiai metodikával foglalkozott és kidolgozott egy speciális eljárást, melynek eredményé-

ről 1929-ben a Gyermekgyógyászati Kongresszuson be is számolt. 1927 óta a Stefánia Gyermekkórház orvosnője s kiváltképen a gyakorlati gyermekgyógyászat terén ért el kivételes eredményeket és vívott ki magának nagyon szép nevet. Különösképen a Gerson-féle diéta gyógyító hatásának vizsgálásával a tüdőtuberkulotikus gyerekeknél. Már egyetemi hallgató korában megkezdett tanulmányait Anglia, Hollandia, Németország és Svájc után kiterjesztette Európá minden országára.

dr. Pfeifer Ilona fogorvos, született 1897-ben Barcsón, Somogy megyében. Iskoláit Somogycsurgón a ref. főgimnáziumban végezte. Ezután Budapestre jött s a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett diplomát 1921-ben. Gyakorló éveit a budapesti kórházakban végezte. Jelenleg magánpraxist folytat.

Pflum Terike, született Pesterzsébeten. Középközpontját az Angolkisasszonyoknál végezte s ezzel egyidejűleg végezte a Zeneakadémia hegedűtantervét is. Minden közérdekű mozgalmat támogat s nagy egyéni adományaival sok könnyet törölt le és sok egzisztenciát segített megalapítani. Édesanyja, a Pesterzsébeti Katholikus Nőegylet elnöknője, aki száz gyermeket ruházott fel esztendőnként s aki mint a pesterszébeti keresztény nőmozgalmak irányítója és vezetője különféle emberbaráti célokra óriási összegeket áldoz.

Pick Emmy festőművész, született Bonyhádon, Tolna megyében. **Kernstock, Ripl-Rónai** és **Fényes Adolf** iskoláiban tanult. Előbb a Nemzeti Szalomban, majd a Műcsarnokban állított ki. Ez utóbbin **Parasztlány** című képével

jelentős sikert aratott. Rendes tagja a Képzőművésznők Egyesületének s részt vesz ezen egyesület által rendezett összes kiállításokon.

dr. Pinkerth Edéné, leánynéven **debreceni Bárány Adrienné**, született Budapesten. Tanulmányait az Angolkisasszonyoknál, később a Képzőművészeti és Zeneművészeti Főiskolán végezte s mindkét helyen oklevelet is nyert. Hosszabb időt töltött külföldön. Európát teljesen beutazta. Mint énekesnőnek szép sikerei voltak, azonkívül, hogy kiállító szobrászművész. A művészet mellett a közjótékonyágban is tevékeny részt vesz. Alapító tagja a Nemzeti Szalonnak, tagja az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak, a Vöröskeresztnek, valamint a Pátria és Pro Hungária egyesületnek.

nagyklopotivai Pogány Béláné született Bácsalmáson. Középközpontját végezte. Férje Nagymagyarország Hunyad vármegyéjének utolsó főispánja, régi főispán-család tagja. Az ő oldalán minden neves társadalmi mozgalomban résztvevő Erdélyben. Örökös tagja a Szociális Misszió társulatnak és az Állatvédő Egyesületnek. Jótékony munkássága ezen egyesületekben messze túlhaladja egyesületi kötelezettségeit. Lelkes szószólója erdélyi honfitársainak.

dr. Pogány Frigyesné kisszalóki és lucsivnai Várady-Szakmáry Jolán. Férje helyettes államtitkár, országgyűlési képviselő. A Zeneakadémián cimbalom művészi oklevelet szerzett. Több jótékony-célú hangversenyen szerepelt, egy ízben **Jászai Marival**, **Marsalkó Rózsival** és **Némethy Ferenc** hegedűművészszel együtt. Sok jótékony mozgalomban és gyűjtésben vesz részt. Választmányi tagja

a MANSz-nak, az Országos Zeneegyesületnek, Vöröskereszt Egyesületnek, József Főherceg Szanatórium Egyesületnek, a Hadi Múzeum Egyesületnek, s elnöknője az Iskolatársnők Szövetségének.

Pogány Margit festőművésznő, született Budapesten. Iskolái elvégzése után előbb *Karlovszky*, majd Nagybányán *Iványi-Grünwald* és Ferenczy festőnövendéke volt. Később Párisba ment, ahol három és fél évig tartózkodott. *Lucien Simon-nak* egy évig volt a tanítványa. Először a Nemzeti Szalonban állított ki, azután a Műcsarnokban és többször Párisban. Kollektív kiállítása volt 1913-ban a Könyves Kálmánnál. Európa minden részét beutazta. Tagja a Nemzeti Szalonnak. Magyarul, németül, franciául, angolul beszél.

dr. Pogány Ödönné, leánynéven *Wilhelm Rózsi* énekesnő, született Budapesten. Ugyanitt felső leányiskolát végzett. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, hol négy évig tanult *Maleczky Biankától*. Közben 1904-ben férjhez ment **dr. Pogány Ödön** fülorvoshoz. Tanulmányait ekkor abbahagyta. 1920-ban kezdett ismét tanulni, *Gervay Erzsé*-nél. Több hangversenyen működött közre, kiváltságos jótékony célra. Énekelt a Rádióban is. Műsora: lírai szoprán szerepek és dalok.

Polányi Cecília író. A gimnáziumot és a pedagógiai líceumot még a régi cári Oroszországban végezte. Később férjhez ment, Magyarországra jött és rövidesen bekapcsolódott a kulturmunkákba. 1911-ben líceumot alapított, ahol a legkiválóbb tudósok voltak munkatársai. *Polányi Cecília* hozta be

és alapította meg Magyarországon a testkultúrát gyakorló Dalcrose-iskolát, amelynek később több követője akadt. A *Neues Pester Journal*nak hosszú éveken át munkatársa volt, ahol szociológiai társadalmi cikkei, de főleg irodalmi és művészeti kritikái jelentek meg. Levelezője a *Pester Lloyd*nak. Cikkei jelennek meg napilapokban és különböző zenei és művészeti folyóiratokban. Az Irástudományi Társaság választmányi s az Individual-Pszichológiai Társaság rendes tagja.

Polgár Béláné, leány néven *Stupniczky Szidónia* zenetanár, született Kassán. A tanítóképzőt Budapesten végezte. Ezzel egyidejűleg mint *Erkel Ferenc* növendéke zenetanulmányokat folytatott a Zeneakadémián. Tanulmányai végeztével *Szepesy Szidi* néven a Buda-temesvári társulat opera koloratur énekesnője lett. Első fellépése Temesváron *Jonathan-Henriette* szerepében volt, meleg siker mellett. Énekelte még *Troubadour-Leonóra*, *Cigánybáró-Saffi* és *Cipra* s a *Hoffmann meséi* hármasszerepét. Egy év után **Polgár Béla** színiigazgató felesége lett s ez időtől fogva férje társulatánál működött. 1910-ben, férje halála után otthagyta a színi pályát, Budapestre jött és zenetanán oklevele értékesítésével zene- és énekpedagógiával kezdett foglalkozni. 1914-ben zeneiskolát nyitott, amely igen szép eredményekre tekinthet vissza. Zenepedagógiája egészen egyedülálló. Kockajátékot talált fel, amellyel a 4—6 éves gyermek, óvodaszerűen játszva, mesélve tanulja meg a hangjegyeket és azután a hangszeret. Énekpedagógiája *Pauli* metódusán alapszik, amit azonban saját évtizedes praxisa alapján modernizált.

Készültségét eredményei állapítják meg. **Müller László**, aki Londonban aratja sikereit, **Hollay Béla**, **Illa Mary** stb. mind az ő keze alól kerültek ki.

dr. Polgárné, dr. bácsaranyosi Dömötör Margit orvos, született Komáromban. Az érettségét a pozsonyi gimnáziumban tette le s a budapesti Tudományegyetemen szerzett orvostudori oklevelet. Oklevele elnyerése után az Új Szent János-kórházban kezdte meg orvosi működését. Később a gyulai állami kórház szemészeti osztályára, majd Budapesten a II. számú szemészeti klinikára került. 1929 óta a Máv. kórházban dolgozik. 1929-ben résztvett a MONE orvosnői csoportjának megszervezésében, melynek egyik alapítója és megalakulása óta titkárnője. Választmányi tagja a MANSz-nak és a Magy. Orvosnők Orsz. Egyesületének.

Polgárné F, Paula tanárnő, született Nyitrán. Iskoláit Nyitrán és Budapesten végezte. 1901-ben ment férjhez.

1916-ban önálló gyors- és gépírási nyelviskolát alapított. Ez volt az első ilyen irányú, idegen nyelvű iskola Budapesten, ahol a gyorsírást németül, angolul, franciául és olaszul tanítják. Egyik növendéke 1925-ben tette le az első francia gyorsírási államvizsgát. Magyarul, németül, franciául, angolul, olaszul és tótul beszél.

Poór Dezsóné, leányneven **Fenyő Rózi** színművésznő, született Oros házán. Gimnáziumi érettségét tett. Az érettségi letétele után, **Ráday Dénes** vezetése alatt képezte magát színművésznővé. Előbb mint előadó művész lépett nyilvánosság elé és sokszor szerepelt különböző estélyeken és jótékony célú előadásokon. Első önálló szavaló-

estjét 1923-ban tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, szinte kivételes siker mellett. Ezután sorozatos estéi voltak a Zeneakadémián. 1925-ben staggione társulatot szervezett, amellyel két éven át bejárta a megszállott területeket, propagandát csinálva a magyar kultúrának. 1926-tól két éven át a Rádióban rendezett sorozatos előadásokat. 1929-ben Berlinbe hívták meg, ahol a magyar kolónia részére adott elő. Hazatérte után **Beregi Oszkárral** együtt rendezett előadói estét. Állandó szereplője a Rádiónak. Foglalkozik irodalommal is. Egy évig munkatársa volt a Színházi Életnek, majd megalakulásától megszűnéséig, a Ma Este című hetilapnak. Sokat írt gyermeklapokban, több pályadíjat nyert mesékkel. Majd minden pesti lapban jelent meg riportja, vagy novellája. 1923-ban novellás kötete jelent meg, **Mire várunk** címen. 1928-ban megalapította a Kultúrnő című lapot.

1931-ben jelent meg új könyve **Karambol** címen.

szentgáli Poór Lilli szobrászművésznő, született Csurgón, Somogy megyében. Iskoláit Nagyváradon, a premonstreiek főgimnáziumában végezte. Művészi tanulmányait 1927-ben **Sződy Szilárdnál** kezdte, 1928-ban beiratkozott az Iparművészeti Főiskolára, ahol **Lux Elek** és **Simay Imre** voltak tanító mesterei. 1930-ban fejezte be tanulmányait.

1928-ban résztvett a Nemzeti Szalon kiállításán **Álom** című szobrával. Ugyanez év őszén a Műcsarnokban mostoha apja, **Berzeviczy Elek**, bronz plakrtjével és egy bronz akttal. Az utóbbit a Magyar Képzőművészeti Társulat vásárolta meg. 1929-ben a Műcsarnok tavaszi tárlatán **Torzó** címmel élet-

nyagságú akt szobrot állított ki. 1929-ben a Nemzeti Szalon 65-ik csoportkiállításán kollektív anyaggal vett részt. Tíz munkát állított ki. Nevesebbek: *Tavasz*, akt. *Sződy Szilárd* plakett, *Édes anyja* portréja, *Dante* dombormű, *Bánat* női akt. 1929—1930. évben a Múcsarnok téli tárlatán több munkával szerepelt s *Tánc* című női aktjával nagy sikert aratott. Külföldön; Ausztriában és Olaszországban járt, beszél magyarul, németül, olaszul, Édesapja néhai *szentgáli Poór Ernő dr.* ügyvéd, mostohaapja *Berezviczy Elek* ny. vármegyei főjegyző. Tagja a Képzőművészek Egyesületének.

Popelka Vilmosné, leányneven *Rössler Anna*. Felső leányiskolát végzett. A kommün leveretése után a Szent Gellért Egyesületben hatalmas munkát fejtett ki az újjáépítés érdekében. Az összes jótékonsági akciókban tevékeny részt vesz. Sokat dolgozott az Iskolaszanatórium megalapítása érdekében is. Fia honvédszázados.

R. Popper Ágnes mozgásművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát a budapesti birodalmi német iskolában végezte. Már ezzel párhuzamosan *Lotte Wilkénél* tanult mozgásművészetet s 13 éves korától *Szentpál Olga* iskolájában mint asszisztens dolgozott. Tizenhatéves korában tanárnői oklevelet szerzett *Madzsar Alice* iskolájában, ezután *Dalcrose-nál* Genfben és *Freundnál* Hellerauban folytatott tanulmányokat. Visszatérte után rövidesen megnyitotta iskoláját s különösen gyermekekkel foglalkozott. Egyévi tanítás után kiment Berlinbe, hogy *Elsa Gindler* iskoláját és pedagógiáját tanulmányozza s később ennek a mintájára reformálta saját iskoláját is. A Ma-

gyar Hírlapban és a Vissza a Természethez című lapban jelennek meg érdekes mozgásművészeti és testnevelési cikkei.

Popper Irma zongoraművész, zene-pedagógus, született Miskolcon. A felső leányiskola elvégzése után *dr. Kovács Sándor* zongoranövendéke lett, majd a Zeneművészeti Főiskolán szerzett tanári oklevelet. Zenetanári működése megkezdésével kidolgozta és írásba foglalta *dr. Kovács Sándor*, a magyar zenepedagógia reformátora elvei alapján az akusztikus zenetanítás metodikáját és zongora technikai rendszerét, majd nevezett halála után megalapította az akusztikus zongoraiskolát. Módszere lényege, a tanulás és reprodukálás minden pillanatában a hallás foglalkoztatása. Először hallási képzeteket ad, amelyek irányítói a zongorázáshoz szükséges mozgásnak s csak akkor tanítja a kottaolvasást, amikor az már a növendék szellemében közvetlenül mint zene tükröződhetik. Intenzíven foglalkozik a zenepedagógiai irodalommal is. Sok cikke és tanulmánya jelent meg Crescendo című zenei folyóiratban. Hosszabb lélekzetű tanulmányt írt *Kovács Sándor hátrahagyott zenei írásai* című könyvben. Ez a tanulmány egyetlen összefoglalása az akusztikus zenetanítás módszertanának. Munkatársa a Zenei Lexikonnak, melyben a magyar zenepedagógia irodalomról szóló érdekes összefoglaló tanulmányai osztatlan feltűnést keltettek. A Zenepedagógiai Egyesületben tartott előadása *A zenei szemléletről*, a *Muzsika* című folyóiratban jelent meg. Választmányi tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek.

özv. dr. Popsor Mariusné, leányneven *Fischer Margit*, született Budapesten. Iskolai végzettsége tanítónői,

tanárnői, kézimunkamesternői oklevél és gazdasági tanfolyam. Atyja *dr. Fischer Lajos* többszörös doktorátussal, egyetemi tanár Berlinben majd Budapesten, anyja *Szathmáry Izabella*, Arad vármegye alispánjának leánya. Több pedagógiai értekezést s egy könyvet írt *A magyar helyesírás tanítás módszeréről*. Tehetségesen rajzol és fest, különösen karikatúrát. Férje Magyarország egyetlen római történelem tudósa volt. Mint a losonci 27. tüzérezred zászlósa került harctérre és a legexponáltabb helyeken hősiességével hadnagy, majd főhadnagy, adjutáns ütegparancsnok, rövidesen két kardokkal díszített Signum Laudis és a Károlykereszt tulajdonosa lett. Megszakítás nélkül 24 hónapi harctéri szolgálat után tüdőcsúcshurut, tífusz és vérhas egyszerre támadták meg s tették képtelenné frontszolgálatra.

1917-ben a wöhlrsdorfi Gross Mittel detachment-jához került, mint legénységi parancsnok. Az összeomlás után az egyetlen volt, akit nem fosztottak meg tiszti disztinkciójától. Spanyolbetegsége alatt katonái gondosan és szeretettel ápolták s 1918 decemberében teljes fegyverzetével, könyveivel és minden poggyászával együtt autón kísérték a határig. A kommün letörése után hozzáfogott a 12 kötetre tervezett *Ókori történelem* megírásához s ezzel együtt párhuzamosan dolgozott egy biológiai munkán, mely a fiú-e vagy leány problémáját akarta megoldani. S bár harctéren szerzett betegsége napról-napra gyengítette, az egyetemen is tartott előadásokat, tudományos munkái befejezésében azonban a halál megakasztotta.

Porzolt Anny színművésznő, *Porzolt Kálmán* leánya, született Budapes-

ten. A leánygimnázium elvégzése után *Góth Sándor* növendéke lett. Első szerepe *Tóth Mari* volt, amelyet olyan természetes humorral és zamatos magyarsággal játszott, hogy a sajtót és a közönséget egyszerre meghódította. Ezután az újpesti Blaha Lujza színházban játszotta a *Sasfiók-Elsler Fanny*, a *Mandarin* egyik nagyobb szerepét, a *Süi a nap-Boriskáját*, *Béla, aki 26 éves* és a *Szegény Angyalok* egy egész kis epizód szerepét.

1929-ben szerződött az Új Színházhoz.

özv. **Pósa Lajosné**, leánynéven *egyháznagypataki és csukárdy Andrassy Lydia*, született 1867-ben Magyarpécskán, Arad megyében. Iskoláit a szülői háznál, magánúton végezte. Apja *Andrassy Nándor* Arad vármegye főszolgabírája volt, édesanyja *Bannensfeldi Obauer Aranka*, ezredes leánya. 1885-ben férjhez ment *sáregresi iházi Ihász György* lapszerkesztő és laptulajdonoshoz, házassága azonban kislánya, *Sárika* megszületése után, hamarosan felbomlott. Hetvenéves édesapja halálával, öreg édesanyjával és kétéves gyermekével Monorra költözött s a gazdálkodás mellett irogatni kezdett. Első munkája, egy gyermekmese, *Pósa Lajos* gyermeklapjában, az En Újságomban jelent meg s megjelenése után, *Pósa Lajos* állandó munkatársa lett. Háromévi együttműködés után, 1893-ban találkozott először *Pósa Lajossal* s hosszan elhúzódó válópere befejezésével, 1900 dec. 23-án felesége lett. Megjelent munkái: *Ispilángj ispiláng* (mesék, verses életképek), *Aranyvirág* (mesék, elbeszélések), *Olvasuk csak* (mesék prózában és versben), *Ceruza kírdly írődeákja* (mesék), *Tarka könyv* (mesék, versek), *Virágregék*, *Körbe-körbe, karikába* (mesék, versben),

Pósa néni (mesék, versek), Tövises *utakon* (lírai versek), *Az én koszorúm* (lírai versek). Irt ezeken kívül rengeteg novellát és dalszöveget is. Férje halála óta, annak hátrahagyott íásaival foglalkozik.

dr. Potorán Kornélné Korthy Mira, született Perlakon, Zala megyében. Középiszkoláit Budapesten az Angolkisasszonyoknál végezte. Ezután a soproni tanárképzőbe, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemre került. Diplomája elnyerésével a fővárosi polgári iskolához nevezték ki tanárnőnek. A pedagógia azonban nem elégítette ki s így *Rákosi Sziditől* színművészetet, *Stephanidesz Károly tói* éneket tanult. 1917-ben a Star-filmgyárhoz szerződött, ahol több nagy, Magyarországon gyártott filmnek a főszerepét játszotta el. Jelentősebbek voltak: *Tavaszi vihar*, *Ősember*, *Nebántsvirág*, *Mária Terézia* stb. 1918-ban *Bárdos Arthur* a Renaissance Színházhoz szerződött, ahol szintén jelentékeny sikert aratott. 1920-ban megvált a színházról, 1921-ben Berlinbe ment, hol a Róbert színházaknak a tagja volt 1923-ig. 1923-ban ismét Pestre jött és az Unió színházakhoz szerződött. 1926-ban lépett fel utoljára a Renaissance Színház *Fejedelm* című darabjában. Azóta visszavonult a színpadtól is. Egész idejét utazásokkal tölti. Bejárta Franciaországot, Angliát, Németországot, Olaszországot, Ausztriát, Spanyolországot, az Északi Államokat, továbbá Indiát, Ceylont és egész Észak Afrikát. Ezekről az utakról jegyzeteket és filmfelvételeket készített. Indiában 7000 kilométer utat tett meg autón. Rendkívül érdekes feljegyzéseket gyűjtött és eredeti fénykép felvételekből több kötete van. Útjáról

riportokat küldött az Újságnak. Beszél németül, franciául, olaszul és angolul. Kiváló autóvezető.

dr. Prahács Margit, a Zeneművészeti Főiskola könyvtárosa, zenetanár, született Budapesten. A gimnáziumi érettségét a Sophianumban tette le, a Tudományegyetemen pedig filozófiai doktori oklevelet szerzett. Ezzel párhuzamosan a Zeneművészeti Főiskolán **Hegyi Emánuel** növendékeként nyert zenetanári képesítést. Zenetanári oklevelével megszerzése után a Fodor zeneiskola tanára lett s mint ilyen zenepszichológiai kutatásokat végzett. E kutatásainak eredményeként írta meg doktori disszertációját *A muzsikálás és lelki feltételei* címen. Sok éves gyakorlati tapasztalata közben forrott ki benne a zenepedagógiai tétel, mely a tanítás lényegét nem a virtuozításban, nem a manuális készségben, hanem inkább az érzelmi világban, a belső berendezésben látja. Közben sokat foglalkozott zeneirodalommal. Több tanulmánya jelent meg, így: a Magyar Művészetben *Stylusanalógiák a zene- és képzőművészetek között*, *Vázlatok a barokk zene történetéhez szellemtörténeti alapon*. Mint ösztöndíjas, Berlinben folytatott tanulmányairól, amely alatt főként a XVIII. század zongorairodalmával foglalkozott, kultúrtörténeti feldolgozást adott. *Zene és világnézet* című hosszabb léleketű tanulmánya a Budapesti Szemlében, a *Stylus és hangszer* című pedig a Zenei Szemlében jelent meg. Egyik legjelentősebb cikke a *Cigányzene és a magyar népzene*, amelyben bebizonyítja, hogy nem tisztán a cigányzene képviseli a magyar népzeneét. A Napkelet zenekritikusa.

Prágai Mária, született 1883-ban Budapesten. Az Angolkisasszonyok tanárképzőjében nyert polgáriiskolai tanárnői oklevelet. Előbb különböző intézetekben oktatott, míg 1903-ban a Székesfővároshoz került. Jelenleg a X. kérés Szent László-téri polgári iskolában tanít. Az Orsz. Kath. Növédő Egyesületben mint leánykori vezető, huzamosabb ideig buzgó tevékenységet fejtett ki. A háborúban minden idejét a Katholikus Karitasz szervezetnek szentelte. Jelenleg a tanításon kívül a Kath. Tanítónők és Tanárnők Országos Egyesületében dolgozik mint főtktár. Tulajdonosa a Pro Ecclesia et Pontifice érdemkeresztnek és a Vöröskereszt ezüst érmének.

Prindl Jenny özv. Stojanovits Jenőné, született 1863-ban Kisbéren. Már iskolái végzése közben feltűnt zene tehetségével. **Bellovits Imre** tanította zongorázni. Fiatalabb éveiben számtalanszor lépett a nyilvánosság elé és minden alkalommal osztatlan siker kísérte játékát. Férjhezment **Stojanovits Jenőhöz**, a kiváló zeneszerzőhöz, akivel együtt igen sokat kellett dolgoznia az érvényesülésért. Később pedagógiával foglalkozott. Négy gyermeke van, akik közül Lily, Edith és Adrienné a Stojanovits terzett név alatt szerepelnek és aratnak sikert.

Próbáld Beatrix, hangvesenyénekesnő, született Budapesten. Édesapja Próbáld István tábornok. Iskoláit Pozsonyban, magánúton végezte s utána 1924-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola operaénekesi tanszakára, ahol **Sik József** tanítványa lett. Diplomát nyert 1929-ben s **Mignon** címszerepében vizsgázott. Első nyilvános fellépése **Izabella főhercegnő** védnök-

sege alatt rendezett gyermekelőadáson volt Pozsonyban 1918-ban. Növendékorában több hangversenyen vett részt mint közreműködő, többször énekelt a Rádióban és a margitszigeti színikus hangversenyeken. Műsora az összes alt szerepek. 1930-ban férjhezment **Szakruida Sándor** mérnökhöz.

Prohászka Angéla, székesfővárosi tanítónő, született Budapesten. Iskoláit Bulgáriában és Budapesten végezte. A tanítónőképzőt magánúton végezte el. Ezután gyorsíró tanfolyamot végzett s gyorsírás tanári oklevelet szerzett a Ranolder-intézetben. 1910-ben, **Prohászka Ottokár** püspök útmutatására belépett a Katholikus Növédő Egyesületbe, melynek vasárnap délutáni összejövetelein, előbb mint patronessz, majd mint előljárónő foglalkozott a nép leányaival. A Szociális Misszóiársulat megalakulásakor annak kültagja lett s Prohászka Ottokár püspöktől engedélyt nyert lelkigyakorlati és konferenciabezédei gyorsírással való megörökítésére. Ezt a munkáját tíz éven át, egész a püspök haláláig folytatta. Feljegyzései alapján a fenti beszédek a Szociális Misszió részéről könyvalakban is kiadás alá kerültek. Kiemelendő működése még a Szociális Misszió keretén belül az alsóbb néposztály gyermekeinek helyes erkölcsi mederben való nevelése. Később elvégezte a főváros Pedagógiai Szemináriumát és Farkas Edith felkérésére átdolgozta a «Magyar nemzet világitó fáklyája» című vetített-képes előadás sorozat kísérő szövegét az ifjúság számára és megkezdte a főváros iskoláiban a püspök életét ismerető előadásait. 1918 óta a székesfővárosnál működik mint tanítónő. Je-

lenleg a Szociális Missziótársulat képviseletében részt vesz a szegényügy átszervezési munkálataiban. Működése teljesen karitatív jellegű. A magyar nyelven kívül beszéli a németet és a franciát. Tanácstagja a Szociális Missziótársulatnak.

Prónay Pálné, leányneven *erdői Pálffy-Daun Eleonóra Aimée Anna Mária grófnő*, született Görzben 1890 október 10-én. Atyja *Pálffy-Daun Wilhelm Leopold gróf*, Thiano hercege, Rivola márkija, aki Bécsben 1916 december 1-én halt meg. Férjhez ment 1921 április 12-én *Prónay Pál* ezredeshez, Nyugatmagyarország nemzeti hőiséhez. Lelkes vezetője az Általános Közjótékonsági Egyesület szegényvédelmi osztályának s minden idejét szívvel-lélekkel a nemescélú emberbaráti akció érdekében használja fel. Valósággal védőangyala a nyomorban sínylődő emberiségnek.

őzv. Pschick Ottóné, leányneven *Nádor Margit*, posta főellenőrnő, született 1879-ben Budapesten. A budapesti postaigazgatóság kiadóhivatalának 12 éven át volt vezetője. Ezen egyhelyben lévő egyhuzamos szolgálatáért és a háború alatti különleges szolgálataiért 1917 szept. 4-én *Károly királytól* a harmadosztályú polgári érdemkeresztet kapta. 1921 május hó 23-án megválasztották a Magyar Királyi Posta és Táviró Üzemi Tisztviselők Országos Egyesülete alelnökévé. E tisztséget 1924-ig tartotta s lemondása után 1926 jan. 17-én megválasztották a Magyar Királyi Posta és Táviró Nőtisztviselők Országos Egyesülete társelnökévé. Ez egyesület révén lelkes támogatója a Postások Női Szövetségének.

Puky Endréné, leányneven *láncki Lánczy Gizella*, szül. Felsőláncon, Abauj vármegyében. Édesapja *néhai láncki Lánczy József*, édesanyja *bizáki Puky Matild*. Tanulmányait a szülői házban magánúton végezte. Ezután 14 éves korában *Szendy Árpád* keze alá a Zene-művészeti Főiskola zongora tanszakára iratkozott s kitűnő eredménnyel tanult férjhezmenetelig. Húszéves korában *bizáki Puky Endre* bantisztviselő, a képviselőház jelenlegi alelnöke felesége lett. Férjhezmenetele után kétévi pesti tartózkodás után férjét megválasztották Kassán, megyei főjegyzőnek. Onnan a csehek kiutasítása folytán Miskolcra kerültek, ahol a Calvin Szövetség tagja lett s mint ilyen bőven kivette a részét minden jótékony munkából. 1927-ben újra Budapestre kerültek, s azóta a Budai Református Nőegylet tagjaként dolgozik különféle jótékonyügyek szolgálatában. Három fia van. A legidősebb gépészmérnök, a második orvos, a harmadik közgazdasági egyetemi hallgató.

bizáki Puky Rózi hegedűművésznő, oki. zenetanár, született Keszthelyen. Iskoláit Budapesten a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban végezte, hol érettségit tett. Hegedűtanulmányait gyermekkorában mint *Pülotainé Békéi Józsa*, *Koncz János* és *Koller Alfréd* tanítványa kezdte. Érettségi után az Országos Zeneművészeti Főiskola, második akadémiai osztályába került, ahol *Kemény Rezső* tanította. 1930-ban nyert tanári diplomát. Már növendék korában igen sok hangversenyen, kiváltképen jótékonycélún és templomin vett részt. Több ízben játszott a Rádióban is. 1930-ban belépett a Magyar Női Zongora-kvintett tagjai sorába melynek 1931

jan. hó 16-án volt bemutatkozó estje, meleg siker mellett. 1931 márciusában Olaszország több városában is adtak nagyszerű hangversenyeket. Műsorán: **Beethoven, Goldmark, Mendelssohn, Hubay és Zsolt** művei szerepelnek. Beszél magyarul, németül és hollandul. Apja **bizáki Puky Pál** ny. miniszteri osztálytanácsos.

dr. Purjelné Richter Vilma, zene-tanár, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése közben folytatta zenetanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán, ahol **Szendy Árpád** növendéke volt. Még mint növendék, tanára lett a Nemzeti Zenedének, ahol három éven át tanított. Oklevele elnyerése után önállósította magát. Zeneiskolát nyitott, amely 12 éve áll fenn s amely egyike a legjobbaknak. Élénk társadalmi életet él. Választmányi tagja a Bánáti Egyesületnek, irányítója az egyesület zenei szakosztályának, választmányi tagja az Államilag Engedélyezett Zeneiskolák Szövetségének és tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek.

Purjesz Margit és Jolán, születtek Budapesten. Atyjuk orvos, egy. tanár, **br. Korányi Frigyes** asszisztense volt. 32 éves korban Veres Pálné Országos Nőképző Egyesület iskolájában nyertek tanítónői oklevelet. Ennek megszerzése után mindketten a székesfővároshoz kerültek, hol 30 éve tanítanak. Többször nyertek kitüntetést s felsőbb elismerést a gyermekkiállításokon s előadásokon az osztályukkal elért eredményekért. A háború alatt a katonák felruházási akciójában vettek tevékeny részt.

özv. belsőecseri dr. Purjesz Zsigmondné, leánynéven **König Paula**, született Szentesen. Iskoláit részben ott,

részben Budapesten végezte. 1881-ben ment férjhez **dr. Purjesz Zsigmond** udvari tanácsos, a kolozsvári egyetem világhírű belgyógyász tanárához, akivel 1918-ban bekövetkezett haláláig a legnagyobb megértésben élt. A régi Nagy-Magyarország egyik legfontosabb kultúrközpontjában, Kolozsvárott, példás lelkesedéssel és buzgalommal vette ki részét minden nemes társadalmi munkából. A kolozsvári Nőegylet és a kulturális egyesületek valamennyijének támogató tagja, egyik vezető egyénisége volt. 1910-ben, **Purjesz** tanár nyugalomba vonulása után Budapestre költöztek, ahol mindketten folytatták egész életükön át teljesített példaadó kultúrmunkájukat és társadalmi működésüket. Házasságukból két gyermek született. **Béla** a budapesti belgyógyászati klinika tanársegéde és **Olga dr. Óvári Eleménné**.

Rab Ákosné Babó Dusi, született Mezőkovácsházán. A gimnáziumot és a tanítónőképzőt Budapesten végezte. Ezek végeztével rövidesen férjhez ment **Rab A kos** ezredeshez s mint asszony kapcsolódott bele a jótékonyági és társadalmi mozgalmakba. A katonafeleségek életbeosztása szerint sok városában fordult meg az országnak s mindenütt anyagilag, mint erkölcsileg kivette részét úgy a hadviseltek segélyezéséből, mint a sebesültek ápolásából. A háború után állandóan külföldön tartózkodott és résztvett férje munkájában, aki egy nagy külpolitikai munkán dolgozott. Ez a munka, bár férje halálával megakadt, ma már készen várja a sajtót.

dr. Radák Olga, az Erzsébet Leányliceum igazgatónője, született Partoson, Torontál megyében, 1890-ben. Tanító-

női oklevelét Szabadkán, polgári iskolai tanári oklevelét az áll. Erzsébet Nőiskola tanárképző főiskoláján, képzőintézeti tanári oklevelét a Pázmány Péter tudományegyetemen nyerte. Doktorátust tett a pedagógiai szakon. 1913-tól 1916-ig mint nevelő működött az Erzsébet Nőiskolában. 1916-ban segédtanárnő lett s 1917-ben rendes tanárként áthelyezték a Csalogány-utcai képzőintézetbe. 1922-ben visszakerült az Erzsébet Nőiskola polg. isk. tanárképző főiskolájához, mint a filozófia és pedagógia tanára. 1928 augusztusáig ugyanitt mint főiskolai tanár volt alkalmazásban s ugyanezen év szeptemberétől az Erzsébet Nőiskola leányliceumának vezetésével bízták meg. Az intézetbe beosztott gyakorló tanárjelöltek pedagógiai tanulmányainak vezetője. Több cikke jelent meg *A magyar pedagógiában.*

Radnay Árpádné, leánynéven *Domonkos Alberta Aranka*, született Sáros megyében. Végzettsége felső leányiskola. 1903—1919-ig a *gróf Apponyi Albertné* elnöksége alatt működő Altalános Közjótékonyági Egyesület I. kerületi népkonyha szakosztályának elnöknője volt. A népkonyha négy melegedőt tartott fenn és 1200 embert látott el naponta ebéddel. A háború alatt, mint a Magyar Vöröskereszt üdítő csoportjának vezetője teljesített szolgálatot s e szolgálataiért a nagy ezüstérmet kapta. Örökös tagja a Magyar Vöröskereszt Egyletnek, elnöke a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége I. kerületi szervének, a Kát. nőipárt I. kerületének megszervezője és elnöke, al-elnöke a központi pártnak. Választmányi tagja a Mindenki karácsonyfájának, az Orsz. Kát. Nőszövetségnek, a Kat. Nővédőegyesületnek, a József főherceg

szanatórium egyesületnek, a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének, a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségének, a Pro Hungária Nők Világszövetségének, a Szociális Testvérek Szövetségének, Egyházközségi tanács tag s a Gyermekvédő Liga keletkezésétől urnavédőnője a Krisztina-téri gyűjtő-csoportnak.

Radnay Erzsi operaénekesnő, született Budapesten. A kereskedelmi iskolai érettségét a Mester-utcai leány felsőkereskedelmi iskolában tette le. Ez után a Fodor-zeneiskolában De Sanctis növendéke lett. Két évvel később a Zeneművészeti Főiskolán Sik József vezetése alatt nyert művészi oklevelet. A Főiskola után a Magyar kir. Operaház ösztöndíjas tagja lett, ahonnan a Városi Színház szerződött. Első nagy szerepe a Troubadour-Azucenájában volt. Főbb szerepei: Sába királynője, Aida, Mignon, Carmen, Fidelio, Lohengrin, Tannhäuser és Parasztbecsület-Santuzzája 1929-ben SoósErnő, a Warner-gyár igazgatójának felesége lett.

özv. dr. Radnay Jenőné, született *Vámossy Ilona*. A fővárosnál, a váciúti leánygimnázium kötelékében mint tanár, majd mint igazgató 30 évig dolgozott. A Mária Dorottya Egyesület titkára és elhelyező irodája vezetője. MANSz-nak alapítása óta választmányi és igazgatósági tagja. Öt éve van nyugdíjban. Edesatyja a református gimnáziumnak 30 évig volt igazgatója. Testvére, Vámossy Zoltán egyetemi tanár, nővére Balló festőművész felesége. Egyik fia mérnök, a másik a Magyar Királyi Operaház igazgatója.

Radnay Rezsőné, leánynéven *röjtöki Bauer Erzsi* festőművésznő, született

Röjtökön, Sopron megyében 1897-ben. Iskoláit Bécsben és Reichenauban végezte. 1920-ban a budapesti Képzőművészeti Akadémián **Bosznay és Edvi Illés Aladár** növendéke lett. Diplomát nyert 1924-ben. Első kiállítása 1922-ben Besenyőnél tartott ifjúsági kiállításon volt, ahol két ifjúsági díjat nyert. 1925 óta állandó kiállítója a Múcsarnoknak, 1926-ban a Nemzeti Szalon egyházművészet kiállításán a Gellérthegyi Barlangtemplom oltárkép pályázatán vett részt, melyen kitűnő elismerésben részesült. 1926-ban a Nemzeti Szalon 70-ik tavaszi tárlatán, egy portré tanulmányfejjel és egy önarcképpel, 1929-ben Szent Ferenc tanulmányával keltezt feltűnést. Dolgozik grafikában és rézkarcban is. Külföldön; Belgiumban állított ki. Nagyobb utazásokat tett Olaszországban és Ausztriában. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul. Édesapja **röjtöki Bauer Mihály** földbirtokos. Sportok közül a lovaglást, skít, korcsolyát motor- és autóvezetést űzi. 1924-ben ment férjhez **Radnay Rezső** festőművész tanárhoz.

özvegy Radnóti Dezsőné, leánynevéen **Hrabovszky Bén**, született Szentgotthárdon. Iskoláit Budapesten végezte. 1898-ban az Erzsébet Nőiskolán magyar és történelem szakon szerzett tanárnői oklevelet. Huszonegyéves korában ment férjhez. Hús esztendeig tanított Kolozsvárott s tanárkodása első esztendeiben mint a nővédő hivatal alelnöke kapcsolódott be a női mozgalmakba. Pestre kerülése után a MANSz tagja lett, ahol azóta aktív munkát végez. Több pedagógiai cikke jelent meg szaklapokban és napilapokban. Jelenleg a szegedi polgári iskolai tanárképző

gyakorló iskolája szakvezető tanárnöje. Három fia van. Beszéli a magyar, német, francia nyelveket.

Radóné Bajor Valéria, zenetanár, született Budapesten. Még középiskolai tanuló korában lett a Zeneművészeti Főiskola növendéke, ahol mint **Szenn Irén** és **Varró Istvánné** növendéke szerzett oklevelet. Az ő vezetésük mellett kezdett foglalkozni pedagógiával is. Oklevelének elnyerése óta a **Fodor***zeneiskola tanára.

Radó Magda, csellóművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Szemere utcai leánygimnáziumban végezte, mint magántanuló. 1920-ban **Teliér Frigyes** iskolájában kezdett tanulni csellózni. 1926-ban az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol **Schiffer Adolf** tanítványa lett. 1930 tavaszán tanári, ugyanez év októberében művészi oklevelet nyert. Első önálló estje a Vigadóban volt 1925-ben a filharmonikus zenekar kíséretével. 1926-ban **Komor Vilmos** zenekarával játszott a Zeneakadémián.

1930-ban a Goldmark-centenáriumon játszott szólót. 1927-ben pedig a Schubert-centenánumon, a Zeneakadémia növendék zenekarának kíséretével. Zeneakadémiai kiküldetésben több magyar városban is hangversenyzett. Több ízben szólózott a Rádióban. Külföldön: Olaszországban, Németországban, Franciaországban, Belgiumban, Svájcban, Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, franciául, angolul és olaszul. Sportok közül a korcsolyázást, sielést, úszást és a ping-pongot űzi, mellyel már több díjat nyert. Svájcban 1929-ben, Bécsben 1930-ban.

Radó Mária színművésznő, született Hidalmáson. Középiskolai elvégzése

után, édesatyja *Radó Béla* színigazgató színházának lett a tagja. Tehetsége már zsenge korában kiütközött. Két hónapig a pécsi színházban működött, innen *Hevesi Sándor* a *Nemzeti Színházhoz* szerződtette, hol első sikerét az *Egy pohár víz* c. vígjátékban aratta. Később még a *Süt a nap, Vén gazember, Vadkacsa* voltak pályájának nevezetesebb állomásai. Most visszavonul a színpadtól, hogy a filmre térjen át..

Radványné Ruttkay Emma író, született Galgócon 1885-ben. Atyja *alsó és felsőruttkai Ruttkay Gyula* író, szerkesztő, polg. iskolaigazgató, anyja *Kriványi-Passuth Borbála*, férje *dr. Radvány Ferenc* kir. tanfelügyelő, a Felvidéki Újság volt szerkesztője. Írói tehetsége már kora gyermekkorában mutatkozott. Tizenöt éves korában több vidéki hetilap közölte verseit, novelláit. Később a fővárosi napilapokban: *Pesti Napló*, *Magyarország*, *Pesti Hírlap*, az *Újság*, *Magyarország*, a folyóiratok közül a *Hét*, *Új Idők*, *Társaság*, *Ország Világ* s a szépirodalmi rovatnál bíró szaklapok: *Élet és Egészség*, *Néptanítók Lapja*, *Nemzeti Kultúra* s *Nemzeti Iskolában* jelentek meg írásai. Értékes munkát végzett észt, japán és orosz költemények magyarra fordításával. Jelenleg a *Nagy-Magyarország* című folyóiratban jelenik meg memoársorozata a világháború utáni magyar tragédiáról. Hat éve szerkeszti a *Szövetkezeti Értesítő* asszony- és gyermekrovátát s a *Tündérvásár*, *Ifjú Polgárok Lapja*, *Jó Pajtásban* is jelennek meg versei, elbeszélései. Behatóan foglalkozik a gyermeknevelés problémáival s ezekről a kérdésekről az *Urániában*, valamint a *Magyar Gyermektanulmányi és Gyakorlati Lélektani*

Társaság Szülők Szövetségében, a fővárosi *Pedagógiai Szeminárium*ban, a *Népházban* és vidéken is tart előadásokat. Idevágó számos tanulmánya és értekezése *A Gyermekek, Szülők Lapja*, *Család és Gyermekek* című lapokban jelennek meg, angol és német kivonatban is (*The Child*) a külföldi szakkörök számára. Írásait régebben *Nagy Teréz* és *Anyone* írói álneven jelentette meg. Könyvalakban eddig egy kötet verse: *Láncban* címmel (1913) és egy kötet meséje: *Békehajó* címmel (1920) jelent meg. Az antológiák közül a Gyulay Ágost-féle *Háborús Antológia*, továbbá a (Paris, 1929) címűek tartalmazzak tőle verseket. Pályadíjat nyert egyik költeményét, valamint számos dalát megzenésítették: *Kerner Jenő* (négy szólamú férfikar), *Wiirzler József*, *Kárpáthi Zoltán*, *Wladár Róbert* és mások. Tagja a *Magyar írók Körének*, a *Magyar Gyermektanulmányi és Gy. L. T.-nak*, a *Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaságnak* (Zombor), a *Reviczky Társaságnak* (Léva), az *Arany János Társaságnak* (Temesvár), a *magyar Nemzeti Szövetségnek*, a *Revíziós Ligának*, a *Felvidéki Szövetségnek*, az *Országos Szent Gellért Egyesületnek*, a *Good Templar Egyesületnek* s alelnöke a *Szülők Szövetségének*. Kezdeményezőleg és cselekvően vett részt társadalmi jótékonyági akciókban a világháború alatt: báró Szurmayer-alap, hadikölcsönjegyzés, tanítói özvegy- és árvaalap, harctéren elesett tanítójelöltek szoboralapja, szegény gyermekek lábballal ellátása, a világháború előtt és óta: *Gyermekvédő Liga*, *Prohászka Ottokár-árvaház*, *Leányanyák Otthona*, *Zsófia*

Gyermekszanatóriumok. A Felvidékről menekült, Budapesten él.

Raffay Sándorné, leánynéven **Dillinberger Mária**, született Besztercebányán. Atyja **dr. Dillinberger Emil** orvostanár. Felső leányiskoláit szülővárosában végezte. A háború kitörésekor kapcsolódott a társadalmi mozgalmakba. Felesége Raffay Sándor ev. püspöknek. Azelőtt is játékoskodott, de most egészen intenzíven a köznek szenteli magát. A háború alatt a Vöröskereszt pályaudvari misszióiban működött és ápolta az érkező sebesülteket. A hadiözvegyek és árvák fölkeresése és fölsegélyezéséből is kivette részét. 1914-ben a Luther-otthonban hadikórházat létesített és tartott fenn. A forradalom után résztvett a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének megszervezésében. A Protestáns Nők Országos Szövetségének alapítója és ennek egyházi elnöke volt. A kommün után összekötő kapocsként működött a külföldi segítőakciókban. A svédek, majd a norvégek, dánok és hollandok, svájciak, végül az amerikaiak akcióiban nyújtott segédkeztet a rászorulóknak. Az elsők közt voltak férjével, akik kézbevétték a háború lerongyoltjainak felségítését, majd a gyermekakciónak is tevékeny részese volt. 1929-ig állandóan dolgozott, míg a túlfeszített munka felőrölte egészségét. Felépülése után a gyermekvédelemnek szentelte magát. Megszervezte a vidéki gyermeknyaraltatási, amely azóta egész rendszeressé lett. Gyermekmentési akciót indított s az elárvult, törvénytelen gyermekeket adoptáltatja, számtalan elveszni induló lelket ment meg a társadalom részére. Működését az ország majd minden részére kiterjeszti. Egyik legagilisabb tagja tár-

sadalmunknak, aki munkával és pénzzel segíti a rászorulókat és a gyermekeket.

kápolnai és ragyóczi Ragyóczy Joli zongoraművésznő, született Nagydobronyban, Bereg megyében. Iskoláit Budapesten a Baar-Madas leánynevelőiskolában végezte. Zongora tanulmányait gyermekkorában kezdte Nyíregyházán, **Fürediné** zeneiskolájában, majd rövid idő múlva Debrecenben folytatta **dr. Darkáné Simonffy Irén** konzervatóriumában. 1925-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, ahol 1930-ban, mint **Hegyi Emánuel** tanítványa nyert tanári oklevelet. Első nyilvános fellépése 1926-ban volt a Zeneakadémián, egy növendékhangverseny keretében. Később több kisebb hangversenyen vett részt mint közreműködő, köztük 1930 december 21-én a székesfővárosi zenekarral, a Vigadóban. Többször játszott a Rádióban s 1930 január hóban belépett a magyar női zongora-kvintettbe. Első nyilvános hangversenyük 1931 január 16-án volt a Zeneakadémián s ugyanez év márciusában nagy sikerrel hangversenyeztek Olaszországban. 1929—1930-as évben megnyerte a nyolcszáz pengős ösztöndíjat. Külföldön: Olaszországban és Ausztriában járt. Beszél a magyaron kívül németül, franciául és angolul. Édesapja **kápolnai és ragyóczi Ragyóczy Péter** nyug. főjegyző.

Rainerné Istvánffy Gabriella festőművésznő, született Budapesten. Művészeti tanulmányait Zemlányinél és Hegedűs Lászlónál kezdte. A Nemzeti Szalonban állított ki először, majd a Műcsarnokban tűnt fel állatképeivel. A kormány számos képét vásárolta meg, a Földművelésügyi minisztérium, az

állam, a Szépművészeti, Mezőgazdasági Múzeum részére. Külföldön: Turin, Bécs, Amsterdam, Utrechtban aratott jelentős sikereket. 1913-ban Pihenő bivalyok című képével a Képzőművésznők díját nyerte meg. A Képzőművésznők Egyesületének évek óta alelnöke. A Képzőművészeti Társulat, Képzőművészek Egyesülete és a Független Művészek Egyesülete tagja. A Nemzeti Szalon alapító tagja. Tagja a Leánykereskedelem Elleni Ligának, az Erzsébet Nőegyletnek és válaszmányi tagja a Kultúregyesületnek is. Számos gyűjteményes kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban és az ország különböző városaiban.

dr. Raskó Istvánné, leánynéven **Vály Irén**, született Szabadkán. Iskoláit ugyanott végezte. Férjhezment **dr. Raskó István** későbbi kúriai bíróhoz. Előbb Szabadkán, később Szegeden laktak, hol 1909-ben a szegedi Katolikus Nővédő Egyesületet alapította, melynek elnöke is lett. Később megszervezte a Napközi Otthonok Egyesületét, melynek célja a szegények segélyezése, leányotthonok létesítése és fenntartása, fogházmisszió, kórház misszió stb. A háború alatt egy tiszt kórház alapításából vette ki részét, melynek vezetője volt. Közben a menekültekkel is foglalkoztak. Mikor a Ferenc József egyetem Szegedre került, internátust létesített 56 növendék számára. 1920—1923-ig az Országos Katolikus Nővédő Egyesület központi irodáját vezette. Egy fia van, **iff. dr. Raskó István** bírósági titkár. Külföldön Olaszországban és Ausztriában járt.

Raspiné Bertsi Mimi énektanár, született Viceuzán (Itália). Tanulmányait

magánúton végezte. Ezután a Nemzeti Zenede operatanszakára iratkozott, ahol **Gobbi Alajos** igazgatása és **Mende Edéné** tanári vezetése alatt szerzett művészi oklevelet. Oklevelének megszerzésével az Operaházhoz szerződött. Első bemutatkozása a **Bűvös vadász** koszorúleányában volt. Másféléves ösztöndíjas működés után rendes taggá szereztek s mint ilyen, 26 éven át működött a Magyar kir. Operaháznál. Nevesebb szerepei: **Lohengrin-Ortrud**, **Walkür-Frika**, egy **Rajna lány**, **Tristán-Brongena**, a **Zsidónő-Recha**. 1920-ban nyugalomba vonult, azóta pedagógiával foglalkozik. Kiváló pedagógiai készségét eredményei igazolják. Öt volt növendéke tagja az Operaháznak s egyik legtehetségesebb tanítványát, **Horváth Józsefet**, vizsgája után a Szegedi Színház rögtön szerződtette opera-baritonistának. Válaszmányi tagja a német Frauenbundnak.

Ravaszi Lászlóné, leánynéven **málnási Bartók Margit**, született Nagyenyeden. Középszkoláit és a tanítónőképzőt Kolozsvárt végezte, mely után rövidesen férjhezment. A háború után kapcsolódott bele a társadalmi mozgalmakba s úgy egyházilag, mint társadalmilag kivette részét a munkából. Egyházi tekintetben a református diákok segélyezése, a menza létesítése, teljesen az ő munkájának és fáradozásának köszönhető. 1926-ban megalapította a Református Lelkésznők Országos Szövetségét, melynek elnöke is lett. Társadalmi munkáját is régen folytatja. 1925-ben intézőbizottsági tagja lett a MANSz-nak, alelnöke a Keresztény Leányegyesületek Nemzeti Szövetségének, mely minőségében a leányegyesületek munkáját irányítja. Részt-

vesz a Protestáns Árvaház munkájában valamint a leánycserkészlet munkájában is, s végzi a Bethlen Margit Leányotthon felügyeletét. Az általa alapított lelkésznők szövetségének célja: a szegénygondozás, a fiatal leányokkal való foglalkozás, a vasárnapi iskolák vezetése, leányegyesületek megszervezése, bibliakörök vezetése, betegek látogatása stb. Igazi munkatársa, támasza nagynevű férjének, példaképe asszonytársainak.

Rác Tilda, született Budapesten. Zenetanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán végezte, ahol mint **Hilgermann Laura** tanítványa nyert operaénekesnői oklevelet. Oklevele megszerzése után a Városi Színházhoz szerződött, ahol több operai alt-szerepet énekelt. Így Curmen, **Azucéna**, **Ulrika**, **Cipra** stb. Több önálló hangversenyt is adott s sokat szerepelt jótékony célra. Három éve mint soló énekes, tagja a Bazilika énekkarának.

Ráday Gyuláné, leánynéven **Grünfeld Kamilla**, született Balatonszentgyörgyön. Iskoláit Keszthelyen kezdte, Pápán a Református Internátus növendékeként folytatta. Magasabb képesítést Zürichben nyert az orvosi fakultáson, ahol gyermekpszichológiát és szociológiai tanfolyamot végzett. Ezt megelőzőleg férjhez ment **Ráday Gyula** középiskolai tanárhoz, aki később a kaposvári kereskedelmi iskola igazgatója lett. 1914-ben férjével együtt Spanyolországban egy tanügyi kongresszuson vettek részt, hazajövet azonban útközben elfogták és Franciaországban internálták őket, egész a háború befejeztéig. Internálás! ideje alatt sok és nagy szolgálatot tett a magyar hadifoglyoknak. 1927-ben **Nemes Mártával** felállította Pesten az első családi gyermekotthont, ahol a gyermekek

nevelése tudományos pedagógiai rendszerek és eredmények alapján történik. Ez a nevelőintézet már az új nevelési módszert alkalmazza, mely által a gyermek az általános tudáson kívül teljesen egyéniségének megfelelően a reális életre kapja nevelését. Úttörő munkásságát illetékes helyen is elismerték.

dr. Rákosi Gyuláné Geönczy Ilona, született Budapesten. Menye Rákosi Jenőnek, unokája Geönczy Pálné, aki Veres Pálnéval együtt első vezére volt a nőnevelési mozgalmaknak és alapítója a Nőképző Egyesületnek. Az Országos Nőképző Egyesület iskolájának elvégzése után Deák-Ébner mesteriskoláját végezte, ahol egy aktjával állami akt-díjat nyert. 1912-ben szerepelt először egy női portréval a Múcsarnok tárlatán. A Történelmi arcképcsarnok, Rothermere lord és a Franklin Társulat részére ő festette meg apósának, Rákosi Jenőnek portréját. A Nemzeti Szalonban rendezett Balaton-kiállításon Veszprém vm. díját nyerte «Naplemente után» című balatoni képével. Választmányi tagja a Nőképző Egyesületnek és a Képzőművésznők Egyesületének.

Rákosi Szidónia, özvegy **Beöthy Zsoltné**, született 1852 május 28-án Ötvösön, Vas megyében. Iskoláit a soproni Orsolyáknál végezte. 14 éves korában családja Budapestre költözött, ekkor beiratkozott az Országos Színiiskolába. A színiiskola végeztével a Nemzeti Színház azonnal szerződtette. Hamarosan ezután **Beöthy Zsolt**, a később európai híru műtörténész, egyetemi tanár felesége lett, akitől 4 évvel később azért vált el, hogy a színpadra visszatérhessen. Ekkor fivére, néhai **Rákosi Jenő**, a híres publicista által alapí-

tott Népszínházhoz szerződött, ahonnan csak nyolc esztendővel később tért vissza a Nemzetihez. 1899-ben színművészeti iskolát alapított, amely már működése első éveiben országos hírvé lett, s amelyben a magyar színészgárda legkiválóbbjai nevelődtek. A milleneumi kiállítás idején **I. Ferencz József**, legnagyobb elismerését fejezte ki az intézet működése felett s meglepedése jeléül annak, az akadémiai jelleget adományozta. Színművészeti élete a kezdet nehézségein túl, **Szemere György** darabjával jutott el a fordulóponthoz. A darab egyik főszerepe egy vénleány alakját vitte színpadra, amelyet még a színház korosabb színésznői sem akartak vállalni. **Paulay**, az egészen fiatal **Rákosi Szidinek** adta a szerepet, amelyben olyan sikert aratott, hogy a siker egész jövőjét megalapította. Ez időtől kezdve a legkülönfélébb darabokban játszott s minden szavát, mozdulatát a közönség elragadtatása kísérte. Azok közé a ritka színésznők közé tartozik, akik 60 éves színészi múltjuk alatt sem szereztek ellenséget s akit az egész ország egyformán **Szidi mama** névvel emlegeti. 1900-ban **Ferenc József** legmagasabb elismerése jeléül, a Ferenc József-renddel tüntette ki. 1929-ben ünnepelte színészi jubileumának 60 éves fordulóját. Örökös és tiszteletbeli tagja a Nemzeti Színháznak s még ma is vezetője az általa alapított színésziskolának. Jubileuma alkalmából a **Kormányzó** a **Signum Laudissal** ajándékozta meg.

mindszenti dr. Rákossy Ella, ügyvéd, született Pécsen 1903-ban. Gyermekkorát Fiúmeában töltötte. Iskolai tanulmányait Pécsen, a Notre Dame apácáknál végezte, ahol érettségét is tett.

1922-ben a pécsi püspöki jogi líceumra iratkozott s a pécsi Erzsébet-Tudományegyetemen szerzett ügyvédi diplomát. Gyakorlatot Budapesten folytat, ahol egyik táblai tárgyalásán védőbeszédével egy anyagyilkos asszonyt mentett meg a kötélt általi haláltól. Jelenleg **dr. Rákossy Imre** ügyvéd, a volt osztrák-magyar konzuli főtörvényszék elnöke, bejegyzett ügyvédjelöltje. Mint bűnügyi védő, főként a büntetőjogot gyakorolja. Politikai pályára is készül, a dolgozó nők érdekeinek védelmében. Sokat tartózkodik külföldön, hol a különböző országok büntetőjogát tanulmányozza.

özv. Rákossy Viktorné, leánynéven **Récey Janka**, született Gödöllőn. Iskoláit Budapesten végezte. 1885-ben Pándon, **Rákosi Viktor** író felesége lett. Nagy társadalmi élete ellenére állandó munkatársa volt férjének. Hét gyermek anyja. Egész életét férjének és gyermekeinek szentelte. 1923-ban elhunyt férje műveiből több ízben felolvasást tartott a Rádióban.

dr. Ráth-Végh Istvánná, leánynéven **Zipernovszky Mária** hegedűtanárnő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol **Mambriny** növendéke lett. Ezt megelőzőleg a Nemzeti Zenedében **Kladivko Vilmosnál** tanult. Tanári oklevelének elnyerése után a MagyarNői Vonósnégyestársaság tagja lett, mellyel négy éven át hangversenyzett itthon és a külföldön. Első hangversenyüket 1922-ben tartották a Zeneművészeti Főiskolán, majd Zürich, Bern, Gént, Antwerpenben arattak sikereket. Később pedagógiával kezdett foglalkozni s 1924 óta a székesfővárosi felső zeneiskola tanára. Foglalkozik zene-

irodalommal is. Jelentek meg cikkei a Gyermektanulmányi Társaság lapjában, s a Család és gyermek című lapban. Előadásokat tartott a Pedagógiai Szemináriumban s 1930-ban Rózsavölgyi kiadásában jelent meg *Hogyan tanítsunk, hegedülni kezdőket* című munkája, melyben az észszerű tanítás módszerét foglalja össze.

Rátkay Vera, született Budapesten. Iskoláit a Málnai-leányintézetben végezte. Kilencéves kora óta Kéry Szánthó növendéke a Zeneakadémián. Első fellépése tízéves korában volt a Zeneakadémián, mely után *Hubay Jenő* nyilvánosan megdicsérte. Azóta *Unger* kar nagy vezetésével zenekari hangverseny keretében is szerepelt a Zeneakadémián, s a Székesfővárosi Népművelési Bizottság által rendezett tehetségvédelmi hangversenyen a Vigadóban. A Rádióban három alkalommal játszott, kétszer önálló est keretében. Prágában koncertezett a filharmóniai társasággal s több jótékony célú hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1930-ban az országos strandszépességverseny győztese lett.

dr. Reichenhaller Kálmánné, leánynéven *gersei és petheőfalvi Petheő Irén* író, született Veszprém megyében. A soproni felső leányiskolában tanult. 17 éves korában férjhezment *dr. Reichenhaller Kálmán* vegyészprofesszorhoz. Irodalmi munkásságát 26 < korában kezdte, de tíz évig nem vitte nyilvánosság elé. 1909-től kezdve kilenc éven át tárcákat, cikkeket, verseket írt és fordított a Budapesti Hírlapnak. 1909-ben *Egy asszony versei*, 1911-ben *Aki nem tud látni* című verses kötete jelent meg a Budapesti Hírlap kiadásában. Több versét francia és német

nyelvre fordította s azok francia, illetve német lapokban meg is jelentek. A háború utolsó éveiben irodalmi munkássága megszakadt. Két fia volt, *dr. Petheő Kálmán* és vitéz *dr. Petheő Jenő*, kik nagykorúságuktól anyjuk nevét viselték, s akik közül az ifjabbik. hősi halált halt. 1923-tól 1926-ig a Ncegyletek Országos Szövetsége békeszakosztályának elnöke volt. Hat világkongresszuson vett részt mint delegált. 1925-ben Párisban a Spiritiszták világkongresszusán is megjelent. Még a háború kitörése előtt kezdett tudományos alapon foglalkozni az okkultizmussal. Ezzel kapcsolatban több tanulmányt írt a budapesti Német Okkultista Társaság számára, hol több előadást is tartott. Egy másik összefoglaló munkájában személyes élményeit, okkult tapasztalatait tárgyalja. Csak 1927-ben kezdett újra szépirodalommal foglalkozni. Sajtó alatt van egy verskötete, egy novellás kötete. Írt három egyfelvonásos és két egész estét betöltő színművet is. A Pester Lloydnak dolgozik. Olaszországban, Németországban, Svájcban, Ausztriában, Franciaországban járt. Tagja: a Pro Hungáriának, a Gyermekvédő Ligának, a Budapesti Német Okkultisták Társaságának, s a Magyar író-nők Klubjának.

dr. Reichard Piroska író, született Beregszászon. A gimnáziumot magánúton végezte Miskolcon. Ezután a budapesti egyetemen filozófiai doktorátust szerzett s 1924-ig egy székesfővárosi gimnáziumban tanított. Irodalommal egyetemi hallgató korában kezdett foglalkozni s munkatársa lett az akkor meginduló Nyugatnak. ír az Újságba és az Est-lapokba is. Két verskötete jelent meg: *Az életen kívül* (1912), *Őszi*

üdvözlét (1922). Ezenkívül **Browning**, **Nietzsche**, **Kipling** stb. műveiből fordított magyarra és a Tudományos Akadémia két ízben bízta meg angol fordítások revíziójával. Munkatársa több ifjúsági lapnak, tagja a Magyar írók Köreinek és a Magyar írók Egyesületének.

R. Reissman Gizella festőművész, született Budapesten. A tanítóképző elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolára ment. Tanárai: **Aggházi**, **Neográdi**, **Nádler**, **Raksányi**, **Glatz** és Münchenben **Valther Thor** voltak. Az érsekújvári templom 12 apostol című freskója az ő művészi munkája. Első kiállítása 1917-ben volt a Múcsarnokban. Tanulmányúton volt Párisban négy, Rómában három hónapig és Hollandiában két esztendeig. Alapító tagja a Nemzeti Szalonnak, és a Képzőművészek Egyesületének.

Rejtő Mária, díszlet és bútortervező, született Trencsénben. Iskoláit részben ott, részben Budapesten a Sacré Coeurben végezte, mely után Brüsszelben, majd Párisban folytatott tanulmányokat a ruha, bútór, lakásberendezés és díszlettervezés terén. Két esztendőt töltött odakint. 1928-ban haza jött és a Vígszínházhoz szerződött díszlettervezőnek, ahol szintén 2 évet töltött. 1930-ban a Magyar Színházhoz szerződött. Első önálló díszlettervezése a **Kis Katalin** című darab díszlete volt, mely után az **Ajtó** című darab díszleteit készítette. Közben több művészi lakásberendezést is készített. Külföldön több kiállításon vett részt ruha és bútorterveivel. Nagyobb utazásokat tett Ausztriában, Németországban, Hollandiában, Angliában, Svájcban, Olaszországban és Franciaországban. Beszél magyarul, néme-

tül, franciául, angolul és spanyolul. Az első magyar díszlettervező. Édesapja **Rejtő Gyula** gépészmérnök.

Relle Gabriella, a Magyar királyi Operaház tagja, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanára volt **Anthes György**, később **Szabados Béla**. 1924-ben mint utolsóéves akadémistát a Magyar kir. Operaház rendes tagjai sorába szerződtette. Bemutatkozó fellépése **Lohengrin-Elza** szerepében volt. Főbb szerepei **Zsidónő**, **Walkür-Siglinde**, **Parasztbecsület-Santuzza**, **Bajazzók-Nedda**, **Bohémélet-Mimi**, **Pillangó kisasszony címszerep**, **Tosca címszerep**, **Faust-Margaréta**, **Hegyek alján-Mártha**, **Turandot-Liu** stb. Közben Bécsben volt tanulmányúton. A Berlieni Staatsoperben a **Toscá-han** és a **Parasztbecsületben** mint vendég lépett fel. Több önálló hangversenye volt Budapesten és vidéki városokban, Csehszlovákiában és Romániában is. Műsora: magas drámai mezzoszoprán szerepek és dalok.

dr. Renkeyné Hiermayer Sarolta, zenetanár, született Budapesten. A felső leányiskolával párhuzamosan végezte a Zeneművészeti Főiskolát, ahol kezdetől fogva **Szendy Árpád** növendéke volt. Oklevelének elnyerése után férjhez ment **dr. Renkey Gyula** orsz. bírósági vegyészhez. Ettől fogva csak pedagógiával foglalkozik. 1904-ben került a **Fodor**-zeneiskolához, ahol azóta is tanít. Negyedszázados munkássága alatt egész sor igen kiváló pedagógus került ki keze alól. Így többek közt: **Deutsch Antal**, jelenleg a münsteri Operaház karmestere, **Klein Pál**, **Kiss Pál**, **Bálint Lilly**, **Bonyhart Ilonka**, **Fröhlich Lenke** stb.

dr. Resch Aurélné, leányneven **Szilberleitner Melanie**, született Szabadkán 1895-ben. A gimnázium elvégzése után a dijoni egyetemre iratkozott, de tanulmányai befejezésében a háború megakadályozta. A háború alatt 3 esztendeig a szabadkai Vöröskereszt kórházban mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot.

1918-ban Erzsébetvároson egy egész iskolát mentett és telepített át a határon. 1926-ban 500 városi szegény részére rendezett gyűjtést. Alelnöknője a Művelt Nők Otthonának, vezetője a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége szegényügyeinek, tagja a Szociális Misszióknak, az Oltár Egyletnek és az Egyesült Szekszárdi és Tolnamegyei Nőegyletnek. Férje gimnáziumi igazgató.

rettegi és kisbedeki özv. Rettegny Kálmánné, leányneven **tor dák falvi Hal mágyi Krisztina**, született Erdélyben, a krassószőrény vármegyei Lúgoston. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte 1877-ben. Úgy ő, mint néhai férje, régi erdélyi nagybirtokos családból származnak. Apja néhai **tordákfalvi Hal mágyi Sándor**, a Ferenc József-rend tiszti kereszt lovagja, táblabíró és íróember volt, aki több jogi és politikai cikken kívül **Parlagi rózsák** címen regényt, és **Postmortem** címmel egy kötet költeményt írt, melyből **Szász Károly** író, a Tudományos Akadémián is felolvasott. A család az erdélyi társadalmi életben vezető szerepet játszott s úgy kolozsvári, mint nagyváradai családi házuk az erdélyi társasági élet egyik központja volt. 1900-ban ment férjhez **Rettegny Kálmánhoz**, az állami statisztikai hivatal felügyelőjéhez. Az oláh megszállás elszakította szülőföldjétől és birtokától s a fővárosba költözött.

Rédey Klára operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit az Andrásy-úti Mária Terézia gimnáziumban végezte. Előbb **Anthes Györgynél**, majd később **Vasques Itália** grófnőnél énekelni tanult s 1925-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola ének tanszakára, ahol **Sik József** és **Unger Ernő** voltak tanárai. 1928-ban vizsgázott a **Tannhauserben**. 1929-ben szerződött a Városi Színházhoz, melynek azóta is tagja. Jelentősebb szerepei Paraszttbecsület-**Santuzza** és Faust-Mar^areta voltak. Többször fellépett a fővárosi zenekarral a Vigadóban, a Margitszigeten, az Angol Parkban és az Állatkertben tartott hangversenyeken. Vendégszerepeit Kaposváron, Gyöngyösön, Egerben stb. A terézvárosi plébánia-templomban állandóan énekel. Több jótékony célú hangversenyen vett részt. Beszél és énekel franciául, olaszul és németül.

dr. Réthey Ferencné, leányneven **vajnági Demkó Ilona**, született Lőcsén. Édesapja néhai **Demkó Kálmán** országgyűlési képviselő és neves történíró volt. Iskoláit Lőcsén kezdte és Budapesten folytatta az Erzsébet Nőiskolában s a Veres Pálné tanítónőképző intézetben nyert tanítónői oklevelet. Első férje pécsújfalusi Péchy Gyula cs. és kir. kamarás volt, kitől két fia van. Másodszor 1922-ben ment férjhez **dr. Réthey Ferenc** mosonvármegyei főispán, egyetemi magántanárhoz. Társadalmi működése a MANSz sashalmi elnökségével kezdődik, mely tisztséget 1928 februárjáig tartotta meg. 1927-ben **lord Rothermere** cikkének hatása alatt írta meg első cikkét **Magyarország helye a nap alatt** címmel. A cikk a Budapesti Hírlapban jelent meg s felszólítást tartalmazott a

magyar nőkhöz, a női revíziós tábor megalakítására. Felhívására 46 nő egyesület csatlakozott hozzá, társadalmi és felekezeti különbség nélkül. Mint e női bizottság elnöke, megszerkesztette a magyar nők **Rothermere lord emlékalbumát**, melyet 1928-ban egy 400 tagú küldöttség élén adott át **Mr. Harmsworthnak**. A Magyar Nemzeti Szövetség női osztályának 1918-tól való megalakulása óta elnöke. 1928 augusztusától központi alapító elnöke a **lord Rothermere** és **bárá Perényi Zsigmond** fővédnöksége alatt alakult **Pro Hungária Nők Világszövetségének**. Mint a világszövetség elnöke, nemcsak Magyarországon, hanem Amerikában is rengeteg izzó magyar beszédet tart és tartott angol és magyar nyelven s beszédeinek hatása alatt Amerikában 17 új amerikai Pro Hungária szervezet alakult. Amerikai útjával kapcsolatban alapította meg Párisban a Pro Hungária szervezetét s Londonban Angol-Magyar Barátnők néven a Pro Hungária londoni csoportját. Amerikai és több európai államban való útjával nagy szolgálatokat tett a magyar irredentizmusnak. A több millió példányszámban megjelenő amerikai és angol lapok életrajzán kívül, külföldi útjának célját is közölték s ezzel kapcsolatban a Pro Hungária programját, melynek ismertetésével az egész világ tudomást szerzett a megcsonkított magyar nemzet igazságáról. Amerikai útja közepette kapta meg Csikágóban **lord Rothermere** sajátkezű dedikálásával ellátott fényképét, külföldi útjain elért nagy sikereinek elismeréséül. A szövetségbe sikerült tömöríteni a munkásosztály asszonyainak jelentékeny részét is, amelynek különösen Pestkörnyékén nagy

a jelentősége, mert az asszonyokat s így velük együtt az egész családot, a nemzetköziség gondolatából kiemelve, újra a nemzeti eszme mellé állította. A Pro Hungária intencióit külsőleg olyképen juttatja kifejezésre, hogy az egyesület tagjaival, nyilvános szereplések alkalmával, elfogadtatta a magyar ruhát, melynek sötét árnyalatai a magyar gyászt képviselik. Szövetségének egyik igen kiemelkedő ténye, hogy a Nemzetek Szövetségéhez Genfben, a világon élő magyar asszonyok és velük rokonszenvező, világbékét kereső asszonyok nevében beadványt nyújt be. Megemlékezésre méltó tevékenysége még a Pro Hungáriának, hogy a világ bármely tájáról érkező nőket magyar délután keretében vendégül látja, mely alkalommal megismerteti velük a magyar táncot és zenét, felvilágosítja őket a trianoni béke igazságtalanságairól s propaganda jellegű füzeteket oszt szét közöttük. A propaganda füzetek közül egyik legkiemelkedőbb **Réthey Ferencné: Lecture on Hungary** című angol propaganda röpirata, melyből több ezer forog közkezen a világon. Revíziós irányú cikkei jelentek meg a Budapesti Hírlap, Magyarság, az amerikai Szabadság, az amerikai Magyar Népszava, a Kanadai Magyar Újságban s a Nagymagyarország című havi folyóiratban. Fordításai közül megemlékezésre méltó **Pierre Delattre: a Katholicizmus jelen küzdelmei Közép-Európában** című könyve Magyarországról szóló érdekes fejezetének franciából magyarra való fordítása. A magyar nyelven kívül beszéli az angol, német, francia, eszperantó és tót nyelveket s ugyanezen nyelveken szónoklatokat is tart. 1931 őszén újabb külföldi útra

indul a magyar érdekekért és több francia nyelvű előadást tart Franciaország, Belgium, Hollandia és Svájc nagyobb városaiban.

Réthy Tusi, zongoraművész, született Budapesten. Azon kevesek közé tartozik, akik a csodagyermekkorból kinöve is megtartották, sőt tovább fejlesztik tehetségüket. Hatéves korában **Szendy Árpád** fedezte fel s ugyanabban az évben már a Zeneakadémián hangversenyezett. Nyolcéves korában a Fészekben, a csodagyerekek számára rendezett hangversenyen játszott s nagy sikert ért el. Tizenkétéves korában Fischer vezetésével Kölnben hangversenyezett. Tizennégyéves korában tartotta itthon első önálló hangversenyét. Azóta a Szent Imre Kollégium hangversenyein s jótékony célú hangversenyeken a Zeneakadémián évenként s külföldön hangversenyez. **Szendy Árpád** halálával **Braun Paulához** került, kivel ma is korrepetál.

Réty Zsuszka festőművész, született Varasdon, Horvátországban. Iskoláit részben Székesfehérváron, részben Szegeden végezte, majd Budapesten a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. 1925-ben szerzett oklevelet. Mint másodéves növendék, az Ernst-múzeumban 1923-ban, állított ki először. Ezután a Szinyei Társaság ifjúsági kiállításán vett részt 1927-ben, ahol elismerésben részesült. 1928 őszén volt első kollektív kiállítása a Nemzeti Szalonban, kiváltképpen figurális dolgokból. 1928 őszén Stockholmban tartott reprezentációs kiállításon vett részt, majd Szegeden a Munkácsi-cég kiállításán. Állandó kiállítója a Műcsarnok és Nemzeti Szalonnak. Egy festménye

a Pátialai Maharadzsa birtokában van. Nagyobb tanulmányutat tett Olaszországban. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Sportok közül az úszást kultiválja. Édesapja **néhai dr. Réty József** nyug. tábornok, orvos.

Révay Mór Jánosné, leánynéven **Györgyey Irén**, született Budapesten 1876 március 18-án. Iskolái elvégzése után írni kezdett s különféle napilapokban több cikke jelent meg **Andor Mária** álnév alatt. Ugyancsak ezalatt a név alatt jelent meg **Bébike memoárjai** című regénye és **Egy kiskutya önéletrajza** című munkája is, mely érdekes társadalmi és politikai vonatkozású fejtegetéseket tartalmaz. Férje a Révay Nagy Lexikon univerzális tudással bíró szerkesztője és kiadója. Alelnöke a Liszt Ferenc Egyesületnek.

dr. Révész Margit, férjezett **Hrabovszky Józsefné**. Békéscsabai orvosi családból származik s a békéscsabai gimnáziumban tett érettségit 1903-ban. Ezután a budapesti Tudományegyetem kötelékébe lépett és 1908-ban nyert orvosi diplomát. Már egyetemi hallgató korában **Ranschburg Pál** professzor gyógypedagógiai és lélektani laboratóriumában dolgozott s jelentek meg német nyelvű szakcikkei. 1909-ben állami ösztöndíjjal Münchenben, Zürichben és Párisban folytatott tanulmányokat. 1911-ben a Zugligetben megalapította a gyógypedagógiai gyermekszanatóriumot s 1915-től 18-ig gyermekbíró-sági szakértő volt és ugyanez időben élénk szakirodalmi tevékenységet fejtett ki gyermekbűnözési kérdésekben. Szerkesztője a Magyar Gyógypedagógia című orvosi szaklapnak, ügyvezetője a Magyar Gyermektanulmányi Társaság lélektani

szakosztályának s mint ilyen, szervezője és előadója az egyesület kebelében lezajló tehetség-problémák ankétjének.

Révész Vilma, színművésznő, született Budapesten. Iskoláit szintén itt, a színiiskolát pedig magánúton végezte. Műkedvelő előadáson tűnt fel először, mely után a Royal Orfeum szerződtette.

1925-től 1928-ig volt itt mint szubrett. Később a Fővárosi Operettszínház tagja lett. Sokat vendégszerepei.

Riedl Klára, született Albertirsán. Iskoláit Budapesten végezte, s a Szentkirályi-utcai tanítónőképzőben kézimunkatanárnői okleveleit nyert. A székesfővárosnál másfélévig volt tanítónői minőségben. Háború alatt több előadást rendezett a sebesülteknek s mmt chanson-énekesnő a hadiárvak és sebesültek javára fel is lépett. 1915 májusában és novemberében mutatkozott be a Budai Vigadóban mint rendező s azóta minden tavasszal és ősszel rendez hangversenyt. 1920 november 10-én, az akkor még fővezér **Horthy Miklós** tiszteletére, majd 1921-ben a Várszínházban is tartott előadást. Ez utóbbin **Magyarország Történelmi Képei** gyűjtő cím alatt 10 jelenetben mozgó élőképeket vonultatott fel s az előadás scénáriumát és szövegét is maga írta.

1926-ban magas támogatással a Magyar királyi Operaházban rendezett egy szintén saját scénáriumára nyomán játszott pantomimból díszelőadást. 1926-ban ugyanezt filmesítette is s a vezető szerepeket a Magyar királyi Operaház tagjai játszották. **Gábor József** Magyar királyi Operaházi rendező vezetése alatt operai rendezésben is kiképezte magát. Elsősorban **Wagner** és **Mozart** műveivel foglalkozott. A nagy Wagner énekesnő,

Nani Larsen Totsen segítségével a teljes Wagner irodalmat feldolgozta. Legutóbb két alkalmi pantomimét szerzett.

Riedl Margit, mozdulatművészeti tanár, született Albertirsán. A tanítóképzőt Budapesten végezte. Oklevele elnyerése után **Mirkovszky Mária**, majd **dr. Dienes Valéria** orchestikái iskolájának növendéke lett. A kurzus elvégzése után itt tanított két esztendőig, majd 1927-ben megnyitotta magániskoláját, amely pedagógusokat is képez és szalontáncokat is tanít. Szerepelt a Renaissance Színházban, a Zeneművészeti Főiskolán, Győrött és Marosvásárhelyen. Első önálló estjét 1925-ben tartotta a Vigadóban, melyen **Brahms**, **Chopin** és **Reger** opusaira komponált táncait adta elő, a közönség és a sajtó legnagyobb elismerése mellett. Ezután többször szerepelt növendékeivel is különféle jótékony célok érdekében. 1929-ben a Musica nagytermében, 1930-ban és 31-ben a Belvárosi Színházban tartott növendékeivel mozdulat művészeti matinékat. Mint pedagógus a **Haláltánc** és **Beethoven** quartettjének feldolgozásával aratott komoly művészi és pedagógiai sikert. Iránya a drámai pantomim, melyek közül legkiemelkedőbb számai : **Edvárd**, **Örült** és **Agane**. Pedagógiája a lélek és test művészi nevelésén alapszik. Tagja a Mozdulatkultúra Egyesület választmányának és pénztárosa a Magyar írók és Művészek Országos Egyesülete mozdulatművészeti szakosztályának.

Riha Mária drámai szopránénekesnő, született Budapesten. Kézimunka tanítónői oklevele megszerzése után **Béres Miminél** tanult énekelni. Később több hangversenyen szerepelt kiváló

siker mellett. Jelenleg a Terézvárosi plébánia templom énekes nője.

gálszécsi dr. Ritoók Emma író, született 1868 július 15-én Nagyváradon. Középiskolai tanulmányait a nagyváradi premontrai gimnáziumban végezte. Ezután egyetemi tanulmányokat végzett részben Budapesten, Lipcsében és Párisban, s bölcsészet doktori oklevelet szerzett. 1897-ben megnyerte a nagyváradi Szigligeti Társaság tudományos pályadíját *A természettudományi irány a szépirodalomban* című értekezésével. Ezután állandóan írt elbeszéléseket, cikkeket, tanulmányokat, fejtegetéseket a fővárosi és vidéki napi- és hetilapokba, fordított franciából és norvégből, elbeszéléseket és regényeket s megkezdte munkálkodását a székesfővárosi könyvtárban, ahol ma már előkelő vezető pozíciót tölt be. 1906-ban kiadta *Arany János elmélete az eposzról* című tanulmányát. Ezekon kívül önállóan megjelent szépirodalmi munkái: *Mai idegek* • Elbeszélések, 1896. *Egyenes úton — egyedül*. Regény, 1905. E regényével megnyerte az Új Idők regénypályázatát. *A nagy véletlen*. Regény, 1909. *Négyen a tűz körül*. Elbeszélések, 1911. *Ellenséges világ*. Elbeszélések, 1913. *Sötét hónapok* versek, 1920. *A szellem vándorai*. Regény két kötetben, 1921. Tanulmányai: *Zur Analyse der ästhetischen Wirkung*. Stuttgart, 1909. *Das Hässliche in der Kunst*. Stuttgart, 1916. *Le Probleme de la Hongrie* (Geőcze Saroltával), 1920. Több fordítása jelent meg *Kielland*, *Jakobsen*, *Björnson*, *Lie* és *Hamsun* műveiből.

Robitsekné Chitz Klára, zongoraművésznő, született Budapesten. Középiskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban végezte, ezután a Nem-

zeti Zenedében mint *Aggházy* növendéke szerzett zongora tanári oklevelet. Később a Bécsben *Gadovszky* mesteriskolájába iratkozott s itt kapta művészi oklevelét is. Első önálló hangversenyét 1915-ben tartotta Bécsben. 1916-ban Linz, Grác és Klagenfurtban hangversenyzett s még ez évben mestere, *Godovszky* vette maga mellé asszistensnek. 1918-ban kinevezték a Nemzeti Zenede tanárává, ahol 1928-ig maradt. Több pedagógiai cikket írt az *Österreichische Musikpädagogische Zeitschrift-be* és az *Allgemeine Deutsche Musikzeitungba*. Magán növendékeivel minden évben szép sikerű hangversenyeket tart a Zene-művészeti Főiskolán.

özv. dr. Rodé Jánosné, leánynéven *Wondra Ilona*, született Temesvárott. Tanítónői oklevele van. A kommün bukása után kapcsolódott be a társadalmi és politikai életbe, melyekben most is nagy szerepet játszik. Nagy tevékenységet fejtett ki a Huszár-féle jótékonsági akcióban. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének, a József főherceg Szanatórium Egyesületnek stb. Három gyermeke van. Néhai férje az Országos Társadalombiztosító Intézet vezérigazgatója volt, aki a világháború alatt mint az 1. honvédgyalozred hadnagya orosz hadifogságban töltött hat esztendőt.

Rolla Margit, költő, született Nagyváradon. Iskoláit Kolozsváron és Budapesten végezte. Édesapja néhai *Rolla János* műszaki főtanácsos, az Országos Földmérési Térképtár vezetője, törvényhatósági bizottsági tag. Első verse 1922-ben jelent meg az *Est*-ben, *Szeretnék már megállni* címmel. Dolgo-

zott továbbá a Napkelet, Magyar Úriasszonyok Lapja, Új Nemzedék, Nemzeti Újság, Magyarság, Új Idők, Széphalom, Magyarvilág stb. lapokban. 1928-ban felolvasták a Petőfi Társaságban Fdgyam az esti szélben, Sugaras szemmel, SeVa, Készülőben című verseit. 1929-ben ugyanott felolvasták /I bölcsesség keserűnyés kenyere, Félek, Este ŰZ erdőn, majd 1930-ban Testámentum, Tavasz könyörgés, és En Istenem című verseit.

1929-ben francia fordításban a *Poetesses Hongroises* című kötetben megjelent *Aldott az élet* című verse. 1930-ban az Athenaeum kiadásában megjelent első verskötetete, *Szép mindenkettől messze lenni* címmel. 1930-ban az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság, tagjává választotta. Külföldön : Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Hollandiában és Belgiumban járt. Több felolvasást tartott Budapesten és vidéki városokban, számos megzenésített versét adták elő a Zeneakadémián és a Rádióban.

Román Aurélné, leányneven **Goldzieher Klára**, született Budapesten. A felső leányiskolát és a gimnáziumot Budapesten végezte. Tizennyolcéves korában férjhez ment. Leánykorában festőnőnek készült, s *Bihari és Fényes* növendéke volt. 1911-ben megalapította a Budapesti Textilművészeti műhelyt, melynek célja volt, hogy itthon készült egyházi dekoratív- és bútorszövetekkel lássa el az országot. A műhely tagjai voltak: *Lakatos Arthur* festő, *Kozma Lajos* és *Menyhért Miklós* műépítésszek. Minden évben kiállítás rendeztek az Ernst-múzeumban, szőtt- és batikolt szövetekből. A műhelyt az állam is támogatta megrendeléseivel, amely

külföldre is sokat szállított. A világháború azonban megbénította a munkát, mely 1919-ben megszűnt. Ekkor kezdett foglalkozni grafológiával, melynek alapfeltételeit, a pszichológiai és a filozófiai, sőt kis mértékben természettudományi ismereteket kora fiatalságától kezdve szerezte meg. 1926-ban jelent meg az *írás és egyéniség* című műve, amely az első és egyetlen magyar grafológiai munka. Ismerete fejlesztése céljából *Sarbo* és *Ranschburg* professzoroknál dolgozott. Számos értekezése jelent meg a bel- és külföldi orvosi lapokban. A berlini egyetem fonetikai osztályán és a pszichológiai intézetben is dolgozott 1929-ben. Működő tagja a Magyar Pszichológiai és a Magyar Gyógypedagógiai Társaságnak.

1929-ben megalapította a Magyar írástanulmány Társaságot, amelynek azóta is társelnöke.

Romét Jánosné, leányneven **Villányi Irén**, született Budapesten, 1885-ben. Gimnáziumot és tanítónőképzést végzett. 1913-ban mérnök férjével Oroszországba ment, ahonnan az orosz kommun kitörésekor, három kis gyermekével és beteg anyjával, a legsúlyosabb körülmények között menekült. Férjét a háború alatt internálták. Internálása alatt, mint a svéd vöröskereszt tisztviselője, mindenben támassa volt a fogoly magyaroknak s többnek a szökését is elősegítette.

D. Róna Emmi festőművésznő, született Budapesten. Az Iparművészeti Főiskolát 1925-ben végezte, majd a párisi Julianne Akadémiát hallgatta egy évig. Párisban a Sans-Genes című lapnak volt illusztrátora s testvérével *Klie Zoltánné*, *Róna Klárával* több kö-

zös kiállításuk volt. Itthon állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak s mint az UME tagja résztvesz az UME összes külföldi kiállításain. Evékig illusztrált a Színházi Élet, az ABC szalon s a Magyar Magazintban. Jelenleg a Dante kiadóvállalat illusztrátora. Foglalkozik plakett tervezéssel is. Férje *Deckmann Gyula* gázgyári tisztviselő.

Róna Józsefné énektanárnő, leányneven *Keményffi Gizella*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána a Nemzeti Zenede énektan-szakának a növendéke lett. Később Bécsben folytatta tanulmányait. 1889-ben nyert művészi oklevelet és mint kiváló növendék, aranyérmet. Már mint növendék igen sok hangversenyen működött közre. 1890-ben *Mahler Gusztáv* meghívta a Magyar királyi Operaházhoz vendégszereplésre, hol főbb szerepei voltak: *Bűvös vadász-Agota*, *Faust-Margit*. Közben a legelőkelőbb művészekkel hangversenyezett együtt. 1892-ben férjhez ment *Róna József* szobrászművészhez. Há-zassága egy időre elvonta a művésztől, de később ismét visszatért hozzá. Több önálló ária- és dalestélyt adott a Zene-akadémián és több vidéki városban. Mint vendég fellépett Kolozsvár, Arad, Nagyvárad, Temesvár, Szeged színházaiban. Vendégszerepelt Bécsben és Berlinben is. Műsora: lírai szoprán szerepek. Tanítással 1900 óta foglalkozik. Több kiváló énekest nevelt.

Rónaszékly Irén, író, született Debrecenben. Iskoláit Budapesten végezte. Ezután elvégezte az Országos Színész Egyesület színiiskoláját és Kecskemétre szerződött, ahol két esztendő alatt több vezetőszerpet játszott. Kétévi működés után megúnván a színpályát,

a Magyar Államvasutak szolgálatába lépett, hol azóta segédtszti állást tölt be. írással 15 éves korában kezdett foglalkozni. Első verse a Pesti Hírlapban jelent meg 1911-ben, *Esik eső* címmel. 1928-ban bemutatta írásait *Bozsay Margitnak*, a Pesti Napló *Asszony* rovat vezetőjének, kinek ajánlására a Magyar Otthon, cikkeit elfogadta. Azóta a Magyar Otthon belső munkatársa. 1929-ben az Újságban jelent meg *Miért* című verse, majd ugyanitt a *Gyermekkorom* című. 1930-ban az Új Időkben jelent meg a *Nap sápadtan andalog* című verse, majd ugyanez évben a Pesti Naplóban az *Álmok hajója* című. Több cikket, novellát is írt. Beszél magyarul, németül.

D. Rónay Irén, *Darvas Dezső* kor-mányfőtanácsos, az ismert vasúthídépítő mérnök neje. Közismert jótékonyágáról, kerüli a nyilvános szerepléseket, élete a családjáé.

özv. **zombori Rónay Jenőné**, leányneven *viszaghi Patyánszky Olga*, született Szatumikon, Krassó-Szörény megyében. Atyja a 91 éves korában elhunyt *viszaghi Patyánszky István*, *Klapka György* segédtszjtje, a legutolsó 48-as honvédtiszt. Iskoláit részben a szülői házban, részben az akkor még Bécsben székelő *Sacré Coeur*ben végezte. Apja emigrálni kényszerült Romániába, hol báró *Baich Milos* romániai latifundiumait kezelte jó barátként. 1887 május 24-én Temesvárott házasságra lépett zombori Rónay Jenővel, Torontál megye alispánjával. Részben mint alispánná, majd részben 11 éven át, mint főispánná az ottani Vöröskereszt Egylet elnöknője volt. Nagy társadalmi tevékenységet fejtett ki olyannyira, hogy

az akkor még nem épen luxuriosus közlekedési eszközök dacára is, majdnem az egész délvidéki társaságot Nagybecserekre koncentrált. 1907-ben boldogult *Erzsébet királyné* emlékére építendő szobor és örökimádási templom felállítási akciójára egymaga többet gyűjtött mint az egész ország. Ezután a gyűjtés után felajánlották neki az Erzsébetrend másodosztályú keresztjét, melyet azzal a megokolással nem fogadott el, hogy az első osztályút kellett volna megkapnia. Ezután felajánlották az elsőosztályút, melyet most már sehogysem fogadott el. 1907-től, férje főispánságról való lemondásától kezdve, a kiszombori birtokra vonultak s ott folytatta társadalmi tevékenységét mindaddig, míg 1914 őszén, a galíciai harcokban *Dénes* fia el nem tűnt. E pillanattól kezdve fia keresésének szentelte életét, akiről 1915 februárjában orosz fogságból érkezett az első, majd 1916 nyarán az az értesítés, hogy a fogságból elszökött. 1921 áprilisában férje meghalt. Három gyermeke van: Gyula, Imre és Mária Magdolna, aki 1919-ben *báró Urbán Ivánnal* kötött házasságot, mely házasságból két gyermek született. Majd 1928 február 1-én, öt évi özvegység után ebeczki *Blaschkovich Péter* felesége lett.

Rónay Mária, író, született Budapesten. A felső leányiskolát és a továbbképzőt szintén itt végezte. Első gyermekmeséi «Pillangók» címen a Litterarie kiadásában 1924-ben, majd «Drága iskola» című ifjúsági regénye 1926-ban, Franklin kiadásában jelent meg. Belső munkatársa a Fővárosi Tudósító kiadványnak. Cikkei jelennek meg a Magyarországon, a Magyar Hírlapban

és egyéb lapokban. Több könyvet fordított és munkatársa volt két enciklopédiának. «Éva két éjszakája» című regénye 1930-ban jelent meg a Genius kiadásában.

aranyosmaróthi Rónay Márta festőművésznő, született Léván, Bars megyében. Középiskoláit magánúton, festőtanulmányait *Klammer Mariskánál*, *Boem Rittánál*, *Komáromy-Katznénál*, majd az Akadémián *Nadler Róbertnél* végezte. 1912-ig állandó kiállítója volt a Nemzeti Szalonnak, a Művészháznak s az Iparcsarnoknak. A Nemzeti Szalonnak s a Művészháznak alapító tagja. Tájképeket, figurális dolgokat s főleg csendéletet fest. Képe van a Nemzeti Szalon s a Sümegi-múzeum birtokában. Foglalkozott szépirodalommal is. Több írása jelent meg napilapokban. Intenzíven zenél. Beszéli a német, angol nyelveket. Édesatyja néhai *Aranyos-Maróthi Rónay Gusztáv* honvédeztudós, ki első volt azok között, akik az újonnan felállított magyar királyi honvédségbe átléptek.

dr. Rosconi Tituszné, leánynéven *Karvázi Mária*, született Szabadkán. Iskoláit a Notre Dame de Sion-ban végezte. 1928-ban ment férjhez *dr. Rosconi Titusz* törvényszéki bíróhoz. Egy kis fia van. Sportok közül az úszást, teniszt, korcsolyázást kultiválja. Több jótékony egyesület tagja.

Rosenfeld Magda, hegedűművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolával párhuzamosan kezdte meg művészi tanulmányait, *Náday István* vezetésével, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Bloch, Mambrini* és *Zsolt* növendéke volt. Később *Hubay* mesteriskolájában szerzett művészi oklevelet. Már

másodéves korában közreműködött a Berlinben. Utána több koncerten működött közre. 1914-ben *Kern Aurél* igazgató meghívta a Nemzeti Zenedéhez tanárnak. A tanítás mellett adott hangversenyeket Bécsben, Münchenben, Drezdában, Hamburgban és Budapesten. Műsora: szopránszerepek és dalok. Beszél magyarul, németül, franciául és olaszul.

Cs. Rosos Giza, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Tizenhétéves korában az Országos Színművészeti Akadémia növendéke lett s tanárai *Csillag Teréz*, *Ujházy Ede* és *Gál Gyula* voltak. 1906-ban nyert oklevelet. Még ugyanaz évben *Krecsányi Ignác* társulatához szerződött kizárólag vezető szerepekre. Közben férjhez is ment, de házassága, melyből egy fia született, hamarosan felbomlott. 1908-ban *Komjáthy* társulatához szerződött, ahol legnagyobb sikereit *Tryllbi*, *Bob herceg*, *János vitéz* s az akkori operettek főszerepeiben aratta. Ezzel a társulattal megfordult Kassán és Brassóban. 1910-ben *Polgár Károly* délvidéken működő társulatához szerződött, ahol legkedvesebb szerepe *Karenina Anna* és *Bizánc-Császárné*-ja címszerepei voltak. 1913-ban *Tóth Imre* igazgató a Nemzeti Színházhoz szerződtette. Bemutatkozó fellépése *Ruttkay*, *Második* című darabjában volt. Itteni legkedvesebb szerepei: a *Kaméliás hölgy* és az *Elga-Dortkája*. 1919 áprilisban férjhez ment *Csapó Béla* rendőrfőfelügyelőhöz.

Rosthy R. Anna, a Nemzeti Zenede énektanára, született Oravicabányán, Krassószőrény megyében. Iskoláit ugyanott zárdában végezte. Utána Budapesten megkezdte énektanulmányait, majd Németországba ment, hol 1911-től 1913-ig Drezdában, majd Münchenben folytatott tanulmányokat. 1911-ben Drezdában *Orgeni mester* iskolájában tanított. 1910-ben volt első fellépése

telegdy **Róth Margit** énekművésznő és énektanárnő, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Ezzel párhuzamosan a Nemzeti Zenede zongora tanszakának is növendéke volt. Tanárai *Megyery Károly* és *Bodó Alajos* voltak. Zongoratanán diplomájának elnyerése után magánúton *Jonesku Gabriellánál* folytatott énektanulmányokat, majd *Kerner István* tanácsára Bécsben prof. *Johann Röss*-nél tanult három esztendeig. Első nyilvános önálló hangversenye 1914-ben volt a Zeneakadémián. 1916—18- és 20-ban Bécsben a Lloyd-palotában és a Koncerthaus termeiben adott önálló hangversenyeket. 1924 és 26-ban ismét a budapesti Zeneakadémián rendezett önálló hangversenyt. Mint közreműködő több jótékony célú hangversenyen és magánestélyen vett részt. Több ízben énekelt a rádióban is. Műsora: a mezzo-szoprán áriák és dalok a klasszikusoktól a legújabb magyar műdalokig. 1928 óta ad egyes magánórákat. A MANSz tagja.

E. Rozgonyi Ágnes hegedűművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Kilencéves korában került a Zeneművészeti Főiskolára. 1909-ben, 14 éves korában végbizonnyítványt nyert kitüntetéssel és megnyerte a Zimmer-díjat. 1910-ben a bécsi konzervatórium mesterképzőjében *Séf esik*, tanártól nyert művészi oklevelet. Tizen-

1909-ben, 14 éves korában végbizonnyítványt nyert kitüntetéssel és megnyerte a Zimmer-díjat. 1910-ben a bécsi konzervatórium mesterképzőjében *Séf esik*, tanártól nyert művészi oklevelet. Tizen-

1909-ben, 14 éves korában végbizonnyítványt nyert kitüntetéssel és megnyerte a Zimmer-díjat. 1910-ben a bécsi konzervatórium mesterképzőjében *Séf esik*, tanártól nyert művészi oklevelet. Tizen-

egyéves korában a Magyar Történelmi Társulat által rendezett magyar zenei bemutatón játszott díszhangverseny keretében s 12 éves korában *gróf Apponyi Albert* által rendezett jótékony célú hangversenyen a Poliklimka javára. Később Bécsben volt bemutatkozó koncertje, melynek eredménye folytán Berlinbe kapott meghívást, illetve szerződést, hol egyfolytában 1914-ig maradt, mely idő alatt több hangversenyt adott és többször szerepelt. 1914 tavaszán európai turnéra szerződött, melynek során játszott Skandinávia, Olaszország, Finnország, Oroszország, Ausztria, majd hazajövet Magyarország nagyobb városaiban. Ezekben a városokban önálló hangversenyeket rendezett, sok esetben a helybeli filharmonikusok zenekari kíséretével. A turnét a háború kitörése szakította meg. Hazajött, folytatta tanulmányait és újra beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára. 1915-ben itthon is megnyerte a tanári oklevelet. Ezután pedagógiával kezdett foglalkozni. 1920-ban férjhez ment *Erős Egon* építésmérnökhöz és újra megkezdte hazai és külföldi önálló hangverseny körútját. Azóta Budapesten is minden évben megtartja önálló hangversenyét a Zeneakadémián. Nagyobb hangversenyei voltak a Magyar Ének és Zenekari Egyesületben, *Lichtenberg Emil* karnagy által rendezett Brahms ünnepélyen, ahol Brahms hegedűversenyét játszotta. 1928-ban belépett a magyar női vonósnégyes társaságba, melynek tagjai: *Rozgonyi Agnes* első hegedű, *Szerémy Magda* második hegedű, *Bartók Klári* brácsa, *Ulbrich Hermin* gordonka. Első bemutatkozásuk Debrecenben a *Schubert* centenáriumi

estén volt, melyen *Schubert* a *Halál és a leány* című vonósnégyesét játszották. Ezt követte budapesti bemutatkozásuk nagyon szép siker mellett, majd külföld: Németország, Ausztria, Svájc, Hollandia stb. 1929 november 15-én nagy sikerrel mutatkoztak be Milanóban is. Mint szólista többször játszott a Rádióban. Egy kis leánya van. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

dr. Rozgonyi Györgyné, leánynéven *Rózsa Vera*. Iskoláit Budapesten és Lausanneban végezte. Férje *dr. Rozgonyi György* Magyarország törvívó bajnoka. Férjétől tanult vívni, majd *Falsetto* olasz törvívómestertől. Három éve versenyez. 1928-ban az országos juniorversenyen ezüst serleget nyert. A Tát-rában lezajlott nemzetközi versenyeken három díjat nyert. Jelenleg olaszországi női törversenyekre készül.

dr. Rózsavölgyi Mórné, leánynéven *Fried Margit*, írónéve *Ego*, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. 1904-ben Légrády kiadásában jelent meg első könyve *Médi szenvedései*. Azóta 20 kötet regényt, illetve verset és mesét írt, köztük több elterjedt ifjúsági és gyerek regényt. Kedvelt tárcaírója a napilapoknak. Finom megfigyelés, ötletesség, választékos előkelő stílus jellemzik. Legújabb regénye *dr. Barkó Miklósné*, mely a Magyar Hírlapban jelent meg folytatásban majd könyvalakban.

özv. Rössel Ödönné, leánynéven *Szombathy Jolán*, született Szolnokon. Iskoláit Budapesten végezte. Húsz évig lakott Vácon, hol választmányi tagja volt az összes szociális egyesületeknek. Háború alatt végig mint önkéntes ápolónő működött. Budapestre jövet itt

folytatta a jótékonyt. Több külföldi utazást tett. A Szentkorona Szövetség választmányi tagja, a Vöröskereszt Egyesület tagja. Két gyermek anyja, egyik fia százasos.

Rudas Károlyné, leány néven *Rodó Jolán énekesnő*. Született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Zongoratanulmányait gyermekkorában kezdte meg az Akadémián. Tanára a most Amerikában élő *Halász Olga* volt, énekekre pedig *László Géza* tanította. Tanulmányait 1912-ben Berlinben folytatta *Coopernél*. Első nyilvános fellépése Berlinben volt. Budapesten több önálló estélyt adott és számtalan jótékonycélú hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1922-ben mint vendég fellépett a Városi Színházban *Carmen* címszerepében. Műsora: mezzoszoprán szerepek, klasszikus és modern dalok. 1914-ben férjhez ment *Rudas Károly* mérnök gyárigazgatóhoz. Egy fia van. Külföldön: Olaszországban, Németországban, Svájcban, Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Sportok közül a teniszt, korcsolyát, úszást, evezést űzi.

Rudnay József né, leány néven *Veres Szilárda*, született 1841 szeptember 14-én Kutasson, Nógrád megyében. Gyermek- és leányéveit Vanyarcon töltötte, ahol *György Vilmos* tanította. 1854-ben Pestre jött, ahol *Dalmady Győző* és zongorából *Thernt* voltak tanítómesterei. 1861 január 2-án *Rudnay József* felesége lett, ugyanekkor Nyitra megyében Kis-Bielcre költözött, ahonnan csak két évvel később jött Vác-Hartyánba, Pestmegyébe, 1896-ban átvette anyjától *Veres Pálnétól*, a Nőképző Egyesület teendőit s mint alelnök, *gróf*

Teleki Sándorné elnökkel működött együtt. 1896-ban édesanyja halála után az Országos Nőképző Egyesület kebelében megalakította az első magyarországi leánygimnáziumot. 1900-ban nyilvánossági joggal megtartotta az első érettségi vizsgálatot az egyesület dísztermében s még ugyanez évben *I. Ferencz József* az I. osztályú Erzsébet-renddel tüntette ki. 1909-ben meghalt férje s ezután még odaadóbban adta magát a nevelés munkájának. 1913-ban a párisi világkiállításon a Grand Prix-el tüntették ki az egyesület kiállítását, 1915-ben *gróf Teleki Sándorné* halála után teljes hatáskörrel átvette az intézet adminisztrációját. 1915-ben *Veres Pálné* születésének 100 éves évfordulóján emlékünnepelet rendezett az Urániában.

1916-ban, a koronázás alkalmával *Rudnay Józsefné* vezetése alatt Zita királynénál tisztelgett az Országos Nőképző Egyesület küldöttsége. 1918 június 2-án megható ünnepélyvel megtartották az Országos Nőképző Egyesület 50 éves jubileumát és a jubileum után koszorút helyeztek *Veres Pálné* Erzsébet-téri márványszobrára, 1919 márciusában a vörös diktatúra hatalmába kerítette az Országos Nőképző Egyesület épületét és vagyonát. Ezután *Rudnay Józsefné* összetört lélekkel Vác-Hartyánba utazott, ahonnan csak augusztusban térhetett vissza szeretett intézetébe. Az egyesületet azonban a pénz leromlása s az egyesület tartaléktökéje elkobzása után kénytelen volt 15 évre a Pesti Magyar Evangélikus egyháznak átadni gondozásba s ez időtől fogva csak a gimnáziumot tartotta felügyelete alatt. 1917-ben befejezett memoárjait sajtó alá rendezte s ezeket 1922-ben ki is adta. 1924-ben

magas korára való hivatkozással lemondott az elnöki tisztségről, de lemondásata választmány nem fogadta el és örökös elnökének nyilvánította. 1929-ben július 28-án néhány hónapi gyen-gélkedés után, Vác-Hartyánban örök nyugalomra tért.

Rudolffy Erzsébet, született Budapesten. Középiszkoláit Budapesten, felső iskoláit Londonban végezte. Londonból hazajövet, *Herr Ernőnél* kezdett énekelni. Első nyilvános fellépése iskolás korában volt. Később fellépett a Zeneakadémián, a Vigadóban és több hangversenyen szerepelt mint közreműködő. Énekelt a rádióban és a székesfővárosi zenekarral, úgyszintén résztvett Londonban is több nyilvános hangversenyeken. Hangversenyei voltak még vidéki városokban is : Baján, Győrben, Szombathelyen és Kanizsán, mindenütt őszinte siker mellett.

báró Rukawina Ferdinándné, született Bátaszéken. Iskolái elvégzése után élénk résztvett a társadalmi mozgalmakban. Munkáját azzal az elismeréssel méltányolták, hogy választmányi tagja lett az Apponyi Pohklinika Egyesületnek. Az Első Pesti Nőegyletnek és a Vöröskereszt Egyletnek VI. kerületi társelnöknője.

Rumy Miksáné, leányneven *Österreich* Jolán zenetanárnő, született Győrben. Középiszkoláit szintén Győrben végezte. Ezután a Zeneművészeti Főiskolán *Thomán István* növendékeként 1907-ben nyert tanári oklevelet. 1904-től 1910-ig az Újpesti Konzervatórium tanára volt s a Zeneművészeti Főiskolában több hangversenyen működött közre. 1910-ben meghívták a székesfővárosi zenetanfolyamok tanárá-

nak. 1912-ben férjhez ment *Rumy Miksa* postatakarékpénztári főellenörhöz, aki a Pesti Napló és Budapesti Hírlap közgazdasági munkatársa volt. Tagja a Zenepedagógiai Egyesületnek s a Józsefvárosi Izraelita Nőegyletnek.

Rupp Györgyné, leányneven *Leitner Klára*, született Budapesten. Iskoláit az evangélikus leánygimnáziumban végezte. Közben zongorázni tanult *Thomán Istvántól*. Vizsgázott az Országos Zeneművészeti Főiskolán. 1929-ben kezdett irodalommal, illetőleg újságírással foglalkozni. Első cikkei bécsi lapokban jelentek meg. Később dolgozott a *Lantos Magazin*, *Színházi Élet*, *Déliab*, *Új Idők* részére is. Irt riportokat, interjúkat, főleg zenei kérdésekről. Külföldön : Olaszországban, Németországban, Ausztriában, Svájcban járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. 1926-ban ment férjhez *Rupp György* magántisztviselőhöz. Egy fiúgyermek anyja.

felsoruttkai Ruttkay Aladárné, leányneven *déesi Ekcsy Teréz*, született Budapesten. Édesatyja, híres jogász, fősolgabíró. Középiszkolát és tanítóképzőt végzett. A háború alatt az I. ker. hölgybizottság hadiműhelyének vezetője volt, a meleg katonaruhát készítő műhelyekben. Ténykedéséért több elismerést kapott. Ugyancsak a háború alatt többször fellépett jótékony célú hangversenyen és teákat rendezett a katonák itthon maradt családtagjai felsegélyezésére. A Nemzeti Újság, Magyarország, Magyar Család, Magyar Szalon, Honvédelem, Helikon c. lapokban több verse, cikke, tárcája, a Néptanítók Lapjában pedig több pedagógiai cikke jelent meg. A sportok közül az úszást, evezést,

turisztikát kultiválja. Tagja a Budai Mária-kongregációnak, az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaságnak s alelnöknője a Magyar Nők Szentkorona Szövetségnek. Férje, hivatásos zeneszerző, több kitüntetéssel küzdötté végig a világháborút.

Ruzitska Mária író, született Budapesten. Atyja nyug. államtitkár, húga az Országos Orvosszövetség titkára. Polgári iskolai tanárnői diplomát szerzett, mely után a Székesfővároshoz nyert kinevezést s négy évig működött a pedagógiai könyvtárban. 1924-ben kezdte meg irodalmi munkásságát. Főképpen fordításokkal foglalkozik, különösen angolból magyarra. *Jack London*-nak három regényét fordította. 1924-től az Új Idők belső munkatársa, hol versei, novellái jelentek meg, de ezenkívül dolgozik a Pesti Hírlapba is. Spanyolország kivételével egész Európában tett tanulmányutakat.

dr. Saár Kornélné Hattay Adrienna, született Budapesten. Középsiskolát és Országos Színművészeti Akadémiát végzett. A Budapesti Színház Vasgyárosban lépett először közönség elé. Később egy évre Kolozsvárra került mint vendégszereplő. Egy év után a Városi Színházhoz szerződött s az Aranyesőben debütált. Mint a Városi Színház tagja férjhez ment dr. Saár Kornél ügyvédhez. Nagyobb szerepeket játszott még: Árva László király, Csitri, Vasgyáros és a Masamódban. Német-, Francia- és Olaszországban tett tanulmányutakat. Berlinben, Cserépy Arzén rendezésében dolgozott mint filmszínésznő.

S. Saásdy Alice színművésznő, született Debrecenben. Iskoláit a nagy-

szebeni zárdában végezte. Édesapja hősi halála után félbehagyta tanulmányait, édesanyjával Budapestre jött és irodába járt. Tizenhatéves korában férjhez ment, de házassága rövid idő után válással végződött. Ezután kezdte meg ének-tanulmányait *Erényiné Rossi Rozinál*. Hat heti tanulás után fellépett a Zeneakadémia növendékhangversenyén, ahonnan rögtön utána szerződött az Apolló Kabaréba, 1921-ben. Közben mint vendég fellépett az összes akkori kabarékban, sanzonokat énekelt és egyfelvonásosok főszerepeit játszotta.

1923-ban lemondott a színpadról s még ugyanaz évben Prágába ment, ahol rendkívül hallgatója lett az egyetem bölcsészeti fakultásának. Közben zene-tanulmányokat is folytatott és nagy utazásokat tett Angliában, Franciaországban, Hollandiában, Németországban, Ausztriában és hosszú időt töltött a dalmát tengeren. Angliai tartózkodása alatt, több ízben együtt volt lord Rothermere-rel, ki kérésére a «Turul Bajtárs Egyesület» nyolc tagját saját költségén kivitte és két hétig vendégül látta Angliában. Ezenkívül több kulturális egyesületnek is támogatást szerzett a Lord-tól. 1929-ben Mátyásföldön kertészetet, 1930-ban pedig Pesten virágüzletet nyitott. Édesanyja minden munkásságában segítőtársa. Beszél a magyaron kívül németül, franciául és angolul.

Sajóhelyi Zoltánná, leánynéven *Berkes Biri*, született Budapesten. Iskolái elvégzése után a Nemzeti Zenede énektanszakán mint *Kramer Teréz* tanítványa nyert oklevelet. Vizsgaszerepe a *Parasztbecsület-Lola* és a *Traviata* címszerepe volt. Ezután egy évet a Városi Színháznál töltött s ez idő alatt *Moissi-*

val, egy norvég dal eléneklésével óriási sikert aratott. Egy év után férjhez ment *Sajóhelyi Zoltánhoz*, az OKH aligazgatójához. Több jótékonyági hangversenyen is szerepelt, ugyancsak nagy sikerrel.

özv. **alapi Salamon Gézané**, leányneven *Bethlen Ilona* grófnő, született 1886-ban. Budapesten. Gróf *Bethlen András* volt földművelésügyi miniszter leánya. Háború előtt a Szepességen, a legelőkelőbbek élén társadalmi és élénk karitatív tevékenységet fejtett ki, a cseh megszállás és birtokpolitikai azonban birtoka nagy részétől megfosztotta s azóta Budapesten majdnem teljes visszavonultságban, főként családjának él. Férje halála óta nyaralni a Dunajec mellett fekvő híres nereci várkastélyba jár. A nyilvánosság kizárásával sokat ad jótékony célra s állandóan gyámolít családokat és árva gyerekeket.

Salgó Alice, született Budapesten, 1907-ben. Miután kora gyermekkorában intenzíven tanult zongorázni, iskoláit magánúton végezte. Előbb *Jámborné*, majd *Szathmáry Tibor* voltak tanárai, részben a Nemzeti Zenedében, részben a Fodor-iskolában, ahol később három évig tanított is. Zongoratanári diplomáját a Zeneművészeti Főiskolán nyerte. Első fellépése kilencéves korában volt a Vigadóban, ahol egy Mozart koncertet adott zenekari kísérettel, *Kőszeghy* dirigálása mellett. Már növendékkorában résztvett a Fodor-iskola minden hangversenyén s több önálló hangversenyt is adott. Zenekari kísérettel előadta *Liszt A-dur sFranck Caezár szimfonikus variációit*. Szerepelt a Vigadóban a Népművelési Bizottság által rendezett hangversenyeken s a Vigadó újjáalakításának megnyitó sajtóbemutatóján. Je-

lenleg egy esztendeje *Hoehn Alfrédnél* folytatja továbbképző tanulmányait Frankfurtban. Tagja a Zeneegyesületnek, a Pro Hungáriának, a Magyar Nők Világszövetségének. Beszéli a magyar, német, angol és francia nyelvet.

nagy és k^sarlói Sarlay Sándorné báró *Luzsénszky Alexandra*, született Budapesten. Iskoláit Sopronban az Orsolyiták zárdájában végezte. Első férje *klobusiczi Blaskovics István*, akitől 18 éves fia van. Második férje Sarlay Sándor farádi (Sopron-megye) földbirtokos. Sokat utazik Angol-, Német- és Franciaországban s éveket töltött Párisban. Zongorázik, fest s Somogybán egyedül kezeli báró Pongrác-féle ősi birtokát.

Sass Irén, született Budapesten 1901 december 10-én. Iskoláit Újpesten végezte, érettségit tett. A Pesti Napló, Pesti Hírlap, Magyar Hírlap munkatársa. Eddig öt kötete jelent meg. Ezek: I. *Furcsa kaland* novelláskötet. II. *Énekek éneke* regény. III. *Vázsonyi Vilmos* portrait. IV. *Esti csillag* keleti történetek. V. *Dreyfus tragédiája*. Most az Országos Egyetértés című politikai hetilap szerkesztője, azonkívül a Nyugatban dolgozik. Pályafutását mint politikai társadalmi riporter kezdte.

Sastay Horváth Etel szobrásznő, született Nagyenyeden 1910-ben. A középiskola elvégzése után Vass Viktor szobrászművész tanítványa lett. 1928 óta állandó kiállítója a Műcsarnoknak. 1930-ban «Szent Imre herceg» és «Új hold» című szobra jelentős sikert aratott.

lokodi Sándor Erzsi, a Magyar Királyi Operaház örökös tagja, született Kolozsváron. Középiskolái elvégzése után *Farkas Ödön* kiváló zeneszerző, énektanár tanítványa lett. Bemutakozó

fellépése óriási feltűnés mellett 1903-ban volt Budapesten a Zeneakadémián, mely után a magy. kir. Operaház szerződtette. 1907-ben *Bosnyák Zoltán* államtitkár felesége lett. 1908-ban Párisban vendégszerepeit, 1910-ben Ostendeben, Bécsben és Berlinben. Mindenütt a sajtó és a közönség legteljesebb elismerése mellett. Kivételes sikerei folyamán képpen több külföldi szerződésajánlattal kínálták meg, mivel az Operaháztól nem tudott hosszabb időre megválni, azokat mindig visszautasította.

1917-ben kamaraénekesnői címet kapott, s 1921-ben az Operaház örökös tagjává nevezték ki. Operaházunk első koloratür énekesnője és egyik büszkesége, ki énekkultúrájával és muzikalitásával méltán soroztatik Európa legkiválóbb énekesnői közé. Főbb szerepei : *Lakmé, Mignon, Pillangó kisasszony* címszerep, *Traviata-Violetta, Rigoletto-Gilda, Bánk bán-Melinda, Rozina, Júlia*, s az összes *Mozart* szerepek. 1931. febr. 21-én *Tormay Cecilével, Bajor Gizivel, Márkus Emiliával* együtt megkapta *Horthy Miklós* kormányzó által, Mátyás király 491. születésnapja emlékére alapított *Corvin* láncot.

farcádi Sándor Margit zenetanár, született Székelykeresztúron. A tanítónőképző elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán mint *Szendy Árpád* növendéke szerzett oklevelet. Ezután a Fodor-zeneiskola hívta meg tanáranak. 1906 óta állandóan itt tanít, miközben *Tóth Árpádnál* is folytatott tanulmányokat. Az ő keze alól került ki többek között *Nyiregyházy Ervin, dr. Prahács Margit* és *Zolnay Klára*.

Sándor Margit óvónő, született Budapesten. Iskoláit részben Budapes-

ten, részben Frankfurtban végezte.

1925-ben ugyancsak Frankfurtban óvónői diplomát nyert. 1926-ban Budapesten *Játszó k^ort* nyitott, ahol fizikai alapon neveli a gyermekeket. 1926-ban mutatta be kis növendékeivel első gyermekszíndarabját *A jövő katonája* címmel. Több mesét írt az *Én Újságom*, a *Pesti Hírlap* és a *Tündérujjak* számára s a Rádióban is több mesédélutánt rendezett. Egyik legnagyobb sikerű meséje/1 *rvaPeti szerencséje* címmel Liszt Ferenc életét eleveníti meg. 1929 óta munkatársa a *Képes Krónikának* is. Beutazta egész Németországot s minden nyarat Frankfurtban tölt gyermeknevelési tanulmányok folytatása végett.

Sándor Olga zongoraművésznő, született Budapesten. Leánygimnáziumi érettségét a Veres Pálné-utcai iskolában tett. Hatéves korában kezdett zenét tanulni s már ekkor feltűnt kiváló zenei készsége és komponáló tehetsége. Sikerral szerepelt hangversenyeken. Előbb a Nemzeti Zenedében, majd a Zeneművészeti Főiskolán *Kéry-Szántó, Varró Margit, Weiner Leó* növendéke volt és ez utóbbinak mesteriskolájában nyert tanári oklevelet. Oklevelének elnyerése után az ország nagyobb városaiban hangversenyezett. Újabban zenepedagógiával foglalkozik. A növendék tehetsége és egyénisége szabja meg a tanítás módszerét.

B. Sándor Renée zongoraművésznő, született Budapesten. A középiskola elvégzése után a Zeneakadémián előbb *Kovács Sándor*, majd *Dohnányi* művész növendéke lett. 1921-ben nyert művészi oklevelet. 1922-ben Berlinbe ment, ahol többek között bátyjával, *Sándor Árpád* zongoraművésszel két zongorás önálló

hangversenyt adott. Hazajövele után, pedig Karl Braunnál tanult. Zeneszerzéssel már gyermekkorában foglalkozott, 15 éves korában szerezte «Altatódal»-át, melyet Elvira Malmedée, a mannheimi operaház tagja adott elő. Mint hangversenyénekesnőnek igen szép sikerei voltak, Reiner Frigyes rábeszélésére azonban, aki egy saját szerzeményű balettet hallott tőle, áttért a zeneszerzésre. A háború alatt a Dollinger klinikán ápolónői oklevelet szerzett s ápolónője lett az Áldás-utcai hadikórháznak, ahol és országszerte számtalan hangversenyt rendezett. Akkoriban komponálta a Csensztochoi legenda című melodramáját. Ezzel a melodramával Balassa Jenő egész Nagy-Magyaroi ságot bejárta. A háború után a Magyar kir. Operaház előadta Pillangószerzem című balettjét, (1923) mely két éven át műsoron volt. Nászalom című zenés vígjátékát a Vígszínház, Karácsonyi álom, Fahuszár stb. című gyermekdarabjait pedig a Terézkörúti babaszínház adta elő. Ave Máriáját több templomban éneklék, sok mûdala, modern tánc száma és magyar dala van, amelyek nyomtatásban és gramofon-lemezen is megjelentek. Szerzői estjei a leglátogatottabbak közé tartoznak. Férje *Sfaovina János*, m. kir. örnagy.

özv. szombatsági **Sármezey Manóné**, leánynéven *fasprónai és nagybosányi Bossányi Ilona*, született Magyarbánhegyesen, Csanádmegyében. Édesapja *Bossányi Miklós* földbirtokos, édesanyja *^ese//öfeóí Majthényi Antónia*. Tanulmányait magánúton végezte. Bár Zeneművészeti Akadémiát nem végzett, *gróf Zichy Gézával* együtt több hangversenyt adott, köztük egyet Reichenhallban is. 1880-ban ment férjhez. Kürtösi kúriájából gyakran járt be Aradra, ahol élénk résztvesz a megyei jótékonyági, társadalmi és hazafias mozgalmakban. A megszállás bekövetkeztekor az üldözött úri családok közül többen hozzá menekültek s nála tartózkodtak, amíg a vörösek fel nem dúlták házáat s a románok ki nem üldözték ősi kúriájából. Lelkierejét azonban ezekben a válságos időkben is megőrizte s önfeláldozóan ápolta és támogatta a vagonokban tengődő menekülteket. Birtoka elkönfiskálása után Békéscsabára költözött. Azóta itt él leányával, özvegy *Ipolyi Keller Ivánnéval* Fia *Miklós*, a kereskedelmi minisztérium főmérnöke.

Schack Manka zeneszerző, hangversenyénekesnő, született Pozsonyban. A leányiskolával párhuzamosan folytatta ötéves korában kezdett zenetanulmányait. A Fodor-iskolában Siklós és Kelen Ida növendéke volt. A Zeneművészeti Főiskolán énektanári oklevelet szerzett, ezután Drezdában Iffert professzornál éneket és zeneszerzést, hangszerelést

dr. Schaller Sandorné, leánynéven *Mészáros Dóra*, született Ersekújvárott Nyitra megyében. 1904-ben az Erzsébet Nőiskola elvégzése után Modorba, Pozsony megyébe hívták meg az ottani Dúnán inneni ágostai hitvallású evangélikus leányiskolához tanárnak. Itt kezdte meg a közért való munkáját. 1907-ben a budapesti Baár Madas református felsőbb leányiskola helyettes igazgatója lett, ahol az egyházi munkából is kivette

részét. 1912-ben a székesfővároshoz került rendes tanárnak, ebben az évben ment férjhez dr. *Schaller Sándor* ügyvédhez. Az első éveket, s férjének három évi fogsága alatti időt családjának szentelte. Később ő is odaállt a hazáért dolgozó asszonyok sorába. Mint a Magyar Asszonyok Pártszövetségének VIII. kerületi elnöknője, a Józsefvárosi Keresztény Polgárok Köre Hölgybizottságának elnöknője, a Budapesti Leány-cserkészlet helyitanácsának tagja, a Magyar Munkátvédő Nők Szövetségének ellenőre, a Felvidéki Szövetség tagja, ma is a köznek szentel minden időt. Jelenleg a Dugonics-utcai polgári leányiskola igazgatója.

Schandl Károlyné, leánynéven *Menyhért Terézia Mária*, született 1894-ben Budapesten. Tizenhatéves korában ment férjhez. Férje *Schandl Károly* országgyűlési képviselő, az Orsz. Központi Hitelszövetkezet alelnök vezérigazgatója. A Katholikus Egyetemi hallgatónők Szent Teréz menzája és kollégiumának ügyvezető elnöke, kezdeményezője és megalapítója. Az egyesület öt esztendő alatt 58.000 ebédet osztott ki s ezenkívül az egyesület kötelékébe tartozó diáklányokat ruha, pénz stb.-vel is körülbelül 50.000 pengő erejéig segítette. Védnöke még a Művelt Nők Otthonának s alelnöke a Kath. Nőegyesületek Szövetségének. Karitatív tevékenysége megszlik e két egyesület között.

dr. Schanzerné Grünwald Klára festőművésznő, született Budapesten. Hat felső leányiskolát végzett. Piktúrával 11 éves korában kezdett foglalkozni, első mestere *Thein Miksa* volt. Tizennégyéves korában szerepelt először a Nemzeti Szalonban *Tanulmány* és *Fiatall*

lány című képeivel. E szereplése úgy került a sajtó figyelmébe, mint a szakkörök, amelyek mint csodagyermeket könyvelték el. Tizenhatéves korában került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol *Deák-Ebner Lajos*, majd *Glatz Oszkár* tanítványa lett. A főiskola elvégzése után műtermet nyitott, egynéhányszor még szerepelt a tárlatokon, a háború után férjhez ment, és visszavonult a nyilvános szerepléstől, bár szorgalmasan dolgozott. Közben több tanulmányutat tett a külföld, művészet szempontjából számottevő városaiban. Színei élénkek, művészetét általában derű és lelki kiegyensúlyozottság jellemzi.

dr. Schatz Ágnes, született Szegeden. Iskoláit ugyanott végezte. Gimnáziumi érettségét tett. Utána a Ferenc József Tudományegyetemen bölcsészett hallgatott. Német, és francia irodalomból *irodalomszaks* doktorátust nyert. Majd Németországba ment tanulmányútra. Hazatérte utána Franklin Társulat tudományos könyvosztályán dolgozott. 1930-ban önállósította magát és megnyitotta irodalmi könyvtárát, hol magyar, német, francia, angol és olasz nyelvű könyveket tart. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Sportok közül az evezést, úszást és a korcsolyázást űzi.

Scháffner Rózsa szobrászművésznő, született Budapesten. A középiskola után az Iparművészeti Főiskolán *Simay Imrénél*, majd Münchenben *Hans Stangl* nál tanult. Kezdetben festett, később áttért a szobrászatra. Először a Dante kiállításon szerepelt képekkel és miniatűrökkel, az 1930-as tárlaton azonban már *Mária fej* és *Búsuló juhász* című szobraival. Hősi emlékszobrot csinált Hőgyész és Németlad községeknek s a

budapesti tüzérezrednek Szent Borbála érdmet. Sokat foglalkozik kerámiával, dolgait saját maga festi és égeti. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

Scherf Berta, művésznéven *Beatrice Fiumana*, született Pozsonyban. Oklevelet szerzett a Magyar királyi Zene-művészeti Főiskolán, majd külföldre ment s végső kiképzését, mint operanékesnő, Milanóban nyerte el. Koloraturszopránja a háromvonásos a-ig terjed. Hangjának e rendkívüli magasságával ma ő a világ legmagasabb hangú énekesnője. Többszíndarabot írt, három egyfelvonásosa nagy tetszést és sikert aratott. Foglalkozik zeneszerzéssel is. Világi és egyházi zene szerzeményeit itthon és külföldön is előadták. A magyar királyi honvédelmi miniszternek a gyalogmenetet kísérő kürtjei nyilvános pályázatán pályaművével az első díjat nyerte el. Édesapja *Scherf Nándor* ny. miniszteri tanácsos, édesanyja született *Weinert Berta*, fivére, *dr. Scherf Emil* magyar királyi osztálygeológus, tudományos tevékenységével külföldön is elismert szakember. Rendkívül nagy telepátikus mediumitása van. — Az érdekelt felek hiteles aláírásaikkal tanúsítják jóslásainak teljesülését.

Scherf Nándorné, miniszteri tanácsos felesége, leánynéven *Weinert Berta*, született Deutsch-Wagramban. Atyja *Weinert Domonkos*, anyja *nemes Spies Amália* volt. Tanulmányai befejezése után egyideig a szülői házban maradt s mint műkedvelő festő és író fejtett ki kulturális működést. Férjhezmenése után Pozsonyból Budapestre került és bár egész lényével családjának szentelte magát, mégis maradt ideje arra is, hogy irodalommal foglal-

kozzék. Munkatársa lett a *Pressburger Tageblatt*nak, melyben éveken át jelentek meg novellái, tárcái és essay-i. Munkáit álnév alatt jelentette meg (írói álneve *Schefer* volt). Legszívesebben szociális témákról írt.

Schiller Elvira tanárnő, született Budapesten. A tanítónő és hitoktatónő képzőt Budapesten végezte, ezenkívül a Zeneművészeti Főiskolán szerzett énektanárnői oklevelet. Oklevele megszerzésével a székesfőváros tanárnője lett, ahol három évig tanított. Ezután a pesti izraelita hitközség szolgálatába lépett s mint ennek kiküldöttje működik a székesfőváros polgári és gimnázium iskoláiban mint hitoktató és a liturgia tanára. Sokat foglalkozik irodalommal. Több ifjúsági színdarabot írt, amelyeket elő is adtak. Ezek: *Hazám*, irredenta, *Marriska*, népies színmű, *Juda Makkéi és Eszter* vallásos tárgyúak. Ezenkívül gyermekpszichológiával is behatóan foglalkozik. Kísérleti pedagógiai munkája alapján folytatott kísérleteket a székesfővárosi iskolában szép eredménnyel. Ő alapította az Újhelyi-féle psychoanalitikai laboratórium pedagógiai osztályát, ahol azóta kísérleteket folytat.

1924-ben megalapította az Omike Leánykört, amely az első leánytanonc otthon volt Budapesten. Az otthon főcélja, kikeresni a tehetségeket, akiket azután ugyanitt továbbképeznek, ezenkívül a leányok erkölcsi nevelése és javítása. Zenei téren is értékes működést fejt ki. Az általa alapított leányotthon keretében énekkart létesített, amellyel gyakran szerepel nyilvánosság előtt az általa hangszerelt liturgiái zenedarabokkal. Tagja a Good Templar-rendnek és a Gyermektanulmányi Társaságnak.

S. Schmidt Böske zongoratanárnő, tüntette ki. A világháború alatt mint született Budapesten. Iskoláit szintén Budapesten végezte. Majd a Nemzeti Zenedébe iratkozott s zongoraművésznői diplomát nyert 1914-ben. Tanára *Rennebaum Ágota* volt. Először növendék-előadások keretében lépett fel 1911, 1912 és 1913-ban. Később a pesti Vigadóban játszott zenekari kísérettel.

1914-ben férjhez ment *Steiner Pál* mérnökhöz, kit a frontra is kikísért. 1915-ben a hadirokkantak részére jótékony-célú előadásokat tartott. 1915-től 1919-ig nem szerepelt. 1920-ban ismét intenzíven kezdett zenével foglalkozni. 1925 december 12-én az időközben megalakult trió-társasággal önálló estet rendeztek a Zeneakadémián. A trió tagjai: *Hódossy István* és *Bergmann Sándor*. Önálló hangversenyei voltak még 1926 március 20-án, 1927 február 2-án, 1928 február 11 -én a Zeneakadémián. Közben állandóan játszottak az Egyetemi s Szociálpolitikai Társaság estjein. Vendégszerepeitek a vidék nagyobb városaiban és 1926 október 18-án a Rádióban, melyet azóta is évenként többször megismételnek. Több magánestélyen vett részt mint közreműködő. A Szociálpolitikai Társaság estélyén *A zene fejlődése* címen ismertették a legrégebb klasszikusoktól a legmodernebbekig, majd egy második ciklus keretében a magyar, német, szláv, francia és olasz triókat.

Schmidt Miklósné Payer Ilona, született Budapesten. Felső leányiskolát végzett. 1918-ban mint a MANSZ választmányi tagja, a hadifoglyokat fogadó bizottságnak volt vezetője és fáradhatatlan munkájával nagy sikereket ért el. Ennek elismeréseképpen a Kormányzó 1922-ben legmagasabb elismerésével

tüntette ki. A világháború alatt mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő működött egyévig Budapesten, majd amikor férje, ki a háború alatt tartalékos főhadnagy volt orosz fogságba esett, frontmögötti városoknak a kórházaiba kért beosztást, ahol önfeláldozó ápolásával a sebesült katonák védőangyaluknak tekintették. Édesapja Payer Antal cs. és kir. irattárnok volt. Édesanyja felsőegyházasi Radóczy Matyók, régi felvidéki nemesi család sarja. Férje Schmidt Miklós, a Társadalombiztosító Intézetnél számvevőségi tanácsos.

Schöntheil Irén iparművésznő, született Csókán, Torontál megyében. Középiskolái elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán *Nádlér Róbert* tanítványa volt. Előszeretettel foglalkozik batik dolgok és börmunkák tervezése és elkészítésével. Résztvett az Iparművészeti Társulat kiállításain s az Iparművészek Szövetsége kiállításán. Kitüntetést kapott Philadelphióban, Monzában és aranyérmert nyert Pánsban. Résztvett a Drezdában tartott képzőművész kongresszuson. Foglalkozik pedagógiával is.

özv. **Schopf Adolfné**, leánynéven *Reinthal Adél*. Vezéralakja az újpesti társadalmi mozgalmaknak. Agilis tagja az Erzsébet Jótékonyági Egyletnek, az Oltár Egyletnek, a Szervita Misszióknak, a Jézus Szíve Társaságnak s korelnöke az Újpesti Katolikus Népszövetségnek.

Schopf Tivadarné Veruda Erzsébet, született Újpesten. Tanulmányait az Irgalmas Nővérek zárdájában végezte. 1900-ban férjhez ment Schopf Tivadar hajózási főfelügyelőhöz. Már leánykorában résztvett a társadalmi mozgalmakban, így a Katolikus Nőszövetség alapításában is. Tagja az Erzsébet Jótékony-

sági Egyesületnek, az Óvoda Felügyelő Bizottságának, a MANSz-nak, nagyszonya a Foederatio Emericana-nak és alelnöke az Újpesti Oltáregyletnek. Nagy érdemei vannak a jótékonyág céljaira tartott hangversenyek és estélyek megrendezése és a szegény gyermekek felruházása körül.

Schreyer Margit, született Budapesten. 1909-ben gyorsírás tanári oklevelet szerzett. 1910-ben *Derkay Erzsébet*t iskolát alapított, amely az országban a harmadik volt. A háború alatt több tanerőt foglalkoztatott és állandóan több mint 200 növendéke volt. 1920-ban az akkor rendszeresített gép- és szépírási tanári képesítést is elnyerte s azóta ezek tanításával is foglalkozik. Több fordítása jelent meg, többek között *Voss Richárd Két ember* című regényét s *Hauff* és *Bechstein* meséit fordította magyarra. Német gyorsírás tankönyve is megjelent, melyet az állami iskolákban is használnak. Tagja a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége szakosztályának és valamennyi gyorsíró egyesületnek s alapítótágja a Gyakorló Gyorsírók Társasága felügyelő bizottságának.

özv. **Schulek Gézáné**, leánynéven *Csáti Szabó Anna*, született Miskolcon 1869-ben. Iskoláit Miskolcon végezte. Édesapja, néhai *dr. Csáti Szabó István* miskolci bankigazgató, édesanyja *Benczúr Gizella*. Tizenhatéves korában *dr. Schulek Géza* ügyvéd felesége lett. A miskolci Kálvin Szövetség alakulásakor átvette az elnöki tisztelet s példás szorgalmával erőssé tette az egyesületet. Egy fia mint huszárhadnagy a háborúban hősi halált halt 1915-ben, másik gyermeke *Mikuleczky Istvánné*. Egy leányunokája

van. A jótékonytságot a legnagyobb mértékben gyakorolja egyéni adományaival és mindig csendben. Családjával egész Európát beutazta, beszéli a magyaron kívül a német és angol nyelveket.

Schuller Gusztávné, született Budapesten. Több évig lelkes vezetője volt a Leányanyak Otthonának s az egyesület keretein belül több hasznos újítást honosított meg. Kiváló műgyűjtő, szép gyűjteménye van magyar festők alkotásaiból. Sokat utazott Német-, Olasz- és Franciaországban. Több jótékonyegyesület tagja.

Schuller Kornélia ének- és zongora tanár, született Vácott. Középiskolai elvégzése után, a Zeneművészeti Főiskolán az énektanszakot *Kacsóh Pongrácnál* végezte és szerzett középiskolai énektanári oklevelet. Zongorából ugyanott vizsgázott. Tanulmányai végeztével *Palay, Jacoby és Pethőnél* tanult művészi éneket és pedagógiát. Azután sokszor szerepelt hangversenyeken jótékonycél érdekében. Ezeken úgy a sajtó, mint a közönség elismerését kivívta. Pedagógiájának alapja a Zeneművészeti Főiskola rendszere, metódusa az olasz bel canto. Társadalmi működése is élénk. Aktív szereplő tagja a Magyar Úrinők Társaságának, alapítója a Mimóza Kulturális Asztaltársaságnak. Ezenkívül számos társadalmi és kulturális egyesületben fejt ki önzetlen kulturális működést. Államilag engedélyezett zeneiskolája (VII. Népszínház-utca 30.) a zongora ének és hegedű és magasabb elméleti és zenetörténeti tanszakokat öleli fel, sőt a zenei óvodát is felvette tanítási körébe, ahol a gyermekeket már négyéves kortól készíti elő énekekre és ritmus zenére.

Schulz Ila festőművésznő, született Budapesten. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, *Deák-Ébner*él végezte, mely után a nagybányai festőiskolába ment. Később Párisban is tanult, azonkívül Olasz-, Németországban és Angliában volt tanulmányúton. Portréi és virágcsendéletei állandóan szerepelnek a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain. A háború után 1922-ben Svédországba ment, ahol tömeges portré-megrendelése miatt két esztendőig maradt. Onnan Londonba utazott, ahol teljesen ismeretlenül kezdve, szép pozíciót szerzett. Két nagy kollektív kiállítása volt, melyet a magyar követ nyitott meg előkelő angol közönség jelenlétében. Legnagyobb sikere *Wildflowers* című képével volt, mely a Royal Académie kiállításán keltett általános feltűnést. 1927-ben az International Women kiállítására mint vendéget hívták meg s *Princess Louise, Duchess of Argyll*, az angol király nagynénje, hosszabb beszélgetéssel tüntette ki, gratulálva kitűnő munkáihoz. 1928-ban a párisi Grand Salonban *Anna Pavlova* portréjával aratott nagy elismerést. Párisi művészeti lapok, mint a *Revue des Beaux et du Vrai*, *Revue Moderne*, a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak a magyar festőnőről, angol lapok pedig kis *magyar Gainsborough-nak* nevezték. Angliában portréi mellett különösen virágcsendéletei ismertek.

Schuster Gyuláné, férjezett *Kelen Frida*, született Győrben. Iskoláit is itt végezte el. Bátyja *Kelen Imre*, a világhírű karikaturista. Férje 1922-től *Schuster Gyula* ideg orvos, egyetemi tanársegéd, törvényszéki szakértő. Előbb a győri, majd a pesti lapokban jelentek

meg szépirodalmi munkái, külföldre a *Münchener Telegramm Zeitungban* dolgozik. Németből fordít irodalmi munkákat. Társadalmi cikkeket is ír s karitatív tevékenységet fejt ki.

Schütz Júlia festőművésznő, született Budapesten. Ugyanitt tanítónői oklevelet nyert. Majd *Lotz* és *Mészöly* növendéke lett. 1900-ban Münchenbe ment, ahol *Hollósy*, *Schmidt*, *Angelo Jank* tanároknál tanult. A müncheni Kunstvereinban állított ki először és az ott rendezett kollektív kiállítással sikert biztosított magának. Csakhamar több meghívást kapott kiállítások rendezésére. Előbb naturahsztikus irányt követve, tájképekkel foglalkozott, rövidesen azonban a figurális, különösen a mozgó tömegek lettek kedvelt témái. Ezekben is a szín-és fényritmusra törekedett. Németország majd minden nagyobb kiállításán szerepelt és sikereket aratott. A *Műcsarnokba* és a *Nemzeti Szalonba* is küldött képeket, amelyeket szétkapkodtak. A háború alatt súlyos beteg lett, amelynek nyomait még ma is viseli. Képeit a főváros és több külföldi város is megszerezte múzeumi részére.

Schützenberger Ilona, született Budapesten 1869-ben, meghalt 1925-ben. Az Országos Katolikus Nővédő Egyesület munkásnő otthonának 18 éven keresztül vezetője volt. A Patronage testületnek hét éven keresztül dolgozott, ezzel kapcsolatban a katolikus és más felekezeti munkásnők lelki irányításának, majd a keresztény eszmének nagy szolgálatokat tett. Eveken keresztül néhai *dr. Rejtő Sándornéval* működött.

Schwarz Arturné, leányneven *Weisz Judith* székesfővárosi zenetanárnő, született Budapesten. Középkispolái elvég-

zése után került a zeneművészeti főiskolára, ahol *Thomán István* növendéke volt és úgy a tanári és művészi oklevelet nyert. Oklevelének elnyerése után azonnal a pedagógiával kezdett foglalkozni és a Budai Zenede tanára lett, majd kilenc év után a székesfőváros hívta meg alsófokú zenetanfolyamának tanári állására. Pedagógiai hitvallása a szeretet. Metódusa individuális. Számos kiváló muzsikust nevelt, így *dr. Török Pál*, *dr. Sívó Rudolf* stb. is az ő keze alól kerültek ki és váltak kiváló kamaramuzsikusokká. Nagy propagálója a magyar szerzők műveinek és igen sok hívet szerzett a magyar zenének.

Schwarz Magda mozgásművésznő, született Budapesten. Középfelsőiskolai elvégeztével mozgásművészeti oklevelét a Hellerau-laxenburgi mozgásművészeti szemináriumban szerezte 1929-ben. Többször szerepelt Laxenburgban és Bécsben, részben a laxenburgi iskola, részben önálló előadásain, kompozíciókkal. Budapesten 1929-ben nyitott iskolát. Mozdalművészeti előadások részére több zenedarabot komponált. Pedagógiai tanulmányokat írt a Hellerau-laxenburgi iskola rendszeréről s a rendszer hatásáról. Sokat utazik, beszéli a magyaron kívül a német és angol nyelvet. Atyja *dr. Schwarz Ede* kórházi főorvos, fülspecialista.

lasztóci Sebeők Márta hangverseny-énekesnő, született 1896-ban Sátoraljaújhelyen. Édesatyja *dr. Sebeők Antal* I. osztályú honvéd főtorzservos, Kassán teljesített szolgálatot. Művészetszeretét és tehetségét mint családi örökséget hozta magával. Édesanyja révén közeli rokona *Pálmai Ilka* és néhai *Petráss Sárinak*, nővére *Sebeők Sárának*, a magyar

királyi Operaház örökös tagjának. Megfelelő hazai előtanulmányok után a bécsi Csász. és Kir. Zeneakadémián mint *Rosa Popler Baumgartner* tanítványa tökéletesítette énektudását. Tehetsége révén, dacára magyar voltának, az Akadémián ösztöndíjat és tandíjmentességet kapott. Az Akadémia elvégzése után Düsseldorfba szerződött koloratur szubretténekesnőnek. A színpadi pályáról azonban, *dr. Lukács Simon* külügyminiszteri tanácsoshoz, *Lukács Béla* volt kereskedelmi miniszter és *Gajzágó Fatime* fiához történt férjhezmenetele után, visszavonult. Pár évi boldog házasság után nagyjövőjú férjét fiatalon elvesztette. Nem ment vissza többé a színpadra s énektudását csupán a hangversenydobogón és a Stúdióban érvényesíti. Budapesten kívül évente tart hangversenyeket Bécsben, Kassán, Kolozsvárott, Bukarestben, Eperjesen, Miskolcon, Sátoraljaújhelyen és Kalocsán. Első önálló hangversenye 1923-ban volt Budapesten a Zeneakadémián.

lasztóci Sebeők Sára a Magyar királyi Operaház örökös tagja, született Sátoraljaújhelyen 1886-ban. *Dr. Sebeők Antal* orvosvezetős leánya. Zenei tanulmányait Bécsben, *Papier Rózánál*, részben *Maleckynénál* végezte. A bécsi konzervatórium elvégzése után az ottani operaház szerződtette. Onnan *Mészáros igazgató* hozta Budapestre, ahol 21 éve működik. 1924 óta örökös tag. Bécsben koloratur énekesnő volt s mint ilyen énekelte *Norma*, *Szöktetés a szerályból*, *Szulamit*, *Ej királynője*, *Troubadour* s a *Rigoletto*-t. Ez utóbbit *Carusoval* együtt. Első fellépése Normában volt. Jelenleg drámai énekesnő s mint ilyen közel 35 szerepet énekel. Ezek közül

kiválóbbak: Sába királynője, Rózsavag, Farsangi lakodalom s az összes Wagnerek. Legnagyobb sikerét Bécsben a Normában és Pesten a Farsangi lakodalomban aratta. Legkedvesebb szerepei a Wagnerek. Famíliája több művészt is számlál. így nagynénjét Pálmay Ilkát és unokatestvérét a tragikus végű Petrás Sárít.

dr. Sebestyén Dávidné Dobál Aranka, született Herceghalmon, Fejér megyében. Iskoláit Budán végezte. A nyomorenyhítő akciókon állandóan mmt háziasszony szerepel s bőkezű, egyéni adományaival és intenzív munkájával nagyban hozzájárul az írásjegyek segélyezéséhez. Aktív sportoló, legkedvesebb sportja az úszás, vitorlázás és tennisz. Férje *dr. Sebestyén Dávid*, az V. kerületi kórház volt főorvosa, most lepsényi körorvos. Egy kis leánya és fia van.

őzv. Sebestyén Gyuláné, leányneven *Stetina Ilona*, született Nagyváradon. Iskoláit Budapesten végezte. Polgári iskolai tanítónői oklevelet szerzett 1874-ben. Kinevezése után rögtön a Csalogány-utcai nőképzőintézetbe került, ahol ugyanez időben *Zirzen Janka* is tanított. Itt működött 1911-ig, 1881-ben férjhez ment *Sebestyén Gyula* tanárhoz. Sokat foglalkozott szakirodalommal. *Neveléstani ismeretek* címmel megfigyeléseit összegezte s középiskolák számára több tankönyvet írt. *Háztartás-tani és neveléstani ismeretek* című pedagógiai munkája 14 kiadást ért. Ezen munkája még ma is forrásmunka. A Nemzeti Nőnevelés című folyóiratnak 25 esztendeig főszerkesztője. Több más folyóiratban rengeteg cikke és tanulmánya jelent meg. 1896-ban, a kultusz-

kormány megbízásából, a polgári iskolai tanítónőképzők történetét írta meg. *Zirzen Jankával* megalapította a Tanítónők M. D. E-ét. 1911-ben igazgatónője lett az állami Nőipariskolának. E minőségében a háború alatt nagyon sokat tett a katonák és hadifoglyok felruházása körül. 1926 -lg volt a fenti intézet igazgatónője. Erdemeiért a II. o. polgári érdemkeresztet kapta. Kezdetől fogva tagja ¹ a MANSz-nak, elnöknője a Gyermekszereget Egyesületnek, alelnöknője a Művészeti és Művelődés Egyesületnek, az Országos Nőképző Egyesületnek és a Mária Dorothea Egyesületnek, igazgatósági tagja a Magyar Leánykereskedelem Elleni Egyesületnek és tanács-tagja a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének. Édesapja néhai *Stetina Lipót*, a szabadságharc egyik *Görgey* mellé beosztott alezredese, aki a szabadságharc leverése után hosszú időn keresztül az aradi vár foglya volt.

Sebők Margit festőművésznő, született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán *Nadler* és *Neogrady*, majd két évig Münchenben *Hollósy* növendéke volt. Később Pánsban dolgozott egy esztendeig. A Sebők-varrotas feltalálója. A háború alatt a honvédelmi minisztérium térképrajzolója volt, s mint ilyen kitüntetést is kapott. Több kisebb díjat nyert s résztvett az amsterdami reprezentációs kiállításon. Állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak.

Sebők Stefi operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit a Verő-féle intézetben végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanította *Hilgermann Laura*. Az Akadémián az utolsó két évben teljes tandíjmentességet élvezett. 1929-ben nyert

művészi oklevelet. Első fellépése 1926-ban II. éves növendék korában volt. 1930 március hóban egy emlékezetes beugrással tette nevét ismertté, mikor is *Golli Curci* helyett, ki az előadást az utolsó percben lemondta, a *Szevillai borbély-Rosina* szerepét énekelte el. A Rádióban és a margitszigeti, állatkerti szimfonikus hangversenyeken, továbbá jótékony célú előadásokon számtalanszor fellépett. 1930-ban a szegedi Városi Színházhoz szerződött.

özv. **Sebők Zsigmondné**, leánynevéen *Rákosi Erzsébet*, született Olaszországban, Bariban. Édesapja *Rákosi Gyula*, *Rákosi Jenő* fivére, osztrák-magyar konzul volt. Iskoláit Fiúméban, az állami felső leányiskolában, majd Budapesten a Szentkirályi-utcai tanítónőképzőben végezte, hol kézimunka és iparrajz tanítónői diplomát nyert 1894-ben. 1895 év őszén férjhez ment *Sebők Zsigmond* íróhoz. Írással 1909-ben kezdett foglalkozni, mikor férje megalapította a «Jó Pajtás» című gyermeklapot. Meséket írt és fordított franciából. 1916-ban férje halála után csak három gyermeke nevelésének szentelte életét. Majd később gyermekek részére több felolvasást tartott férje hátrahagyott műveiből. Külföldön: Olaszországban, Ausztriában és Németországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául és olaszul. Három gyermekét saját erejéből nevelte fel.

Seidner Ilona zenetanár, született Rákosszentmihályon. A felső leányiskolával párhuzamosan végezte zenetanulmányait a Fodor zeneiskolában és a Zeneművészeti Főiskolán *Senn Irén* vezetésével. Tanári oklevelének elnyerése után egy évig csak magánnöven-

dékeket tanított. 1927-ben a Fodor zeneiskola tanára lett és azóta ott működik. Pedagógiája teljesen individuális. Súlyt helyez a zene elméleti tanítására is. Muzsikuskokat és nem virtuózokat igyekszik nevelni.

Seiler Árminné, leánynevéen *Glancz Mária*, született Budapesten. A társadalmi mozgalmakba mint a VIII. kerület közgyámja, 1914-ben kapcsolódott be. Azóta állandóan dolgozik a szegényügy terén és a szűkölködők minden baját a magáévá teszi. A háború alatt leginkább az özvegyek és árvák segélyezésével foglalkozott. Több jótékony egyesület tagja.

felsőszüdi özv. **Sembery Istvánné**, született *Knapp Klementin*. Régi katonacsalád sarja. Férje húsz éven át volt országgyűlési képviselő. A Gyermekvédő Liga gyűjtési napjain mint urnavédő hölgy szerepel. Választmányi tagja az Apponyi Poliklinikának, Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, MANSZ-nak, s a Nyomorék Gyermekek Ligájának.

Seregély Irma (*Irma von Seregély*) hárfaművész, született Nagyváradon. Édesapja Seregély Dezső ezredes. Iskoláit Nagyváradon végezte. Később az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol Moshammer Ottó, növendéke volt. Magasabb művészi kiképzését Revere Gyula hárfaművésztől nyerte. Első önálló nyilvános hangversenye 10 éves korában volt. Nevét a hangverseny-pódiumon nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is ismerik. 1929-óta a Budai Zeneakadémia hárfa tanszak tanára.

szarvaskendi és óvári **Sibrik Jolán**, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Anyja Kisfaludy Jolán

Kisfaludy Sándor leszármazottja. Apja Sibrik Antal huszárezredes. Deák Ferenc unokahúga. A háború alatt mint műgyűjtő, erős propagálója a magyar műértékeknek s megteremtője a Gellért-szálló halijában lévő állandó magyar kiállításnak. A kommun utáni időben résztvett a politikában is. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek, az Általános Közjótékonyági Egyesületnek s több más társadalmi és jótékony egyesületnek.

dr. Siegmeth Lajosné Balló Irén, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Később a Nemzeti Zenede és az Országos Zeneművészeti Főiskola ének szakos növendéke lett. Művészi oklevelet nyert 1911-ben. Első önálló hangversenye 1911-ben Veszprémben volt. Ezután Temesváron, majd Trencsénben hangversenyezett. Sokat játszott jótékony célra templomok és árvaházak javára. Mint közreműködő is sok hangversenyen vett részt. Első pesti önálló hangversenye a Vasúti és Hajózási Klubban volt. Legnagyobb sikerét Veszprémben aratta. Sok magyar dalt szerzett, melyeket most rendez kiadás alá. Mióta férjhez ment, visszavonult a nyilvánosságtól. A MANSz tagja.

Simán Erzsébet író, az Újság belső munkatársa, született Újvidéken. Iskoláit Újvidéken és Zomborban végezte. A háború alatt került fel Pestre, ahol mindjárt irodalommal kezdett foglalkozni. *Kóbor Tamás* vette észre s jóformán azonnal szerződtette is az Újság belső munkatársává. 1920 óta tisztára irodalommal foglalkozik. Rengeteg riportot, szociális természetű cik-

ket írt, amely mellett állandóan foglalkozott szépirodalommal is. Megjelent munkái: 1928-ban *Nyugtalanság* vers- és prózafüzet, amely erős feltűnést keltett, 1929-ben *Nagyok ezt nem értik* analitikus regény, közben egy gyermekek számára írott meséskönyv *60 mese és vers* címmel s szintén gyermekek részére a *Derűs és kellemes történetek*. Állandó és rendszeres újságírói munkát végez. Nagyobb utazásokat tett Franciaországban, több időt töltött Pánsban, Német- és Olaszországban.

Simenszky Valéria, zongorista nárnő, született Pozsonyban. Iskoláit részben ott, részben Budapesten magánúton végezte. Zongora tanulmányait ötéves korában kezdte, majd középiskoláival párhuzamosan a Nemzeti Zenede növendéke lett. 1925-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, hol *Laub István* tanítványa volt. Tanári diplomát nyert 1929-ben. Első nyilvános fellépése 1921-ben volt a Gellért-szálló egyik hangversenye keretében. Két év óta rendszeresen játszik a Rádióban. 1930 szeptemberében a pozsonyi rádióban is játszott. Ő volt az első magyar művész, aki a csehszlovák rádióban szerepelhetett s ugyanez év decemberében a Katholikus Körben volt hangversenye. Hangversenyem leginkább Liszt, Bach, Dohnányi, Debussy művei szerepelnek. Édesapja *Simenszky Kálmán* nyug. miniszteri tanácsos.

Simon Gizi, színművésznő, született Lembergben. Iskoláit Kassán végezte. Két évig volt vidéki színtársulatoknál: Kecskemét, Szolnok, Békéscsaba. Kisebbségi munkatársaként a Darázs-fészekben fedezték fel. Onnan a Vígszínházhoz került, amelynek négy éve tagja.

Simon Marcsa színművésznő, született Tápiószelén. Iskoláit Budapesten végezte. 14 éves korában *Rákosi Szidi* színiiskolájának növendéke lett. Három évi tanulás után a Magyar Színház ösztöndíjas tagnak szerződött. Itt egy évet töltött. A következő évben Szabadkára szerződött, hol négy évig volt egyfolytában s a legkülönbözőbb szerepeket játszotta. Ezután Nagyváradra került, ahol szintén négy évet töltött, s ahol *Ady Endre, Nagy Endre, Bíró Lajos, Hegedűs Nándor* voltak kortársai. Innen Kolozsvárra szerződött, hol egyfolytában tíz sikerekben gazdag esztendő t töltött. Tíz év után *Beöthy László* felhozta Pestre a Városi Színházhoz, hol a *Csokoládé katonában* lépett fel először. Ezután a Magyar Színházban a *Tüzek, Búzavirág*, a Király Színházban *Mézes kalács*, a Budai Színkörben a *Régi nyár, Nóta vége* című darabokban játszott. Több filmben szerepelt úgy itthon, mint külföldön. Bécsben *Leopoldiné Konstantinál*, s Berlinben a *Vasárnap délután* c. filmben. Legutóbb egy Pánsban készült magyar hangos filmnek, egyik főszerepét játszotta.

Simonyi Mária színművésznő, férjezett *Móricz Zsigmondné*, született Szenicen, Nyitra megyében. Iskoláit az érsekújvári zárdában végezte. Később a Színművészeti Akadémiára iratkozott, ahol *Somlyó, Császár Imre, Gál Gyula, Csillag Teréz* voltak tanítómesterei. Első szerződése a Magyar Színházhoz kötötte, ahonnan két esztendő után az Új Színpadhoz szerződött. 1914-től 1915-ig Kassán és Brassóban vendégszerepeit, azután a Belvárosi Színházhoz szerződött. Fő terrénuma a modern, sorsával elégedetlen, kicsit csalódott, kicsit szen-

védő, túlfinomult idegrendszerű asszony megjátszása, amelynek nálunk legtökéletesebb megszemélyesítője. Alakjait hallatlan rutinnal, intelligenciával viszi színpadra s azok közé az igazán kevesek közé tartozik, akik soha sincsenek önmagukkal megelégedve s akik mindig jobbat, szebbet, többet akarnak produkálni. 1926-ban férjhezment *Móricz Zsigmondhoz*, a kiváló magyar íróhoz. Azóta nem köt állandó szerződést. Hanem csak vendégszerepei és főként férje színdarabjainak vezető szerepeit alakítja. Főbb szerepei : *Strindberg-Az ötvenéves férfi, Hattyúvér, Szigligeti-Rózsa, Romain Roland-Szeretni, Szerelem és halál, Georg Kaiser-Asszony-áldozat, Szép Ernő-Patika*. Legkedvesebb szerepe *Móricz Zsigmond-Búza-kalászának Mártája*.

Singer Ibolyka hegedűművésznő, született Szabadkán. A kereskedelmi iskolai érettségét Budapesten a székesfővárosi V. kér. felső kereskedelmi iskolában tette le. Zenei tanulmányait nyolcéves korában kezdte a Zeneművészeti Főiskolán, *Bloch József* vezetése mellett. Később *Hubay* művészképzőjében művészi és *Kemény Rezsőnél* tanári oklevelet szerzett. 1925-ben tartotta első önálló hangversenyét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, de már növendékkorában is sokszor szerepelt a közönség és a sajtó legnagyobb elismerése mellett. A sajtó 12—13 éves korában már mint csodagyermeket emlegette kiforrott technikája és lehiggadt biztonságáért. Híre eljutott külföldre is, sorra kapta a meghívásokat hangversenyekre és hangverseny turnékra. Sokat játszott Ausztria, Németország és Olaszországban. Mint pedagógus is

egészen kiváló. Több kompozíciója van sajtó alatt. Állandó és önzetlen szereplője a jótékony célú hangversenyeknek. Tagja az Államilag Engedélyezett Magánzeneiskolák Szövetségének és a Zenepedagógiai Egyesületnek.

Singer Zsigmondné Deutsch Borcsa, született Budapesten. Férjhezment 1880-ban Singer Zsigmondhoz, a Neue Freie Presse akkori budapesti szerkesztőjéhez, ki később a Pester Lloyd főszerkesztője és főrendiházi tag lett. 1900-ban lépett a Pesti Izr. Nőegyletbe, mely idő óta kiváló karitatív tevékenységet fejt ki. Figyelmét főleg a nőegylet leányárvaháza köti le. 1923-ban megalapította a leányotthont, amelynek hivatása, az árvaházból kilépett és szakmára tanított, felserdült leányoknak továbbra is otthont és védelmet nyújtani, szerény anyagi ellenszolgáltatásért.

Sípos Mancsi, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai gimnáziumban végezte. 1923-ban kezdett úszni, mint a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club tagja. 1925-ben nyerte első versenyét, az osztrák-magyar hölgyúszóversenyt. 1926-ban a legjobb magyar díjat nyerte meg. 1927-ben Bolognában, 1928-ban Amsterdamban nyerte a bajnokságot. 1929-ben az osztrákok ellen nyert versenyt. Vívásban is, mint a Fodor iskola növendéke, szép eredményeket tud felmutatni. 1929-ben megnyerte az Első Országos Junior törvívóversenyt. 1929-ben Kassán, a nemzetközi versenyen, harmadik, az 1930-as bajnokságban ötödik lett. Több háziversenyen vett részt, szintén szép eredménnyel. Több gyorsúszó versenyen is résztvett.

dr. Siposs Katalin, született Debrecenben 1886-ban. A Veres Pálné-utcai

gimnáziumban tett érettségét kitűnő eredménnyel. Ezután az egyetem bölcsészeti karára iratkozott s a francia philológiából tett doktorátust. Három évig tanított a fővárosnál s később az aradi Női Felsőkereskedelmi iskolánál nyert végleges beosztást. A román megszálláskor a hűségeskü megtagadása miatt állás nélkül maradt. Három évi állástalanság után Budapestre jött s megalapította az első magán franciámagyar elemi iskolát. Intézete a kezdet nehézségeinek leküzdése után ma ott tart, hogy szép számú növendéke tökéletes francia kiejtésével megérdemelt hírnevet szerez az iskolának.

Slachta Margit, szociális testvér, született Kassán 1884-ben. Atyja *zadzeli és nádasi Slachta Kálmán*, anyja *saárosi Saárosy Borbála*. Kassán nyerte el az elemi iskolai tanítónői oklevelet, majd Kalocsán a polgári iskolai tanítóképző két szakcsoportjából tett vizsgát: a történelem és magyar nyelvű, majd a német és francia nyelvű szakcsoportból. Itt találkozott *Farkas Edith* alapítványi hölgygel, a Szociális Missziótársulat alapítójával, kinek társulatába, a legelsőkhöz, be is lépett. Ezután külföldi utat tett Svájc-, Német- és Olaszországban. Hazajövele után egy esztendeig tanított a győri polgári leányiskolában, azután Budapestre került és a Csalogány-utcai állami képzőben működött. Később lemondott állásáról s egészen a szociális munkának szentelte magát.

1908-ban, mint a Szociális Missziótársulat tagja, beutazta az országot és agitált a szociális eszmék, különösen a nőkérdés érdekében. E mellett résztvett mindennemű karitatív munkában, de jókor belátta, hogy a jótékony működés

igen keveset ér, szociális intézkedések nélkül, ezért elsősorban a **szociális nőmozgalmat kívánta szolgálni**. S e téren, mint a Missziótársulat Országos Szervezetének ügyvezetője, igen nagy eredményeket ért el. Nagy eredményeket ért el, mint a **Magyar Nő** című keresztény nőmozgalmi lap szerkesztője is, első pillanattól kezdve a női választójog harcosává szegődvén. Kidolgozta a női érdekképviselő tervezetét, majd amikor a női választójog törvénnyé lett, ő szervezte meg a kerületeket. A Keresztény Női Tábor (Katholikus Női Párt) őt ismeri vezérének. **1921-ben a magyar parlament első nőképviseelője lett**. 1923-ban, elvi okok miatt, 43-an kényszerültek elhagyni a Szociális Missziótársulatot s ezekből a tagokból alakult meg ugyanebben az évben a Szociális Testvérek Társasága, melynek alapítója és első főnöknője volt. Hét esztendőn keresztül minden erejét és idejét lefoglalta az alapítással járó erkölcsi és anyagi gond. A Társaság megalapozása érdekében beutazta Svájcot, Franciaországot, Angliát s két ízben volt Amerikában, a Csendes-óceánig mindenütt előadásokat tartva. Ez idő alatt megjelent könyvei: az **Amerikai levelek** s a szintén tengerentúli élményeket tartalmazó: **Elkapott sugarak**, továbbá a Társaság ismertetője: **A puszták rejtekéből az élet centrumába**. 1930-ban ismét a várospolitikai küzdőterére állt, hogy legsajátosabb céljáért, a keresztény közszellemért s a gyermek, nő és család intézményes védelméért síkra szálljon.

Solty Lilly operaénekesnő, született Újvidéken. Iskoláit az Erzsébet-leánygimnáziumban végezte, hol érettségit is tett. 18 éves korában az Országos Zene-

művészeti Főiskola opera tanszakának növendéke lett, s 1930-ban nyert művészi oklevelet. 1930 márciusában Berlinbe ment, ahol próbaéneklés után azonnal szerződtették vezető szerepkörre, majd az egyik berlini operettszínház, egy vezető szerep eljátszására, 150 estére. Budapesten több önálló hangversenyen lépett fel.

özv. Solymossy Lajosné csikszentkirályi Györfly Anna, született Gyulafehérváron. Iskoláit a székelyudvarhelyi felső leányiskolában és a budapesti magánzeneakadémián végezte. Tanulmányai végeztével férjhezment **nagyvárad** és **örvendi Solymossy Lajoshoz**, a székelyudvarhelyi állami főreáliskola és Udvarhely megyei takarékpénztár igazgatójához s így az udvarhelymegyei társadalmi élet egyik vezetője lett. Közben irodalommal is kezdett foglalkozni. Állandó munkatársa lett a Szentgyörgyi Lapok és Udvarhelyi Híradónak. 1913-ban Budapestre költöztek s férje a Szabad Liceum pénztárosa lett. Ez időtől kezdve a fővárosi társadalmi életben is élénk és jótékony tevékenységet fejt ki. Tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének és résztvesz a jótékony-ság céljait szolgáló összes gyűjtéseken. Tagja továbbá a Zsófia Gyermekszanatórium, Iskola szanatórium és a MOVE-nak. Házasságából öt gyermek született. A legidősebb **László**, orvos, aki három évi front szolgálat után, a harctéren szerzett betegség következtében meghalt s akit halála után vitézzé avattak, **Anna, Kun Andornak**, az Akadémia budapesti szerkesztőjének a neje, **Lola dr. técsői Móricz Samunak, Edith** pedig **dr. Kolozsvári Csathó Bálintnak**, a Nemzeti Bank tisztviselőjének a felesége, **Dezső** katona-

orvos. Két mostoha fia közül az egyik *Solymossy Ákos*, Máv. főmérnök, *János* pedig, aki szintén vitézséget kapott, magyar kir. honvédelezredes és a nyíregyházi gyalogezred parancsnoka.

Sólyom Andrásné, született Nagyszőlősön. Középkisiskoláit eminens tanulóként végezte. Társadalmi működése, idősebb *báró Percnyi Zsigmond* néval karöltve kezdődött s irodalmi munkássága kora leánykorában Nagyszőlősön, ahol több irodalmi társaság pártoló tagja lett és több felolvasást tartott. 1912-ben került Amerikába családjával s a háború alatt erős támasza volt az ottani magyarságnak. Mint vöröskeresztes ápolónő, a sebesültek és betegek százait ápolta évekig. A háború után az elsők közé tartozott, akik a magyar igazságért felemelték szavukat s megjelent újságcikkei nyomán több magyar barátot szerzett ó-hazájának. Saját költségén állandó gyűléseket és előadásokat rendez, ahol bár burkoltan, de nagy szolgálatot tesz a magyar irredentizmusnak. Több színdarabot írt és azokat saját rendezésében adhatja elő. Magyar iskolákat tart fenn, ahol a magyar ifjúságot igyekszik megmenteni az elamerikaiasodástól. Magyaros agilitással, az amerikai magyar konventnek egy templomot szerzett, ahol megalapozta, illetve lehetővé tette a magyar kolónia megtelepedését és boldogulását. Több gyermek anyja s gyermekeit teljesen magyar szellemben neveli. Működésének méltatásával több magyar amerikai lap foglalkozott. Tagja a Womens World League for Hungary of the Middle West és a IWLÁ.-nak, a Református Magyar Templomok Egyesületének, s végül elnöknője a Pro Hun-

Somboryné Csengery Ilonka, született Budapesten. Iskoláit a kolozsvári felső leányiskolában, majd ugyanott a kereskedelmi akadémián végezte. Ezzel párhuzamosan növendéke volt a Konzeratóriumnak is, ahol zongoratanárnői oklevelet nyert. Később Budapestre került, ahol *Csillag Teréz* tanította színművészeire. Első fellépése 1919-ben volt Szatmáron, a *Vasgyáros-Claire* szerepében, mely után a szegedi színházhoz szerződött állandó vendégszereplésre. Közben játszott a Budai Színkörben és a Várszínházban is. Jelentősebb szerepei voltak: *Romeo és Julia-Julia*, *Vörös talár-Jeanette*, *Baccarat-Heléna* és a Várszínházban bemutatott *Nagy-Magyarország* című irredenta darabban *Ciliéi Borbála*.

1921-ben férjhez ment magyar nagysombori *Sombory László* rendőrkapitányhoz. Kolozsvári tartózkodása alatt mint zongoraművész is többször szerepelt pódiumon. Dolgozott az *Én Újságom*, *Képes Krónika*, *Pesti Hírlap* gyermekrovat és a *Tündérvásár* részére. Sajtó alatt van egy meséskönyve. Járt Olaszországban és Németországban. A magyaron kívül beszél németül és franciául. Édesapja *Csengery János* volt kolozsvári, most szegedi egyetemi tanár, klasszika filológus és műfordító. Egy gyermeke van.

I. Somló Lilly festőművész, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Utána a Bihari-féle festőiskolába ment, majd a párisi akadémiára, ahol *Julián Polorance* volt a mestere. Első kiállítása Budapesten a Nemzeti Szalonban volt 1912-ben. Később több ízben a Múcsarnokban, külföldön: Bécs-

ben, Kölnben és 1915-ben San Franciskóban állított ki. 1916-ban férjhez ment *Ignotus Pál* íróhoz. Több kiváló képe van magántulajdonban. 1918-ban Svájcba utazott, ahol 1919-ig maradt és csak festéssel foglalkozott. 1919-ben Berlinbe költözött. Itt kezdett irodalommal foglalkozni 1923-ban. Közben,

1922-ben elvált. Első írásai fordítások voltak. Fordított magyarról franciára, franciáról németre. Munkái berlini lapokban és magazinokban jelentek meg. Propaganda cikkeket írt művészetről és divatról német lapok részére s híres emberek portréit rajzolta ugyancsak lapok számára. De ezenkívül írt novellákat és tárcákat is. 1928-ban haza jött. Azóta főleg rajzolással és műfordítással foglalkozik.

Somló Sári szobrászművész, született Aradon. Iskoláit Budapesten végezte. Édesatyja Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója volt. Már kora ifjúságában szenvedélyesen szerette a sportot, különösen a vadászatot. Egy alkalommal egy baglyot ejtett el, amelyet pusztja kedvtelésből megmintázott. Ezt a munkáját édesatyja tudtán kívül Párisba küldte, ahol a Louvreban rendezett nemzetközi kiállításon a második díjat nyerte. Ezután Holló Barnabás foglalkozott vele. Az ő utasítására igyekezett bejutni az Iparművészeti iskolába, ahol azonban nő volta miatt nem vették fel. Így Maróthy R. Géza privát növendéke lett, egy félévvel később pedig már mint az iskola tanársegéde működött. Miután kinevezni nem akarták, azzal az indokolással, hogy nő nem lehet a Főiskolán kinevezett tanár — ott hagyta az iskolát és azóta saját műtermében dolgozik. Sok kiváló alkotás fűződik

nevéhez. így Vajda János síremléke, Bartók Lajos síremléke, Bartók Lajos emlékműve s a Madách-centenárium alkalmával készített Madách márvány mellszobra, mely a Nemzeti Színház auláját díszíti. A Műcsarnok tárlatain állandóan szerepel. Monzában, Bécsben, Amsterdamban rendezett nemzetközi kiállításokon részt vett, illetve díjat nyert. Szívesen foglalkozik irodalommal is. Nevezetesebb munkái: *Költemények I.* (1908), *Költemények II.* (1909), *Hallali vadástörténetek* (1914), *Szent Miklós élettörténete* (1916), *Mélységek* kiáltok (1919). Számos cikke és tanulmánya jelent meg művészeti folyóiratokban. Élénk részt vesz minden magyar vonatkozású, akár művészi, akár szociális mozgalomban. A Magyar Képzőművésznők Egyesületének tíz év óta elnöke, a Magyar Nemzeti Szövetség főjegyzője, tagja a Képzőművészeti Tanácsnak, a Magyar írók Egyesületének, a Magyar Főiskolát Végzett Nők Egyesületének, a MANSZ választmányának stb.

dr. Somlyó Stefánia, leánynéven *Óriás Zoltánná*, született Nagyváradon. Középiskoláit a budapesti váci-utcai leánygimnáziumban végezte. Ezután a pécsi egyetemre iratkozott és 1927-ben szerzett fogorvosi diplomát. Jelenleg az Apponyi poliklinika fogászati osztályának egyik vezetője. Ezenkívül magánpraxist is folytat. 1925-ben ment férjhez *Óriás Zoltán* mérnökhöz.

Somogyi Adrienné operaénekesnő és zongoraművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Zene-tudását édesapjától *Somogyi Mór* zongoraművésztől s édesanyjától, *Berger Karola* operaénekesnőtől nyerte. Ez-

után a Zeneakadémia növendéke lett, hol zongora és ének tanári oklevelet nyert. Több önálló koncertet adott úgy Budapesten, mint a vidék nagyobb városaiban s Berlinben. 1916 óta foglalkozik pedagógiával. Nyolc év óta áll. eng. magán zeneiskolája van. Közben férjhezment, de ez a házassága rövid időn belül válással végződött. Egy kis-leány anyja.

Somogyi Erzsi színművésznő, született Kolozsváron. Iskoláit részben Kolozsváron, részben Budapesten a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Nevelőanyja **Hettyey Aranka**, a Nemzeti Színház örökös tagja, hatéves korától nevelte. 16 éves korában, iskolái elvégzése után beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára, ahol csupán három hónapig volt növendék, mert **Bárdos Arthur** felkérésére, az igazgatása alatt álló Renaissance Színházban eljátszotta **Móricz Zsigmond-Búzakalász** című darabjának **Marika** szerepét. A fel lépés nagyszerűen sikerült s első szereplésével Budapest egyik legkedveltebb színésznője lett. Ezután a Nemzeti Színház tett neki szerződési ajánlatot.

1923-tól 1924-ig mint ösztöndíjas s 1924-től rendes tagja lett a Nemzeti Színháznak. Bemutatkozó fellépése 1924 tavaszán a **Tartuffe-Marienne** szerepében volt. Azóta jelentősebb szerepei: **Annuska** címszerep, **Szentivánéji álom-Puck**, **Nem élhetek muzsikaszó nélkül-Pólka**, **Házi tündér-Pötty**, **Képzelt beteg-Toanett**, **Szerelem mint orvos-szobalány**, **Vadkacsa-Hedvig**, **Cigányok Szidike** stb. Legkedvesebb szerepe a **Házitündérben-Pötty**. Közben vendégszerepeit az Új Színházban, ahol **Marusja** címszerepét játszotta szintén nagy siker

mellett. 1927-ben megvált egy évre a Nemzetitől s ez idő alatt a Vígszínházban játszott, ahol emlékezetes sikert aratott **Móricz Zsigmond-Úri muri** című darabja **Marika** szerepében. Külföldön: Olaszországban és Németországban járt. Sportok közül az úszást és evezést kultiválja.

Sonkoly Istvánná született **Balogh Olga**. Borsodi családból származik, atyja Miskolcon gyógyszerész és egyben elnöke volt a Magyar Gyógyszerészek Egyesületének és számos kultúregyesületnek. Főtitkára a Magyar Vöröskereszt Egyesület VI. kerületének, VI. kerületi alelnöknője a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, választmányi tagja a Magyar Nemzeti Szövetség női osztályának (Pro Hungária), József főherceg Szanatórium Egyesületnek és a Magyar Családok Országos Egyesületének, a Szociális Misszió Társulat központjának és a Magy. Eszperantó Egyesületnek. Fia Sonkoly István hírneves hegedűművész, aki fiatalága dacára, tanára a budai Zeneakadémiának s akinek zeneesztétikai cikkei a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos folyóiratában jelennek meg.

sóvári Soós Elemémé, leánynéven **báró tolcsvai Korányi Anna** festőművésznő, **báró tolcsvai Korányi Frigyes** egyetemi tanár és **tolcsvai Bónis Malvin** leánya, született Nagykállón, Szabolcs megyében, 1870 május 12-én. Iskolái végeztével felsőbb képesítésre 1896-ban az állami női festőiskolába iratkozott, ahol **Lotz Károly** és **Deák-Ébner Lajos** voltak tanítómesterei. 1899-ig Münchenben, a nagy hírű **Lenbach** professzor vezetése alatt, 1904-től pedig a párisi Académie de la grand Chaumière-ben

folytatta tanulmányait. Ezt kiegészítették 1904-ben Londonban, 1906-ban Szolnokon, 1907 és 1908-ban Olaszországban, 1910-ben Dachauban tett tanulmányai. Kitüntetései: 1885-ben az Országos Kiállításon Budapesten, Iparművészeti nagy érem, 1904-ben Párisban Diplome d' Honneur, Concours Internationale des Arts de la Femme, 1911-ben Budapesten, a Magyar Képzőművésznők kiállításán aranyérem, 1915-ben Budapesten, Magyar Képzőművésznők kiállításán *elismerő okmány*. 1906-ban a párisi *Union des femmes peintres et sculpteurs*nek lett a tagja. 1907-től 1916-ig a Magyar Képzőművésznők Egyesületének volt elnöke. 1910-től 1913-ig és 1916-tól 1917-ig a budapesti Nemzeti Szalon választmányi tagja. Ugyancsak tagja 1911 óta a wien Verein Bildender Künstlerinnen Österreichsnek, 1912 óta a párisi Cercle International des Arts et des Lettresnek, végül elnöke az 1913-ban megnyílt turini Esposizione Internationale déllé Bellé Arti Femini magyar bizottságának. Legelőször 1896-ban a bécsi Künstlergenossenschaftban szerepelt *Csendélet* című képével. A Műcsarnok, Nemzeti Szalon és a párisi Union des Femmes peintres et sculpteurs, 1906-tól 1913-ig a Société des Artistes Français Grand Palais, a müncheni Glaspalast, 1910-ben a bécsi Hagenbund, a Véréin dér Bildender Künstlerinnen österreicher, 1910-től 1913-ig a hamburgi Louis Bock Künstleraaljának, 1913-ban a turini Esposizione Internationale déllé Bellé Arti Femimnek és 1913-ban a bordeauxi Union des Femmes Artistesnek nagy elismerésében részesült kiállítója. Művei között szerepelnek nemcsak olajképek,

hanem finom színhatású akvarelek is, valamint pasztelek és grafika is. Művészetének igazi eszköze az olajfesték. Fő művei : a *Családi főr*, amely Párisban *Hazatérő katona* címmel volt kiállítva, *Arab fiú s Színházban* című képei reprodukciókban is ismeretesek. *Aratás után*, *Orosz fogoly* című művei Budapesten a Szépművészeti Múzeumban, a *Vándor* a sümegi Darnay-múzeumban, a *Cigányfiú* a marosvásárhelyi takarékpénztár gyűjteményében van kiállítva. Végül a *48-as honvéd a budapesti* Hadtörténelmi Múzeumban.

Sorg Jenőné, leánynéven *Bárczy Erzsébet* úrlovasnő, született Budapesten. Iskoláit részben magánúton, részben a Sacre Coeur-ben végezte. Iskolái elvégzése után, 1930 november 4-én, *Sorg Jenő* építészmérnök felesége lett. Lovagolni hatéves korában kezdett, eleinte nővére, *gróf Gyürky Aladárné* irányítása, majd 15 éves korában *Cseh Kálmán* vezetése mellett. 11 éves korában résztvett a Tattersallban egy ugrató versenyen. 1927 szeptemberében, 15 éves korában, a női versenyen az ötödik díjat nyerte. 1928-ban résztvett az összes magyarországi versenyeken s összesen 28 díjat nyert. A szegedi verseny női számában második, harmadik díjat, Cegléden két első, egy negyedik díjat, Szombathelyen egy első díjat, továbbá még különböző versenyeken három első, öt második, öt harmadik, négy negyedik és egy ötödik díjat. 1928 februárban Nápolyban és a Mergheknaversenyekben, mindkettőben első díjat. Ugyanez évben a Nemzeti Lovardában tartott versenyen harmadik és ötödik díjat. 1929 áprilisában a *gróf Andrássy Géza* - tereplovaglason harmadik, 1929

májusában Veszprémben a női számban is tanult az énekszakon, énektanulmányok második lett. Ugyanez év május végén Karlsbadban a női bajnokság első díját nyerte. 1929 júniusban a Nemzeti Lovardában tartott versenyen negyedik díjat, 1929 őszén Szombathelyen második díjat, Keszthelyen két negyedik díjat. Később a Miskolcon tartott versenyben húsz férfi közt egy első díjat és egy negyedik díjat, 1929 őszén a budapesti versenyen ismét több díjat. 1930 áprilisban San Remóban női számban egy második, két harmadik és egy negyedik díjat, 1930 májusban Veszprémben két második díjat, 1930 decemberében a házimérműzésen második díjat. Az ugrató számokból összesen 40 nagyobb díjat nyert. Külföldön : Olaszországban, Németországban, Bajorországban, Franciaországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául, olaszul. Lovagláson kívül még az úszást kultiválja. Édesapja *Bárczy Gusztáv*, a Rózsa-völgyi-cég tulajdonosa.

dr. Sörényházy Mártha, született Budapesten. Iskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte, majd a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultásán a magyar, francia szakon doktorátust nyert 1924-ben. Utána színipályára ment, mellyel régi vágya teljesült. Tanára *Sugár Károly* volt. Tanulmányai befejeztével *Alapi Nándor* társulatához szerződött, hol főbb szerepei voltak: *Nóra*, *Ördög cimborája*, *Ártatlan Don Juan*, *Kaméliás hölgy* stb. Szerepköre komoly drámai szerepek.

Sponerné Martin Anna, született Zsarnócán. A Zeneművészeti Főiskolán mint *Braun Paula* tanítványa szerzett zongora tanárnői oklevelet 1921 -ben. Ezzel párhuzamosan *Anthes* mesternél

is tanult az énekszakon, énektanulmányait azonban *Durigo Ilonánál*, a zürichi Akadémia tanáránál végezte be. Mint énekművésznő nagyon sokat szerepelt jótékony célra, mint oratórium énekesnő a fasori és deáktéri evangélikus templomban. Nagyobb szabású hangversenyeken is közreműködött és több önálló hangversenyt is adott. Hét évig tanított mint zongoratanárnő a Fodor-zeneiskolában.

1918-ban ment férjhez *Sponer Márton* Máv. igazgatósági tisztviselőhöz. A Rádió állandó előadója.

Spronc Dezsőné, leánynéven *Schütz Józsa*, született Budapesten. Középfelsőiskolai elvégzése közben zenei tanulmányokat kezdett *Tóth Árpád* és *dr. Kovács Sándornál*. Később Németországba ment s a leipzig-i Konzervatórium zongora- és énektanácsán szerzett oklevelet. Ugyanott ment férjhez *Spronc Dezső* hegedűtanárhoz s vele együtt való hazajövele után zeneiskolát nyitott és pedagógiával kezdett foglalkozni. Tanít felnőtteket is, legszívesebben azonban gyermekekkel foglalkozik, akiket azután akadémiaira visz. Ezenkívül 13 éve tanítja az óbudai ifjúságot is. Több jótékonycélú hangversenyen szerepelt mint énekesnő. Zenetanfolyamának eredményéről minden évben nyilvános évváró hangverseny keretében számol be.

Spur Istvánná nagyabonyi Birsy Sarolta született Aradon. Tanulmányait Békésgyulán, a gyulai magániskolában végezte. Édesatyja 1848-ban mint a 119. számú honvédszászlóalj parancsnoka, hét éven keresztül az aradi vár foglya volt. 1888-ban mint alezredes halt meg. A Szociális Miszsió által létesített és egyetemünk

legkiválóbb tanárjai által tartott előadásokat látogatta több éven keresztül. Ezek az előadások úgy a szociális karitatív, valamint nemzetvédelmi, nemkülönben hitvédelmi és gyermekvédelmi eszmékben képezték ki nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is. A háború alatt a Műegyetemi Hadikórházban két éven át mint önk. ápolónő működött. Ezen szolgálataért a II. o. vöröskereszt érdemkeresztet és több írásbeli elismerést kapott. 1915 óta a Szociális Misszió Társulat tanács és képviselői tagja, a tabáni Szent Vince szerzetesegyesületnek 11 éve elnöknője. A keresztény eszme propagálója és a keresztény eszme egyik nagy előharcosa. A Katolikus Háziasszonyok Országos Egyesületének, az I. kér. Közjótékonyági Kath. Orsz. Egyesületnek, a Női Szövetségnek tagja. Népjóléti megbízott. Az Orsz. Szent Vince Egyesületnek tanács tagja, Oltáregyesületi tag, a Keresztény Magyar Asszonyok Pártkörének I. kerületi elnöknője. A MANSZ intézőbizottságának tagja. Édesanyja kishalmági Hollaki Blanka, régi erdélyi család sarja. Férje Spur István, a Széchényi uradalmaknak volt igazgató főmérnöke, majd később nyolc éven keresztül a Balaton kormánybiztosa.

1928-ban a Kormányzó, gazdasági érdemei elismerésül a gazdasági főtanácsosi címmel tüntette ki.

Stankovics Eugénia székesfővárosi zenetanárnő, született Budapesten. Atyja S. György Budapest pénztárnoka, Szilárd nevű bátyja neves sportember, székesfővárosi nyug. tanácsnok, a Beszkárt igazgatója. Atyjai ágon egyenes leszármazottja Stankovics Szilárd 48-as tábornoknak, ki az osztrák hadsereg-

ből lépett át a honvédséghez és csak Rudolf trónörökös születésekor kapott amnesztia mentette meg a halálos ítélet végrehajtásától. Anyjai részéről vérékonya Sztionak és Szakatarinak, a neves festőművészeknek, akiktől festőtehetségét is örökölte. A Zeneakadémián mint Hubay kamarazenei tanítványa szerzett diplomát. Látogatta a Képzőművészeti Főiskola tanfolyamát is, ahol Ferenczy, Hegedűs és Zemplény voltak tanárai. Eveken át állított ki a Nemzeti Szalonban, s úgy portrait-i, mint más tárgyú festményei szép sikert arattak. Egyik ismert festménye Hopp Ferenc rendeletére készült portraitja volt, melyet Hopp Ferenc szülővárosának hagyományozott. A Kerületi Jótékonyági Bizottság lelkes tagja s általában minden téren résztvesz a jótékonyági és nemzeti irányú mozgalmakban.

Stark Marietta mozgásművésznő, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leányliceumban és Madzsarné mozgásművészeti iskoláján végezte. 1930-ban nyert állami oklevelet. Mint főszereplő, résztvett Madzsarné előadásain a Belvárosi Színházban, az Új Színházban és a Bethlen-pantomimban. Jelenleg Madzsarné rendszere szerint, saját iskolájában készít elő művészi iskolára. Tanulmányúton volt Angliában, Franciaországban és Svájcban. Sokat sportol. Beszél angol, francia, német és olasz nyelven.

Stefánia főhercegnő, belga királyi hercegnő, Rudolf trónörökös felesége, II. Lipót belga király leánya, született 1864-ben. 1881-ben kötött házasságot a magyar és osztrák trón várományosával, Rudolfal. Az esküvőn és az esküvő után magyarországi útján páratlan lelkesedés-

sel fogadták a bájos, fiatal trónörökös-
nét. Megnyerő lényén kívül része volt
ebben a szeretetteljes fogadtatásban
férje, a trónörökös népszerűségének és
annak is, hogy édesanyja, *Mária Hen-
rietta* főhercegnő, a magyar főhercegi
család legnagyobb alakjának, *József* ná-
dornak a leánya volt. *Stefánia* főherceg-
asszony férjével együtt élénk érdeklő-
dést tanúsított a magyar közélet, a szel-
lemi mozgalmak és a társadalmi törek-
vések iránt. Kapcsolatba lépett a magyar
irodalmi világgal, különösen *Jókaival*,
akivel együtt a trónörökös *Az osztrák-
magyar monarchia írásban és képen*
című nagy munkát tervezte és indította
meg. 1889-ben, a férjét ért rettenetes
katasztrófa nyomán, azonban teljesen
visszavonult a világtól és 11 évig élt
özvegyi sorban, nagyobb részét Bécsben.
1900-ban levetette az özvegyi fátyolt és
I. Ferenc József engedélyével feleségül
ment *Lónyay Elemér* grófhhoz, akivel
birtokain, a mosonmegyei Oroszváron
és a zemplénmegyei Bodrogolasziban
visszavonultan él. *Lónyay* gróf 1917-ben
hercegi címet és rangot kapott. *Rudolf*
trónörököstől való egyetlen gyermeke,
Erzsébet főhercegnő, 1883-ban született
és 1902-ben *Windischgrätz Ottó* herceg
felesége lett. *Stefánia* főhercegnő egyik
legünnepeltebb asszonya volt annak ide-
jén az országnak. *Teleky Samu* gróf, a hí-
res Afrika-utazó, róla nevezte el az általa
Afrikában felfedezett egyik tavat *Stefá-
nia-tónak*. Védnöke volt több egyesület-
nek, köztük az osztrák és a magyar Vörös-
keresztnek, élén állt a gyermekvédelem-
nek s Budapest első gyermekkórházát is
róla nevezték el.

Bozzay Margit.

Steinbarczer Alajosné, leányné-
ven *Schuller Marianna*, született Buda-

pesten. A háború alatt mint önkéntes
vöröskeresztes ápolónő teljesített szol-
gálatot. Mint a mezőkövesdi Szociális
Misszió és a Magyar Nők Szentkorona
Szövetség X. kér. szerv. elnöke, több
jótékonycélú előadást, hangversenyt ren-
dezett s szerepelt is az előadásokon.
Választmányi tagja az Országos Katho-
likus Háziasszonyok Szövetségének s
társelnöke a X. kér. Keresztény Nem-
zeti Ligának.

Steiner Böske hegedűművésznő,
férjezett *dr. Nagy Béláné*, született Bu-
dapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Hat-
éves korában kezdett tanulni hegedűm,
később az Országos Zeneművészeti Fő-
iskola növendéke lett. *Hubay Jenőtől*
kapott művészi kiképzést. 1924-ben
művészi oklevelet nyert. Már mint
növendék igen sok hangversenyen
működött közre. Első önálló hang-
versenye 1925-ben volt a Zene-
akadémián. Ezután 1925-ben Bécsben
a Konzerthausban adott önálló estét.
Majd a budapesti rádióban és ismét
Bécsben játszott. Ugyanez évben egy
nagyobb jugoszláviai hangversenykör-
úton volt. 1926-ban megalakította a
női művészzuartettet. Ezzel a társa-
sággal, melynek primáriusa, 1926 őszén
Norvégiába ment, hol egy nagyobb
hangversenykörutat abszolváltak, majd
Bergenben megtelepedtek, honnan csak
1929-ben jöttek haza. Itthon még szám-
talan hangversenyen vettek részt, majd
félretéve minden előítéletet, elfogadták
egyik előkelő szálló meghívását és az-
óta délutánonként ott hangversenyez-
nek.

Steinschneider Emilné, leánynéven
Klein Janka, született Garamszentke-
reszten. Iskoláit részben Győrött, rész-

ben Besztercebányán végezte. Festő tanulmányait *Telkessy Valérnál* kezdte, majd hosszabb ideig *Feife Jenő*, aztán *Szõnyi István* növendéke volt. Főképen olajban dolgozik. Portrékat és tanulmányfejeket állított ki a Lipótvárosi Körben. Férje *Steinschneider Emil* tisztviselő. Egy gyermek anyja.

dr. Stekker Dénesné, leánynéven *Beötkös Lola* zongoraművésznő, született Budapesten. Apja *Beötkös Lajos* hajóskapitány. Iskoláit a Batthyány-utcai intézetben végezte. Első nyilvános hangversenye 10 éves korában volt a budai Vigadóban. Akkori tanára Gyulai Elek volt. Tanulmányai folytatására az Országos Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakára iratkozott, ahol Székely Arnold tanítványa lett. Tanulmányait a negyedik évben félbenhagyta, mert közben férjhezment *dr. Stekk^{er} Dénes* törvényszéki bíróhoz. Azóta önálló hangversenye 1924-ben volt Kassán, ugyancsak önálló hangversenye 1925-ben Brünnben s 1927-ben Budapesten a MOVE-ban. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Nagyobb utazásokat tett Németországban, Ausztriában és Olaszországban. Szenvedélyes motorvezető.

granchi és zemplénliszkui **Steller Gizella** festőművésznő, született Békéscsabán. Iskoláit ugyanott, festőművészeti tanulmányait pedig Kecskeméten, *Révész Imre* festőakadémiai tanárnál végezte. Első kiállítása Kassán volt. Budapesten a Nemzeti Szalonban pasztellkiállítása volt 1926-ban. 1929-ben a Múcsarnokban táj- és aktképekkel, a tavaszi tárlaton pedig pleinair-fejvel vett részt. A Nemzeti Szalon állandó kiállítója. Tagja a Képzőművésznők Egye-

sületének és a Független Művészek Társaságának. Apja *Steller Árpád* táblabíró. A család Felvidékről származik. Olaszországban és Németországban járt tanulmányúton. Beszél magyarul, németül és franciául.

Stelly Gizella szakfelügyelő, főóvónő, született Máramarosszigeten 1878-ban. Édesapja *Stelly Géza* iskolaigazgató volt. Iskoláit Budapesten végezte. Óvónői diplomát nyert 1896-ban. 1897-től 1899-ig a rákosi óvodában tanított, 1899-ben kinevezték a Székesfővároshoz. Mint vezető óvónő 1910-ig dolgozott a székesfővárosnál. 1910-ben előléptették látogató felügyelővé. 1916-ban főóvónői kinevezést nyert, 1923-ban gazdasági felügyelő, 1927-ben szakfelügyelő lett. 1920-ban átvette az akkor megnyílt gyakorlóóvodában a továbbképző tanfolyam vezetését. Tagja a Gyermektanulmány Társaság Igazgató Tanácsának. Négy évig volt társszerkesztője s most állandó munkatársa a *Kisdednevelés* című folyóiratnak. Megjelent munkái 1915-ben *Mesélj még, anyuskám*, 1920-ban *Mit játszunk gyerekek?* 1925-ben *Kisdednevelőintézetek évi foglalkoztatási tervezete*. Ezt a munkát 12 évi megfigyelés és a gyerekek alapos tanulmányozása után írta s megjelenése óta Magyarország összes óvodáiban használják. Állandóan dolgozik gyermekmesék modernizálásán is. 1913-ban Németországban, 1930-ban a nürnbergi és müncheni nemzetközi gyűlésen a gyermekvédelmi intézményeket tanulmányozta. Vezeti az összes budapesti óvodákat, tagja a MANSz Kisdedóvó Bizottságnak.

Stettnerné Falvy Margit énekesnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt

a Női Ipariskolában végezte. Utána az ellenőrzője dolgozik fáradhatatlanul. 15 évesen keresztül pénztárnoka is volt a Szociális Misszióknak, s 25 évesen keresztül rendezte annak lelkigyakorlatait. A háború alatt 12 évig mint másodvezető vezette a misszió hadi varrodáját. Karöltve dolgozik *Farkas Edith* alapító főnökösszonnal, akit vidéki és külföldi útjaira is gyakran elkísér. A magyaron kívül beszéli a német nyelvet.

Stowasser Irén, született Budapesten. Iskoláit a Margit-intézetben végezte. Ezzel párhuzamosan énektanulmányokat is folytatott, sőt folytat még ma is a Fővárosi Zenedében *Jager Vilmosánál*. Első fellépése a Vigadóban volt egy hangverseny keretében. Ezután több hangversenyen szerepelt a Parkszálló művészdélutánjain és jótékony célú hangversenyeken. Állandó énekes a Bakáts-tén templomnak s többször énekel a máriaremetei templomban is.

dr. Steuer Györgyné, leányneven *Marschall Ilona*, született Temesváron. Tanulmányait a temesvári Miasszonyunk zárdájában végezte, mely után férjhez ment *Steuer György* államtitkárhoz. A jótékonyág terén igen agilis tevékenységet fejt ki; mint a lisieuxi Szent Teréz Menza Egyesület intéző bizottsági tagja. Több ízben vállalta jótékony célú hangversenyek és estélyek védnökségét. Annak idején foglalkozott festőművészettel is, de csak saját maga szórakoztatására.

vecseklői Stoffer Mária, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. A társadalmi mozgalmakba mint a Katholikus Növédő Egyesület tagja, 1900-ban kapcsolódott be. Itt működött 1906-ig, a Szociális Misszió megalakulásáig. Ennek megalakulása óta, úgy a fogház misszióban, mint a gyűjtőfogházban lévő műhelyek felügyelője és

Stranszky Aranka énekesnő, született Nyitrán. Iskoláit Budapesten végezte. Énekelni *idősb Roubál Vilmostól*, majd *Ábrányi Emilnétől* tanult. 1927-ben volt első fellépése a Városi Színházban a *Troubadour-Leonóra* szerepében, melynek eredménye folytán azonnal szerződtek. Főbb szerepei: *Aida*, *Tosca* címszerep, *Parasztbecsület-Santuzza*, *Álarcosbál-Amália*, *Zsidónő-Recha*, *Don Juan-Anna*, *Tannhäuser-Erzsébet*, *Lohengrin-Elza*, *Sába királynéja-Sulamith* stb. Első önálló hangversenye 1927 április 25-én volt a Zeneakadémián, hol azóta is minden évben ad egy önálló estét. Továbbá több vidéki városban és a Rádióban énekel. Közben Berlinben is volt tanulmányúton.

Stricker Sándorné dr. Polányi Laura, született Bécsben. Magyaror-

szágon nevelkedett. Iskoláit Budapesten végezte, az első nő volt, aki rendszeresen gimnáziumot végzett. Még a leánygimnázium megnyitása előtt a négy alsóosztályt magánúton végezte az ág. ev. gimnáziumban. Érettségi után a budapesti egyetem történeti szakhallgatója lett. Már egyetemi hallgató korában a statisztikai könyvtárban működött. 1904-ben már szerkesztője volt a «Bibliographia Económica Universalis»-nak. Férjhez ment Stncker Sándor gyároshoz és 1909-ben letette filozófiai doktorátust. Közgazdaságtörténelmi értekezésével, amely 1909-ben a Közgazdasági Szemlében jelent meg, osztatlan sikert aratott. Már akkoriban résztvett minden karitatív, szociális munkában. Számos előadást tartott nevelési és társadalomtudományi kérdésekről a Társadalomtudományi Társulat megbízásából. 1911-ben létesítette az első magyar kísérleti gyermekiskolát, amelyekben a legkitünőbb pedagógusok tanítottak. Ebben az iskolában tanítottak először Magyarországon Dalcroze és Mensendieck módszere szerint. A háború előtt Bécsbe ment, ahol Grünberg professzor mellett dolgozott s tartott előadásokat. Jelenleg is közgazdasági és társadalomtudományi kérdésekkel foglalkozik. Jelentősebb munkái: III. Károly gazdaságpolitikája Magyarországon. Néhány szó a nőről és a nőnevelésről, a XVIII. század gazdaságpolitikája stb. A Közgazdasági Társág, s Az Új Nevelés Ligájának tagja.

Strompf Árpádné Róbert Emmy operaénekesnő, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Ezután *Hereildné*, majd utána *Gábor József* tanítványa volt, kitől énekművésznői oklevelet is nyert

1919-ben. 1920-ban *Strauss Richárd* a bécsi Staatsoperhez szerződtette, ahol az Operaház első 20 éven aluli tagja lett. Első fellépése *Hoffmann meséi-Baba* szerepében volt. Azután *Bajazzók-Gilda*, *Siegfried-Madár*, *Álarcosbál-Rozina* és az *Éj királynője* szerepeit énekelte. Hangversenyénekesnői első fellépése Budapesten 1920-ban *Gábor József* dal-estjén volt. Ugyanez évben önálló ária- és dalestélyt is adott a Vigadóban s ugyancsak Bécsben is több önálló hangversenye volt. 1923-ban Pestre jött s férjhez ment *Strompf Árpádéhoz*, a Leszámitoló Bank titkárához. Egy önálló ária- és dalestélyt azonban minden évben tart a Zeneakadémián. Sokat énekel jótékony célra is és a Rádióban.

Stumpf Károlyné, leánynéven *Kleindin Ernestin*, született Székesfehérváron. Iskoláit részben szülővárosában, részben Budapesten végezte. A társadalmi mozgalmakba férjhezmenése után kapcsolódott s működését mint a Katholikus Háziasszonyok Szövetsége választmányi tagja kezdte meg. Pár esztendővel később az egyesület alelnöke, illetve a háztartási szakosztály elnöke lett. A szövetség családvédelmi munkájából kifolyóan különösen a háztartás gazdasági kérdéseivel foglalkozik. Megszervezte a háziasszonyok és alkalmazottak háztartási képzését s a kenyérgyártó nők, úrilányok és cselédnők részére háztartási tanfolyamokat állított be. A munkás anyák és leányok részére háztartási irányú elméleti és gyakorlati előadások beállítását tette lehetővé. Ezenkívül megszervezte az Országos Közegészségügyi Intézet felszólítására a vidéki vándortanfolyamokat, falusi asszonyok és leányok részére

háztartási képzés céljából. Az iskolán kívüli népművelési bizottsággal kapcsolatban jelenleg a kenyérkereső nők háztartási tanfolyamát állította be a Szövetség keretébe. Időközönként előadásokat tart, a háziasszonyok továbbképzése szempontjából, nemcsak Budapesten, hanem a vidéken, sőt a Rádióban is. Ezek az előadások, főként a háztartás racionális megoldását célozzák. Hogy ezenkívül a háziasszonyok egészségügyi kérdésekben is tájékozást nyerjenek, a szövetség egészségügyi előadásokat tartat elsörendű professzorokkal. A szövetség és ennek keretében *Stumpf Károlyné* résztvett az 1929. évi párisi munkaügyi kongresszusnak a háztartásra vonatkozó részek memorandum alakjában való feldolgozásában. A szövetség háztartási kiállításainak rendezését évek óta végzi s ezek megrendezésében külföldi tanulmányutam szerzett tapasztalatait értékesíti. Meghívták a Magyar Mérnök és Építész Egylet kislakásépítési ankétjére is, hogy értékes hozzászólásával a háztartás racionalizálása szempontjából világítsa meg az új kislakás típusok kiállítását. Számos dolgozatot és cikket írt a háztartásképzés és a háztartás racionalizálásának szükségességéről. A Foederatio Americana Transdanubia Corporatiojának nagyasszonya.

Sugatagi Dezsőné, született Szeniécén, Nyitra megyében. Iskoláit Bécsben végezte. A háború alatt mint vöröskeresztes ápolónő teljesített szolgálatot s e működéséért az elsők között kapta a vöröskereszt érdemrendet. Összeköttetései révén a legnagyobb háborús Ínségben négy vagon szenet, több mázsa lisztet, cukrot szerzett s osztott ki a nélkü-

lözök között. Első férje, mint cs. és kir. honvédszázados, hősi halált halt.

1930-ban *Divat, mely öl* címmel a Nemzeti Újságban egy cikke jelent meg s ugyanaz évben egy intervjua a Pesti Hírlapban *O'Neil* a Különös Kéjáték írójával. Több jótékonycélú hangversenyen lépett fel mint közreműködő. Tagja a Szentkorona Szövetség, Magyar Vöröskereszt és Iskola Szanatórium Egyesületnek.

E. Sugár Mária mozgásművésznő, született Dusnokon, Pest megyében. Középiskolai tanulmányait Budapesten a Mester-utcai felsőkereskedelmi iskolában, mozgásművészeti tanulmányait *Kállay Lili* mozgásművészeti iskolájában végezte el, ahol oklevelet is nyert. Még mint *Kállay Lili* növendéke résztvett az iskola előadásain, de önállóan is fellépett a Vigadóban és a Rádiusban, ahol *Rachmaninoff* prelúdiumára komponált táncát adta elő. Tagja volt *Kállay Lili* tánccsoportjának is. Résztvett a margitszigeti Szent István ünnepségeken, ahol *Csongor és Tünde* című pantomim egyik főszerepét alakította. Négy éve foglalkozik pedagógiával, főképp gyermekek részére. Meséket és gyermekverseket is ír. Egy fogadott gyermeke van. Férje *Egyedi László* gépészmérnök.

dr. Surgoth Gyulané, *szécsy-szigeti Thaly Jolán*, született Komáromban. Férje **dr. Surgoth Gyula** nyug. táblabíró, magyar királyi kormányfőtanácsos, ügyvéd, aki táblabírói kiváló munkássága érdemül a kormányzó legmagasabb elismerését vívta ki. Iskolai képzettségét Komáromban, Geöcze Sarolta, a kiváló pedagógus vezetése alatt álló felsőleányiskolában nyerte el. Több jóté-

konyvsági egyesületnek tagja. Alelnök-nője az Országos Kereszténymunkás-nők Egyesületének, melyet 25 éve Geöcze Sarolta alapított, hogy fiatal munkás-nőknek otthont és védelmet nyújtson s hogy megóvja őket az erkölcsi fertőtől. Édesapja Thaly Géza táblabíró, édesanyja a Konkoly Thege-család sarja, fia dr. Surgoth Balázs orvos.

Svéd Piroska színésznő, született Budapesten. Iskoláit a Ráskai Lea leány-gimnáziumban végezte, ahol érettségít is tett. Ezután az Országos Színész-egyesület színészképző iskolájába iratkozott s kitűnő eredménnyel vizsgázott és szerzett oklevelet. Vizsgaszerepei: a *Három a kislány, Folt, mely tisztít, Húsvéti Vakáció*. Ezután a Magyar Színházhoz szerződött, ahol a közönséget hamarosan meghódította. Tökéletesen bírja a magyar, német, francia, angol és olasz nyelvet. Egész Európát beutazta édesanyja társaságában, aki minden művészet őszinte rajongója.

Szabadi Aranka, született Marosvásárhelyen. A női ipariskola elvégzése után kézimunkatanári oklevelet szerzett, közben a Nemzeti Zenedében *Thomka* és *Rennebaum* növendéke volt. A tanárképzőt a Zeneművészeti Főiskolán végezte, ahol művészi és tanári oklevelet szerzett. 1909-ben nyitotta meg zeneiskoláját. Bár több ízben működött közre hangversenyen, de legszívesebben pedagógiával foglalkozik. Főképpen kisgyermekeket tanít, akik még a betűket sem ismerik. Ezeket mesével vezeti be a hangjegy és általában a zene ismeretébe. A magyar, német, angol és francia nyelvet beszéli. Társadalmi működése is élénk. Számos vallási és társadalmi egyesületben mű-

ködött közre, de utóbbi időben visszavonult és csak a pedagógiának szenteli életét.

N. Szabados Piroska színművésznő született Bonyhádon, Tolna megyében. Iskoláit részben Kiskunhalason, részben Budapesten, a Ranolder-utcai tanítónőképzőben végezte. Utána az Országos Színművészeti Akadémiára iratkozott, ahol mint *Csillag Teréz, Gál Gyula* és *Császár Imre* tanítványa nyert 1916-ban oklevelet. Ugyanez év őszén Kolozsvárra szerződött *dr. Janovich Jenő* társulatához. Főbb szerepei: *Egy magyar nábob-Fanny*, *Lear király-Cordélia*, *Liliom-Juliska*, *Nagymama-Márt ha Őszi vihar-Anna*, *Szenvedély-Clarisse*, *Hamlet-Ofélia*. 1918 decemberében férjhezment *Nagy Adorján*hoz, a Nemzeti Színház tagjához, a Színművészeti Akadémia tanárához. 1920-ban a Madách-színház tagja lett s legjelentősebb szerepe *Júlia kisasszony* volt. Közben játszott az Andrassy-úti Színházban is s 1922-ben a Budai Színkörben lépett fel *Jászai Marival Stuart Máriában*. 1922 őszén ismét Kolozsvárra szerződött, de egy év után visszajött családjához. 1924-ben Alapi társulatához szerződött s még ugyanaz évben mint vendég, fellépett a Kamara Színházban, *Solnesz építőmester-Hilda* szerepében. Ezután visszavonult a színpadtól s csak mint szavalóművész vett részt egy-egy estélyen, míg 1930 áprilisában újra fellépett az Új Színházban. Két fia van.

Szabados Teri zongoratanár, született Kolozsváron. A középiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán nyert tanári oklevelet. Első nyilvános hangversenye 1918-ban volt Debrecenben és Szabadkán. 1925-ben Bukarest-

ben adott három hangversenyt. Édesanyja halála után nem lépett többé pódiumra, ma tisztán pedagógiával foglalkozik. Tanulmányutat tett Olasz- és Lengyelországban, Svájcban és Ausztriában. 1930 Reichenhallban megnyerte a rózsakirálynő szépségversenyt.

Szabó Anna Erzsébet mozgásművész, született Budapesten. Érettségét tett. Mozgásművészeti tanulmányait tízéves korában *Kármán Erzsébet* mozgásművészeti iskolájában kezdte s itt szerzte meg diplomáját is. Később Münchenben tett tanulmányutat és tagja lett a németországi Bund für Angewandte und Freie Bewegung-nak. Mint főszereplő részt vett *Kármán Erzsébet* iskolájának előadásain. Pedagógiával magánúton foglalkozik, úgyszintén rajzzal is. Beutazta egész Németországot, Olaszországot és Ausztriát. Beszél németül és franciául. Édesapja *Szabó Vilmos* r. t. igazgató.

dr. mohai Szabó Andorné, osdolai Zsögön Lenke, született Kolozsváron 1908 febr. 11 -én. Atyja *osdolai dr. Zsögön Béla* postafőigazgató. Már kiskorában rendkívül muzikális volt s már mint gyermek is sokat énekelt nyilvánosság előtt. Négy gimnáziumot, felsőkereskedelmit és a Zeneakadémia opera tanszakát végezte kítűnő sikerrel.

dr. Szabó Árminná, leánynéven *Weisz Teri*, született Miskolcon. Iskoláit ugyanott végezte. Több jótékonycélú előadáson vett részt s már leánykorában egyik vezetője volt a miskolci népkönyhának. Húszéves korában ment férjhez *dr. Szabó Ármán* Miskolc város főorvosához. A háború alatt, mint a miskolci tisztikórház vezetője s a kórházvontatok helyi felügyelője, teljesített önkéntes

szolgálatot. Mint az Izraelita Nőegylet elnöke fáradhatatlanul dolgozik s a téli hónapokban, felekezeti különbség nélkül, 250 embernek ad állandóan tápláló meleg ételt. Több jótékony egyesület tagja s részt vesz minden szociális mozgalomban. Két fia van, egyik okleveles gépészmérnök, a másik városi tisztviselő.

bártfai Szabó Aurélia író, született Tarnarnérán, Heves megyében. Iskoláit Pécsen a Notre Dameban végezte. Iskolái elvégzése után férjhez ment, házasságából egy leánygyermek született, de a házasság rövid idő után felbomlott. Fiatal leánykorában kezdett foglalkozni irodalommal. Első írása *Juliána nővér* című tárca volt, mely a Pécsi Naplóban jelent meg. Ezt követően a fenti lap részére még több verset és tárcát írt. 1926-ban a Pesti Hírlapban jelent meg *Apróságok Tóth Béláról* című cikke, majd később ugyanitt versek és tárcák. Költeményei jelentek meg 1921—1922. évben *Kiss József Hét* című lapjában, majd az Új Időkben, Magyarországon és a Nemzeti Újságban. Több filmscenáriumot is írt. Jelentősebbek a *Félisten* című, mely *Mussolini* életéről szól s amellyel pályadíjat is nyert a Hét című újságfilm pályázatán. Bécsi megrendelésre egy magyar tárgyú filmet is írt *Túl a Dunán* címmel. Jelenleg egy operett librettón dolgozik. Hosszabb ideig volt a Keresztény Nőegylet elnöknője.

Szabó Juci színművész, a Magyar Színház tagja, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Ezután *Rózsahegyi Kálmán* színiiskolájának növendéke lett, melynek sikeres elvégzése után, a sopron-szombathelyi színtársulat-

hoz szerződött. Első fellépése, a *Gazdag lány* című darabban volt. A következő színi évadra a kaposvári színházhoz szerződött, ahol két évet töltött.

1926—27-es évben a Renaissance Színház s 1927—28-ban a Belvárosi Színház tagja volt. Több epizód szerep sikeres alakítása fűződik nevéhez. 1929-ben a Magyar Színházhoz szerződött, ahol *Valaminek történni kell* című darabban és az *Alom királynő* című darabban játszott sikerrel jelentős szerepeket. Időközben hosszabb időt töltött Berlinben, ahol több filmszerepet játszott. Vidéki színházakban legnagyobb sikereit, a *Császár és komédiás-Heléna* szerepében és *Hamlet-Ofélia* szerepében aratta.

rajtai Szabó Juci festőművésznő, született Budapesten. Tanítónői oklevelét a Ranolder-intézetben, rajztanán oklevelét a Képzőművészeti Főiskolán nyerte. Oklevelének elnyerése után Berlinben a Kunstgewerbe Museumban folytatott ötvösművészeti tanulmányokat. A háború végével megalapította a Magyar Iparművészek Műtermét, amely az első ilyenmű «művészi bolt» volt Budapesten és iparművészek alkotásainak terjesztésével foglalkozott. Jelenleg grafikával foglalkozik. Többször állít ki a Nemzeti Szalon akvarell kiállításain. A Hungary Illustrated művészeti szerkesztője, a Képzőművésznők Egyesületének tagja.

Szabó Lujza, az Operaház művésznője, született Budapesten. Középkisiskolai elvégzése után a Zeneművészeti Főiskola hegedű tanszakára iratkozott. Énekelni csak később, tanárai buzdítására kezdett. A *Cosi fan tutte* vizsgaelőadásán tűnt fel, mely után 1927-ben

Radnai meghívta az Operaházhoz. Első operaházi vendégfellépése a *Varázsfuvola-Ej királynőjében* volt, melynek sikere után 1927 őszén szerződött is az Operaházhoz. Rövid három év alatt 35 szerepet énekelt az Operaházban. Ezek közül nevezetesebbek, *Bánk bán-Melinda*, *Lakmé*, *Szöktetés a szerályból-Constanza*, *Sevillai borbély-Rosina*, *Rigoletto-Gilda*, *Hunyadi László-Szilágyi Erzsébet* és *Gara Mária*.

Szabó Margit, a Nemzeti Színház tagja, született Hévízgyörgyön. Iskoláit Budán a Batthyány-utcai leányiskolában végezte. Hamarosan férjhezment, de házassága rövid idő után válással végződött. Később beiratkozott az Országos Színművészeti Akadémiára, ahol *Csillag Teréz*, *Fáy Szeréna*, *Tóth Imre* stb. voltak tanárai. Vizsgázott 1927-ben *Herczeg Ferenc*: «Violante és a Bíró» című darabjában, mely után a Nemzeti Színház azonnal rendes tagnak szerződtette le. Első fellépése *Antigonéban* volt. Főbb szerepei: *Ember Tragédiája-Éva*, III. *Richárd-Lady Anna*, *Kísértetek-Regina*, *Hadifogoly-Eleonóra*, *Kleopátra-Octávia*, *Szókimondó asszonyosság-Nápolyi királyné* és *Bakony Örzse*. A Zeneakadémián több önálló szavaló estét rendezett s mint vendég szerepelt Magyarországon majdnem minden nagyobb városában a Nemzeti Színház egykezelésű propaganda körútján. 1929-ben megkapta a *Farkas-Raskó*-díjat. Egy gyermeke van.

Szabó Margit, budapesti születésű tanítónő, szavalóművésznő, több vidéki városban is szerepelt. Főleg az újabb magyar költők verseit ismerteti. Nagy szeretettel veszi műsorára a protestáns erdélyi poétákat.

visontai Szabó Mária, férjezett dr. gény, Minerva r. t. Kolozsvár, 1926-ban *Szentmihályi Gyuláné*, 1888-ban a bi-harmegyei Ottományban született. Ösrégi református lelkész-család sarja. Apai és anyai ágról egyaránt örökölt irodalmi hajlamokat; apai nagyatyja *Szabó Mihály*, a *Faustot* és az *Orleansi szüzet* fordította magyarra és több zamatos, népies tárgyú novellát írt, dédnagybátyja *Szabó Károly*, a kiváló történetíró, a kolozsvári egyetem tanára; anyai nagyapja *Szabó János* békésbánáti esperes, korának ismert költőpapja; anyai dédnagybátyja *Szakáll Bertalan*, a jeles festő volt. Iskoláit eleinte magánúton, majd a debreceni Dócy intézetben végezte. Gyermekkorától kezdve érdekelte a művészet minden ága; kisebb testvéreit maga kitalálta mesékkel szórakoztatni, szobrocskákat mintázott, festetett. De írni — és ez nagyon jellemző — csak harmincéves korában kezdett. 1918. nyarán jelentek meg első írásai. Édesapja váratlan halála mélyítette el művészetét. S mikor a román megszállás következtében szülőföldjét Erdélyhez csatolták, éveken át kizárólag csak erdélyi lapok számára dolgozott. Ekkor írta első nagy regényét, a *Felfelé-1*. Ez a könyv a magyar föld utolsó húsz esztendejének a története, a magyar faj és a magyar föld fenséges drámája. Megjelent munkái: *Strindberg: Ősz és Egy házasság története* című elbeszéléseinek fordítása 1918-ban a Magyar Könyvtárban, *P. O. Hőékor*: *Indiai táncosnő* (fordítás), Antalffy kiadásában 1919-ben Debrecenben, *Felfelé* regény, Magyar Irodalmi Társaság, 1925-ben Budapesten, *Magamtól másokig*, novellák, Pásztortűz Könyvtár, Kolozsvár, 1925-ben, *Appassionata*, re-

Tóth István levele, elbeszélés, Protestáns Irodalmi Társaság Budapest, 1928-ban. *Her Román van hét Land* (Felfelé!) hét Vlamsche Boekhuis, Brüsszel, 1928-ban fordította professor A. *Cardijn. Appassionata*, ugyanazon kiadásban, ugyancsak *Cardijn* professor flamand fordításában, *Upward!* (Felfelé!) Paul Stanley & Co. London, kiadásában fordították: *Winkler-Holt* és *Henry Baerlein*, 1928-ban, *Sorsok és akarások* novellák, Csokonai könyvtár, Debrecen, 1928-ban, *Háztüznézőben*, vidám regény, Minerva r. t., Kolozsvár. 1930-ban. Lengyelre, *dr. Pazurkievicz Szaniszló* fordítja könyveit, finnre pedig *Hilja Krohn* ültet át műveiből. Befejezte *Hadak útja* című ősmagyar tárgyú operaszövegét, s kiadás előtt áll *Eva élete* című regénye is. Jelenleg a *Jézustól Krisztusig* című legenda gyűjteményen és *Örökös örökség* című magyar kereskedő regényén dolgozik. A *Magyarság «Ma problémái»* című rovatának vezetője. Gyakran olvas fel novellákat a rádióban. A magyarországi, erdélyi és felvidéki napilapokban és folyóiratokban jelennek meg írásai. Több írását közölte a *Hooger Leven* című flamand folyóirat is. Tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak, a nagyváradai Szigligeti Társaságnak, az Erdélyi Helikonnak és a kaposvári Berzsenyi Dániel Irodalmi Társaságnak. Irodalmi munkássága a Jóság, Szeretet, Szépség és Igazság himnusza. Hite e négy evangéliumban olyan rendíthetetlen, hogy csüggedt lelkű ismeretlen olvasóinak egész táborát hozza feléje. Munkái önként adnak tollat olvasóinak kezébe, hogy a világ különböző részeiből felkeressék s eleje hozzák meghasonlott,

elgyötört, kétségbeesett lelküket, vagy megköszönjék az írásai által nyújtott megbékülést, a feloldozódás könnyeit. Az iskolás leányok lelkiválságaitól kezdve a mai modern életben tévelygők útmutatáskérésein át az idegenlégióba szakadt katona vívódásáig minden szenvedés elébe tárul. És *Szentmihályiné Szabó Mária* korlátlan hittel, a mindenben győzedelmeskedő szeretet örökmécsesével enyhítgeti az emberiség sajgó sebeit.

Szabolcs Károlyné Stróbl Paula, született 1895-ban Márcfalván, Sopronmegyében. Iskoláit Sopronban az Orsolyarendiek intézetében és a Munkácsy-utcai gimnáziumban mint magántanuló végezte. Itt tett érettségit is. A Képzőművészeti Főiskolára még előzően, 1913-ban tanítónői oklevele alapján iratkozott be. 1917-ben rajztanári és kézimunkatanári oklevelet szerzett. Először Sopronban az Orsolyáknál, azután az állami leánygimnáziumban tanított. Budapestre 1918-ban került a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumhoz. 1924-ben meghívták a Képzőművészeti Főiskola női kézimunka enciklopédiájából előadónak. Tagja az Országos kézimunka tanítói vizsgalóbizottságnak. Az Iparművészeti Múzeumban több ízben állított ki. 1921-ben a helsingi magyar- finn kiállításon elismerő oklevelet nyert. 1923-ban ment férjhez, három gyermek anyja. A női kézimunka enciklopédiáján dolgozik.

Szaffka Melinda, született Budapesten. Iskoláit a Baar Madas intézetben végezte, utána a Nemzeti Zenedében *Krammer Teréz* növendéke lett. Operaénekesnői diplomát nyert 1922-ben. Első nyilvános fellépése 1924-ben a Budai Vigadóban volt, ahol mint

közreműködő a *Pillangókisasszony* nagy áriáját énekelte egy jótékonycélú előadás keretében. 1926-ban mint vendég fellépett Sopronban is a *Három a kis lány* című operett *Médi* szerepében. Több hangversenyen is részt vett. Így az Iparcsarnok előtt a székesfővárosi zenekarral, a Rádióban és a margitszigeti hangversenyen *Unger* tanár vezényletével. Külföldön: Grácban és Bécsben folytatott énektanulmányokat. Férjhez ment 1924-ben *Patak Jenő* székesfővárosi tisztviselőhöz.

Sz. Szalay Ilonka operaénekes nő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Gimnáziumi érettségit tett. Utána énekelni tanult és három hónapi tanulás után, alig húszéves korában, fellépett a Városi Színházban a *Parasztbecsület-Santuzza* szerepében. Az előadáson jelen volt *Kerner István*, kinek a tanácsára a magyar királyi Operaház ösztöndíjas tagnak szerződtette. Itt két évet töltött, majd külföldre ment tanulmányútra. Hazatérte után a Városi Színház szerződtette. Főbb szerepei: *Zsidónriő-Recha*, *Troubadour-Leonóra*, *Parasztbecsület-Santuzza* stb. Huszonnégy opera főszerepét tudja, a szöveg eredeti származásának megfelelő nyelven. Berlinben több áriát és dalt énekelt gramfonba. 1930 őszén egy nagyobb hangverseny turnét abszolvált, melynek során több külföldi városban énekelt. Budapesten szintén több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Irodalmi tevékenységet is fejt ki. Jelentékeny számú fordítása jelent meg, s Jókainak több művét fordította le francia lapok részére. Időközben férjhez ment *kumjonkai Szemző Elemér*-hez, de házassága válással végződött.

Szalay Karola, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Iskolai tanulmányaival párhuzamosan az opera balletnövendéke lett. 1928-ban, még alig 17 éves korában kapta első főszerepét az *Ezüst kulcs*-ban, majd a *Múzsa csókjdy Coppelia*, *Diótörő* főszerepeit kreálta. Legutóbb a *Seherezade* és a *Pesti karnevál* alakításával tűnt fel, mely teljesítményei az Operaház első táncosnői közé emelték.

őzv. **Szalonthai Zsarkó Józsefné**, leányneven *Fáber Irma*, született Bécsben. Iskoláit az Angolkisasszonyoknál végezte. A szociális életben állandó fontos tevékenységet fejtett ki. A kommün bukása után politikai téren szerzett elévülhetetlen érdemeket. Részt vett a *Huszár Károly*-féle jótékonsági akcióban, s ezenkívül is minden szegényügy lelkes pártolója. Tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, s számos hitegyesületnek. Néhai férje a székesfővárosi villamosvasutak igazgatója s a magas német lovagrend és a Vöröskezszt volt tagja.

Szarvas Elza zenetanárnő, született Budapesten. A felsőbb leányiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán előbb *Kabos Ilonka*, majd *Szenn Irén* tanítványa volt, ugyanitt zenetanári oklevelet szerzett. Oklevelének elnyerése után, de már ezt megelőzőleg, fiatal leánykorában is, a pedagógiával foglalkozott. 1922 óta a Fodor-zeneiskola tanára. Pedagógiája egészen egyéni. Szép eredményeket is ér el módszerével. Egyik tanítványa *Farnady Edith*, a főiskolán művészi oklevelet is nyert.

Szarvas Klári hárfaművésznő, született Budapesten. Érettségit tett a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban. Előbb

a Nemzeti Zenedében zongorázni, majd a Zeneakadémián *Mosshammer Ottótól* hárfázni tanult. 1930-ban kapott művészi oklevelet. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő, így a *Tóth Árpád* emlékmatinén, a tehetségvédelmi hangversenyen s többször a Rádióban. 1930-ban hangverseny-turnén volt az ország nagyobb vidéki városaiban.

Szathmáry Margit, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte. Hegedűtanulmányát hét éves korában kezdte s 1917-ben az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanították *Bloch József*, *Zsolt Nándor* és a művészképzőben *Hubay Jtnő*. 1929-ben nyert művészi oklevelet. Már növendékkorában több nyilvános hangversenyen vett részt mint közreműködő s játszott a Zeneakadémián az évenként tartott növendék hangversenyeken. 1929 februárjában a székesfővárosi zenekar kíséretével játszott a Vigadóban. Hangversenyezett Debrecenben, Miskolcon, Sopronban, Jászberényben stb. 1930 januárjában a Magyar Női Zongoraquintett primáriusa lett. 1928-tól a Rádióban többször hangversenyezett és szerepelt hangversenyeken. 1930 nyarán Svájcban koncert-turnét tartott. 1931 január 16-án tartotta második hangversenyét az újjáalakult Magyar Női Zongoraquintettel. Márciusban a quintettel Milánóban és Páduában hangversenyzett. Külföldön : Ausztriában, Németországban, Svájcban járt. Beszél magyarul, németül, franciául.

dr. **Szánthó Magda** székesfővárosi iskola-fogorvos, született Nagyváradon. A gimnáziumi érettségit Nagyszalontán tette le, mely után a Budapesti Tudó-

mány Egyetemen szerzett orvostudori oklevelet. Gyakorlati éve után *Szabó* tanár mellé került a stomatológiai klinikára s 1923-ban a székesfőváros szolgálatába lépett. Azóta privát-praxisán kívül a székesfőváros iskoláinak növendékeit kezeli. A Fogorvosi Szemlében, többnyire franciából, több fordítása jelent meg. Tagja az Orvosegyesületnek és a Fogorvosok Egyesületének.

bácsai Szánthó Mária született Szegeden. Iskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, ahol Laub István mesteriskoláján nyert zongoraművésznői oklevelet. 1923-ban *Kükán Géza* vezetése alatt foglalkozni kezdett a festéssel s még ez évben a Műcsarnok elfogadta «Virágcsendélet» című képét kiállításra. Azóta minden tárlaton szerepel aktjaival és portréival.

1927-ben a Műcsarnok tárlatán különösen feltűnt az «Ifjúság» című képe, amelyet a kapurталai maharadzsa vásárolt meg és szállított Indiába. Ezzel a képével Szánthó Mária egyedül képviseli Indiában a magyar festőgárdát.

1929-ben az «Ébredés») című aktja nyert díjat. Ez a kép ma Eszterházy Pál herceg szalonját díszíti. 1920-ban a «Bukott angyal») című képével olyan feltűnést keltett, hogy az amsterdami nemzetközi kiállításra is meghívták, ahol «Bajadér») című képével szerzett dicsőséget a magyar névnek. Portréi Amerikába is eljutottak s olyan közkeveltségnek örvendenek, hogy portréfestésre több meghívást kapott. A Képzőművészeti Társulat választmányi-, a Zichy Társaság rendes tagja.

Szánthóné Pessl Gizella, született Konyhán, Pozsony megyében. A felsőkereskedelmi érettségit Budapesten tette

le. Előbb ugyanitt egy évig tanulmányozta a bőrdíszmű készítést, azután 1914-ben önállósította magát és megalapította a Pessl bőrdíszmű gyárat. Gyárában, saját tervei szerint, a bőrdolgokat gobelinekkel, hímzésekkel, antik aranszövetekkel és selymekkel kombinálja. Állandóan szerepel kiállításokon s a tavaszi árumintavásárokon. Legutóbb a barcelonai világiállításán állított ki bőrdíszműáruat, magyar gobelineket és kézímunkákat s művészetéért aranyéremmel tüntették ki.

Szánthó Vera festőművésznő, született Budapesten. Festeri *Fényes Adolf-nál* és *Rudnay Gyulánál* tanult. Először a kereskedelmi csarnokban, ifjúsági kiállításán vett részt, majd az Akadémián s ma a Nemzeti Szalon állandó kiállítója. Inkább figurális dolgokat, portrait-kat, kompozíciókat fest. A Nemzeti Szalonon kívül kiállított az Ernst-múzeumban, a Munkácsi Céh és a Szinyei Társaság kiállításain. Párisban végzett később szabadiskolákban tanulmányokat. Jelenleg férjével *Hanák József* festőművésszel együtt Magyarország első papírmásé művészi reklám vállalatát vezeti.

Szász Etta mozgásművésznő, született Budapesten. Iskoláit részben magánúton, részben a Vörösmarty-utcai Skót Liceumban és Reichenauban végezte. Hároméves korában kezdett táncolni. Első mestere *IVilke Charlotte*, később *R. Szentpál Olga* volt. Középiszkolás korában a tánc tanulást abbahagyta, tanulmányai elvégzésével azonban 1926-ban beiratkozott dr. *Dienes Valéria* iskolájába, ahol mint *Turnay Alisz* tanítványa, 1930-ban nyert állami diplomát. Első fellépése alkalmával, négyéves korában, egy szólót táncolt *Szentpál Olga*

egyik estéjén. Ezt több fellépés követte úgy hangversenyeken, mint jótékony-célú estéken. 1928-tól *Turnay Alisszol* lépett fel a Belvárosi Színház, Fővárosi Operettszínház és Renaissance Színházban rendezett estélyeken és matinékon. 1930 nyarán az eszperantó világkongresszus meghívására Oxfordba ment, ahol a kongresszussal kapcsolatos hangversenyen népdalokból összeállított kompozíciót mutatott be. Később ugyanezt Londonban is bemutatta. 1930 óta csak pedagógiával foglalkozik. Angliában, Németországban és Ausztriában járt, beszél a magyaron kívül németül, angolul és eszperantóul. Édesapja *Szász Béla* HÉV főtanácsos.

Szász Lilly, született Budapesten 1907-ben. Rákosi Szidi magánnövendéke volt, majd Tordai Ottó és D'Arango Kornél turnéjával 60 magyar városban szerepelt. Ezután a Vígszínház szerződtette, honnan az Andrássy-úti Színházhoz szerződött, melynek négy éve tagja.

dr. Szászy Béláné, leánynevén *Hinrich Viola*, született Budapesten. A Lorántffy Zsuzsanna egyesületnek két év óta elnöke. Fáradhatatlanul munkálkodik ezen egyesület keretén belül. Nagyfokú buzgalmának eredménye a kórház, diakonissza otthon, leányliceum protestáns menza, ifjúsági vöröskereszt egyesület stb. említésreméltó működése. Tanulók számára bibliai felolvasásokat tartott. Férje igazságügyi államtitkár.

özv. Száva Jánosné Rajcsányi Marisit, született Baján 1873 június 29-én. Iskoláit Baján, a tanítóképzőt Kalocsán végezte. 1892-ben nyert oklevelet. Hétévig volt Budatétényen, onnan a székesfővároshoz került, hol közel negyven

évi szolgálat után, mint címzetes igazgató lett nyugdíjazva. Tagja a MANSZ-nak, a Keresztény Nemzeti Ligának, amelynek első gyűlését az ő lakásán tartották. A kommün alatt sok foglyot és halálra ítéltet szabadított ki a vörösek fogságából.

Szederkényi Anna, született Borsód megyében, Mező-Nyáradon, 1882 november 26-án. A tanítónőképzőt Nagyváradon végezte, mely után mint népiskolai tanítónő működött Borsód megyében két esztendeig. Húszéves korában jelentek meg első írásai vidéki újságokban. Munkatársa volt a legelterjedtebb vidéki lapoknak, így a Somogyvármegye, Pécsi Napló, Szeged és Vidéke, Temesvári Hírlap, Aradi Közlöny stb. című újságoknak. A vidékről a fővárosban került, ahol a Független Magyarország című napilapnál belső munkatárs lett. Mint ilyen, az első magyar nő, aki hivatásos újságíróként működött. Első nőtagja volt a Budapesti Hírlapírók Országos Egyesületének. Ez időben kapcsolódott be mint újságíró az akkor még gyermekcipőben járó szociális és karitatív munkájú fővárosi és társadalmi Nőegyesületekbe. 1909-ben jelentek meg első cikkei, amelyek *már akkor*, az Anyák Iskolájának a felállítását sürgették s indítványozták, hogy a társadalmi egyesületek olyan szervezet létesítsenek, amelyek vasárnapi oktatás keretében foglalkozzanak az alsóbb néposztályok asszonyainak és leányainak iskolán kívüli oktatásával. Mint a Független Magyarország munkatársa közreműködött a Nyomorék Gyermekek Otthonának és a Stefánia Anya és Csecsemő Otthonnak a felállításában. Épen így tevékeny részt vett a Szülők

Iskolájának megszervezésében is. 1911-ben adták elő a *Kőfalon túl* című darabját, amely sok vitára adott alkalmat. Ezután jelentek meg regényei. *Amíg egy asszony eljut odáig* (elfogyott ötven ezer példányban), *Amiért egy asszony visszafordul*, *Lángok*, *Tüzek*, *Hill Márta*, *Tengernek egy csöppje*, *Sorsok ha találkoznak*, *Nagy Nő*, *Korszerűtlen asszony* is, *A végzet és egy rongybaba*, *Lerombolt fészek* stb. Az első magyar író, akinek művei sorozatos kiadásban jelentek meg. Műveiben az asszony-élet problémáival foglalkozik. Különösen a nő az otthonban, a családban, a nő mint a családi életnek legfontosabb tényezője stb. Ez a kérdés áll mindig nemcsak regényeinek, hanem színdarabjainak központjában is. *Az asszony meg a fészek* című művében ugyancsak a nővel találkozunk, aki tengelye családja és nemzete életének. Ebben a művében megint visszatért régi kedvenc témájához és megalkotja benne az Anyák Iskolájának egész mintatervét. A világháború és a forradalmak után részt vett azokban a társadalmi mozgalmakban, amelyek a háború és a forradalmak által feldúlt otthonnak, a megbolygott családi életnek a megmentéséért harcoltak. Szerkesztője lett a Kis Újságnak és segítette megszervezni az országnak ezt az egyik legelterjedtebb népújságját. Magyarországon első női felelős szerkesztője politikai napilapnak. Megindította és megszervezte a Magyar Anyák Szent István-napi Bizottságát azzal a céllal, hogy bele vigye az ország közvéleményébe a sokgyermekes családokat segítő törvény szükségességét. A Bizottság, kezdeményezésére a nemzet legszentebb ünnepén, Szent István nap-

ján nemzeti jutalomban részesíti az ország legtöbb gyermekes családanyáit. Férje: *dr. Párniczky Ede* osztálytanácsos.

Sz. Szegedy Ila, született Kolozsvárott. Iskoláit ugyanott, a felső leányiskolában végezte, majd a Ferenc József egyetemen három szemeszterig kémiát hallgatott. Utána orvosi kémiával kezdett foglalkozni. Közben férjhez ment *dr. Szegedy István* vegyész-mérnökhez, kinek laboratóriumában dolgozott. 1918-ban az oláh megszállás alatt Budapestre menekültek. Férjétől elvált és írni kezdett. Eleinte csak fordított németből és franciából. Fordításai a Világirodalom kiadásában jelentek meg. Később több fordítása jelent meg a Kék Regények sorozatában, a Pesti Napló kiadásában és a Színes Regénytárban, hová állandóan dolgozik. 1925 május 1-én megindította a *Tündérújjak* című kézimunka lapot, melynek azóta is főszerkesztője. Közben meséket írt, melyek a Tündérvásár, Színházi Elet gyermekmellékletében és a Tolnai Világlapjában jelentek meg. A Rádióban előadást tartott először a *Tű művészetének keletkezése és fejlődése*, másodsor A *csipke* cím alatt. Beszél magyarul, németül és franciául. Édesapja, a kolozsvári ügyvédi kamara volt elnöke. Egy leánya van.

Szegedy-Maszák Aladárné Moldoványi Sarolta, született Budapesten. Középiskoláit részben a székesfőváros iskoláiban, részben szülei házában végezte. Már leánykorában is résztvett társadalmi, főleg hitbuzgalmi mozgalmakban. Férjhezmenése után intenzíven a köznek szentelte magát. Először a Katholikus Oltáregyesület keretében fejtett ki működést, majd *gróf Károlyi*

Lászlónéval 1908-ban megszervezte és lyezést ad. A háború alatt a Vörös-megalapította a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségét. A szövetség alapításakor annak alelnöknője, később elnöknője lett. Később közösen megszervezték a szövetség vidéki szervezeteit, Aradon, Lippán, Brassóban, Kasán, Székesfehérvárott és Újpesten. Sajnos, a megszállás folytán nagyrészt megszűnt. 1910-ben a Vasúti Missziót szervezte meg és ennek révén sok nemzetközi összeköttetést és kapcsolatot szerzett. Magyarországon a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége volt az első, amely a vasúti misszió intézményét életbe léptette. A szövetség programjává a családvédelmet tette s különösen a nőt igyekezett intézményes módon hivatásában elősegíteni. Elsősorban a nő szellemi és lelki szükségleteinek kielégítésére előadás sorozatokat és a szövetség székházában levő kápolnában egyházi konferenciákat rendezett. Ezzel egyúttal megkezdte a cselédkérdés társadalmi úton való megszervezését is, Háztartási alkalmazottak részére, hogy szellemi és erkölcsi nívójukat emeljék, otthont és cselédköröket létesített, amelyekből Budapest székesfőváros területén jelenleg is tíz működik. A cselédek hivatásszerű kiképzésére háztartási iskolát állított fel. A szövetség Mária-utcai székházán kívül még két budai fiók otthonában naponta körülbelül 70 cselédnek tud otthont nyújtani. Ezenkívül a szerényebb jövedelmű úrinők részére is otthonokat állított fel, ahol ezeknek lakást és ellátást nyújtanak és ezáltal pótolják a családi otthon melegét. Családvédelmi munkájából kifolyólag, az idegenből idekerült nevelőnőkről is gondoskodik, azoknak otthont és elhe-

lyezést ad. A háború alatt a Vörös-keresztben is áldásos működést fejtett ki s annak ma is igazgatósági tagja. Annak idején a szövetség székházában a hadiözvegyek részére nagy munkaműhelyeket rendezett be s az általa összegyűjtött úrinőkkel együtt, maga is varrt a katonáknak s az erdélyi menekültek elhelyezéséről gondoskodott. A kommün teljesen kifosztotta a szövetséget, *Szegedy-Maszák Aladárné* azonban erélyes kézzel, nagy agilitással újra kezdte az építés nagy munkáját. Egyéb tevékenysége mellett a szövetség most már a gazdasági viszonyok folytán nagy súlyt helyezett a háztartás racionizálására. A háziasszonyképzés elméleti és gyakorlati munkájában a vezetése alatt álló szövetség volt az első Magyarországon, amely ezzel a kérdéssel céltudatosan foglalkozott, e téren tehát mint úttörők szereztek maguknak érdemeket. Ugyancsak kezdeményezésére indult meg a cselédek társadalmi szervezkedése és képzése is. A szövetség céljainak érdekében számos előadást tartott és sok cikket írt. Egyéb társadalmi működése is igen jelentős. Alelnöke a Katolikus Nőszövetségnek, elnöke a Nemzeti Katolikus Leányvédelmi Szövetség magyarországi bizottságának, alelnöke a Nemzetközi Nőszövetség Leányvédelmi bizottságának, elnöke a Szent Scolestica Oblata Szövetségnek, a Tabáni Oltáregyesületnek s intéző bizottsági tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének.

Szegedy-Maszák Leona teozófus és festőművésznő, született Budapesten. Nagyatyja *Barabás Miklós* a híres festő. Első férje *Tury Gyula* festőművész, akitől festeni tanult. Először 1911-ben a

Múcsarnokban állított ki, *Csaba Imre* néven. 1914-ben */ Ferenc Fözsef* vette meg magángyűjteménye számára *Flox a kert alján* című képét. Akkor tette le inkognitóját s azóta fest saját nevén. Az ismert magyar kiállítások állandó résztvevője. Tagja a Magyar Teozófiai Társulatnak, a Múcsarnok s a Képzőművésznök Egyesületének. Alapító tagja a Nemzeti Szalonnak. Ismert theozófus író s több theozófiai cikke, könyve jelent meg. Második férje *nagyiványi Fekete Pál* őrnagy, a Lipót- és Vaskorona rend lovagja.

Szeghő Béláné, leánynéven *Erdős Aranka*, született Szegeden. Iskoláit Bécsben az evangélikus felső leányiskolában végezte. Énektanulmányait pedig Budapesten *dr. László Géznál* és *Kelen Hugónál*. Közben 1909-ben férjhezment *Szeghő Béla* gyároshoz. Komoly énektanulmányait csak 1918-ban kezdte meg. Először nyilvánosan 1926-ban a Zeneakadémián szerepelt mint közreműködő. Jelentősebb fellépései voltak: a Zeneakadémián, a Vigadóban, a Nemzeti Sport Klubban, az Izraelita Jótékony Nőegyletben, a Természetimádók Egyesületében, s az Ingenyenyer Egylet stb. estélyein. Kizárólag csak jótékony célra énekel. Külföldön: Olaszországban, Franciaországban, Németországban, Hollandiában járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul.

Szegő Lajosné, leánynéven *Pető Gizella*, született Verebélyen. Iskoláit részben Pozsonyban, részben Boroszlón, az állami felső leányiskolában végezte. Utána férjhezment *Szegő Lajos* bankigazgatóhoz. Még leánykorában kezdte meg énektanulmányait. Előbb *Heraldné*, később *Perczy Egonné* taní-

totta. Több jótékony célú hangversenyen vett részt mint közreműködő. Három ízben énekel a Rádióban. Műsora: mezzoszoprán szerepek és dalok. Külföldön: Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Olaszországban, Svájcban járt. Két leánygyermek anyja.

Szekeres Margit, született Temesváron. Iskoláit Budán és Budapesten az Erzsébet-nőiskolában végezte. A tanítónői oklevél megszerzése után az állami felső leányiskola Mária Terézia leánygimnáziumában működött mint tanár 25 éven keresztül. 1921-ben megalapította a Szekeres Margit felső leányiskolát, mely 1927-ben felső leányliceummá alakult át. A leányiskolának líceummá való átalakításával azt a célt kívánta szolgálni, hogy az elszakított területen lévő leánygimnáziumok növekedékeinek is pótlást és erős, magyar szellemű nevelést adhasson. Foglalkozik irodalommal is. Munkája: *Egy igaz történet* 1892-ben az Állatvédő Egyesület pályadíját nyerte. A Szent István-Társulat kiadásában egy ifjúsági regénye jelent meg, azonkívül az egi egyházmegye pályadíjjal tüntette ki *Fodor Verona lakodalma* című művét, mely népies nyelven írt elbeszélések sorozata. A Magyar Szentkorona Szövetség kiadásában jelent meg *Fogadalom* című könyve. A közoktatási tanács leányiskolái reformbizottságának meghívott tagja. A *Pallas Nagy Lexikonában* a világtörténeti résznek volt a munkatársa. Iskolájának vezetésében erős segítőtársa fivére, *dr. nagyszandai Szekeres Kálmán*.

nagyszandai Szekeres Margit író-nő, született Budapesten. Iskolai tanulmányait az állami Mária Terézia

leánygimnáziumban végezte s itt tett érettségét is. Utána a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultására iratkozott. Már kora gyermekkorában foglalkozott irodalommal. A «Kis Pajtás» című gyermeklapnak már I. gimnazista korában munkatársa volt. Prohászka Ottokár című költeményével, amely a «Nagyasszonyunkéban jelent meg, őszinte elismerést aratott s a Nemzeti Újság novellapályázatán 1272 pályamunkából a 63 díjazott munka között «Boldogasszony Anyánk» című novellája nyerte a tizedik díjat. Sokat szerepel a rádióban saját verseivel és novelláival.

Szekérné dr. Bierbauer Clarisse, született Budapesten. A tanítónőképzőt az Angd-kisasszonyok zárdájában végezte. Ezután Casselban a Zimmer-féle iskolában a Seminar für klassische Gymnastikot végezte 1916-ban *Rohden* és *Langgaard* vezetése alatt. Ennek a szemináriumnak első tíz végzett növendéke közé tartozik. Hazaérkezése után az Országos Kaszinó *Steindl*-céh termék bocsátották rendelkezésére, ahol nagyon nehéz viszonyok közt, nagy anti-pátia és közöny mellett kezdte meg a tanítást. Első növendékei, akik teljes lelkesedéssel állottak melléje, a Festészeti Főiskola növendékeiből rekrutálódtak. 1920-ban Németországba *Hamburgba* ment tanítani. Másfélévi működés után *Lohelandba*, a klasszikus gimnasztika hazájában folytatott tanulmányokat. Innen hazatérve férjhez ment s 1924-ban nyitotta meg iskoláját, egy újabb tanulmányút után. Azóta rendszeresen tanít. Lohelandi tanulmányai alatt látta, hogy ott nemcsak szorosán vett mozgásművészetet, illetve gimnasztikát tanítanak, hanem a praktikus étellel kap-

csolatos manuális képzésre is törekszenek. Igyekezett ezt itt is meghonosítani, természetesen a mi viszonyainkra alkalmazva. Általában nem művészetet tanít, hanem az általános nevelésnek igyekszik szerves alkotórészévé lenni. Művészi nevelést csak annyiban nyújt, hogy műélvező és értő közönséget nevel és csak abban a ritka esetben művészt, ha igazi talentummal találkozik. Egész pedagógiai munkássága alatt egyetlen ilyen került ki keze alól: *Korb Flóra*, aki külföldön arat jelentős sikereket. Karitatív munkát is fejt ki. Szegénysorsú hátramaradott gyermekeket, azok vezetőit és munkában élő fiatalokúakat tanít ingyen.

Szekula Katinka nyug. polgári iskolai tanárnő, született Brassóban. Iskoláit Brassóban kezdte, Kolozsváron folytatta és a budapesti Erzsébet Nőiskolán nyert tanárnői oklevelet. Oklevele elnyerése után mint számtantanárnő Mohácsra került, ahol négy évig működött. Onnan Hosszúfaluba ment s hat év után a brassói állami polgári leányiskolába, ahol 1922 júliusáig teljesített szolgálatot. Társadalmi működése 1902-ben a Magyar Jótékony Nőegylet megalapításával kezdődik. Mint az egylet titkárnője igyekezett emelni a csángó szöttek iparművészi nivóját s annak külföldi és belföldi piacot teremtett. Később *Meisel* apát segítségével ugyancsak Brassóban megalapította az első leány Mária-kongregációt s a Katolikus Nőegyletet, ugyancsak *Meisel* apát segítségével átszervezte és annak tevékenységét jótékonsági és szociális irányba igazította. Ezen egyesületnek előbb titkárnője, majd rövidesen ügyvezető alelnöke lett s e tisztségét 1922-ig

tartotta meg. 1914-től a brassói hadi-kórházakat a fenti egyeslet keretén belül felállított varrodából látták el fehérneművel és ágyneművel. Az első oláh betöréskor menekülnie kellett s Budapestre jövelete után az Állami Gyermekmenhelyben fejtett ki karitatív működést. Az oláh invázió elmúltával ismét visszatért Brassóba, hol a szétdőlt vidéket és az ottani magyarságot próbálta talpra állítani és iskoláját újra megszervezni a romokon. Brassói tanárnői működésének kiemelkedő ténye, hogy az erősen nemzetiségű területen a magyar kultúrának fundamentumát erősítette. A második oláh megszállás alatt a magyar lakosságban a nemzeti öntudatot a legveszélyesebb körülmények között is megtartatta. Ezen nehéz időkben több más elfoglaltsága mellett szociális és karitatív munkálkodását is folytatta. A megszállás alatti egyik megörökítendő nagy ténykedése az, hogy az elfogott székely hadosztály egy részét, kiket az oláhok éhhalálra ítélték, három és fél hónapon keresztül látta el élelemmel olyképen, hogy a magyar társadalmat megszervezve, többedmagával társzerekkel járta be Brassót és annak környékét élelmiszereket gyűjtve, miáltal sikerült neki körülbelül 8—10.000 magyar lelket a végpusztulástól megmenteni. Megszállás alatt az oláhok ellenállása ellenére a volt állami polgári leányiskolát sok-sok fáradságos küzdelem útján, egyházközségi alapon ismételtén megnyitotta. Ezen iskola 1922-ig működött is. Budapestre 1922-ben került, mivel iskolájának nyilvános jellegét az oláhok megszüntették. Budapestről a szerb megszállás alól fölszabadult Mohácsra került, hol négy évig műkö-

dött, mint tanárnő. Itt alakította meg a Leányklubot, majd a Szociális Misszió helyi szervezetét erősítette meg, mint a Szociális Misszió ottani alelnöknője. A magyaron kívül beszéli a német és francia nyelvet.

dr. **Szemeréné**, leány néven dr. *Horváth Renée*, született Tasnádon. Az érettségig, mely után a Tudományegyetemen filozófiai doktorátust szerzett, a Barcsay-utcai gimnáziumban tette le. Oklevele megszerzésével a székesfőváros szolgálatában a budai női felsőkereskedelmi iskola tanára lett. A tanítással párhuzamosan irodalommal is foglalkozik. Előadásokat tart, a társas-egyesületekben szociális és irodalmi kérdésekről s cikkei jelentek meg az Újságban, melynek nyolc éven át belső munkatársa volt. Megalapította a Budai Nők Kulturális és Jótékonyági Körét, amelynek ma is elnöke. Az egyesület a középosztály asszonyait tartja össze és neveli szociális munkára. E mellett előadásokat és estélyeket rendez, amelynek jövedelméből a középosztály szegényeit segíezi s az egyes társadalmi osztályok és felekezetek közt, mint összefogó erő működik.

Szenci Mária színésznő, a Vígszínház volt tagja, született Budapesten 1905-ben. Iskoláit ugyanitt végezte. Ezután az Országos Színiiskola növendéke lett, ahol *Schmidek Gizella*, *Nádas Margit*, *Baranyay Ilona* voltak tanárai. A színiiskola elvégzésével Kaposvárra, majd Ungvárra, Debrecenbe és Budapestre szerződött. Első fellépése a *Cigánybáróban* volt. Játszotta még a *Cigánykirály*, *Marica*, *Alexandra* főbb szerepeit. Két évig tagja volt a Vígszínháznak. Jelenleg vendégszerepei.

Szende Jolán mozgásművész tanárnő, született Budapesten. A kereskedelmi iskolai érettségi letétele után a Magyar-Olasz Bank tisztviselője lett, közben azonban *Kállay Lillynél* mozgásművészetet tanult. Ezután a Testnevelési Főiskolán vizsgázott és 1929-ben tanári oklevelet nyert. 1929 októbere óta államilag engedélyezett mozgásművészeti iskolája van. Közben a Városi Zenedét is elvégezte, ahol *Kéry Szántó* növendéke volt. Foglalkozik zeneoktatással is. A mozgásművészeti oktatás majd minden fajtáját tanulmányozta s tapasztalatai alapján állította fel tanítási rendszerét. Főleg hig. tornával és gyermekek testnevelésével foglalkozik.

Szende Klára, született Budapesten. Iskoláit az Andrassy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte. Zenei tanulmányait *Molnárné.*, *Steinitz Elzánál* kezdte s 1924-ben az Országos Zene-művészeti Főiskola tanárképző osztályában *Keéry Szánthó Imre* növendéke lett. 1926-ban nyert tanári oklevelet s azóta a Steinitz-féle zeneiskolában működik mint tanár. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Olaszországban és Franciaországban tett nagyobb utazásokat. Beszél németül, franciául és angolul. Édesapja néhai *Szende Lajos* székesfővárosi főállatorvos.

Szende Magda, született Budapesten. Iskoláit az Andrassy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, ahol érettségit is tett. Zenei tanulmányait *M. Steinitz Elza iskolájában* kezdte. 1923-ban az Országos Zene-művészeti Főiskolán *Studer Oszkár*, majd a művészképzőben *Hubay Jenő* növendéke lett. Hegedűművésznői oklevelet nyert 1929-ben, ugyanakkor meg-

nyerte a *Hubay Jenő*-féle ösztöndíjat is. 1930-ban nyert tanári oklevelet s mint a Zeneművészeti Főiskola legjobb növendéke a kultuszminisztérium tanulmányi, illetve jutalmi 800 pengős ösztöndíját kapta. Már gyerekkorában több nyilvános hangversenyen vett részt. 1928-ban a székesfővárosi zenekarral a Zeneakadémián és a Rádióban több ízben hangversenyezett, s mint közreműködő Bécsben is játszott. Tanulmányúton volt Kanthiában, Olasz- és Franciaországban. Beszél németül, franciául és angolul.

Szendéné Dárdai Olga, született 1878-ban Budapesten. Első írásai egészen fiatal leánykorában jelentek meg álnéven. Később, amikor tehetsége bebizonyosodott és sikerei voltak, családi nevének kezdett írni. Közben foglalkozott szobrászattal is. A 90-es évek egyik legkedveltebb nőírója. Megjelent munkái: *Forgácsok*, 1903. *Vadalmák*, 1909. *Rozsda*. Regény, 1912.

Szendrey Stefánia énekesnő, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Már középiskolás tanuló korában kezdett énekelni s mert az egyházi zene vonzotta legjobban, a palestrina kórus tagja lett. Ezenkívül több önálló tellépése volt az Országos Tiszti Kaszinó a Pro Hungária, MOVE és Eszperantó Egyesületben. Összes fellépései a nemzeti eszme szolgálatában állottak és teljesen dotáció nélkül történtek. 1928-ban a pápa aranymiséjén a budapesti leányheumban önálló énekszámokkal szerepelt s szerepelt 1930-ban Romhányon a Rákóczi ünnepélyén is. Tagja a Rákócziánumnak, a Magyar Művelt Nők Egyesületének és az Eszperantó Társaságnak.

özv. **Szenes Béláné**, leányneven *Sternberg Katalin*, született Jánosházán 1896-ban. Iskoláit Jánosházán és Bécsben végezte. 1919-ben férjhezment *Szenes Béla*, a közismert, kiváló, fiatalon elhalt íróhoz. Azóta visszavonultan él és férje hagyatékát, hátramaradt kéziratait rendezi. Két gyermek anyja.

Szenes Etta zongoraművésznő, született Mezőberényben. A felső leányiskolát magánúton végezte. Ezzel párhuzamosan folytatta zenei tanulmányait mint *Szendy Árpád* magán növendéke. Énekolni 1913-ban kezdett *Maleczky Vilmosáénál* s 1914-ben tartotta első önálló hangversenyét a Royal nagytermében, a Harmónia rendezésében, mint hangversenyénekesnő. E hangversenyén úgy a sajtó, mint a közönség teljes elismerését vívta ki. Azóta gyakran szerepelt különböző hangversenyeken, melyeken mint zongoravirtuóz és mint énekművésznő egyaránt sikereket aratott. Bécsben is sikerrel hangversenyezett. Pályáját azonban családi körülményei derékba törték E miatt pedagógiával kezdett foglalkozni s ebben is kiváló produkált. Sokat működött közre különféle jótékony cél érdekében. Így az Urániában a kárpáti falvak felségélyezésére rendezett hangversenyen, a 44-esek özvegy és árvaalap javára stb. Különösen, mint énekesnő tűnt ki és szerzett dicsőséget a magyar zenekultúrának.

Szenes Ibolyka zenetanár, született Pozsonyban. A felső leányiskolát *Lázár Piroskánál* végezte. Zenei tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán kezdte, de mert egyik ujját amputálni kellett, nem folytathatta. Előbb a hegedűvel próbálkozott, ez azonban nem felelt meg egyéniségének. Visszatért immár

kilenc ujjal a zongorához. *Szatmári Tibor* növendéke lett és fogyatékosága dacára nagy sikerrel tette le vizsgáit a Zeneművészeti Főiskolán, ahol tanári oklevelet is nyert. Pedagógiával azonban már korábban és szeretettel foglalkozott, habár úgy tehetsége, mint vágyai a hangverseny pódium felé vonzották.

Es dacára a sok ilyen irányú sarkalásnak, a pedagógiát választotta. Előbb a Szekeres-zeneiskola, majd a Bihari-iskola tanára lett, míg 1929-ben megnyitotta saját zongora iskoláját. Mint előadó művész és szavalóművész is több sikerre tekint vissza. Sporttevékenysége jelentős. Kiváló úszó és tornász, aki versenyeken is részt vett. Alapító tagja az Amazon Vívó Klubnak s tagja a Magyar Szülők Szövetsége pedagógiai szakosztályának. Aktív résztvevett az étherzene propagálásában.

Szenesné Schwarz Magda, született Budapesten 1903-ben. Iskoláit ugyanitt végezte. Később a fővárosi Zeneiskolára iratkozott, ahol végbizonyítványt nyert.

1926-ban kezdett vívni a Fodor-vívóiskolában. 1927-ben megalapította a budapesti hölgyúszók vívóklubját. Első versenyén 1928-ban megnyerte a Klubbajnokságot. 1929-ben a pécsi versenyen 3-ik, ugyanaz évben az UTE versenyen második, s a Lágymányos-Ercsi távúszáson első lett. Még ez év augusztus 10-én a balatoni országos versenyt is megnyerte, amelyért aranyérmet kapott. Szorgalmasan vív, hogy az 1931-es versenyekre benevezhessen. Állandó munkatársa a Dolgozó Asszonyok Lapjának.

Sz. Szent István Juliska énekművésznő, született Gölnicbányán. A felső leányiskolát Kassán, a tanítónőképzőt

Budapesten végezte. Oklevele elnyerése után *Csiky Jánosnál* majd *Simon Ingónál* tanult énekelni, s később a Zeneművészeti Főiskolában énektanárnői oklevelet szerzett. Ezután énektanítással kezdett foglalkozni, amely mellett azonban hangversenyeket is adott. Első önálló estélyét Budapesten, 1918-ban tartotta, *Kern Auréllal*, a Műbarátok Körében régi magyar dalokból összeállított műsorral. Ezt megelőzőleg *Csiky János* rendezte magyar dalestélyén működött közre. Ezen a hangversenyen régi magyar dalokkal szerepelt s ez volt a megnyitója annak a nagy propagandának, amely később a magyar dal kultuszában kifejlődött. 1919-ben a Zeneművészeti Főiskola nagytermében és azóta minden évben rendezett önálló estét, de gyakran szerepel más hangversenyek keretében is. Kiváló gyűjtője az elmúlt századbéli dalköltészet termékeinek, de nemcsak a magyar, hanem a német, tót, svéd és török népdalok gyűjtése körül is szerzett érdemeket. A *Szól a kakas* című XVI. századbéli dalt ő terjesztette országszerte. Egyik legnagyobb érdeme a *Do/oskert* létrejötte, melyet *Kern* az ő segítségével, sőt egyenes inspirációjára készített el, illetve állított össze. A Rádióban, annak felállítása óta állandóan szerepel, gyakran önálló estékkel is.

Szentiványiné Bárány Erzsébet hegedűművésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolára került, ahol *Kemény Rezső* tanítványa volt. Az Akadémia végeztével, 1930 március 23-án lépett fel *Szentiványi György* szerzői estjén, de szerepelt már kora gyermekéveiben is. Első szereplése 12 éves korában volt, az Újpesti Katolikus Nőszövetség

hangversenyén. Azóta több hangversenyen működött közre és aratott sikert. Sokat szerepel különféle jótékonycélok érdekében is.

báró Szentkeresztthyé, leánynéven *uglyai Nyegre Rózsi*, született Huszton, Máramaros megyében. Iskoláit Budapesten az Erzsébet-nőiskolában végezte. Utána férjhezment *Zempléni-Moskovitz Iván* országgyűlési képviselő földbirtokoshoz, ki 1916-ban a román harctéren hősi halált halt. 1920-ban kezdett szavalóművészettel foglalkozni. *Góthék* növendéke volt. Majd a Petőfikultusz szolgálatába állott. Számos vidéki vándorgyűlésen Petőfi-verseket szavalt jótékony célra. A Rádióban a *Képek & magyar irodalom történetéből* című sorozatnak állandó közreműködője. Szociális téren, mint a Vöröskereszt Egyesület tagja és munkatársa öt éve, 1925 óta foglalkozik szegény gondozással, főképp szegények ügyének különböző hivataloknál való kijáráásával. Két évet töltött Münchenben 1918-tól 1920-ig. 1930-ban az Orion kiadásában SOS címmel megjelent egy szociális munkája, amely ismerteti az összes hatósági, társadalmi és karitatív intézményeket és felöleli az embervédelem összes lehetőségeit a csecsemőkortól az aggkorig.

dr. Szepessy Mihályné, leánynéven *Hrabovszky Viola* festőművésznő, született Debrecenben. Tanulmányait a szatmári zárdában és az eperjesi áll. tanítónőképzőben végezte. Már gyermekkorában kezdett festegetni. Komolyan azonban csak asszonykorában dolgozott. Zérinél, a Nemzeti Szalon igazgatójánál és Szőnyinél tanult. Majd Berlinbe ment, ahol *Lovis Chorint, Berendt Charlotte*

növendéke volt. 1926-ban szerepelt először a Nemzeti Szalonban pasztell tájjaival és portréjával, azóta gyakran kiállít a Szalon tárlatain. Leginkább a figurális dolgok érdeklik. Szívesen dolgozik pasztellel. Portréi élnek. Színei naturalisztikusak, vonalai lágyak. Tájai és virágképei hangulatosak.

Szerdahelyi Józsa, született Budapesten. Atyja néhai *Spitzer Móric*, a hajdani kiváló európaihírű operaénekes. Zenei tehetsége fejlesztését édesapja kezdte meg, aki később *Kauders* és *Deutsch Willy* tanárokat vette maga mellé. Nyolcévi tanulás után *Menter Zsófia* zongoraművész, *Bach* egy művének interpretálása után, díjmentes kiképzést ajánlott neki Olasz- és Németországban. Ugyanez időben a *Koch* impresszárió, a magyar hölgy-trió egész Európát beutazó turnéján, a trió zongora részét akarta reábizni, a szerződés elfogadásában azonban atyja megakadályozta. Nem akarta, hogy leánya a művészi élet szép, de fárasztó és veszélyes útjára lépjen. Epén ezért, miután az összes zenei osztályokból levizsgáztatta, bevezette a pedagógiába. 1898-ban meg is alapította iskoláját, amely 1923-ig fényesen bevált. 1923-ban azonban hangversenyek, egyesületek, zeneszerzés és zeneestélyek rendezése miatt iskoláját feloszlatta s azóta csak mint magántanárnő működik. Összes hangversenyeit mindig a jótékony cél érdekében rendezte, e célból több mint 30 hangversenyt adott. Egyik hangversenye után *Metternich Sándor-Paulina* hercegnő, akit a «művészet hercegnője» jelzővel díszített fel a közvélemény, a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott művészetéről. Foglalkozik zeneszer-

zéssel is. Egyik zeneművét *József Ferenc dr. főhercegnek* ajánlotta. Tevékeny résztvett a budapesti Kamarazenekor hangversenyei rendezésében. Sokat foglalkozik zeneirodalommal, történelemmel, egyesületekben működik, árvákat és szegényeket tanít. 25 és 30 éves jubileumáról a lapok is meleg hangon emlékeztek meg. Zenei tárgyú cikkei jelentek meg a *Gyermekbarát* című lapban. Ezenkívül zenei nagyságok élettörténetét írja meg és állítja össze a Zeneművészeti Főiskola részére. *Prielle Kornélia* 60 éves jubileuma alkalmából összegyűjtötte annak összes szerepeit.

Szerelemhegyi Tivadarné, leánynevéen *jászárokszallási Móczár Jolán* írónő, született Kiskundorozsmán. Iskoláit Budapesten végezte. Utána férjhezment *Szerelemhegyi Tivadár* főgimnáziumi tanárhoz, a Kiskunfélegyháza és Vidéke című lap szerkesztőjéhez. Itt jelentek meg első írásai, riportok és elbeszélések. 1883-ban Budapestre jöttek, ahol a Képes Családi Lapok és a Magyar Turista Egylet lapja részére kezdett dolgozni. Ez utóbbi helyen állandóan tartott felolvasások is. 1912-ben *íme az ember* című elbeszéléssel a Kisfaludy Társaságtól dicséretet nyert. Ezután a Pesti Hírlap felszólítására a novellából regényt írt, amely 1913-ban a Pesti Hírlapban folytatásban meg is jelent. Azóta állandó tárca írója a Pesti Hírlapnak.

1917-ben ugyancsak a Pesti Hírlapban jelent meg *Kötélbe vert igazság* című történelmi regénye, amely később ugyanott könyvalakban is megjelent. 1920-ban megnyerte a Pesti Hírlap regény pályázatát *Nagy idők koldusai* című társadalmi regényével. Fordításokat szintén végzett a Pesti Hírlap és a Képes Krónika

részére angol és német nyelvből. 1920 óta állandó munkatársa az akkor megalakult Képes Krónikának is, úgyszintén a Nemzeti Újságnak. Mindkét lapba tárcákat, társadalmi cikkeket ír. Ifjúsági regénye, *Regék az északi tenger mellől* címen Lampel és Wodianer kiadásában jelent meg. 1927-ben a Magyar Turista Egylettől pályadíjat nyert. Két fia van.

R. Szentpál Olga, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Zenei tehetsége már gyermekkorában megmutatkozott, azért zongoraművésznék és énekesnőnek készült. Tervei azonban *Dalcroze* első zeneakadémiai táncbemutatója után megváltoztak. Otthagytta a zenét és az érettségi után elment Helle-rauba táncot tanulni. A háború alatt egy évig megszakította tanulmányait s hazajött ápolni. Egy év után azonban újra visszament s két évvel később diplomával tért haza. Hazajövele után megnyitotta iskoláját s 1920-ban tartotta első csoportos művészi bemutatóját, az első, a színpadi tánc reformját célzó s a Szentivánéji álom meséje nyomán írt bemutatót, a Nemzeti Színházban és az Operában, *Dohnányi Ernő* és *Galafres Elza* közreműködésével. Azóta számos mozgásművészeti kompozícióját mutatta be. A Színművészeti Akadémia mozgásművészeti tanára.

Szécsi Ilona zenetanárnő, született Budapesten. A felső leányiskolát a váci utcai iskolában végezte. Ezzel párhuzamosan a Zeneművészeti Főiskolán, mint *Chován* növendéke végzett zenei tanulmányokat. Tanári oklevele megszerzése után, 1916-ban, a Fodor-zeneiskola tanára lett, ahol azóta is tanít. Legszívesebben gyermekekkel foglalkozik s egyéni bánásmódjával oly közel tud fér-

közni a gyermekek lelkéhez s úgy megtudja szeretetelni velük a zenét, hogy még a közepes tehetségűekkel is szép eredményt tud felmutatni.

dr. Szécsiné Baumhorn Olga festőművésznő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán *Deák** majd *Csók István* és *Fényes Adolf* tanítványa volt. Tizenhatéves korában először a Kecskeméten rendezett kiállításon, majd röviddel ezután a Múcsarnok tárlatán szerepelt portré és akt képeivel. E szerepléséről a sajtó és a szakkörök is elismerően nyilatkoztak. Ezután már évenként állított ki, sőt 1925-ben gyűjteményes kiállítását is rendezett a Nemzeti Szalonban. Ezen a kiállításain, már mint elismert komoly művész szerepelt. Leginkább portré festéssel foglalkozik. Alapító tagja a Nemzeti Szalonnak.

Szécskay Györgyné, a *Pro Hungária Nők Világszövetsége pittsburgi (USA) szervezetének* elnöke. Az ő kezdeményezésére, az ottani magyar asszonyok, a pittsburgi egyetem magyar szobája számára tekintélyes összeget gyűjtöttek. Férje, az amerikai magyarság egyik legnagyobb költője. Hét gyermeke van s ezeket a legjobb magyar szellemben neveli. Férjével együtt agilis szervezője az amerikai magyarságnak.

Székely Anna mozgásművésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi letétele után *Madzsarnénál* kezdte meg mozgásművészeti tanulmányait. Később Bécsben *Tpillárnál*, majd Prágában *dr. Helene Vojatschnál* tanult és szerzett oklevelet. Nyolc éve foglalkozik pedagógiával. Éveken át volt a Förster-intézet tanára. Mozcsművészen kívül foglalkozik zenével és ének-

kel is. A magyaron kívül beszél francia, angol és német nyelven. Utazásokat tett Francia, Német, Olaszországban és Belgiumban.

Székely Júlia zongoraművész, született Budapesten 1908-ban. Már négyéves korában kezdett zongorázni. Tízéves korában lépett fel először mint a Nemzeti Zenede növendéke. A Nemzeti Zenede elvégzése után az Országos Zeneművészeti Főiskola zongora tanzakára iratkozott, ahol Bartók Béla tanítványa lett. Zeneszerzésre Siklós Albert tanította. Első önálló nyilvános hangversenye 1926 március 14-én volt Bécsben, szinfónikus zenekarral. Ugyanitt több nyilvános hangversenyt adott és több hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1927-ben nyert zongoratanárnői oklevelet és 1929-ben abszolvált zeneszerzésből. Első itthoni önálló hangversenye 1927 november hónapban volt a Zeneakadémián. Több hangversenyt adott nagy vidéki városokban s később a Vigadóban is. Sokat hangversenyez Ausztria, Német- és Olaszországban.

Székely-Kovács Olga festőművész, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után *Lowágh Ernestin*, majd *Berényi Róbert* festőnövendéke lett. Első műcsarnoki kiállításával, életnagyságú ülő akttal, megnyerte az Erzsébetvárosi Polgári Kör díját. 1922-ben az Ernst-múzeumban állított ki, 1926-ban Amerikában az Andersen Galery-ra küldött néhány reprodukciót, melynek alapján meghívták Newyorkba és műveiből gyűjteményes kiállítást rendeztek. A sajtóban is elismert sikerei révén, több portrémegrendelést kapott.

1928-ban az Ernst-múzeumban rende-

zett újabb kiállítását, a magyar sajtó is teljes egészében elismerte.

Székely Margit festőművész, született Egerben. Középiskolái elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán *Vaszary* növendéke volt, mely után egy évet a bécsi Kunstgewerbeschule-ban töltött s onnan visszatérve, tovább folytatta festőművészeti tanulmányait. 1930-ban szerepelt először az UME kiállításán pasztell csendéleteivel, ahol tehetsége, mvenciózus egyénisége a szakkörök figyelmét is felkeltette. 1931-ben szép sikerrel szerepelt a Nemzeti Szalonban is, melyről a sajtó is elismeréssel számolt be.

Székely Mórinczné, leánynevéen *Fehér Erzsébet* énekművész, született Szegeden. Középiskolái elvégzése után a Szegedi Városi Zenede előkészítő tanulmányai után a budapesti Zeneakadémia énektanzakára iratkozott, ahol énekművészi diplomát nyert. Férje *Székely Móric*, a jeles fiatal szobrászművész, akivel 1930-ban lépett házasságra.

Széplaky Margit, született Kolozsváron 1898-ban. Iskoláit Kolozsváron a Mananumban végezte, mely után felső kereskedelmi érettségit tett. 1920-ig Kolozsváron maradt, azután repatriált és Budapestre jött, ahol férjhez ment *Zakariás János* mérnökhöz. Gyermekkorától intenzíven foglalkozik régi, elfelejtett ifjúsági művek felkutatásával és összegyűjtésével, melyekből a rádióban is tartott felolvasásokat. Tagja a Magyar Turista Egyesületnek s állandóan résztvesz nagyobb kirándulásain. Nagyobb utazásokat tett Ausztria, Svájc, Dél-Franciaország és Felső-Olaszországban. Idejének legnagyobb részét két gyermekének szenteli.

*szentandrás*i Szévárd Oszkárné, a melynek keretén belül különösen az Szociális Misszió Társulat szekszárdi árvák ügyeinek intézéséből veszi ki szervezetének elnöke. Már kora fiatal-ságában a jótékony-ság és a ! árvaháznak, s tagja a Magyar írónők üg-yek szolgálatába állott. Indítványára Körének.

a *Simontsits Béláné* alapítvány kama-taiból évente 24 szegény gyermeket ruháznak fel. 1916-tól 1922-ig Dombó-vár minden vallásos, hazafias, kulturális és jótékony-sági ügyét a magáévá tette, e mellett 1918-ban, az erdélyi és egyéb menekülteknek, nagy tömeg ruhát és élelmiszert szerzett. A kommunizmus alatt sok zaklatásnak volt kitéve. A há-ború utáni időkben, állandóan szer-vezett gyermeknyaraltatási akciókat, s fáradhatatlanul részt vesz a tüdőbajok leküzdését célzó munkákban. Díszel-nőke a dombóvári MANSznak, s zászló-anya a tolnavármegyei levente egye-sületnek. Disztagja az Országos Orni-thológiai Szövetségnek.

Szigeti Lipót Józsefné, leánynéven *Schustal Erna*, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Férje ön-álló nagyiparos, egyik legnagyobb könyv-kötőüzem tulajdonosa. Tagja a Szent-korona Szövetségnek. Két gyermeke van.

Sziklay Sándorné, leánynéven *Varga Sári* író-nő, született Göncön. A tanítóképzőt Miskolcon végezte, de még képesítése előtt férjhez ment. Első versei egészen fiatalasszony korában, *Varga Éva* név alatt jelentek meg a miskoci Reggeli Hírlap és a Magyar Jövőben. Később külföldi utazásai kap-csán az Újpesti Naplónak és a Magyar Magazinnak írt útleírásokat. Több no-vellája is megjelent s több felolvasást tartott író- és művészkörökben. Választ-mányi tagja az Újpesti Nőegyletnek,

Szikra, gróf Teleki Sándorné, leány-néven *kölesei Kende Juliska*, született 1864-ben. 1886-ban lett *gróf Teleki Sán-dor* felesége. Első munkái, férje nagy ellenzése dacára s épen azért, *Szikra* álnéven, egészen fiatalasszony korában jelentek meg. Álnévét azonban, bár a család hamarosan kibékült a kivételes sikereket és elismerést hozó írói álnév-vel, továbbra is megtartotta. Hosszú ideig vidéken, különösen Erdélyben élt. Özvegysége óta csendes budai otthona találkozóhelye a pesti mágnásvilág s szellemi és művészi arisztokráciának. Élénk társadalmi élete közepette azon-ban állandóan foglalkozik irodalommal, sőt újabban operett- és filmszövegírással is. 1924-ben *Vándor Ivánnal* együtt, hogy a szerteszét lakó és érdekeiket kellőképen védeni nem tudó írónőket egyesítse, megalapította a Magyar írónők Körét. Az egyesület eleinte alig 30—40 tagot, ma azonban több mint 200 tagot és 1000 pártoló tagot számlál s magas nivójú előadásaival, megbeszéléseivel találkozóhelye az irodalmat pár-toló és irodalmat szerető közönségnek. Hosszú irodalmi múltja alatt *gróf Teleki Sándorné* rengeteg elbeszélést, esszét és fejtegetést írt s munkái kevés kivétellel majdnem minden magyar napilap és irodalmi folyóiratban megjelentek. Megjelent önálló kötetei: *A bevándorlók*-Regény, 1898, második kiadás 1899 (németül is). *Ugodi Lilla*. Regény, 1902, harmadik kiadás 1920. *A betörők*-Elbeszélés, 1903. *Vadászat és egyéb elbeszélé-*

sek, 1903. *A fölfelé szállók*. Regény, 1911. *Nagyasszonyok élete*, 1912. *Enyém*. Regény, a Kisfaludy Társaság Lukács Krisztina díjával koszorúzva, 1906, új kiadás 1922. *Régen*. Regény, 1907. *A hét szilvafa árnyékában*. Elbeszélések, 1909. *Judith*. Regény, 1911. *Nagyasszonyok élete*, 1912. Ez az. Regény, 1913. *Tabu*. Regény, 1919. *A nagy-nagy kerék*. Regény, 1923. *Tépett láncok*, dramolett egyfelvonásban, *Káprázat*, vígjáték kétfelvonásban, mindkettő színrekerült a Nemzeti Színházban 1903-ban. 1905 óta tagja a Petőfi Társaságnak és megalapítása óta elnöke a Magyar írók Körének.

Szilasi Oszkárné, leánynéven *Kiffer Lujza*, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Minden jótékony mozgalomban résztvesz, sokat énekel jótékonycélú hangversenyeken. Tagja a Szentkorona Szövetségnek, a Pro Hungáriának és a Gyermekvédő Ligának.

dr. Szilágyi Ágota, született Budapesten 1881 dec. 2-án. Előkelő és gondos nevelésben részesült. 1900-ban, a Budapesten első ízben megtartott leánygimnáziumi érettségén, nyert jeles bizonyítványt. Ezután három évig a budapesti egyetem bölcsészeti szakának volt szorgalmas hallgatója. Tanulmányai bevégezésében azonban, Fedák István beregszászi földbirtokossal kötött házassága, megakadályozta. Férjhezmenése után túlnyomóan vidéken élt és férje oldala mellett gazdaságpolitikai és karitatív tevékenységet folytatott. Eme elfoglaltsága mellett a beregszászi Szabad Líceumban tartott előadásokat s állandó munkatársa volt a Beregszászi Lapoknak is. Házasságából két gyermek született: Fedák István, aki Halléban (an d. Saale)

él mint mérnök és Fedák Ágota, akit a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karán avattak doktorrá. Férje korai elhunytá után ismét visszatért Budapestre és folytatta abbahagyott egyetemi tanulmányait. Angol nyelvből szerzett bölcsészeti doktori diplomát. Három évig az Egyetemet Végzett Nők Egyesületének külügyi elnöknője volt és ennek képviselőjeként az 1906-ik amsterdami világkongresszuson intenzív tevékenységet folytatott. Jelenleg a Pro Hungária Magyar Nők Világszövetsége kötelékében működik. Irodalmi tevékenységet is folytat. Munka alatt lévő műve a Szent István király udvarában nevelkedett angol Aethelng hercegekkel foglalkozik. Kutatásainak eddigi eredményeit 1928 febr. 21-én ismertette a Külügyi Társaságban. Második férje, hegyeshalmi Fischer Ödön, szintén özvegyen hagyta.

Szilágyi Gézőné, leánynéven *Toperezer Ilonka*, született Budapesten 1895-ben. Atyja *toporci Toperezer Rezső*, anyja *csolnokosi Cholnoky Klementine*. Tanulmányait az állami Erzsébet-nőiskolában végezte. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének 1921 óta tagja s a jászszentandrászi MANSz-csoport elnöke. 1927-től a budapesti MANSz központjában működik. Jelenleg a MANSz háziipari szakosztályának ügyvezető elnöke.

Szilágyi Marcsa színművésznő, született Kunmadarason. Iskoláit részben ott, részben Budapesten végezte, majd az Országos Színészegyesület színiiskolájának növendéke lett. Ennek elvégzése után a Városi Színházhoz szerződött, ahol két évet töltött. Onnan Oroszvárára került, majd egy év után a debreceni Csokonai-színház tagja lett, ahol mint szubrett színésznő igen nagy sikere-

két aratott. Három év múlva az Andrásy-úti Színház szerződtette, a következő évben pedig a Belvárosi Színházhoz került, hol jelentősebb szerepei voltak: a *Nászéjszaka*, *Csókok* a *Naphtalin* vezetőszerepe. Később a Fővárosi Operettszínház szerződtette, hol a *Csúnya lány* című operettben játszott sikerrel.

Szilágyi Margit szobrászművésznő, született Budapesten. Iskoláit Londonban végezte. Állatfestészetet és szobrászatot *Frank Calderon* és *Cecil Broun*nál, tájképfestést *Coop* és *Nicol* skót tájképfestőknél tanult. 15 éves korában állított ki leelőször Angliában az Alpine Club grafikai kiállításán és a Képzőművésznők kiállításán. Több híres versenyt portretizált. Főleg állatspecialista, de fest dekoratív vallásos dolgokat és oltárképeket is. Egy oltárképét Kanadába vitték. Tagja a Magyar Képzőművésznők Egyesületének.

Szilágyiné Benkó Dóra énekesnő, született Nyergesújfalun. Iskoláit Budapesten végezte. A Zeneakadémián 1916-ban nyert énekesnői oklevelet. Tanárai: *Ábrányiné*, *Bondyné* és *Karácsonyi* voltak. 1917-ben Kolozsváron vendégszerepeit a *Mignonban*. Férje *Szilágyi Dezső* író, a Protestáns Szemle színházi kritikusa. A Protestáns Irodalmi Társulat estjein szerepelt egész Csonka-Magyarország 27 nagy városában. Műsorát *Kern* és *Molnár* régi magyar irredata dalaiból válogatta össze. Fellépett a MANSz által rendezett estéken és több jétékonycélú előadáson is. Atyja *Benkó Ágoston* vegyész mérnök.

Szilárd Mici színésznő, született Budapesten. A felsőkereskedelmi iskola elvégzése után magánúton végezte el

a színiiskolát. Első szerződését mely 1922-től 1926-ig kötötte, a Vígszínház-tól kapta. 1926-tól a Fővárosi Operettszínházhoz szerződött. Első nagy szerepe *Marinka* a *táncosnő*-ben volt. Nagyobb szerepei: *Pompadour*, *Három grácia*, *Halló Amerika* stb.-ben voltak.

U. Sziráky Dóra énektanárnő, született Pápán. Iskoláit ugyanott zárdában végezte. Utána a budapesti Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, ahol *Ábrányiné Wein Margit* tanította. 1908-ban művészi oklevelet nyert. Utána Németországban, majd Olaszországban folytatta tanulmányait. Több önálló dal-estje volt a budapesti Zeneakadémián, a Vigadóban és több vidéki városban. Később megkezdte pedagógiai működését is. Sok kiváló énekest nevelt. Beszél magyarul, németül és franciául.

Szirmay József né, leány néven *Gyomrői Boriska*, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Férjhezmenése után sokáig élt Bécsben s csak a kommün bukása után jött haza. Szociális tevékenységet fejtett ki a Katholikus Leányok Országos Szövetségében s több Egyesületben tartott előadásokat. Főtitkára volt a magyarországi Vöröskeresztnek s több iskolán kívüli oktatásban vett részt. Egyesületi célra több hittudományi és vallásos munkát fordított magyar nyelvre. Jelenleg gyógypedagógiával foglalkozik. Önálló irodalmi munkássága pedagógiai cikkekből áll.

Szírt Gizella gép- és szépírás tanárnő, született Domonyban, Pest m. Középiszkoláit Budapesten, a mesterutcai kereskedelmiben végezte, ahol érettségét is tett. Ezután a közgazdasági egyetemre iratkozott a gép-, gyors- és szépírás szakra. 1922-ben nyert tanári

oklevelet. 1922-től 1925-ig a *Verő-féle* intézetben tanított. 1925-ben megnyitotta önálló iskoláját, amelyben nagyon szép sikereket ér el. A hibátlansági versenyen minden évben több növendéke nyer díjat, kitüntetést és díszoklevelet, épúgy, mint a 100 és 200 szótagos német és magyar nyelvű versenyen. Az 1929—30-as tanévben a kerületi és az országos összesített versenyben, növendékeivel elért jó eredményért díszoklevéllel tüntették ki.

Szmatana Erzsébet, született Budapesten. Iskoláit Siófokon és Budapesten végezte az Angolkisasszonyoknál. Később a Fővárosi Zeneiskolában, majd a Zeneakadémián tanult és szerzett oklevelet. Első önálló hangversenye 1925-ben a Zeneakadémián volt vitéz Garamszegi Sándorral, a Nemzeti Színház tagjával. A Vigadóban fellépett Manovardával, a bécsi Staatsoper tagjával, Szedő Miklóssal, Porzsoló Kálmánal és Ország Tivadarral őszinte siker mellett. Nagyon sok jótékony célú hangversenyen vett részt. A rádió állandóan foglalkoztatott művésznője s tanárnője a Fővárosi Zeneiskolának.

Szivessy Tiborné, művésznéven *Szivessy Aczél Barbara* festőművésznő, született Szegeden. Középiszkoláit ugyanott végezte. Festőtanulmányokat az Iparművészeti Főiskolán, majd a Képzőművészeti Szabadiskolában folytatott, ahol *Rippl-Rónay* korrigálta. Ezután Bécsben, Berlinben, Párisban és Olaszországban végzett tanulmányokat s tett több ízben tanulmányutakat. Először 1927-ben a Nemzeti Szalonban rendezett kollektív kiállítást. Majd ugyancsak ott a Tamás Galériában, később az akvarell és pasztellfestők kiállításán s a Művészházban

a Szinnyei-zsüri által rendezett tárlaton. Második kollektív kiállítását 1929 végén rendezte. A Vígyszínház díszletpályázatán 1920-ban az első díjat nyerte. Főleg figurális dolgokat s portrékat fest olajban és pasztellben. Beszéli a német, francia s angol nyelvet.

Szmrecsányi Anna (Ninon) író, Szmrecsányi Jenő, Sáros megye főispánjának leánya, Szmrecsányi Lajos egri érsek unokahúga. Családjának eredete 1200-ra vezethető vissza. Született Budapesten. Iskoláit szintén itt végezte. Nyolcéves korában írta első versét, amelyet a Vasárnapi Újság közölt. 1920-ban a Kassai Napló munkatársa lett, itt tanulta meg az újságírás minden tudományát. 1921-ben Az Est lapokhoz került, melyeknek diplomáciai és külpolitikai belső munkatársa lett. 1925-ben Az Est kiküldte Párisba külföldi tudósítónak. Ő volt az első magyar újságíró, aki a háború után a francia államfőtől intervjut kapott. 1926-ban megvált Az Est-től s azóta mint független újságíró dolgozik. A Magyar Külpolitika diplomáciai rovatvezetője. Dolgozik az Újság, Pesti Hírlap, Új Időknek s több német, angol, francia lapnak. 1921-ben jelent meg «Halálos forró nyár» című novella kötete. Sokat tartózkodik külföldön, különösen Párisban, ahol egy nagyobb tanulmányát rendezte sajtó alá.

Szóbél Margit énektanár, született Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára iratkozott, ahol *Maleczky Bianka* növendéke lett. Magánórákat vett még *Heraldnetől*. Énektanítói oklevelet nyert 1922-ben, hangversenyénekesnői oklevelet 1924-ben s

énektanári oklevelet 1925-ben. Első nyilvános fellépése zeneakadémiai növendék hangversenyen volt 1924-ben, meleg siker mellett. Több német műdal szövegét fordította magyarra. Mint közreműködő, énekelt a Budai Vigadóban, a Nők Egyesületében és a Zeneakadémián. Külföldön: Krakkóban, Varsóban és megszállt területen voltak hangversenyei. Sokat énekelt jótékony célra. 1927-ben Milanóban, mint Rosthy tanítványa, folytatott tanulmányokat. Jelenleg csak tanítással foglalkozik. 1929-ben férjhezment **Abonyi Elek** magántisztviselőhöz. Egy kis lánya van. Külföldön nagyobb utazásokat tett Olaszországban és Ausztriában.

Szollás Magda zongoraművésznő, született Gödöllőn. Iskoláit az Andrassy-úti leánygimnáziumban végezte. Zongorázni tanulni hétéves korában kezdett. 1916-ban az Országos Zeneművészeti Főiskolán **Nagy Géza** növendéke lett.

1927-ben tanári diplomát nyert. Első nyilvános fellépése 1925-ben, a székesfővárosi zenekar kíséretével volt a Zeneakadémián. Több koncerten vett részt mint közreműködő, valamint többször játszott a rádióban is. 1927 óta foglalkozik pedagógiával. 1928-ban kinevezték a Postás Zene- és Kultúregyesület zongora tanárává. Beszél magyarul, németül és franciául. Sportok közül az úszást és a korcsolyázást űzi.

Szolnokyné, leány néven **Törzs Fátima**, magyar kir. postamester, született Budapesten. Edesatyja néhai **Törzs Kálmán** neves író és újságíró, nagyatyja **Szigliget Ede** író. A MANSz és Pro Hungaria egyesületek tagja.

M. Szoyer Ilonka, férj. **Márkus Dezsőné** énekesnő, született Debrecen-

ben. Iskoláit Budapesten, énektanulmányait Bécsben, a konzervatóriumban **Geringer Gusztáv** professzor keze alatt végezte. Első nyilvános fellépése 18 éves korában Bécsben, a Karltheaterben volt. Ez a szerződés egy évig tartott, mely idő alatt a színház társulatával vendégszerepeit Moszkvában, Szentpéterváron és Drezdában. Főbb szerepei voltak: **Madarász, Gésák, Denevér, Giroflé és Girofla** stb. 1901-ben hazajött és a Magyar Színházhoz szerződött, hol **Angot asszony lánya** című darabban volt első fellépése. Közben vendégszerepeit Magyarország minden nagyobb városában. 1902-ben a magyar királyi Operaház szerződtette, hol **Mari, az ezred leánya** című darabban volt első fellépése, melyben emlékezetes sikert aratott. Kedvesebb operaházi szerepei: **Bajazzók~Nedda, Manon** címszerep, **Denevér-Adél, Hoffmann meséi, Pierette fátyola, Szevillai borbély-Rosina, Faust-Margaréta, Eladott menyasszony-Mari, Bohémélet-Mimi** stb. Tíz évig volt az Operaház tagja, honnan 1912-ben saját akaratából távozott és az akkor megnyílt Népoperahoz szerződött, melynek **Márkus Dezső**, a férje, volt az igazgatója. A Népoperánál kiváltképpen operetteket énekelt. Nevesebb sikerei voltak: **Tengerész Kató** s az **Aranyeső**, mely egymás után 100 előadást ért meg. 1915-ben született Ilyke nevű kis leánya, ezután végleg visszavonult a színpadtól.

Szödényi Nagy Aranka énektanárnő, született Eszéken. Iskoláit ugyanott végezte, majd a budapesti Zeneakadémián **Maleczky Vilmosné** növendéke volt. Énektanán oklevelet nyert 1907-ben. Ugyanez évben megkezdte pedagógiai működését. Növendékeivel első

hangversenyét 1912-ben tartotta az Eszterházy palotában s azóta minden évben tart növendék hangversenyt a Zeneakadémián. Iskolai tanári működését az Elnök-utcai elemiben kezdte 1910-ben. 1923 óta a Práter-utcai leánygimnázium tanára. 1913-tól 1920-ig a Budai Zeneakadémián is tanított. Jelenleg még a Kazacsay-féle zeneiskolában is tanít. Édesapja *Szödényi Nagy Márton* földbirtokos.

Szódy Kató, született 1905-ben Budapesten. A kereskedelmi iskola érettségje után beiratkozott Brada-balettszínházába, majd ennek elvégzése után szerződött a Városi Színházhoz, amelynek hat év óta szóló-táncosnője. Legkedveltebb szerepei a Denevér, Donau-Valzer, Faust, Carmen és Aida táncszámai, amelyeket legnagyobbreszt egyedül állít össze.

Szögyényi Györgyné, leánynéven *suraklini és petrováci Petrovics Mária*, született Nyitrán. Erős szociális tevékenységet folytat s ott van mindenütt, ahol segíteni kell. A kommün alatt sokak vagyonát mentette meg, az első amerikai szeretetadományt mint a szeretetadományok fejlügyelője, *Mrs. Thompson* oldalán működve, segített kiosztani. Tagja a Pro Hungáriának, a Katholikus Háziasszonyok Szövetségének, a Magyar írók Klubjának, a Szentkorona Szövetségnek stb. Beszél németül és angolul. 17 évig élt Amerikában. Férje Belgrád, Konstantinápoly, Newyork kereskedelmi kiküldöttje volt.

dr. Szöllös Henrikné, leánynéven *Marton Mártha*, született Kismartonban. A gimnáziumot Budapesten, az egyetem művészet és zenetörténeti fakultását pedig Bécsben végezte el. Még

egyetemi tanulmányai közben foglalkozott irodalommal, s zenei és filozófiai cikkei jelentek meg a *Musicblätter des Ausbuchban* és még több művészeti folyóiratban. Hazatérte után 1922- és 1923-ban a Helikonban rendezett képzőművészeti kiállításokat. Irt annak idején a *Kékmadár* című folyóiratba is. 1923-ban férjhezment és bekapcsolódott a társadalmi mozgalmakba. A Magyarországi Munkások Gyermekebarát Egyesületében tart állandóan nevelési tanácsadó előadásokat, ezenkívül művészeti és irodalmi előadásokat a magántisztviselők és különböző pártszervezetekben. A gyermekebaráti egyesületben, az elfoglalt munkásszülők gyermekeinek egy csoportját vezeti. Ezeket oktatja, neveli, pótolván a hiányos szülői nevelést és gondoskodik. *A lélek és műalkotás* című művészet-filozófiai munkája készen várja a sajtót. Újpesten a Közművelődési Körben 1931 februárjában tartott zenetörténeti előadást a régi muzsikáról.

özv. dr. Szóts Farkasné, leánynéven *Fromm Anna*, született Gyomron 1865-ben. Iskolai végzettsége, felső leányiskola, a Veres Pálné intézetben. 1890-ben *Szilassy Aladárné* és *dr. Szabó Aladárral* együtt megalapították a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületet. Először ellenőre, majd pénztárosa és 14 év óta társelnöke, *dr. Szász Bélánéval* együtt az egyesületnek. Tanácsosa a Budai református egyházzrésznek, intézőbizottsági tagja a Protestáns Nőszövetségnek, választmányi tagja a Nagypénteki Társaságnak és elnöke az özv. Ref. Lelkésznek Oriszentmiklósi Szeretetházának.

Szuehy Istvánná, Rab Anda, született Kaszaperpusztán, Csanád megyében. A gimnáziumot az Angolkisasz-

szonyoknál végezte, mely után az Iparművészeti Főiskolára ment. Ennek végeztével a párisi Académie de Beaux Arts-ban, **Emil Rénard** növendéke volt. 1929-ben ment férjhez **Szuchy István** építészmérnökhöz. Még párisi tartózkodása alatt kezdett autóvezetéssel foglalkozni, s ott szerzett hajtási igazolványt is. Hazatérve, útját, mint két-hónapos vezető, autóját egyedül vezetve tette meg. Több autóversenyen vett részt. 1928-ban a Comonet d'elegance első díjának nyertese lett. A Steyer csillagtúrán is sikerrel vett részt s 1929-ben a Concorn d'elegance-on az úrvezetők plaquettjét nyerte.

Szukich Lenke operaénekesnő, született Aranyosmaróton. Középkisiskolát és a Nemzeti Zenede énektanszakát végezte, ahol **Balogh Mária** növendéke volt. Zenei tanulmányai befejezése után a nagyváradi színházhoz került szopránénekesnőnek, a román kiutasítás után pedig a magyar királyi Operaház szerződöttette. Több hangversenyen szerepelt a filmharmonikusoknál, a Vigadóban, a Zeneművészeti Főiskolán s mint templomi énekesnő a szegényháztéri és terézvárosi plébánia templomokban. Nevezetesebb szerepei: a **Parsifal** apródja, **Jancsi és Juliska-Harmatbácsija** s legnagyobb sikerű szerepe a **Bajazzók-Neddája**.

dr. Szulner Lajosné, leányneven **Beamter Riza** zongoratanárnő, született Budapesten. Középkisiskolái elvégzése közben került a Zeneművészeti Főiskolára, ahol **Szendy Árpád** növendéke volt. Tanári oklevelének elnyerése után pedagógiával kezdett foglalkozni. Tizennyolc éven át a Szemere Zeneiskolának, azután nyolc éven át a Fővárosi Zeneiskolának

volt a tanára. Ma csak magánnövendékek tanításával foglalkozik. Számos kiváló művész és pedagógus került ki keze alól, így többek között **Krausz Lilly**, aki a Berliner Hochschule tanára, **Kender Lajos** és **Egry Irén** stb.

szuneritzi Szuly Angéla festőművésznő, született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán **Réthy**, a pécsi művésztelepen **Csók** növendéke volt. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után külföldi tanulmányútra ment, Drezda, München, Berlin és Bécsbe. Később a nagybányai, miskolci és szentendrei művésztelepeken dolgozott s dolgozik nyaranta ma is. Ismertebb képei: **Lány a k^{er}tben**, **Eelsőbányai cigány lány**, **Harkányi fürdőorvos** és a **Kislány szilvával** című. Festményeiből vásárolt a Szépművészeti Múzeum, a kultuszminisztérium, az állam és a Pécsi Múzeum. Vallásos tárgyú képei közül ismertek a **Beteljesedett** s a **Havihegyi búcsú** című. 1922-ben a Szinyei Társaság ifjúsági díját, 1923-ban az Ernst-múzeum kiállításon a Helikon művészeti díját, a pécsi művésztelepi kiállításon Pécs város díját nyerte. Műcsarnoki és Nemzeti Szalonbeli állandó kiállításain kívül több külföldi reprezentációs kiállításon vett részt. Örökös tagja a Nemzeti Szalonnak s tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

dr. Szűcs Ferencné Kezelman Gizella, született Budapesten 1886-ban. A közéletbe a háborús években kapcsolódott be mint a rákosfalvi szegények elüljárósági gyámja és a népjóléti minisztérium inségakció bizottságának tagja. 1927 óta a MANSz rákosfalvi csoportjának főtitkára. Közismert apostola az állatvédelemnek. Híres selyempincsi

kutyatenyészetének pedigrés példányai állandó díjazottjai a kutyakiállításoknak.

Szüle Péterné Örményi Marié festőművész, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a kecskeméti művésztelepen **Iványi Grünwald** növendéke, majd a Képzőművészeti Főiskolán **Bosznay** tanítványa volt. Az Akadémia elvégzése után **Csaky Lászlóhoz** ment nőül, aki azonban rövid idő után meghalt. Később **Szüle Péter** festőművész felesége lett, akivel a szolnoki művésztelepen dolgozott. 1917-ben a Múcsarnokban, majd a szolnoki művésztelepen szerepeltek képei.

Syntinis Ilona bárónő, született 1890-ben Nagybányán, Szatmár megyében. Középiskoláit szintén Nagybányán, egyetemi tanulmányait Budapesten a Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, ahol 1913-ban kapott gyógyszerési diplomát. Diplomája megszerzése után gyakorlóévet a nagybányai Vöröskereszt gyógyszerárban töltötte, mely idő alatt, mint az ottani Nőegyesület titkára, nagy tevékenységet fejtett ki a munkaház fellendítésén. 1922-ben Pesten patikajogot nyert, testvérbátyia **Syntinus Gyula** báró kommün alatt szerzett érdemeiért. Alelnöke a Lengyel Magyar Egyesületnek, a TESz-nek, elnöke az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Társadalmi Szakosztályának és választmányi tagja a Szociális Misszió Társulatnak.

Jelvinczi Takács Alice hegedűművész, született Budapesten, 1912-ben. Iskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban végezte. Az Országos Zeneművészeti Főiskola hegedűtanszakán, ahol tanárai voltak néhai **Bloch József**,

Studer Oszkár és **Hubay Jenő** 9 éves kora óta tanult. Művészi oklevelet nyert 1929-ben, tanári diplomát 1930-ban. Első nyilvános fellépése 12 éves korában volt a Zeneakadémián, mely után több hangversenyen vett részt. Játszott többek között a székesfővárosi zenekarral a Tehetségvédelmi hangversenyen s több vidéki városban, úgy mint Sentes, Kiskunhalas, Cegléd, Kaposvár, Szeged, Sopron stb. 1926-ban több hangversenyen játszott Svájcban. 1927 június 10-én megnyerte a Reményi-díjat. 1927-ben szeptember 17-én a fővárosi zenekar kíséretében játszott a Goldmark-estén. Zenekari estet tartott 1929-ben Budapesten. 1927-ben Bécsben, 1930-ban Varsóban, 1931-ben pedig Szófiában mutatkozott be nagy sikerrel. Egyik legtehetségesebbje a fiatal hegedűs gárdának, kiről a lapok mindig a legteljesebb elismerés hangján emlékeznek meg.

Takács Clementina, született Jolován, Gyomor megyében. Iskoláit Pécsen végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett, ahol Hilgerman Laura volt tanára. 1925-ben vizsgázott a Troubadourban, mely után tovább folytatta tanulmányait Márkus Dezsőnél. 1929-ben leszerződött a Városi Színházhoz. Első fellépése szintén a Troubadourban volt. Nagyobb szerepei: Tosca, Norma, Sába királynője címszerep, Alarcosbál-Amáha. Hangversenyeken sokat énekelt mint közreműködő s sokat énekelt az Angolparkban és az Állatkertben is. 1930-ban megnyerte a Főváros 1000 pengős tehetség pályázatát.

özv. Takács Ferencné Hegedűs Amália, született Budapesten. Iskoláit

Budapesten végezte. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek, a Nyomórék Gyermekeket Segítő Egyesületnek és az Erzsébet Nőegyletnek. Sokat áldoz jótékony célra.

dr. Takaró Gézáne, született Budapesten. Felső leányiskolát végzett. Amerikai tartózkodása óta nagy erkölcsi támasza az amerikai magyarságnak. Evек óta ír különböző amerikai lapokban cikkeket, sokat fordít angolból és németből s két nagyobb tanulmánya **Savannahról** és **Cappeli hős** címen jelent meg. Hét gyermekét a legmagyarabb szellemben neveli. A magyar irredentizmus egyik legtöbb sikert elért harcosa. Atyja, Budapesten volt miniszteri tanácsos, férje 16 évig budapesti lelkész, a háború alatt tábori lelkész, jelenleg newyorki református esperes. A budapesti X. kerületi Nemzeti Szövetség alapítója és elnöke, aki a magyar integritás érdekében résztvett a Hágába küldött magyar delegációban s ugyanez ügyben a pitsburgi USA világgyűlésen 1921-ben, két előadást tartott. Ezen két előadása a világszövetségekkönyvében is közöltetett. Elnöke a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület newyorki osztályának s **a Pro Hungária Nők Világszövetsége** newyorki osztályának.

győri Taksonyi Magda festőművész, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti gimnáziumban végezte, mely után a Képzőművészeti Főiskolán **Réthy István** növendéke lett. Először 1914-ben a Londonban tartott ifjúsági világkiállításon szerepelt, ahol a két első díjat nyerte. Állandó kiállítója az Ernst-múzeumnak, a Múcsarnoknak, a Nemzeti Szalonnak és a Főiskolának. Nevezetesebb festményei: **Krisztus beteget**

gyógyít, Teca, Kékruhás nő, Arab tanulmány fej. Édesapja **győri Taksonyi József** festőművész és író.

győri Taksonyi Piroska hangversenyénekesnő, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti felső leányiskolában végezte. Ezek elvégzése után **Serena Lionellinél** tanult énekelni. Vizsga hangversenyén **a Szevillai borbély-Rozina** szerepének eléneklése után egy évre állami tanulmányi ösztöndíjat kapott, mely után két évig a magyar királyi Operaház ösztöndíjas tagja lett. Már gyermekkorában szerepelt színpadon. Többek között **Materlinck-Kék madár** című darabja egyik vezető szerepében. Több koncerten vett részt, néhányon **Környei Bélával** is. Jelentősebb szerepei: **Szevillai borbély, Traviata, Rigoletto.** Többször vendégszerepeit a Budai Színházban. 1928-ban a Zeneakadémián édesanyjával **Hadrik Annával** egy önálló magyar-olasz estet adott. Állandóan énekel a rádióban, a megszállt terület nagyobb városaiban és a magyar vidéki városokban.

özv. Tarján Aladárné, leánynéven **Ardó Ilona**, született Budapesten. Férje mint építési nagyvállalkozó, nagyon sokat épített a magyar államvasutaknak s több állami építkezést végzett. Így ő építette a népjóléti minisztériumot is. A háború alatt több jótékonyági akcióban vett részt, s jelenleg is több egyesület szegényügyét intézi.

Tary Gizella Magyarország olimpiai törvívó bajnoka, született Szolnokon. Iskoláit ugyanott végezte. 1908-ban elvégezte **Rákosi Szidi** színiiskoláját. Ezután több budapesti színházban folytatott jelentős színésznői tevékenységet. Kezdő színésznő korában kezdett

vívni tanulni. Legelső versenye 1912-ben Pozsonyban a Nemzetközi torna-versenyen volt, ahol az első díjat nyerte. Nevesebb versenyei: 1924-ben a párisi olimpiász VI. helyezése s 1925—1926-1929-ben Szlovenská törvívó bajnoksága, 1930-ban Tátra törvívó bajnoksága, 1930-ban Tiszti Vívó Klub nemzetközi törversenyének győztese. Ezenkívül több hazai és külföldi versenyen, Bécsben, Amsterdamban szerepelt sikeresen, melyről több értékes tiszteletdíj, ezüst-serleg, aranyérem és díszoklevél stb. tanúskodnak. Ezen idő alatt irodalommal is foglalkozott. Nyolc darab egyfelvonásos bohózatot írt, melyek kabarészínpadokon kerültek színre, továbbá *Mátkaság* című háromfelvonásos színműve, melyet Bécsben, Sátoraljaújhegyen, Újpesten és Amerikában Detroitban játszottak sikeresen.

dr. Taschekné Csulyok Margit, született Cegléden. Atyja néhai *dr. Csulyok Béla* kúriai bírós. Középkiskoláit Nagyváradon, az Iparművészeti Főiskolát Budapesten végezte. Később *Simayné*nál még magánúton szobrászatot tanult. Első kiállítása a Múcsarnokban volt, ahol *Júdás* című szobra — melyet Buenos Airesbe vittek — nagy elismerést aratott. Van ezenkívül szobra a newyorki Magyar Múzeumban is. Budapest összes nagyobb kiállításain kívül résztvett a helsingforsi reprezentatív kiállításon. Ismertebb szobrai: *Júdás, Kain és Ábel, Bánat, Prima Vera, Búcsú, Kétségbeesés, Simay professzor* portréja, *Suszerinas* stb. Azonkívül, hogy állandóan dolgozik mint szobrászművész, 11 éve mozgásművészettel is foglalkozik. Oklevelét *dr. Dienes Valéria* mozgásművészeti iskolájában kapta

s ma is állandóan részt vesz a Dienesiskola összes előadásain mint főszereplő. Szerepelt a *Bethlen Margit* grófnő által írt pantomimban a *Szélkirály* megismerésével, úgyszintén az erről készült filmben is. Egyideig asszisztense is volt dr. Dienes Valériának. Mozcsművészeti pedagógiával magánúton foglalkozik. Tagja a Kéve Képzőművészeti Egyesületnek s a Mozcsművészeti Kultúra Egyesületnek.

Tasnády Nagy Ilona színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, Ujhelyi-Náday Béla, a Nemzeti Színház örökös tagjának neje. Született Budapesten 1893-ban. Iskolái végeztével a színművészeti Akadémia növendéke lett, ahol Gál Gyula, Császár Imre, Csillag Teréz, Somló Sándor voltak tanárai. 1912-ben ment férjhez. 1914-ben a Nemzeti Színház szerződtette, amelynek azóta tagja. Első sikerét a Rang és mód-irma szerepében aratta, majd következtek: Ellák-Hildegard, Sok hűhó semmiért-Beatrice, Makrancos hölgy-Katahn, Veleneci kalmár-Portia, Dolovai nábob leánya-Vilma, Az új rokon-Margit, A híd-Széchényiné, Egy magyar nábob-Fanny, Bánk bán-Melmda, Vén lányok Susi, Kandida-Kandida, Rosmersholm-West Rebeka, a Nemzeti Színház passiójátékában Mária szerepét játszotta és Garamszeghy Sándor igazgatása alatt ebben a szerepében az ország kultúrközpontjaiban is bemutatkozott.

Tauszky Jolán zongoraművész, született Budapesten s a budapesti Zene-művészeti Főiskolán fejezte be tanulmányait. 1918 óta a Steimtz-zeneiskola tanára. Egyéni módszerének alapja a növendék egyéniségének teljes érvényre-juttatása, muzsikális és technikai kész-

ségének párhuzamos és teljes kifejlesztése. Társadalmi tekintetben a háború kitörése óta sokat dolgozott s főleg diák-szociális ügyekben, a diákok elhelyezése és ellátása, ruhával stb-vel való segítése körül fejtett ki nagy tevékenységet. Az erdélyiek menekülésekor **Fényes László** által szervezett s **Augusztia főhercegasszony** által vezetett pályaudvari szolgálatban is dolgozott. Részt vett a Dolgozó Nők Klubjának alapításában s tagja a Magyar Nők Kultúregyesületének.

Táborfalvy Etelka író, *dr. 7a-horszky Károlyné*, leányneven **Patzák Adél**, született Nyitra megyében. Alsó-fokú iskoláit magánúton végezte. 14 éves korában a pozsonyi női képezdébe került, amely akkor **Url Józsa** országos hírű igazgatása alatt állott. Alapos zenei kiképzést nyert. Már gyermekkorában fellépett több hangversenyen, melyeken néhány alkalommal **Dohnányi Ernő**, a világhírű zongoraművész volt kísérője. **Url Józsa** házában ismerkedett meg **Könyöki József** festőművésszel és **Zichy Anna** grófnővel, akiktől nagyon sokat tanult. Irodalommal korán kezdett foglalkozni. A pozsonyi és nyitrai lapokban számos cikke jelent meg, dolgozott a nógrádi és honti lapokban is s a Pesti Hírlapban T. e. jelzéssel jelentek meg írásai. Több közművelődési, jótékony-sági egyesületben tartott felolvasást. 30 költemény a Madách Társaság kiadásában látott napvilágot. Tagja a Petőfi Társaságnak. **Akik örökké élnek** című drámájában **Petőfi Sándor** életét írta meg s a könyv megjelenése irodalmi és szakkörökben osztatlan sikert aratott. Családja férfi tagjai megjárták a harcot s többen tagjai a Vitézi Rendnek.

Z. Tábori Piroska író, született Budapesten. Iskoláit Budapesten az Erzsébet-nőiskolában végezte, hol 1914-ben polgári iskolai tanári diplomát nyert. 1914-ben Brassóban, 1913-ben Kolozsváron volt, hol szociális munkásságot fejtett ki. 1915 szeptemberében kinevezték a budapesti Aréna-úti kerti iskola tanárának, ahol egy évig tanított. 1916 szeptemberében a székesfőváros pedagógiai könyvtárhoz kapott beosztást, hol 1922-ig dolgozott. 1922-től 1924-ig ismét tanított. 1924-ben férjhez ment. **Závodszy Zoltánhoz**, a magyar királyi Operaház tagjához. Ezzel egyidejűleg tanári működését is abbahagyta. Ti zen négyéves korában kezdett írással foglalkozni. Később rendes munkatársa lett az Alkotmánynak, több napilapnak és folyóiratnak, a Magyar Lányoknak, s a Képes kis Lapot szerkesztette. 1918-ban jelent meg első verses kötete: **Halk muzsika** címmel. Ezután cca 120 kötet gyermekverses, mesés képeskönyve jelent meg, továbbá 20 kötet ifjúsági regénye, melyek közül a legnagyobb sikert az **Aranyszív** című exotikus regénye aratta. Gyermekmeséi közül legismertebb a **Dugó Dani** mesealak sorozata. Külföldön : Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Ausztriában járt. Beszél magyarul, németül, franciául. Apja **Tábori Róbert**, az Új Idők helyettes szerkesztője és a Pesti Napló munkatársa. Anyja **Tutsek Anna** szerkesztő.

Táray Ferencné, leány né ven **Molnár Margit**, született Jászberényben. Iskoláit Budapesten végezte. Az Országos Színi-nézszegegyesület iskolájában diplomát nyert. 19 éves korában férjhez ment **Táray Ferenc** színművészhez. A háború alatt Erdélyben kezdett írni. Első novellája

az Új Időkben jelent meg *Őszi déli-báb* címmel. *Túl a barátságon* című drámája pedig a kolozsvári Magyar Színházban került bemutatásra. 1922-ben a *Maharadzsa gyűrűje* című regényét a kolozsvári Est könyvkiadó adta ki. Erdélyi tartózkodása alatt állandó munkatársa volt az összes erdélyi napi és szépirodalmi folyóiratoknak. Jelenleg a Szegedi Szemle munkatársa.

dr. Techert Margit, szül. Budapesten 1900-ban. Érettségit tett az Andrásy-úti gimnáziumban 1918-ban, mely után a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti fakultásán magyar és francia nyelvből szerzett tanári és doktori oklevelet 1923-ban. Ezután két szemesztert Belgiumban, a louvaim egyetemen töltött, majd két szemesztert a párisi Sorbonneon. Utóbbi helyen állami ösztöndíjjal, s ugyancsak állami ösztöndíjjal tanult három hónapig az oxfordi egyetemen is. Régen és intenzíven foglalkozik irodalommal. Főbb cikkei: *A plotinosi nous-fogalom vallási jelentősége, Plotinismus Johannes scotus Eringéna rendszerében* (megjelent a Revue Neo scolastique-ban), *Értekezés Mercier-ről, Plotinos a szépről és a jóról* (megjelent a Filozófiai könyvtárban) stb., stb. A Magy. Tud. Akadémia kiadásában nyomás alatt van az új platonizmusról szóló nagyobb műve, melynek első fejezete *Mi az új platonizmus* cím alatt nemrég látott napvilágot az Athenaeum című folyóiratban, melynek állandó munkatársa. Gyakran jelennek meg cikkei az Egyetemes Philológiai Közlönyben is. Jelenleg a kultuszminisztériumban van beosztásban.

Teichmann Irén énekesnő, született Temesváron. Iskoláit Temesváron,

Trencsénben, Szegeden és Sopronban végezte, ahol a bencések gimnáziumában tett érettségit. Utána 18 éves korában beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskolára, ahol mint **Sik József** tanítványa nyert 1925-ben operanékesnői oklevelet. Oklevele megszerzésével **dr. Lányi Viktor** operatársulatának a tagja lett, s ezzel a társulattal bejárta egész Magyarországot. Főbb szerepei voltak: *Bohémélet-Mimi*, *Bajazzók~Nedda*, *Pillangó kisasszony* és *Tosca* címszerep, *Denevér-Rosalinda*. 1926 március 31-én vendégszerepeit a magyar királyi Operaházban a *Bohémélet-Mimi* szerepében.

1927 tavaszán a Városi Színházban lépett fel mint vendég a *Tosca* címszerepében, melynek eredményeképpen a Városi Színház 1927 szeptember hó 1 -től szerződtette. 1928 őszén Berlinbe ment, ahol **dr. Komád von Zawilowszky-nál** folytatott tanulmányokat. Közben több ízben énekelt a hallei szimfonikus zenekarral. Budapesten több hangversenyen és rádió előadáson vett részt mint közreműködő. Apja **Teichmann József** fegyintézeti igazgató.

dr. Telek Györgyné Both Klára, született 1904-ban Budapesten. Iskoláit Budapesten és Bécsben végezte. Iskolái végeztével színészi ambícióját követve a Vígszínház kiváló művészeinek Góth Sándornak és Kertész Ellának lett tanítványa. Tanulmányai végeztével színpadra lépett. Először a Belvárosi Színházban a «Gazdag lány»-ban, utána a Renaissance Színházban a «Menyasszonyi fátyolában» játszott. Legjelentősebb sikerét a «Burbury»-ban aratta. 1926-ban férjhez ment dr. Telek György ismert nevű ügyvédhez. Azóta visszavonult a színpadtól, családjának él és

aktív művészet helyett támogatja és pártolja a művészetet.

Telkesy Valéria festőművésznő, született Jászberényben. A felső leányiskola elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán nyert rajztanári képesítést, ahol a növendékkiállításon két ízben aranyéremmel tüntették ki. Növendéke volt Székely Bertalannak, L. otz Károlynak és Deák-Ebnernek. Diplomája megszerzése után a Múcsarnok tárlatán kezdett szerepelni, ahol különösen portréi és figurális képeivel tűnt ki. 1896-ban a Nemzeti Szalonban megnyerte a Képzőművésznők első díját. Díjakat nyert még Bécsben s kiállított Párisban és Londonban is. Művészete erősen impresszionista. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

légrádi és szigligeti dr. **Terray Lajosné**, leánynéven *Hojfmann Ella*, született Kőpatakon. Tanulmányait Nyitrán és Budapesten végezte. Édesapja földbirtokos, férje kincstári főorvos volt. Breznóbányán a magyarság tömörítése céljából hazafias műkedvelő előadásokat rendezett. Budapestre kerülvén, a felvidéki menekültek érdekében kezdett tevékenykedni. Megalakította a Felvidéki Egyesület Hölgybizottságát s ennek első elnöke lett. A Menekültek Ügyeit Intéző Egyesületközi bizottság is elnökévé választotta. Számtottevő öszszegeket gyűjtött a szűkölködő ifjúság mternátusára és segélyezésére. Kora ifjúsága óta foglalkozik irodalommal. Üiabb irredenta verseit nemzeti eszmét szolgáló előadásokon adják elő. Minden erejével az irredentizmus szolgálatában áll. A kommün után a Keresztény Női Tábor krisztinavárosi szakaszának körvezetője s egyik elnöke volt. A Bu-

dai Vigadóban, Krisztinavárosi Kaszinóban és Karátsonyi-palotában, politikai gyűléseken hatásos beszédeket tartott. Egyik elnöke volt a Rothermere-album akciónak is. Elnöke a Pro Hungária Szövetségnek, lelkes tagja a MANSz-nak, a Szentkorona Szövetségnek, a Szent Gellért Egyletnek s a Keresztény Pártnak.

Thirring Gusztávné Waisbecker Irén, Waisbecker Antal megyei főorvos és Szovják Emília leánya, született 1868 szeptember 25-én Kőszegen. Tanulmányait ugyanott és Sopronban végezte.

1891-ben szerzett tanítónői oklevelet. Jelentős sikert ért el a gyermekirodalom terén, valamint az etnográfiai és propaganda munkásságban. Ez utóbbiak több nyelven külföldön is ismertek. Tanulmányai, versei, meséi jelentek meg a Turisták Lapjában 1892-ben, a Tanulók Lapjában 1903—1906-ban, az Ország Világban 1903—1905 és 1907-ben, a Kis Lapban 1903-ban, az Új Időkben 1905-ben, a Magyar Lányok-ban 1905-ben, Divat Szalonban 1905—1907-ben, a Budapesti Hírlapban 1905-től 1922-ig. Számos gyermekmeséje az En Újságban, Pesti Naplóban az Újságban, Vasárnapi Újságban látott napvilágot. Önálló munkái: «Apró mesék, példabeszédek», 1906. «Apró mesék I.», 1903. «Apró mesék II.», 1907. «Amit gyermekeimnek meséltem», 1914, második kiadás 1924 (Singer és Wolfner). «Dalok és mesék», 1925. «Gyermekvédelem», 1917, továbbá egy sorozat gyermekvédelmi munka. Egyéb irodalmi munkásságai 1919-ben: «Nyugatmagyarország és a nemzetiségi kérdések». 1922-ben: «Gondolatok a világháborúról és a világbékéről», «Az igazság temetése,

gondolatok, röpiratok.» 1925-ben: «Az én hangszerem». Német munkái 1897-ben: «Zür Volkskunde dér Hienzen» Budapest. 1916-ban: «Nord und Süd» Breslau. «Volkslieder dér Hienzen» Bécs. 1927-ben: «Dichtungen aus dér Fremde» Leipzig.

Thomán Istvánné, leánynéven *Neuschloss Valéria* énekpedagógus, született Budapesten. Zenét férjétől tanult. Később énekelni kezdett, *Passy Cornet* és *Lindh Marcella* vezetése alatt. Tanulmányai befejezte után atyja haláláig nem is működhetett. Ezután először Konstantinápolyban, többek közt *Abdái Hamid* szultán előtt énekelt, aki a *Shefakat-renddel* jutalmazta művészetét. Később bejárta egész Európát s Budapest, Bécs, Berlin, Olaszország és Magyarország nagyobb vidéki városaiban szerepelt sikeresen. De mert egy súlyos betegség következtében meg kellett válnia a pódiumtól, ma tisztára a pedagógiának szenteli idejét. Több tehetséget fedezett fel és juttatott sikerre, így *Anna Rosellet* a newyorki (Metropolitan) tagját, *Lábass Jucit*, *Honti Hannát* stb. Ő volt az első, aki mai modern zeneszerzőink, *Bartók*, *Kodály* stb. műveit énekelte Budapesten, Berlinben és Bécsben.

Thomán Mária, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Már négyéves korában kezdett hegedülni. Tizenhároméves korában Berlinbe ment, hol *Vecsei Ferencnek* lett a növendéke. Közben *Alma Moodie* hegedűművész és *Kari Fleisch* is tanította. Gyermekkora óta hangversenyez. Első komoly bemutatkozása Budapesten volt a Zeneakadémián egy *Bach~est* keretében. Rövid időre rá szintén a Zeneakadémián

adott önálló hangversenyt. Ezután Bécsben, Berlinben és a német vidéki városokban rendezett önálló estélyeket. Svájcban és Olaszországban is minden évben ad hangversenyt. Legnagyobb sikere Berlinben volt, ahol *Weisman*, Európa egyik legnagyobb kritikusa, meleg elismeréssel méltatta. Állandóan Berlinben él. Nagyszámú növendéke van.

Thury Janka énekesnő, született Szolnokon. Iskoláit részben Szegeden, részben Budapesten végezte. 1927-ben kezdte meg énektanulmányait Budapesten, s 1929-ben Bécsben folytatta. Első nyilvános fellépése 1927-ben volt a Vöröskereszt Egylet egészségügyi propaganda hangversenyein. 1930 március hóban tartotta első önálló estjét nővérével *Thury Máriaival* a Zeneakadémián. 1930 május 22-én Bécsben a Kunstspiele színpadán lépett fel mint vendég a *Pillangókisasszony* címszerepében. Sokszor énekelt a rádióban. Műsora: lírai szoprán szerepek és dalok.

Thury Mária, született Aradon. Iskoláit Budapesten végezte. Iskolái elvégzése után, 1919-ben, férjhez ment, de a házassága rövid idő után válással végződött. 1925-ben kezdte meg színeszi tanulmányait *Császár Imre* és *T. Halmy Margitnál*. 1925-ben *Somlay Arthur* turnéján lépett fel először Bécsben. Hazatérte után *Bárdos Arthur* azonnal szerződtette a Renaissance Színházhoz. 1926-ban a Magyar Színház tagja volt s 1927-ben a Vöröskereszt szolgálatába lépett, ahol mind a mai napig szociális munkát végez. 1928-ban a *Tuberkulózis elleni küzdelem* című scenáriumával megnyerte a népjóléti minisztérium pályázatát. Később ugyancsak a népjóléti minisztérium megvette

az *Alkoholizmus elleni küzdelem* című filmszenáriumát. Meseirodalommal is foglalkozik. Saját műveiből állandó felolvasásokat tart a rádióban. Jelenleg egy kötet meséje van sajtó alatt. Közben több jótékony célú hangversenyen vett részt, mint szavalóművésznő. Önálló szavaló estét tartott 1930-ban.

Tihanyi Vilma, az Operaház művésznője, született Gyöngyösön. Iskoláit ugyanott végezte. Ezután Budapestre jött s a színiiskolával párhuzamosan énektanulmányokat is folytatott. Ezek befejeztével mindjárt a magyar királyi Operaház tagja lett, ahol már a kisebb szerepekben magára vonta a közfigyelmet. Első vezetés szerepe *Faust-Margitja* volt, amellyel egy csapásra a legelsőkhöz közé került. Ezután hamarosan a *Pillangókisasszony* címszerepét énekelte, szintén emlékezetes siker mellett. Éneklé az összes drámai szoprán szerepeket, legnagyobb sikerét azonban a *Turandot-bán* aratta. Ezekén kívül nevezetesebb szerepei: *Aida*, *Bolygó hollandi-Santa*, *Othello-Desdemona*, *Karenina Anna*, *Nürnbergi mester dalnokok-Éva*, *Gioconda* stb.

Tímár Erzsébet zongoratanárnő, született Budapesten. Iskoláit az Andrásy-úti Mária Terézia gimnáziumban végezte. Közben zongorázni tanult. 1918-ban a Zeneakadémiára iratkozott, ahol *Keéry-Szántó Imre* növendéke lett. 1924-ben Bécsbe ment, hol magánúton *dr. Paul Weingartentől* tanult. Zongoratanárnői diplomát nyert 1926-ban. Hazajöttével megkezdte zongoratanárnői működését. 1928-ban volt első nyilvános hangversenye s azóta több jótékony célú hangversenyen is részt vett mint közreműködő. Úgy a szereplés, mint a taní-

tás terén kiváló sikereket ért el. Beszél magyarul, franciául, németül.

pacséri Tocsek Ilona az állami Erzsébet Nőiskola polg. isk. tanárképző főiskolájának nyug. tanára, született 1867-ben Vicsápapátin (Nyitra megye). Tizenhétéves koráig szüleinek pacséri Tocsek Kázmérnak és kvassói Kvassay Máriának csöndes falusi birtokán nevelkedett: magyar, német, francia nevelőnők oktatták. 1884-től 1888-ig Zirzen Janka vezetése alatt álló budapesti VI. kér. állami polgári iskolai tanítónőképző-intézet és a vele kapcsolatos felső leányiskola bennlakó növendéke volt. A II. kér. Csalogány-utcai állami elemi iskola tanítónőképzőben elemi iskolai tanítónő, az állami polgári isk. tanítónőképző-intézet hároméves tanfolyam elvégzésével pedig polg. isk. tanítónői oklevelet szerzett, nyelv- és történettudományi szakcsoportból. Ezzel egyidejűleg letette a francia és angol nyelv-mesternői vizsgát is. 1889-ben elvégezte ugyanott a képezdei és felsőbb leányiskolái tanítónői egyéves tanfolyamot. Hosszabb párisi tanulmányút után 1889 őszétől 1907-ig, eleinte mint megbízott, később mint felső leányiskolához kinevezett segéd-tanítónő, majd pedig mint rendes bennlakó tanítónő tanította az állami polg. isk. tanítónő- és nevelőnőképző-intézetben és a vele kapcsolatos felső leányiskola magasabb osztályaiban a francia nyelvet és irodalmat s 1896-tól a német nyelvet is. 1907-ben gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter kinevezte az állami Erzsébet Nőiskola polg. isk. tanítónőképző intézetéhez a német nyelvi tanszék ellátására. 1927 óta, majdnem 40 évi tanítói munkásság után nyugdíjba vonult. Kiseb-

nagyobb nevelésügyi történelmi és irodalmi értekezései jelentek meg a Nemzeti Nénevelés, a Vasárnapi Újság és a Magyar Bazár című folyóiratok régebbi évfolyamaiban. 1889-ben nyitrai báró Tóth Ferenc eredeti francia nyelvű emlékiratai nyomán írta a «Bujdosó fia» című könyvét az érettebb ifjúság számára. (Megjelent a Mária Dorothea Egylet könyvtárában, Méhner Vilmos kiadásában, 1892-ben.) 1910-óta a francia közoktatásügyi miniszter kinevezése alapján «Officier d'Académie» s 1927 aug. 31-től tulajdonosa a «Signum Laudis»-nak.

T. Tolnay Lona, született Pápán. Egészen kicsi gyermekkorában szüleivel, apja utazási vágya folytán Amerikába ment. Tizennégyéves korában, mely ideig Amerikában a legmodernebb nevelést kapta, szüleivel együtt visszatért Magyarországra. Hazajövele után egy teljesen amerikai rendszerű iskola létesítéséhez fogott. Teles Béla ügyvédhez történt férjhezmenetele után, többek tanácsára, színészetet kezdett tanulni magánúton először Tanay Frigyesnél, majd Hevesi Sándornál, a Nemzeti Színház akkori főrendezőjénél. Legelső fellépte az Operaházban Dohnányi Ernő dirigálása alatt Oberon és Titánia pantomimben volt, amelyet később a Nemzeti Színházban is játszott. Később fellépett Szudermann-Otthon című darabjában a Budai Színkörben. 1922-ben megalapította az Ellocutio School-t, amelyet azonban a rossz viszonyok miatt hamarosan feloszlatozott. 1924-ben a Magyar Színházban kilencszer játszott a Sasfiókot. Több előadóstje volt a Zeneakadémián is. Ő volt az első, aki régi magyar népdalokat adott elő gitárkísérettel. A Tudu-

mányos Akadémián egy francia és több magyar előadóstét tartott, melynek bevezetőjeként Sebestyén Károly dr. tartott előadást s a Lafontaine Társaságban franciául szavalta Jókait. A rádióban többször szerepel francia és angol nyelven. Játszotta a Fedorát, s a Kísértetekben Reginát a Várszínházban.

Sz. Torna Mária író, született Szalántán 1891-ben, Baranya megyében. Iskoláit Pécsen a Miasszonyunk zárdájában végezte, amely után postahivatali tisztviselő lett. 14 évig Pécsen teljesített Szolgálatot. 1921-ben férjhez ment **Szilárd Róbert** íróhoz, a Magyar Távirati Iroda munkatársához. Irodalmi munkássága 16 éves korában kezdődött. Első munkái, novellák, cikkek a Pécsi Naplóban jelentek meg. 1921-től csaknem az összes vidéki lapok részére dolgozott. Eddig 300 novellája jelent meg különböző vidéki lapokban. Legnagyobb sikerét *Részletek egy falusi postáskisasszony naplójából* című novellájával aratta, melyet 1928-ban a rádióban is felolvasott. Egy fia van.

Tomcsányiné Czukrasz Róza, született Kolozsváron 1863-ban. A tanítónőképzőt ugyanott végezte 1880-ban. Háromévi nevelősködés után, 1884-ben, a kolozsvári állami elemi iskolához kapott tanítónői kinevezést s 1889-ben a kolozsvári római kathohkus egyházközség választotta meg vezető tanítónőnek. 1899-ben férjhez ment és ugyanekkor a vallás-és közoktatásügyi miniszter a mátyásföldi állami elemi iskolához nevezte ki. 1909-ben nyugdíjba ment s azóta visszavonultan él. Főérdeme, hogy meghonosította az olvasás tanításnál a fononimikái módszert. Szakirodalmi munkái : *A magyar gyermek első könyve* (1903,

1909, 1913). *Fonomikai előgyakorlatok az olvasás és írás tanításához* (1899, 1907, 1918). *Nyelvgyakorló vezérkönyv* (1908). Eredményes működéséért a Magyar Tudományos Akadémia 1906-ban a Wodiáner-díjjal tüntette ki, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig tiszteletbeli igazgató-tanítónőnek léptette elő. Tiszteletbeli tagja a Csongrád vármegyei és a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei általános, valamint a Bajothvidéki Római Katolikus Tanító Egyesületnek. A Société pour l'Instruction et la Protection des Enfants Sourds et Muets ou Arnérés 1901-ben bronzéremmel, 1927-ben aranyéremmel tüntette ki, 1930-ban pedig tiszteletbeli tagjává választotta.

tomkaházi Tomka Istvánná, leányneven *Hoffmann Margit*, született Budapesten. Edesapja *Hoffmann Lajos*, a nagyatádi méntelep vezetője. Középsiskoláit Budapesten végezte. Ezután a Nemzeti Zenede zongoraszakának művészi oklevelét, majd az Akadémián polgári iskolai énektanárnői oklevelet nyert. Az énektanítás mellett azonban tanítja iskolájában a háztartás- és nevelést is. A háború alatt az Iparművészeti Iskolában működött *Krén Margittal* együtt és azután a Szent János-kórházban *Horváth* tanárnál önkéntes ápolónői kurzust végzett s emellett a Csalogány-utcai képzőben felállított hadikórházban is működött a sebesültek osztályán, *Festetich Pál* vezetése alatt s mindhárom helyen az ápoláson kívül szórakoztató előadásokat is rendezett. Ténykedéséért elismerő okiratot kapott. 1909 óta tanít a székesfővárosi Lajos-utcai polgári leányiskolában. Hangversenyeken a Tiszti Kaszinóban, ahol a

királyi udvar is jelen volt, játszott. Fel lépett több nyilvános hangversenyen is. Járt Olasz-, Stájer- és Németországban.

Tordai Grail Erzsébet nyug. polgári iskolai tanárnő, született Tordán. Iskoláit Kolozsvárott, Erzsébetvárosban, később Nagyszébenben végezte. Elemiiskolai tanítónői oklevelét szintén Kolozsvárott, polgári iskolai tanárnői oklevelét pedig Budapesten, a Zirzenintézetben nyerte. Oklevele megszerzése után három évre mint polgári iskolai tanárnő, Nagyváradra került. Onnan ment ki egy nyári tartózkodásra Lausanneba a francia nyelv gyakorlására. Hazatérve, lemondott nagyváradi állásáról, 1888-ban Bécsbe ment, ahol *Levinczky-nétől* németül előadó művészetet tanult. Előbb társaságban tartott előadásokat s így ismerkedett meg az akkor már idős *Ritterhaus Emil* neves német költővel, aki kezére járt, hogy hasonló előadások tartására meghívják Németországba. Ennek megtörténte után alig egy év múlva, megválasztották a Coburger Vortragsverband előadójának. Innen több holland, angol, olasz és svájci német kolónia hívta meg előadások tartására, miáltal úgyszólván egész Európa megnyílt előtte. Mindenütt kizárólag a magyar irodalmat, de különösen *Petőfi*, *Arany*, *Vörösmarty* s az újabb költők műveit ismertette saját fordításában. Hosszabb ideig tartózkodott *Weimaranban*, ahol a weimari főherceg előtt is tartott előadásokat. Munkáját itthon is elismerés kísérte, *báró Wlassich Gyula*, akkori kultuszminiszter az állami polgári iskola tanárképzőjében előadóművészetet tanító tanszéket állított fel számára. Negyvennél több ifjúsági darabot írt, melyből a Népszínházban és Német-

országban is többet előadtak nagy siker mellett. Darabjait *Tamási Pétemé Gál Anna* zenésítette meg. A fővárosi lapokban az 1890-es éveket követő években több cikke jelent meg a magyar irodalomról. Dísztagja a Tordai Egyesületnek s tagja a MANSz-nak és több erdélyi egyesületnek.

Tordai Judith szavalóművésznő, született Budapesten. Iskoláit az Andrassy-úti Mária Terézia gimnáziumában végezte. Tizenhétéves korában *Góth Sándor* növendéke lett, kitől egy évig tanult.

1926-ban volt első önálló estje az Akadémián, hol azóta is minden évben egy önálló estélyt tart. Mint közreműködő több hangversenyen vett részt. Önálló estje volt Szegeden, Debrecenben, Miskolcon és több vidéki városban. Megszállt területen Kassán, Pozsonyban, Eperjesen, Losoncon, Temesváron szerepelt. Külföldön: Ausztriában, Németországban, Olaszországban járt. Szavalóestjein leginkább *Arany János, Petőfi Sándor, Ady Endre, Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Várnay Zseni* verseit szavalja.

Tormay Cecile, Budapesten született és egy ősi, falusi udvarházban nevelkedett. Atyja *nádudvari Tormay Béla* államtitkár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Lipótrend és a Vas-koronarend lovagja, nádudvari földbirtokos volt, aki egész életén át a magyar föld munkásainak javáért, a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásáért dolgozott és értékes írásaival tekintélyesen növelte a magyar mezőgazdasági szakirodalmat. Édesanyja *munkácsi és barszói Barkassy Hermin*. A komoly, kitartó munka tiszteletére atyja tanította meg, faja és hazája mély szeretetére

pedig édesanyja. Ez a két tanítás formálta egyéniségét és jelölte meg sorát. Korán kezdett írni. Mint gyermek már lapot szerkesztett játszótársai számára. Színdarabot írt és maga adta elő a főszerepet. Iskolai tanulmányait otthon végezte, nem egyszer, két tanév anyagát egy esztendő alatt. Nyilvános vizsgákon nyert bizonyítványt. Tizennégyéves korában kivételes engedéllyel — mint gyermek a többi felnőtt tanuló között — az Angolkisasszonyok tanintézetében, kítűnő eredménnyel állami tanképesítőt tett. Egészen fiatal volt, mikor /. *Ferenc József*, a nemes alapítványi hölgyek címével és szalagjával ékesítette fel. Az útra, melyre az élet és az elhivatás vezette, csak ezután kezdett komolyan készülni. Távol a nyilvánosságtól sokat tanult és sokat írt önmagának. Megtanult németül, olaszul, franciául, angolul. Olvasta a külföld irodalmát s orosz és skandináv írók könyvei lettek barátai. Tizennyolcéves volt, mikor első novellás kötete az *Apród szerelem* megjelent. Néhány évvel később *Apró bűnök* című novellás kötete és az Uránia Színházban több százszor előadott két darabja: *Szirének hazája* és *Virágok városa* keltett feltűnést. Első regénye, *Emberek a kövek között*, 1911-ben a Franklin Társulat kiadásában jelent meg (VII. kiadás). Ez a könyv tette ismertté nevét a külföldön is. *Menschen unter Steinen* cím alatt a Berliner Tageblatt folytatásokban közölte. Könyvalakban 1912-ben S. Fischer berlini kiadónál jelent meg. Franciául «*Au pays pierre*» cím alatt 1913-ban a Revue de Paris hasábjain látott napvilágot, a kiváló író: *Mme Marcelle Tinayre* szép fordításában.

1914-ben pedig könyvalakban Calmann Levy, párisi kiadásában aratott sikert. Két hét alatt három kiadást ért meg. A regény angol fordítását **Torday Emil** készítette **Stonekrop** címmel. 1922-ben London Ph. Allan & Co. kiadásában jelent meg. A holland fordítást **Dina Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetéségét** asszony végezte. Lefordították még olasz, svéd, dán, norvég, finn és lengyel nyelvre. Ugyancsak 1914-ben, közvetlenül a világháború előtt jelent meg legelterjedtebb regénye: **A régi ház** (31.000 példány), amelyet a Magyar Tudományos Akadémia a legkiválóbb történeti regények jutalmával, a Péczely-díjjal koszorúzott. Németül **Horváth Heinrich** fordításában, 1916-ban a Vossische Zeitungban, majd 1917-ben S. Fischer kiadásában aratott sikert (VI. kiadás). 1918-ban svédül **Ulwings hús** (Dahlberg Forlags A. B. Stockholm) címen, 1919-ben dánul **Det gamle Haus** (Nyt Nordisk Forlag Kjöbenhavn-Kristiania) címmel (II. Co-nál látott napvilágot. A francia kiadás), 1921-ben angolul **The old House** (London, Phillip Allan & Co. és 1922 Newyork R. M. Mc., Bride & Co-nál) címen jelent meg. Ugyancsak megjelent holland nyelven is. Francia, észt, lengyel, olasz és finn fordítása előkészületben. 1918-ban jelent meg Budapesten **Viaszfigurák** című novellás könyve (9000 példány), melynek két elbeszélését 1908—1909-ben **II flanto e la Damma** és **Nostra Donna in Arcadia** címmel utolérhetetlen szépséggel maga **Gábrrielé d'Annunzio** fordította le olaszra. A német fordítás **Dér ewigeLaden** címen, valamint az angol fordítás legközelebb kerül könyvpiacra. A háborús évek alatt alig írt, vöröskezes szolgálatot teljesített és helyén

maradt akkor is, mikor **Károlyi Mihály** árulása 1918-ban megbomlasztotta a magyar hadsereget és forradalma bolsevistákká vadította a magyar katonákat. A gyászos forradalom idején szervezte meg az asszonyok ellenforradalmát: a **Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetéségét**, mely hatalmas, meg nem alkuvó asszony táborával elsőnek írta zászlójára a keresztény és nemzeti gondolatot: a mai Magyarország programját. Károlyi Mihály el akarta fogatni. A kommunista uralom halálra ítélte s üldözötte, idegen név alatt bolyongott a népbiztosok uralma alatt vérző Magyarországon. Akkor írta meg két kötetben a **Bujdosó könyvet**, a Károlyi forradalom és a proletárdiktatúra egyetlen művész írta naplóját, melynek öt kiadása (20.000 példány) gyorsan követte egymást. A mű angol fordítása **An outlaw's Diary** címen London, Phillips Allan kiadásában jelent meg. Newyorkban Bride & Kjöbenhavn-Kristiania) címmel (II. Co-nál látott napvilágot. A francia fordítás **Mme Marcelle Tinayre** és M. **Paule Regnier** műve **Le Livre proscrit** címmel a Revue de Paris és a Revue Universell hasábjain, majd Plon kiadásában jelent meg Párisban, mint első magyar könyv a világháború után. Ugyancsak megjelent lengyelül, s német, olasz, sőt finn fordítása is készül. A bolsevizmus bukása után a hű és bátor magyar asszonyokkal új életre keltette a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetéségét. A szövetség tizenegy év kitartó munkájával behálózta a megmaradt csonka országot, egy millió tagot számlál és a veszett háború és a forradalmak, idegen megszállások után 550 vidéki szervezetében és 130 szövötelepen jelenleg is teljes erejével dolgozik a ke-

resztény nemzeti Magyarország feltámadásán. Ennek a feltámadásnak a hitével köszöntötte **Tormay Cecile** a magyar asszonyok nevében a kommunizmus bukása után az oláh megszállásból felszabadult főváros földjén a magyar nemzeti hadsereget és az élén bevonuló fővezért, **nagybányai Horthy Miklóst**. «Vegyétek ezt a zászlót» — mondotta, mikor az Országház előtt átadta az asszonyok lobogóját a hadseregnek — «és ne nyugodjatok, míg bele nem tükröztetek képét a négy folyó vizébe és fel nem emeltétek a három halmok felé. Vegyétek! Asszonyok keze áldotta meg, szentelje fel dicsőségben a ti férjkezetek.» 1922-ben megindította az azóta szerkesztésében megjelenő Napkelet irodalmi és kritikai folyóiratot, melynek felvirágoztatásával megteremtette és életképessé tette a magyar érzésű modern irodalomnak szellemi életünkből régóta hiányzó orgánumát. Továbbá megindította 1923-ban a Napkelet könyvtár sorozatos kiadványait, mely gyűjteményben jelent meg a Napkelet Kézilexikonja is. E gyűjteményes kiadásban látott napvilágot 1924. évben **Megállt az óra** című novellás kötete. 1926. év őszén pedig, ugyancsak e sorozatban jelent meg az ő fordításában az **/. Fioretta Assisi szent Ferenc Kis virágai** címmel (III. kiadás). A **Fehér barát** című regényén most dolgozik s megjelenése legközelebb várható. Irodalmi munkásságán kívül tizenegy esztendő óta járja a csonka országot, több mint 3000 beszédében a nemzeti hitet, önbizalmat, összetartást, munkát és kitartást hirdette. A forradalmak után a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége országos elnökévé, majd 1926 január

6-án örökös országos elnökévé választotta. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége tizedik évi közgyűlésekor, 1928 december 8-án Magyarország Kormányzója a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége fennállásának tizedik évfordulója alkalmából a szövetség körül s a közélet terén szerzett kiváló érdemeiért teljes elismerése jeléül a nagy Signum Laudis-szal tüntette ki. **Bozzay Margit**.

dr. Tormay Gézáné siklósi Tschöge Lita. Iskoláit, még a felső leányiskolát is, magánúton végezte. A MANSz választmányi tagja és nádudvari fiókjának elnöke. Elnöke a Stefánia nádudvari fiókjának is. Férje **dr. Tormay Géza** kereskedelmi államtitkár.

Tóth Magda iparművésznő, született Budapesten. Polgári és kereskedelmi iskoláit Budán végezte. Ezután az állami nőipari iskola hallgatója lett s kitűnő eredménnyel szerezte meg a végbizonítványt. Szegény gyermekek részére állandóan nagyobb mennyiségű ruhát készít s ezenfelül egy-egy családot állandóan pénzsegéllyel is támogat. Édesapja, **Tóth Mihály**, végigharcolta a világháborút. Specialitása kézimunkában különösen a csipkeverés.

dr. Tóth Sándorné Pongrácz Nelly, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. A háború alatt mint önkéntes ápolónő működött s a kom-mún óta élénken foglalkozik politikával. A keresztény gazdasági és szociális párt 19. választó kerületének tiszteletbeli elnöke. Sok beszédet tart Budapesten és nagyobb vidéki városokban. A Nemzeti Újságban több cikke, novellája jelent meg. Egy novellája díjat nyert az Emencana novellapályázatán. Tagja a Szentkorona Szövetségnek, s nagy-

asszonya az Americanának. Férje vegyészmérnök.

dr. Tóth Sára főorvos, született Torontáltordán. A gimnáziumot magánúton végezte és az érettségét a budapesti piarista gimnáziumban tette le miniszteri engedéllyel. Orvostudori oklevelét a Budapesti Tudományegyetemen szerezte. Előbb nyolc évig a Stefánia Szegénygyermek Kórházban működött, 1912-ben a Ferenc József kereskedelmi kórház gyermekszakorvosa, 1929-ben pedig a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének ugyanezen szakon vezető főorvosa lett. A háború alatt a Pajor-szanatórium sebészeti és nőgyógyászati osztályát vezette, mint annak helyettes főorvosa, majd a Gyermekvédő Liga gyermeküdtetési akciójában a gyermekek felülvizsgálását végezte. Kezdeményezője és alakulása óta elnöke a Magyar Orvosnők Országos Egyesületének és mint ilyen élénk tevékenységet fejt ki kollégáinak gazdasági és szociális érdekében. Tagja a Budapesti Orvosszövetségnek, az Orvosegyesületnek, a Gyermekorvosok Egyesületének és a MONE-nak. Választmányi tagja a Feministák Egyesületének, valamint a Ferencvárosi Orvostársaságnak.

Tóth Teréz Melánia, született Debrecenben. Iskoláit Budapesten és Rákospalotán magánúton végezte. Utána a Zeneművészeti Főiskola hegedűtanszakára iratkozott, ahol négy akadémiát végzett. Az első magyar *művészhegedű-építő*. Már kora gyermekkorában kezdett foglalkozni hegedűépítéssel, édesapja **Tóth János** kiváló vezetése alatt. Mesteri oklevelet nyert 1923-ban Budapesten a IV. kerületi iparhatóságtól. Több ismert hazai és külföldi művész játszik

általa készített hegedűn. Nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert *Velencében, Rómában, Anversben, Budapesten*. Tagja az első magyar női kvintettnek, ahol mint másodhegedű játszik. Első bemutatkozása 1929 dec. 12-én volt a Zeneakadémia nagytermében.

T. Tőkés Anna színművésznő, született Marosvásárhelyen 1904-ben. Iskoláit Kolozsvárott, színművészeti tanulmányait Budapesten, **Fekete Mihály** színiskolájában végezte. Első fellépése Temesvárott, a **Boszorkányban** volt. Innen Aradra, onnan **Beöthy Lászlóhoz** szerződött az Unióhoz. Később, egy évig a Renaissance Színháznál volt, ahol a **Csodaszarvasban** lépett először közönség elé. Innen a Vígszínházhoz szerződött és itt tűnt fel **Hevesinek**, aki a Nemzetihez szerződtette. Később kiment Amerikába, de nem maradt soká, mert a Nemzeti Színház hazaszólitotta. Egy évi szabadsága alatt a Magyar Színháznál vendégszerepeit s öt év óta a Nemzeti Színház tagja. Főbb klasszikus szerepei: *Az ember Tragédiája-Éva, Faust-Gretchen* és a Shakespeare darabok. Szereti a modern, főleg az orosz drámákat.

csantavéri Törley Antalné, leánynevéen **Milodanovits Ilona**, született Brassón. Felső iskoláit Szabadkán végezte. Ezután általános ismeretei kibővítése céljából Drezdába került, ahol két esztendőt töltött. 1922-ben ment férjhez **Törley Antal** pezsgógyárhoz. Több szegény családot gyámolít pénz- és természetbeni adományokkal személyesen s több szegény gyermeket iskoláztat.

Török Éva festőművésznő, **Török Lajos dr.** egyetemi tanár leánya, született Budapesten. A gimnáziumot a buda-

pesti állami Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, mely után festészettel kezdett foglalkozni. Később a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol festészből **Réthy István**, szobrászattól **Sidló Ferenc** tanítványa lett. 1928-ban állított ki először a Nemzeti Szalonban, ahol **Önarcképével** tűnt fel. Az UME kiállításán is sikerrel szerepelt portréjával és balatoni tájképével.

dr. **Török Gyöngyi**, született Zsombolyán. A gimnáziumi érettségét a debreceni leánygimnáziumban tette le, a Budapesti Egyetemen pedig orvostudori oklevelet szerzett. Avatása után a Tudományegyetem bakterológiai Intézetéhez került, majd továbbképzés céljából az Állatorvosi Főiskola kémiai laboratóriumában dolgozott **Groh** professzor mellett. 1927 óta a Fehéskereszt Gyermekkórház externista orvosa. Foglalkozik szakirodalommal is. Cikkeket írt **A gyermekkori cukorbetegségekről** és sorozatos előadásokat tartott az Országos Gyermekgyógyászati kongresszuson. A társadalmi mozgalmakból már diákkorában kivette részét. Elnöke volt a MANSz főiskolai csapatának s a MEFHOSz női szakosztályának. Pénztárosa a MONE-nak és választmányi tagja a MANSz-nak.

Törökné Kovács Hermin író, született Kaposvárott. Iskoláit részben az ottani zárdában végezte, majd Pécsen tanítónői diplomát nyert. Utána rövid ideig Baranya megyében tanított, majd férjhezment **Török Mihály Miklós** főispánhoz, az akkori Alkotmány című napilap szerkesztőjéhez. Irodalommal fiatal leánykorában kezdett foglalkozni. 14 éves korában jelent meg első novellája a **Somogy** című lapban. Tanulmá-

nyai közben a Pécsi Napló munkatársa volt, hová főképp tárcákat és novellákat írt. Első regénye **Küzdelmek** címen a Budapest című, azóta megszűnt lapban jelent meg folytatásban, majd később könyvalakban. Ezt követte a **Harmadik** című regénye, mely ugyanott jelent meg. **Bárd leányok** című regényét a Szent István-Társulat adta ki, **Tüzes hajnal** című két kötetes regényét az Alkotmány, **Aranykapu** című regényét szintén, **Brexnoti takács** című regényével megnyerte a Szent István-Társulat pályázatát **Fehér asszony** című regényével az Érdekes Újság pályázatát. Közben számtalan cikket írt több budapesti napilapba. Háború alatt mmt vöröskeresztes hölgy teljesített szolgálatot. Ezalatt egész kötetre való háborús cikket írt az Alkotmányba. A Károlyi-kormány összeomlása után kezdődött politikai működése, mikor is a Ferencvárosi Keresztény Szocialista Párt elnöknője lett. Majd a főváros talpraállításánál, mint törvényhatósági bizottsági tag bekerült a városházára. 1924-ig képviselte a Ferencvárost. Ez idő alatt nem foglalkozott irodalommal. 1924-től ismét intenzíven kezdett írni. Írásai a Nemzeti Újságban, Új Nemzedékben, Képes Krónikában jelentek meg. **Darazsak** című regényét a Társaság közölte folytatásokban. **Vámosháti rokonok** című regénye az Új Nemzedékben, a **Tűzpróba** című regénye a Nemzeti Újságban jelent meg. 1928-ban nagy sikert aratott két kötetes regénye, a **Varjú tanya**, melyet a Budapesti Hírlap hozott folytatásban és a Pantheon adott ki. Jelenleg is több napilapnak állandó munkatársa, a Szent Gellért Egyesület fővédnöke, azonkívül számtalan egyesület tagja.

Több felolvasást tartott a rádióban és a különböző egyesületekben. Külföldön Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Svájcban, Olaszországban járt.

zepethneki Tötössy Edith tanárnő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt, a Révi-féle felső leányiskolában végezte. Később a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol 1910-ben nyert rajztanári oklevelet. Utána a székesfőváros alkalmazta ideiglenes minőségben és 13 év után nevezték csak ki tanárnak. Már növendékkorában több pályadíjat nyert rajzaival és iparművészeti munkáival. Majd két évig Kiss Valdemár iparművészeti műhelyében dolgozott. Közben megszerezte a kézimunkatanárnői oklevelet. Nagy munkásságot fejt ki az irányban, hogy a kézimunka és a rajztanítás közötti kapcsolatot megteremtse. 1927-ben, a harmadik tanügyi kongresszuson a rajz és kézimunkatanárnők közös képzésére vonatkozólag határozati javaslatokat terjesztett elő. Édesapja dr. Tötössy Béla egyetemi tanár. Külföldön Olaszországban, Németországban, Franciaországban, Svájcban, Törökországban, Görögországban járt. Jelenleg festményeket, aquarelleket és bőrmunkákat készít. Számtalan kiállításon vett részt munkáival. A Rajzoktatás című lapnak munkatársa.

ditrói Trucza Kár oly né, leány néven **Crinte Aranka,** született Fogarason, 1871-ben. Középiskolát végzett. A háború alatt a dévai vármegyei közkórházban, a Vöröskereszt kórházban és a reálgimnázium tartalékkórházában, mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő teljesített szolgálatot. Férje pénzügyi felügyelő, a szerb hűség-

eskü és a szolgálat megtagadása következtében letartóztattak, majd halállal fenyegették meg. A legsúlyosabb körülmények között menekültek. Tagja a Pro Hungáriának, a Szilágyi Erzsébet Nőegyletnek, a Délvidéki Otthonnak és a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének.

Tschuppik Mária festőművésznő, született Tolnán. Atyja néhai **Tschuppik Arthur,** főmérnök volt **gróf Schönborn** munkácsi uradalmában. Édesanyja **füri és udvardi Molnár Gizella.** Középiskoláit Szekszárdon, festőtanulmányait **Boem Ritta** és **Frischauffné** magániskolájában, majd 1913—14-ben **Clotild de Tschuppik** neves festőművésznő nagynéninél Münchenben végezte. Első kiállítása a Múcsarnokban volt 1920-ban. 1926-ban hosszabb tanulmányutat tett Olaszországban. Részt vett a Képzőművésznők Egyesületének kaposvári kiállításán is. Szenvedélyes zenész s zeneszerzéssel is foglalkozik. Eddig körülbelül 25 magyar népdalt szerzett, részben saját, részben **Petőfi** szövegeire.

Túli Ily gordonkaművésznő, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti felső leányiskolában végezte. Zenei tanulmányait a Nemzeti Zenedében kezdte meg, majd 1919-ben az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott. Tanára **Schiffer Alfréd** volt. 1925-ben Lipcsébe ment és az ottani főiskolán folytatta tanulmányait **Julius Klínyi** professzornál. Később megnyerte az állami ösztöndíjat s 1929-ben művészi oklevelet kapott. Első nyilvános fellépése 1922-ben volt az Andrássy-centenáriumon a Gellért-szállóban. 1923-ban Norvégiában egy négy hónapos koncertturát abszolvált. Lipcsében, az ottani zene-

akadémián, 1926-ban volt bemutatkozó hangversenye. Rendszeresen játszik a lipcei rádióban. Külföldön: Königsbergben, Düsseldorfban, Drezdában, Münchenben, Potsdamban, Hamburgban voltak önálló hangversenyei.

Túrán Hacker Mária zongoraművész, született Kecskeméten. A felső leányiskolát Budapesten végezte, majd a Képzőművészeti Főiskolán szerzett rajztanári oklevelet. Ezzel egyidejűleg a Zeneművészeti Főiskolán mint **Chován Kálmán** növendéke, kitüntetéssel nyert tanári diplomát. Ezután Münchenben, Párisban és Nagybányán folytatott festőművészeti tanulmányokat. Hazatérve a Műcsarnokban szerepelt először //dzépítés a Rózsadombon című képével. Később a Nemzeti Szalonban rendezett kollektív kiállítást, de emellett kiállított a Műcsarnok tárlatain is. Genovában az UME művészcsoporttal állított ki. A Nemzeti Szalonban N. Taneff kiállításán különösen **Tűz** és **Volga** című képeivel aratott sikert. 1912-ben tartotta első önálló hangversenyét a Royal nagyszalonban. E hangversenyén **Schumann** interpretálásával aratott meleg sajtó és közönség sikert. Később Bécsben tartott több önálló hangversenyt és működött közre több hangversenyen. Pedagógiával is szeretettel foglalkozik.

Turnay Alice mozgásművész, született Budapesten. Középfelsőiskolai elvégzése után az Iparművészeti Főiskolára, majd **dr. Dienes Valéria** mozgásművészeti iskolájára iratkozott, melynek elvégzésével három éven át működött mint tanársegéd **dr. Dienes Valéria** mellett. Később tanulmányait folytatására Laxenburgba, majd Berlinbe **Lábán** professzorhoz ment. Tanulmányait 1925-

ben fejezte be s ugyanakkor nyert diplomát is. 1926-ban mozgásművészeti iskolát nyitott. 1926-óta növendékeivel több estélyt, matinét rendezett a Belvárosi Színházban, a Rádiummozgóban s a Fővárosi Operettszínházban. Ezen estélyeken, illetve matinékon személyesen is állandóan fellépett s egyedül végezte a betanítást és rendezést is. A berlini **Úja filmgyárnál** készült **Fehér ördög** című film táncsoport jelenet rendezője volt s **Anna** főhercegasszony mozgásművészeti magántanára.

Tusják Anci, született Szarvason, Békés megyében. Iskoláit Budapesten végezte. A kereskedelmi érettségi megszerzése után a Nemzeti Zenede zongoratanzakát folytatta kiváló eredménnyel. Édesapja a Lukács r.-t. üzemigazgatója.

Tutsek Anna, férjezett **Tábori Róbertné**, született 1875-ben Kolozsvárott. Első írásai a fővárosi lapokban jelentek meg. A főváros majdnem minden újságjába dolgozott s hamarosan egészen kivételes helyet és nevet biztosított magának a nőírók között. 1895-ben megalapította a Magyar Lányok című fiatal lányok részére írt folyóiratot s nyugodtan mondhatjuk, hogy az azóta női asszonygeneráció kivétel nélkül **Tutsek Anna** elbeszélésein, regényein nevelődött. A magyar ifjúsági irodalomban nem volt még soha ismertebb, kedveltebb és olvasottabb mű, mint **Ciliké viszontagságai**, akinek kalandos történeteit, kisebb-nagyobb baleseteit, a régi nagy Magyarországon az oszlopos falusi kúriákban, tágas vidéki kastélyokban, városi úri lakásokban és palotákban egyaránt türelmetlenül és kíváncsian leste minden leány. 1900-ban férjhez ment **Tábori Róbert** író, újságíró és műfordí-

tóhoz s 1906-ban özvegyen maradt. Megjelent főbb munkái: Az Ilva folyó partján. Elbeszélések, 1890. A fenyvesek körül. Elbeszélések, 1893. Viola története, Regény, 1895. Magunkról, Elbeszélések, 1898. Rózsák között, Ifjúsági elbeszélések, 1898. Lottika és egyéb elbeszélések, 1898. Szélvész kisasszony, 1898. Az édes otthon, Regény, 1902. Örvény, Regény, 1903. Cilike viszonagságai. Ciliké rövid ruhában. Ciliké menyasszony lesz. Ciliké mátkasága. Ciliké férjhez megy. Ciliké mint aszszony. Ciliké bajtársai, 1920-ig. Judith. Hegyek között. Az élet iskolája. Kisfiúk, kisleányok. Ágnes története. Marietta. Jázminvirág. Vidorka. Nagymama naplója. Éviké följegyzései (3 kötet). /Iram-/fátyol. Kis anyám. Ciliké mint nagymama. Szerencse gyermeke. Sárrika és Zsuzsika. Vetés és aratás.

Tücherer Ella zenetanár, született Herkulesfürdőn. Tanulmányait a icidna-lippai Notre Dame intézetben végezte. Zenei tanulmányait szintén az intézetben kezdte, majd **Sammer Ferenc** karmester, később **dr. Sereghy** iskolájában magánoklevél szerzésével folytatta és a Zeneművészeti Főiskolán tanári oklevél szerzésével fejezte be. Tanulmányai befejezése után kizárólag a pedagógiának szentelte magát. Tizenkét éven át tanára volt a zuglói zeneiskolának, majd 15 éven át a Czobor Károly zeneiskolának. Pedagógiai alapelve, lehetőleg leegyszerűsíteni a tanítás anyagát, hogy a növendéknek könnyen hozzáférhetővé, érthetővé és érdekessé váljék. Főleg gyermekeket tanít előszeretettel.

Türk Anna, a Székesfővárosi Zeneiskola zongoratanárnője, született Buda-

pesten. Iskoláit ugyanitt végezte. Zene-tanulmányait tízéves korában magánúton kezdte, **Eisvogel Ferenc** zeneszerzőnél, majd a Székesfővárosi Zeneiskolában **Kéty-Szántó Imre és Duret Cecília** növendékeként fejezte be. 1921-ben nyert tanári oklevelet. Ugyanez év őszén tanulmányai továbbfolytatása végett a Zeneakadémia művészképző osztályára iratkozott, ahol **Szendy Árpád** tanítványa lett. Első önálló hangversenye 1922 november 15-én volt a Vigadóban. 1923-ban Zágrábban adott önálló estét. Ugyanez évben mint közreműködő egy nagyobb hangversenyturnén vett részt Jugoszláviában s a székesfővárosi zenekarral volt zenekari estje a Gellért-szálló nagytermében. 1924 március 21-én tartotta második önálló estjét a Zeneakadémián. 1925 március 30-án az opera zenekarával a Vigadóban játszott, közben több jótékony célú hangversenyen is résztvett. Pedagógiával 1918-ban kezdett foglalkozni a Székesfővárosi Zeneiskolában mint helyettes tanár, hová 1922-ben rendes tanárrá nevezték ki. Beszél magyarul, németül, franciául és horvátul.

udvardi Udvardy Zsigmondné, leánynéven **zetényi és lóczi Csukáss Etelka** énekesnő, született Esztergomban. A tanítónőképzőt Győrben, a tanárképzőt Kalocsán végezte. Énektehetségét **Bogisich** püspök fedezte fel. Tizenöt éves korában már az esztergomi Bazilika szólóénekesese volt, ahol 11 évig működött. Később Budapestre került és **Kacsóh Pongrácznál** folytatott énektanulmányokat. Ezek befejeztével, közbenjárására a székesfőváros Drezdában, **Orgeninál** taníttatta ki. Tanulmányai

befejezésével a Szent István-Bazilika szóelőénekesnője lett s itt működik 1914 óta. Tíz éven keresztül ugyancsak szólistája volt a budapesti Palesztrina kórusnak is. Részt vett a Palesztrina kórus hangverseny turnéin s nem csekély érdemei vannak e kórus művészi sikereiben. Tagja volt a Palesztrina kórus művészi bizottságának is. Mint pedagógus szintén kiváló produkált. **Orgeni** metódusa szerint tanít. Férje **Udvardy Zsigmond** postafőfelügyelő. Anyja **udvardi Kossuth Paula** volt. **Udvardy Zsigmondné** alapította meg az első magyar vokál quartettet 1923-ban. A quartett több hangversenyt adott a budapesti Vigadóban, a Zeneművészeti Főiskolán s élénk közönség- és sajtósikert aratott. Kétévi működése után azonban, két tagja férjhezmenése következtében, feloszlott.

Ujfalussy Erzsébet operaénekesnő, született Szepesszombaton. A felső leányiskolát Lőcsén, a felső kereskedelmi iskolát Budapesten végezte. Később a Zeneművészeti Főiskolán **Malczky Bianka** növendéke, majd művészi oklevelének elnyerése után még **Ruhái Vilmos** növendéke volt. Először a MANSz egyik estélyén lépett a közönség elé. Több jótékony célú és előkelő társadalmi hangversenyen szerepelt nagyon meleg siker mellett.

Ujvárossy Margit, született Lőrincen, Nógrád megyében. Enektanulmányait Budapesten, a Nemzeti Zeneakadémián, **Mihónál** végezte, ahol operaénekesnői oklevelet is nyert. Több jótékony célú hangversenyen szerepelt a Zeneakadémián, Vigadóban és templomokban. Jelenleg a Mátyás-templom szóelő alt énekesnője, ahol **Mozart** re-

quiemjének, **Beethoven** C-dur, **Sztojanovits**, **Clement** és **Harmat** miséinek alt szóelőjét énekli.

M. Ulbrich Hermin csellóművész, született Brassón. Iskoláit ugyanott végezte. Az Országos Zeneművészeti Főiskolán oklevelet nyert 1921-ben. Zenei tanulmányait kora gyermekkorában édesapjánál kezdte, aki kiváló csellóművész volt. 1920-ban már nyilvánosan koncertezett, így többek között a MOVE által rendezett magyarországi turnén is. 1921-ben két zenekari hangversenye volt Szebenben és Brassóban. Még ugyanaz évben megalakította és teljesen egyedül megszervezte az első magyar női vonósnégyest, amellyel Európa majdnem minden nagyobb városában jelentős sikerrel hangversenyzett. Körülbelül 100 hangversenyt adott és ugyanannyin vett részt mint közreműködő. Pedagógiával tíz esztendeje foglalkozik. 1920-ban férjhez ment **Mártony Ferenc** műszaki tisztviselőhöz.

Undi Imréné író, írói álnéven **Mikinszky Mária**, született Tiszaroffon. Tanítónői oklevele megszerzése után, Nyíregyházán érettségit tett. Később Debrecenben két évig jogot hallgatott, majd Budapesten a sajtófőiskolát végezte el. 1924-ben férjhez ment **Undi Imre**, az Új Barázda szerkesztőjéhez s a Magyarság munkatársához. Első irodalmi munkái a Magyarságban jelentek meg a nőkérdéssel kapcsolatban. Később egy kis regényt írt **Souvenir** címmel, mely folytatásban jelent meg a Társaságban. Jelenleg **Mécsvirágok s Orsolya megpróbáltatása** című regényeit készíti sajtó alá.

Undi Mariska festőművész, született Győrött. Tanulmányai befejezése

után a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol *Neogrady Antal* és *Nadler Róbert* növendékeként nyert rajztanári oklevelet. Ezután Londonba ment s tanulmányai folytatása mellett magyaros ornamentikáid bútorok tervezésével foglalkozott. E terveivel a milánói interieur kiállításon *Diplome d'honneur-t* és aranyérmeket nyert. Azután freskókat festett. A Fehérkereszt gyermekkórházat ma is két nagyméretű freskója díszíti. Majd Párisba ment és *Percy Tudor Hart* vezetése mellett figurális tanulmányokat folytatott. Ezzel egyidejűleg műtermet is nyitott és portréfestéssel foglalkozott. Hazatérve, itthon folytatta munkáját. *Carla arcképe* című képét a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg. *Egy művész-lány arcképe* című munkájával 1911-ben a nagy állami pasztelldíjat nyerte. Ugyanaz évben a székesfőváros Aréna-úti Népszállójának freskódíszítésével bízták meg, melyen egy teljes évig dolgozott. Az elsők között volt, akik a magyar népelet alakjait vitték freskóikra. Különösen a *Dunai halászhajók*, *Kalotaszegi aratás*, *Mezőkövesdi almavásár* című freskói keltek feltűnést. A háború alatt a főváros megbízásából *Tabáni képeket* festett, melyekkel a Nemzeti Szalon jubiláns ezüstérmét kapta. *Tabáni képeiből* 17 a Székesfővárosi Múzeum tulajdonában van. *Hunor és Magyar* mondájának illusztrációjával az állami illusztrációs díjat nyerte el. Ezután *Bíró Máté Balladája* című üvegablakfestményét a Képzőművésznők Egyesülete nagyértékű díjjal tüntették ki, majd egy festményével ezüstérmeket nyert. 1922-ben gobeliné szövőműhelyt alapított, ahol saját tervei alapján szöttek nagyméretű gobelineket, amelyek közül több Ameri-

kába került. 1925-ben a Milánó-Monza-i kiállításon öt nagy gobelinje szerepelt. Azóta összegyűjtötte vízfestményekben a magyar népviseleteknek majd minden fajtáját. Ilyen tárgyú képeiből a New-york—Brooklyn-i etnográfiai múzeum 23 darabot szerzett meg. A magyar nép tanulmányozása közben adatokat gyűjtött a magyar hímzésekről, melyet a *Magyar fonalas művészet* című könyvében írt meg. Népművészeti cikkei jelentek meg a Magyarországon, Budapesti Hírlapban, Dolgozó Asszonyok Lapjában és a Néptanítók lapjában. Társadalmi működése is élénk. Az Egyetemet és Főiskolát Végzett Nők Világszövetségének választmányi tagja, a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének alapító tagja. Tagja a Néprajzi Társaságnak és tiszteletbeli tagja a Turáni Társaságnak is.

dr. Ungár Margit ügyvéd, született Diósgyőrött. A gimnázium és a jogi egyetem elvégzése után, 1928-ban kitüntetéssel tette le az ügyvédi vizsgát. Joggyakorlaton bátyjánál, **dr. Ungár Ferenc** debreceni ügyvédnél volt. Jelenleg Budapesten folytat ügyvédi gyakorlatot, különösképpen bűnügyekkel foglalkozik. Egyik sikeres és közfeltűnést keltő védelme **Földessy Ilona** gyermekülés bűntette ügyében volt a Budapesti Kir. Kúrián és védőbeszéde a perbeszédék gyűjteményében is megjelent. Az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesülete ügyésze és az Ügyvédi Szövetség törvény előkészítő bizottságának tagja. Munkatársa a Jus suffragi angol női jogi lapnak, ahol jogi vonatkozású cikkei jelennek meg és ugyancsak a Pesti Napló *Asszony* című rovatában is jelennek meg cikkei a nők jogi hely-

zetéről. Férje **dr. Vági József** gyakorló ügyvéd, kereskedelmi és magánjogász.

urai Uray Margit zongoratanárnő, született Aradon. Iskoláit ugyanott, majd Budapesten a Veres Pálné továbbképző tanfolyamon végezte. Zenetanulmányait még Aradon kezdte meg, s később Budapesten a Székesfővárosi Zeneiskolában folytatta, hol végbizonyítványt is nyert. 1927-ben nyitotta meg magyar zongora tanfolyamát. Első nyilvános fellépése 1922-ben volt Debrecenben, ezt követőleg Budapesten, Szegeden, Szentesen, Kaposváron, Nagykárolyban voltak önálló hangversenyei. 1927-óta állandóan foglalkoztatott szereplője a Rádiónak. 1929-ben tartotta első hangversenyét növendékeivel. Iskolájában csak magyar nótát tanít.

L. Urbán Eszter író, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti Mária Terézia leánygimnáziumban végezte, majd a Pázmány Péter tudományegyetemen magyar-latin és matematikai tanulmányokat folytatott. Irodalmi működését 17 éves korában kezdte. Első két verse **Kis József Hét** című lapjában jelent meg. Több verse jelent meg a Virradatban, a Társaságban, az Újságban, az Én Újságomban és a Tündérvásárban. Több kiváló műfordítása jelent meg és több ízben tartott felolvasást gyermekek részére a Rádióban. Első verskötetete 1913-ban **Es mentem át a hídon** címen jelent meg. 1924-ben ment férjhez **Ligeti Kornél** hoz. Egy kis leány anyja. Beszél magyarul, németül és angolul.

báró Urbán Péterné, leánynéven **jószáshelyi Purgly Ilona**, született Tompán, Csanád megyében. Nővére **vitéz nagybányai Horthy Miklósaénak**, Magyarország kormányzónéjának. 1894-ben

ment férjhez **báró Urbán Péter** földbirtokoshoz, kit az 1926. évi választásokon a batonyai kerületben egységespárti programmal egyhangúlag képviselővé választottak. Nagy tevékenységet fejt ki a Szociális Misszió Társulatnál. Tagja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének. Mint ismert úrlovasnő számos díjat nyert.

Usetty Józsa, született Budapesten 1905-ben. Iskoláit Budapesten végezte. Ötéves korában kezdett zongorázni, tízéves korában komponálta első darabját, egy katonai indulót. Tizenhároméves korában szerzett a Rádió műsorában is szereplő «Csókkeringő»-t. A Zene-művészeti Főiskolán zongora, zeneszerzés és énekből nyert diplomát. Huszonegyéves korában tagja lett az Operaháznak s huszonkétéves korában Bécsbe ment, hogy Johann Strauss «Cárevics» című operájában énekeljen. Bécs után a berlini Staatsoperhez szerződött, melynek ma is tagja. Legnagyobb sikerét Tannhauserben aratta. Több mint 100 darab klasszikus műve van s negyvenhat dala saját szöveggel. Külföldön több hangversenyen s itthon a Vigadóban neves külföldi és hazai énekesek énekelték szerzeményeit.

Utry Anna operaénekesnő, született Gyulaféhérváron. Iskoláit ugyanott végezte, majd Budapesten gimnáziumi érettségit tett. 1924-ben beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára. Tanára volt **Maleczky Bianka**. 1930-ban diplomát nyert. Vizgázott a **Bűvös Vadász-Annuska** szerepében. Azóta több hangversenyen vett részt mint közreműködő az Akadémián, sa Gellért-szállóban. Műsora: koloratur szoprán szerepek.

gróf Üchtritz-Amade Emilné, leányneven **báró simádi Bánhidya Stefánia**, több száz holdas birtokát egyedül kezeli.

született Aradon 1894-ben. Csillagkeresztes hölgy, a bajor Terézia-rend hölgy tagja. 1912-ben ment férjhez **Üchtritz-Amade Emil** grófhoz, ki mint **Uchtritz** és mint **Amadé**, Krisztus után 700 évre vezeti vissza családfáját megszakítás nélkül. Iskoláit Aradon kezdte és magánúton végezte be, azonban nyilvánosan vizsgázott a felső leányiskolából. Korán kezdett irodalommal foglalkozni. Első komolyabb munkája tizennégyéves korában jelent meg **Én** írói álnév alatt, az **Élet** és **Religio** című folyóiratokban. Első regénye 1919-ben **Anta egyiptomi hercegnő** címmel jelent meg a Franklin Társulat kiadásában. Később Légrády kiadásában **Isis papnöje**, **A fehér asszony** és **Szemirámis** című regényei. **Szemirámis** című regénye most jelenik meg németül az Amalthea Verlag és olaszul a milánói Madella kiadásában. Épígy most van munka alatt **A brigadéros leánya** című regénye is a Géniusnál. Kéziratban most készült el **Újjászületés** című modern regénye, mely rövidesen szintén megjelenik. Regényei mellett több novellát is írt az **Érdekes Újság**, a **Pesti Hírlap** és az **Aradi Közlönyben**. A háború alatt Lökösházán saját költségére 12 személyes hadikórházat alapított és tartott fenn a háború befejeztéig. Alapított ezenkívül 1911-ben Aradon egy gyermekfelruházó egyletet, mely ma is működik s melynek leánytagjai oly irányú nevelést kaptak, hogy a jótékonyág terén karitatív alapon működjenek. A sport minden ágát gyakorolja. A magyaron kívül, a nyugati nyelvek közül tökéletesen bírja a német, francia, angol és olasz nyelveket. Lökösházán levő

Ürmössy Anikó színművésznő, született Körmöcbányán. Iskoláit Körmöcbányán és Győrben végezte. Ezután Budapesten az Országos Színművészeti Akadémia növendéke lett s diplomát nyert 1917-ben. Első szerződése **dr. Bárdos Arthur** igazgatása alatt az Andrássy-úti és a Belvárosi Színházhoz kötötte. Első nyilvános fellépése az Andrássy-úti Színházban volt, ahol sansonok éneklésével tűnt fel. A Belvárosi Színházban férje, **Gellért Lajos**, a kivételes tehetségű író és színész **Kvartett** című színdarabja főszerepében volt. Nevesebb szerepei: **Akiket felvet a pénz**, **A víg halál**, **Roméin tiotand-Danton**, **Gellért Lajos-Szegény angyalok** stb. Külföldön : Hollandiában, Törökországban, Németországban és Ausztriában járt. Nagyon sokszor szerepel a Rádióban. Klasszikus színésznő, egyéniségének a komoly szerepek felelnek meg. Elsőrangú előadó és szavalóművész.

özv. **muzsnai Ürmössy Jenőné**, leányneven **jaszenovai Benczúr Elza**, született Münchenben. Iskoláit Budapesten, iparművészeti tanulmányait magánúton végezte. Münchenben hosszú ideig tanulmányozta a tempera festészetet, amelyet nálunk ő honosított meg. Férjhezmenetele után az erdélyi torockói munkával kezdett foglalkozni, melynek ma egyedüli készítője. Pánsban, Londonban és Budapesten több aranyérmet nyert. Első nagyobb munkája az a magyar láda, mely **Erzsébet királyné** tulajdona lett. 1928-ban **Rothermere lordnak** is küldött egy torockói ládát s a MANSZ is az ő torockói ládjában küldte el Mussolini leányának az esküvői fátyolt.

A Torockó melletti Kövesd unitárius-temploma magyaros mintájú falfreskóinak készítője. Alapító tagja a MANSz-nak, a Stefánia Szövetségnek és az Erzsébet Nőiskolának. Édesapja néhai **Benczúr Gyula**, örök büszkesége a magyar képzőművészetnek.

muzsnai Ürmössy Kornélia, Erdély politikai, egyházi és társadalmi életében kiváló szerepet vivő család leszármazottja. Édesanyja **sövényházi Hoszu Augusztá**, a Szepesség közügyeiben buzgó, tekintélyes családból származik. Édesapja, **dr. muzsnai Ürmössy Gyula** zenetudása s az édesanya zeneszeretete megnyilatkozott mindkét leányuk művészi pályája megalapozásában. Elemi iskolái bevégezése után a felső leányiskolába került, amelyet részben az I. kér. felső leányiskolában, részben a Baar—Madas-intézetben végzett. Énekével már akkor erős oszlopa volt az iskolai énekkarnak. Iskolái elvégezése után a legmagasabb énekművészet el-sajátítását tűzte ki célul. Először megszerezte az Országos magy. kir. Zene-művészeti Főiskolán a középiskolai énektanári oklevelet, majd **P. Maleczky Bianca** gondos vezetése mellett kitűnő sikerrel végezte a magán énekképzés évfolyamait és befejezésül megszerezte a zene-tanári oklevelet. Erős akarattal karol fel minden jótékonyági ügyet s számos hangversenyen működik közre a közön-ség elismerése és szeretete mellett. Főbb énekszámái **Liszt, Gounod, Strauss, Mozart, Verdi** stb műveiből kerülnek ki.

Vadász Ilona festőművésznő, a nagybányai festőiskola egyik kiváló képviselője. Figurális képei, úgyszintén tájképei, enteriőrjei és csendéletei a jó

értelemben vett naturalizmus szép példái. Tanulmányainak, utazásainak legfőbb állomásai Nagybánya, Páris, Németország, Olaszország, honnan mindenkor gazdag anyaggal tér meg. Portréi közül **Anyám képmása, Rákosi Szidi** és egy előkelő olasz államférfi arcképe a legkimagaslóbbak. Tájképei közül különösen kiemelendők a Nagybányán, Tahin és Veronában készült sorozatok. Kiállításai közül nevezetesebbek 1922-ben a Nemzeti Szalonbeli nagysikerű gyűjteményes kiállítás s ugyane helyen 1927—1929. évi sorozatok. Szerepelt ezenkívül az 1927. évi fiumei, az 1930. évi veneziai nemzetközi kiállításon is. Ugyancsak gyakori kiállítója a budapesti Múcsarnoknak.

dr. Vadász Mihályné, született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte. Férje ügyvéd, kormányfőtanácsos. Jótékonyágáról széles körben ismert, sokat áldoz és dolgozik minden jótékony-cél érdekében. Alelnöke a Budai Nők Kulturális és Jótékonyági Körének. Több nyelven beszél, sokat utazik.

dr. Vajda Ernőné Benyovits Klára, művész néven **B. Vajda Klári**, született Budapesten. A hat gimnázium elvégezése után az Iparművészeti Főiskola növendéke lett s ezzel párhuzamosan **Udvary Gézá-nál**, majd **Szablya Frischauffnénál** s még később **Benkhardt Ágostonnál** tanult. Tíz éve foglalkozik komolyan festészettel. Huzamosabb ideig a **Benkhardt Ágoston** vezetése alatt álló miskolci művésztelepen dolgozott. Először a Múcsarnokban állított ki, később a Szinyei-Merse Társulattal, majd 1929-ben a Nemzeti Szalonban rendezett kollektív kiállítást. Ismert portréi: **Teiko Kiva** japán operaénekesnő és **Celestino**

Sarobe spanyol baritonista. Tanulmányutakat tett Német-, Francia- és Olaszországban. Férje ügyvéd, kiváló botanikus, a magyarországi növények, virágok hivatott kutatója. Kutatásainak eredményét *Flóra Hungarica* című munkájában ismerteti.

Vajda Lilly énekesnő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán **Hilgermann Laura**, majd a Nemzeti Zenedében **Rosthy Anni** növendéke volt és itt nyert művészi oklevelet is. Első hangversenyét **Szekeres** orgonaművész társaságában adta 1928-ban a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, ahol úgy a sajtó, mint a közönség, elismerését teljes mértékben kiérdemelte. 1929 novemberében tartotta első önálló ária- és dal-estjét a Zeneakadémián, amely szintén a siker jegyében folyt le. Ezenkívül több hangversenyen lépett fel mint közreműködő, úgy a fővárosban, mint az ország, és a megszállott területek nagyobb városaiban, jótékony célra is.

1931-ben **Tordai Judith-tal** tartott hangversenyt a Zeneművészeti Főiskolán. Sokat szerepel a szimfonikusok állatkerti hangversenyein, így **Alpár Gittával Lakmé** duettjét énekelte s állandó előadója a Rádióknak is.

Vajkay Júlia Éva, született Budapesten. A gimnáziumot az Andrássy-úti állami gimnáziumban végezte. Azután pszichológiai irodalommal és művészet történettel foglalkozott és **Julián Éva** név alatt több magyar és német lapnak lett munkatársa. Az Újság, a Nyugat, Frankfurter Zeitung és a Berliner Tagblatt stb.-ben jelentek meg novellái és esszéi. A háború kitörésével ápolónő lett és 1917 végéig a fronton teljesített szol-

gátatot. 1919-ben a Magyar Vöröskereszt delegációjával Genfbe ment a hadifoglyok érdekében. Miután a kommunizmus miatt nem tudott visszatérni, a Nemzetközi Vöröskereszt mellé nyert beosztást és rendezte azt a hatalmas gyűjtést, amely annyi szeretetadományt eredményezett. Mint tanácsadó résztvett a Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség megalapításában s mint a Magyar Vöröskereszt megbízottjának, sikerült a magyar éhező gyermekek érdekében, az akkor még ellenséges Angliában, propaganda körutat tenni, amelyen 17 előadást tartott. Ezt a körutat 1922-ben megismételte. 1920-ban a *Save the Children Found* megbízásából az iskolából kikerülő gyermekek védelmével kezdett foglalkozni. Kilenc munkaiskolát létesített, amelyekbe bekapcsolta az ismétlődő iskolát is. Ezeknek az iskoláknak célja kutatni a nevelés szükségleteit és az azok kiegészítésére szolgáló módszereket, amelynek segítségével a jövőbeli munkás ki tudja egyensúlyozni a mechanizált ipar hatását a lelki élet fejlődésére. Irodalmi működése közérdekű szempontból egészen egyedülálló. Számos külföldi és belföldi folyóiratban jelentek meg pedagógiai és gyermekvédelmi cikkei. Állandóan dolgozik a *Revue Internationale de L'Enfant* és a *The World s Children-nek*. Önálló munkái eredetileg angol nyelven jelentek meg, de 11 nyelvre lefordították. Ezek: *Education for Life, Through Hungárián Eyes, Child Saving and Child Training*. Cikkei jelentek meg angol és amerikai pedagógiai szaklapokban, így a *The Schoolmaster*, a *The Family-ben*, ezenkívül a *Le Service Social, Pour XEre Nouvelle* és még számos más lapban.

Alelnöke a Nemzetközi Gyermekmentő Szövetségnek, tagja a Pedagógiai Társulatnak, megbízottja a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek és helyettes tagja a Népszövetség Gyermekvédelmi Tanácsának.

özv. dr. Valentsik Ferencné csik-szentkirályi Györfly Erzsébet, született Gyulafehérváron. Iskoláit Székelyudvarhelyen, az ottani felső leányiskolában, festő tanulmányait magánúton végezte. Egészen fiatal korában férjhezment **dr. Valentsik Ferenc** ügyvédhez, Udvarhelyi tisztifőügyészéhez, későbbi udvarhelyi országgyűlési képviselő és Udvarhely vármegye utolsó kormánybiztos főispánjához, aki az oláh betörés izgalmai és hazafias magatartása miatt szenvedett üldöztetések következtében 1919-ben, mint a magyarság mártírja halt meg. Férje mellett vezető társadalmi szerepet töltött be. Elnöknője volt a Vöröskereszt Egyesületnek és a háború alatt fáradhatatlanul teljesítette önkéntes ápolónői kötelességét s ezenkívül vezette az udvarhelymegyei Vöröskeresztkórházat. Férje halála után az oláhok üldözése elől Budapestre menekült. Innen három évi tartózkodásra Amerikába utazott, ahol a magyar iparművészeti termékeknek csinált erős propagandát. Egyik feltűnést keltő iparművészeti termékét, egy asztalterítőt, amelyet családja és ismerős köreiből tagjaival készíttetett, **Rothermere lordnak** ajándékozta, aki gyönyörű levélben köszönte meg. Ajándékozott ezenkívül a **Rothermere** család minden egyes tagjának székely-stílusú hímzéssel ellátott mentéket és Csonka-Magyarországot ábrázoló fehérselyem teamelegítőt. Jelenleg Budapesten él és agilis szerepet visz a társadalmi mozgalmakban. Több-

szőr szerepel irredenta költeményeivel, melyeket rendszeren saját maga ad elő. Tagja a MANSz-nak és a Pro Hungáriának s tulajdonosa a II. oszt. hadi-ékiértményes érdemkeresztnek.

Vancsikné Ginzery Anna zene- és énekpedagógus, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a Nemzeti Zenedében **Zimay László** növendéke volt. Éneket **Mendelné Rachek Herminánál**, Bécsben **Eduárd Kremsernél**, mimitkát **Leó Fridrichnél** tanult. Tanulmányai befejeztével évekig mint hangverseny-énekesnő működött, többször jótékony-célú előadások keretében. Férjhezmenése után elhagyta a dobogót és pedagógiával kezdett foglalkozni. Előbb magánövendékeket tanított, 1908-ban pedig a Sereghy-zeneiskola zongora- és énektanzak tanárnője lett. Az iskola megszűnése óta (1922) ismét magánövendékeket tanít. Énekpedagógiája a **Marchesi**-módszeren alapszik, amely az olasz és francia iskola keveréke. Társadalmi működése nagyon élénk. Tagja a VIII. kerületi Katolikus Egyházköz-ség, a MOVE-nek, a Nyomorék Gyermek Otthonának, stb. egyesületeknek.

Varga Ferencné, leányneven **Ernyey Rózsa**, született Budapesten 1907. évi augusztus 4-én. Középiskolái elvégzése után az Országos Színészegyesület iskoláját végezte el kitűnő eredménnyel. Később **Makkéinál** tanult, **Komor Vilmos** karnagy korrepetálása mellett. Első nyilvános szereplése a Zeneakadémián volt 1930 május 22-én egy hangverseny keretében. Később ugyancsak fellépett még a Zeneakadémián és a Városi Színházban. Sportok közül az úszást, evezést, teniszt és futást kultiválja.

Varga Irén, született Szegeden. Iskoláit Budapesten az Angolkisasszonyok zárdájában végezte. 1910-ben férjhez ment. Rövid házasság után férje elhunyt. Ezután fordításokkal kezdett foglalkozni. Festőművészeti kérdésekről szóló tanulmányokat fordított franciából magyarra. E tárgykörből több előadást tartott. Behatóan foglalkozik pszichoanalitikával is.

Varga Magda hegedűművésznő, született Budapesten. A hat gimnáziumot az állami Mária Terézia gimnáziumban végezte, majd a Zeneművészeti Főiskolán, mint **Kemény Rezső** növendéke nyert tanári oklevelet. Első önálló hangversenye 1930-ban volt Hódmezővásárhelyen, ezenkívül több hangversenyen játszott, mint közreműködő. Jónévű pedagógus, ki bizonyos keretek betartásával, zeneileg lehetőleg önállóságra nevel s kinek egyik főcélja az egyéni ízlés kifejlesztése.

Varga Vilma, a Budai Zeneakadémia zongoratanára, **dr. Varga Ferencnek**, az Állatorvosi Főiskola volt igazgatójának a leánya, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban fejezte be. Zongoratanulmányait magánúton végezte. Tanították **Khayll Antal**, **Gobbi Lajos**, **Huber Károly**. Később Bécsben folytatott tanulmányokat. Művészi kiképzést **Liszt Ferentől** nyert a Zeneművészeti Főiskolán. 1877-ben férjhez ment. Igen sok hangversenyt adott a legelőkelőbb muzsikusközreműködésével. Bécsben egyik hangversenyén **Brahms***-sál játszott négykezest. Később megkezdte pedagógiai működését. Előbb az Újpesti Zeneműkedvelők Egyesületének a konzervatóriumában négy éven át, majd a **Verő Adél-féle** internátusban

három éven át. 1920-ban kinevezték a Budai Zeneakadémia tanárává. Férjétől korán elvált. Gyermeke nem volt. Hiányát érezvén a gyermeknek, öt árva gyermeket vett magához, kiket saját erejéből kiválóan felnevelt. 1917-ben saját leányinternátusa volt, melyet azonban a kommunisták teljesen tönkretettek. Tagja a Katholikus Háziasszonyok Országos Szövetségének s a Szociális Missziótársulatnak.

Vargáné Ivánfy Paula zenetanárnő, született Veisiczen, Trencsén megyében. Iskoláit Budapesten végezte s zene tanulmányait a budai Zeneakadémián. 12 éves kora óta foglalkozott pedagógiával. Közben férjhez ment **Varga József** földbirtokoshoz. Zene tanulmányai ekkor megszakadtak. Rövid házasság után férje elhalt s így újra folytatta zene tanulmányait és zongora- és énektanárnői oklevelet szerzett. Tanári működését Budapesten kezdte, majd 1896-ban kinevezték az aradi városi zeneiskola tanárnőjévé, ahol 1901-ig tanított. 1895—96-ban többször szerepelt a Telefon Hírmondó hangversenyein. 1901-ben Hódmezővásárhelyre ment, ahol önálló zeneiskolája volt 1921-ig. Hódmezővásárhelyen növendékeivel több nyilvános hangversenyt tartott. 1921-ben Budapestre jött és itt a budai Zeneakadémia és a Máv. kolónia tanára lett. Mint ilyen, megalapította a Máv. tagjainak templomi énekkarát, amelyet dirigált is. Foglalkozik zeneszerzéssel. Több irre-denta dalt és két **Ave Máriát** szerzett. Éveken át a Mátyás-templom énekkarának szóló énekesnője volt. Két gyermeke közül fia, a háborúban szerzett betegségében meghalt. Beszél magyarul, szlávul, németül és franciául.

kapuvári özv. Vargyas Endréné Petz Vilma, nyug. állami polgári- és felső leányiskolái igazgató-tanár, született Győrött. Unokahúga Deák Ferencnek. Iskoláit Budapesten végezte. Néhai férje kir. tanácsos, tanfelügyelő és író volt. Megszervezője, megalapítója és főtítkára a Magyar Úrinők Egyesületének, tagja a Pro Hungáriának, a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek és még számos társadalmi és jótékonyegyesületnek. Több tanügyi és társadalmi tanulmányt írt.

özv. Varjú Kálmánné, leánynéven *Gajdusek Irma*, született Budapesten. Középiskoláit a Ranolder-intézetben végezte. Ezzel egyidejűleg zongorázni is tanult, majd kereskedelmi érettségit tett. Több cikke jelent meg különféle helyi lapokban. Elnöke a Külső Kőbányai Oltáregyesületnek, volt alelnöke, ma választ, tagja a kőbányai MANSznak, úgyszintén a Szentkorona Szövetségnek, a Keresztény Asszonyok Pártszövetségének s a Magyar Zenebarátok Egyesületének. Férje Máv. gépgyári felügyelő volt.

Varsányi Irén színművésznő, született Győrött, 1879-ben. Tizenkétéves gyermekfejjel, nagy harcok után kapta meg az engedélyt szüleitől, hogy színésznő lehessen. A színészkola elvégzése után, első fellépésétől kezdve, pályája egyre magasabbra emelkedett, s hamarosan a modern magyar színművészet egyik legmagasabb, legkiválóbb reprezentánsa lett. Egészen fiatal színésznő volt még, amikor a *magyar Duse* melléknevet kapta. Tehetsége szinte végtelen skálájú, s egyformán briliánsat ad a modern drámákban és vígjátékokban. A Vígszínháznak megalapítása óta tagja és egyik erőssége, s a színház legnagyobb sikerei: *Testőr*,

Kékróka, Az ördög, Hattyú, Liliom, Csitri, Osztrigás Mici, Ezüst lakodalom stb. az ő nevéhez fűződnek. Férje: Szécsi Illés gyáros. Két gyermeke van.

Vaskovits Erzsébet ny. rajztanárnő, festőművész. Édesapja, a 90-es években nevezetes Vaskovits-féle szanatóriumok tulajdonosa neves vízgyógyász és orvos volt. A Rudolf alapítványt ő létesítette, melyből évenként négy katonatiszt teljesen ingyenes ellátást és gyógykezelést kapott. A tanárnői diploma megszerzése után a festészeti akadémiát végezte el, majd Lotz és Ebner vezetése alatt az Országos Festészeti Iskolában tanult tovább. Később Münchenbe ment, ahol dr. Kerscheneiner, a neves «Studien Rat», elismerően nyilatkozott műveiről. Portréfestményei közül különösen nevezetes az állam megbízásából, annak idején a kabinetiroda részére megfestett br. Fejérváry Géza és Szögyén-Marich László arcképei. A Nemzeti Szalon alapító tagja, s képeit is itt állítja ki. Ismertebb képei még a «Krisztus képe», «Nympha» és a «Karnevál».

Vass Béláné, leánynéven *Kőmives Berta*, született Esztergomban. Négy középiskolát és tanítónőképzőt végzett. A háborúban sokat tevékenykedett a sebesültek, hadiárvák, hadiözvegyek javára rendezett gyűjtéseken. Nagy-Szebenben a magyarosítás érdekében dolgozott. Százados fivére három évig orosz fogoly volt, jelenleg Esztergomban ügyvéd. Két leánya és egy fia van. Ilonka leánya, Mezey Ödönné, akinek férje az állatok élve boncolása ellen küzdő világszövetség magyarországi ügyvezetője. Berta leánya, Dumánsky Ágostonná, ennek férje gépészmérnök. A Katolikus Nőszövetség tagja.

Vastagh Éva szobrászművésznő, született Budapesten. A felső leányiskolát a fasori nőképző iskolájában végezte. Művészeti tanulmányait atyja **Vastagh György** vezetése mellett kezdte meg. 1923-ban állított ki először a Múcsarnokban, ahol *Üldözött vadkan* című szobrát **Halmos Izor**-díjjal tüntették ki. Azóta állandó kiállítója a Múcsarnok tárlatainak. 1928-ban a Hadtörténelmi Múzeum egy vázlatát elismerő oklevéllel tüntette ki. Szereti az allegorikus és magyar témákat, de foglalkozik az egyházi művészettel is. Egy allegorikus szoborcsoportja, amely hősi emlékekkel van összekötve, a bőrgyógyászati klinika kertjét díszíti. Kis plasztikai munkáit a herendi porcellángyár sokszorosítja. Tagja a Képzőművésznők Egyesületének.

diószegi és vámosi Vasváry Gézané, leány néven **Horony Pálffy Margit**, született Esztergomban. Édesanyja **Haraszthy Hermin**, a Vígszínház nagynevű művésznője volt. Felső leányiskolát végzett. Iskolái végeztével hamarosan férjhez ment. Férje miniszteri tanácsos. Két leánygyermek anyja. Széles társadalmi körben ismert, sokat jótékonykodik, férjével több külföldi utazást tett, beszéli a német és francia nyelvet.

Vaszary Piroska, született Budapesten. Szülei ellenzése dacára végezte el a Színiakadémiát. Első fellépésével beérkezett. Eredeti, groteszk, komikai tehetsége szinte robbanásszerűen tűnt fel, s egyetlen estén meghódította a sajtót és a közönséget. Tökéletes megismerője a kamaszfiúnak és kamaszleánynak, s egy-egy ilyen fiú, vagy leány ábrázolásával az egész közönséget megráztatja, vagy megnevetteti. Főbb sze-

repei : *A házasságok az égben kötöttek-Malvin, Szeget-szezzel-Rücskösné, Falusi verebek-Teca, Óreg anyó katonája-Huggertné* s az egész Molière szerepkör. Legtökéletesebb és legkedvesebb szerepe, *Légy jó mindhalálig-Nyilas Misi*.

özv. Vághó Ignácné Szalmay Teréz, született Nagykanizsán 1869-ben. Négy középiskolát végzett. Férje volt nyugalmazott ezredes, 35 évig a Ludovika Akadémia tanára s húsz esztendeig a Katonai Közlöny felelős szerkesztője. Több katonai pedagógiai munkája jelent meg s a katonai nevelés terén szerzett érdemeiért számos kitüntetést kapott. Választmányi tagja a Nyugdíjazott Katonák Országos Szövetségének s az egyesületet hathatósan támogatja anyagilag és szellemileg is.

Vágó Boriska operaénekesnő, született Kecskeméten. Iskoláit magánúton végezte. Utána az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Tanára **Anthes György** volt. 1920-ban nyert operaénekesnői diplomát. Vizsgázott az Operaházban az **Álarcosbál-Amália** szerepében oly nagy sikerrel, hogy a Magyar kir. Operaház azonnal szerződtette. Főbb szerepei voltak: **Zsidónő-Recha, Parasztbecsület -Santuzza, Troubadour-Leonóra, Carmen-Michaela, Faust-Margaréta, Mignon-címszerep, Próféta-Berta, Bűvös vadász-Agáta**. Legnagyobb sikere a **Zsidónőben** volt, melyet több mint 80-szor énekelt. Több jótékonycélú hangversenyen vett részt mint közreműködő.

Vámossyné Eleőd Karolina festőművész, született Budapesten. Oklevelet a Képzőművészeti Főiskolán mint **Székely Bertalan** és **Lotz Károly** növendéke szerezte meg. Ezután Párisba ment

s még a *Julién-Academie-n* folytatott tanulmányokat. 1895-ben külföldön készült akvareljeivel szerepelt először a Műcsarnok tárlatán. Ettől kezdve állandó kiállítója lett a Műcsarnoknak. Sokat szerepelt külföldön, reprezentációs kiállításokon, mindenütt közönség és sajtósikert aratva. A háború előtt különösen a népviseleteket akarta megörökíteni. Munkáját Torockón kezdte és négy éven át dolgozott Erdély különböző vidékein. Befejezni azonban, a háború miatt, nem tudta tökéletesen. Ezekből a képekből a Hagenbund tárlatán rendezett csoportos kiállítást, amelyért az őszinte sikeren és elismeréssel kívül a Képzőművésznők Egyesülete díjat is kapta.

Vándor Iván író, leányneven *Várady Ilonka*, született Debrecenben. Iskoláit ugyanott, a Dóczy intézetben végezte. Fialat leánykorában még Debrecenben kezdett írni. Első írásai, a Budapestki Hírlapban jelentek meg *Rákosi Jenő* szerkesztése alatt, kinek tanácsára a *Vándor Iván* írói álnevet vette föl. Az első irányításokat *Rákosi Jenőtől* kapta, aki mindvégig szeretettel figyelte haladását és írásait. Dolgozik majdnem minden fővárosi lapban. Cikkeit és regényeit állandóan fordítják német, finn, spanyol, cseh és angol nyelvre. Dolgozik több amerikai lap részére is. Kisebb munkái mellett több kötet regényt és ifjúsági munkát írt. Önálló könyvei : *Köd kisasszony*, *Kis Éva*, *Mary-Anny*, *Balassa Bálint szerelmei*, *Aranymadár*, *Apóstól*, *A megváltó ismeretlen*, *Kaland a hóban*, *Sólyomház*, *Andrea szerencséje*, *Andrea találkozik az étellel*, *Lopott lelkek*, *Petróci Kata Szidónia*. (Az első magyar költőnő

története.) Hosszabb értekezést írt az ifjú *Beethovenről* s az ifjúság részére *Kisfaludy Károlyról*. Lefordította *Ana''tőle France''Thaisat*, s több francia és angol regényt. A Magyar írók Körének 1927 januárjában történt megalakulása óta egyik elnöke. 1930 óta elnöke a Magyar Szépirodalmat Pártoló Egyesületnek, s 1931 márciusa óta tiszteletbeli tagja a párisi *Académie Féminime des Lettre-nek*.

Vándory Margit, a Nemzeti Színház tagja, született Budapesten. Hat osztályt végzett az Andrassy-úti leánygimnáziumban. Később elvégezte a Színművészeti Akadémiát s 1925-ben vizsgázott a *Bor Rozika* szerepében. Még mint akadémiai növendék többször fellépett a Nemzetiben s legnagyobb sikerét a *Süt a nap* szolgáló szerepében aratta. Ennek a szereplésnek eredményeképpen *Hevesi Sándor* igazgató, a Színművészeti Akadémia elvégzése után azonnal szerződtette ösztöndíjas tagnak. Főbb szerepei: *Nyúl a bokorban-Panni*, *Házitündér - Tilli*, *Vénleányok - Fanni*, *Muzsikaszó''Biriike*, a *Híd''Káti* stb. 1926 óta rendes tagja a Nemzetinek. Ugyanaz évben nyerte meg a *Farkas Ratkó* díjat.

Várady Aranka színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Budapesten. *Váradi Antal*, a kiváló magyar író leánya. Alig 12 éves korában a Színművészeti Akadémia növendéke lett, amelynek akkor édesapja volt az igazgatója. Az Akadémia végeztével, 1903 szeptember 1-én, *Somló Sándor* igazgatása alatt, a Nemzeti Színház tagja lett. Első fellépése *Aezopus''Tania* szerepében volt. Később *Tóth Imre* igazgatása alatt, *Ibsen Vadkacsájának-kis Hedvig* szerepében aratott óriási sikert.

Ettől kezdve pályája a legmerészebb ívben emelkedett s sikereit minden felépésével öregbítette. Főbb szerepei: *Bábjáték*, *Herczeg Ferenc-Éva boszorkány*, *Szentivánéji álom*, *Faust-Margit*, *Hamlet - Ophelia*, *Bánk bán-Melinda*, *Ármány és Szer elem-Lujza*, *Ibsen-Nóra*, *Hedda Gabler-Kaméliás hölgy*, *Turgenyev-Natalia*, *Burget-A szerelem órája*, *Wilde-A eszményi férj*, *Zilahy-Hadi-fogoly* stb., stb.

dr. Várady Erzsébet tanárnő, született Máramaroszigeten. Középiskolái elvégzése után a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti szakán középiskolai tanári oklevelet, és bölcsészdoktori oklevelet szerzett. Több történelmi és földrajzi tankönyvet írt középiskolai használatra és sok hivatalos tankönyvbírálatot. Egy hosszabb értekezése is jelent meg *Erdély művelődéséről János Zsigmond korában* cím alatt. Választmányi tagja az Egyetemet Végzett Nők Egyesületének.

Várnay Marianne született Budapesten, kereskedői családból. Érettségített az Andrassy-úti leánygimnáziumban, ahonnan a Tudományegyetem bölcsészeti fakultására, majd a Műegyetemre iratkozott be. Ő volt az első magyar nő, aki építészmérnöki diplomát nyert. 1924 után három évig bel- és külföldön praktizált, majd felvettette magát a mérnöki Kamarába, amelynek építészeti szakján ő az első magyar női tag. Számos kül- és belföldi pályázaton vett részt. Ezek közül a győri városrendezési pályázaton díjat is nyert.

Várnai Zseni író, született Nagyvázsonyban, Veszprém megyében. Iskoláit Budapesten a Dohány-utcai iskolában végezte. Ezután beiratkozott az

Országos Színészegyesület iskolájába, ahol oklevelet is nyert. 1909-ben, 18 éves korában férjhez ment **Peterdy Andor** íróhoz. Irodalmi munkássága 1912-ben, a Népszavában megjelent verseivel kezdődött. Első verse **Anyaság** címmel jelent meg, melynek megírására első gyermeke inspirálta. Nem sokkal később megjelent első verses kötete is **Katona fiainak** címmel a Népszava kiadásában.

Közben állandó munkatársa lett a Népszavának, hová cikkeket és novellákat is írt. 1916-ban jelent meg második verses kötete **Gracchusok anyja** címmel, leső kiadásban Singer és Wolfnernél, második kiadásban a Népszavánál. Ugyancsak 1916-ban harmadik kötete **Örömök kertje** címmel, Biró Miklós kiadásában. 1919-ben **Anyaszív** című verses kötete a Népszava kiadásában. 1921-ben **Fájdalom könyve** című válogatott versek a Népszava kiadásában. 1922-ben **Mesélő erdő** című mesés kötete s ugyancsak 1922-ben **Furulyaszó** című gyermekverses kötete a Népszava kiadásában. 1927-ben **Im itt az írás** verses kötete, 1930-ban **Kórus szopránban** című verses kötete a Népszava kiadásában. Közben dolgozott a Magyar Hírlap részére, régebben az Új Idők és a Pesti Napló részére s a Feminista Nők lapja részére is. Versei most jelennek meg német nyelven Berlinben. Első szerzői estje 1927-ben volt a Vasmunkások dísztermében. Ezt követte Szegeden, Miskolcon, Pozsonyban, Eszéken egy-egy felolvasóest. Legnagyobb sikereit pacifista verseivel aratta, ezek között is legelső volt **A világ asszonyaihoz** című, melyet angolra is lefordítottak s amely Angliában és Amerikában több millió példányban fogyott el. Most készült el

válogatott verseinek angol fordítása **A. Károly** gondos munkájában. A terjedelmes kötet rövidesen úgy Angliában, mint Amerikában sajtó alá kerül. Két gyermek anyja. Fia, a 15 éves **Gábor** festőművész s leánya a 11 éves **Marika**.

veszprémi Városov Károlyné, leányneven **leveldi Kozma Andrea** iparművész, született Budapesten. Középiskoláit s az Ipar raj ziskolát ugyanitt végezte. Utána férjhez ment és hosszabb ideig visszavonult a művészettől. Később szobrászattal kezdett foglalkozni. Több kiállításon vett részt a Nemzeti Szalonban s a Műcsarnokban. Nagyobb tanulmányokat végzett Olaszországban, Németországban és Franciaországban. Két gyermek anyja. Jelenleg iparművészeti famunkákkal, plakát és oklevél tervezéssel foglalkozik.

őzv. dr. Vázsonyi Vilmosné Szalkay Margit, született Mátészalkán 1877 nov. 17-én. Már leánykorában intenzív tevékenységet folytatott az ottani nőegyletben édesanyja mellett — aki a nőegylet elnöknője volt. A Mátészalka és Vidéke című lapban ugyanezidőben tárcákat írt. 1898 június 5-én ment férjhez dr. Vázsonyi Vilmos ügyvéd, fővárosi törvényhatósági bizottsági taghoz, akinek 1901-ben történt képviselővé választása után bekapcsolódott a Terézvárosi Általános Közjótékonyági Egyesületbe, amelynek vezetését átvéve, megszüntéig 1918-ig, ennek elnöknője volt. 1914 augusztusában, a világháború kitörésekor megalapította a Terézvárosban az első «Foglalkoztató műhelyt», amely munkát adott a hadbavonultak itthonmaradt családtagjainak. 1915-ben a központi városházán megalakult a hadbavonultak hozzátartozóit ruházó

akció, amelyben a Terézvárost képviselte és amely 1917-ben már 34.000 gyermek részére utalt ki cipőt. Ebben az időben tanulmányozta Bécsben a hadiárva gondozásának módjait és visszatérve Budapestre, ezirányban is apostoli működést fejtett ki épúgy, mint a VI. kerületi Vöröskereszt kirendeltségben. 1917-ben terjesztették fel a polgári érdemkereszt első osztályának kitüntetésére, de a kitüntetést visszautasította, mert szerinte karitatív tevékenységért kitüntetés nem jár. Ebben az évben férje, mint miniszter, beterveztette a Képviselőházban az első női választójogi tervezetet és pedig az ő írásával. 1918-ban, amikor férjének politikai okokból el kellett hagynia hazáját, követte a számkivetésbe. 1921-ben visszatért az országba és első dolga a Terézvárosi Jótékony Nőegyesület megalapítása volt, melynek ma **Serédi Justinian**, Magyarország hercegprímása, a fővédnöke. Itt tevékenyen működik és irányít ma is* Közben, ugyancsak karitatív alapon, úrinők részére főzőiskolát létesített. Politikai ambíciói sohasem voltak, bár férje oldalán névtelenül minden politikai harcban résztvett. Jelenleg minden idejét szociális tevékenységgel tölti.

dr. Vendl Mária, született Ditrón, Csík megyében. A budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen szerzett középiskolai tanári és bölcsészettudományi oklevelet. Jelenleg a Magyar Nemzeti Múzeumnál mint múzeumi őr teljesít szolgálatot. A debreceni Tisza István tudományegyetem 1930 március 14-én egyetemi magántanárrá habilitálta **Krisztálytan** tárgy köréből. Tudományos értekezései több hazai és külföldi folyóirat-

bán jelentek meg, így a Matematikai és Természettudományi Értesítő, a Matematikai és Természettudományi Közlemények, a Földtani Közlöny, Annales Musei Nationalis Hungarici, Zeitschrift für Kristallographie, Zentralblatt für Mineralogie-ban stb. Választmányi tagja a Magyarhoni Földtani Társulat és Magyarországi Kárpátgyesületnek s tagja a Természettudományi Társulat és a Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesületének.

Venetianer Margit zongoratanárnő, született Zákányon, Somogy megyében. Iskoláit Csáktornyán és Budapesten végezte. Zenetanulmányait nyolcéves korában kezdte s már első akadémista korában foglalkozott pedagógiával. 1923-ban Budapesten *Varró Margit* növendéke lett. Közben elvégezte a középiskolai énektanítónői tanfolyamot és 1927-ben énektanítónői, 1928-ban a Zeneakadémián zongoratanárnői diplomát nyert. Kanizsai tartózkodása alatt a Zalai Közlöny című lap zenei kritikusja volt. Növendékkorában többször fellépett mint szólista és később is több hangversenyen szerepelt mint közreműködő, de mert a pedagógiához több kedve volt, a pódiumtól lassanként visszavonult. Az utóbbi években csak pedagógiával foglalkozik. 1928 őszétől, Szekeres Ferenc zeneiskoláján zongoratanárnő. Évente több növendékét vizsgáztatja az Akadémián. A magyar nyelven kívül németül, franciául és angolul beszél.

Venetianer Rózsi zongoraművésznő, született Zákányban, Somogy megyében. Iskoláit Kanizsán és Budapesten végezte. Zenetanulmányait hétéves korában Nagykanizsán kezdte, majd Bu-

dapesten az Országos Zeneművészeti Főiskolán, mint *Nagy Géza* tanítványa folytatta. A következő évben *Varró Margit* magánművésztanulója lett s 1930-ban a Zeneakadémián kitűnő eredménnyel nyert tanári oklevelet. Jelenleg *Bartók Béla* művésztanulója. 1923-ban Jugoszláviában önálló koncert turnét rendezett, s 1926-ban Budapesten, a Tehetségvédelmi Társaság elsőrendű dícséretét nyerte. Budapesten állandó szereplője *Varró Margit* koncertjeinek és a rádióknak. A magyaron kívül beszél németül és franciául. Édesapja néhai *Venetianer Izor* járásorvos.

özv. **Verbóczy Jánosné**, leánynéven *Deák Katinka*, született Budapesten. Bácskai földbirtokos családból származik. A háború alatt több jótékony célú hangverseny s teadélután rendezésében és több gyűjtésben vett részt, a katonák itthonmaradt családtagjai, özvegyek, árvák felsegélyezésére, s mint szegénygyám is sokat dolgozott. *A kisdéd nevelés* című szaklapban több cikke jelent meg a *Gyermeknevelés* és a *Gyermek testi, lelki fejlődése* címen. Férje postafelügyelő, négy évig küzdött a háborúban s érdemei elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet kapta. Éveken át volt titkára az Országos Kisdédnevelők Egyesületének, választmányi tagja a Józsefvárosi Keresztény Kaszinónak, a Szent Vince Egyesületnek, a Vöröskereszt Egyesületnek, tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének, a Keresztény Női Tábornak, a Magyar Gyermektanulmányi és Gyakorlati Társaságnak s 28 esztendeje szegénygyám a VIII. kerületben.

özv. **Verébelyi Verébely Eleonóra**, született Budapesten. Edesatyja *Verébely*

Jenő máltai lovag, politikus. Iskoláit részben Budapesten, részben svájci leányintézetben nyerte. Kiváló úrlovasnő. Öt éve lovagol rendszeresen s egy éve vesz részt versenyeken. Eddig Budapesten, Veszprémben s Székesfehérváron szerepelt. Székesfehérvárott 1930 május 27—29-iki versenyen a hölgyek díjugratása I. díját, ugyané hónapban Budapesten IV. díjat, az Úrlovasok Szövetsége díját nyerte. 1930 októberében ugyanitt nyerte a Nemzeti Lovarda díját. Sokat utazik, beszéli a német, francia és angol nyelvet.

Verebély Etty iparművésznő, született Nyitrán. Középiskoláinak elvégzése után két évig az Országos Iparrajziskolába járt, ezt követőleg pedig a Zeneakadémia négy évfolyamát végezte el. A sportok közül a teniszt, úszást, evezést kultiválja. Édesatyja közgazdasági szakíró, nagykereskedő. Édesatyja vállalatánál van alkalmazásban. Emellett a társadalmi jótékonyági munkákban is tevékeny résztvesz. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egyletnek.

farádi Veres Izabella festőművésznő, született Alsótoldán földbirtokos családból. Iskoláit Balassagyarmaton végezte, majd Budapesten a Képzőművészeti Főiskola ösztöndíjas növendéke lett. Kivételes tehetségét tanára, Székely Bertalan fedezte fel és külön is foglalkozott vele. Az 1906. évi milánói kiállításon a főiskola 9 képével szerepeltette. 1907-ban a londoni kiállításon is több munkáját állították ki. 1925-ben a Vigadóban, majd Balassagyarmaton rendezett sikeres gyűjteményes kiállítást. 1929—30-ban a Múcsarnokban aratott jelentős sikereket. Kedvenc témája a nógrádi palóc népviselet, de szívesen fest kom-

pozíciókat is, bibliai témákat, portrékat. Két oltárképe a kispesti és gödöllői ev. egyház birtokában van. Unokahúga Veres Pálnénak és húga Veres Vidornak, az 1918-iki cseh ellenes mozgalom első megszervezőjének. Növendékkorában atyja halála derékba törte szépen induló karrierjét. A nyert ösztöndíjat kénytelen volt visszautasítani, s a székesfővárosnál tanári állást vállalni. 1925-ben nyugdíjaztatta magát. Azóta csak a művészetnek él. Képeit erős kontúrok, könnyen odavetett színfoltok jellemzik.

Veres Pálné, leánynéven **Beniczky Hermin**, született Láziban, Nógrád megyében a Beniczkyek ősi fészkeben 1815 december 13-án. Atyja **Beniczky Pál**, anyja **Sturmann Karolin**. Anyja, 1835-ben az országos kolera járvány áldozata lett. Ezért 15 éves korában Tó-györkre került nagyatyjához, **Sturmann Mártonhoz**, ahol nagyon szomorú leánykora volt és igen gyenge szellemi kiképzést kapott. Innen ment férjhez 1839-ben **farádi Veres Pálhoz**. 1847-ben telepedtek le Vanyarcon, Nógrád megyében, ahol 1850-ig a saját és egyetlen leánya neveltetésének, művelésének élt. Ez időben ébredt fel benne a gondolat, alkalmat nyújtani a nőknek, hogy a férfiakéhoz hasonló magasabb műveltségre tehessenek szert. Mivel ilyen iskolák abban az időben Magyarországon még nem voltak, a nála gyakran megfordult **Madách Imrével** vitatta meg a nőnevelés lehetőségeit. 1861-ben leánya, Szilárda férjhezmenése után végre hozzáfogott hosszú időn át dédelgetett terve kiviteléhez. 1865-ben megjelent a Hon-ban **Felhívás a nőkhöz** című cikke. 1867 május 24-én a Tigris-szállóban hirdetett értekezleten 24, hozzá hasonló

gondolkozású honleány jelenlétében megbeszítették a Nőképző Egyesület alakítását és programot és alapszabályokat dolgoztak ki. 1868 március 20-án pedig megtartották az alakuló közgyűlést. Elnök lett: *Veres Pálné*, alelnök gróf *Teleki Sándorné* s a képviselőházhoz intézett kérvényt 900 nő aláírásával továbbították. 1869 október 7-én az egész ország érdeklődésétől kísérve megnyílt az Országos Nőképző Egyesület nevelőintézete, egy magasabb osztállyal, 14 növendékkel. Ezután évről-évre rohamosan fejlődött a tanintézet. Mind több és több osztályt nyitott, s mind több és több leánynak tette lehetővé a tanulást és fejlődést. Végre, mikor már a bérház az iskola céljaira kicsinek bizonyult, 1881-ben az internatus 70 bentlakó növendékét s a nőképző VII. osztályát a Zöldfa-utcába telepítette át. 1881-ben meghalt egyetlen fiúunokája, 1886-ban a férje is. Ez a két súlyos csapás az amúgy is gyenge egészségét annyira aláásta, hogy 1889-ben lemondott elnöki tisztségéről s gróf *Teleki Sándorné* elnökle mellett leányát, *Szilárdat* bízta meg az intézet vezetésével. Lemondását azonban az egyesület nem fogadta el, úgyhogy tovább is működött. 1893-ban ünnepelte a Nőképző Egyesület fennállásának negyed százados évfordulóját, mely alkalommal *Rácz Károly* főpolgármester, az alapító mellére tűzte a legfelsőbb kitüntetést, a koronás arany érdemkeresztet. Még ugyanez év őszén *Erzsébet királynét* az intézetben harmadízben történt látogatása alkalmával is kalauzolta. Ezzel a ténykedéssel azonban befejezte az intézetben való nyilvános szereplését. Meghűlése következtében

ugyanis csúzos fájdalmai olyan elviselhetetlenek lettek, hogy képtelenné tették minden munkára. Életének két utolsó esztendejét csendes visszavonultságban Váchartyánban, leányánál töltötte, s közben megírta és sajtó alá rendezte emlékiratait. 1895 szeptember 28-án fejezte be áldásos munkás életét.

Veres Károlyné, leánynéven **Lengyel Emma**, született Ungváron. Iskoláit ugyanott végezte. Műkedvelő előadásokon s menekültek javára rendezett jótékony célú előadásokon sokszor szerepelt sikeresen. Férjhez ment 1913-ban. Tagja a miskolci MANSz, a Református Filler-egylet és a Kálvin Szövetségnek. Két gyermeke van. **Ilike** III. kereskedelmista és **István**, a kőszegi katonai alreál második osztályos növendéke. Férje **Veres Károly** állampénztári tanácsos.

Veres Zsófia iparművésznő, született Marosvásárhelyen 1903-ban. Iskoláit Budapesten végezte. Gimnáziumi tanulmányai után hosszabb ideig külföldön tartózkodott s beható tanulmányokat végzett az üvegplasztikáról. Vitrintárgyak, főként virágok, csendéletek művészi megformálásával foglalkozik. Jelenleg Budapesten él.

dr. Veress Endréné, leánynéven **Méhely Mária**, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt, a Csalogány-utcai tanítónőképzőben végezte. Húszéves korában kezdte meg énektanulmányait, **Domerego Stephanie** tanította három éven át. 1905-ben férjhez ment **dr. Veress Endre** történettudóshoz. Ezután egy évig Rómában folytatta tanulmányait. 1906-ban Kolozsvárra mentek, hol több hangversenyen lépett fel. 1914-ben Bukarestben, az Osztrák-Magyar Szövetség palotájának felava-

tásán volt szépen sikerült hangversenye. 1915-ben Budapestre menekültek s azóta főképp egyházi zenével foglalkozik. A Szervita-téri templom szóló énekesnője. 1922-ben a budai Vigadóban önálló estje volt. Több jótékonycélú hangversenyen vett részt. A rádióban többször énekelt.

Veszprémi Rózsi festőművésznő, született Tatató városon. A kereskedelmi iskola elvégzése után az Iparművészeti Főiskolán **Benczúr Béla** és **Gróh István** tanítványa volt, mely után még **Karlovsky Bertalannál** tanult egy esztendeig. Később **Glatter Gyulának**, aki teljesen akadémikusán tanította és **Kukán Gézának** volt két esztendeig a tanítványa, Bécsben pedig az európai hírvéseter, **Hans Schachinger** volt a mestere. Először 1926-ban Bukarestben állított ki. 1927-ben a Műcsarnokban egy tanulmányfejjel vett részt a tavaszi tárlaton.

1928-ban a Nemzeti Szalonban kétízben is állított ki. 1930-ban a Munkácsi Céh kiállításán és a Műcsarnok tavaszi tárlatán, majd 1931-ben ismét a Műcsarnok kiállításán vett részt. Általában portré festő. Tanulmányúton volt Olasz-, Német- és Franciaországban.

dr. Vezsenyi Jenőné Horváth Clarisse, született Budapesten. Tanulmányait, még a gimnáziumot is, otthon nevelők és tanárok segítségével, magánúton végezte el. Nagyasszonya az Orsz. Magyar Leánycserkész Egyesületnek, alelnöke a Nőegyletek Magyar Munkát Védő Szövetségének és vezetője ugyanez egyesület sajtóosztályának. Mint a sajtóosztály vezetője, azt a célt tűzte ki, hogy a többi nőegyesületekkel együtt a munkavédelmet felkarolva a munkanélküliséget enyhítse. E nehéz, fáradságos és nemzetvédelmi munkája érdekében az

ország minden nagyobb városában propagandát fejt ki és igyekszik a magyar nőtársadalmat az eszméhez való csatlakozáshoz megnyerni. Atyja **Horváth Jenő** volt kúriai tan.-elnök, **Horváth Boldizsár** volt igazságügyminiszter fia. Édesanyja **Ráth Ilka** Budapest volt főpolgármesterének leánya. Férje **dr. Vezsenyi Jenő** belügyminiszteri tanácsos, huszárőrnagy szkv.

Vécsey Elvira bárónő, az Operaház szóló táncosnője, született Budapesten 1907-ben. Hat gimnáziumot végzett magánúton. Hatéves korában az Operaház balettiskolájába került, ahol Brada táncnár tanította. Tizenkétéves kora óta tagja az Operaháznak. Első gyermekszerepe, amelyet 16 éves korában alakított, **Az infánsnő születésnapja** című operában volt. Első nagy szerepét a **Sylviában** táncolta. Főbb szerepei: **Faust, Coppelia, Bánk bán, Zsidónő, Petruska** stb. Első táncosnője az Operaháznak. Sokat vendégszerepei külföldön is.

dr. szentki rályszabadjai Véghelyné Deáky Flóra zongoraművésznő, író, született Budapesten. A gimnáziumi érettségit a székesfővárosi váci-utcai gimnáziumban tette le. E tanulmányival párhuzamosan végezte a Nemzeti Zenede művészképző tanfolyamát, ahol **Thomka István** tanítványa volt. Később a Zeneművészeti Főiskolán tanári oklevelet szerzett. Ezt megelőzőleg a Nemzeti Zenede tanára volt. Tanári működésével párhuzamosan, sőt ezt megelőzőleg is, mint előadó művésznő sokat szerepelt. 1917-ben mint kész művésznő lépett először dobogóra. Ugyanez évben tartotta első önálló hangversenyét is a Zeneművészeti Főiskolában. Erről a

hangversenyéről, mint *Beethoven és Liszt* az egyetlen magyar nő újságíró, aki legkiválóbb interpretálójáról emlékezik meg a sajtó. Ez időtől kezdve évről-évre adott úgy önálló, mint zenekari hangversenyeket. 1924 január 24-én tartotta első külföldi hangversenyét a bécsi Konzerthausban, a bécsi sajtó legteljesebb elismerése mellett. Bejárta Ausztrián kívül Németország, Svédország, Olaszország, Finnországot és Norvégiát, mindenütt nagy sikert aratva. Különösen *Liszt* műveinek propagálásával tűnt ki. A külföldi lapok a Neue Freie Presse, a Tagblatt, a Helsingin Sanomat, a Popolo d'Italia, Cornera della Sera stb. egybehangzóan úgy emlékeznek meg Liszt estéiről, mintha magától a szerzőtől hallották volna műveit. *Sztara*, neves zeneszerző, *Liszt* egyik tanítványa írta róla; «ezt a művet már többször hallottam, de ilyen tökéletesen csak egyszer, magától *Liszt Ferenc*től. Evenként több hangversenyt ad úgy a fővárosban, mint a vidék és külföld nagyobb városaiban. Irodalmi tevékenysége, úgy a zeneirodalom, mint a tudományos irodalom terén igen jelentékeny. *Liszt* műveit saját maga díszítette kadenciákkal. *Fény a mindenségben* című 800 oldalas transzcendentális műve most jelent meg. Ezenkívül még több lelkiélettel kapcsolatos munkája, sőt egy operája várja a sajtót. Theozófiai munkái, melyeket tudományos alapon dolgoz fel, igen jelentősek, sőt több vonatkozásban egyedülállók. *Liszt, a művész és az ember* című munkája rövidesen elhagyja a sajtót.

Vézi Margit, született Budapesten. Festőművésznőnek készült, később azonban újságíró, majd a háború alatt haditudósító lett. *Ádám Éván* kívül, ő volt

az egyetlen magyar nő újságíró, aki szemébe nézett a háborús borzalmaknak s aki vállalta, a harctér lemondásait és veszedelmeit. Első férje *Molnár Ferenc*, a második *Mantica Pál* báró. Második férjhezmenetele óta állandóan Olaszországban, jórészt Firenzében él. A rengeteg cikken, novellán, értekezésen, tanulmányain kívül magyar nyelven megjelent önálló kötetei: *Az égő Európa*, 1915. *Útközben*, 1918. *Éjféli mise*, 1923.

Vida Jenőné, leányneven *Krishaber Klára*, született Budapesten. Férje a Magyar Általános Kőszénbánya alelnökvezérigazgatója. Felsőházi tag, gazdasági főtanácsos. A háború alatt az Újlői-úti Vöröskereszt hadikórházban mint önkéntes ápolónő teljesített szolgálatot s működéséért *Ferenc Salvator* főhercegtől 1917-ben írásbeli elismerést kapott. Választmányi tagja a Magyar Nők Szentkorona Szövetségének.

Vidner Lilly zongoraművésznő, született Bécsben 1912-ben. A gimnáziumot a kispesti reálgimnáziumban végezte. Tehetségét *gróf Zichy Géza* fedezte fel, aki az érvényesülés útját is megnyitotta előtte. Pártfogása alatt tanult a Nemzeti Zenedében *Szent-Imrei Emmánál* és *Szatmári Tibornál*. Nyolc és fél éves volt, amikor először fellépett a Nemzeti Zenede által rendezett hangversenyen, amelyen *Mozart D-moll* zongoraversenyének invenciózus előadásával keltett feltűnést. Ezután állandó vendége lett a főúri szalonoknak. Tizenhárom éves korában a fővárosi zenekar hangversenyén szerepelt sikeresen. 1922-ben a Nemzeti Zenede zenetörténeti hangversenyén spinéten előadott *Couperin* párisi karnevál című zongoraversenyével ragadta el a közönséget. További tanulmányait a

Zeneművészeti Főiskolán folytatta *dr. Vincze Lászlóné*, leányneven *Kraus Kerntler Jenő* vezetése mellett. Gyakran szerepel szerzői estéken s *Unger Ernő* és *Fleischer Antal* vezénylese alatt zenekari hangversenyeken és a rádióban.

Vidor Dezsőné, leányneven *Molnár Rózi*, született Budapesten. Középsiskolai elvégzése után a Színművészeti Akadémia növendéke lett, ahonnan a miskolci, innen pedig a debreceni színházhoz került. Rövid vidéki szereplés után a Vígszínház és végül a Nemzeti Színház szerződtette. Még mint növendék játszotta *Beregivel Romeo és Júlia* címszerepét a Várszínházban. A Nemzeti Színházban a *Figaro házassága - Cheruhinjában* debütált meleg sajtó- és közönségsikerrel. Negyedszázados működése alatt játszott drámában, vígjátékban, énekes vígjáték és népszínműben, mindegyikben egyforma sikerrel. Főbb szerepei: *Váljunk el-Cyprienne Vasgyáros-Susanne, Bánk bán-Melinda, Lear király-Cordelia, Peleskei nótárius-Bíróné, Liliomfi-Mariska, Vén bakkancsos-Lili* stb. Nyugalomba vonulása óta idegen nyelvek tanulásával foglalkozik. Az olasz követség tanfolyama kurzusát kitüntetéssel végezte el.

Vihar Károlyné, leányneven *babai Virág Rózi*, született Duna-Adonyban, Fehér megyében. Iskoláit ugyanott végezte. Iskolai elvégzése után különféle szociális egyesületek tagja lett s különösen a nyomorékok és árvák istápolása körül szerzett érdemeket. E működését asszony korában is folytatta, férje néhai *Vihar Károly* főtanácsos, a VII. kerületi adófelügyelőség vezetője támogatásával. Tagja a Magyar Vöröskereszt Egyesületnek és a Nyomorék Gyermek Otthonának.

Ilona zongoraművésznő, született Budapesten. A gimnáziumot a budapesti Mária Terézia gimnáziumban végezte, ezzel párhuzamosan végezte zenei tanulmányait a Zeneművészeti Főiskolán, ahol *Szendy, Laub, Weiner Leó* és *Varóné* tanítványaként nyert művészi és tanári oklevelet. Első önálló hangversenyét 1924-ben tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Ezután többször adott önálló hangversenyt és működött közre trióhangversenyek keretében. Hangversenyeket adott: Milánó, Róma, Verona, Zágráb, Belgrád, Amsterdam, Hága, Rotterdam, Utrecht, Páns, Madrid, Valencia, Barcelona, Saragossa stb. Férje és *Molnár Alice* társaságában Magyar Trio néven arattak világsikert. Triójukról az egész világ sajtója hasábos cikkekben írt méltatást. Itthontartózkodása alatt foglalkozik pedagógiával is. Több kitűnő pedagógust nevelt. így : *Spitzer Katót, Votisky Emmit, Jäger Istvánnét* stb.

J. Viraág Ilus mozgásművésznő, *dr. Dienes Valéria* mozgásművészeti iskolájának első asszisztense, született Budapesten. Középsiskolai elvégzése után Münchenben képzőművészetet tanult, majd a mozgásművészetre tért át. Laxenburgban Dalcros iskoláját látogatta s később még Bécsben és Berlinben tanult. Hazajövele után rögtön *dr. Dienes Valéria* mozgásművészeti iskolájának első asszisztense lett. Különösen költeményeket interpretál tökéletesen. Állandó főszereplője a *dr. Dienes Valéria* által rendezett előadásoknak s sokat szerepel egyes magánszámokkal is. A báró *Balassa* és *Katona* családból származik. Atyja a Budai Napló főszerkesztője.

Virág Rózi színésznő, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi megszerzése mellett tökéletes francia, angol, német nyelvtudást is szerzett. Később a Rózsahegyi színiiskola növendéke lett, melynek elvégeztével az Apolló-kabaréba szerződött. Szerződése lejártával az Új Színház tagja lett s mint ilyen többször szerepel a Rádióban is.

Visky Jánosné, leányneven **Juhász Judit**, született Alsónémetin. Iskoláit Alsónémetin kezdte s Budapesten fejezte be. A társadalmi mozgalmakba 1923-ban kapcsolódott olyképen, hogy a magyar képzőművészetnek külföldi propagandát csinált. Braziliában, Uruguayban, Csilében, Peruban és Venezuelában járt férjével, ki világhírű állatfestő. Külföldi útja hét évig tartott. Lelkes híve és választmányi tagja a Pro Hungáriának.

Vízvári Mariska színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Színiakadémiára iratkozott, melyet kitüntetéssel végzett. Első fellépése az *Odette* című darabban volt a Nemzeti Színházban 1896-ban. Hosszú, sikerekben kivételesen gazdag színészi múltja alatt, a legkülönfélébb szerepeket játszotta s valamennyit a kulturált művész elmélyedésével, tökéletességével és biztosságával. S bár szünet nélkül játszott, maradt ideje arra is, hogy irodalommal foglalkozzék. Egyik egyfelvonásosát *Szalmaláng* címmel a Vígszínház adta elő 1902-ben. Tevan kiadásában megjelent *Száz specialitás* című válogatott, kipróbált konyha recepteket tartalmazó könyve, *Tapasztalatok* című művét pedig a 8 Órai Újság közölte folytatásokban. Most jelent meg A

konyha művészete című könyve is, amelyet szintén tapasztalatai alapján állított össze. Első férje *Tapolczai Dezső* volt, akitől két gyermeke született s akitől később elvált. Második férje **Kürthy György**, akitől szintén elvált. Édesapja néhai **Vízvári Gyula**, a Nemzeti Színház örökös tagja, édesanyja **V. Szigeti Jolán**, szintén a Nemzeti Színház tagja. Tulajdonosa a Vöröskereszt polgári érdemrendnek, tagja a Budapesti Színészek Szövetségének és az Országos Színészegyesületnek. Hosszú pályájának főbb szerepei: *Figaro házassága-Zsuzsi, Danián György-Angélique, János király* Arthur, Szentivánéji álom-Titánia, Velenicei kolmár-Nerisse, Jessica, Ármány és szerelem-Lujza, Fátum-Margit, Pathelin mester-Pathelinné, Nem élhetek muzsikaszó nélkül-Zsani néni, Névtelen hajó-Midgetné, Vén gazember- Inokayné, Elcserélt ember-Pongrácné, Házasságok az égben köttetnek-Guci néni, Válás után-Bonivardné, Solnessné, Borkmanné, Millemé* stb., stb.

özv. dr. Vladár Józsefné Szalkay Izabella, született Temesváron 1875-ben. Újpesti polgáriiskolai tanárnő. Leánya, a Magyar Állatvédő és Alkohol Elleni Egyesület magyarországi megalapítójának, Szalkay Gyulának. A Magyar Állatvédő Egyesület örökös tagja, aki nemcsak a választmány keretén belül tevékenykedik, hanem állandó érintkezést és együttműködést fejt ki a külföldi állatvédő mozgalmak exponenseivel. 1927-ben különös elismerésül a Londonban megtartott Nemzetközi Állatvédő Egyesület és viviszekció elleni küzdelem világkongresszusán Magyarország delegátusa volt. A Theozófiai Egyesület állatvédő csoportjának veze-

tője, lelkes tagja az antialkoholista, valamint a Budapesti Nőegyletnek is. Emellett nemcsak az egyesületi élet keretében és nemcsak külföldi vonatkozásokban buzgó és tántoríthatatlan harcos, de tanári pályáján, tanítványainak lelki-művelése közben is egész nevelési módszerének tengelyét tekinti a jónak és igaznak védelmét és erősítését.

Vollerich Olga festőművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt a Notre-Dame de Sionban végezte. Művészi tanulmányait 1925-ben **Bitó Józsefnél** és **Déry Béla**, a Nemzeti Szalon igazgatójánál kezdte meg. 1926-ban állított ki először a Nemzeti Szalonban, egy Dolomitok-beli tájképet. Azóta állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak. 1930-ban résztvett az alpesi nemzetközi kiállításon. Legnagyobb sikerű képei alpesiek. Külföldön: Ausztriában és Németországban járt. Beszél magyarul, németül, franciául és angolul. Sportok közül a skit kultiválja, melyben igen szép eredményt ért el. 1929-ben egy első és egy második díjat, 1930-ban egy első díjat nyert a budapesti Ski Szövetség versenyein. Édesapja **Voilalrich Alfréd** ezredes.

Votisky Emmy zongoraművésznő, született Budapesten. A Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban tett érettségét. Zongoratanulmányait hatéves korában kezdte meg. Hosszabb időn át magántanuló volt. Később **Krausz Ilonkától** tanult és az Akadémián vizsgázott, majd **Bartók Béla** művésznövendéke lett. Első nyilvános fellépése Nagyváradon volt, tizenegy éves korában. 1926-ban a Zeneakadémián zenekari kísérettel játszott. Több ízben játszott a margitszigeti szimfonikus zenekarral a Rádióban és

jótekonycélú hangversenyeken is. Műsora: **Beethoven, Mozart, Bach, Brahms, Schumann** művei. Apja **dr. Votisky Antal** ügyvéd.

Vörös Tihamérné, leánynéven **Dánhauser Margit**. Született 1888-ban Budapesten. 1924-ben alapította és szervezte meg a váci és nógrádverőcei MANSz-ot. A váci MANSz-nak onnan való elköltözéséig elnöke volt. Utána a kőbányai MANSz elnökségét vette át. Mindenhon kifejtett működését a nemzeti gondolat, a családi élet tisztasága és a hithez való ragaszkodás irányítja. Ezeknek a céloknak érdekében előadásokat tart. — Kitűnő irányítása mellett a hősi sírok gondozását látják el, szemérmes szegényeket támogatnak és egyéb karitatív munkásságot fejtenek ki asszonytársai.

Waldmann Kató, született Budapesten. Hat gimnázium elvégzése mellett a Zeneakadémián **Duret Cecília** tanítványa volt. Itt zongoratanárnői diplomát nyert. Zongoratanítással foglalkozik s az Akadémiára készít elő. Először nyilvánosan a Vigadóban szerepelt, a Fővárosi Zeneiskola hangversenyén, majd ugyanott a tehetségvédelmi hangversenyen, hol a főváros ösztöndíját nyerte el s ezentúl iskolái befejeztéig minden évben elnyeri a főváros ösztöndíját. 1930-ban a Vigadóban a székesfővárosi zenekarral **Beethoven C-moll** hangversenyét játszotta el, mely döntő volt pályafutására, ugyanis a kritikák olyan elismeréssel emlékeztek meg róla, hogy azóta intenzíven koncertezik.

Walter Margit operanékesnő, született Csepelen. Iskoláit Budapesten

végezte. 1919-ben férjhez ment **Tarr Sándor** tisztviselőhöz. Énektanulmányait 1920-ban kezdte **Jonescu Gabriella** vezetésével, később a Nemzeti Zenedében folytatta. 1922-ben pedig az Országos Zeneművészeti Főiskolára iratkozott, ahol **Szabados Béla** tanítványa lett. 1927-ben tanári, 1928-ban művészi oklevelet nyert. Az 1928-as évfolyamot mint ösztöndíjas növendék külföldön végezte. Ez idő alatt tanulmányozta az énektanítás terén kialakult két pedagógiai irányt, az olaszt és a németet. Később Milanóba ment, hol a Verdi főiskolán tanult két évig. Olaszországi tartózkodása alatt állandó tudósítója volt Zene című folyóiratnak. Először 16 éves korában lépett a nyilvánosság elé. 1926-ban tartotta első önálló hangversenyét a Csepeli Kulturházban. Azóta több hangversenyen szerepelt és többször lépett fel mint közreműködő. Milanóban állandó szereplője volt az Eiar rádiótársaság olasz klasszikus estéinek s a budapesti rádióban is minden évben van egy önálló hangversenye. Tanulmányait állami ösztöndíjjal és a **csepeli Weiss Manfred**-család ösztöndíjának segítségével végezte. Jelenleg mint Prof. Raatz-Brockmann, a berlini Musikhochschule vezető tanárának asszisztense fejt ki Berlinben pedagógiai működést.

Walter Rózi, a magyar királyi Operaház tagja, született Nagymaroson. Iskoláit Nagymaroson, magánúton végezte. Később Budapestre jött, beiratkozott az Országos Zeneművészeti Főiskola énektanszakára, ahol néhai **Anthes György** tanítványa lett. Operaénekesnői diplomát nyert 1920-ban, a **Tosca** címszerepében vizsgázott. Vizsgája után az

Operaház igazgatósága azonnal mint rendes tagot szerződtette a magyar királyi Operaházhoz. Bemutakozó előadása 1920 őszén volt, ugyancsak a **Tosca** címszerepében, teljes közönség- és sajtósiker mellett. Jelentősebb szerepei: **Fedóra-Zaza** címszerep, **Bajazók-Nedda**, **Parasztbecsület-Santuzza**, **F aust-Margaréta** stb. 1925-ben szabadságot kért és tanulmányútra ment Olaszországba, ahol **Stéhle Adelina** asszonytól vett énekórákat. Ez idő alatt betanulta olaszul az **Aida** címszerepét, **Troubadour-Leonóra**, **Pillangókisasszony** címszerepét, **Traviata-Violetta**, **Álarcosbál-Amália**, **Bohémélet-Mimiy Tannhäuser-Erzsebet** szerepeket. 1926 őszén, mint vendég fellépett a milánói Carcano Teatro-ban a **Pillangókisasszony** címszerepében, őszinte siker mellett. Több előnyös szerződési ajánlat visszautasítása után hazajött s 1926 telén ismét az Operaház színpadára lépett, ahol azóta is állandóan játszik.

dr. **E. Weicherz Irén** hegedűművésznő, született Békéscsabán. Iskoláit Szegeden végezte. Utána Budapestre jött és az Országos Zeneművészeti Főiskolán **Hubay Jenő** művész növendéke volt. 1926-ban megnyerte a Reményi-féle pályázatot, egy mesterhegedűt s 1928-ban kapott művészi oklevelet. 1929-ben kezdte meg nyilvános fellépéseit. Önállóan játszott Budapesten, Pozsonyban és Szegeden. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő és több zenekari hangverseny adott. 1930-ban férjhez ment **dr. Écstein Pál** orvoshoz.

Weidman Irén zongoratanár, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése alatt már a Nemzeti Zenedében

Rennebaum Ágoston növendéke volt, ahol már növendékkorában is tanított és korrepetált. Oklevele elnyerése után a Szemere-féle zenede tanára lett, ahol 12 évig működött. Ezután a székesfővárosához került, egy év után a Grabel-féle zenede és a Halász-zeneiskola tanára lett. Mint kamarazenésznek tekintélyes sikerei voltak a Zeneművészeti Főiskolában, Vigadóban és a Lloyd-teremben rendezett hangversenyein, valamint Belgrádban és a vidéken is. Jelenleg is állandó szereplője a fővárosban rendezett hangversenyeknek és kultúrestéknek. Különösen előszere-ttel foglalkozik kisgyermekek tanítá-sával, akiket játszva, szinte észrevétle-nül vezet a zene ismeretébe. Növendék-hangversenyei mindig szépen sikerül-nek, úgy a műsor összeállítása, mint kivitel tekintetében. Keze alól került ki **Keresztes Mária, Weisz Ibolya, Rendes Márta, Keleti Erzsí, Tolnay László** stb., akik úgy pedagógiai, mint művészi pá-lyán sikert értek el. Állami engedély kapcsán magánzenedékben tanít. Iro-dalmi működése is jelentős. Éveken át az Országos Zeneegyesület zenekritikusa volt. Társadalmi cikkei jelentek meg a Pesti Hírlap, Újság, a Nap stb. napi-lapokban. Jelenleg csak zenekritikákat ír. Választmányi tagja a Zenészszövet-ségnek s az Úrinők Társaságában, a Magyar Gazdasszonyok Egyesületében és a Protestáns Körben fejt ki jelentős kultúrműködést.

Weil Erzsébet festőművésznő, szü-letett Budapesten. Iskoláit a Veres Pálné-utcai gimnáziumban végezte. Utána a Képzőművészeti Főiskolán **Deák-Ebner**, majd **Fényes Adolf** növendéke volt. Önálló műtermet nyitott

1926-ban s ugyanaz évben lépett elő-ször nyilvánosság elé egy, az Ernst-múzeumban rendezett gyűjteményes kiállítás keretében. Azóta állandóan sze-repel a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon-ban, úgyszintén a reprezentatív külföldi kiállításokon. 1929-ben, ugyancsak az Ernst-múzeumban szerepelt kollektív grafikai munkákkal. Munkáit több íz-ben tűntették ki, így 1925-ben a Szi-nyei Társaság díját nyerte el egy hár-mas portréjával s ugyancsak a Szinyei Társaság Zichy-díját grafikai munkái-val. Tagja a Képzőművésznők Egyesü-letének és a Nemzeti Szalonnak.

varsányi Weiler Stefánia szüle-tett 1857-ben Josefstadban (Cseh-or-szágba), katona családból. Tanítónői oklevelét a budapesti Angolkisasszonyok zárdájában szerezte 1886-ban. Ezután a fővárosi III. kerületi elemi leány-iskolához került. Működési idejének túlnyomó részét azonban a IX. kerületi elemi leányiskolánál töltötte. Az össze-omlás után is innen folytatott tevékeny-séget mint kerületi tag, a magyar kir. népjóléti minisztérium segítőakciójának kebelében. 1922-ben mint igazgatónő vonult nyugalomba. Évek hosszú során tagja volt a városi közoktatási bizott-ságnak s ma is alelnöknője a Katolikus Tanítónők és Tanárnők Egyesületének.

iff. dr. Wein Dezsőné Brunner Éva tanárnő, született Ruttkán. Középiszkolai tanulmányait Bécsben és Budapesten végezte, a gimnáziumi érettségit a váci-utcai leánygimnáziumban szerezte meg, ahol 1928 óta mint testnevelőtanár mű-ködik. A tornatanárképző elvégzése után az orvosi egyetemre iratkozott és ezzel egyidőben megszerezte a gyógy-torna oklevelét. A fővárosnál való el-

helyezkedése miatt azonban abbahagyta orvosi tanulmányait, de bekapcsolódott a főiskolai testnevelésbe, amennyiben a Csaba Szövetség kötelékébe tartozó orvostanhallgatóknak tornaóráit vezette. 1926-ban a Budapesti Sport Egyesület hölgy tornaszakosztályának művezetője lett és a kultuszminisztériumtól először tanársegédi, majd 1928-ban tanári minőségben kapott megbízást a Testnevelési Főiskolára. 1926-ban résztvett az osztrák kultuszminisztérium által rendezett továbbképző tanfolyamon, Traiskirchenben. 1927-ben Angliában, Londonban és Herne-Bayben végzett tanulmányokat, melynek eredményeként külön oklevelet is szerzett.

1928-ban több német városban tanulmányozta az iskolai és egyesületi testnevelést, résztvett Amsterdamban a IX. Olimpiai játékokkal egyidejűleg rendezett első testnevelési és sport orvosi világkongresszuson s Berlinben tanulmányozta *Bode, Lábán* és a *lohelandi ritmikus torna-* és táncrendszereket. Irodalmi munkássága is jelentős. Munkatársa a Nemzeti Sport, illetve Ifjúsági Testnevelés, a Testnevelés és Sport és a Testnevelés című lapoknak, illetve folyóiratoknak. Ezekben a lányok testnevelésével és a nők sportjával kapcsolatos témákkal foglalkozik s angol és német játékokat ismertet, önálló munkái: *Gimnasztikái óratervek, Gimnasztika elméletben és gyakorlatban*, ezeket *Jellenz Margit* közreműködésével írta. *Gyógytorna elméletben és gyakorlatban* (sajtó alatt), melyben a gyakorlati rész szerzője. A Pedagógiai Szemináriumban előadásokat tartott az angol leánynevelésről és a főváros által rendezett sport előadás sorozat keretében a modern

ritmikus torna- és táncrendszerekről. A Szent István-Társulatban a Kát. Tanárnők Orsz. Egyesületének 1928. évi közgyűlésén a *Testnevelés hatása a gyermeklélek fejlődésére*, Budapest Sport Egyesületben, a *Magyar nő sportjáról* s Tatatóvároson a MANSz meghívására a *A sportok testi és lelki hatásáról* tartott előadást.

Weinberg Istvánná, Burger Erzsébet zongoraművésznő, született Budapesten. A felsőbb leányiskola elvégzése után a Zeneművészeti Főiskolán *Nagy Géza* növendéke volt. Ezenkívül *Varrónénál* és *Weiner Leónál* is tanult. Tanári oklevelének elnyerésével, 1925-ben *aSteinitz* zeneiskola tanára lett, ahol azóta is tanít. A hallásképzésre helyezi a fősúlyt. Önálló hangversenyt tartott 1927-ben a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, melyről a sajtó a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott. Többször szerepelt mint közreműködő, így a drezdai vonósnégyes hangversenyén is *Kerpely-lel* és *Kőszegivel*.

Weisz Margit festőművésznő, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után az Iparrajziskolába *Benghardt Ágost* tanítványa, majd rövidesen *Fényes Adolf* privát növendéke lett. Négy év után külföldre ment s Berlinben, Nürnbergben, Münchenben és Drezdában végzett tanulmányokat. 1925-ben szerepelt először a Műcsarnok tárlatán *Vizes leány* című képével, amellyel szép sajtó- és közönségsikert aratott. Azóta a Munkácsy és Szinnyei Társaság több kiállításán szerepelt. Jelenleg a szentendrei művésztelepen dolgozik, *Hermann Lipót* vezetése alatt.

Weisz Margit dr. Bárdos Györgyné zongoraművésznő, született Siófokon.

Középiszkolái elvégzésével párhuzamosan végezte zenei tanulmányait a Nemzeti Zenedében, ahol **Rennebaum August**a tanítványa volt. Zeneművészeti oklevelét 1912-ben nyerte. Oklevele megszerzése után a Nemzeti Zenede tanára lett, ahol 1920-ig tanított. Növendék korában 30 nyilvános hangversenyen működött. Első önálló hangversenyét 1921 február 27-én tartotta a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, ahol mint Beethoven egyik kiváló interpretátora aratott sikert. Még ugyanez évben **Kerner** vezénylete mellett a filharmonikus zenekarral hangversenyzett. Azóta évenként adott hangversenyeket Budapesten s az ország nagyobb vidéki városaiban. Így Szeged, Szombathely, Székesfehérvár, Pápa, Eger, Újpest stb. 1922-ben Bécsben mutatkozott be nagy sikerrel, majd Francia- és Olaszországban volt turnén. Nizza, Cannes, Menton, Marseilles, Hyeres, Milano, Róma stb. 1923—24-ben Mozart-ciklust rendezett, melynek keretében hat estén **Komor Vilmos** kamarazenekarával játszotta Mozart 18. zongoraversenyét. Mozart zongoraversenyei közül 13-nak ez volt Budapesten az első előadása. 1925-ben egy klasszikus ciklus keretében a zongoraverseny fejlődésének történetét mutatta be. Nagy népszerűségnek örvendenek azok a hangversenyei is, amelyeket az ifjúság számára rendez és amelyeken a legnépszerűbb tanulmányi és előadási darabokat adja elő. 1928 január 27-én adta Budapesten 100-ik hangversenyét, amelyen Liszt zenekari műveit játszotta. Sokat szerepel különféle kamarazene társaságokkal is.

Wetzel Józsefné, született Budapesten, anyai részről az olasz **Bradamante**

hercegi család leszármazottja. Iskoláit a nagyvárad apácázárdában, mint az iskola legkiválóbb növendéke, végezte el. Gyógyszerészi diplomáját Budapesten szerezte meg s ugyancsak itt végezte be a szövött gobelin szakszerű készítésének tanulmányait, amelyben ma nemcsak elsőrendű, de amelynek tanításával is foglalkozik. Nagyatyja a híres Tanay-családból való, melynek egyik sarja a Vígyszínház elhunyt művésze volt.

özv. Wéber Ottóné, királyi kúriai bíró özvegye. Választmányi tagja néhai Damjanich Jánosné és néhai gróf Batthyány Lajosné, a két nagy vértanú özvegye által alapított Damjanich leányárvaháznak, Magyarország legelső árvaháznak. Több előadást és estélyt rendezett az árvaház javára s fáradhatatlanul dolgozik az árvaház érdekeiért. Számos egyesület tagja.

Wiesner Juliska író, született Budapesten. Iskoláit az Andrássy-úti leánygimnáziumban végezte, hol érettségített. Utána férjhez ment, e házasságból egy leány és egy fiú gyermeke született, de hamarosan elvált. Édesapja néhai **Wiesner Jakab**, a Singer és Wolfner cégnek 34 éven át az igazgatója volt. Válás után kezdett írással foglalkozni. Eleinte csak fordított. Körülbelül 40—50 regényt fordított magyarra, **Edgar Wallace**, **Leblanc**, **Werner**, **Bettauer** stb. műveit. Állandó munkatársa volt a «Literatura» című folyóiratnak, melybe könyvismeretéseket és kritikákat írt. Dolgozik továbbá a Budapesti Hírlap, Tolnai Világlapja, Magyar Lányok, Tündérvásár lapokba, hova részben külföldi irodalmi ismertetéseket, részben meséket és verseket ír. Külföldön: Németországban és Ausztriában járt. Beszél

magyarul, németül, franciául és angolul.

Wildné Engel Kató mozgásművész, született Békéscsabán, A gimnáziumi érettségit Békéscsabán tette le. Ezután *Madzsarnéértől* mozgásművészeti oklevelet s később, ugyancsak mozgásművészetből állami oklevelet is szerzett. A Madzsar-iskola keretében résztvett több mozgásművészeti bemutaton, így az Új Színházban, Városi Színházban, Belvárosi Színházban és a Zeneakadémián, úgy szintén beszélő kórusban is. Pedagógiával saját iskolájában négy éve foglalkozik. Sokat járt Német- és Olaszországban. Férje **Wild Pál** építész.

kisujfalusi Wildner Károlyné, leánynevéen *felsőgallói Mende Josefín úrlovasnő*, született Budapesten. Iskoláit részben a Veres Pálné-utcai leánygimnáziumban, részben a Notre-Dame de Sionban végezte, mely után az Andrásy-úti gimnáziumban tett érettségit. 1919-ben férjhez ment **kisujfalusi Wildner Károly** nyug. tábornokhoz. Ugyanez évben férje lovain kezdett lovagolni. 1924 április 24-én vett részt először nyilvánosan, a gróf **Andrásy Géza**-féle tereplovaglason, ahol harmadik díjat nyert. Ugyanez évben a Lótenyésztők Országos Egyesülete által rendezett verseny női számában harmadik díjat, 1924-ben Miskolcon a női számban első díjat, 1925-ben Budapesten díjlovaglason egy első és két harmadik díjat és 1926-ban díjugratásban harmadik díjat nyert. Résztvett a Nyíregyházán és Miskolcon tartott versenyeken is. Eddig 46 díjat nyert. Sportok közül még a tennisszel foglalkozik intenzívebben. 1922—1923-as évben megnyerte a felsőmagyarországi és dél-magyarországi bajnokságokat. Külföl-

dön: Németországban, Ausztriában és Olaszországban járt. Beszél magyarul, németül, olaszul, franciául és angolul. Édesapja *felsőgallói Mende Bódog* földbirtokos.

dr. Wirth Károlyné, leánynevéen **Molnár Éva** operaénekesnő, **Molnár Antal** zeneakadémiai tanár húga, született Budapesten. Iskoláit Budapesten a Baar Madas ref. leányiskolában végezte. Iskolái elvégzése után férjhez ment, házassága azonban rövidesen felbomlott. Ekkor a Zeneakadémia énektan- szakára ment, ahol két év alatt négy év tananyagát végezte el s nyert énektanári diplomát. Tanárai voltak néhai **Anthes György** és **Maleczky Bianka**. Közben **László Géza** énektanárnál is vett magánórákat. Következő évben Drezdába utazott, hol ismét férjhez ment. Ez a házasság is felbomlott s utána **dr. Wirth Károly** orvoshoz ment nőül. 1927-ben újból elkezdte énektanulmányait. Tanárai voltak **Makkuy Mihály** és **Gáldor József**. Jelenleg **Simányi Lajosnál** tanul. Első színpadi fellépése 1930-ban **Carmen** címszerepében volt nagyon szép sikerrel. Még ugyanez évben énekelte **Rigoletto-Modalináját** s tartotta első ária- és dalestjét, a Zeneakadémia kistermében a közönség és a kritika teljes megalégedése mellett.

nagycsocsényi és muthnai Wladár Róbertné zajezdai Patachich Izabella, a horvátországi Zajezdáról származott. Családja ősidőktől fogva szorosán bekapcsolódott a magyar nemzet történelmébe. Egyik őse Patachich János, mint Zrínyi hűséges fegyvertársa, Szigetvár ostrománál halt hősi halált. A család grófi ágából származó gróf Patachich Gábor nagyváradi érsek, a

magyar játékszín megalapítója. A báró-sított ágból pedig báró Patachich Ádám kalocsai érsek, ki mint Mária Terézia gyóntatója fejtett ki nagy tevékenységet, a török hódoltság következtében teljesen lerongyolt ország talpraállításában. Része volt a Pázmány Péter tudományegyetem alapításában és tagja volt a hét-személyes táblának. Patachich Károly 1823-ban, mint Pest város tisztiorvosa szerepel, 1830—1848-ban pedig Patachich József Pest város kapitánya, Pozsony követe, később tanácsnoka, ki egyúttal, mint Pest város első krónikása tette nevét ismertté s kinek művei mint forrásmunkák ma is megbecsülhetetlenek. Nagyapja és édesatyja, mint a pénzügy-minisztérium magasrangú tisztviselői, a társadalmi mozgalmakból is kivették részüket s a családi otthonuk az akkor szereplő egyéniségek találkozóhelye volt. Elődjeinek nemes példáját követve Wladár Róbertné is évek hosszú sora óta részt vesz minden jótékonyági és társadalmi mozgalomban. Tevékeny tagja a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesületnek, a Magyar Nők Nemzeti Szövetségének, a Vöröskereszt Egyesületnek, a Pro Hungária Magyar Nők Világszövetségének, a MOVE női osztályának és az Úrinők Ligájának. Közreműködik azonkívül az Oltáregyesületek és a missziók áldásos munkájában és sohasem zárkózik el semmiféle feladattól, mely a hazafiság és vallásosság jel-szavát tűzi zászlajára. Munkájában természetesen segítőtársa férje, Wladár Róbert, a magy. kir. központi állampénztár nyug. főigazgatója, a Magyar Tisztviselők Takarékegyesületének elnöke, kinek neve, szépirodalmi tevékenysége, de különösen magyar nép- és

műdal szerzeményei révén lett ismertté.

Wolfné R. Elza festőművésznő, özv. *Wolf Sándorné, Reif Elza*, született Budapesten. A Festőművészeti Akadémián *Bihary Sándor*, Bécsben pedig *Klimt* tanítványa volt. Német- és Olaszországban tett tanulmányutakat. Először Bécsben, a Secessionshausban, majd a Nemzeti Szalonban állított ki. 1901-ben férjhez ment *Wolf Sándor*, a Györffy-Wolf fémárugyár vezérigazgatójához. A Gyárigazgatók Klubja részére megfestette *Zipernowszky* és *Tolnay Kornél* képét. A monzai kiállításon több iparművészeti munkát állított ki s díjat is nyert. Öt év óta intenzíven kultiválja az iparművészetet. Tagja az Iparművészeti Társulatnak, az Ernszt-múzeumnak stb.

Zala Lili zongoraművésznő, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt, az evangélikus leánygimnáziumban végezte. Hatéves korában az Országos Zeneművészeti Főiskola növendéke lett. Előbb *Nagy Géza*, majd *Weiner Leó* tanította. 1925-ben tanári diplomát nyert. Ugyanakkor megnyerte a Fodor-féle pedagógiai ösztöndíjat. Már növendék korában igen sok hangversenyen vett részt mint közreműködő. 1924-ben volt az első önálló koncertje a Zeneakadémián. Ugyanebben az évben kezdett pedagógiával foglalkozni. 1925-ben a székesfővárosi zenekarral játszott. 1926-ban volt a második önálló hangversenye a Vigadóban, majd ugyanitt 1929-ben szonátakoncertet adott. Azonkívül több vidéki városban és a rádióban játszott. Külföldön: Olaszországban, Németországban, Ausztriában járt.

Zala (Zirner) Lili, született Budapest. Középiskolai tanulmányait gimnáziumban végezte. Ezután beiratkozott **Rózsahegy** **Kálmán** magán színiiskolájába, ahonnan **Tóth Imre**, a Nemzeti Színház akkori igazgatója tanácsára mint drámai hősnő, szerződött Sebestyén Géza buda-temesvári társulatához. Először a **Boszorkányban** lépett a közönség elé. Ezt követte a **Vörös talár**, **Elektra** és több klasszikus főszerep, melyek közül **Elektrát** később a Budai Színkörben is játszotta. Vidéki szereplése után Bécsbe ment, ahol **Heine Albert**, a Burgtheater későbbi igazgatója tanította. Hazajövele után a Vígyszínház **Vengerkák** című darabjában, majd a Városi Színház **Strogoff Mihály utazása** című darabjában lépett fel. Közben nagy utazásokat tett, egész Európát beutazta. Beszéli a német, francia, angol, olasz nyelveket. Edesatyja **Zirner Zsigmond** ékszerész.

Zamecsnik Gyuláné Simanna Irma zongoraművésznő, született Halapkoron. Középiskolái elvégzése után a Nemzeti Zenedében **Weisz Margit**, majd **Gonda István** magán növendéke lett, később **Thomán Istvánnál** tanult. Vele együtt hangversenyezett 1926-ban, a Musica termében, szép siker mellett. Még ez évben férjhez ment s ez akadályozója lett művészi pályája folytatásának. Két év után előszeretettel kezdett pedagógiával foglalkozni. Pedagógiája **Thomán** metódusán alapszik. Sokat működött zenekarokkal, ahol mint kiváló pianista tűnt ki.

Zágon Istvánná Verő Mártha, született Budapest. A felső leányiskola elvégzése után Bécsben színészeti magánkurzust és ezzel párhuzamosan

festészeti tanulmányokat végzett. Bécsből **Beöthy László** hozta el a Magyar Színházhoz. Első fellépésével a **Mandarinnal**, emlékezetes sikert aratott. Utána **Schützler Préda** című darabjában játszott és a **Zoltánkát** is alakította, szintén szép siker mellett. Egyévi magyarszínházi szereplés után a kassai színtársulat drámai hősnője lett. Rövidesen ezt is otthagya és festésszel kezdett foglalkozni. Először a Múcsarnok tárlatán szerepelt tollrajz portréival. Ugyanaz időben színpadi díszleteket is tervezett, nevezetesen a **Marika** díszleteit is. 1921-ben Zágon István felesége lett. Azóta visszavonult a művészettől.

Zákonyi Grete színművésznő, született Budapest. A kereskedelmi iskolai érettségi letétele után, színi iskola nélkül került színpadra. Először a Belvárosi Színház tagja volt, ahol a Libavásárban debütált szép sikerrel. Sokat játszik jótékony célra s egyik leghűségesebb gyűjtője a Gyermekvédő Ligának.

Záray Lucy dr. Tárnokyné, született Budapest. A felső leányiskola elvégzése után az Iparművészeti Főiskola növendéke lett. Később **Fényes Adolf**, **Hermann Lipót** és **Beron Gyula** vezetése alatt önálló iskolában tanult s azután a Képzőművészeti Főiskolán **Rudnay Gyula** növendékeként szerzett oklevelet. 1927-ben a Szinnyei Társaság «Tavaszi Szalon» kiállításán szerepelt először, egy **Női képmás-árai** és egy grafikai kompozíciójával. 1929-ben és 1930-ban ugyancsak a Szinnyei Társaság és a Munkácsy céh kiállításán keltett figyelmet képeivel. Szeged, 1926-ban, még növendékkorában megvásárolta egy képét. Minden évben rendez kiállításokat.

Sz. Zechmeister Ida iparművésznő, s mindjárt utána a legszelídebb lelkű született Győrben. A középiskola és a tanítóképző elvégzése után az Iparművészeti Főiskolára ment, ahol szintén szerzett oklevelet. Műtermét 1917-ben nyitotta meg. Minden iparművészeti, szépművészeti és divatművészeti dologgal foglalkozik. A *Jövő útján* című pedagógiai folyóiratban több cikke, értekezése jelent meg s többször tart pedagógiai, pszichológiai előadásokat. Tagja a Magyar Iparművészek Országos Szövetségének és a Magyar Pszichológiai Társaságnak. Édesatyja néhai **Zechmeister Károly** Győr polgármestere volt, bátyja egyetemi tanár.

Zemplényi Tivadarné Lechner Margit, a nagy magyar festőművész özvegye, aki maga is művészcsaládból származott. Apai részről nagybátyja Lechner Ödön, a nagyhírű építőművész, a magyar művészi stílus megalapítója, anyai részről Doppler Ferenc, a világhírű fuvolaművész, a ki a filmharmonikus zenét vezette be Magyarországra. Édesatyja Lechner Gyula kiváló ügyvéd volt, Madách-Ember Tragédiájának német fordítója. E műhöz — mely több mint százezer példányban kelt el — Jókai írta az előszót. 1895 szeptemberében ment férjhez Zemplényi Tivadarhoz, akinek élete végéig egész lelkét betöltő, megértő társa volt.

gróf Zichy Rafaelné, született **Pallavicini Edina** örgrófnő, a Magyar Kát. Nőegyesületek Országos Szövetsége elnökasszonya. Régi, főnemes családból született 1877 április 24-én. Édesatyja **Pallavicini Ede** örgróf, édesanyja **Mailáth Etelka** grófnő, abból a **Mailáth** grófi családból, amely törhetetlen akaraterejű országbíró adott az országnak

és mindjárt utána a legszelídebb lelkű püspököt Erdélynek. A szülői házban kora ifjúságától kezdve a leggondosabb nevelésben részesült. Örökségképen kapta a vallásosságot, az emberszeretetet, a minden jó és szép iránti fogékony-ságot. Ennek az örökségnek a fejlesztésében, csiszolásában nagy része van anyai nagybátyjának, **Mailáth Gusztáv Károly** püspöknek. Szüleitől örökölte a szociális érzéken, a másokkal való törődésen, másokért való munkálkodáson kívül, a zene iránti hajlamot és nyelvtelhetségét is. Tudása, a zongorában művészi tökéletességet ért el s anyanyelvén kívül — mely otthonuk nyelve volt — tökéletesen bírja írásban és szóban: az olasz, angol, német és francia nyelvet és ért és olvas úgyszólván minden művelt európai nyelven. Férjhezmenetele után, több mint egy évtizedig, majdnem megszakítás nélkül Sárszentmihályon, férjének és gyermekeinek élt. Ez alatt az idő alatt állandóan és rendszeresen foglalkozott a falu és vidék szegényeivel s nemcsak alamizsnával, hanem megfelelő munkaalkalommal is ellátta őket. Gyermekeinek mindenben az övéhez hasonló nevelést adott. Mind a négy fiától megkívánta, hogy tehetségének megfelelő pályát válasszon s egyetlen leányától, hogy munkáinak osztályosa legyen. Mikor gyermekei felnöttek, gróf **Pálffy Pálné**, az **Országos Katolikus Nővédő Egyesület** alapítója és elnöke, bevonta az egyesület munkájába s 1909-ben átadta neki a **Katolikus Tisztviselőnők és Kereskedelmi alkalmazottak** elnökségét. Sőt, 1915-ben, mint egyetlen méltó és intencióit mindenben követő utódnak, átadta az **Országos Katolikus Nővédő Egyesületet** is.

Tizenöt éve vezeti és fejleszti gróf 1921-ben már a *Magyar Katolikus Zichy Rafaelné* a Nővédőt, amely ma már központi irodát tart fenn, nagyszámú patronessz testülettel rendelkezik. Katolikus munkásnők részére saját házában otthont tart, vasárnapi leányköröket szervez és szervezett úgy a fővárosban, mint vidéken. Ezeknek száma meghaladja a 30-at, az anyák körének száma a fővárosban és környékén a 23-at. Gondozás alatt tart 1548 családot, 3346 gyerekekkel és patronázs szakosztályt a veszélyeztetett fiatal leányok részére. 1914-ben, szintén az ő elnöklete alatt, megalakult a *Katolikus Caritas*, a háborús nyomorúság enyhítésére. Ennek működését azonban a kommün megszakította. 1918 dec. 18-án megalakította a *Katolikus Szövetséget*, amelynek célja, a főváros és a vidék minden társadalmi osztályához tartozó nők keresztény alapon való megszervezése a kulturális, szociális és gazdasági kérdések bekapcsolásával. Ehhez az egyesülethez csatlakozott hamarosan az *Országos Katolikus Nővédő Egyesület*, a *Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége*, *Katolikus Tanítónők és Tanárnők Országos Egyesülete*, a *Katolikus Egyetemi Hallgatónők Szent Margit Köre*, a *Katolikus Leányok Országos Szövetsége*, a *Katolikus Tiszviselőnők Országos Egyesülete*, a *Görög Katolikus Nők Országos Szövetsége*, a *Szociális Testvérek Társasága* és a *Testvér szövetség*. Magában foglal 21 helyi fiókegyesületet és az ország minden részéből 166 egyesületet. A világháborút követő nehéz időkben XV. *Benedek pápa* akaratából létesült az *Union Internationale des Ligues Catholiques Feminimes* — a *Katolikus Női Ligák Nemzetközi Szövetsége*, amelyhez

1921-ben már a *Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetsége* is csatlakozott. Az *Unió* legnagyobb mértékben bírja a *Pápa Őszentsége* jóindulatát, amely abban is megnyilvánul, hogy legfőbb protektorát mindig *Őszentsége* nevezi ki. Ez idő szerint *dél Val Meny bíboros* a védnöke. 1922-ben már meghívást kapott gróf Zichy Rafaelné is, mint a Magyar Katolikus Nőegyletek Országos Szövetségének elnöke, az Unió római kongresszusára. Hazajövet, kongresszusi beszámolójában, többek között ezeket mondta: «46 katolikus női liga képviselője gyűlt egybe a római kongresszuson s a társalgás a világ minden művelt nyelvén áthidalta az elmúlt évek szakadékait. Értettem mindannyiok nyelvét s ha megszólaltam volna a magam nyelvén, *engem senki sem értett volna meg*. Önkénytelenül arra gondoltam, hogy mint én, másokat megértően, de a többiektől meg nem értetten állok, úgy áll Magyarország is az országok között. És hiszem, mint ahogy nekem ez a magamrahagyottság erőt és magam bizást adott, úgy fog országunk magárahagyottsága is neki erőt és maga bizást adni». Egyidejűleg, ugyancsak 1922-ben, a destruktív és erotikus, lélekromboló irodalommal szemben, megalapította többekkel együtt *Zichy Rafaelné* grófné a *Magyar Irodalmi Társaságot*, amelynek jelenleg is elnöke. Megindította a keresztény és hazai szellemért harcoló *Napkelet* című folyóiratot, amely sokezer példányban lelkesítő olvasmánya a magyarintelligenciának. A *Magyar Irodalmi Társaság* kiadásában egymásután jelennek meg keresztény és történelmi múltunkból a legkiválóbb írók művei és nemzetünk sorsa iránt részvételt visel-

tető más nagy nemzetek nagy íróinak művei is magyar fordításban. Mint elnök, ezen a téren is **Zichy Rafaelné** grófné jár elől jó példával. Ő fordította le **Mussolini** beszédeit s **Coudivi: Michelangelo életé-t**. Különböző munkatársak fordításában megjelentette: **Fioretti: Assisi Szent Ferenc Kis Virágai, Burgio** követ jelentése alapján: **Mohács Magyarországa** s **Árpádházi Boldog Margit** legendáját. Ő indította meg a **Katolikus Nők Lapját** s írásaival itt is állandóan szolgálja a magáévá tett ügyet. Gazdasági téren Sárszentmihályon nagy szövömműhelyt rendezett be, ahol a falusi lányok és asszonyok évek óta rendszeresen dolgoznak. És hogy szövődését fonállal láthassa el és függetleníthesse a nagyipartól — mert ezáltal is többnek adhatott kenyeret — fonógépeket is állított be, házi kezelésben. 1925 őszén az **Unió** második római kongresszusán, megválasztották az **Unió** 15 tagból álló vezetőségét s az első bizottság III. osztályába gróf **Zichy Rafaelné-t** választották elnöknek. 1928-ban az **Unió** hágai kongresszusán, a család ügyét, a család válságát tárgyalta s rámutatott a családi élet legnagyobb ellenségére, a kommunizmusra. 1914-ben még kezébe vette, a katolikus nők által kezdeményezett, hazai nyelvű zsebkönyv **Misekönyv** szerkesztésének és kiadásának ügyét is. Ebből az 1926-ban megjelent első kiadás, 5000 példányban, ez évben került a katolikus magyarság kezébe. A hitélet terén ő állította a liturgikus mozgalom szolgálatába a **Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetségét** s már három éve úgy a fővárosban, mint a vidéken a helyi és csatlakozott egyesületekben évrő-évre rendszeresen foly-

nak a liturgikus konferenciák. 1926-ban országos mozgalmat indított az **Árpádházi Boldog Margit** szenttéavatásához még szükséges két csoda kikutatására. **Zichy Rafaelné** grófné, úgy életével, mint nagyszabású közéleti munkájával példaképe minden igaz magyar nőnek.

gyurgyóкаи Zilahy Éva mozgásművésznő, született Budapesten. Középiskoláit a váciutcai leánygimnáziumban végezte, ahol érettségit is tett. Mozgásművészeti tanulmányait **Ritter Máriánál** kezdte, majd a müncheni Günters Schulet végezte el s 1929-ben nyert oklevelet. Tanulmányutat tett a Hellerau Laxenburg-i iskolában, azonkívül Svájcban és Németországban. Pedagógiával egy és félév óta foglalkozik saját iskolájában. Tanításának módja Mensendick modern ritmikáját öleli fel. Újabban gyermektanításra specializálódott. Beszéli a német, francia, olasz és angol nyelveket. Atyja néhai **gyurgyóкаи Zilahy Jenő dr.** ezredorvos, ki a háborúban hősi halált halt.

Zilahy Irén színművésznő, született Kaposváron. Középiskoláit Nagyváradon, a kereskedelmit Aradon végezte. A gimnáziumi különbözeti vizsga letétele után orvosi pályára készült. Egy jótékony célú előadáson azonban olyan sikerrel szerepelt, hogy az ott levő **Roma Dezső** színgazgató, azonnal szerződési ajánlatot tett neki és ezt szülei ellenzésére is elfogadta. Első fellépése Aradon volt a **Csütri-ben**, döntő siker mellett. Ezután jöttek a prózai sikerek a **Gyurkovics leányok** és a **Terike** darabokban, melyekben mint naiva szerepelt. Később Nagyváradra szerződött, ahonnan azonban a **Három grácia**, a **Nebántsvirág** stb. lejáttszása után visszaszerző-

dött Aradra. Ezután Temesváron szerepelt, majd Erdély nagyobb városaiban játszott. Szegedi vendégszereplése után a Városi Színház meghívására Budapestre jött, az *Erdészleány-Krisztinája* eljátszására. Ezt követte a *Mese az írógepről-Vilma, Régi nyár-Zsuzsi, Párisi divat, Mancsi, Szökik az asszony, a Biaritzi Vénusz és az Első tavasz* szerepei. Egyike Budapest legnépszerűbb művésznőinek.

Zilzer Piroska zongoraművésznő, zenepedagógus, született Budapesten. A Veres Pálné-utcai leánygimnáziumot végezte. Zenei tanulmányait a Nemzeti Zenedében kezdte el, ahol *Thomka István* növendéke volt. Ugyancsak a művészképzőt is elvégezte és művészi oklevelet nyert. Jelentős sikereket aratott a pódiumon. Sokszor szerepelt Budapesten, Bécsben, Berlinben stb. úgy zenekari, mint önálló hangversenyeken. 1920-ban tartotta első önálló hangversenyét a Zeneművészeti Főiskolában. Kritika zeneszerzést *Toldy Lászlónál* tanult. Zenepedagógiával is foglalkozik.

Zimka Gergelyné, leányneven *Pzna Janka*, született Érden, Fehér megyében. Iskoláit Érden végezte. 1918-ban ment férjhez. A Magyar Háziasszonyok Egyesületének volt tagja s azonkívül nagy munkát végzett több különböző katolikus alakulatoknál. Állandóan jótékonykodik.

Zimmermann Mária, született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. 12 éves korában Nirschi Emiliánál kezdte a balett tanulást, és 16 éves korában énekelni tanult Heraldnénál. Utána a Zeneakadémia énektanszakát magánúton kitűnő eredménnyel folytatta. Két

évig Luigi La Noro olasz énektanártól vett leckéket, majd ennek távozása után, Márkus Dezső iskolájába iratkozott. A Városi Színházban sikerrel énekelte a *Cigánybáró-Saffiját*.

Zipernovszky Fülöpke hegedűművésznő, született Budapesten. Középiskolái elvégzése után került a Zeneművészeti Főiskolára. Ezt megelőzőleg a Nemzeti Zenedében *Kladivkó Vilmos* növendéke volt. A főiskolán *Hubay* mesteriskolájában szerzett művészi oklevelet. Már növendék korában sikereket aratott a hangverseny dobogón, a főiskolai és a fővárosi zenekar, valamint vidéki hangversenyeken. Első önálló koncertjét az egyetemi énekkarokkal együttesen rendezte a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, amelyről a sajtó igen dicsérőleg nyilatkozott, majd több nagysikerű hangversenyt adott. A rádió is állandóan szerepelteti e sokra hivatott művésznőt, aki rövidesen külföldön is dicsőséget fog szerezni a magyar névnek.

Zirzen Janka, az Erzsébet Nőiskola megalapítója, a magyar nőnevelés egyik apostola, született 1824-ben, meghalt 1904-ben Budapesten. Az Erzsébet Nőiskola megalapításán kívül az ő áldásos munkásságához fűződik a magyar tanítónőképzőintézetek megszervezése és felállítására is. 1869 november 19-én nevezte ki a kultuskormány az első budai tanítónőképzőintézet igazgatójává. Az elemi tanítónőképzés mellett ugyanabban az időben alkotta meg élete főművét, a polgári iskolai tanítónőképzőintézetet. *Trefort* miniszter, *Zirzen Janka* szervező erejében bízva, a nevelőintézetten kívül több hasznos intézményt hívott létre a polgári iskolai tanítónőképzővel kapcsolatosan. Így a Nevelőnő-

képző és az Iparos Tanítónőképzőt. Az elemi és polgári iskolai kézimunka tanítás segédeszközeképen, értékes mintakönyvet dolgozott ki, melyet ma az Országos Tanszermúzeum őriz. Nagy nevelő hatásának fényes bizonyítéka, hogy tanítványai, neki szerzendő örömképen, mindig valamely szociális intézményt segítettek és támogattak. Így nevére nagyobb alapítványt tettek az Eötvös-alapnál, támogatást nyújtottak az árváknak, vele együtt megalapították a tanítónők Mária Dorothea Egyesületét és nevére itt is, ott is nagyobb örök-alapítványt létesítettek. Ezen szociális tevékenységre alkalmat mindenkor egy-egy örömnép, az ő tízéves, majd húszéves igazgatói, illetve 50 éves tanítói munkásságának ünnepe szolgáltattott.

1879-ben különösen becses alapítással hódolt neki tanári testületé. Megindították a Nemzeti Nőnevelés című folyóiratot, mely 40 évig szolgálta a magyar nőnevelés ügyét s melynek 1919-ben a kommunizmus és a nyomában járó trianoni nyomorúság vetett véget. Érdeimei elismeréséül / *Ferenc József* a koronás arany érdemkereszttel, tüntette ki. Emlékezetét a Kerepesi-temetőben a tanítványok kegyeletéből és a magyar kormány áldozatkészségéből emelt művészi síremlék, Jászberényben és az Andrassy-úti nőnevelő intézeten emléktábla hirdeti. Emlékezetét szeretettel ápolja a Csalogány-utcai tanítónőképző-intézet, az Erzsébet Nőiskola és a Mária Dorothea Egyesület.

Zitta Emmy énekművésznő, született Titelen. A kereskedelmi iskolai érettségét Újvidéken tette le. Ezután a Zeneművészeti Főiskolán mint *Sik József* növendéke szerzett művészi okle-

velet. Oklevele megszerzésével a szegedi színházhoz szerződött operaénekesnőnek. Debütált *Troubadour-Azucenájában*. Később egész sorát játszotta az operaszerepeknek, így *Carmen*, *Álarcosbál-Ulrika*, *Farsangi lakodalom-Grófnő* stb. Két évvel később a belgrádi nemzeti színház énekesnője lett. Itt is, mint Szegeden, osztatlan sikerrel működött, de magyar állampolgársága kitudódásával távoznia kellett s azóta csak hangverseny dobogón lépett közönség elé. Énekelt az ország minden nagyobb városában, így Győrben, Szombathelyen, Kőszegen, Szabadkán s Jugoszláviában, Titelen, Újvidéken, Zimonyban és Zágrábban.

Zolnai Klára zenetanárnő, született Székesfehérváron. Középfelsőelvégeztése után egyetem és Zeneművészeti Főiskolát végzett. 1915-ben szerzett zenetanári oklevelet. A kolozsvári áll. felsőbb leányiskolában kezd tanítani. 1916 óta a Fodor-zeneiskola tanára. Több hangversenyt adott a kolozsvári zenetársaságban s több jótékony célú hangversenyen lépett fel mint közreműködő. Édesapja *dr. Zolnai Gyula* egyetemi tanár, magyar finn nyelvész, rendes tagja a Tudományos Akadémiának.

Zöllner Edith, a Nemzeti Zenede zongoratanára, született Budapesten. Iskoláit az Erzsébet Nőiskolában végezte. Zenetanulmányait a Fodor-féle zeneiskolában kezdte meg, majd az Országos Zeneművészeti Főiskolán folytatta, hol *Senn Irén* volt a tanára. Zongoratanári oklevelet nyert 1918-ban.

1918—19-ik tanévben kezdte meg tanán működését a Fodor-zeneiskolában. 1921-ben nevezték ki a Nemzeti Zenede tanárává. 1922-ben férjhez ment és

ezáltal tanári működése megszakadt. Férjétől később elvált és 1926-ban újra megkezdte működését a Nemzeti Zenedében. Több hangversenyen vett részt mint közreműködő. Külföldön: Ausztriában, Olaszországban és Franciaországban járt.

Zombory Mercedes, született Szabadkán 1911-ben. Iskoláit a budapesti Sacre Coeurban végezte. Kora gyermekkorától színésznőnek készült. Iskolái elvégzése után Góth Sándor magántanítványa lett, honnan másfélévi tanulás után a Vígszínházban lépett fel a Bölcsődal című darabban, mely után a Vígszínház szerződtette. A Vígszínházban ezen kívül játszott Beszterce ostromában és több darabban is. Legkedvesebb darabja A szépasszony kocsisa volt. Vendégszerepeit a Magyar Színház Fajankó-jában s 1930-ban a Csak egy kislány van a világon című magyar film egyik főszerepét játszotta el. Külföldön: Bécs, München, Berlin, Rómában végzett színészed tanulmányokat. A Vígszínház tagja.

Zsengeri Rózsi iparművész, született Budapesten. A gimnáziumi érettségi megszerzése után **Jassik Álmosnál** végzett festőtanulmányokat. Később grafikus lett. Első kiállításai könyv, reklám és grafikus dolgok keretében növendék kiállításon volt. Később kiállítója lett a Nemzeti Szalonnak is. Készít könyvillusztrációkat, merkantil reklámtervezeteket. Több illusztrációja jelent meg az ABC Szalonban. Tanulmányutat tett Németországban. A magyaron kívül beszél németül és angolul.

Zsigmond Vilmosné Figdor Adél, született Budapesten. Iskoláit szintén itt végezte. A háború alatt sokat adako-

zott s dolgozott a katonák és itthonmaradt családtagjaik érdekében. Elénk szociális tevékenységet fejt ki. Tagja a Szentkorona, Pro Hungária, Magyar Vöröskereszt, József Szanatórium, Iskola Szanatórium Egyesületnek s Gyermekvédő Ligának. Több jótékony hangversenyt rendezett s gyermeknapokon mint urnavédő hölgy szerepel.

Zsigmondyné Jármay Edith festőművész, született Budapesten. A felső leányiskola elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán Neogrády Antal, majd tanulmányai befejeztével Telkessy Valér tanítványa lett. 1912-ben állított ki először a Múcsarnokban, ahol azóta is állandóan szerepel virágképeivel. Jelentős sikere van külföldön, különösen Német- és Svédországban. Elénk társadalmi életet él és sokat szerepel jótékonyági mozgalmakban.

Zsigray Julianna író, született Törökszentmiklóson. Iskoláit Budapesten végezte. Irodalommal már iskolás leánykorában kezdett foglalkozni. Első írása, **Barcarolla** című novella, **Kiss József** Hét című szépirodalmi lapjában jelent meg. Ezt követőleg ugyancsak a Hét-ben több novellája látott nyomdafestéket. 1927-ben **Osváth Ernő** szerkesztése alatt a Nyugatban jelent meg **Álmok** című novellája, 1929-ben az Új Idők novellapályázatán első díjat nyert **Áldozat** című novellájával. A pályadíjat, a közönség szavazata, ítélte neki.

1930 januárjától az Új Idők belső munkatársa. 1931 januárjában kezdte közölni az Új Idők **Szűcs Mara házassága** című regényét. Édesapja **Serák Károly** tisztartó, anyja **Zsigray Mária**, kinek nevét írói nevéül használja.

soóri és szentléleki Zsóry Barnáné, nemességet körülbelül 1300-ban kap-
leánynéven *Karvcisy Margit*, született ták. Tagja a MANSz, a Katolikus
Alsódabason, Pestmegyében. Férje a Háziasszonyok Szövetségének s több
Hazai Általános és Magyar Kölcsönös szociális és jótékony egyesületnek.
vezérigazgatója, kormányfőtanácsos. A

A történelmi rész
életrajzaihoz részben forrásul szolgált :
Takáts Sándor: Magyar Nagyasszonyok. Genius kiadás.
Szilágyi Sándor: A magyar nemzet története. Az Athenaeum kiadása.

A nyomdai munkát végezte
Stephaneum nyomda r.-t. Budapest. — Igazgató : Kohl Ferenc.
A kliséket Weszely L. fotokémigrafiai műintézet készítette.
Kiadja ; Dr. Dajkovich Sándor, a Magyar Asszonyok Lexikona kiadója.